

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Katholsk
Kirketidende.

Et Tidsskrift

til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet

af

J. E. V. Hansen.

18de Aargang.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Hr. Grosserer C. B. Kohrer.

3. Cøbenh. Bogtrykkeri.

1870.

Indholds-Fortegnelse til 18de Aargang.

I. Afhandlinger, Aftstykker o. dsl.

	Side.
Det forestaaende oekumeniske Concilium (fortsat fra f. Aargang)	1
Conciliet og Paven's Ufeilbarhed (fortsat fra f. Aargang).	9
Allocution, holdt ved Conciliets Naabning	17
Conciliet og Paven's Ufeilbarhed (fortsat)	22
Det oekumeniske Concilium (fortsat)	35
Conciliet og Paven's Ufeilbarhed (fortsat).	40
Det oekumeniske Concilium (sluttet)	50
Conciliet og Paven's Ufeilbarhed (sluttet).	57
Conciliet og de politiske Blade	65
St. Petereskirken og Conciliumsaaen.	73
Conciliet og de politiske Blade (sluttet)	81
Passionshistorien, fortalt paa de hellige Steder	97
Passionshistorien o. s. v. (sluttet)	113
De underfulde Begivenheder ved Herrens Død	124
Meningsforstjelligheden indensfor den katolske Kirke om den h. Stofs dogmatiske Ufeilbarhed	129
De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15de og i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede.	145
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat).	161
Ansøgningssagen	170
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat).	177
Fremtidsmoralitet	186
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat).	193
Indvielsen af en katolsk Kirke i Odense	201
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat).	209
En kirkepolitisk Manøvre	217

	Side.
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat)	225
En kirkepolitisk Manøvre (sluttet)	232
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat).	245
Conciliet og „dansk Kirketidende“	252
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (fortsat).	261
Conciliet og „dansk Kirketidende“ (sluttet)	269
De religiøs-sædelige Tilstande o. s. v. (sluttet)	277
Det Vaticaniske Conciliums Decret om Paven's dogmatiske Ufeilbarhed	286
Bogtrykkerkunsten og Protestantismen.	295
Pius IX. og den nærværende Krig	501
Bogtrykkerkunsten og Protestantismen (sluttet)	509
Schismaet i den Armeniske Kirke	515
Korreformatorer og Efterreformatorer	325
Schismaet i den armeniske Kirke (sluttet).	532
Petrus Valbus	541
Hongeriet Italien og Rom	547
Vincentiusforeningen	549
John Wicliffe og Johan Hus.	557
En paasøbt Erklæring	581
Hieronymus Savonarola	589
En paasøbt Erklæring (sluttet)	593
Encyclica fra Hans Hellighed Pius IX.	405

II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: S. 13, 28, 45, 60, 76, 90, 108, 127, 141, 155, 170, 188, 205, 220, 240, 256, 274, 307, 318, 334, 350, 363, 383, 398, 417. — Kjøbenhavn: S. 14, 31, 158, 191, 323, 372, 387, 403. — England: S. 14, 289. — London: S. 223. — Frankrig: S. 50, 95, 156, 257, 288, 321, 400. — Østerrig: S. 46, 189, 308, 339, 385, 401. — Tydskland: S. 110, 158, 175, 322, 537, 368, 385, 400. — Mainz: S. 47. — Münster: S. 78, 403. — Wien: S. 520. — Italien: S. 78, 336. — Schwet's: S. 175. — Rusland: S. 190, 289. — Nordamerika: S. 62, 245, 291, 339, 355, 587. — China: S. 290, 522. — Ostasien: S. 291. — Ostindien: S. 354.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 1.

Søndagen den 2den Januar.

1870.

Indhold: Det forestaaende oekoumeniske Concilium. — Conciliet og Paven^s Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Eng-
land, Kjøbenhavn.

Det forestaaende oekoumeniske Concilium.

IX.

Om Conciliernes ufeilbare Autoritet.

(Fortættelse fra Nr. 26 f. A.)

Men maa det end befindes at være ganske naturligt, at de guddommelige Forjættelser ikke have stort at betyde i Rationalisters^s Munde, saa har man dog al Grund til at forundre sig over, at de Christne, som ved alle Leiligheder henvise til Bibelen, og, ligesom vi, i dens Ord ære den levende Guds Udsagn, kunne være istand til at miskjende Kirkens Uforgængelighed i den Betydning, som vi ovenfor have omtalt, efter som de guddommelige Forjættelser derom ere udtalte med en uimodstaaelig Klarhed saavel i det gamle som i det nye Testament. Vi bemærke herom blot, at Christus, naar han høitidelig erklærer det for sin Hensigt, at ville boe iblandt Sine indtil Tidernes Ende, dermed viser hen til Fortidens Forjættelser og bevidner deres Opfyldelse. Herom siger den h. Bernhard: „Det forholder sig i Sandhed saaledes: hverken nu eller nogenjinde kan den Christne Slægt forgaae; aldrig skulle Tro og Kjærlighed forsvinde fra Jorden. Mægtigt have Vandstrøm-

mene bruset og Stormvindene raset, og Kirken er ikke faldet, fordi den er grundfastet paa en Klippe; men Klippen er Kristus. Derfor magtede hverken den verdslige Viisdoms Ordgyderier, eller Haresiets Spidsfindigheder, eller Forfølgernes Sværd at skille Kirken fra Kjærligheden, og de ville aldrig formaae det."

Er Kirken da i den ovenfor udviklede Betydning uforænelig, saa følger det af sig selv, at den i vore Dage maa være ganske den samme, som den var paa den Dag, da den fremgik af Herrens paa Korset aabnede Sidevunde. Var den altsaa useilbar i den Stund, da den igjennem Petri Mund midt iblandt Apostlene og de Ældste i Jerusalem kunde sige: „det har behaget den Helligaand og Os“, saa er den ikke mindre useilbar*) den Dag idag, naar Petri Efterfølger Pius IX.

*) Ved Useilbarhed forstaae vi den fra Kirkens Væsen og Begreb uadskillelige Egenstaaelse, at den i Kraft af dens guddommelige Stifters stedsevarende Nærværelse og den Helligaands virksomme Bistand — i Sager, der angaae Troen og Sædeligheden, hverken selv kan tage Feil eller føre Andre i Viltsfarelse, hvad enten den optræder som Bidne om en Troesætning, eller som Dommer i Troesstridigheder, eller den gjør sin Læremyndighed gjældende, naar den underviser de Troende om Frelsens Sandheder. At Kristus har skjænket sin Kirke dette Fortrin, fremgaaer af følgende Hovedgrunde: 1. Kirken er ikke istand til at opfylde sin Bestemmelse — i Henseende til Læren at repræsentere Kristus her paa Jorden, dersom den er feilbar, og kan da følgerig ikke gjøre Forbring paa den ubetingede Lydighed, hvortil Kristus forpligter alle sine Troende. 2. Forjættelserne om, at den Helligaand skulde veilede Kirken til al Sandhed, at Helvedes Porte ikke skulde overvælde den, at Herren selv vilde være med den — disse Forjættelser lade sig umulig forene med Feilbarhed. 3. Kristus, hvem Faderen altid bønlytter, har vedet Ham om at hellige Apostlene i Sandheden. 4. Apostelen Paulus kalder Kirken for Sandhedens Støtte og Grundvoib. 5. Apostlene tillægge sig Useilbarhed, naar de gjøre Forbring paa at betragtes som Sendebud i Christi Sted, naar de fordomme Enhver, som lærer anderledes end de, naar de henseere deres Afgjørelser til den Helligaand. Forf. Ann.

forsamler Apostlenes Efterfølgere, hele Forfredsens Biskopper, om sig i Vaticanet. Kirken vil vel paa det nu forestaaende Concil ogsaa tage andre Gjenstande under Behandling, fordi de Troendes nuværende Fornødenheder kræve det; men den Mand, som leder dens Beslutninger, vil være den samme, som veiledede Apostel-Conciliet i Jerusalem. Det er vel andre Personligheder, som her forsamle sig, men Fuldmagten til at dømme i Troessager er forbleven den samme som dengang. Petrus fører ikke her i egen Person Forsædet, men han vil bekræfte det i sin Efterfølgers Person. De apostoliske Forfrevter besadde som sande Kirkelove den Kraft, som forpligter og binder de Troendes Samvittighed; men denne samme Myndighed tilkommer ogsaa de nulevende forsamlede Biskoppers Beslutninger. Forfaavidt disse Beslutninger angaae Troen og Sædnerne, ville de være et Udtryk for det menneskevordne Gudsordets egne useilbare Kjendelser; thi Han er stedse med Sin Kirke, og Hans Mand oplvser og veileder den. Der gives dog ifandhed Intet, som kan have en højere Værdi for oprigtigt religiøse Gemytter, Intet som kan berede dem en større Trøst, end den Tanke: Vi staae i Begreb med -- saafremt det er Guds Villie, at Conciliet kommer istand -- at opleve en af Historiens mærkeligste og fjældneste Begivenheder, idet vi see en almindelig Kirkeforsamling tage Sæde for vore Dine, en Forsamling, hvis op-højede Formaals er mere beslagtet med Himlen, end med Jorden, et ærværdigt Senat, som ene og alene forsamler sig i det Diemed, at give Sandheden Vidnesbyrd, en højeste Domstol, der formaaer fuldkommen at løse sin Opgave, en Myndighed, som formaaer at aabne Frelsens Veie for alle dem, som ville følge dens Anviisninger, en Samling af Menneſter, der ved Jesus Christus bereder den treenige Gud den reneſte Forherligelse, som her paa Jorden er mulig. Thi her er i Ordets sande Betydning ikke Tale om Andet, end om hvad der hører til den sande Bekjendelse af Troen, om trofast Kjærlighed til den aabenbarede Sandhed, og til Alt hvad der staaer i inderlig Forbindelse med denne Sandhed.

Conciliet er endvidere ufeilbart, fordi dets Overhoved er ufeilbart. Resultatet af vor forudgaaede Drøftelse var: Conciliet er ufeilbart, fordi den ufeilbare Kirke er uforgængelig. Dets Autoritet hviler, som paa to uroffelige Grundpiller, paa begge Christi Kirkes Kjendemerker: Dens Uforgængelighed og Ufeilbarhed; thi Conciliet er, som ovenfor sagt, det samme som den lærende Kirke, betragtet i dens Forening med dens Overhoved*). Hermed frembyder sig et nyt Grundlag for Conciliets Ufeilbarhed, nemlig dets Overhoveds Ufeilbarhed, forsaavidt dette ubestridelig er et fra Conciliet uadskilleligt Led af samme. For at et Concilium nemlig skal kunne have et retmæssigt Krav paa at kaldes oekumenisk, maa det være sammenkaldt og ledet af Paven, eller i det mindste stadsfæstet af ham. Men, da nu Paven under Udøvelsen af denne høieste Yttring af sin Læremyndighed er i Besiddelse af den Petrus forlehuede Ufeilbarhed, saa følger atter heraf, at et oekumenisk Concilium er ufeilbart i sine Afgjørelser.

*) For ikke at undlade noget, som kan tjene til Oplysning om dette Punkt, vilde Læserne vel agte paa, at Ufeilbarheden er forlenet det Apostoliske Læreembede for alle kommende Læder indtil Verdens Ende: altsaa ogsaa Apostlenes Efterfølgere, de katholicke Biskopper. Dette fremgaaer allerede tilstrækkeligt af de Steber, i hvilke der tales om Meddelelsen af denne Gave; Christus stiller sig i disse kun ligeoverfor Apostlene, og ikke ligeoverfor de Troende i Almindelighed. Men, forsaavidt der hos Nogen kunde reise sig en Tvivl herom, jaa vil den være fuldgjældig løst ved alle Aarhundreders Overlevering og Praxis, eller ved Kirkens ufeilbare Fortolkning af Christi Ord. Denne Fortolkning i Ord og Gjerning fremstiller os det med Paven forenede Episkopat, som den retmæssige Efterfølger af den under Petrus som sit Overhoved forenede apostoliske Lærercorporation. Denne er allerede i sin sædvanlige Skikkelse, som den adspredte Kirke, ufeilbar, hvad enten den udøver sit høieste Læreembede igjennem sit Overhoved for sig alene, eller som Fælledslegeme i Forening med ham. Det almindelige Concil er blot en fuldkommere Form for den sidste omtalte Yttringsmaade.

For at bevise dette, behøve vi kun at vise, at Paven under Udøvelsen af Kirkens øverste Læremyndighed er ufeilbar. Men at bevise denne Sætning er ikke vanskeligt; thi man kan sige, at den er almindelig anerkjendt af alle den katholske Kirkes Lærere; og gives der end nogle Faa, som i dette Punkt afvige fra de Øvrige, saa er det afgjort, at disse ikke saameget have ladet sig lede af theologiske Grunde, som af reent verdslige Hensyn. Vi indskrænke os derfor til at anføre Hovedbeviserne.

Blandt det Folk, for hvilket Kristus forkyndte Evangeliet, vare forskjellige Meninger om hans Person i Omlob. Nogle holdt ham for at være Johannes, Andre for Elias, Andre for Jeremias, eller en Anden af Propheterne (Matth. 16, 13). „Men I! Hvem sige I mig at være?“ spørger Kristus Apostlene. Da tog Petrus til Ord, og sagde: „Du er Kristus, den levende Guds Søn.“ Læserne mærk her vel, at Kristus i sit bekjendte ovenfor anførte Svar, i de Ord, hvormed han forjætter Kirken Uforgængelighed og gjør Petrus til Klippen, hvorpaa dens faste Bygning hviler — henvender sin Tale til Petrus alene, idet han nævner ham ved hans tidligere Navn, forat Ingen skulde forvekle ham med nogen Anden; at han fremdeles giver Simon, Jonas Søn, et nyt Navn, som betegner hans nye Bestemmelse, saavel som hans urokkelige Fasthed og Bestandighed i samme: Du er Kephas, Petrus. Han giver ham den Forsikkring, at hans klippefaste Urokkelighed skal tjene til at bære Kirken: „Paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke.“ Og Herren tilføier det Løfte, at ingen Magt, den komme fra Menneskene eller de onde Aander, nogensinde skal faae Magt over den Bygning, som han vil grunde paa ham. Vi spørge her: Hvorledes kunde Frelseren paa en tydeligere Maade udtale sig om Petri Indefectibilitet (Uforanderlighed) i Troen, eller hvad der er det Samme: om hans Ufeilbarhed? Saaledes forholder det sig ogsaa med de Ord, som Jesus hos den h. Lucas henvender til Petrus (Luc. 22, 31, 32): „Simon, Simon! See Satan har begjæret at sigte Eder som Hvede; men jeg har bedet for Dig, at din Tro skal

ikke aflade; og naar Du engang er bleven omvendt, da styrk dine Brødre!" Herren giver her at forstaae, at Satan havde begjæret at sætte Apostlene paa Prøve; og nu — for hvem beder Christus efter sin egen Forsikring? Han siger ikke: Jeg har bedet for Eder; men: Jeg har bedet for Dig. Han nedbeder ikke Uforanderlighed i Troen for dem Alle, men kun for Petrus. Og hvilken Brug skal Petrus gjøre af denne ved Christi Bøn opnaaede Bestandighed i Troen? Han skal styrke sine Brødre. Petrus skulde altsaa sættes paa Prøve; men Christi Bøn, om hvilken Apostelen (Ebr. 5., 7.) vidner, at den altid bliver hørt, opreiser ham af hans Fald og styrker hans Tro, forat han i sin Taknemmelighed for denne Naade ogsaa maa belære de andre Apostle og styrke dem i den Tro, som Jesus har forhvervet ham. Tilviøse — saasandt man ellers vil tillægge disse Ord nogen Mening, da indeholde de et klart Vidnesbyrd om Petri Embede og Forrang, om den ham af Christus overdragne ufeilbare Væremyndighed. Det er derfor intet Under, at hele den kirkelige Oldtid, at de baade paa almindelige og Particularconcilier forsamlede Biskopper, saavel som Kirkefædrene i deres Skrifter, stedse under de stærkeste Forsikringer have holdt fast ved Petri Primat og hans Ufeilbarhed*).

Vi behøve neppe at imødegaae den Indvending, at Petri Forrang skulde være indskrænket til hans Person alene. Det følger dog vel af sig selv, at, hvad der i det Foregaaende er sagt om Apostlenes Forhold til deres Efterfølgere, ogsaa maa finde Anvendelse paa Petrus og hans Efterfølgere; thi Christi Anordninger for Kirken ere ikke midlertidige, men guldige for alle følgende Tider. Kirkens Regjeringsform og Forsatning ere i deres inderste Væsen uforanderlig de samme igjennem alle Tider, medens dens ydre For-

*) En sammentrængt Oversigt over den kirkelige Oldtids uforandrede og sammenhængende Opfattelse af dette Punkt er givet i Perrones: *Prælectiones theol. Lovanii 1846 I. p. 126.* (Forf. Anm.)

mer ere en Frugt af den stedsse fremskridende Udvikling af det oprindelig Givne; men Ingen har endnu leveret noget Beviis for, at Kirken i noget af de henrundne Aarhundreder har ombyttet sin oprindelige Forfatning med en anden, ligesom vi nok ønskede at vide, om noget tænkende Menneske vil være den Paastand bekjendt, at Kirkens og dens Overhoveds Ufeilbarhed i Varen blot skulde have været en Fornødenhed for Petri og hans Medapostlers Levetid, og ikke meget mere efter hans og deres Død, da først de heftigste Troesstridigheder begyndte at vise sig! Ingen Christen har nogenfinde draget i Tvivl, at Christi Rige, overensstemmende med de prophetiske Udsagn, skal bestaae i al Evighed, saalidsom, at Jesus Christus udtrykkelig har vidnet, at Kirkens Herredømme først ophører med Verdens Ende. Derfor kan til ingen Tid den Klippe vakle, paa hvilken den er grundfæstet; men Klippen maatte vakle og styrte sammen, dersom ikke Petri Efterfølgert vare ufeilbare. Dette er altsaa Grunden til deres Ufeilbarhed.

Vi skulle heller ikke opholde os længe ved den Forrang, som den hele kirkelige Oldtid har tilkjendt den Romerske Kirke, netop paa Grund af dens Overhoveds Ufeilbarhed. Det er en afgjort Sag for Enhver, der har nogen kirkehistorisk Kundskab, at alle Kirkens Medlemmer overalt have indrømmet den Romerske Kirke den høieste og afgjørende Autoritet over hele Kirken; at de alle have holdt det for en Umulighed, at denne Kirke kunde geraade paa Bildfarelsens Afveie; at de ansaae det for nødvendigt at bevare Troesksamfund med den, fordi der udenfor den ikke gaves nogen Sikkerhed for Rettroenhed, samt at endelig alle Hæretikernes Anstrængelser for at bringe den til Fald vare forgjæves*). Men hvorfra hidrører vel dette

*) Smlgn. Perrone o. anf. St. 156, og Petr. Vallerini: De vi ac ratione primatus Rom. Pontificum. Aug. Vindel. 1770 p. 96 sqq., samt Bouix: Tractatus de Papa et de Concilio Oecumenico. Parisiis. Lecoffre, 1869. I. p. 306 sqq. Disse Skrivter henpise til en Række af Kjendsgjerninger og talrige skrift-

den Romerske Kirkes Privilegium? Hvorledes er den kommen i uimodstridt Besiddelse deraf? Intetsteds i hele den h. Skrift findes der mindste Spor af, at der er forjættet den Romerske Kirke en større Fasthed og Bestandighed, end Kirken i Antiochien eller Alexandrien, eller hvilken som helst anden Kirke man vil nævne. Naar nu desuagtet Kirkens Fædre og Lærere, dens Concilier og hele det christelige Folk alle med hverandre erkjendte den Romerske Kirke at være i retmæssig Besiddelse af en saa iøinefaldende Forrang, saa er det klart, at denne sidste kun kan hidrøre fra Petrus, som ifølge hele Oldtidens ikke mindre eenstemmige Aerkjendelse bestandig lever og regjerer i sine Efterfølgeres Personer.

Vi lade nu dette Spørgsmaal, for ikke at komme for langt bort fra vor Gjenstand, beroe ved det ovenfor Sagte, og bemærke endnu blot Følgende. Et almindeligt Concilium forkynder og virkeliggjør den Ufeilbarhed, der tilkommer og tilhører Paven som Petri Efterfølger. Efterat nemlig Paven har sammenkaldt det, ledet dets Forhandlinger og ført Forsædet paa det, maa han kjende det for gyldigt og stadfæste dets Beslutninger; og efterdi herved hans Læreautoritet er almindelig anerkjendt for at være betrygget mod enhver Bidsfarelse, vil det Samme ogsaa gjælde om den af hans høieste Autoritet baarne og stadfæstede Forsamling. Hvad Paven uimodsigelig var beføiet til at gjøre alene, det gjør han ved denne Keilighed med større Høitidelighed, idet han forener sine Brødre i Episkopatet med sig til en fælleds Domstol, hvilken han giver dens Form, og i hvilken han ligesom er den levendegjørende Sjæl.

(Fortsættes.)

lige Vidnesbyrd fra de første Aarhundreder, som, betragtede i deres Heelhed og Sammenhæng, bevise, at Troen paa den romerske Kirkes Ufeilbarhed i Realiteten lige fra Begyndelsen af har været levende i hele Kirkens Bevidsthed, og har gjennemtrængt alle Stænder og Partier. Troeseenhed med Petri Stol gjaldt Alle for det sikke Kjendtegn paa katolsk Kætroenhed. (Horsf. Ann.)

Conciliet og Paven's Ufeilbarhed.

(Fortsættelse fra Nr. 26 s. A.)

Man sammenligne nu hermed — med denne Opfattelse af Kirkeidealets eller den christelige Idees concrete Virkeliggjørelse, hvorom alle Kirkens Repræsentanter, alle den apostoliske Fuldmagts og Myndigheds retmæssige Arvinger og Barere, hvorom de alle, nu som deres Forgængere gjennem hele Fortiden, befinde sig i den fuldkomneste Overensstemmelse med hverandre, — man sammenligne hermed de apodictisk affærdigende Avisræsonnements, som udslænges blandt det store Publicum af Personer, som klarlig røbe, at de tale om Ting, der ligge aldeles udenfor deres Maaal af Indsigt og Dømmeme, som tydelig forraade, at de aldrig engang have læst et eneste katholisk Skrivt om de Ting, hvilke de ikke blot tiltroe sig selv Ret til at bedømme, men anmasse sig Besøielse til at belære Tusinder af deres Medmennesker om, — som, naar de med selvbehagelig Vigtighed udbrede sig om disse Anliggender, blot eftersnakke og efterskrive hvad Andre, der ikke ere klogere end de selv, atter have taget tillaans hos uvederhæftige Hjemmelsmænd; og man vil her have Keilighed til at forbauses over den næsten utrolige Uvidenhed og Letfærdighed, som paa intet andet Gebet vilde blive taalt et eneste Dieblis, men vilde have saa blamerende Virkninger for Vedkommende, at Enhver, der blev opmærksom paa en saadan Misbrug af Pressen, vilde betakke sig for alle fremtidige Belærelser fra saadanne Læremestere! Ene med den katholiske Kirke gjør man en Undtagelse; den er een Gang for alle given til Priis for alle Dumhedens Trivialiteter, for alle den fordomsfulde Mistroissheds avindsfulge Formodninger!

Med Hensyn til den haade her og tidligere andensteds udtalte aldeles uhjemlede Forestilling om den pavelige Ufeilbarhed maae vi her indskrænke os til følgende korte Bemærkninger. Det har, som sagt, altid været den katholiske Christenheds Tro — og vi bede vel bemærket, at der 15 Aarhundreder igjennem ikke eksisterede nogen anden Christenhed, end den katholiske — at Paven's Udtalelser, naar han som hele Kirkens Overhoved definerer eller noiere bestemmer og fortolker den christelige Troes Læres Indhold, hvad enten han gjør dette i Føring med en almindelig Kirkeforsamling, eller han taler ex cathedra (d. e. i den lærende Kirkes Navn), ere ufeilbare Ud-

tryk for den guddommelig aabenbarede Sandhed. Det katholske Begreb om den pavelige Ufeilbarhed indskrænker sig altsaa til Troeslæren og de sædelige Forskrifter (hides et mores); men det lader til, at vore protestantiske Samtidige opfatte dette Begreb ganske anderledes. Hvad enten nemlig deres Ordførere virkelig selv befinde sig i en saa enorm Misforstaaelse, eller de betjene sig af tvetydige og svævende Udtryk, for at indsmugle denne besynderlige Forestilling i Mængdens Bevidsthed, saa fremgaaer det af mangfoldige Udtalelser, og navnlig af Berl. Tid. af 8de Decbr., at man indbilder sig, eller vil indbilde Publicum, at Katholikerne herefter skulle forpligtes til at troe paa Pavens personlige Ufeilbarhed*). Det er nu vistnok en Kjendsgjerning, at Luther lige indtil Midten af forrige Aarhundrede har været den af ham stiftede Kirkes personlig ufeilbare Pave; og, da man idelig hører den Beskyldning mod den katholske Kirke, at den befinder sig endnu bestandig paa et forældet Standpunkt, at den „er bleven tilbage“ i Sammenligning med den øvrige Nutids Frensskridt i „Oplysning, Dannelselse og Udvikling“, saa er det jo psykologisk forklarligt, at man tillægger Katholicismen en fra egen gammel Erfaring velbekjendt Forestilling!

Vi kunne imidlertid paa det bestemteste forsikre alle de ærede Samtidige, som i det praktiske Liv tillægge Avisartikler om katholske Anliggender en Autoritet, der nærmer sig stærkt til Ufeilbarhed, at en saadan Theori er den katholske Bevidsthed og Kirkelære ganske fremmed. Paven er for sin Person samme Vilkaar undergivet, som alle syndige og ufuldkomne Mennesker. Vi kunne ikke udtrykke, hvad vi hermed vilde sig fortere og syndigere, end ved at henvise til det Factum, at Paven modtager Bodens Sacrament, og har en Skrivefader ligesom alle andre Katholiker. Naar da Forf. til den her omtalte Artikel synes at have den Forestilling om Udvøvelsen af hint pavelige Prærogativ, som det hidtil er gjort gjældende i Kirken — at Paverne i Fortiden have benyttet den traditionelle

*) For blot at nærne eet Exempel, men som opveier tusinde andre, saa har Grundtvig engang sagt, at i „Pavekirken“ gjør Paven Fyldest for den Helligaand. At han selv af sit Parti længe har været æret ikke blot som en personlig ufeilbar Pave, og at der ved hans Jubileum 1861 uddedes ham en symbolsk Aerkjendelse heraf i en Slags Kultushandling, som kun tilkommer den Helligaand, er bekjendt nok.

Folkemening til, udaf eget vilkaarligt Forgodtbefindende at foreskrive Christenheden alle slags Pligter, og paalægge baade det christelige Folk og Biskopperne mangfoldige utaalelige Byrder, samt at denne det middelalderlige Pavedømmes Absolutisme fremkaldte den Reaction fra de forenede Biskoppers Side, som i „det tidligere Episkopalsystems“ Navn fordrede Gjenindsførelsen af „den gamle aristokratiske Kirkeforfatning“; og naar denne samme Forf. belægger sine belærende Ytringer herom med Henviisninger til Constanzer- og Baselerconciliet: da bemærke vi herom blot i al Korthed, at dette tidligere Episkopalsystem med den gamle aristokratiske Forfatning udelukkende tilhører Forfatterens Phantasi, ikke mindre end hans i Nutidens Dren velklingende Phrase: „Nationalkirkernes relative Autonomi“ (d. er Selvstændighed og Selvbevargelse). Begge Dele ere — som Enhver, der kjender den virkelige Historie og ikke eftersnækker senere Tidens Partigangere — aldeles fremmede for den christelige Oldtid. Den Naade, hvorpaa Forf. fører sig Constanzer- og Baseler-Conciliet til Indtagt, stiller ikke hans kirkehistoriske Visdom i noget snyderlig fordeclagtigt Lyg, efterfom Enhver, der anseer sig for besøiet til at tale med om denne Sag, burde vide, at den bekjendte af Constanzer-Conciliet proclamerede Grundsætning, der tillagde det paa en almindelig Kirkeforsamling forenede Episkopat den høieste, Paven overordnede Autoritet i Kirken, kun var en forbigaaende ved det store kirkelige Schisma foranlediget Nødhjælp, samt at det netop var Fornylelsen af dette Forsøg paa at faldkaste Kirkens oprindelige og ældgamle monarkiske Forfatning, der berøvede Baselerconciliet al Credit i de christne Nationers Dine, ligesom det er uoksom bekjendt, at dette Concilium hendøede i en ynkelig Afmagt, efterhaanden forladt af alle de Medlemmer, hvis Navne en Tid lang havde kastet nogen Glænde paa dets tumultuariske Forhandlinger. Det er endelig ikke mindre bekjendt, at Baselerconciliet, paa Grund af dets halstarrige Opposition mod Pavens Superioritet over hele Kirken*),

*) For blot at fremhæve eet af de mange Træk, der karakterisere dette Conciliums Aand og Tendenser, skulle vi her anføre det Factum, at det den 26de Juni 1459 i sin 54. Session erklærede Pave Eugen IV. for assat, og i den 55. Session (8de Juli 1459) traadte sammen til et Conclave for at vælge en ny Pave (Felix V.). Dette Concilium var altsaa i Begreb med at fremkalde et kirkeligt Schisma 2 Dage efter at den retmæssige Pave, under hele den vesterlandfse

af den senere Kirke eenstemmig er forfattet, og ikke regnes med blandt de oekumeniske Concilier, ligesom denne Charakter for Constanzconciliets Vedkommende er stærkt omtvistet.

Uf det Foregaaende have vi tildeels alt seet, hvor absurd den Paaastand er, som denne Forf. deler med et Tidsskrift*), som hertillands repræsenterer Hoidepunktet af theologisk Wiisdom — at saafremt Conciliet proclamerer Paven's Ufeilbarhed som Troessætning, da ville Concilierne for Estertiden „ved Siden af den ufeilbarlige Pave“ tabe al Betydning, da Paven saaledes bliver „Encherster i Kirken“. Denne „pavelige Enevalde“ har jo nemlig fra Forf. Standpunkt den ovenfor omtalte Betydning, at Paven paatvinger hele Christenheden efter vilkaarligt Forgodtbefindende sine personlig ufeilbare Indsyndelser! Vi maae bekjende, at vi have ondt ved at tiltroe enten disse Forfattere eller noget somhelst Menneffe, allermindst en af Theologiens academiske Repraesentanter, den enorme Genfoldighed, der vilde ligge i en virkelig Tro paa en saadan Følgeslutnings Rigtighed. Men dette maa være hans Sag! Vi skulle kun erindre om, at, naar f. Ex. Pius IX. ex cathedra har dogmatiseret den h. Somfrues ubesmittede Urtfangelse, da burde Enhver dog kunne begribe, at han, ligesaa lidt som nogen tidligere Pave, har afgivet en Erklæring i Troessager, uden at vide sig i den fuldkomneste Overensstemmelse ikke blot med sine stadige Raadgivere (Cardinallogiet), men med hele Kirkens Episkopat. Dette behøver nemlig ingenlunde nødvendig at sammenkaldes til et almindeligt Concil, for at Paven kan bliive bekjendt med dets Mening, eller rettere sagt: Biskoppernes Vidnesbyrd om, hvorledes deres Forgængere og det troende Folk i deres Stifter hidtil have opfattet en Troessandhed. Kirkens Forretningsgang er saa fuldkommen og fast ordnet lige indtil dens mindste Dele, at dens Overhoved i ethvert saadant Tilfælde kan erholde den fuldstændigste Kundskab saavel herom som om Alt hvad der angaaer andre Dele af Kirkestyrelsen. Men, at det under disse Omstændigheder vilde være urimeligt at sammenkalde et almindeligt Concil blot for en enkelt Sags,

Christenheds Fabel, paa den legitime alm. Kirkeforsamling i Florenz havde fuldbyrdet Gjenforeningen med den græske Kirke (6. Juli 1459)! Fra alle Lande hørtes der Ytringer af Folkenes Uvillie over hine forargelige Optrin.

*) Dauff Tidsskrift for Kirke- og Folketid etc. I. Bind 1868—69. S. 455.

var det end den allervigtigste, Afgjørelse, vil dog vel være ikke mindre indlysende.

(Fortætted.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 8de December fandt under Kanonstud fra Engelsborg og Lyden af alle den evige Stads Kirkeflokker den almindelige Kirkeforsamlings Aabningshoitidelighed Sted overensstemmende med det i forveien offentliggjorte Program. Conciliets Medlemmer — 648 Biskopper og Pralater — forsamlede sig i den store Sal (atrium) over St. Peterskirkes Porticus, hvor den h. Fader indfandt sig Kl. 8 $\frac{1}{2}$, og, idet han nærmede sig det der opreiste Alter, istemmede Hymnen »Veni Creator«. Smidlertid sluttede Processionen sig i Betænkelse, og begav sig ind i Peterskirken. Over 50,000 Mennesker havde af ~~rode~~ fra den tidligste Morgenstund efterhaanden samlet sig i den store Kirke. I Conciliumshallen feirede Cardinal Patrizzi Høimesen, hvorefter Msgr. Passavalli, Erkebiskop af Iconium in part. holdt den latinske Aabningstale. Derpaa fulgte fra de forsamlede Faders Side de til Ydeljen af den kirkelige Obedients hørende Caremonier: Cardinalerne kysede den h. Faders Ring, Erkebiskopperne hans Stola og Biskopperne hans Fod. Denne Caremoni varede over en Time, og efter den lytte den h. Fader Betsignelsen over Conciliets Fædre og holdt en kort latinsk Allocution. Herefter forelæste Conciliets Generalsecretair, den østerrigiske Biskop Fesler, to Decretes, af hvilke det første angif Conciliets Aabning, det andet Tilsigelsen af det næste offentlige ~~Wode~~ paa Epiphaniestesten. Da man vilde stride til Afstemning herover, reiste flere af Cardinalerne sig og raabte: Placet (Ja!). Dette Eksempel blev efterfulgt af samtlige 648 tilstedeværende Medlemmer af Conciliet; de reiste sig Alle og raabte: Placet. Til Slutning istemte den h. Fader Te Deum; og hermed endte Aabningshoitideligheden Kl. 3 $\frac{1}{2}$ om Eftermiddagen. Flere fyrstelige Personer, deriblandt Kaiserinden af Østerrig, Kongen og Dronningen samt Prindserne af Neapel, den franske og østerrigiske, den portugisiske, hollandske, belgiske, bairiske og preussiske Gesandt med flere

andre Diplomater overværede denne i vort Aarhundrede enestaaende Høitidelighed.

Vi finde i næste Nummer af dette Blad meddele den af den h. Fader holdte Allocution efter den latinske i Bladet »Osservatore Romano« indeholdte Text.

— Correspondentartikler fra Rom til forskjellige katholske Blade forstke, at det store Fleertal af Prælater have den Overbeviisning, at der paa Conciliet ikke vil blive fattet nogen Beslutning om Paven's Ufeilbarhed. »Unita Cattolica« beretter derhos, at den h. Stol har forbudt, at der i Rom offentliggøres Noget angaaende dette Anliggende. Man har saaledes al Grund til at antage, at det fra Begyndelsen af ikke fra den h. Stols Side har været paatænkt at forelægge Conciliet dette Spørgsmaal til Drøftelse. Skulde det imidlertid alligevel siden blive Tilfældet, da vil dette sandsynligviis være en Følge af den uridige og overilede offentlige Discussion, der er reist desangaaende; at denne nemlig i mange Kredse kan have fremkaldt Følelser og Meninger, som kunne afnøde Conciliet en bestemt Udtalelse, er let at begribe.

England. Som bekjendt har den overspændte anglicaniske Præst, Dr. Cumming, rettet en Begjæring til den h. Stol, om at maatte tage Deel i det œkumeniske Conciliums Forhandlinger. Denne Mand skal nemlig for fuldt Alvor troe paa Muligheden af, at det kunde lykkes ham, naar der blot forundtes ham Leilighed til at lade sin vigtige Røst høre, — at omvende alle de forsamlende Fædre tilsammen til Protestantismen! Hans Begjæring desangaaende blev i sin Tid oversendt ved Erkebiskop Manning, til hvem derfor ogsaa den h. Faders Svarskrivelse af 30te Octbr. blev adresseret. Heri anføres først Grundene for, at der ikke kan tilstedes Ikke-Katholiker Adgang til Deeltagelse i Conciliet, medens den h. Fader paa den anden Side gjentager sin Forsikkring om, at hans faderlige Favn stedse aabner sig for enhver Bildfarende. Han formener derfor Ingen at udtale sine Meninger, men kun ikke paa Conciliet, hvorimod han opfordrer Ansøgeren, og enhver Anden, der maatte ønske det, at udvegle deres Tanker og søge Belærelse hos kyndige Theologer, som han selv dertil vil udnævne.

Kjøbenhavn. Naar man seer den Fræthed, hvormed Liberalismens Trodsnagte i den for sin totale Demoralisation og cyniske Gemeenhed berøgtede saakaldte liberale Presse i det katholske Østerrig har givet sit velbetjendte Sindelag mod Kirken Løst i Anledning af Abnings-

høitideligheden for den almindelige Kirkeforsamling, kan man ikke undre sig over, at visse hervarende Blade ikke forsømme denne saa lidt som nogen anden Leilighed til at opvarte deres Læsere med saadanne scandalerende Udgjælfelser, som de mene, svare til den af dem i saa mange tidligere Anledninger vel forberedte og bearbejdede Stemning. Thi den nye østerrigste Era er jo indregistreret blandt de Phenomener, der varfle om den Liberalismens utaalmodigt forventede Guldalder, hvori Christendommens Grundsætninger og alt Hensyn til Evighedens Krav skulle være for bestandig proskriberede baade fra det offentlige Liv og Familielivet; og Blade som „Neue freie Presse“ og Consorter gjælde jo i disse Folks Dine for Frihedens og Liberalitetens Evangelister! Vi afholde os fra at besudle vore Spalter med Exempler paa den Frækhed, hvormed flere østerrigste Jøderedactører og fra Kirken frafaldne Katholiker have tilladt sig at forhaane Conciliet og Paven, og skulle blot gjøre en Bemærkning om det Punkt, som her har givet Bladene Leilighed til at expectorere sig om Ting, de ikke have mindste Forstand paa, og derfor havde gjort bedst i at tie om. Den h. Fader siger i sin Abningstale: „Ingen Magt er mægtigere end Kirken, siger den h. Johannes Chrysoftomus; Kirken staaer fastere end selve Himlen. „Himmel og Jord skulle forgaae, men Mine Ord skulle ingenlunde forgaae“*). Disse Ord anvendte Pius IX. paa hvad der efter Talens Sammenhang, paa denne Dag og i dens Anledning, laae ham nærmest, nemlig paa Herrens Ord til Petrus, Math. 16, 18. Naar nu Dumheden larmer over, at Paven skal have sagt, at Kirken ikke blot staaer over alle jordiske Magter, men at den endog er stærkere end Himlen, og næsten synes at ville indbilde deres Læsere, at Paven og Conciliet skulle have ifinde at føre Krig med Himlen; da troe vi ikke at behøve herom at sige Andet, end at det, som Læseren seer, for det første ikke er Paven, der er Ophavsmand til denne Tanke, men en af den gamle Kirkes ypperste Lærere; og enhver Christen veed derhos, at Ordene kun udtale den Sandhed, som alle christelige Aarhundreder have vedkjendt sig, at nemlig Kirken er uforgængelig og overlever Himmel og Jord. Enhver spottende

*) At nihil Ecclesia potentius, inqviebat Sanctus Johannes Chrysostomus. Ecclesia est ipso coelo fortior. Coelum et terra transibunt; verba autem mea non transibunt.

Sophisme, som her vil gjøre sig vigtig med at gloøfere og ana-
lyfere Begrebet Himmel, maae vi altsaa henvise til Herrens
egne mnsanførte Ord, medens vi iøvrigt slet ikke tvivle om, at
al Tale om Christus og hans Ord er alle dem en Daarlighed
og Forargelse, som spotte over den Kirke, Han har stiftet
og over de Forjættelser, som Han har givet den om en Maagt
og en Betydning, som skal overleve Himmel og Jord!

Bekjendtgjørelse.

Regulativet for Valget af Kirkeforstandere faaes hos Kirkebudet.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 2den Januar. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12
stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 An-
dagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Høi-
messe. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 3. M. Octav af
Johannes, Apostel og Evangelist. 4. Cl. Octav af de uskyl-
dige Døns Fæst. 5. O. Vigilie.
- Torsdagen** den 6te Januar. Epiphani (d. e. Herrens Aabenbarelse) eller
hellig tre Kongersfest. Sct. Ansgars Kirke. Kl. 8 og
12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3
Besperandagt. — Sct. Knuds Kapel: 8½ Høimesse. Kl. 8
Festandagt med Prædiken.
- Fredagen** den 7de Januar. Broderskabet til Jesu gubdomm.
Hjerte: Form. Kl. 8½ høitideli Messe. Kl. 7½ Aften Bro-
derskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af
„Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres Bede-
timer foran det aabne Tabernakel.
- Søndagen** den 9de Januar. 1ste Sondag efter Epiphani. Sct. Ansgars
Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præ-
diken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel:
Kl. 8½ Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 19. M.
11. Cl., 12. O. og 13. Co. Octavdage af Hellig tre Kongers-
fest. 14. F. Hilarius, Kirkefæder. 15. L. Paulus Eremit.
- NB. Søndagen den 2den Januar afholdes den første Qvar-
talscollect af Peterøpengen.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½:
Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. —
Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds
Kapel: Stille Messe Kl. 8. Skriftemaal: Form. Kl.
6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolddobveien
Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Sondag. — Subskription paa denne
Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Sr. Grosserer G. H.
Vohrer, Gøtthorsegade Nr. 5, og i alle Pglader; i de danske Stater: paa de fyl.
Postkontoirer. Prisen er 3 M. Kvartaler, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 2.

Søndagen den 16de Januar.

1870.

Indhold: Allocution. — Conciliet og Pavens Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Kjøbenhavn.

Allocution,

holdt i den Vaticanste Basilica ved Aabningen af det hellige oekumeniske Concilium den 8de December 1869 af Pave Pius IX. til samtlige den katholske Verdens til dette Concilium forsamlede Biskopper*).

Ærverdige Brødre!

Hvad Vi længe have ønsket og i alle Vore Bønner indstændigt bedet Gud om: at det maatte forundes Os, i Forening med Eder at feire det af Os tilfagte oekumeniske Concilium, det glæde Vi Os høilig over, at Gud ved en ganske særegen og overordenlig Naade har forundt Os. Derfor fryder sig Vort Hjerte i Herren, og fyldes med en ubeskrivelig Trost, naar Vi paa denne al Lykke og Held værlende Dag, som er helliget den jomfruelige Gudsmoder Marias ubesmittede Undfangelse, atter til vor store Glæde see Eder, som ere kaldede til at deeltage i vore Arbejder og Beflynginger, i et større Antal end ellers nærværende i denne den katholske Christenheds Hovedstad.

Men I, ærverdige Brødre, ere her forsamlede i Christi Navn¹⁾, for at I tilligemed Os kunne vidne om Guds Ord, vidne Jesu Christi Vidnesbyrd²⁾, for i Forening med Os at lære

*) Efter Osservatore Romano af 9de Decbr.

¹⁾ Matth. 18, 20. ²⁾ Mat. 1, 2.

alle Mennesker³⁾ Guds Vel i Sandhed, og under den Helligaands Veiledning tilligemed Os at dømme⁴⁾ om Modsigelserne af den Viden, der falskelig udgiver sig for Videnskab⁵⁾. Thi, hvis nogenfinde før, saa kræver fornemmelig i denne Tid, da hele Jorden udmattet sukker under Byrden af dens Beboeres Syn-
deskyld⁶⁾, Nidkjærheden for Herrens Vre og for hans Hjords Frelse, at vi skulle varne om Sion, skjærme det med vor Kjærlighed, raabe fra dets Taarne, og styrke vore Hjerter med dets Kraft⁷⁾.

J see jo nemlig ærverdige Brødre, hvor heftigt Menneskeflægtens gamle Fjende har angrebet og fremdeles angriber Guds Huus, hvis Pryd er Hellighed. Hans Værk er hiin Sammenfærgelse af de Ugudelige, som udbreder sig vidt og bredt, og stærk ved sin Enighed, mægtig ved sin Indflydelse, betrygget ved sine Institutioner, samt betjenende sig af Friheden som et Skjul for Ondskaben⁸⁾, aldrig opgiver sin hidtige Kamp mod Guds Kirke, en Kamp, som ikke gyser tilbage for nogen Forbrydelse. J kjende den Maade, hvorpaa denne Krig føres, dens Voldsomhed, dens Stridsvaaben, dens Fremgang og dens Planer. J see bestandig for Eders Dine, hvorledes de funde Lærdomme, der danne Grundlaget for enhver Deel af den menneskelige Samfundsorden, forvirres og forvansktes, hvorledes alle Retsbegreber paa den sorgeligste Maade forfaltes, J see Løgnens og den sædelige Fordærvelses Dristighed, og de mangehaande Kunstgreb, hvorved Retfærdighedens, Erbarhedens og Autoritetens gavnlige Baand løsnes, de fordærveligste Begjærligheder opflammes, og den christne Tro fra Roden af udryddes af Hjerterne, saaledes at man i denne vor Tid vilde have Grund til at befrygte Kirkens visse Undergang, dersom det var muligt, at den kunde ligge under for den menneskelige Underfundigheds Anstrængelser. Men Intet er mægtigere end Kirken, sagde fordem

³⁾ Matth. 22, 16.

⁴⁾ Ap. Gj. 15, 19.

⁵⁾ Thimoth. 6, 20.

⁶⁾ Jf. 24, 4. 5.

⁷⁾ Ps. 47, 11. 12.

⁸⁾ 1 Pet. 2, 16.

den hellige Johannes Chrysofomus; Kirken staaer fastere end selve Himmelen. „Himmel og Jord skulle forgaae, men Mine Ord skulle ingenslunde forgaae“. Hvilke Ord? — „Du er Petrus og paa denne Klippe vil Jeg bygge Min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke faae Magt over den.“*)

Men, ihvorvel Hærskarernes Herres, vor Guds Stad hviler paa et fast og uindtageligt Grundlag, saa maae vi dog erkjende, og i vort inderste Hjerte sørge over hiin store Hærskare af Onder, der styrte saa mange Sjæle i en Fordærvelse, vi gjerne vilde hengive vort Liv for at afvende. Og have derfor Vi, som paa den evige Overhyrdes Begne og i Hans Sted forvalte hans Embede paa Jorden, og nødvendig mere end alle Andre maae fortæres af Nidkærhed for Guds Huus, meent at burde betræde den Vei, og vælge den Fremgangsmaade, som syntes meest passende og betimelig til at hele Kirkens mange Saar. Naar Vi da ofte i vor Sjæl have overveiet hiint Ord af Isaias: „Hold Raad og sammmentald en Forsamling“, og betænkte, at en saadan Raadslagning i Christenhedens vanskeligste Tider har af Vore Forgængere været anvendt som det frelsende Middel, saa have ogsaa Vi, efter vedholdende Bønner og efter Raadførelse med Vore arverdige Brødre, den Romerske Kirkes Cardinaler, som og efterat have indhentet flere andre Mands Mening, som beklæde kirkelige Værdigheder, troet at burde hidkalde Eder, arverdige Brødre, I, som ere Jordens Salt og Herrens Hjords Vogtere og Hyrder, til denne Petri Stol, for idag, under den guddommelige Raades Bistand, og efter at Gud har fjernet alle Hindringer for et saa ophøiet Forehavende, at feire Aabningen af denne hellige Forsamling overensstemmende med vore Forsædres høitidelige Vedtagt og Ritus.

Men de Følelser af Kjærlighed, som i denne Stund fylde Vort Hjerte, ere, arverdige Brødre, saa mange og saa stærke, at Vi ikke ere i stand til at inde slutte dem i Vort Bryst. Thi

*) Homil' ant. ex. 1.

det er, som vi i Eder faae hele det katholske Folk, Bore høit-
 elskede Børn, forsamlede for Bore Dine: Vi ihukomme her faa
 mangt et dyrebart Pant paa inderlig Kjærlighed, faa mangt et
 Bærk af deres brændende Nidkjarhed, hvorved de paa Eders
 Tilskyndelse, under Eders Veiledning og følgende Eders Exem-
 pel, faa vidunderlig have bevist og vedvarende bevise deres
 barnlige Hengivenhed og Lydighed mod Os og denne Apostoliske
 Stol. Men naar vi tænke herpaa, kunne Vi ikke afholde os fra, i
 denne Eders anselige Forsamling offentlig og høitidelig at udtale
 vor Taknemmelighed mod dem Alle, og indtrængende bede
 Gud om, at deres Troes Prøvelse maa befindes kosteligere end
 Guld, til Lov og Priis og Ære i Jesu Christi Aabenbarelse.⁹⁾
 Vi tænke dernæst paa de jammerlige Vilkaar, hvorunder faa
 mange Menneker, fordi de have forvildet sig fra Sandhedens
 og Retfærdighedens Vej, ere blevne bedragne for den saunde
 Nyskalighed; og ved at tænke herpaa, opfyldes Vi af den inder-
 ligste Vængsel efter at antage Os deres evige Frelse, idet Vi
 ihukomme vor guddommelige Forløser og Mester Jesus, som
 kom for at søge og frelse det, som var fortabt. Vi vende
 fremdeles Bort Blik mod dette Apostelkyrstens Seirsminde, ved
 hvilket vi boe, mod denne ærværdige Stad, som ved det gud-
 dommelige Forsyns Godhed ikke er bleven hengivet til et Bytte
 for Hedningerne, og dette vort høitelskede romerske Folk, hvis Kjær-
 lighed, Trostøb og Lydighed aldrig har svigtet os. Alt dette
 opfordrer Os til med hoi Nøst at prise Guds Miskundhed, som
 i disse Tider vilde mere og mere styrke og bekræfte Vort Haab
 til sin guddommelige Hjælp. Men fremfor Alle omfatter Vor
 Tanke dog Eder, ærværdige Brødre, I, hvis Iver, aarvaagne
 Omhu og Gendragtighed ved denne Leilighed har givet Os
 et talende Beviis paa disse ophøiede Dyders store Betydning
 for Guds Æres Fremme. Vi paastjønne den glødende Attraa,
 som I have medbragt, efter at fyldestgjøre Eders Kald, saavel som
 især det al Verden vitterlige Eenhedsbaand, der forbinder Eder

• ⁹⁾ 1 Petr. 1, 7.

med Os og denne Apostoliske Stol, og som baade stedse under Vore tidligere store Trængsler, og navnlig især for nærværende Tid er Os det dyrebareste af Alt, og fremfor noget Andet tjener til at fremme Kirkens Sag. Vi glæde Os endelig høilig i Herren over, at I ere besjælede af et saadant Sindelag, at Vi kunne fatte et sikkert og velgrundet Haab om de rigeste og ønskeligste Frugter af denne Synodalforsamling. Thi ligesom der maaskee aldrig har været ført en hadefuldere og underfundigere Krig mod Christi Rige, saaledes har der heller aldrig været nogen Tid, som havde større Krav paa den nøieste Forening af alle Herrens Præster med hans Hjords øverste Hyrde — en Enhed, fra hvilken en vidunderlig Kraft udbreder sig over Kirken. Men denne Enhed er i Virkeligheden ved det guddommelige Forsyns Raade og Eders prøvede Dyd saa fast grundet, at den allerede er blevet, og, som Vi haabe, stedse mere skal blive et sandt Vidunder for Verden, baade for Englene og for Mennesker!

Velan altsaa, ærverdige Brødre! Væxer stærke i Herren, helliger Eder i Sandheden, rustet Eder med Ansæts Vaaben, og vidner i den allerhelligste Treenigheds Navn¹⁰⁾ i Forening med Os om Veien og om Sandheden og om det Liv, hvilket den af saa megen Kummer og Strid udmattede Menneskeslægt aldrig kan opgive! I ville i Forening med Os arbejde med Eders hele Kraft for at gjengive Rigerne Fred, befæste Lovens Herredømme over de Lovløse, ordne Kirkens Anliggender, stæffe Klosterne Fred og Rolighed, reformere den geistlige Disciplin, og skabe et Folk, som er velbehageligt for Gud*). Han staaer paa Sit hellige Sted; Han er Vidne til vore Tanker og Handlinger; Han betjener sig af os som sine Tjenere og Medhjælpere til dette hans Barmhjertigheds saa herlige Værk; og denne vor Gjerning i Guds Tjeneste bør være os saa magtpaaliggende, at vi for nærværende Tid udelukkende hellige ham alene vore Tan-

¹⁰⁾ Joh. 17, 19.

*) S. Bernh. de Conc. I., 4 C. 4.

ker, vore Hjerter og alle vore Kræfter. Men som de, der ere sig deres egen Svaghed bevidste og mistroede deres egne Kræfter, opløste vi med Tillid vore Dine og opsende vore Bønner til Dig, Gud Helligaand, Du som er Kilden til det sande Lys og den guddommelige Viisdom. Din Naades Lys opklare vor Aand, for at vi maae blive istand til at see hvad der er ret og rigtigt, hvad der er heldbringende, hvad der er det Bedste. Du ville regjere, opvarme og lede vore Hjerter, saa at dette Conciliums Arbejder begynde vel, fortsættes heldigt og tilendbringes til Christenhedens sande Gavn!

Og Du den skønne Kjærligheds, Erkjendelses og det hellige Haabs Moder, Kirkens Dronning og Beskytterinde, tag os, vore Raadslagninger og vore Gjærninger i din moderlige og trofaste Baretægt. Forhverv os ved dine Bønner den Naade fra Gud, at vi stedse blive forenede i een Aand og eet Hjerter!

Og varer ogsaa I tilstæde og understøtter vore Dnster og Bønner, I Himlens Fyrster, Engle og Erkeengle, og Du Apostlenes Overhoved, helligste Petrus, og Du hans Medapostel Paulus, Hedningernes Farer og Sandhedens Forkjænder for hele Verden, og Alle I Himlens hellige Beboere, fornemmelig I, hvis Stov vi her ere! Udvirker ved Eders magtige Forbøn, at vi Alle, ved trolig at opfylde vort Hverv, maae annamme Barmhertighed fra Gud i Hans hellige Tempel, Hvem Ære og Herlighed tilhører i al Ewigbed!

Conciliet og Paven's Ufeilbarhed.

(Fortsættelse fra Nr. 1.)

Naar man fremdeles haade i Anledning af det dogmatiske Decret af 1854 og i Anledning af de vor ærede Samtid saa meget foruroligende Forestillinger og Aensker om, haad det nærværende Vaticanerconcil vil beslutte, har talt om „nye Dog-

mer", da bemærke vi herom kun, at dogmatiske Enheder ere et for den katholicke Kirke aldeles fremmed Begreb. Den kjender og har aldrig kjendt til nye Dogmer, eftersom dens Charakter af Almindelighed og Eenhed, betragtet fra dens høieste Princip og dens sidste Niemeds Standpunkt, netop grunder sig paa det Factum, at den dogmatiske Udvikling fra de tidligste Tider kun har været en i Begrebsform gennemført Fremstilling af de Troessandheder, der ligesaa Begyndelsen af have levet i den christelige Bevidsthed. Det var til enhver Tid alene den hæretiske Opposition mod det almindelige Vedtagne, og Forvanskningen af det, som den store Fleerhed baade af Kirkens Lærere og det christelige Folk vare sig bevidste som apostolisk Overlevering, der gav Anledning til alle Conciliers dogmatiske Definitioner eller Fortolkninger af de gamle uforandrede Troessandheder. Men den mærkværdige Misforstaaelse, at kalde en nøiagtigere Begrebsudvikling af en Sandhed — fordi der endnu ikke har været Anledning til dialectisk at klare alle de Tankebestemmelser, den omfatter — at kalde en saadan Definition et nyt Dogma, kunne vi, ligesaa lidt som det nylig omtalte courserende Ufeilbarhedsbegreb, ansee for ret alvorlig meent, men blot for en Virkning af de Fordomme, som de protestantiske Traditioner nu engang have tillagt en Slags Hævdret til polemisk Brug. Vi have i Retning af det Psykologiske derfor kun den samme Udvei for en Undskyldning tilbage som hist, nemlig, at man er saa vant til Nyheder og Forandringer i alle Retninger, at man slet ikke kan fatte Forholdet mellem Dogmernes i sig selv uforanderlige indre Væsen og den ydre Skikkelse, hvori Theologien i Medfør af de forskjellige Tiders Trang og Lær har formuleret deres Indhold. Man er saa fortrolig med den meest dybtgaaende Uenighed om alle Christendommens Hovedsandheder, og finder denne Uenighed at være et saa nødvendigt Tilbehør til den Frihed i Tankning og Fremstillingsform, som det protestantisk Princip kræver, at man ved givne Leilighed forekaster Enhver, som indenfor Protestantismens Grænser paatøler de i denne Retning stedfindende Udskielser — en uprotestantisk Hælden til den katholicke Kirkes „Stabilitet“ eller aandelige Ubevægelighed, medens paa den anden Side de Protestanter, som ved alle Leiligheder beraabe sig paa Bibelen — i Modsigelse med den Udviklingslov, som er uadskillelig fra det historiske Menneskelivs Udfoldelse igjennem Tidernes omstiftende Vilkaar — omtale den katholicke Kirkes Dogmeudvikling som en Forvanskning af den bibelske Chri-

stendom, som en Afvigelse fra det Oprindelige, eller med andre Ord, som en høist utilbørlig Foranderlighed! Saa ofte det da gjælder om at sige den katholske Kirke alle de sædvanlige Behageligheder, da seer man ikke sjelden i eet og samme Skrivt begge disse indbyrdes uforligelige Udsættelser anbragte, ja ofte endog paa selv samme Blad! Begge Parter, baade Fremskridtsbeologien og Bibeltheologien, betjene sig stadigt af dem begge. Naar det nemlig kommer an paa at samle Alt hvad der kan lade sig sige, da er det nu eengang vedtaget, ikke at regne det noie med Consequens; man har kun for Øie, hvad der i det Hele maa tiltale enhver Protestant, Enhver, der gjerne vil høre noget Ondt om den katholske Christendom, og man kan jo ikke andet, end give Vedkommende Ret i, at baade det Ene og det Andet er aldeles protestantisk!

Den politisk-radical og antikatholske Presse i det kotholske Udland har derhos talt meget om den pavelige Syllabus af 1864, og indbildt det paa dette Gebet uvidende Publicum, at den katholske Kirke endog skal have Udsigt til ligesaa mange „nye Dogmer“, som dette Document indeholder Paragrafer og Artikler; hiin PresSES mange Echoer andensteds have gjentaget denne Taabelighed, og man fortæller Publicum, at Kaiser Napoleon i en Samtale med den pavelige Nuntius skal have advaret mod „Dogmatiferingen af Syllabus“, samt mener, at Paven og Conciliet ville indsee Nødvendigheden af at tage dette Vink til Følge, ligesom man angaaende Ufeilbarheden betroer Publicum den interessante Hemmelighed, at den pavelige Curie, forstraffet af PresSENS kraftige Protester mod dette „nye Dogma“ har seet sig nødsaget til at give „beroligende Forsikringer“ baade her og der, saa det mulig ikke har nogen Fare langer, men at man dog gjør vel i at være en Smule forsigtig med at sjanke disse Forsikringer altfor ubetinget Tillid. (!)

Disse to uheldvarslende Kometer ere altsaa efter Avisernes Mening endnu ikke ganske forsvundne fra den politiske Kirkehimmel. Faren er endnu altid for Døren, og man indretter sig altsaa paa at møde den. Vi troe imidlertid efter aldeles paalidelige Rilder at kunne forsikre alle dem, som overhovedet ville troe os paa Ordet, at hele Historien om den pavelige Ufeilbarhed og Syllabus er reent greben ud af Luften, at der i Rom aldeles ikke har været Tanke om nogensomhelst forberedende Planer i denne Retning, hvorimod PresSENS Alarmeringer desangaaende ikke have været andet, end hvad man ved flere lignende Leiligheder har oplevet (s. Ex. Mortara- og Kra-

kauerhistorierne) — Spectakelstykker, som sættes i Scene, for at holde et vist Slags Publicum i Vaande, for at animere Stemningen for „den gode Sag“, for Fremfritdets og Civilisationens helligste Anliggende, nemlig Pavedømmets og Præsteregimentets Undergang, Christendommens og Religiositetens Henvisning til Hjertets og Samvittighedens Konkamre, med andre Ord: baade det offentlige Livs og det private Hderlivs fuldstandige Befrielse fra Religionens og den christelige Morals generende Paatrængenhed! Derfra hele dette Spectakel, som desværre har fremkaldt lidensfabelige og til den modsatte Side yderliggaaende Drøftelser af velmenende Ordførere i den politiske Presse, der paa en upassende Maade foregribe, hvad Ingen, selv ikke de paa Conciliet forsamlede Fædre, og altsaa langt mindre nogen Udenforstaaende, endnu kan vide det Mindste om, og langt mindre være berettiget til offentlig at udtale nogen Mening om. Hvorvidt nu de i Begyndelsen af disse vore Bemærkninger omtalte Controverser imellem Cristlige og Theologer, som Dagspressens ubeldige og ubetimelige Indblanding i denne Sag har fremkaldt, mulig vilde foranledige en Udtalelse af Conciliet, derom maa man oppebie hvad Tiden engang vil bringe. Saa meget er imidlertid vist, at, hvad enten Conciliet tier eller taler, da bliver det lige galt med den offentlige Menings Dom, som jo er den eneste Autoritet, den nuværende Tid erkjender for en useilbar og inappellabel Instants. Tier Conciliet, da vil man ærgre sig over, at det ikke (af Frygt for den franske Kaiser eller Aviserne) har vovet at komme frem med hvad der saa lange har været paatænkt. Man vil ærgre sig over sten romeriske Curies trødsste Biffighed, der altid veed at dreie af, naar Uveiret nærmer sig, og ogsaa denne Gang har forstaaet at fjerne en udmærket Anledning til at komme den til-livs! Taler det derimod, da — ja da vil der blive hvirvlet meget Støv i Luften; men vi fortroste os til, at den Stoi og Forskyrrelse, som følger med, kun vil blive til unyttig Uergrelse for dem, som af et os ganske ubegribeligt Instinct absolut søge Anledning til Forargelse over hvad der slet ikke vedkommer dem. For Kirkens Fremtid ere vi fuldkommen rolige. Den vil fremdeles gaae sin Gang, og, uanfægtet af Misforstaaelsens og Fordsomsfuldhedens Protester, fortsatte sin Gjærning — steds paa nye at bevidne og tolke den christelige Troes gamle og uforanderlige Sandheder, og forholde Verden den evige Retfærdigheds uroffelige Grundsatninger.

Vi have endvidere et Ord at sige om de Formodninger

eller den Mistanke, man har givet Luft, ved at tale om de forskjellige „Partier“ paa Concilet, i hvilken Henseende der henvises til Modsatningen mellem Tilhængerne af det „absoluttiste“ eller „autokratiste“ Princip, og de formentlige Talsmand for det episkopale Systems Ret, og „Nationalkirkerne relative Autonomi“, ligesom man har fremhævet en supponeret Modsatning mellem den romanske Folkeverden og de til andre Racer hørende katolske Folk, samtidig med Hentydninger til det høist Betænkkelige ved de til den førstnævnte Race hørende Biskoppers afgjorte Overvægt paa Conciliet; og atter indenfor denne Kreds har henpeget paa Modsatningen mellem Ultramontane*) og Gallicanere, samt kaldt Biskoppen af Orleans for en gallicansk Biskop. Rummet tillader os ikke her at gaae i en Detail, der vilde blive os altfor vidtløftig; thi der kan i saa Ord udtales Meninger, som der maatte skrives Ark for fuldstændig at gjendrive. Her blot Saameget: Enhver, der kjender, om end nok saa Lidet, til Frankrigs nuværende kirkelige Tilstand, vil vide, at Gallicanismen kun har meget saa Forsvarere blandt den høiere Geistlighed, og at Biskoppen af Orleans ingenlunde hører til disse. Naar man dernæst, ved at tale om Partier, omtaler Conciliet ganske som et Parlament, hvor alle Resultater fremgaae af Partikampenes Brydninger og Majoritetsafgjørelser, da befinder man sig i en stor Bildfarelse. Kirken gjør nemlig ikke Christenhedens høieste og heligste Interesser og Folkens aandelige Velfærd, deres Tro og Overbeviisninger afhængige af parlamentariske Partitransactioner og Meningsrivaliteter; Concilierne vedtage med andre Ord ikke Decreter i Troessager enten med absolut eller qualificeret Majoritet. Her kræves det forsamlede Episkopats saagodt som fuldstændige Enighed. Sa ikke engang de saakaldte Reformationdecreeer vedtages efter hiin, selv ved reent verdslige Anliggendes Behandling ofte meget mislige og hellig misbrugte Grundsætning, hvilken alle fornuftige Mennesker derfor ogsaa altid have betragtet som et i de menneskelige Ting ufuldkommenhed begrundet og derfor uundgaaeligt Onde.

Men for herefter at komme tilbage til den nærmeste Anledning til disse Bemærkninger, da kunne vi ogsaa herom

*) Om den Mening man almindelig forbinder med dette tvetydige Slogord, saavel som om det Sande, der ligger til Grund for Udtrykkets Misbrug, forbeholde vi os en Udtalelse i en særskilt lille Artikel.

meddele en beroligende Oplysning. Saafrømt nemlig Conciliet skulde vedtage et Decret om den pavelige Ufeilbarhed, da vil dette neppe kunne gaae ud paa Andet, end paa en naermere Definition af Begrebet »ex cathedra«, eller paa en stringent Definition af Forskjællen mellem Pavens ufeilbare Afgjørelse af Troespørgsmaal, og hans øvrige Anordninger, Formaninger og Belærelser, som alle Katholiker simpelthen underkaste sig i Medføer af den Endighed, de skulde ham som hele Kirkens Overhoved. Naar da Aviserne nu og da i de sidste 5 Aar have varieret det forslidte Thema om de Enormiteter, som skulde være indeholdte i den pavelige Syllabus, og kaldt den en Krigs-erklæring mod Videnskaben, Tidens aandelige og materielle Fremskridt, hele den moderne Civilisation etc., og naar denne lange Lecture tilsidst ender med en dydig civilisatorisk Forargelse over, at disse forfærdelige Anathemer over alle Nutidens Herligheder ikke blot factist gjælde alle orthodoxe eller „ultramontane“ Katholiker for Troesartikler, der bære den pavelige Ufeilbarheds Stempel, men at al denne ntaalelige „Obskurantisme“ endog har Udsigt til at vinde formel Stadfæstelse paa Conciliet, da tør vi atter herom afgive en aldeles beroligende Erklæring. Enhver, der nemlig har en Smule Begreb om den til Dato factist gjældende katholske Forestilling om Pavens Ufeilbarhed — og man vil vel dog være saa billig at indrømme os Ret til kun at tage Hensyn til denne — Enhver altsaa, der har gjort sig den Uleilighed, inden han taler med herom, at gjøre sig bekendt med denne ene berettigede Forudsætning for en mulig Forstaaelse, han vil ogsaa være paa det Rene med dette Spørgsmaal: han vil have indseet, at hine Paragrapher og Artikler ingenlunde kunne regnes til de pavelige Udtalelser ex cathedra, men at de simpelthen ere Belærelser, Paamindelser og Advarsler, hvis Guldighed og Betimelighed enhver katholsk Christen anerkjender. Thi den nærværende Tids Tøilesløshed, baade i Tænkningen og i alle Retninger af det offentlige og private Liv, maa, hvis Samfundet ikke forlader denne Vej, vender tilbage til Christendommens Grundfætninger, og indrømmer den christelige Moral den Indskyldelse, der tilkommer den saavel paa det sociale Livs som paa Familielivets Anliggender, nødvendig hidføre Tilstande, som ingen Christen kan imødesee uden en ængstelig Forudsølelse af, at den Civilisation, som Christendommen igjennem en Række af Aarhundreder mofommelig har stabt og udviklet, er i Begreb med at afløses af et nyhedenst Bar-

bari, hvis Bederslygghed ikke vil blive ringere end Oldtidens!

(Fortsattes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det Anliggende, som i de første Uger især har bekræftiget Conciliets Medlemmer, er Valgene til de fire store Commissioner eller Congregationer, imellem hvilke det samlede Arbejde paa Conciliet ifølge et paveligt Brev af 27de November skal deles. Enhver af disse Congregationer bestaaer af 24 Medlemmer, og de dogmatiske og disciplinære Gjenstande, saavel som de religiøse Ordener og de orientalske Anliggender ville saaledes hver for sig blive underkastede den grundigste Undersøgelse af de Pralater, som efter den almindelige Mening maae ansees for farlig kvalificerede til ethvert af de paagjaldende Anliggenders Behandling. Disse 96 Valg skulde været foretagne i den anden Generalcongregation den 14de Decbr., men Banstueligheden ved at optælle og revidere 96 Gange 750 eller 72,000 Stemmer gjorde det nødvendigt at indskrænke Valget til den dogmatiske Commission. Blandt de til denne vigtige Afdeling Valgte skulle vi blot nævne Erkebiskop Manning af Westminster, Erkebiskop Dechamps af Mecheln og Biskop Conrad Martin af Paderborn. De to følgende Commissioner valgtes i Generalcongregationerne (de almindelige hemmelige Møder) den 20de og 28de Decbr.

Forinden havde den h. Fader selv udnavnt en Commission paa 26 Medlemmer til Prøvelse af alle Spørgsmaal og Forslag, som maatte fremgaae af Fædrenes personlige Initiativ, saaledes at ethvert Forslag maa være approberet af denne Commission, inden det kan forelægges nogen af de ovennævnte fire Congregationer til Drøftelse. Dens Medlemmer bestaae af Cardinal Patrizi som Præsident og 11 andre Cardinaler, hvoriblandt Fyrsterkebiskoppen af Wien, Cardinal Rauscher, Card. Erkeb. Cullen af Dublin og Card. Antonelli, 2 Patriarker (den ene af disse er Patriarken i Jerusalem, Mægr. Valerga), 10 Erkebiskopper, deriblandt Manning, Dechamps og Spalding (Baltimore), og 2 Biskopper (den ene af disse Biskoppen af Paderborn). I den første General-

congregation (10de Decbr.) valgtes ved hemmelig Afstemning to Commissioner, hver paa fem Medlemmer, af hvilke den ene har at afgjøre alle Spørgsmaal om Gyldigheden af de for Udeblivelsen fra Conciliet fremførte Undskyldninger, saavelsom af de Grunde, der under Conciliet mulig kunde blive anførte for den Nødvendighed at maatte forlade det — den anden har at afgjøre de personlige, deels i Embedsstilling, deels i Forhandlingsformerne begrundede Misforstaaelser, der mulig kunde opstaae mellem de enkelte af Conciliets Medlemmer indbyrdes. Til Præsident for den førstnævnte af disse Commissioner valgtes Erkebiskoppen af Cöln.

Resultatet af den forberedende dogmatiske Commissions Arbejde blev den 11te December tilstillet enhver af Biskopperne. Dette Arbejde roses almindeligt for den overordenlige Dygtighed, hvormed det baner Veien for en grundig og udtømmende Discussion i Generalcongregationerne. Man forskjærrer med Bestemthed, at Infallibiliteten (d. e. den pavelige Ufeilbarhed) slet ikke skal være omtalt i dette Skrivt. — Under 15de December anmeldte et Telegram, at ifølge officielle Angivelser var der dengang ankommet til Rom 762 af de til Deltagelse i Conciliets Forhandlinger berettigede 1044 Prælater. Af disse 762 ere 51 Cardinaler, 9 Patriarker, 142 Erkebiskper, 505 Biskopper, 21 infulerede Abbeder, 28 Ordensgeneraler og 6 Abbeder uden Jurisdiction.

— Forhaabningerne om Cardinal Greve Reischachs snarlige Helbredelse ere desværre ikke gaaede i Opfyldelse, idet denne høitagtede Kirkefyrste den 23de December f. A. er afgaaet ved Døden i Redemptoristernes Kloster i Contamine sur Arve i Overfavoyen. Den Afdøde var født i Baiern den 6te Juli 1800, var tidligere Biskop af Freisingen, derefter Erkebiskop af München, og blev den 17de December 1855 ndnævnt til Cardinal. Paa Grund af Grev Reischachs nøie Kjendskab til de tydske Anliggender vil hans Bortgang efterlade et dybt Savn under de disse vedkommende Forhandlinger, ligesom hans omfattende Kundskaber, praktiske Overblik og altid taktfaste Optræden ogsaa i alle andre Retninger havde vundet almindelig Anerkjendelse. Han var bestemt til Præsident for en af Conciliets vigtigste Congregationer.

— Peterspengeu fra Aaret 1850 indtil sidstafvige November Maaned, altsaa i de sidste 10 Aar, har ifølge Giornale di Roma udgjort 100 Millioner Fr. eller 33,500,000 Rd. Dette er vistnok i sig selv kun Lidt (ikke meget over 3 Millioner

aarligt), hvad enten man tager Hensyn til den katholske Christenheds numeriske Betydning, eller til den Taknemmelighed, som den skylder Kirkens Overhoved; men i Betragtning af Tidsumstændighederne, og de store Krav, som der i utallige andre Retninger gjøres til de katholske Christnes Offervillighed, snart i Missionens Tjeneste, snart for at bøde paa Nutidens brutale Forgribelser paa Kirkeformuen, — naar man tager Alt dette i Betragtning, tør det dog maaskee endda ikke kaldes for saa ganske Lidet.

— Den 27de Novbr. var der lige forløbet 23 Aar, 5 Maaneder og 6 Dage, siden Pius IX. besteg Petri Stol. Netop saalange regjerede Pius VII. Med Undtagelse af d. h. Petrus har der hidtil kun været tre Paver, som have bekladt denne Værdighed længere end Pius IX., nemlig Hadrian I.: i 23 Aar, 10 Maaneder og 17 Dage, den h. Sylvester: i 23 Aar, 10 Maaneder og 27 Dage, og Pius VI.: i 24 Aar, 6 Maaneder og 14 Dage.

Frankrig. Under 20de f. M. bekjendtgjorde Bladet l'Univers, at dets Indsamlinger i Anledning af Conciliet havde beløbet sig til 126,500 Fr. Biskoppen af Amiens medbragte 75,000 Fr. som Udbytte af de to sidste Indsamlinger af Peterspenge i hans Diocæs, og Salzburger-Kirkeblad beretter, dog uden nærmere at angive sin Kilde, at Erkebiskoppen af Paris har overbragt den h. Fader en Peterspenge af $\frac{1}{2}$ Million Fr., som for største Delen skal hidrøre fra den kaiserlige Familie.

— Bladet „Français“ beretter under den 14de Decbr., at Biskop Dupanloup af Orleans Dagen i Forveien havde havt Audients hos den h. Fader, og at han, uagtet den uagtelig overilede og lidenskabelige Maade, hvorpaa han i det her nævnte og et Par andre Blade har fortsat den ovenfor omtalte Polemik mod Redactøren af l'Univers, ikke desto mindre har fundet den hjerteligste Modtagelse. Efter denne ogsaa andensteds bekræftede og med Pius IX.' hele Charakter overensstemmende Meddelelse kan man bedømme Kilden til og Værdien af den af det engelske Blad „Times“ udbredte, og af et herværende Blad afbejttede Historie, at Paven skulde være „saa opbragt paa Biskoppen af Orleans“, at han under denne*) Audients „i den

*) Det følger af sig selv, hvad der ogsaa angaaende dette Punkt udtrykkelig er fremhævet saavel af de italienske Blade, som af de øvrige Blades romerske Correspondenter, at Paven har modtaget de

Grad forløb sig, at han udfældte ham for en Hykler og en rivende Ulv, og truede ham med Pater Inacintus Stabne, hvis han ikke vilde bøie sig for den pavelige Autoritet." Man seer heraf, som af saa meget Andet, hvorledes Bagvasselsens Lidenskab i den religiøse Partiaands Tjeneste kan udsfeie til en Rognagtighed, hvis blinde Fanatisme spotter al Eftertanke og sund Menneskeforstand!

Kjøbenhavn. Det engelske Blad „Times“ indeholdt for et Par Uger siden en Artikel om Conciliet, hvoraf et herværende Blad ikke har undladt at meddele sit Publicum „et Par interessante Enkeltheder“, som heller ikke vi troe at burde forholde vore Lesere. Den ene af disse er en Historie om, at Jesuiterne for nylig skulde have „lagt deres gamle Snuhed for Dagen, ved, under Fordelingen af Kvartererne mellem de tilreisende Pralater, at sørge for, at de Brødre, der vare dem bekendte som vakkende og tvivlende, ere blevne anbragte i godt Selskab“, idet man sørger for, at enhver saadan svag Broder indlogeres med „fem eller sex, som ere overmaade stærke i Troen; og Jesuiterne have forstaaet at ordne det Hele saaledes, at der af det hele Antal tilreisende Pralater ikke er en eneste, som ikke hver Dag bliver følt ordenlig paa Tænderne.“ (!) Den anden interessante Enkelthed er den, at Pius IX. i ovennævnte Audients skal have forglemt sig selv og sin Værdighed i saa høi en Grad, at heldigviis selve Fortællingen derom beviser Historiens Usandhed! Det samme Blad, som opparter det herværende Publicum med disse to af „Times“'s romerske Correspondent opfundne Historier, meddeler en tredie efter Bladet „Morning Herald“, der ikke i Henseende til „Interessantheit“ staaer tilbage for hine. Der skal nemlig blandt Biskopperne

til Conciliet ankomne Biskopper i et større eller mindre Antal ad Gangen, og hidtil ikkun har været istand til at forunde et mindre Antal, som udtrykkelig have ubbedet sig det, særskilte Audientser, og at iblandt disse var Biskoppen af Orleans. Den sunde Fornuft giver dernæst, at — om Noget end vilde ansee Pius IX. for at være istand til at bruge Ukvæmsord mod en Biskop, og tilmed mod en Mand af saa store Fortjenester, som Biskop D. — da vilde det dog neppe kunne tiltroes Kirkens Overhoved, hvad man vilde undsee sig ved at fortælle om nogen anden høitstaaende Mand: at han kunde være istand til at blamere sig ved en saadan Unesfuldhed, at han — naar man antog to Audientser — den ene Dag modtog en Mand med alle Tegni paa Agtelse, og den anden Dag udfældte ham for en Hykler og Ulv, naar det som skulde motivere denne Behandling var paaseret før den første Modtagelse!

herfke en stor Misstemning mod „det italienske Primat, eller den igjennem flere Aarhundreder opretholdte Udelukkelse af alle ikke-italienske Prælater fra Pavevalget.“ For nu at fjerne denne Utilfredshed, „skal Paven have anbefalet en Tysker, Cardinal Reisch, til sin Efterfølger; men hvorlidt denne Indrømmelse er værd, fremgaaer deraf, at bemeldte Cardinal er en gammel Mand, der ligger paa sit Nderste, og med temmelig stor Vished kan forudsættes ikke at ville overleve Paven“. Vi skulle ligesaa lidt spille noget Ord paa denne latterlige Bagvaskelse, som paa de to foregaaende interessante Fortællinger, og ligeledes lade det beroe med blot at nævne en fjerde af disse Kilder øst Nyhed af samme Caliber, nemlig at Biskoppen af Orleans under Discussionen om Forretningsordenen lod sig af Indignation over, at to ungariske Biskopper bleve kaldte til Orden for deres Yttringer, henrive til den Ubefindighed, at forlade Salen, efterfulgt af 100 Colleger, hvorpaa Forsamlingen opløste sig (!).

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 9de Januar.** 1ste Sondag efter Epiphani. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 10. M., 11. Ei., 12. O., 13. Co. Octavdage. 14. F. Hilarius, Biskop. 15. L. Paulus, Eremit.
- Søndagen den 16de Januar.** 2den Sondag efter Epiphani. Jesu Navnefest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias h. Hjerte. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 17. M. Antonius, Abbed. 18. Ei. Petri Bispestol i Rom. 19. O. Knud, Konge og Mart. 10. Co. Fabianus og Sebastianus, Mart. 21. F. Anes, Sfr. og Mart. 22. L. Vincentius og Anastatus, Mart.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Eterm. Kl. 5-9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirkekalender“, udgaaer hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Pladets Hovedcommissiøner, Hr. Grosierer C. V. Løhrer, Gøtbergsade Nr. 5. og i alle Bøglader; i de danske Stater: paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvaartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 3.

Søndagen den 23de Januar.

1870.

Indhold: Det œkumeniske Concilium. — Conciliet og Pavens Useilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Østerrig, Mainz.

Det œkumeniske Concilium.

(Fortsættelse fra Nr. 1.)

X.

Til hvad Nytte er et Concil, naar Paven er useilbar?

Naar Paven kan gjøre det Samme som Conciliet, kunde man opkaste det Spørgsmaal: Hvortil da alle de Bidtløstigheder og Bekostninger, som udfordres for at tilveiebringe en almindelig Kirkeforsamling? Hvorfor da kæmpe med alle disse Vanskeligheder? Svaret paa denne Indvending falder imidlertid ikke vanskeligt og er allerede i det Foregaaende antydet. Er nemlig strengt taget Pavens Magtfulde, betragtet i dens Forbindelse med Conciliet, i sig selv ikke større, end den er uden Conciliet, saa erholder den alligevel derved, at Paven udøver den i Forening med hele Episkopatet, den høieste Grad af Uigjendrivelighed, og hans Dom og hans Ret til at affige den, bliver i denne Form uimodsigelig, selv ligeoverfor dem, som haardnakket holde fast ved deres Wildfarelser. Det Selvsamme finder jo Anvendelse paa Statslivet og den borgerlige Lovgivning: De af Statens Overhoved udstedte Love viude jo — hvad

enten han kjendes berettiget til af egen Magtfuldkommenhed at udstede dem, eller han deler Lovgivningsmagten med et Parlament — en i høi Grad foreget Anseelse, naar alle Retskyndige ere enige om at anerkjende deres Retsmæssighed og Nødvendighed. I Kirken ere Biskopperne de competente Dommere i Henseende til Alt hvad der angaaer dens Lære og Disciplin; derfor er den Tilvæxt af Æns og Kraft, som de definerede Sandheder vinde ved deres forenede Medvirkning til Afgjørelser, der paa en saa høitidelig Maade forkyndes og fordres iværksatte, et Gode, der ikke kan vurderes høit nok. Sandheden fremtræder for de eenfoldigt Troende i en ærverdligere Skikkelse end sædvanlig, Gjenstridigheden lammes, Modstanden trænges tilbage, og Hovmoden opgiver sin Trods. I denne Samvirken af alle Jordkredsens Biskopper med Biskoppen af Rom fremtræder den fælleds Afgjørelse af alle omtvistede Spørgsmaal som en høiere Dom til Gunst for Sandheden. Intet Under derfor, at Christenheten altid ærefrygtfuld har bøiet sig for de oekumeniske Kirkeforsamlingers Kundgjørelser, og at disse stedse have aabnet nye Veie for Sandhedens Erkjendelse.

Det ligger i Sagens Natur, at enhver Tvirighed har en større Iver for Guldbyrdelsen og Esterlevelsen af Love, i hvis Affattelse den selv har taget Deel; og vi ville i det Følgende, naar Talen bliver om Conciliernes Myndighed i disciplinære Anliggender, komme tilbage til dette Punkt i Anledning af Reformdecreterne, til hvis Forberedelse Prælaternes Klogskab og alsidige Erfaring yder saa væsentlige Tjenester. Her er det i denne sidste Henseende tilstrækkeligt blot at bemærke, at det christne Folks Belfærd ikke blot fremmes ved de Beslutninger, som tages, men ogsaa ved den Maade, hvorpaa det Besluttede gjenføres i Livet. Sandheden heraf er saa indlysende, at den paanøder sig Enhver, der er istand til at betragte dette Forhold med et uheldet Blik. Men det er netop dette, som fattes største Delen af de nulevende Mennesker i Medfør af den med Tidens falske Frihedsbegreber tiltagende Ringeagt for al Autoritet.

Forfaavidt det kan være tilladt at skue ind i det guddom=

melige Forsyns Raadslutninger, forekommer det os derfor, at Gud for narvarende Tid maa netop i denne Henseende have en ganske særegen og betydningsfuld Hensigt med Sammenkaldelsen af et Concilium. Thi vort Aarhundredes Hovedsygdom er som sagt en total Mangel paa Respekt for Autoriteten i enhverformet Skikkelse. Man ikke alene vægrer sig ved at anerkjende den og høre dens Røst med skyldig Ærbødighed; men Bantroen, i Fagt med Tidens hele forvendte Tankegang, mener endog at have tilveiebragt en Retskjendelse for Besøielsen til, med Tilfidesfattelsen af alle Hensyn, fuldstændig at træde den under Fødder. Alleslags hverandre afløsende og i andre Henseender indbyrdes afvigende Theorier ere alle enige i dette Punkt, og Kjendsgjerningerne levere fra den ene Dag til den anden Beviser herfor. Saaledes staaer den narvarende Slagt nu ligeoverfor det brandende Spørgsmaal: Hvor og hvorledes skal man søge Lagedom mod Nutidens saa farlige, ja dødelige sociale Sygdom, der truer med Intet mindre end det borgerlige og religiøse Samsunds Undergang? Indskærpelsen af modsatte Grundsatninger og Forsøg paa at bringe disse til Gyldighed og Anseelse, alle disse og lignende Bestræbelser ere tilvisse ingenlunde uden Værd; men det bliver ikke destomindre en afgjort Sandhed, at et paafaldende Exempel, en fremragende Handling har en ganske anden Betydning, end de meest overbevisende Fornuftgrunde. Det er derfor, at et almindeligt Concilium nu er blevet sammenkaldt og vil vedtage sine Beslutninger i dette af Revolutionsfeberen udmarvede Aarhundredes Paasyn; det vil udtale de Troessætninger og give de kirkelige Love, som det anseer for overensstemmende med Tidens Fornødenheder, og, hvad vil man da opleve? Tidens ædleste Charakterer, dens meest dannede Aander, dens meest fremragende Personligheder ville opmærksomme lytte til dets Ord, og frivillig, af Grundsatning og Overbeviisning, ikke blot underkaste deres Villie, men ogsaa deres Forstand under Jesu Christi Kirkes Autoritet, og de ville gjøre dette ikke af menneskelige Hensyn, men af de overnaturlige Bevæggrunde,

som Troen indgiver dem, der bøie sig for deres Samvittigheds Bud. Verden vil heraf forhaabenlig lære to Ting: for det første, at en Foresat er noget Mere, end den udvortes fremtrædende menneskelige Personlighed, fordi det er den guddommelige Autoritet, der paa en vis Maade personificerer sig i ham; og for det andet, at en saadan Underkastelse under, udvortes seet, menneskelige Afgjørelser er ligesaa langt fra at nedværdige Noget, som det strider mod den sande Ære at underordne sig Gud. Men de hovmodigt trodsende Aander ville mulig nødes til at opgive enhver Undskyldningsgrund for deres oprørste Holdning; thi, naar de see, at Libanons Cedere kunne bøie sig, saa tør det maaskee ogsaa ventes, at Røret, der svaier for alle Tidsaandens Vindpust, ikke længere vil nægte Sandheden den skyldige Lydighed.

XI.

Naar altsaa Conciliet er useilbart, hvortil nytte da de forberedende Undersøgelser?

Vi skulle her med andre Ord besvare det Spørgsmaal: Hvorledes lader det sig — under Forudsætning af de hidtil vundne Resultaters Rigtighed — retfærdiggjøre, at langvarige Forstninger, Drøftelser og Undersøgelser altid pleie at gaae forud for de dogmatiske Afgjørelser? Saafremt Conciliet er useilbart, kunne Fædrene jo i denne Henseende, vil man maaskee sige, gjøre kort Proces. De behøve jo blot at tage Pennen i Haand og nedskrive Decretet, og de Troende ville underkaste sig deres Kjendelse; thi det er jo en useilbar Autoritets Værk, de have for sig, ligemeget hvordan det er blevet til. Men denne Betragtning saavel som den dertil begrundede Indvending, at Forarbejderne skulde være overflødige, beroer paa et fuldstændigt Ubekjendtskab med den Forudsætning, under hvilken et Concilium fornuftigviis ene kan kaldes for useilbart.

3 og for sig kunde der vel gives en dobbelt Forestilling om Kirkens Useilbarhed, idet man nemlig enten tænkte sig, at

Kirkens usynlige Overhoved meddelte dens Hyrder nye Aabenbaringer, eller blev staaende ved Forestillingen blot om en guddommelig Bistand, der veileder til den rigtige Forstaaelse af den eengang givne og fuldendte Aabenbaring, sætter den lærende Kirke istand til at trænge dybere ind i Opfattelsen af de aabenbarede Sandheders indre Sammenhæng, og bevarer disse for enhver Indblanding af menneskelige Bildfærelser. Men den første af disse Betragtningssmaader er aldeles utilstedelig, fordi den kristelige Aabenbaring i Virkeligheden forlængst er fuldkommen afsluttet. Menneskeslægten's Forløser har nemlig selv og ved sine Apostle givet den baade Begyndelse og Slutning. „Jeg har kundgjort Eder Alt,“ siger Han selv til sine Apostle, og: „Den Helligaand skal veilede eder til den hele og fulde Sandhed.“ Altsaa har den lærende Kirke tilkommende Ufeilbarhed ikke Betydning af Evnen til at modtage og Fuldmagt til at forkynde nye Aabenbareelser, men kun af en guddommelig Naadehjælp til, under Fordybelsen i den som en afsluttet Kjendsgjerning foreliggende Aabenbaring, at fremdrage de i samme skjulte Skatte af overnaturlige guddommelige Sandheder og udvikle deres fulde Indhold. Der kan altsaa ikke være nogen Tale om, at Paven og de med ham paa et Concilium forenede Biskopper skulde blive værdigede saadanne pludselige Oplysninger, som bleve Profeterne og Apostlene tildeel, saa at de bleve oplyste om Sandheden ved umiddelbare Aabenbareelser uden nogensomhelst Forskning fra deres Side. Nei! Organerne for det høieste kirkelige Væremøde maae opbyde al Dinhu, Flid og Studium for at udfinde Sandheden. I denne Henseende giver det apostoliske Concilium (Ap. Gj. 15, 6—7) betydningsfulde Bink. Her siges nemlig udtrykkelig, at „Apostlene og de Ældste forsamlede sig for at prøve denne Sag,“ samt at „mange fælleds Undersøgelser og Overveielser“ gif forud for Afgjørelsen, for ved alle menneskelige Midler at bidrage til at stille Spørgsmaalet i det klareste Lys. Og denne Fremgangsmaade har igjennem alle følgende Tider været en bindende Forfærd for Udøvelsen af Kirkens ufeilbare Væremødet; thi

Kirken udtaler aldrig sin Dom, førend alle naturlige og menneskelige Midler til Spørgsmaalenes Drøftelse ere bragte i Anvendelse. Vi fremhæve med Hensyn til Betydningen af dette Forbillede for alle følgende Concilier endnu blot dette, at næst efter Christus selv har intet Menneske besiddet en høiere Værefuldmagt end hans Apostle, og iblandt dem fornemmelig Petrus, den kirkelige Ufeilbarheds høieste Indehaver og Repræsentant. Da fremdeles den kristelige Aabenbaring deels er overantvordet Kirken igjennem mundtlig Overlevering, deels ved skriftlig Opbevarelse af dennes Indhold, saa gjælder Alt om Raadførelse med de hellige Skriver og den nedarvede Kirkelære. Denne sidste øser man som bekjendt af Kirkefædrenes Skriver, af de kirkelige Mindesmærker og isærdeleshed af Religionens levende og uafbrudte Udøvelse i de med den Romerske forbundne Kirker. De her omtalte Undersøgelser have derfor i dette Siemed en gjennegrubende Betydning.

Men hvorledes? vil maaskee Noget spørge: Sæt, at den tilbørlige grundige Undersøgelse en og anden Gang paa Grund af menneskelig Efterladenhed udeblev? Hvorledes kunde man da, under Forudsætning af denne Mulighed, have Tillid til det høieste Væreembedes Udsagn? Vi svare hertil blot, at dette Tilfælde er en moralsk Umulighed. Den Kirken forjættede Bistand af den Helligaand bestaaer nemlig netop især deri, at denne Kirkens guddommelige Veileder paaminder Kirkens Overhyrder om, Intet at undlade af hvad der hører til den fornødne Undersøgelse og Efterforskning af Sandheden. Skulde altsaa af hvilken som helst Grund det Tilfælde kunne indtræffe, at Undersøgelsen manglede den tilbørlige Grundighed, saa vil den Helligaand i ethvert Tilfælde bevare Kirken for en overilet og feilende Afgjørelse. Uden dette vilde al Tale om den Helligaands Bistand ikke være Andet end en forsængelig Talemaade, et tomt Ord, eller noget endnu langt Værrer — et Paaflud for at bedrage og vildelede de Troende.

Af det ovenfor Sagte vil den Vetsfærdighed være indlysende, hvormed man hører slet underviste Katholiker og fordomsfulde

Protestanter tale om „nye Dogmer“, eller besmykke deres Uldighed mod Kirkens Afgjørelser med den forslidte Phraze, at de ikke have hørt Noget om, at Kirken har modtaget nogen ny Aabenbaring. Kirken opstiller nemlig hverken nye Dogmer eller støtter sig til foregivne nye Aabenbaringer, naar den definerer Troesfætninger og udsteder Decreter. Den forlader sig i dette Tilfælde kun paa en gjentagen Uttring af den guddommelige Vistand, hvorum den altid veed sig forvisset — for i Anledning af et omtvistet Spørgsmaal at vinde Sikkerhed for, hvad der er en gammel af Christus aabenbaret Troesfandhed. Den holder fast ved enhver Deel af den gamle overleverede Kirkelære, og fjerner blot ved nye Definitioner enhver Dunkelhed og Tvivl. Den benytter hertil den h. Skrivts Udsagn, samler de Anskuelser, som fra gammel Tid have været anerkjendte som katholisk-christelige, og stadfæster da deres Gyldighed med sit useilbare Vidnesbyrd. Vi skulle opluse dette med et os nærliggende Exempel, nemlig Spørgsmaalet om den allersaligste Jomfrues ubesmittede Undfangelse. For at hæve al Tvivl om dette Punkt foranstaltede vor nuværende Pave en Samling af alle Particularkirkers (de enkelte Kirkers) Overleveringer, for at erfare, hvad der i dem fra gammel Tid har været troet; han lod tillige baade de h. Skrifter og Kirkesædrenes Bøger gjenneforske af de dygtigste Theologer for at komme til Vished om, hvilken Anskuelse der i dem havde et klart og bestemt Udtryk, og altsaa med Sikkerhed lod sig udlede af dem; og da han endelig ved den Helligaands oplysende Vistand havde forvisset sig om Sandheden, udstedte han det useilbare Troesdecret, for hvilket hele Kirken ærefrygtfuld har bøiet sig. Det Samme gjælder om alle tidligere Aarhundreders Definitioner, hvad enten de ere udgangne fra Paver eller Concilier, og hvad enten de directe have angaaet Troens Sandheder eller Anliggender, der stode i nær Forbindelse med Troen.

(Sluttes.)

Conciliet og Paven's Useilbarhed.

(Fortsættelse fra Nr. 2.)

De Grundfættninger, den pavelige Syllabus forkynder, har Kirken til enhver Tid vedkjendt sig; og naar dens Overhoved nu, ligeoverfor den Yderlighed, hvortil Verden i vor Tid har drevet Fornægtelsen af dem, under et samlet Overblik har sammenfattet det hele Indbegreb af Tidens theoretiske og praktiske Bildfarelser, og høitidelig forkastet dem, da tvivler ingen Katholik om hans Besoielse hertil som den lærende Kirkes Overhoved og Christi og Christendommens legitime Repræsentant paa Jorden; og han respecterer denne Udtalelse paa samme Maade, som enhver Underfaat føler sig forpligtet ligeoverfor sin Konges Befalinger eller den lovgivende Magts Forfritter. Medens det da følger af sig selv, at Conciliets Udtalelser angaaende forskjællige Forhold ikke kunne andet end harmonere med den i hiint Document fremtrædende Verdensanskuelse, saa vil dog ethvert fornuftigt Menneske let skjonne, at dermed, at Paven høitidelig og i en systematisk ordnet Oversigt har udtalt Kirkens Forkastelsesdom over alle den nyere Tids Bildfarelser baade i Læren og i Livet — dermed er det ingenlunde givet, at han har til Hensigt praktisk at give dem Anvendelse paa de factiske bestaaende Forhold. Fordi Pius IX. med andre Ord i Christendommens og Kirkens Navn, for at paaminde og advare Verden, har udtalt den christelige Idees Anathem over Sætninger og Tilstande, som ogsaa enhver troende Protestant maa erkjende for antichristelige, derfor er der dog en himmelvid Forskjæl paa, advarende og dømmende at foreholde Verden det christelige Ideal, og opfordre den til at betragte sig i dette Speil — en himmelvid Forskjæl herimellem, og imellem Tanken om at fremkalde saadanne Conflicter imellem Kirken og de paa hine falske Grundfættninger baserede, men factiske og retligt anerkjendte og gjældende politiske og sociale Tilstande, som den store Hærskare af selvbestiftede Advocater for alle Tidsaandens Idrætter i denne Retning med saa stor Vigtighed have forudsagt!

Kirken er, som Gud og hver Mand veed, saa langt fra at være revolutionær, at den i denne revolutionære Tidsalder netop er bleven Gjenstand for Verdens Had, fordi den uforfærdet har optaget Forsvarskampen mod Revolutionen, og fører

den standhaftigt og ufortrødent alene med Aandens Vaaben. Men disse Vaaben foragter den i Materialismens Dynd dybt nedfunkne Slægt, trods alle sine stortalende Phraser om Aandens, Frihedens og Videnskabens ufortæbelige Grundrettigheder. Kirken betragtes af denne Slægt, i Righed med dens Stifter af Hans Samtid, som afmægtig ligeoverfor den brutale Voldsomhed, hvormed man søger at lamme dens Indflydelse; og man opbidser alle i Samfundet gjærende revolutionære Videnskabers imod den, ved her at stille Sagen paa Hovedet — ved at fremstille den som den udfordrende og angribende Part, mod hvilken man altsaa maa tænke alvorligt paa at forsvare sig. Den fremstilles som den fødte og svorne Fjende af hele den nuværende civiliserede Samfundsorden, som om den, ved de Troessætninger og disciplinære Forfkrivter den vedtager, truer med at indgribe forstyrrende i den borgerlige Samfundsorden, uagtet ethvert Menneske, der er i Besiddelse af en Smule Eftertanke, veed, at den katholske Religion eller den almindelige for alle Mennesker og alle Tider og Forhold bestemte Christendom passer for enhver Samfundstilstand, at Republiken ikke mindre end Monarchiet i enhver Skikkelse er forligeligt med Kirkens Institutioner og Organisme, at Kirken altsaa forholder sig ganske indifferent til de forskjelligste Statsforfatninger.

Hvad har man altsaa, spørge vi herefter, at indvende mod det Princip, der ligger til Grund for den katholske Christenheds Tro paa Kirkens i dens Overhoveds Person repræsenterede Ufejtharhed? Med andre Ord mod Autoritetsprincippet? Naturligvis er dette Princip efter Nutidens Tankegang og Talebrug aldeles uføreneligt med Friheden! Men det gjælder om denne, som om saa meget Andet: Frihed og Frihed er to Ting. Mennesket har vistnok af Naturen en meget betænkelig Hæng til altformegent at følge sin naturlige Drift til at tænke og gjøre hvad der behager det; men denne naturlige Frihed kalder Christendommen Trældom, en Trældom, som for nærværende Tid præsenterer sig i en Mængde forskjellige Skikkelser — i den ubundne Hængivelse til alt det Skinvasen og Blandværk, som lover jordist Nydelse, men sløver Følelsen for det Sande og Blivende. Kristus vidner, at ene Sandheden har Magt til at stjænke Mennesket den virkelige Frihed (Soh. 8, 32). Naar Kirken da, i Medfør af sin guddommelige Mission, føler sig forpligtet til at advare mod hiin aandelige Ubundenhed og alle dens Vilkaarligheder, da raaber man al Verden i Gævær mod „Samvittighedsfrihedens

uforsønlige Fjende." Man veed godt, at, naar Talen er om Frihed i Valget baade af hvad man vil tænke og hvad man vil gjøre, da kan ingen udvortes Magt nuomstunder, saa lidt som den har nogen Ret dertil — udøve nogen Tvang over et Menneskes fri Villie, og man veed ligesaa godt, at Conciliet ikke heller sidder inde med saadanne Planer. Men man tillader sig her en underfundig Sammenblanding eller Forveksling af de to aldeles forffjallige Begreber: Tvang (d. e. udvortes Tvang) og Nødvendighed eller indre Tvang. Naar Mennesket bøier sig for Sandhedens og en høiere Nøds Fordringer, da er denne Ytring af hans fornuftige Naturs Virksomhed lige medet en frivillig Anerkjendelse og en indre Naturnødvendighed. Følgelig er hans frivillige Samtykke i den klart erkjendte Sandhed ikke en i hiin første Betydning absolut fri eller vilkaarlig Handling. Han underkaster sig her en høiere Lovs indvortes fra tvingende Magt, og bliver derved, og ved i Livet at følge den, deelagtig i den Frihed, hvormom Herren taler. Denne Frihed er altsaa en indre Lovmæssighed, en Overensstemmelse med Guds Lov, eller med andre Ord Underkastelse under Guds Autoritet. Vi tale i denne Sammenhæng nærmest om den aabenbarede eller overnaturlige Sandhed, og forudsætte altsaa Troen paa guddommelig aabenbaret Sandhed, eller det Fornuftmæssige i at anerkjende og underkaste sig denne Sandheds Fordringer, og skulle kun i Forbigaaende, og med Hensyn til dem, som ikke troe paa noget Overnaturligt, erindre om, at ogsaa den blot naturlige Erkjendelse bestandig henviser til den samme Nødvendigheds indre Tvang. I al Forskning, hvad enten det er i Historien eller Naturvidenskab, Logiken eller Mathematiken — hist er det Kjendsgjerninger og Naturlove, her den rene Tankefølsomheds Consequenter, der med Nødvendigheds og Autoritetens Myndighed gjøre en høiere Magt gjældende over vore Tanker og Handlinger.

Naar man da stundom har hørt dem, der ellers i høie Toner prise alle Tidsaandens Herligheder, og bestandig holde Beeklager over, at Paven og den katholicke Kirke ikke ville forsone sig med bemeldte Tidsaands Fordringer, jærlig prise dem iblandt den nærværende Tids aandelige Heroer, som fornemmelig have bidraget til at rokke og ødelægge al Autoritetstro*),

*) For en halv Snees Aar siden læstes i „Fædrelandet“ en Artikel, der i en begejstret Beundrings Udtryk forherligede Grundtvig og hans

og man jevnlig seer al Autoritetsret i Aandens Verden behandlet med samme Ringeagt, som alle udvortes Myndigheder: da tillade vi os her endnu engang at spørge Vedkommende, hvad Mening der dog lader sig forbinde med deres Betragtning af Menneskeslægten's Fremgang mod Fuldkommenhedens Ideal, naar Ingen vil anerkjende anden Autoritet end sit eget individuelle Skjøn, og enhver prætenderer Ufeilbarhed for dette sit Skjøn. Vistnok ere disse utallige indbyrdes hverandre modsigende og bekampende Autoriteter, og de ligesaa mange Sandheder alle enige om at bantuse den katholske Kirkes Prætention paa Ufeilbarhed; men vi forstaae ikke, hvad man vinder ved Enigheden ene og alene om dette Punkt, saa lidt som, hvorledes man kan føle sig saa ubeskrivelig sikker paa sin Ret hertil, naar man gjensidig, udenfor denne ganske særegne Art af Enighed, maa tilstaae for hverandre, at man ikke er kommen videre med Hensyn til Erkjendelsen af Sandheden, end til Hedenstafets fortvivlede Spørgsmaal: „Hvad er Sandhed?“ Man er altsaa kun enig om at forkaste det fra Begrebet om en guddommelig Aabenbaring aldeles uadskilliche Begreb: den aabenbarede Sandheds Ufeilbarhed! Dette er det Æneste, for hvis ubestridelige Rigtighed man mener at have ufeilbar Sikkerhed; ellers vakler og raver Alt, og den sidste og høieste Trost under det store Skibbrud paa al overnaturlig Visdom og Sikkerhed for Sandheden er den formeentlige Umulighed af, at det kan være anderledes i denne Verden! Derfor forarges og spotter man over „den enesaliggjørende Kirke“, d. e. den Kirke, som ikke troer, at der engang er givet Menneskene hvad man pleier at kalde en guddommelig Aabenbaring i gamle hellige Skrifter, hvis Indhold for en stor Deel er dunkelt og fleertydigt, og hvis Kjendsgjæringer ligeledes tilstede forskjellige Opfattelser, men derimod troer, at Gud haade bestemt og tydelig har aabenbaret, hvad der er Sandhed til Salighed, og ved overordentlige Midler baaret Omsorg for, at Hensigten med hans Aabenbarelse for Verden kan op-

hele Aandsretning, fordi han fremfor nogen Anden skulde have den Fortjeneste, at have nedbrudt al Autoritetstro. Vi have blot herved, uden iøvrigt i denne Henseende at ville forkleine G.'s Fortjeneste af den nærværende Tid, at bemærke, at det var Luthers berømte Sætning, at den Helligaand veileder enhver Læser af den h. Skrift til den ufeilbar rette Forstaaelse af dens Indhold, der gjorde ethvert enkelt Individ til den høieste Dommer i Troessager.

naaet! Man synes reent at oversee, at naar Ingen kunde vide, hvad Gud har aabenbaret, da vilde jo „Aabenbaringen“ vare aldeles overflødig, saaledes som man seer, at den i Virkeligheden er for de Fleste af dem, der hylde denne Betragtning. Man forlanger nu, at den katholske Kirke skal opgive sin gamle Mening om sig selv: at den er den af Christus stiftede Kirke, og at den veed, hvad Han har aabenbaret; man forlanger, at den skal høre op med at lægge Vægt paa bestemte Dogmer og paa Enighed i Troen, at den skal aflægge sin gamle Paaataelighed om Sandhedens og Troens Eenhed som Betingelse for den evige Frelse. Med eet Ord: man forlanger, at Kirken skal accommodere sig efter Indifferentismen og „arlig og oprigtig“, som man har udtrykt sig, gaae ind paa Tidens Grundsætninger, d. v. s. fuldstændig opgive sig selv, og dermed erklære hele sin Fortid for et Bedrag!

Det er dette, som ligger i den idelig gjentagne Fordring, at Kirken og Paven bør „forsone sig med Tidssaanden og den moderne Tids Grundsætninger.“ Den største Deel af Menneskene have ikke det fjerneste Begreb om, hvad der egentlig ligger i denne Fordring, men eftersnakke blot denne, som saa mange andre Phraser, hvilke Blodene satte i Løb. Der er derimod Andre, der godt forstaae hvad den betyder, og forsaavidt ere kloge nok, men fra en anden Side seet alligevel ubegribelig eenfoldige, forsaavidt de nemlig gaae ud fra Forudsætningen af en Mulighed, hvis absolute Umulighed ikke blot er given med Troen paa en levende Guds Tilværelse, men klarlig documenteres af Historien. Thi Christendommen kan og vil aldrig forsones sig med Verden, den Helligaand aldrig forraade dens himmelske Konge! Derfor har Pius IX. som bekjendt bestandig afviist denne Fordring, som længe før hans Tid er budt Kirken i den her omtalte Skikkelse, men i de sidste ti Aar særlig er bleven stillet i en ny af Revolutionen opfundne Form, som man, begunstiget af Tidsumstændighederne, greb som et hensigtsmæssigt Middel til at fremme den førstnævntes Virkeliggjørelse, nemlig Tilintetgjørelsen af den katholske og dermed af al positiv Christendom og Christentro. Vi mene hermed Opgivelsen af den verdslige Pave magt eller af Kirkens Frihed og Selvstændighed. Var dette først opnaaet, meente den vantro Materialisme at være sikker paa Hovedfordringens nødvendige Opfyldelse. Var Kirken verdslig bleven aldeles magtesløs, tvivlede de, som ikke troe paa andre Magters Betydning

og Overvægt, end de reent materielles, ikke om, at den maatte overgive sig paa Naade og Unaade, bringe hint sidste og store Offer, som Bantroen uafbrudt har forlangt ligefra den Tid man tydelig saae, at „Reformationen“ ikke havde været i Stand til at udrydde Katholicismen!

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 6te Januar, altsaa Helligtrekongersdag, fandt Conciliets anden offentlige Sæssion Sted, hvorved Alt hvad der hører til den ydre Anordning foregik ganske som paa Aabningsdagen den 8de December. Efterat Paven havde taget Plads paa Thronstolen, feiredes den h. Mæsse ligesom forrige Gang af Cardinaldecanen, Patrizi, hvorpaa Forsamlingen af Conciliets Promotorer opfordredes til at aflægge den af Pius IV. forenskrevne Troesbekjendelse. Først reiste den h. Fader sig og fremsagde høit og lydeligt denne Bekjendelse; derefter blev den af Biskoppen af Fabriano oplæst i alle Biskoppernes Navn, hvorefter Cardinalerne enkeltviis, Patriarcherne og Erkebiskopperne To ad Gangen, og de øvrige Fædre Fire hver Gang traadte frem for Alteret, paa hvilket Evangeliebogen var nedlagt, og med lydelig Røst udtalte følgende Ord: „Jeg Biskop af (Diocetsets Navn) lover, forjættre og sværger overensstemmende med den foreløste Formel. Saa sandt hjælpe mig Gud og dette hellige Evangelium.“ Efterat Protonotarerne havde optaget Protocollen, sluttedes denne anden høitidelige Sæssion med, at Paven istemte Tedeum og uddeelte den apostoliske Betsignelse. — De tidligere almindelige Kirkeforsamlinger aabnede ligeledes deres Forhandlinger med Afslæggelsen af den nicænske Troesbekjendelse; saaledes sidst Tridentinerconciliet i sin tredje Sæssion den 4de Februar 1546.

Conciliet har foruden disse to almindelige offentlige Møder indtil den 15de d. M. afholdt ialt 10 almindelige hemmelige Møder eller Generalcongregationer, i hvilke de fire i vort Nr. 2 omtalte Congregationer eller Comissioner arbeide samlede. At disse sidste desuden hver for sig daglig ere meget beståftigede, behøve vi ikke at bemærke.

— Den 19de Decbr. prædikede Erkebiskoppen af

Cöln i den tydske Kirke „Anima“, og havde den 20de en Privataudients hos den h. Fader, som modtog ham med særdeles Velvillie og Udmærkelse. Erkebiskoppen forlader snart sit midlertidige Opholdsted, det tydske „dell' Anima“, for at tage Bolig i Paladset „Doria Pamphili“ paa Navonapladsen. Den 21de modtog Hs. Hellighed Biskoppen af Mainz i en Privataudients.

— Biskop Dupauloup har under den 18de Decbr. sendt en Skrivelse til det i London udkommende katholske Blad „Weekly Register“. Dette Blad havde nemlig igjennem en Correspondance fra Rom udbredt den arefrankende Insinuation, at Biskoppens sidste Hyrdebrev*) skulde hidrøre fra en af Keiser Napoleon modtagen Befaling, samt at Biskoppen skulde udfolde ivrige Bestræbelser for at vinde hele den franske Geistlighed for Keiserens mulige Planer. Biskop Dupauloup skulde endelig ved hiint Hyrdebrev have villet vise sin Taknemmelighed mod Keiseren for den ham lovede Udnævnelse til Erkebiskop af Lyon, medens det dog imidlertid skulde være lykkedes at bevæge Cardinal Bonald (den nuværende Erkebiskop af Lyon) til at tage sin Afstedsbegjæring tilbage. Angaaende alle disse Historier afgiver Biskoppen af Orleans i ovennævnte Skrivelse den Erklæring, at der ikke er et sandt Ord i det Hele.

Vi have alene af den Grund optaget Ovenstaaende, for at det kan tjene til Orientering for det Tilfælde, at de herværende Blade skulde være bleve opmærksomme paa disse Rygter og benytte dem paa deres velbekjendte Maade!

Österrig. Alt for længere Tid siden have vi berettet, at flere ansete Jurister, i Anledning af Processen mod Carmeliterinderne i Krakau, havde erklæret sig for de Anlagedes fuldkomne Frisindelse, idet de ikke fandt nogen Grund til at antage Andet, end at de paagjældende Priorinder have handlet efter bedste Overbeviisning, og ikke gjørt Andet, end hvad de ansaae for det eneste Mulige og Nødvendige under den vanskelige Stilling, hvori de befandt sig. Til dette samme Resultat er nu endelig efter Wienerbladet „Presse“ ogsaa Overretten kommet, og denne Sag maa vel anses for afsluttet med hvad Retten kalder: „at stille Sagen i Bero.“ „Men,“ spørger „Westf.

*) Hvori han udtaler en skarp Tadel over den Ubesindighed, hvormed Hovedredacturen af Bladet l'Univers, Louis Reillot, har gjort et Forsøg paa at fremforcere Dogmatiferingen af Paven's Ufeilbarhed.

Kirchbl.“, „skal hermed Alt være forbi? Hvo giver de frifundne Nonner Erstatning for deres langvarige Fangsling? for Bladenes pøbelagtige Forhaanelser, for Bestormelsen af deres Kloster, for Gadepøbelens Fornærmelser, og den af Statsmagten dem tilføiede Uret, naar man lader det blive ved, i al Stilhed at lade Sagen døe hen, uden at yde de Uskyldige mindste Uresopreisning ved en offentlig Slutningsforhandling? Hele Maa-neder igjennem have Aviserne og deres Pøbel tilføiet dem med Bagvaskelsens Smuds, og nu skulle de haardt prøvede og eksempeløst mishandlede Nonner ikke have anden Uresopreisning, end at Sagen stilles i Bero uden nogen offentlig Slutningsforhandling? Man har ikke gjort noget Skridt i den Retning, at drage Uphavsmandene til de afskyelige Gadeorgier og Pøbelexcesser, hvorved fredelige Klosters Eiendom er blevet ødelagt, og deres Beboere paa den brutaleste Maade mishandlede, til Ansvar! Bistof vilde dette ikke være nogen Afsoning af den himmelraabende Uret, man har tilføiet Vedkommende; men det vilde dog i alt Fald være et Beviis for, at Domstolene ikke ere til blot for at bruges mod Klostrene, men ogsaa til deres Beskyttelse.“

Saa snart den her omtalte Proces var kommen igang, altsaa inden man var berettiget til at forudsætte nogen Brode hos de Tiltalte, benyttede det østerrigste Fremstridsministerium sig af den ophidsede Stemnings utvivlsomme Villigelse af denne skammelige Uretfærdighed — til at inddrage den aarlige Understøttelse af 1700 Gylden, som Statskassen hidtil havde ydet dette Kloster, og man skyndte sig med at gjøre det Samme ved et Par andre klosterlige Stiftelser. Ifølge en senere Efterretning fra Krakau har imidlertid den nylig afdøde Greve Dziewuski ved et Bøgat af 1700 Rd. aarlig erstattet det førstnævnte Kloster den Subvention, som Regjeringen paa en saa uretfærdig Maade har unddraget det.

Mainz. I det Hyrdebrev, som Biskop Ketteler før sin Afreise tilsendte de Troende i sit Dioces, berører han ogsaa Spørgsmaalet om „Ufeilbarheden“, og siger desangaaende: Om og angaaende hvilke Spørgsmaal Conciliet vil udtale sig, hvad det vil beslutte, og hvorvidt Paven's Ufeilbarhed i Troes-sager og dette Begrebs Omfang vil komme under Forhandling, det kunne vi ikke vide; det vil væsentlig afhænge af det guddommelige Forsyns Veiledning.“ Biskoppen fremhæver derefter følgende „tre store Grundsatninger“ som de „uforanderlige og vise Regler“, efter hvilke paa det nærværende, som paa alle tidligere

Concilier, alle Gjenstande, som høre ind under Dogmet, ville blive behandlede: „Den første Regel for alle Afgjørelser af Troespørgsmaal er, at Kirken paa de almindelige Concilier kun afgjør saadanne Troespørgsmaal, hvis Afgjørelse Tidssomstændighederne bestemt kræve; den anden Regel er, at Kirken selv med disse Afgjørelser indskrænker sig til det Nødvendige, d. v. s. til det, som absolut udkræves for at opfylde hvad der hører til dens Sendelse: Lærer alle Folk Evangelium. Dette Kirkens Hverv kræver, at den Sandhed til Salighed, som Christus har betroet den, bevares for al Forsalfkning. Den tredje Regel er, at saadanne Spørgsmaal ikke afgjøres efter Majoriteter, men ved det samlede kirkelige Læremedles eenstemmige Beslutning.“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 30te Januar.** 4de Sondag efter Epiphani. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaaelse af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 31. M. Petrus Nolastus, Bøfj. 1. Februar. Ti. Ignatius, Bist. og Mart. 2. O. Mariæ Kenselse (seires først. Sondag). 3. Co. Ansgarius (seires offentlig i Sct. Ansgars Kirke paa den fjerde Fredag efter Paasse).
- Blafusvelfiguren** meddeles Torsdagen den 3die Februar i Sct. Ansgars Kirke efter enhver h. Messe kl. 6, 7 og 8½, og i Sct. Knuds Kapel efter den h. Messe kl. 8½.
- Fredagen den 4de Februar.** Broderskabet til Jesu guddomm. Hjerte: Form. Kl. 8½ høitidelig Messe. Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres Bedetimer foran det aabne Tabernakel. 5. L. Agatha, Jomfru og Mart.
- Søndagen den 6te Februar.** 5te Sondag efter Epiphani. Kyndelmisse eller Mariæ Kenselse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Psyevieelse og Procession; derefter Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festsandagt med Prædiken. — 7. M. Romvaldus, Abbed. 8. Ti. Johannes af Mattha, Bøfj. 9. O. Blafius, Bist. og Mart. 10. Co. Octavdag af Ansgarius. 11. F. Polycarpus, Bist. og Mart. 12. L. Josephus af Leonissa, Bøfj.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eitem. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbodveien Nr. 14): stille Messe kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 4.

Søndagen den 13de Februar.

1870.

Indhold: Det oekoumeniske Concilium. — Conciliet og Paven's Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Nordamerica.

Det oekoumeniske Concilium.

(Sluttet.)

XII.

Den høieste disciplinære Myndighed tilkommer Conciliet i sammes Underordning under Paven som Kirkens Overhoved.

Vi have i det Foregaaende søgt at godtgjøre Conciliets høieste Myndighed i Henseende til Læren; det Samme staaer nu tilbage i Henseende til Disciplinen.

Den simpleste Vei til at erkjende Omfanget af denne Magt er et Tilbageblik paa de tidligere afholdte almindelige Concilier. Deres Canoner ordne ikke blot Troesbekjendelsen og fordømme Branglærdommene, men de give ogsaa Forskrifter for det christelige Levnet i alle Stænder, og tillægge sig den høieste dømmende og straffende Myndighed over alle Christne ligesaa Patriarchen indtil den ringeste Lægmand, over de christelige Monarker ikke mindre end over enhver af deres Undersaatter; de give Forskrifter for Gudstjenesten og ordne den canoniske Rets Bestemmelser; de fjerne Uordener i det Indre, og tage samtidig Forholdsregler, for udadtil at sætte Christenheden som

Heelhed i Forsvarsstand. Concilierne bære i sig Bevidstheden om en dem af Gud selv overdragen Magtfuldkommenhed, naturligvis bestandig under den udtrykkelige, om end stiltiende, Forudsætning, at Kirkens Overhoved stadfæster deres Beslutninger.

Denne høieste kirkelige Autoritet omfatter altsaa Alt, hvad der udtræves for at give Troens og Sædelærens Forstrifter Anvendelse paa Livet, for at befæste dem i Hjerterne og gøre dem frugtbringende paa Villien, ligesom den paa den anden Side fjerner hvad der stiller sig hemmende og forstyrrende i Veien for deres Virksomhed, naar den alvorlig arbejder paa at udrydde de blandt Mennesker uundgaaelige Misbrug. Lader os da i Korthed betragte, hvad den guddommelige Viisdom, som stedse vaager over Kirken, i denne Henseende har agtet for nødvendigt. I betydningsfulde kirkelige Handlinger og Skikke, der alle have deres Udspring fra Alterets ophøiede Hemmelighed, og ligesom omslynge hele det menneskelige Liv, iføre Troens Hemmeligheder sig ligesom Kjød og Blod; Naadens himmelske Livskilder indhylle sig i et hemmelighedsfuldt jordisk Gevandt. Med viis Omhu vælger Kirken Organerne for sin offrende, velsig-nende og dannende Virksomhed; De bedste Frugter af Alt, hvad den verdslige Viisdom og prøvet Erfaring under de gunstige Forhold har bragt til Modenhed, blive anvendte for at forbedre Geistligheden for dens hellige Rald, ligesom Ordenslivet fremmer Fromhedens Stræben efter den høieste Fuldkommenhed og Lighed med Frelseren. Men Enhver vil indsee, at kun en omhyggelig hierarchisk Organisation er istand til at sikre en saa omfattende og høitstræbende Omsorg. Derfor seer man i Kirkens Midtpunkt (nemlig i Rom) de store Congregationer for de forskellige Dele af den kirkelige Forvaltning, samt Tribunalerne (Domstolene) for Afgjørelsen af de canouiske Retsspørgsmaal. Paa dette den kirkelige Disciplins omfattende Gebet følger det af sig selv, at, ihvorvel Disciplinen tjener til at værne om den uforanderlige Sandhed, Meget i samme dog maa være af en foranderlig Bestaafenhed, fordi det er betinget af Tidsumstændighederne. Dette gjælder saavel

om de Midler, hvorved, og den Maade, hvorpaa de kirkelige Grundsætninger indføres i det praktiske Liv, som om de Forholdsregler, hvorved Kirken søger at betrygge denne sin Virksomhed ligeoverfor alle de fra den fordærvede Menneſtenatur ſtamrende Udskeiſer. Her afhænger Alt for en ſtor Deel af det borgerlige Samfund's Tilſtand, og fornemmelig iſær af den Omſtændighed, om Kirken kan glæde ſig ved Fred, eller er udfat for Forfølgelſe. Ordningen af alle diſſe Forhold d. e. af Alt, hvad der henhører til den kirkelige Disciplin, beſørges efter Chriſti Villie og Anordning af det med Petri Eſterfølger forenede Epiſkopat; hele Kirkens Overhoved bærer Omſorg for Heelheden, Biſkopperne under hans Ledelſe for de enkelte Dele af Kirken. Og naar Biſkopperne under de ſædvanlige Forhold hver for ſig, eller hver i ſit Stift, gjøre deres Autoritet gjældende, ſaa er det klart, at de paa ingen Maade tabe denne, men at deres Virksomhed tvertimod maa vinde i Styrke, naar de ſamle ſig paa et almindeligt Concilium om deres ſælleds Overhoved. Det almindelige Concilium er alſaa — under Forudſætning af det rette Forhold mellem dets Hoved og dets enkelte Lemmer, ſaavelſom imellem diſſe indbyrdes — i Beſiddelſe af den høieſte disciplinære Myndighed.

Naar man da ofte har hørt vor Tids Liberale og Statsabſolutiſter gjøre den Paafand gjældende, at Alt, hvad der hører til Disciplinen, bør, forſaaavidt det kommer i Berøring med Ydverdenen, hjemfalde til Statsmagtens og den borgerlige Zvrigheds Overtiſyn, da maae vi her lade det beroe med at bede alle dem, ſom hylde denne Bildfarelſe, vel at overveie Alt hvad der ligger i den Kjendſgjerning, at Kirken efter dens guddommelige Stifters Villie er en af denne Verdens Magter og af alle reent verdſkelige Anordninger fuldkommen uafhængig Inſtitution. Heraf følger, at der maa tilkomme den en ſelvegen Ret til, efter bedſte Skjøn at gjøre Brug af de Midler, ſom bedſt fremme dens Die-med, ligesom den alene er iſtand til at have nogen Mening i Henſeende til Valget af diſſe Midler. Eller hvem ſtulde

Gud vel have udrustet med Evne og Kald hertil, uden netop dem, som særlig ere kaldede til ganske og udelukkende at hellige deres hele Liv og Virksomhed til Kirkens Tjeneste? Thi, ere Biskopperne de competente Dommere over Sieme det, saa tilkommer det ogsaa dem at dømme om Anvendelsen af Midlerne til dets Opnaaelse. Ere de Dommere over det, som udgjør det evige uforanderlige Grundlag for det kirkelige Liv: Troes- og Sædelæren, hvor meget mere maae de da have Ret til at afgjøre, hvorledes det Foranderlige skal indordnes i det Uforanderlige.

Det tilkommer altsaa Ingen uden Kirken selv at ordne dens Disciplin. Biskopperne gjøre dette hver for sig i deres Stifter, Paven over hele Kirken, hvad enten han i de givne enkelte Tilfælde handler alene, eller lader sig understøtte af de med ham paa et Concilium forsamlede Biskoppers Autoritet. Det er een og samme øverste Magt, der her staaer ligeoverfor os, snart i sin udeelte Følge i Petrus (Matth. 16, 19), snart tillige i hele det apostoliske Legeme (Matth. 18, 28. 28, 18. 19), i begge Former vedvarende indtil Tidernes Ende.

Det ovenfor Sagte vil være tilstrækkeligt til at godtgjøre Conciliets øverste Magt i disciplinære Anliggender. Men for at forebygge Misforstaaelser ansee vi det for nødvendigt, i al Korthed at gaae ind paa et Stridsspørgsmaal, som flere Gange i de tidligere Aarhundreder har afstedkommet stor Forvirring. Staaer Conciliet da over Paven? Dette Spørgsmaal er kun muligt under den Forudsætning, at der kunde gives et almindeligt Concil uden Paven. Bistnok kræver denne Sag en langt udførligere og mere polemisk Behandling, end det her er os muligt at give den. Men kunne vi end ikke byde vore Læsere det Fuldkomne, saa ville vi dog ikke forholde dem det Nødvendige.

Vi begynde med at bemærke, at den Mening, at det almindelige Concil staaer over Paven, først er opkommen meget sildigt, nemlig i Tider, da Kirken rystedes af store indre For-

styrrelser. Dette Spørgsmaal fremdukkede første Gang i det vesterlandſke Schiſmas Periode, da det var tvivlſomt, hvo der var den rette Pave, alſaa paa Concilierne i Piſa*) (1409) og Conſtanz (1414). Den hele Forvirring havde ſin hiſtoriske Grund i den ved den franſke Kongemagts Anmaſſeſer hidførte ſaafaldte „babiloniſke Udlændighed“ eller Pavernes halvfjerdsſindstyveaarige Reſidentſ i Avignon i det ſydlige Frankrig (1309—1378). De to nyſnævnte Concilier gjorde med Paaberaabeſe af den uſædvanlige Nødſtiland, eller det her foreliggende ganſke ſæregne Tilfælde, hiin Mening gjældende med Henſyn til de tvivlſomme Paver; og Baſelſynoden (1431—1438) gif ſaa vidt, at den, ved at bruge den ſom Baaben mod den utvivelſomt retmæſſige Pave (Eugen IV.), endte i et aabenbart Schiſma. I et ſenere Aarhundrede (1682) blev denne Paafand fornyet af den franſke Hofgeiſtlighed, eller det af Ludvig XIV. foranſtaltede galliſcaneſke Convent. Men allerede et ſngtigt Blik paa diſſe abnorme Tilſtande viſer, at denne Være mangler ethvert ſolidt Grundlag. Til ſamme Reſultat kommer man, naar man betragter den i og for ſig. Have derfor end aandrige Mænd opbudt nok ſaa megen Skarpsindighed, for at give den et viſt Skin af Sandhed, ved at forvanſte Kjendſgjerninger og ſammendynge uholdbare Følgeſlutninger, ſaa har den ſunde Være dog, ligesaa fuldt ſom i nogen tidligere Tid, overalt hævdet ſin Anſeelse. Dette finder iſar Anvendelſe paa den Hovedgrund, hvortil hiin Theories Forſvarere ſtøtte ſig. Om ogſaa Paven, ſige de, er Biſkoppernes og Kirkerneſ Overhoved, naar man tager begge hver for ſig eller betragter dem enkeltviis, ſaa kan han dog paa ingen Maade være enten Biſkoppernes eller Kirkerneſ Overhoved, naar man betragter dem i Samling og i

*) Dette Concilium regnes ikke blandt de œkumeniſke, forbi det var en Frugt af et Compromis imellem de to Partier, hvori Cardinalcollegiet var deelt mellem de to tvivlſomme Paver (Gregor XII. og Benedict XIII.).

deres Repræsentation paa et almindeligt Concil. Man indrømmer altsaa, at Paven er Overhovedet for enhver enkelt Kirke for sig, men ikke for hele Kirken. Men denne Adskillelse er en vilkaarlig Forudsætning, som mangler al Grund; den har ikke mindste Hold enten i Christi eller i Kirkefadrenes Lære.

Jesús siger, at han vil grunde sin Kirke paa Petrus (Klippen, Klippemanden), og at Petrus skal vogte Faarene og Lammine. Vi spørge her: Er det ikke Fundamentet, som bærer hele Huset, Klippen, som bærer Bygningen, og ikke omvendt? Er det ikke Hyrden, som leder hele Hjorden? Christi Ord have altsaa enten slet ingen Mening, eller de udelukke aldeles den ovenfor omtalte Adskillelse. Endvidere: Hvad er det, som Kristus grunder paa Petrus? Det er Hans Kirke. Men nu er Christi Kirke ikke denne eller hiin Kirke i Besynderlighed; den er meget mere Foreningen af alle Troende og alle Enkeltkirker, betragtede som en Heelhed og Eenhed. Vil man nu i Modsatning hertil gjøre den Paastand gjældende, at der kan gives sande Kirker, uden at de tillige ere Dele af Christi ene og eneste Kirke, da kunne vi vel indrømme, at der ikke altid og overalt finder en materiel eller udvortes Forbindelse Sted imellem alle enkelte Dele af Kirken; men vi paa- staae, at den indre væsentlige og sjælelige eller formgivende Forbindelse aldrig kan fattes. Enhver, som forstaaer Betydningen af det Ord: Kirkens Eenhed, og noiere overveier Meningen af de Udtryk i den h. Skrift, der snart fremstille Kirken under Billedet af et Rige, snart beskrive den som en Familie, snart som en Hjord, et Skib eller en Krigshær, kan ikke være i nogen Tvivl angaaende dette Punkt. Men, er Petrus Hovedet for denne indvortes forbundne, i principiel eller formgivende Betydning ene og eneste Kirke, som altid er forenet i Anden og altsaa aandelig samlet til en Heelhed, om den endog i udvortes eller legemlig Forstand fremtræder som den adspredte Kirke: skulde han da maaskee ophøre at være det fra det Diæblisk af, at den indre, væsentlige Forening fremstiller sig i sin tilsvarende ydre Skikkelse?

angstens Grotte", og er endnu ganste i den Tilstand, i hvilken efter mange Pilgrimes Dnske alle herværende hellige Steder helst skulde vedblevet at befinde sig, nemlig i den, som den havde i Herrens Tid. Der er kun i den østlige Deel opreist et Alter, over hvilket er anbragt et Maleri, som fremstiller vor Frelsers Døds-kamp og Englens Aabenbarelse. Ovenover Maleriet læser man de Ord: Her blev hans Sved som Blodsdraaber, der faldt paa Jorden. Paa Klippevæggene i denne Grotte sees i tidligere Tider Indskriver og Malerier, som Tiden forlængst har udslettet. Den h. Hieronymus siger, at der paa hans Tid stod en Kirke paa dette Sted; men den er der nu ikke mere noget Spor af, hvorimod det er vist, at den endnu stod der i Middelalderen.

Nogle Dage før Paaskefesten vare nogle af de Jøder, som havde været Vidne til Lazarus Opvækkelse, men ikke troede paa Guds Søn, komne til Phariseerne og havde berettet dem hvad Jesus havde gjort. Da samlede sig efter Evang. Johannes's Fortælling Ypperstepræsterne og Phariseerne og sagde: „Hvad skulle vi gjøre? thi dette Menneske gjør mange Undergjøer-ninger. Lade vi ham saaledes blive ved, saa ville Alle troe paa ham, og Romerne ville komme og tage baade Land og Folk. Men da sagde En af dem ved Navn Kaiphas, som i dette Aar var Ypperstepræst (Joh. 11, 50): I vide ikke og betænke ikke, at det er os bedre, at eet Menneske døer for Folket, end at hele Folket gaaer tilgrunde. De besluttede da fra denne Dag af at omkomme ham“. Evangelisten beretter endvidere, at Ypperstepræsterne ogsaa raadsløge om at dræbe Lazarus (Joh. 12, 10. 11), for at hindre de Jøder, som i stor Mængde vare gangne til Bethanien for at see ham, i at komme til at troe paa Jesus. Dette er et Charaktertræk, der afgiver et betydningsfuldt Bink for dem, som den Dag i Dag, utilfredse med Moses og Propheterne, sige med de skriftløge Phariseer: Mester, vi gad gjerne seet Dig gjøre et Tegn. Saadanne Mennesker kan man med Føie tilraabe Abrahams Ord til den rige Mand: „Høre I ikke Moses og Propheterne, saa

ville I heller ikke troe, om ogsaa Noget opstod fra de Døde." Ypperstepræstens sande Mening med hine Ord var den, at, saafremt den store Mængde af Folket troede paa Jesus, da vilde man ikke mere troe paa Præsternes Fortolkning af det gamle Testaments Prophetier, og dermed vilde det være forbi med deres Anseelse blandt Folket. Under et hyklerisk Skin af Nidkjærhed for Bevarelsen af den nationale Selvstændighed søger han derfor at indgyde Mængden Frygt for at tabe denne. Han gjør den bange, for siden at bruge den til at gjøre Pilatus bange!

Overleveringen paaviser et Sted, som ligger ligeoverfor Bjerget Sion paa den anden Side af Dalen og altsaa udenfor Byen, og hvor man nu kun seer nogle Ruiner, som Stedet, hvor den Raadsforsamling holdtes, i hvilken det besluttedes at tage Jesus tilfange. Her siges Kaiphas at have havt et Landsted, og Pladsen, hvorpaa det skal have staaet, kaldes „det onde Raads Bjerg.“

Jesu Fjender, Præsterne, Pharisaerne og de Lovkyndige, begyndte da (Luc. 20, 20.) med at udsende lurende Efterstræbere, der skulde anstille sig som retfindige, for at de kunde fange Jesus i Taler, og overgive ham til Øvrighedens og Landshövdingens Magt, dersom der skulde undslippe ham et Ord mod disse. Den evangeliske Beretning herom stadfæstes baade af Talmud (den mundtlige, senere nedskrevne jødiske Overlevering) og andre jødiske Beretninger. Efter Talmud skulde Jesus have gjort to Undergjerninger i Bethlehem, hvis Beboere, forbausede derover, faldt tilbedende ned for ham, og bekjendte ham at være Guds Søn. „Da Røgtet herom udbredte sig i Jerusalem, saa glædede sig de Onde (saaledes kalder Talmud Jesu Tilhængere), men de Gode og Vise, Raadsherrerne, følte den bittreste Smerte derover. De fattede da den Beslutning, at lokke Jesus til Jerusalem og fordømme ham til Døden. I dette Niemed sendte de to Medlemmer af det lille Raad til ham, hvilke, saasnart de saae ham, arefrngtsfuldt kastede sig ned for ham.“ Jesu beundringsværdige Svar til disse Hylkere:

„Giver Kaiseren hvad Kaiserens er og Gud hvad Guds er“, beviser ligesom hele hans øvrige Liv, hvor stor en Grefrøgt han havde for den lovlige Dyrighed; og man vidste ogsaa, at han elskede Folket og sit Fædreland! Men Phariseerne og Præsterne, som vare Føder ligesom han, og hvis Pligt netop krævede, at de i Gjærningen skulde vise, at de elskede deres Fædreland, gjorde sig til Spioner for Romerne og søgte at fange deres Landsmand i hans Fædrelandskjærlighed, for at overantvorde ham til en fremmed og hedenst Dyrigheds Magt.

Man finder i Processen mod vor Forløjer, om man end blot betragter den fra et reent menneskeligt Standpunkt, en Samling af alle de Rænker, som siden den Tid saa ofte ere blevne anvendte for at styrte Uskyldigheden i Fordærvelse. Sødernes Dverster indsaae godt, at de ikke ad Lovens Vej kunde udrette Noget imod ham; derfor fattede de den Beslutning, paa en anden Maade at stille sig ved ham. De raadsløge om, hvorledes de bedst kunde gribe ham med List, og uden at vække Opsigt og Uro blandt Folket (Matth. 26, 5. Marc. 14. 1. 2). Men Jesus var omgivet af sine Disciple, og Folket elskede ham; de toge derfor deres Tilflugt til Forræderi, og — Judas, en af de Tolv, tilbød sig at forraade ham: „Hvad ville I give mig, saa vil jeg udlevere ham til eder?“

At dette kunde skee, er en evig Skandfal for den menneskelige Natur. Men saalange der gives Mennesker, som lønne Forræderi, vil der ogsaa gives Forrædere. Man lovede ham 30 Sølvpenge (omtr. 20 Rdl.), og fra denne Tid af søgte han Leilighed til at forraade Jesus. Judas kjendte det Sted, hvor Herren saa ofte begav sig hen med sine Disciple. Han kom derfor om Natten, ledsaget af Ypperstepræsternes Tjenere og en i denne Anledning sammenløben Sværm af Byens Bøvel. Samtidig hermed vendte Jesus tilbage til sine Disciple, og sagde til dem: „Staaer op og lader os gaae! See, han er nær, som skal forraade mig!“ Og medens han endnu talte, kom Judas med sit Følge, traadte hen til Jesus og sagde: „Vær hilset Mester!“ og han kyssede ham, saaledes som han

havde aftalt det med Tjenerne. Det udtryktsfuldste Tegn paa Kjærlighed og Grefrøgt var her valgt til Tegn paa det skændigste Forraderi. I Talmud fortælles denne Begivenhed med følgende Ord: „Dagen derefter, da Jeshu var kommen i Templet, kastede Judas sig efter Aftale med sine Vedsagere tilbedende ned for hans Fødder, hvorefter Jerusalems Borgere, som alle vare bevæbnede, grebe Jeshu, og fangede og dræbte nogle af hans Følge, medens de øvrige flygtede og adspredte sig i Bjeregnet.“

Stedet, hvor Judas forraadte Herren, var ganske nær ved den Steenbank, hvor Apostlene ventede paa Herren. Jesus gik ham nogle Skridt imøde og sagde: „Ven! Hvorfor er Du kommen?“ I det Dieblik, da man lagde Haand paa Herren, drog Petrus sit Sværd, og afhuggede det ene Øre paa en af Tjenerne, og Jesus gjorde her den sidste af sine helbredende Undergjerninger, og sagde kort efter til dem, som grebe ham: „I ere udgangne med Sværd og Koller, som for at gribe en Morder. Jeg var daglig hos eder i Templet, og I rakte ikke en Haand ud imod mig; men dette er eders Time og Mørkets Magt (Luc. 22, 52. 53).“

Veien fra Oliebjerget til Ypperstepræstens Bolig er omtrent en Fjerdingvei lang. Den gaaer ned i Josaphats Dal, og krydser den Bei, ad hvilken Jesus nogle Dage iforveien havde holdt sit Indtog i Jerusalem; den fører derefter over Bakken Cedron forbi Josaphats og Absolons Gravmaler, op imod Tempelbjerget, og ind igjennem den af Stadens Porte, som laae nærmest ved Ypperstepræsten Annas's Bolig. Denne var nemlig beliggende paa Sions Bjerg i det Indre af det nuværende Jerusalem, og blev i en senere Tid omdannet til en kristelig Kirke, som nu tilhører Armenierne.

Disciplenes Flugt er et af de meest talende Beviser paa menneskelig Svaghed, paa vor egen naturlige Afmagt. Efterat de havde modtaget den Helligaand, udsatte Apostlene sig hver Dag for Lidelse og Død, for at bekjende deres guddommelige Herre for al Verden, og her flygte de modløse og forsagte for

Præsternes Tjenere! De havde været Vidner til Jesu Liv og Undergjerninger; de troede paa ham, og — alligevel overvældes de af Feighed, forlade ham og flygte! Dog — hvormange ligne dem ikke i vore Dage i dette Stykke! Hvormange arlige Mennesker gives der ikke, som i deres inderste Hjerte are Jesus Kristus, og som vilde fortvivle, dersom det kunde tænkes, at hans Evangelium reent kunde forsvinde fra Jorden! Men saa snart det gjælder om at forsvare det mod uretfærdige Angreb, saa gribe de Flugten. De ville hellere, ligesom hiin Yngling i Evangeliet (Marc. 14, 52) lade den sidste Stump af Christendommen i Stikken, for at kunne bringe deres Person, blottet for ethvert overnaturligt Gode, i Sikkerhed; de overgive Kristus i de Forbryderes Hænder, som bestemme og forhaane ham! Men — Verdensforløeningens Værk skulde fuldbyrdes, og Jesus vilde ikke, at der skulde gjøres Modstand mod hans Tjender. Han vidste jo forud, hvad der vilde skee, og kunde derfor have begivet sig et andet Sted hen, ligesom han fra Lovens Standpunkt havde havt Ret til at gøre Modstand, og det følgelig maatte kaldes en Bligt for Apostlene at sætte sig til Modværge. Her forelaae nemlig ingen lovgældig Befaling fra en competent Øvrighed; det som skete var en Voldsgjerning, der udførtes ved Hjælp af et af Øpperstepræsterne og Pharisaerne lagt Baghold. Men det Exempel, som Herren her gav i Overensstemmelse med det høieste Diemed for hans Komme, det bliver i vor Tid benyttet paa en eiendommelig Maade af Christendommens Tjender. De fordre Ret til at tillade sig Alt mod Kirken og dens Overhoved, og forlange, at Paven og Biskopperne skulde efterfølge Kristus i denne fagtmodige Eftergivenhed for udvortes Voldsgjerninger! De raabe Bee over Pavens Grusomhed, naar han lader sin Armee forsvare sig mod dem som drage Sværdet imod ham, og kalde Biskoppernes Protester mod Statsmagtens Overgreb paa Kirkens Enemærker for oprørske Trods!

Alene Petrus havde mere Mod end de øvrige Apostle; han var den eneste, der i Afstand fulgte sin guddommelige Mester,

og dog fornægtede han ham! I Joh. Ev. 18, 16. læse vi, at der senere endnu indfandt sig en anden Discipel i Ypperstepræstens Palads; og Alt tyder hen paa, at dette maa have været Johannes selv, hvem vi siden gjenfinde paa Calvariebjerget. Evangeliet fortæller, at Annas var Svigerfader til Kaiphas, som var dette Aars Ypperstepræst. Denne besynderlige Grund for Berettigelsen til at afholde et Forhør over en Anklaget ligner ganske den øvrige Tilfældesattelse af alt Hensyn til lovlig Former. Efterat Jesus her er bleven slaaet i Ansigtet for sit frimodige Svar paa Ypperstepræstens Spørgsmaal, føres han bunden til Kaiphas, hvor han i Gaarden overvældes med Forhaanelser og Mishandlinger af de raa Bøddelknægte, som vidste, at dette behagede deres Herre. Saaledes handle overalt i Verden de foragtelige Slavejæle, som ikke kjende nogen anden Gud end deres Kon og deres Herrers Gunst, og saaledes opfyldtes de prophetiske Ord (Jf. 50, 6.): „Jeg gav mit Legeme hen til dem, som sloge mig, og mine Kinder til dem reve mig i Haaret.“

Kaiphas's Palads laae i Nærheden af hans Svigerfaders tæt udenfor Sionsporten, og er senere ombbygget til et armenisk Kloster. I det Indre af den dertil hørende Kirke nærvæd Høialteret viser man det Sted, hvor Herren i sin frygtelige Nat stod bunden. Her lod allerede Kaiserinde Helena opføre et lille Kapel, som nu er indlemmet i den nyopnævnte større Kirke. Det var i Forhallen eller den til Paladset hørende indelukkede Gaard, at Petrus fornægtede Kristus. De Christne byggede siden et Capel paa det Sted udenfor Gaarden, hvor Petrus begræd sin Synd. Det laae tæt ved Kaiphas's Palads paa den østlige Deel af Sionsbjerget, hvor der endnu findes en Hule. I et Document fra det trettende Aarhundrede læser man: „Ved denne Port paa den høire Side af Veien har der staaet en Kirke, som var indviet til „den h. Petrus af Hane-galet“. I hiin Hule skal Petrus have skjult sig, da han, efter at have fornægtet Jesus, grændende forlod Ypperstepræstens For-

gaard. „Dg de Ypperstepræfter og de Ældste og det ganske Raad søgte efter falske Vidnesbyrd mod Jesus, for at de kunde aflive ham“ (Matth. 26, 59). Der var altsaa her ikke Tale om at forhøre, men ene om at fordømme den Anklagede; thi Kaiphas, der her stod som Jesu Dommer, havde jo, som ovenfor bemærket, i Anledning af den Opfigt, som Kazari Opvækkelse havde gjort, overtydet Raadet om Nødvendigheden af Jesu Død: „Det er godt, at eet Menneske døer for Folket“. Nu spørger han Jesus: Er Du Kristus? Siig os det! Jesus svarer: „Om jeg og siger eder det, ville I ikke troe det,“ og Kaiphas stadfæfter strax efter denne Forudsigelse. Da nemlig de falske Vidners Udsagn Intet udrettede, besvarger han Jesus, eller forpligter ham til med den høitideligste Sed at bekræfte sit Udsagn. Ved Herrens Svar: „Du har sagt det, Jeg er det!“ sønderriver Ypperstepræsten sine Klæder og udbryder i de Ord: „Han har bespottet Gud! Hvad have vi længer Vidner behov; see, nu have I hørt hans Gudsbespottelse!“ Dg de svarede: „Han er skyldig til Døden!“

Raadet vidste imidlertid godt, at det ikke havde Magt over noget Menneskes Liv og Død, og man hører tydelig en lønlig Angst gjennebringe den, der i dets Navn udtalte Dødsdommen over Kristus, en Angst for de mulige Følger af hans Udfærd baade for Tid og Evighed. Men samtidig hermed tildrog sig en Begivenhed, som maatte gjøre et uhyggeligt Indtryk paa Herrens uretfærdige Dommere. „Da Judas saae, at Jesus var dømt til Døden, angrede han sin Gjerning, gik op i Templet og bragte Blodpengene til Præsterne med de Ord: Jeg har syndet, at jeg forraadte uskyldigt Blod! Men de sagde: „Hvad gaacr det os an; see Du dertil!“ Dg han kastede Pengene i Templet, og gik hen og hængte sig. Præsterne havde fordømt en Retfærdig til Døden; og da et tilforladeligt Vidne forsikkrer dem om hans Uskyldighed, siige de føleløse: Hvad kommer det os ved? Jesu Død var altsaa besluttet, men Magten til at fuldbyrde Urettens Anslag var i

den romerske Øvrigheds Hænder; derfor forsamlede Ypperstepræsterne og Folkets Ældste sig endnu engang; og tidlig om Morgenen førte de Jesus til den romerske Landskøvding Pontius Pilatus.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I den den 29de Februar afholdte niogtyvende Generalcongregation sluttedes Forhandlingen om Catechismusspørgsmaalet. I samme Møde bleve sex Schemata (Udkast) omdeelte, af hvilke de to ligeledes angik Disciplinen og de fire andre de religiøse Ordener. For det næste Møde var Dagen endnu ikke fastsat, for at give Fædrene den nødvendige Tid til Udarbejdelsen af de ved den nye Forretningsorden foreskrevne skriftlige Udtalelser om det vigtige dogmatiske Schema »de ecclesia« (om Kirken). — Disse Betænkninger bleve afgivne den 4de d. M., og skulde drøftes en af de følgende Dage. Den tredivte Generalcongregation maa være afholdt i Ugen fra 13—20de d. M. I dette Møde skulde det første af de Decreter, der indeholde Sætninger af Syllabus, discuteres, hvorefter dette Decret vil blive voteret og af Paven publiceret i den tredie offentlige Session, som vil finde Sted paa Mariæ Bebudelsesdag den 25de Marts. Afgjøvelsen af det nu for Tiden „brændende Spørgsmaal“ om Betimeligheden af, at Pavens Ufeilbarhed forkynedes som et kirkeligt Dogme, vil blive forberedt i denne Maanedes sidste Møder, og Decretet desangaaende vil sandsynligviis blive promulgeret i en snart paafølgende offentlig Session, enten kort før Paaskefesten eller strax efter samme.

— Den hidtidige Bidtløstighed og langsomme Tilendebringelse af Gen. Congregationernes Forhandlinger er for nylig afhjulpen ved en af den h. Fader anordnet Forandring i Forretningsgangen. For Fremtiden skulle nemlig de Medlemmer af Conciliet, som have Bemærkninger at gjøre ved de forelagte Schemata, forene sig til en Comité, i denne forebringe deres Udfattelser, og vælge en Ordfører af deres Midte, som overtager det Hverv at foredrage alle Forslag til Forandringer.

Herved tilsigtes at umuliggjøre de ellers uundgaaelige Gjen-tagelser, og derved indvinde betndelig Tid.

— Ifølge den sidst offentliggjorte Katalog over Conciliets Medlemmer beløb Antallet af de forsamlede Fædre sig til 764, nemlig: fra Europa 541 — fra Italien 276, Frankrig 84, Østerrig-Ungarn 43, Spanien 45, Storbritannien 35, Tydsk-land 20, det europæiske Tyrki 12, Schweits 8, Belgien 6, Grækenland 5, Holland 4, Portugal 2, Rusland 1. — Fra America: 113 — fra de forenede Stater 43, Ny-England 16, Mexico 10, Brasilien 6, fra de øvrige Stater 38. — Fra Asien: 83 — fra det asiatiske Tyrki 49, Ostindien 18, China og Japan 15, Persien 1. — Fra Africa: 14 — fra de syd- lige Kystlande 5, Egypten og Tunis 3, Algier 3, de Canariske og Azoriske Øer 3. — Fra Australien og Manilla 13. — Efter de forstjællige Ritusformer finder følgende Forhold Sted: Af Latincere 714, Armeniere 21, Chaldæer 10, Syrere 7, Maroniter 4, egenlige Grækere 3, rumæniske Grækere 2, Ruthener 1, Bulgærer 1, Kopter 1*). — Efter deres Rang og Titel henhøre Fædrene til følgende Classer: Cardinaler 49, Patriarker 10, Primater 4, Erkebiskopper med Dioces 105, Erkebiskopper in partibus**) 22, Biskopper med Dioces 424, Biskopper in part. 98, Abbeder og andre Ordensforstandere 52.

*) Angaaende Navnene paa nogle af de her nævnte mindre bekjendte Folketammer og Religionspartier med østerlandsk Ritus, af hvilke en Deel efter længere Tids Frastillelse senere til forstjællige Tider ere blevene gjenforenede med den romerske Kirke, meddele vi her følgende. Melchiter, d. e. Kaiserligstudebe, kaldtes de østerlandske Christne, som under de langvarige Stridigheder om den guddommelige og menneskelige Naturs Foreningsmaade i Christus (der først endte i Slutningen af det syvende Aarhundrede) underkastede sig Conciliet i Chalcedons (451) Afgjørelse af dette Spørgsmaal. Maroniter kaldtes derimod de Schismatikere, der hyldede hine Aarhundrebers Branglere om Christi gudmenneskelige Bæsen (Monophysiter og Monotheleter). Ruthener ere en Folketamme, der er spredt over flere af de østerrigske Lande. Rumæner kaldes Beboerne af Moldau og Valachiet. Kopterne ere Esterkommere af de ægyptiske Monophysiter, medens de syriske kaldes Jacobiter.

**) I Bevidstheden om at være hele Kirkelegemet's Hoved- og Midtpunkt har den romerske Kirke aldrig opgivet sin Ret til de Lande, hvorfra Muhamedanismen siden det syvende Aarhundrede har fortrængt den katolske Christendom. Kirken giver sin Bevidsthed om denne Ret et Udtryk i den stædse bibeholdt Vedtægt, at den vedblivende udnævner Biskopper for den østlige Kirkes gamle Bispesæder. Disse saakaldte Biskopper in partibus infidelium (i de Santoes Lande)

— Den pavelige Regjerings tidligere (S. Nr. 6) omtalte Undersøgelser med Hensyn til Bladreferaterne om Conciliet have ført til den Opdagelse, at „Augsh. Allg. Ztg.“s Correspondent slet ikke opholder sig i Rom, men at Forfatteren til den Række af Breve til hiint Blad — om hvilke man siger, at de to Trediedele ere rene Opdigtelser, og at den øvrige Trediedeel indeholder noget Sædt, som man imidlertid har meget ondt ved at udfinde eller ved at udfondre fra den Masse af Forvanskninger, hvormed det er sammenblandet — skal være den berømte Bellettrist Dr. Pichler, der skriver i russisk Sold og tidligere har opholdt sig i Petersborg, men siden Conciliets Åbning har taget Ophold i Neapel. Inden han begyndte denne sidste Industri, forsvarede han i Bladartikler det russiske Undertrykkelsessystem i Polen!

Tyskland. Spørgsmaalet om Pavens Ufeilbarhed. I en Skrivelse fra München til „Augsbürger Post-Zeitung“ læses følgende træffende korte Bemærkninger om dette Punkt, som vi anbefale til vore Læsers Opmærksomhed. „Efter Alt hvad der hidtil er hørt fra Conciliet, er der nu ikke længere nogen Tvivl om, at Spørgsmaalet om den pavelige Infalibilitet vil blive discuteret, og det maa derfor erkjendes for at være betimeligt ligeoverfor de gangbare Fordreielser og falske Forudsætninger, at erindre det christelige Folk om de Grundsatninger, der betinge en retfærdig Dom om dette Spørgsmaals Afgjørelse. Disse ere følgende:

1. Spørgsmaalet om Pavens Ufeilbarhed har ikke det mindste at gjøre med Politiken, saaledes som en Mængde store og smaa Politikere i og udenfor Aviserne med den latenterligste Suffisance i lang Tid have haft travlt med at indbilde Publicum. Dette Spørgsmaal henhører til de Sager, som ganske udelukkende angaa Kirken og Theologien. Det dreier sig ene og alene om en stringent Bestemmelse af Begrebet om Pavens Autoritet, som hele Kirkens høieste Lærere, om den ham af Christus overdragne Fuldmagt til definitivt at afgjøre ethvert Stridsspørgsmaal, der maatte reise sig om de Sandheder, som angaa Troen og Gadelæren. Saafremt Conciliet da virkelig definerer Læren om Pavens Infalibilitet (Ufeilbarhed), da gjør det intet Andet, end at give den i de Troendes Bevidsthed i alle tidligere Tider

eller Titularbiskopper fungere som Diocesanbiskoppernes Medhjælpere (Viebiskopper), hvor Stifternes Størelse udtræve en saadan Hjælp.
U.' Aum.

tilstedeværende Forestilling herom en bestemtere begrebsmæssig udpræget Stikkelse. Dette Spørgsmaal berører altsaa ikke i mindste Maade den Magtfulde, der tilkommer Paven som Kirkens Overhoved og øverste Styrer, eller hans Stilling som Kirkens høieste Lovgiver og Dommer. Han bliver i dette Tilfælde og i denne sidste Henseende, selv ligeoverfor den ringeste katholske Christen, hverken mere eller mindre end han alle Dage tilforn har været. Kun en utilbørlig Uvidenhed om hvad det her kommer an paa at vide — for ikke at tale om andre Motiver og Hensigter — kan derfor paastaae, at en af Conciliet for ufeilbar erklæret Pave vil tænke paa at foreskrive Regenterne Love for Styrelsen af deres Stater, paa at dispensere deres Undersaatter fra den politiske og borgerlige Lydighed, eller paa efter Behag at ville indsætte og afsætte Konger!

2. Pavens Infallibilitet har ligesaa lidt noget at gjøre med hans Handlinger. Han er som ethvert andet Menneske istand til at synde, og ogsaa det som han foretager sig i sin Egenkab som Kirkens Styrer kan derfor være udsat for Ufuldkommenhed og Feilgreb. Den angaaer heller ikke enhver Være, som udgaaer fra Paven, eller Paven som Theolog og Privatlærd. Den indskrænker sig efter de Theologers Udtalelser herom, hvem der i dette Spørgsmaal tilkommer kirkelig Autoritet — alene til de Kundgjørelser, i hvilke han, saa ofte en for hele Kirken betydningsfuld Troessandhed eller sædelig Grundsatning bliver angreben eller betvivlet, afgjør, hvad den guddommelige Aabenbaring lærer om samme, og afgjør dette med den utvetyndigt og bestemt udtalte Villie at forpligte hele den katholske Kirke til at underkaste sig denne Afgjørelse.

3. Den pavelige Infallibilitet er derfor ingenlunde eensbetydende med en Berettigelse til efter vilkaarligt Godtbefindende at decretere nye Dogmer. Den er tværtimod, efter alle dens Forsvareres overensstemmende Forklaring, Intet Andet end et Paven af Kirkens usynlige Overhoved forundt Prærogativ (Fortriu og Forrettighed), hvis Niemed er at bevare den guddommelig aabenbarede Sandhed uforandret og uforvansket. Det er kun, naar der er Fare for, at opkomne Bildfarelser eller Stridigheder, der berøre Troen og den sædelige Lov, kunne vildlede de Troende, eller, naar en i en tidligere Tid omtvivlet Sandhed har vundet en saadan Fasthed i Kirkens Bevidsthed, at en Afvigelse fra samme vilde afstedkomme Forargelse, — det er kun da, at Kirkens Overhoved behøver det.

Prærogativ, i Kraft af hvilket han med ligesaa useilbar og alle Christne ubetinget forpligtende Sikkerhed, afgjør det paagjældende Spørgsmaal, som et almindeligt, i dette Niemed forsamlet Concilium vilde være istand til.

Dette er den rigtig forstaaede Lære om Paven's Useilbarhed, saaledes som den til alle Tider har fundet almindelig Anerkjendelse i Kirken, og som den deles af det store Fleertal af den nærværende Tids Biskopper. Og Mindretallet har — hvad der fortjener vel at mærkes — Intet at indvende mod Læren i og for sig. De ere kun forsaavidt af en anden Mening, end Conciliets store Fleerhed, at de ikke finde det betimeligt, for nærværende Tid at bringe dette Spørgsmaal under Discussion og fremskynde dets Afgjørelse."

Kirkelig Kalender - og Erindringsliste.

- Søndagen** den 27de Marts. 4de Fastsøndag. Mariæ Bebudelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften: Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 28. M., 29. Ti., 30. D. Ferialbage.
- Onsdagen** den 30te Marts Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 31. To. Ferialdag. 1. April F. Ihu-kommelse af Frelserens allerh. Blod.
- Fre dagen** den 1ste April. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holder „Foreningen for den ewige Tilbedelse“ sine sædvanlige Bedetimer. — 2. L. Franciscus af Paula, Betsj.
- Søndagen** den 3die April. Passionsfondag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 4. M. Iddorius, Biskop og Kirkelærer. 5. Ti. Vincentius Ferrari, Betsj. 6. D. Ferialdag.
- Onsdagen** den 6te April Kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 7. To. Ferialdag. 8. F. Maria juv Smerter's Fests. 9. L. Ferialdag.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagasten Kl. 5-8. — Korsvei: Frebaag Efterm. Kl. 3-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagasten Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Pladets Hovedcommissionær, Hr. Grosicrer G. B. Vohrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de egl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 8.

Søndagen den 10de April.

1870.

Indhold: Passionshistorien, fortalt paa de hellige Steder. — De underfulde Begivenheder ved Herrens Død. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Passionshistorien, fortalt paa de hellige Steder.

(Sluttet.)

Den daværende romerske Landshøvding, Pontius Pilatus, var et Creatur af den skændige Sejanus, Kaiser Tiberius's almægtige Yndling. Hans elleveaarige Forvaltning skildres af jødiske Skribenter som vilkaarlig og tyrannisk, og Josephus omtaler ham som en Mand af en svag Charakter, og tillige som lidenskabelig og havestyg. To Aar efter at han havde fældet den uretfærdige Dødsdom over Christus, blev han paa Grund af Jødernes idelige Klager og en for Romernes Magt betænkelig Gjæring i Gemytterne affat af sin nærmeste Forsatte, Proconsulen i Syrien, Vitellius, og sendt til Rom, for at gjøre Kaiseren Regnskab for sin Forvaltning. Da han blev overbeviist om, uden Nødvendighed at have opirret Befolkningen ved flere begaaede Grusomheder, blev han af Tiberius's Efterfølger, Caligula, forviist til sin Fødeby Vienne i Gallien (Frankrig), hvor han henfaldt i en mørk Lungesindighed og tilsidst i Fortvivlelse aflivede sig selv. I Nærheden af Vienne sees endnu paa det Sted, hvor Pilatus skal have styrtet sig i Rhonefloden, et pyramideformigt Mindesmærke, som bærer Navn af „Pilatus's Grav“.

Pilatus's Palads, eller det romerske Prætorium (Domhuus), laae ved det nordvestlige Hjørne af den Muur, der i en stor Udstrækning omfattede Templets nederste Forgaard. Retsalen laae i Paladsets østlige Deel. Den er Korsveiens første Station.

Vi læse hos Evang. Johannes (Joh. 18, 28), at Jøderne, som ingen Skrupler følte ved at udøse uskyldigt Blod, ikke desto mindre paa Grund af Paaskefesten havde Betænkelighed ved at betræde et hedensk Huus, og derfor bleve staaende i Gaarden, hvorhen Pilatus maatte begive sig ud til dem. Man mindes her om Jesu Ord (Matth. 23, 24): „I affie Mnggen, men nedsluge Kamelen.“ Pilatus spørger Dem: „Hvad Klagemaal føre I mod dette Menneſte?“ Og de svare: „Var han ikke en Misdæder, havde vi ikke overantvordet ham til Dig.“ Vignende Talemaader benyttes ogsaa nuomsunder ikke sjældent som Skalkfejstjul for falske Anklager. Pilatus svarer spottende: Saa dømmes ham da efter eders Lov! Jøderne maae da finde sig i den Ydmygelse at svare: „Vi tør Ingen aflive (Joh. 18, 29—32).“

Pilatus gif herefter ind i Domhuset, for at forhøre Jesus. Den Trappe, ad hvilken Herren her steg op til Retsalen, er bekjendt over al Verden under Navn af scala sancta. Den er nemlig langt tilbage i Tiden ført til Rom, hvor den nu staaer nær ved Laterankirken. Vor guddommelige Frelser betraadte den under sin Lidelse tre Gange: første Gang under dette Forhør, anden Gang, da han fra Herodes igjen blev ført tilbage til Pilatus, og den tredie Gang efter Hudstrngelsen. Denne Trappe, som er bleven vædet med vor Forlørsers Blod, har otte og thye Trin, og blev paa Constantin den Stores Befaling ført til Rom. Den er af hvidt Marmor*) og be-

*) Dette maa ikke forstaaes saaledes, som om hele Trappen i dens nuværende Skikkelse er den selv samme, som paa Christi Lid førte op til det romerske Prætorium. Kun et Stykke af hvert af de nuværende brede Trappetrin hidrører fra den oprindelige Trappe, og

trædes aldrig med Fødderne, men man seer bestandig andægtige Pilgrime bevæge sig paa Knæerne op ad den.

Efter at Pilatus havde hørt Jesus udtale det mærkelige Vidnesbyrd om Sandheden, om sit Rige og sit Kongedømme, gik han atter ud til Jøderne og sagde: Jeg finder ingen Skyld hos dette Menneske! Denne Kjendelse, som var Raadets ganske modsat, bragte strax Jøderne til at lade Beskyldningen om Gudsbespottelse fare, og anklage Jesus udelukkende for politiske Forbrydelser, idet de beskyldte ham for at ville forlede Folket til Oprør og til at nægte Kaiseren Skat, samt for at udgive sig for at være Jødernes rette Konge (Luc. 23, 1—5). Man erindre herved den blandt alle Klasser af Folket udbredte Uvillie mod det romerske Herredømme, som baade i Jødeland og Syrien foranledigede Mytterier og Oprør, og som ikke mange Aar efter vor Forløfers Død hidførte det jødiske Folks Undergang! Men disse samme Jøder drive nu deres Skindhellighed saa vidt, at de anklage en af deres Medborgere for en Forbrydelse, som de Alle, med Undtagelse af ham, uophørlig nære i deres Hjertes. De vidste godt, hvad Jesus havde sagt om Skatten til Kaiseren, og at han var flygtet bort fra dem, da de vilde gjøre ham til Konge, og nu besvare de sig over, at han vil afholde dem fra at betale Skat!

Nogle Aar senere foreholdt Herodes Agrippa II., da han mærkede, at Jøderne havde ifinde at reise sig mod Romerne, i en Tale, som Josephus har opbevaret, Folkets Ledere det Daarlige i dette Forehavende, og betalte selv Tributen til Kaiseren, for at give alle Andre et Beviis paa sin Underkastelse. Herover bleve Jøderne saa rasende, at de kastede Steen efter deres Konge, og fordrev ham fra Byen. Snart derefter forpligtede

ere betegnebe som saadanne. Trappen har dernæst været saa stærkt besøgt, at man har seet sig nødt til at belæde Overbelen af Trinene med Rødbetræ, og denne Belæbning er endda flere Gange bleven fornyet.

de saakaldte Zeloter (Ivrere) sig ved en Eed til ikke længere at betale nogen Afgift til Rømerne.

Jesu Taushed ligesom for Jødernes hadefulde og falske Beskyldninger, og det Vidnesbyrd, han havde afgivet for Pilatus om sit Rige, havde gjort et dybt Indtryk paa Landshøvdingen, og overbevist ham om Jesu Uskyldighed (Matth. 27, 12—14). Da han nu hørte, at Jesus havde hjemme i Galilæa, saa sendte han ham til Fjerdingehøvsten Herodes, der for Paaskefestens Skyld i disse Dage opholdt sig i Jerusalem. Pilatus havde ikke Mod til at gjøre Jøderne Modstand, og var derfor glad ved at finde denne Udvei til at slippe for at have med denne Sag at gjøre. Og Herodes paastjænnede, at Pilatus viste ham denne Opmærksomhed; thi han havde længe ønsket at see Jesus, og haabet at blive Vidne til en Undergjerning af ham. Siden Johannes den Døbers Henrettelse var Herodes nemlig bleven urolig ved at høre om Jesu Undergjerninger, efterdi Mogle sagde, at Johannes var opvakt fra de Døde, Andre, at Elias var kommen igjen; og Herodes havde da sagt: „Johannes har jeg ladet halsbukke, men hvo er denne, om hvem jeg hører saadanne Ting?“ Og han søgte at faae ham at see (Luc. 9, 7—10). Men Jesus, som hørte dette, trak sig tilbage til Ørkenen ved Bethsaida. Nu vilde Herodes benytte Leiligheden, og gjorde Jesus mange Spørgsmaal, men fik intet Svar. Derfor spottede han over Hans Kongedømme og sendte ham atter tilbage til Pilatus (Luc. 23, 7—12).

Herodes's Palads laae ikke langt fra Prætoriet paa Øien Aera; og det Sted, hvor Jesus stilledes for Retten, er siden blevet omdannet til en Kirke, der nu alt længe, ligesom Paladset selv, har ligget i Ruiner.

Pilatus betræder nu en farlig Wei. Han begynder at accordere med Uretfærdigheden. Han erklærer paany Jesus for uskyldig, og henviser til Herodes, som heller ikke havde fundet nogen Dødsfæld hos ham; men ikke desto mindre stiller han Jesus ved Siden af en Møver og Morder, overlader til Folket at vælge, hvilken af dem der skal frigives, og søger at

formilde det ved at lade Jesus hudstrnge. Han mener ved denne grusomme Straf at gjøre Ende paa Sagen, og betænker ikke, at hans Svagbed, istedetfor at afværge Dødsstraffen, ikke har anden Virkning, end at forsøge den Ufskyldiges Kvaler med nye Lidelser. „Da tog Pilatus Jesus og lod ham hudstrnge, og Stridsmandene flettede en Krone af Torne, og satte den paa hans Hoved, og fastede et Purpurklæde om ham og sagde: Vær hilset, Du Jødernes Konge, og de sloge ham i Ansigtet“ (Joh. 19, 1—3). I AIm ud siger herom: „De Ældste af Folket lode Jeschu binde til en Marmorstøile, lode ham hudstrnge og satte en Tornekrone paa hans Hoved.“

Grusomheden ved den romerske Hudstrngelse overgaaer al Beskrivelse. Derfor har denne Deel af Herrens Lidelse særlig været Gjenstand for de bodsærdige Følelser af Skamfuldhed over den menneskelige Naturs Udartning, hvormed de Troende i Tidernes Løb have besøgt disse Steder. I Middelalderen bevarede flere Kapeller Erindringen om denne opværende Forgribelse paa den Retfærdige, men Tidens og de Vantroes forstyrrende Magt har for en stor Deel udslettet Sporene af deres Tilværelse. I Aaret 1838 besøgte imidlertid Hertug Maximilian af Baiern disse Ruiner, og lod dem restaurere, saaledes at Pilgrimene nu have den Trøst her at finde en Helligdom i en til dens Betydning svarende Tilstand. I dette Kapel er den h. Messe siden denne Tid bleven celebreret af saagodtsom alle de katholske Geistlige, der have valfartet til det hellige Land. Man foreviser endnu to korte Søiler, hvis Indretning tydelig viser deres Bestemmelse (nemlig for Hudstrngning), den ene i Jerusalem i den h. Grav Kirke, den anden i Rom i den h. Prædikes Kirke. Man er i Almindelighed af den Mening, at den førstnævnte er kommen fra Dombuset, og den anden fra Kaiphas's Huus, og man fremviser paa forskjellige andre Steder Brudstykker af begge.

Ved Constantinopels Erobring af Korsfarerne i Aaret 1204 fandt Balduin vor Frelser's Tornekrone i Paladset Bukoleon, og forbeholdt sig den. Man læser endvidere i en Krønike

fra den Tid: „Frankrigs Konge, den h. Ludvig, købte Tornekronen af Grækerne, og befalede, at den skulde bringes til Paris. Kongen gik den barfodet, og omgivet af Biskopperne og Rigets Stormænd, imøde midt iblandt en knælende Folke-mængde.“ Han skjænkede enkelte Dele af den til forskjellige Kirker. Den opbevares endnu i Notre-Damekirken, hvor den hvert Aar i Paasketiden er Gjenstand for de Troendes Andagt. Pilatus gjør, efterat han har viist det ophidsede Folk denne for-dømmelige Foielighed, et nyt Forsøg paa at løslade Jesus. „See jeg fører ham ud til eder, at I skulle vide, at jeg finder ingen Skyld hos ham, og han udtaler ved denne Leilighed det uforglemmelige Ord, som Kirkens Talebrug siden har helliget: Ecce Homo! See hvilket Menneſte! (Joh. 19, 4. 5.)

Naar man følger Korsveien, bemærker man nu, omtrent hundrede Skridt fra Dombuset, en bedækket Gang, der fører tværs over Gaden. Man kalder den Ecce-Homo-Vuen. Man antager, at Pilatus, for at den hele omkring Prætoriet samlede Sværm skulde kunne see den jammerfulde Tilstand, i hvilken Jesus befandt sig efter Hudstrøgelsen og Tornekroningen, valgte dette Sted, hvorfra han kunde sees af dem Alle. Men Pilatus glemte her, at Fanatismen ikke kjender til Medynk. Det forrige Skrig: Hørt med denne! Giv os Barrabas fri! Korsfæst! Korsfæst! blev vildere og vildere. Og altsom Søderne mærke Landshövdingens Angst og Forlegenhed, faae de nyt Mod, og raabe atter paa deres Lov, og gjentage den første Anklage: Beskyldningen for Guds bespottelse. „Han er skyldig at døe, fordi han har gjort sig selv til Guds Søn! Og da Pilatus hørte den Tale, frngtede han end mere“ (Joh. 19, 7. 8). Raadvild, og martet af en lønlig Angst for Muligheden af, at der maaskee dog kunde være en Sandhed i de gamle hedenſke Sagn om, at Guder kunde aabnbares paa Jorden i menneſkelig Skikkelse, og overvældet af det Forfærdende i den Ahnelse, at han selv mulig her staaer som den Anklagede og Skyldige lige-overfor en høiere Dommer, tager Pilatus endnu engang Jesus ind i Retsfalen, og spørger ham: „Hvorfra er Du?“ Herrens

Tausshed til dette Spørgsmaal, og hans Ord: „Du havde flet ingen Magt over mig, dersom den ikke var dig given ovenfra; men den, som har overantvordet mig til dig, har større Synd“ — dette Ord afsnøder den svage, fædelig fordærvede og med Folket og sin Samvittighed feigt tingende Verdensmand det sidste Forsøg paa at redde Jesus og befrie sig selv for at begaae en Synd, for hvis mulige Storhed han gikser tilbage. „Men Søderne raabte og sagde: Lader Du denne løse, da er Du ikke Kaisereus Ven! Hver den som gjør sig til Konge, sætter sig op mod Kaiseren!“ Og dette Raab gjør Udslaget. Han føler, at Folket har ham i sin Magt, at det har Ret til at anklage ham for svære Forseelser mod hans Embedspligter, og han skjælver mere for Kaisereus Unaade end for den Gnd, som han ikke kjender, og ikke troer paa! (Joh. 19, 9—12.)

Det foromtalte Galeri over Ecce-Homo-Buen er for en Deel Nar siden inddraget i en Klosterbygning, der er opført af en Coloni af franske Nonner (Sionsøstrene), som Moderhuset i Paris i Aaret 1856 sendte til Jerusalem. De have, mod at betale den tyrkiske Regjering en Priis af 68,000 Francs, erhvervet hele det Grundstykke, hvorpaa det romerske Prætoriums Bygninger*) forud have staaet, og begyndte deres Virksomhed med at aabne et Vaisenhuus for Pigebørn**). Saaledes er dette hellige Sted unddraget al Vanhelligelse af de Bantroe, for igjennem alle kommende Tider at være indviet til de christne Pilgrimes Andagt.

„Da Pilatus hørte hine Ord, da førte han Jesus ud og

*) Pilatus' Palads blev i de tidligere christne Aarhundreder omdannet til en Kirke. Tyrkerne indrettede det senere til Caserne og Staldbygninger.

***) Disse Nonners fromme Bestræbelser ledes af de to ivrige jødiske fødte Missionærer, Maria Theodor og Maria Alphons Ratisbonne, der begge i en Række af Aar have virket for Christendommens Udbredelse blandt de i Palæstina boende Jøder.

fatte sig paa Domstolen, paa det Sted, som kaldes Lithostrotos og paa Hebraisk Gabbatha (d. e. en med forskjellige farvede Steenplader prydet Forhoining), hvorfra han tilraabte Jøderne de Ord: „See eders Konge!“ Men Folket raabte: „Bort med ham, korsfæst ham!“ Pilatus spørger dem: „Skal jeg korsfæste eders Konge?“ Men de Yppersteprester svare: „Vi have ingen anden Konge end Kaizeren!“ (Joh. 19, 13—15.)

Med disse Ord frafagde Jøderne sig høitidelig deres Ret til at kaldes Guds Folk, og til at kalde Gud og Hans Salvede (Messias) for deres Konge. Og den nye Synd, som Pilatus begaaer, idet han hævner sig paa Jøderne ved at spotte over dem, hine haanende Tilraab og Spørgsmaal forfeile naturligvis ganske deres Virkning og bidrage blot til desto sikkrere at hidføre Christi Død. Hans Ord nedkalde blot Guds Straffedomme baade over Folket og over ham selv! „De trangte paa med stort Skrig og begjærede, at han skulde korsfæstes, og de Ypperstepresters Skrig fik Overhaand“ (Luc. 23, 23). Morderen skal løslades og den Retfærdige korsfæstes!

Ved Udgravningen af den foromtalte Ecce-Homo-Bue, som ved den ovenfor omtalte Leilighed kom for Lyset, fandt man paa en af de med Gruus og Muurbrokker bedakkede Hovedpillers Stene indgravet det latinske Ord Tolle (bort med ham). Dette maa for mange Aarhundreder siden af en Christen være udmeislet i Pillen, for at sikke Overleveringen om det Vendepunkt i vor Slægts Historie, som knytter sig til hiint for hele Verden skjæbnsvangre Ord.

„Men da Pilatus saae, at han udrettede Intet, men at der kun blev større Rarm, tog han Vand og toede sine Hænder i Folkets Paasyn og sagde: Jeg er uskyldig i denne Retfærdiges Blod; seer I dertil! Og det ganske Folk svarede: Hans Blod komme over os og vore Børn (Matth. 27, 24. 25).“ Og Pilatus overgav Jesus til at korsfæstes. Saaledes dommer „Folket“, naar dets Videnskaber ere satte tilbørlig i Bevægelse; og, saaledes kommer enhver Dommer let til at handle,

naar han i afgjørende Dieblikke appellerer til en ophidset Folkemængde, thi den spørger i saadanne Tilfælde hverken om Retfærd eller Uskyld.

Det var en jødisk Skik at vadske Hænderne, for at bevidne, at man ingen Andeel havde i et Mord eller anden Udaad. Men Pilatus's Navn og dermed Dommen over hans Skyld har fra Slægt til Slægt fulgt Bekjendelsen af den christne Tro: *Passus sub Pontio Pilato!*

Paa det Sted, hvor denne uretfærdige Dom blev udtalt, knæle nu christne Pilgrime, omgivne af Ruinerne af Domhuset og Herodes's Palads. Hvilke Minder knytte sig til dette Sted! Herodes' og Pilatus' tragiske Endeligt, Tempels Forstyrrelse: Alt det Gamle forsvundet — Folket, de Ypperstepræster og Skrivtfløge! Her er hverken Alter eller Offerpræst mere. Den Retfærdiges Blod er paa en forfærdelig Maade kommet over det skyldbetyngende Folk, som nu i alle de siden forløbne Aarhundreder har levet adspredt og priisgivet til andre Nationers Foragt, medens der er opreist tallose Templer over hele Jordens Kreds for den Menneftets Søn, hvem det under saa mange Forhaanelser dømte til Døden! Hvo kan nu andet end udraabe med den romerske Hovedsmand under Korset: „Sandelig denne var Guds Søn!“

Da syv og tredive Aar efter Herrens Dod Guds Straffedomme hjemføjte det forstøffede jødiske Folk, var Antallet paa dem, som Romerne lode korsfæste, saa stort, at Bødlerne efter Josefhus's Vidnesbyrd havde ondt ved at overkomme deres grusomme Haandværk. Saaledes hævnedes Gudsmordet, Mordet paa den Retfærdige, hvem baade hans Forræder og Dommer havde givet det Vidnesbyrd, at han var uskyldig!

Jesús blev da endelig ført til det Sted, som kaldtes paa Hebraisk Golgotha, og i det romerske Sprog Calvariebjerget, d. e. Hjernekalskøien. Fra Prætoriet og til det høieste Punkt af dette Sted er der omtrent 1320 Skridt. Denne Veikalder man Korsveien, hvis øvrige Stationer til Slutning kortelig skulle omtales.

Den Gade, ad hvilken Herren førtes ud af Jerusalem, var omtrent 200 Skridt lang, og skraanede stærkt nedad. Ikke langt fra Enden af samme betegner Overleveringen det Sted, hvor den h. Jomfru, som denne forfærdelige Formiddag havde opholdt sig i Nærheden af Domhuset, gif Jesus imøde, for sidste Gang at see sin eenbaarne Søn. Der kan vel neppe tænkes noget mere hjertegribende end dette Møde. Evangeliet omtaler det vel ikke, men flere Kirkefædre hentynde dertil. Enhver maa desuden finde det sandsynligt, at Herrens Moder, hvem vi gjenfinde paa Calvariebjerget, har fulgt sin guddommelige Søn overalt. Der har engang paa dette Sted staaet en Kirke, som er indviet til den smertefulde Gudsmoder (*Mater dolorosa*).

Bed Enden af Gaden skal vor Frelser første Gang være segnet under Bægten af Korset, udmattet af sine bitte Lidelser. Dette Sted betegnes ved en i Jorden nedgraven halv sønderbrudt Søile af hvidt Marmor, og her skulde Simon af Cyrene af Jøderne være tvungen til at bære Christi Kors. Man dreier nu tilhøire ind i en anden Gade, som skraaner opad. Nærved Enden af denne have de Christne indgravet et Mærke i en Muur, hvilket skal betegne det Sted, hvor vor Frelser anden Gang segnede, og tiltalte Jerusalem's grædende Kvinder med de Ord: „I Jerusalem's Døtre! Græder ikke over mig, men over eder selv og eders Børn!“ Som det Sted, hvor Jesus tredje Gang sank til Jorden, nævner man Midten af den store Forgaard foran Indgangsporten til den h. Gravs Kirke.

Midt i den sidstnævnte Gade tilvenstre kommer man forbi det Sted, hvor den h. Veronicas Huus stod. Dette Navn betyder „det sande Billede“ (*vera icon*). I Peterskirken i Rom opbevarer man under Navnet *volto santo* Billedet af vor Frelser's Ansigt, aftrykt paa et Tørklæde af Linned. Dette antages af Nogle at have været det Klæde, hvormed hiin fromme Kvinde afdørrede Sveden af den lidende Frelser's Ansigt, medens Andre udgive det for at have været Svededugen, hvormed hans Ansigt, medens han laae i Graven, var bedækket. Bed Enden

af denne Gade befandt sig den saakaldte Dommens Port. Saa vidt strakte sig paa Herrens Tid Jerusalems Stad, og endnu idag er det ikke vanskeligt at erkjende, at dette har været Tilfældet. Her ved Enden af den opadstaaende Gade begyndte Netterpladsen eller Calvariebjerget. For nærværende Tid er den Veistrækning, der fordum laae imellem den sidstnævnte Port og Golgotha, forenet med den øvrige Deel af Staden og bedækket med Huse, og man kan derfor ikke videre forfølge Korsveien. Det høieste Punkt af Calvariebjerget og dets nærmeste Omgivelse ligger nu indenfor det af den h. Gravs Kirke optagne Rum.

Her fandt Guds Søns kvalfulde Korsfæstelse Sted. Her udgød Jesus sine sidste Blodsdraaber, her døde han for hele den syndige Menneftslægt under navnløse Smertes og uophørlige Forhaanelser fra det Folks Side, som nærmest var Gjenstand for hans Kjærlighed. Enhver Christen vil stadig i Anden besøge dette uforglemmelige Sted, og betragte hans Forløsnings Hemmeligheder. Ingen troende Christensjal vil forblive kold og urørt under Fordybelsen i Hans Lidelser og Smertes, ved hvis Død hele Naturen indhullede sig i Sorg!

Til Pilatus' Palads knytter sig det bekjendte Sagn om den evige Føde (Jerusalems Skomager). Han skal nemlig ifølge Sagnet have været Dørvogter ved det romerste Prætorium. Herom bemærker Møgr. Mislin paa et andet Sted i sit Skrivt Følgende:

Det ældste Sagn om den evige Føde er fra det trettende Aarhundrede. Matthias Parisius, som kalder den evige Føde for Kartophilus, fortæller, at denne fjendtligsindede Israelit, da Jesus, betyngtet med Korset, gik til Calvariebjerget, haanende slog ham paa Skulderen og sagde: „Gaa dog raskere!“ Herpaa skal Herren have svaret: „Jeg gaaer, men Du skal vente, til jeg kommer igjen.“ Kartophilus, som aldrig kan døe, van-

drer derfor igjennem Verden, og venter den yderste Dag, da Christus skal komme for at dømme alle Menneffer.

Saadanne fabelagtige Fortællinger om et dødeligt Væsen, som ikke kan døe, ere iøvrigt meget ældre end vor Tidsregning; baade Indier og Perser have saadanne Sagn, ja endog Eoderne selv have deres evige Iode: den Israelit nemlig, som forfærdigede Guldkalven i Orkenen og forbandede Moses; Eoderne kalde ham Samari. Han er dem et Sindbillede paa den troløse Stad Samaria, som besmittede Guds Folk med Afgudsdyrkelsen.

Men denne gaadefulde og fabelagtige Skikkelse har en ganske anden Betydning. Den evige Iode, som sædvanlig kaldes *Ahas verus*, er nemlig en Personification eller Legemliggjørelse af selve Iodedommen i dens Kamp imod Kristus og Christendommen. Han forestiller sindbilledlig det siden Jerusalems Forstyrrelse over hele Jordkredsen adspredte jødiske Folk, som ikke kan døe, men bestandig venter Dagens Ende og Messias, Aabenbarelse. Efterkommerne af det fordum udvalgte Folk minde i deres Blindhed, deres stivfinede Trods mod det guddommelige Forsyns Planer og Hensigter og deres fortviølede Haab, om Herrens Ord til Jeremias: „Veed ikke for dette Folk, thi Jeg vil ikke høre Dig (Jer. 7, 16.),“ og til Ezechiel: „Dog, Jeg vil lade nogle Faa af dem blive tilovers fra Sværdet, fra Hungeren og Pesten, for at de blandt alle Folkene, hvorhen de komme, maae fortælle om deres Misgjeringer og erfare, at Jeg er Herren (Ez. 12, 16)“. Israels af Propheterne forud forkyndte Adspredelse er Straffen for dets troløse Affald fra Gud, for den største af alle de Forsyndelser, hvori den fortabte Menneffeslag har gjort sig skyldig.

De underfulde Begivenheder ved Herrens Død.

Efter de h. Evangelisters Beretning indtraadte ved den sjette Time (efter vor Betegnelse af Tiden Kl. 12) en Solfor-

mørkelse, som varede til den niende Time*) eller til Kl. 3 om Eftermiddagen, d. e. Forløbet af næsten hele den Tid, i hvilken vor Frelser hangte paa Korset. Det var ingen efter Naturens sædvanlige Gang indtrædende Solformørkelse, som tilfældig traf sammen med Herrens Død, og som saaledes kunde lade sig astronomisk udregne, men det var en ved overnaturlige Kræfter eller ved et Under hidført Begivenhed. Den tildrog sig nemlig ved Fuldmaanetid, som var den for Paaskens Høitideligholdelse af Gud anordnede Tid. Men paa denne Tid kan Maanen aldrig komme til at staae imellem Solen og Jorden, og den forste altsaa ikke blive formørket. Den h. Chrysofostomus siger herom: Skabningen formaaede ikke at udholde Synet af dens Skabers Forsmædelse; derfor skjulte Solen sorgende sine Straaler, for ikke at laane sit Lys til Mennestenes Formastelse, men hellere tilfløre Ondskabens Hemmelighed." Dette Mørke strakte sig dernæst ikke blot over Jerusalem og Jødeland, men over hele Jorden (Luc. 23, 44). Saavel i de gamle historiske Overleveringer, der findes iblandt de Dionysius den Areopagiter (Ap. Gj. 17, 34) tillagte Skrifter, som hos hedenste Historiefriivere findes Vidnesbyrd herom. Origenes og Tertullian o. Fl. henvise til offentlige Documenter, der bekræftede denne Begivenhed. Ligeledes heraabte den h. Martyrinde Catharina af Egypten under sin Samtale med de hedenste Lærde, som Kaiser Maximin befalede at disputere med hende om Christendommen, sig paa denne Kjendsgjerning som et Beviis for Christi Guddom og Christendommens Sandhed.

I Jesu Dødsstund splittedes fremdeles Templets Forhæng, Jorden skjælvde og Klipperne revnede. Disse Naturphænomener maae have været almindelig bekjendte, eftersom de, foruden af Lucas, ogsaa berettes af Ev. Matthæus, der skrev

*) Naar Ev. Joh. beretter, at Herren blev dømsældt ved den sjette Time (Joh. 19, 14), men Marc., at han blev korsfæstet ved den tredje Time (Marc. 15, 25), medens Matth., ligesom Joh., angiver den sjette Time (Matth. 27, 45), da have disse Afvigelsers deres Grund i den ogsaa andensteds (s. Ev. Matth. 14, 25) antydede, fra Romerne laante Inddeling af Dag og Nat i fire Vagter (fra Kl. 6 til 6). Hvert af disse Afsnit paa tre Timer kaldtes ofte i daglig Tale for Timer, medens de fleste talte Timerne enkeltviis. Saaledes kunde Kl. 12 baade regnes til den tredje og til den sjette Time. Som Herrens Dødsøieblik nævnes derimod eenstemmig den niende Time eller Kl. 3.
U.' A.

fit Evangelium kun otte Aar efter Jesu Himmelfart, og skrev det i Jødeland og for Jøder, eller med andre Ord omtaler disse Begivenheder paa det Sted og blandt de Menneſter, som havde oplevet dem, og som følgelig vilde have modsagt ham, hvis det Fortalte i mindste Maade var tvivlsomt. Flavius Josephus, Forfatteren til den sidste jødiske Krigs Historie, beretter i sin Beskrivelse af Templet, at dette havde to Forhang, eet imellem Forhallen og det Hellige, og et andet (det, hvorom her er Tale), som skilte det Allerhelligste fra det Hellige. Dette Tæppe var af det allerfæreste Stof, vævet af Guld og Purpur, og aabnedes kun eengang om Aaret, paa den store Forsoningsfest, naar Ypperstepræsten betraadte det Allerhelligste, for, idet han bestærkede Naadethronen med Sonofferets Blod, at affone alle af Folket i Aarets Løb begaaede Synder. Dette indre Forhang sønderreves i det Dieblik, da den sande og evige Ypperstepræst, ved at hengive sit Liv som Offeret for Verdens Synder, aabnede den himmelske Helligdom for alle bodfærdige Syndere. At Templets Forhang sønderreves, betydede derfor, at alle det gamle Testaments Forbilleder vare opfyldte, og den gamle Pagt dermed afsluttet og til Ende, samt at, som den h. Pave Leo d. St. siger, „den gamle Helligdoms Bogtere forkastedes paa Grund af deres Forgribelse paa den Helligste af alle Hellige, at fra nu af alle guddommelige Naadesbeviisninger og Fuldmagter vare overførte paa den nye Pagts Verdenskirke, og at derved Udgangen til Barmhertighedens Throne og til Herrens sacramentale Mærkelses Tabernakel var aabnet for alle Jordens Folk.“

Jordstjælvet maa ligeledes have været almiudeligt, thi det mærkedes i det mindste over en stor Deel af Forasien, og anrettede navnlig stor Udelaggelse i Nicæa i Bithynien. Det var det guddommelige Svar paa alle de Forhaanelser, hvormed Herrens Tjender overøste ham, fordi han „ikke kunde hjælpe sig selv.“ Den h. Cyrillus af Jerusalem skriver: „Man seer endnu paa Golgotha den Klippe, der spaltedes i Herrens Dødsstund;“ og en nyere Reifende (Engländeren Flemming) bemærker, at de Revner, man endnu seer i Klippen paa Golgotha, ikke — hvad der altid vilde være Tilfældet ved et sædvanligt Jordstjælv — gaae i Flugt med dens Aarer, men at disse ere spaltede paatvers, og at dette kun kan være Virkningen af et Under.

Men ikke blot Himmel og Jord, ogsaa de Dødes Rige afgav et betydningsfuldt Vidnesbyrd for Livets Herre. Thi

samtidigt aabnedes Gravene, og mange af de hensovede Helliges Skikkelser viste sig efter Herrens Opstandelse for Jerusalems Beboere: det gamle Testaments Patriarker og Profheter, som længselsfuldt havde ventet hans Komme, og de blandt hans Samtidige, der før ham vare samlede til deres Fædre, f. Ex. Johannes den Døber og den h. Joseph. Disse sidste maatte vare kjendte af Mange, og deres Aabenbarelse maatte vare kjendte af Mange, og deres Aabengarelse maatte vare en i Jerusalem vitterlig Kjendsgjerning, da Evangelisten ellers umulig kunde have henviist til den.

Foruden disse i de h. Evangelier bevarede Optegnelser beretter Tødernes Talmud endnu nogle andre. Den siger, at omtrent fyrreogtyve Aar før Jerusalems Forstyrrelse, altsaa ved den Tid, da Herren døde, sluktes pludselig det hidtil stedsse brændende Lys paa Guldblystagen i det Hellige, og har aldrig siden brændt. Man kan i denne Overlevering ikke see andet end en Hentydning til den Forbrydelse, der udslukte Israels og al Verdens Lys. Og medens det tidligere altid var den af de to Syndebukke, der paa Forsoningsfesten blev stillet paa den høire Side af Alteret, som blev truffen af „Forbandelsens Rod“, faldt dette fra denne Tid af altid paa den, som stod paa venstre Side. Israel havde nu stillet sig paa Herrens venstre Side, og nedkaldt Guds straffende og gjengjældende Retfærdighed over sig og sine Børn gjennem alle kommende Tider.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Antallet af de paa Conciliet tilstedeværende Prælater er siden Udgivelsen af den sidste (i vort f. Nr. omtalte) officielle Fortegnelse formindstet, foruden ved otte Medlemmers dødelige Afgang, tillige ved den Omstændighed, at flere Biskopper, navnlig især Missionsbiskopper, have seet sig nødsagede til at forlange den h. Faders og Conciliets Tilladelse til at vende tilbage til deres Diocefer paa Grund af Forhold, der gjøre deres Narvarelse nødvendig.

— Den 30. Gen.-Congr. fandt Sted den 18de Marts. Gjenstand for Forhandlingen var, som tidligere (S. Nr. 7) bebudet, det første af den dogmatiske Commission udarbejdede Schema om Troen (de fide). Det næste Møde afholdtes til den 22de Marts. Det heromtalte Schema angaaer de allerede i flere Congr. drøf-

tede, af Rationalismen udspringende Bildfarelser, og er af den dogmatiske Commission bearbejdet paany i et Skrint, der omfatter c. 140 Sider. Dette Arbejde vidner om en stor theologisk Dugtighed og roses i formel Henseende for sin logiske Præcision og Klarhed saavel i den kritiske Behandling af hele dette negative Stof som i Fremstillingen af de positive christelige Sandheder. Slutningsdebatten og Afstemningen fandt Sted i den 35. G. E. d. 29. Marts.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 10de April. Palmesøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Palmevielse og Procession; derefter Høimesse (Videsseshistorien efter Matthæus oplæses) med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken.
- NB.** Med Palmesøndagen den 10de April tager den kirkelige Paasketid til den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Communion sin Begyndelse, og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn indtil anden Vintjerdag den 6te Juni incl.
11. A. Ferialdag. 12. E. Ferialdag (Videsseshistorien efter Marcus oplæses). 13. D. Ferialdag (Videsseshistorien efter Lucas oplæses).
13. April. Skærtorsdag. Kl. 10 Høimesse og Procession. Kl. 6 Andagt.
14. April. Langfredag. Kl. 10. Lectie. Videsseshistorien efter Johannes; Forbønner; Korsets Afhølling og Hulding; Procession; Præsanctificatmesse; Prædiken; Kl. 6 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 5 Esterm. Korsveisandagt med Prædiken.
16. April. Paaskeløverdage. Kl. 8 Aldens og Paaskeløstets Indvielse; de tolv Prophetiers Fæsnings og Afsvungelse; Tøvebandets Indvielse; Titani til alle Helgener; Høimesse med Vesper.
- Søndagen** den 17de April. Jesu Christi Opstandelse. Paaskeføndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Korsets høitidelige Optagelse; Procession og Høimesse. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Vejperandagt — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften: Festeandagt med Prædiken.
- Mandagen** den 18de April. 2. Paaskedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festeandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften: Festeandagt med Prædiken. — 19. E. 20. D., 21. E., 22. F. og 23. hvide Løverdage: Octavdage.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — Sct. Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 9.

Søndagen den 24de April.

1870.

Indhold: Meningsforfjælligheden indenfor den katholske Kirke om den h. Stols dogmatiske Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Meningsforfjælligheden indenfor den katholske Kirke om den h. Stols dogmatiske Ufeilbarhed.

Det vil være Læserne af dette Blad bekendt, at der i længere Tid har været ført en ivrig Discussion i den katholske Presse, baade i theologiske Afhandlinger og i Dagspressen om dette Emne, samt at denne sidste øvrige Organer med stor Sidstighed, og af Grunde og i Hensigter, der ere meget forskjellige fra de kirkeligfinede katholske Ordføreres, have bemærget sig dette Thema, ingenlunde for at bidrage til at bringe Klarhed i Spørgsmaalet, men snarere for fuldstændig at forvirre den offentlige Mening med Hensyn til den sande Betydning af denne Controvers.

Idet vi da atter komme tilbage paa dette Anliggende, ville vi faae Velighed til at berigtige et mindre correct Udtryk, hvormed vi i d. Bl. Nr. 26 f. A. have betegnet denne Strids Charakter. Meningsforfjælligheden har nemlig senere antaget større Dimensioner, end hvad der ligger indenfor Betimelighedsspørgsmaalets Omraade. Den i hiin Artikel nævnte berømte tyske Theolog, Stiftsprovst v. Döllinger, har nemlig til stor Forbauelse for alle dem, som kjende og paaskjønne den

kirkehistoriske Værdom og videnskabelige Klarhed, han i en Række af tidligere theologiske Værker har udbredt over Læren om Kirkens Eenhed og Primatet — hvoraf Læren om Pavens Ufeilbarhed maatte erkjendes for at være en uafviselig Consequent — i flere Erklæringer fra den seneste Tid fuldkommen givet denne Sætning videnskabelig til Priis, for at holde Hoved- eller Principspørgsmaalet, Kirkens Ufeilbarhed, uberørt af denne Discussion. Hr. v. Döllingers theologiske Modstandere bebreide ham derfor, at hans nuværende bestemte Optræden mod Ufeilbarhedsdogmet fornægter Consequenterne af de Grundsætninger, han tidligere med saa stor Dngtighed ved enhver Leilighed har hævdet. Herved maa imidlertid bemærkes, at de Citater af v. Döllingers tidligere Skrifter, hvis Uforligelighed med hans seneste Udtalelser man nu foreholder ham, strengt talt kun angaae Primatet og Kirkens Pæreautoritet i Almindelighed, uden udtrykkelig at omtale Pavens Udtalelser *ex cathedra*. Ihvorvel nemlig som sagt Ufeilbarheden af alle pavelige Afgjørelser, forsaavidt de angaae Troen og Sædelæren, for den troende Bevidsthed er given med Forvisningen om Kirkens og Primatets guddommelige Indstiftelse, eller — uden at det for den troende Katholiks Vedkommende behøver udtrykkelig at fremhæves — som Følgeslutning er indbefattet i Dogmet om Kirkens Ufeilbarhed, saa maa det dog vel bemærkes, at hvad der selv med den strengeste Consequent kan udledes af de af Kirken definerede Dogmer, ikke forpligter nogen katholsk Christens Tro og Samvittighed, førend Kirken bestemt har udtalt sig derom. Dette Punkt er altsaa endnu et aabent Spørgsmaal, hvorom enhver dertil competent katholsk Christen er berettiget til offentlig at udtale sig angaaende den Maade, hvorpaa han opfatter det, forsaavidt hans Betragtning af samme ikke antaster Dogmet om Kirkens Ufeilbarhed. Vanskeligheden ved Formuleringen af denne Sætnings Omfang ligger ene i en bestemt Angivelse af Betingelserne for, at en pavelig Udtalelse kan kaldes for en Afgjørelse *ex cathedra* (d. e. fra Kirkens Værestol). Theologerne

have hidtil angivet følgende tre Kriterier eller Kjendemerker herpaa, nemlig 1. at Paven taler som Pave eller i Kirkens Navn, 2. at han taler til hele Kirken, og 3. at han udtaler den paagjældende Sætning som en i den guddommelige Aabenbaring indeholdt Sandhed, der forpligter alle Troendes Samvittighed.

Den Tilbageholdenhed, hvormed Kirken eller Kirkelæren hidtil har behandlet dette Spørgsmaal, finder ikke blot sin naturlige Forklaring i Banfelighederne ved en skarp og klar Begrænsning af det dogmatiste Gebet, men tillige i historiske Forudsætninger. Det ligger nemlig i Forholdets Natur, at ingen Pave har kunnet præjudicere Afgjørelsen af dette Punkt ved at henvise til denne Sætnings med Begreberne „guddommelig Aabenbaring“ og „Kirkens Ufeilbarhed“ givne, eller implicite i samme tilstedevarende dogmatiste Charakter. Men hertil kommer, at det sidste almindelige Concil (det Tridentinske) var samlet saa kort efter det store Schisma og de abnorme kirkelige Tilstande, som dette havde fremkaldt — saa kort efter at Conciliet i Constanx havde vedtaget de senere af hele Kirken forfæstede Grundfætninger om de almindelige Conciliers Superioritet over Paven, at det maa betragtes som en Selvfølge, at Tridentinerconciliet ikke fandt det betimeligt, under Forsvarskampen mod en kirkelig Forstyrrelse, der i saa mange Gemntter havde hidført et afgjort Brud med hele Fortidens Kirkebetragtning — udtrykkelig at ophøje denne Værelse til et Dogme. Det var af en lignende Grund — Muligheden af, at en tidligere Tids Controverser om dette Punkt kunde forstyrre Kirkens Fred — at denne Kirkeforsamling ligeledes afholdt sig fra at definere Dogmet om den h. Jomfrues ubesmittede Udfangelse, uagtet dette dengang af en stor Deel af de forsamlede Fædre forlangtes. Tre Aarhundreder ere siden forløbne, i hvilke der ikke er afholdt nogen almindelig Kirkeforsamling; og det ganske enestaaende Exempel fra Aaret 1854 paa en dogmatist Definition uden et almindeligt Concilium præjudicerer i denne Henseende Intet, fordi den var Frugten af en

omfattende skriftlig Forhandling med hele Kirkens Episkopat, og Paven følgerig her kunde henvise til Undersøgelser, der ikke mindre end et almindeligt Concils borgede for, at Intet var undladt af det, som hører til Fyldestgjørelsen af de menneskelige Betingelser for en Troeslæres alsidige Drøftelse.

Vi henvise til denne sidste Kjendsgjerning for at erindre om, hvor sjældent det Tilfælde indtraffer, at Paven finder sig foranlediget til at definere Troessætninger, og bemærke i Forbindelse hermed, at det ligger i Sagens Natur, at, saafremt det paagjældende Spørgsmaal stiller sig saa klart, at han er sig utvivlsomt bevidst, at han kan tale i hele Kirkens Navn, uden at behøve enten at sammenkalde et Concil eller skriftlig at indhente Biskoppernes Erklæringer desangaaende, da er han som Kirkens Overhoved og øverste Værer competent til, efter at have forelagt Sagen for sine stadige Raadgivere (Cardinalcollegiet), at afgjøre ethvert dogmatisk Stridspunkt, fordi han i alle saadanne Tilfælde kun udtaler aldeles klare og utvivlsomme, i forhen definerede Dogmer indholdte Sandheder. Dette har jevnlig fundet Anvendelse paa Fordømmelsen og Forkastelsen af hæretiske Værdomme og vildfarende theologiske Meninger; og ingen Katholik har nogensinde gjort Paven denne Myndighed stridig, ligesaa lidt som noget fornuftigt Menneske, endog blandt dem, der staae udenfor Kirken, for Alvor vilde forlange, at Paven for Formens Skyld skulde sammenkalde alle Christenhedens Biskopper i saadanne Tilfælde, hvor han veed sig tilfulde underrettet om Alt hvad der hører til de menneskelige Betingelser for, at han som hele den lærende Kirkes Organ og øverste Repræsentant kan fælde en useilbar guldig Dom i et foreliggende Spørgsmaal.

For herefter at komme tilbage paa Meningsforskjælligheden om det her paagjældende Anliggende, skulle vi blot i al Korthed bemærke, at denne Strid aldeles ikke berører Nogetsomhelst af det, der paa dette Punkt ligger indenfor Troens Omraade. Hvad enten Conciliet definerer eller ikke definerer denne Sætning, bliver den troende Katholiks Forhold til den uforandret det samme, som altid tilforn. Striden er af en recent viden-

skabelig Bestaffenhed, idet den, som ovenfor sagt, udelukkende dreier sig om en Bestemmelse af Begrebet „Dogme“, som udelukker al Mistydning. Men Stiftsprovst v. Döllinger og hans Meningsfæller vilde aldrig have lagt den Vægt paa de fra Videnskaben, navnlig Kirkehistorien, hentede Indvendinger, dersom ikke Betænkkeligheder af en heel anden Art havde foranlediget dem til at gjøre hine gjældende. De antage det nemlig for afgjort, at Kirkens Fjender ville benytte de herskende Fordomme og den Opbidelse i Gemytterne, som det er lykkedes dem ved Hjælp af dette Spørgsmaal at fremkunsle, til at fremmane en Storm af hadefulde Agitationer mod Kirken, og ansee det derfor for en Pligt, saalænge Spørgsmaalet staaer aabent for Drøftelse, at gjøre Alt, hvad der efter deres Mening kan tjene til at afværge de Farer og tænkelige Ulykker, som de befrygte.

Det er derfor fra først af og i Hovedsagen disse Betyrninger med Hensyn til Betimeligheden af en hele Kirken bindende Opfattelse af den øverste kirkelige Væremyndigheds høieste Prærogativ, som siden have fremkaldt de fra Videnskaben hentede Indvendinger; og enhver Katholik bør respectere dette Motiv, hvor langt han end for sit Vedkommende maatte være fra at dele hiin Frygt. Spørgsmaalet er nu desværre cengang i Utide blevet Gjenstand for offentlig Discussion; og man kan da ikke undre sig over, at de Mænd, som føle et indre Kald til at deeltage i samme, ikke holde sig tilbage, saameget mindre, som deres ydre Stilling i Kirken unægtelig berettiger dem til at protestere imod den i enhver Henseende ukaldede Indblanding i denne Sag, der fra først af har foranlediget hele denne Controvers, ved at forsøge paa i modsat Retning at foregribe og paavirke Conciliets Afgjørelse*). Vi tilføie endelig, at, forsaavidt en

*) Det er nemlig, som vi tidligere have bemærket, især den franske Journalist L. Veillot, der ved den Videnskabelighed, hvormed han, der hverken er Geistlig eller Theolog, har kastet sig over dette Spørgsmaal, bærer Ansvar for, at et Anliggende, der udelukkende burde været forbeholdt Conciliets Drøftelse, nu er kastet ud iblandt det store

stor Deel af Pressen tager Stiftsprovst Döllingers og Biskop Dupanlous energiske Optræden til Indtægt for sine Spotterier over Kirkens Ufeilbarhed, og, maalande disse Mænd med deres egen Aalen, glæder sig til den Skandale, at de, saafremt Conciliets Afgjørelse gaacer dem imod, skulle stille sig fra Kirken, — at denne Forventning snart vil vise sig at være forhastet! Hine Mænd tale, som deres Overbeviisning driver dem til at tale, saalange det endnu sømmer sig for dem at tale. Saasnart Conciliet derimod har talt det sidste afgjørende Ord, da er dermed al Opposition fra Kirkens trofaste Sønners Side forstummet; thi de have kun talet af Nidkjærhed for Kirkens Vel, for dens Fred og for Guds og Sandhedens Ære. Fra dette Sieblik ere deres tidligere Betænkneligheder overvundne, de ere da fuldkommen heroligede med Hensyn til Følgerne; thi de vide, at, hvad den af Kristus bestiftede høieste kirkelige Myndighed erklærer for en Troessandhed, er den Helligaands Afgjørelse og dermed en Udtalelse af selve Kirkens usynlige Overhoved.

At en saadan Undertastelse under en autoritativ Afgjørelse, der strider mod en tidligere formentlig velgrundet personlig Overbeviisning, i paakommende Tilfælde vil være en stor Forargelse for alle dem, der bygge Drøv paa den kummerlige Phrase, Indifferentismen for nærværende Tid illuminerer for og stiller i Transparent, den nemlig, at Religionen og Alt hvad der hører til samme er et reent „personligt Spørgsmaal“, og at det derfor selvfølgelig snart vil være forbi med Avisernes Complimenter til Ufeilbarhedsdogmets nærværende Modstandere: det Ene som det Andet er vistnok en afgjort Sag. Men at de, som ikke have nogen Anelse om, at der gives andre i det menneskelige Aandslivs Udvikling indgribende Factorer, end reent naturlige Kræfter og menneskelige Tilfældigheder, — at alle disse arede Samtidige, der i Kirken ikke see

Publicum, der ikke har mindste Anelse om hvad det egentlig har at betyde, og derved er blevet for den ilbesindede Presse et brugbart og velkomment Agitationsmiddel mod Conciliet og Kirken.

andet end en menneskelig Andretning, og maale Conciliet med de politiske Forsamlingers Aen, — at de med den afgjorteste Suffisance bebude et stort Schisma i den katholske Kirke som det sidste Resultat af Conciliets Afstemning over Schemaet om Kirken, kan hverken forundre eller forurolige os videre. Vi finde tværtimod dette aldeles naturligt; vi finde denne Slutning og denne Forventning meget fornuftig fra deres Standpunkt, men vente til Gjengjæld, at man paa den anden Side vil finde det ikke mindre i sin Orden, at Enhver, som virkelig troer paa en levende Gud og et guddommeligt Forsyn, og i Kraft heraf endvidere troer, at Kirken er en guddommelig Anstalt, som er bestemt til, alle Dage indtil Verdens Ende at bevare, forkynde, fortolke og bevidne de evige Sandheder for Verden — at han i Medfør heraf ogsaa troer, at Gud aldrig kan tillade nogen feilagtig Afgjorelse af det kirkelige Forstanderskab, som Christus selv har anordnet. At tænke sig Muligheden af, at den Kirke, som Gudmennesket Jesus Christus har grundlagt paa Jorden, for at aabenbare hvad der er evig Sandhed, og hvad der er Vilkaaret for Menneskenes Deelagtighed i den evige Frelse, som er betinget af Troen paa denne Sandhed, eller af Troen paa, hvad Guds Aand igjennem den lærende Kirke vidner om denne Sandhed, — at tænke sig Muligheden af, at denne Kirke uogensinde kunde, om end uwitterlig, bedrage Verden for Sandheden, vilde være det Samme som at tillægge Gud, der kan Alt, og altsaa kunde forebygge denne største af alle Ulykker, den Hensigt, at Troen paa Hans Sanddrubed og Trofasthed i Opfyldelsen af hans Ords høitidelige Løfter herom (Joh. 14, 26. 15, 26. 16, 13), at denne tillidsfulde Tro, som det guddommelige Ord saa bestemt fordrer, skulde blive et Middell til at priisgive Menneskeheden for Løgnens og Bildfarelsens Magt! Saaledes kunde kun Djævelen, men ikke Gud, handle med Menneskene!

Ingen af de Mænd, hvem det for nærværende Tid er saa magtpaaliggende at fremdrage Alt, hvad der videnskabeligt ikke blot i Overensstemmelse med deres eget personlige

Standpunkt kan gjøres gjældende mod Troen paa Ufeilbarheden af Pavens dogmatiske Afgjørelser, men tillige Alt, hvorpaa Modstanderne af denne Anerkjendelse til enhver tidligere Tid med mere eller mindre Skin af Ret og Grundighed, samt Medhold i de herskende Tidsmeninger, have lagt Bægt — Ingen af dem vil altsaa vægre sig ved i Conciliets endelige Afgjørelse af dette Stridsspørgsmaal at anerkjende Kirkens usynlige Overhoveds uigjenkaldelige Dom. Men saulange Spørgsmaalet endnu staaer aabent for den videnskabelige Discussion ansee de det for deres Pligt at føre alle Stridsvaaben i Marken, som kunne tjene til Støtte for deres Sag. De handle som den, der i det sidste afgjørende Dieblif kaldes til at værne om sin Tilværelses høieste Interesser, og de opbyde i denne Henseende langt flere Forsvarsmidler, end de for deres egen Deel have nødig. Thi Videnskaben har i de sidste tre Aarhundreder udenfor den katolske Kirke taget en Retning, der fra det Standpunkt, hvortil denne har ført, ikke respecterer de fra Kirkens Side og fra dens Standpunkt givne Svar paa de Indvendinger og Angreb, hvormed det er lykkedes den i den store Mængde af Underledestroendes Bevidsthed at fremkalde og nære en fordomsfuld Mistro til hele den tidligere Christenheds historiske Overlevering, saavel i Henseende til Kirkelærens som til hele den kirkelige Organisations guddommelige Oprindelse og vedvarende guddommelige Befegling. Dette videnskabelige Standpunkt har ikke blot i Henseende til Aabenbaringsbegrebet og Dogmet, men ogsaa i Henseende til Kirkebegrebet og den kritiske Behandling af det historiske Stof indtaget en Holdning, der umuliggjør al Forhandling og gjensidig Forstaaelse om ethvert omtvistet Punkt. Herom har Stiftsprovst v. Döllinger under sin mangeaarige Skribentvirksomhed gjort saa bedrøvelige Erfaringer, at han nu — i den ellefte Time — under Bestræbelsen for at forebygge en Afgjørelse, hvori han seer Kilden og Begyndelsen til en Række af Vanstueligheder og Farer for en fredelig og heldbringende fortsat Udvikling af det Opsving, det katolske kirkelige Liv i den sidste afløbne Menneskealder har taget, samler alle

Baaben, der paa det videnskabelige Gebet kunne opdrives, for under Eet at optaarne Alt hvad der kan indvendes ikke blot mod Betimeligheden af, for nærværende Tid at optage Sætningen om Paven's Ufeilbarhed blandt de kirkelige Dogmer, men mod, at denne Sætning i og for sig og til nogensomhelst Tid tilkjendes denne Rang. Hans Mening og Hensigt hermed er altsaa den, medens det endnu er Tid, at opbyde al den Modstand, der er mulig og tænkelig. Han er gaart saa yderlig vidt som han er i en relativ Godkjendelse af en stor Deel af de Indvendinger*), som hidtil kun den protestantiske Theologie har gjort gjældende, fordi han ligeoverfor den store Majoritet paa Conciliet, som har samlet sig om den modsatte Anskuelse, mener, at Intet bør undlades af hvad der kan vække Betænkelighed ved at proclamere en Sætning som Kirkelære, som han fra sit Standpunkt i og for sig ikke tilkjender den Betydning, som hans Modstandere tillægge den. Han mener

*) Naar vi i det Foregaaende have sagt, at Döllingers i videnskabelige, navnlig kirkehistoriske Indvendinger, begrundede Polemik har ført ham til videnskabelig at give dette Spørgsmaal til Priis. da skulle vi her ikke unblade at anføre et Par Exempler. Grundige fra katholic Side anstillede Undersøgelser have forlængst godtgjort, at Paverne Vigilius i 6. Aarh. og Honorius i 7. Aarh. kun ved en sophistisk og tendentios Forvanskning af de historiske Facta have faaet Udseende af at have givet urigtige Erklæringer i Troes-spørgsmaal, samt at deres Kjendelser af paafølgende Concilier vare erklærede for feilagtige. D. opgiver her aldeles Muligheden af at bevise det Modsatte, formodentlig fordi han anseer hiin Mening for at være saa fastgroet i en stor Mængde antikatholic Theologers Bevidsthed, at han troer, at Hensynet til dette Factum bør tages i Betragtning ved Spørgsmaalets Afgjørelse, og derfor heller ikke forsmaaer dette Baaben som et Middel til at afværge hvad han anseer for at være til Skade for Kirken. Vi forbeholde os nogle senere Oplysninger om disse to Punkter og bemærke her blot i Almindelighed, at Modstanderne paa dette, som paa saa mange andre Punkter, vel ere gaaede vidt i Beskyldninger, men at Ingen hidtil har været istand til at levere det Mindste, der ligner et Beviis for disses Berettigelse.

nemlig, at det som maa gjælde alle katholske Christne for Hovedsagen: Kirken's Ufeilbarhed, staaer fastere, naar den h. Stols Ufeilbarhed vedbliver at henstaae som den hidtil har staaet, som en factist og blot i sine Virkninger med Hensyn til den kirkelige Praxis almindelig anerkjendt Følgeslutning af Primatet og Kirken's ufeilbare Væreautoritet.

En nærmere Udvikling af den nysnævnte Betragtning vilde føre os ind i Vidtløstigheder, som Tiden og Rummet her ikke tillader os. Vi indskrænke os derfor til en kort Antydning af Tyngdepunktet i samme — at der nemlig kunde være Fare for, at en for sin Person vantro og verdsligfindet Pave kunde under visse Omstændigheder fristes til at gjøre en for Kirken fordærvelig Brug af den ham ved et saadant Decret tilkjendte Myndighed, medens den nuværende Tilstand paalægger enhver Pave en moralsk Tvang, en til den største Forsigtighed forpligtende Brug af den Kirkens Overhoved igjennem hele den christelige Fortid tilkjendte Ret til, saa ofte Nødvendigheden kræver det, i hele Kirkens Navn at fortolke Kirkelæren og fordømme de mod samme stridende haretiske Wildfarelser. Hertil svare Forsvarerne af Ufeilbarhedslæren: at det ikke er tænkeligt, at Kirken i Fremtiden skulde blive styret af nogen Pave, der kunde være tilfunds at misbruge denne Myndighed i verdslige og herstjerfuge Ziemeds Tjeneste. Kan der end langt tilbage i Fortiden anføres Exempler paa personlig uærdige Paver, da er der ingen Sandsynlighed for, at Gud vil tillade dette efter de Erfaringer og den ved samme vundne indre Kraft og Sammenhold samt den aandelige Puttring, som Kirkestyrelsen og det kirkelige Liv har vundet i de senere Aarhundreders store Renselsesprocesser. Men selv under denne Forudsætning kan Kirkens usynlige Hoved aldrig ville tillade, at den lærende Kirkes høieste Organ, det guddommelig indstiftede Primats Værer, skulde udtale og forestrive hele Kirken Troen paa Sætninger, hvis Antagelse vilde blamere Religionen og hidføre Kirkens Undergang, ved at tilintetgjøre Troen paa Alt hvad der i Fortiden havde været auerkjendt for aabenbaret Sandhed, ligesom overhovedet

alle disse Betænkkeligheder, som her ere fremstillede i deres yderligste Spidser, maae erkjendes for at være uforligelige med Christi Forjættelser om Kirkens Uforgængelighed, med Troen paa Hans stedse aarvaagne Forsyn over samme og Hans Hands ledende Virksomhed. At en Pave endelig nogeninde for sin Person skulde kunne henfalde til hæretiske Bildfarelser, tør vel ansees ikke blot for usandsynligt, men for umuligt. Thi har det guddommelige Forsyn hidtil vidst at fjerne alle Farer, der i denne Retning kunde true Kirken, tør man vel tillidsfuldt heraf uddrage den Slutning, at Kirkens himmelske Styrer ikke mindre i Fremtiden vil forhindre en saadan Forargelse. Og, i alt Fald — „ligesom Kirkens Herre,“ siger herom Erkebiskop Dechamps af Mecheln, „veed selv ved urene Hænder at meddele de Troende Næring for deres aandelige Liv i de h. Sacramenter, saaledes formaaer Han ogsaa at lade den evige Sandhed forkynde ved urene Læber.“ Vi tilføie angaaende dette Punkt endnu følgende Udttringer af Cardinal Bellarmin og Pave Gregor XVI. Den Første siger (De Rom. Pont. L. VI, 2): „Den, som har forjættet Siemedet (Uforanderligheden og Ufeilbarheden i Troen, Han har udentviul dermed ogsaa lovet at mnliggjøre Midlerne dertil; og det vilde kun lidet hjælpe os at vide, at Paven er ufeilbar, naar han uden Overivelse (absque temeritate) definierer en Troessætning, naar vi ikke tillige vidste, at det guddommelige Forsyn i Kraft af Christi Forjættelse aldrig kan tillade, at Paven heri handler ubesindigt.“ „Vi ere forvissede om,“ siger endvidere Gregor XVI. (Triumph S. S. C. XXVI.), „at Gud aldrig vil tillade, at Hans Kirke, de aabenbarede Sandheders Bogterinde, ved en irreformabel (uforanderlig og for stedse afgjørende) Beslutning foreskriver de Troende en hæretisk Lære, og at følgelig Kirken aldrig paa et almindeligt Concil vil forkynde en høitidelig og dogmatisk Afgjørelse, uden iforveien at have anvendt de nødvendige Midler, for ikke at friste Gud. Men, er dette saa, da er det ikke mindre vist og utvivlsomt, at Jesus Christus, som har lovet den h. Petrus og hans Efterfølgere, at den Tro, hvori de

fulle bevare Hans Faar, aldrig skulde aflade, heller aldrig kan tillade, at Baverne forfømme de Widler, af hvilke de bør betjene sig, for ikke at friste Gud, men at Han vil sørge for, at de trolig opfylde denne Pligt, førend de i Medfør af deres Autoritet domme og afgjøre."

Med Hensyn til selve den heromtalte Bæres Indhold henvise vi iøvrigt vore Læsere til de af et udenlandsk Blad i vort Nr. 7 optagne Antydninger, idet vi for større Tydeligheds Skyld endnu tilføie følgende almindelig anerkjendte Sætninger:

Paven taler aldrig i hele den lærende Kirkes Navn, førend han ved alle mulige og hensigtsmæssige Widler har forvisset sig om den paagjældende Sandheds Tilstedeværelse i den almindelige kirkelige Bevidsthed. Det ligger derfor i Sagens Natur, at menneskeligt Forarbejde her er ikke mindre væsentlig nødvendigt, end ved et almindeligt Concils Beslutninger. Det maa som Følge heraf erklæres for en ubegribelig Misforstaaelse eller en høj Grad af Uvidenhed, og hos en Deel af de offentlige Ordførere for en utvivlsomt bevidst Forvanskning af dette Begreb, naar de omtale Katholikernes Tro herom, som om de tillagde Paven en umiddelbar Inspiration i Righed med Herrens Apostle, og en af denne besynderlige Forestilling udledet Ret til at udtale nye, Christenheden hidtil ubekjendte Troessætninger. Vi henvise i denne Henseende deels til Kirkens og Bibelens Talebrug: den Helligaands „Bistand“ (assistentia) og deels til den Samvittighedsfuldhed, hvormed Baverne ikke mindre end Concilierne altid have udtømt alle menneskelige Muligheder og Widler til de foreliggende Gjenstandes alsidige og grundige Undersøgelse. Det Samme gjælder om det ligeledes i en utvivlsom perfid Hensigt af Pressen idelig misbrugte Udtryk: „personlig Ufeilbarhed“; thi her er, som vi tidligere have fremhævet (S. Nr. 1 S. 10) ikke Tale om Paven som Privatperson eller Theolog, men her er ene Tale om ham som offentlig Person, om den Autoritet, hvormed Gud har beklædt ham som den lærende Kirkes højeste Organ, den christelige Fælledsbevidstheds ufeilbare Tolk.

Vi gjentage sluttelig vor Bemærkning, at, saasnart det Vaticanste Concilium har afgjort, hvad der i dette Punkt hidtil har været omtvistet, da ville de Mænd, der indtil det sidste Dieblik have gjort den videstgaaende Brug af alle Modsigelsens Vaaben, føle sig fuldkommen beroligede med Hensyn til de befrygtede Følger af en saadan Erklæring, fordi de erkjende, at, hvad der efter saa haardnakkede og hensynsløse Forsøg paa at forhindre det, alligevel er steet, maa nødvendig erkjendes for at være Guds Villie. Men er Conciliets Afgjørelse en Guds Gjerning, da kunne de og vi Alle trygt hengive os til den tillidsfulde Overbeviisning, at det Skete vil tjene til at fremme Guds Ære og til at befordre Kirkens sande Vel!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den 29de Marts fandt, som i vort foregaaende Nr. ommeldt, Afstemningen Sted over den første Deel af Schemaet de fide (om Troen), hvori Anathemet udtales over alle mod Troen stridende Bildfarelser (Panthéisme, Rationalisme etc.). Efterat et Antal af over 70 af Conciliets Fædre under de tidligere med de disciplinære Discussioner samtidige Forhandlinger om dette Stof havde havt Ordet, og, efter at siden den 18de Marts 62 af dem have udtalt sig om dette vigtige Udkast, fulgte den 29de Marts Vedtagelsen af samme med en Majoritet af over 720 Stemmer mod 26. De indbragte Amendements (Ændringsforslag) bleve samtlige forkastede eller tilbagetagne, og Decretet blev vedtaget i den Form, som Commissionen havde givet det. Denne Afstemning var, som enhver Afstemning i Generalcongregationerne, kun en Prøveafstemning; thi de definitive Afstemninger finde som bekjendt kun Sted i de offentlige Sæssioner. Vi undlade iøvrigt ikke udtrykkelig at bemærke, at Meningsforskjælligheden ikke gjaldt Sagen selv, men kun dreiede sig om enkelte Udtryk, som Minoriteten havde ønsket anderledes affattede. 3 tre senere Møder fortsattes hver Dag Forhandlingerne over de følgende Capitler af det ovennævnte Schema, og den 1ste April viste der sig ved en ny

Afstemning en bloc saagodtjom Genstemnighed for Vedtagelsen af Udkastet.

— Den tredie offentlige Session, i hvilken det første dogmatiske Decret vil blive publiceret, er fastsat til Søndag den 24de April, og, ifølge en Skrivelse til L'Univers skulde Discussionen over det vigtige Schema de ecclesia (om Kirien) tage sin Begyndelse i Paaskeugen. Det tolvte Capitel i samme handler om Pavens Ufeilbarhed.

— Med Hensyn til den nyeste Historie — atter om Biskop Strofmaner — som de antikatholiske politiske Blade have underholdt deres Læsere med, benægtes Sandheden af hine farverige Skildringer af det Nære, som den slavoniske Biskop berømmes saameget for at have fremkaldt, saavel i deres Heelhed, som med Hensyn til den saeragne Anledning til samme. Sagen var her, som ved de tidligere Veiligheder, langt fra saa forfordelig, som de journalistiske Dydsmonstre have udmalet den.

— Den katholske Kirkes forskjællige Ritus. Helligaandemeserne, hvormed enhver af Conciliets Gen. Congr. aabnes, blive snart feirede efter den latinske eller romerske, snart efter den græsk-unerede, snart efter en af de andre Ritusformer, som ere repræsenterede paa Conciliet; og denne Afværling fremtræder ved denne ophøiede Cultushandling som et factisk Vidnesbyrd om, at det ikke er udvortes Gensformighed, men noget gauste Andet, som er Livet og Sjælen i det katholske Begreb om Kirkens Genhed. Da det udentviul vil interessere enhver Læser at erfare noget Nærmere om disse forskjællige Riter, tilføie vi efterfølgende Bemærkninger desangaaende.

Der gives i Østerlandene sex forskjællige Riter eller forestrevne Former for de Bønner og Cæremonier, som bruges ved Frembarelsen af det h. Messcoffer, samt ved Udelelsen af de h. Sacramenter: 1. Den græske Ritus, som bruges af de unerede, d. e. med den romersk-katholske Kirke forenede, og altfaa til samme hørende Christne i Tyrkiet, paa de joniske Øer og i Grækenland, fremdeles af de nuværende Vulgarer, Serber, Valacher eller Rumæner, Montenegrinere og Georgier. De unerede Grækere feire deres liturgiske Gudstjeneste i det gammelgræske Sprog, hvorimod de ikke unerede Vulgarer, Serbere etc. betjene sig af en i det gammelslaviske Sprog affattet Liturgi; dog betjene ogsaa de unerede Vulgarer sig af det gammelslaviske Sprog, ligesom de unerede Valacher have en gammel Liturgi i deres eget Sprog. Melchiterne eller Syriens og Egyptens katholske

Beboere betjene sig ved deres Gudstjeneste af det arabiske Sprog. 2. Den armeniske Ritus og det armeniske Sprog benyttes af Armenierne i Galizien, Venedig, Rusland, Tyrkiet og Persien. 3. Den chaldaiske Ritus og det chaldaiske Sprog benyttes af Chaldaerne i Kurdistan og Persien. 4. Syrisk Ritus og syrisk Sprog bruges af Jacobiterne i Syrien og Mesopotamien. 5. Den koptiske Ritus og koptisk Sprog bruges af Kopterne i Egypten, og 6. Den abyssiniske Ritus i ghezist Sprog af de unerede Abyssinier.

— I Anledning af den Utaalmodighed, hvormed enkelte Biskopper paa Grund af de vedvarende Agitationer og Discussioner i Pressen om Ufeilbarhedslæren, for den h. Fader have yttret deres Kængsel ejter at see dette Spørgsmaal afgjort, og bedet ham at gjøre Alt for at fremskynde denne Afgjørelse, maa det være enhver Katholik, der ledsager Conciliets Arbejder med sine Forbønner, og som derfor lægger Vægt paa enhver Kjendsgjerning, der betager Bagvaskelsesfygen dens giftige Braad, — som i det Hele alle bedre sindede Menneker kjært at vide, at den h. Fader vægrer sig ved i denne som i nogen- somhelst anden Retning at indvirke paa Conciliets Stemning og Forhandlingsmaade. „Seg kan ikke opfylde Deres Ønske,“ svarede han ved en saadan Veilighed. „Det er Præsidentens Sag at fastsætte Forhandlingsgjenstandenes Rækkefølge. Jeg anseer det for rigtigst ikke at afvige fra den een gang fastsatte Orden; man kunde ellers troe, at Conciliet var bange. Nei, Nei, vi have ingen Frygt for noget somhelst.“ Man veed til- lige, at de præsiderende Cardinaler ere enige om ikke at afvige fra den fastsatte Orden, og at der derfor sandsynligviis vil hen- gaae flere Uger, inden Discussionen om dette Decret tager sin Begyndelse.

— Angaaende det Forræderi, der har sat forstjællige Blade, navnlig „Augsb. Allg. Zeit.“, istand til at offentliggjøre Actstykker, der vedkomme Conciliet, endog før de vare en stor Deel af Biskopperne bekendte, mener man at have gjort den mærkværdige Opdagelse, at det er enten det bairiske eller preussiske Gesandtskab, der benytter sig af endnu ubekendte ved Conciliets Forhandlinger nærværende Personers Indiscretion, samt at den paagjældende Bladreferent ved saa- danne Veiligheder begiver sig over Grandsen, og telegraferer eller bortsender sine Beretninger fra en italiensk Station.

Ungariussforeningen.

Møde Onsdagen den 4de Mai Estermiddag Kl. 5.

Rettelse i Nr. 8.

Ved Udfaldet af en Linie i Erindringslisten i forrige Nr. er der indløbet en Feil, hvis Berigtigelse vi bede alle Vedkommende vel at mærke sig. Der skulde i denne Listes L. 8 have været læst som følger:

. . . og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn til Christi Himmelfartsdag d. 26. Mai incl. og for udenbys Katholiker til 2. Pinsedag d. 6. Juni incl.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 24de April. Hvide Søndag.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe, under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabepagten og aannemme den første hellige Communion. Det var at ønske, at foruden Neocommunicanternes og Confirmanternes nærmeste Slægtninge, ingen andre Borne vilde communicere under denne høitidelige Messe. Kl. 5 Esterm. høitidelig Fests- og Talke-Andagt med Prædiken og Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Messe. — 25. April. M. Marcus, Evangelist. — 26. Ei. Maria af det gode Raad. — 27. D. Kletus og Marcellinus, Pover og Mart. 28. Co. Paulus af Korset. 29. F. Petrus, Mart. 30. L. Catharina af Siena, Jomfru.
- Søndagen den 1ste Mai. 2den Søndag efter Paaske.** Philippus og Jacobus, Apostle. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 Levitmesse, efter hvilken Confirmationens h. Sacrament meddeles. Kl. 5 Esterm. høitidelig Fests- og Talkeandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Messe. — 2. M. Athanasius, Bist. og Kirkelærer. 3. Ei. Korslets Finding. 4. O. Monica, Enke. Kl. 8½ Messe for Ungariussforeningens Medlemmer. 5. Co. Pius V., Pave. 6. F. Apost. Johannes' Martyrium.
- Fredagen den 6te Mai.** Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8½ Messe; Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holder „Foreningen for den evige Tilbedelse“ sine sædvanlige Bebetimer. — 7. L. Stanislaus, Bist. og Mart.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — S. Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirkelidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer C. P. Vobrer, Gøtbergsvej Nr. 5, og i alle Bogladere; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 10.

Søndagen den 8de Mai.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Tydskland, Kjøbenhavn.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

Kogle Forbemærkninger.

Det har nu snart i halvsjerde Aarhundreder over hele den protestantiske Verden gjældt for en Sætning, der er hævet over enhver Nødvendighed af Beviisførelse, at den af Christus stiftede, for alle Tider og for alle Jordens Folk bestemte almindelige Kirke efterhaanden, tiltrods for dens guddommelige Stifters Vidnesbyrd om det Modsatte, er bleven et Bytte for de vexlende Tilfældigheder, der i Tidens Løb forandre og forvanske alle menneskelige Institutioners og Samfunds oprindelige Charakter, og gjøre dem ustikkede til at fyldestgjøre de Diemed, som de ere bestemte til at virkeliggjøre. Og den sidste Følgeslutning af denne utvivlsomme Forudsætning bliver da en omfattende Tvivl og Usikkerhed om hele den aabenbarede Sandheds guddommelige Udspring og Troens forpligtende Myndighed.

At der derfor nu som altid gives Mennesker, som beherstes af en vantro Tvivelsyge med Hensyn til Alt, hvis Begyndelse ligger saa langt tilbage i Tiden, at det ikke er givet enhver ikke

studeret eller halvtstuderet „Dannet“ at komme paa det Rene med Paalideligheden af dets historiske Vidnesbyrd i den ilfsærdige Haft, hvormed man forlanger Alt affærdiget, hvad der ikke hører til „de materielle Interessesers“ nærmest liggende og efter de Flestes Mening allervigtigste Krav paa Tiden og Livet, det kunne vi godt begribe. Vi have saameget lettere ved at forstaae dette, som det følger af sig selv, at Enhver, der ikke har nogen høiere Maalestof for det Udbytte, Livet kan bringe, end timelig Binding og Nydelse, maa føle en ganske ubefrivelig Trøst og Lyfsalighed i en Livsanskuelse og Verdensbetragtning, der synes at frembyde de alleryldigste Grunde for Berettigelsen til at holde sig alle Spørgsmaal fra Livet, som kunne true med en Forstyrrelse af den trygge Ro, hvori man hengiver sig til det Nærvarende; thi man haaber jo tillidsfuldt, at alle Ophøjsninger om det Tilkommende, hvis der overhovedet skulde gives noget Saadant, i sin Tid ligesom vilde komme af sig selv, naar Sjælen er bleven befriet for de Besværligheder, som den legemlige Nødtørft og den uimodstaaelige Driivt til at pleie ogsaa dennes videre gaaende Fornødenheder medfører.

„Hvorfor skulde man“ — saaledes have vi engang hørt en „dannet“ Mand tale — „plage sig med saadanne unyttige Grublerier i denne elendige Verden? Vi faae det sg'u tidsnok,“ tilføiede han leende, „Allesammen at vide i den anden Verden, hvorledes det Hele hænger sammen.“ Talen var nemlig om en Person, der meentes at være bleven sindsfyg af religiøse Skrupler; og Vedkommende gif ud fra den Formening, der fra hans Standpunkt var et Axiom (d. e. en Sætning, der ikke behøver at bevises), at det er umuligt i denne Verden at vinde nogen sikker Overbeviisning om de evige Ting. Og det kan jo aldeles ikke nægtes, at, saafremt det virkelig var umuligt at opnaae den Troens useilbare Visshed, hvorpaa Christendommen har opført den underfulde Bygning, som igjennem næsten to Aartusinder har samlet og sammensmeltet Jordens forskjælligste Folkefærd til een stor Familie, til een aandelig Gudsstat, til Lydighed under en overnaturlig Verdens høiere

Love, — dersom dette virkelig var Tilfældet, da vilde det vistnok være høist ufornuftigt at gjøre sig Livet suurt med religiøse „Grublerier“. Men, hvad alle saadanne overfladiske og materialistiske fiudede Mennesker forglemme, er den Omstændighed, at det jo netop er for at befrie den menneskelige Aand fra disse Menneskets Sindsro og Sjælefred fortærende Grublerier, at Gud har aabenbaret sig i Kristus: at det netop er derfor, at Han har aabenbaret de evige Sandheder, ikke som dunkle gaadesfulde Skikkelser, om hvis Betydning og Anvendelse paa Livet der kunde være deelte, ja modsatte Meninger, men aabenbaret dem i fylldige, klare og bestemte Former, og givet dem en dertil svarende stedse vøgende Udvikling både for Erkjendelsen og Livet. Denne Udvikling er det, hvortil Herren hentyder, naar han i Joh. Ev. (E. 14—16) taler om den Helligaands Virksomhed og Vidnesbyrd igjennem alle følgende Tider, med andre Ord om Kirken som den gudmenneskelige Anstalt, der skulde træde istedetfor og erstatte Hans synlige Nærværelse paa Jorden, og som derfor nødvendig, fordi den Helligaands Vidnesbyrd ikke skulde lyde umiddelbart fra Himlen, men igjennem menneskelige Vidner her paa Jorden (Joh. 15, 26. 27) — maatte være både synlig og hørlig kjendelig, ligesom dens Stifter havde været.

Men er dette Christi Kirkes Fødselsmærke, er den og skal den til Verdens Ende være et for al Verden synligt og kjendeligt Samfund af Mennesker, der dele den samme Tro og det samme Haab om de usynlige og evige Ting; kan den kun være een, fordi Gud kun er een, og hans Sandhed derfor heller ikke kan være mere end een: da maa det forekomme ethvert døbere tænkende Menneske ubegribeligt, hvorledes Mennesker, der ere gennemtrængte af en levende og fast Overbeviisning om hvad de kalde „den guddommelige Aabenbarings Sandhed“ kunne forlige sig med en saadan Betragtning af guddommelig aabenbaret Sandhed, som den, det 16. Aarhundredes saakaldte Reformation har gjort gjældende, og som vi i de første Linier af denne Artikel have omtalt. Thi hvorledes

kan man tale om en sand Aabenbaring fra Gud, eller om Sandheder, som skulle være aabenbarede af den eneste sande Gud, naar man maa tilstaae, at man befinder sig i en fuldkommen Uvisshed om, hvad der i absolut og objectiv Forstand er almeengyldig christelig Sandhed, eller hvilke de enkelte Troessandheder ere, hvormed det har behaget Gud at gjøre Ende paa den hedenske Tvivl og Usikkerhed i Henseende til Sandheden? Det maa tilvisse forekomme ethvert tænkende Menneſte ufatteligt, hvorledes saamange theologisk dannede Mænd, der mene det alvorligt med Religiositet og Christendom, kunne føle sig tilfredsstillede ved en saa urimelig og overfladisk Opfattelse af alle de herhen hørende Begreber: om Guds og Sandhedens Eenhed og Uforanderlighed, om Kirken som en guddommelig Indstiftelse, om guddommelige Rundgjørelser bestemte og ufeilbare Besvarelse af alle menneskelige Tvivl, Spørgsmaal og Indvendinger — hvorledes de kunne føle sig beroligede med hiin Henviisning til en i sin første Forkyndelse reen og uforsalfet meddeelt Aabenbaring fra Gud, men som siden skulde have tabt mere og mere af sit oprindelige Prag, indtil dens tidligste guddommelige Lys tilsidst skulde være blevet saa formørket af alstensk urene menneskelige Tilſætninger, at der efter halvandet Martusindes Forløb ikke var andet at gjøre, end at kaste hele Fortidens Overlevering over Bord, og opbygge en ny Kirke paa den h. Skrift, som det eneste Grundlag, man meente gav et sikkert Holdepunkt for dette hidtil uhorste Foretagende!

Om denne totale Tilintetgjørelse af „det største Kunstværk i Aandens Verden, af den storartede Bgning, hvis Opførelse under Guds synlige Ledelse i mere end et Martusinde havde lagt Beslag paa alle den menneskelige Aands bedste Kræfter,“ kan det imidlertid med Sandhed siges, at „den ulykkebringende Spaltning af Kirkesamfundet, som blev Frugten af denne radicale Omvæltning, har leveret det meest afgjørende Beviis for Uforgængeligheden af den katholske Eenhed, som en fra Aabenbaringens Begreb uadskillelig Egenſkab.“ „Medens nemlig ethvert verdsligt Rige nødvendig maatte være gaaet til-

grunde under denne gjennemgribende Knytelse, var dette aandelige Riges Organisation saa vidunderlig fast, Pavedømmets Idee saa uforstyrrelig, at Kirken, uden at forandre det Mindste i sin Lære, sine Love og sin Organisation har overlevet denne Forstyrrelse“, hvorimod Affaldet fra Kirkens Eenhed, istedetfor at bevirke en Kirkeforbedring eller satte en ny Kirke (vel at mærke en ny Kirke) istedetfor den ene gamle, har havnet sig ved en stedse voxende Mangfoldighed af indbyrdes uenige og hverandre bekæmpende Secter. „Selv den abnormeste Tilstand, som Pavedømmets Historie opviser, nemlig Schismaet indenfor den katholske Kirkes egne Grænser i Slutningen af det 14. og Begyndelsen af det 15. Aarhundrede, beviser, hvor dybt rodfæstet og aldeles uadskillelig fra hele Christenhedens Tankegang og Kirkebegreb Forestillingen om Kirkens Eenhed var; thi de fjendtlige ligeoverfor hverandre staaende Paver og deres Anhang holdt alle fast ved Begrebet om Kirkens Eenhed, og enhver af de fjendtlige Leire gjorde Paastrand paa at repræsentere det ene og udelelige Pavedømme, og dette kom derfor atter i sin rette Skikkelse for Synet, da de stridende Partier vare overvundne.“

Disse sidste Uttringer tilhøre to ansete protestantiske Historieforfattere*), og vi kunde forsøge disse Vidnesbyrd med en Mængde andre mærkværdige Udtalelser af uhildede og upartiske Mænd, der, uden selv at være Medlemmer af den katholske Kirke, have været istand til at have sig over de almindelige herskende Fordomme og de Interesser, som Partistillingen medfører. Saadanne anerkjendende Udtalelser om det Punkt, der er det afgjørende i Kirkespørgsmaalet: om det store Tvistepunkt, hvor og hvilken den sande Kirke er, om Kirken væsentlig og oprindelig er et synligt, eller et reent usynligt og udvortes ukjendeligt Samfund, adsploftet over hele Verden i en Mængde forskjellige Bekjendelser, der svare til ligesaa mange Variationer

*) Leo. Universalgeschichte Bd. 3. S. 95 og Gregorovius. Geschichte der Stadt Rom im Mittelalter. Stuttgart 1867. S. 636.

og Modificationer i Henseende til Opfattelsen af Aabenbaringens Kjendsgjerninger og de christelige Grundsandheder, som enhver Bekjendelse forbinder med disse, ligesaa Anerkjendelsen af det Overnaturlige i begge Dele og indtil alle Afstygninger af den menneskelige Fornufts Forsøg paa at aflæde Christendommen ethvert Spor af dens overnaturlige Udspring, — saadanne Udtalelser finder man desværre kun nu og da i videnskabelige Skrifter af større Omfang, hvorimod den modsatte i de nærmest foregaaende Linier antydede Betragtning har vundet almindelig Udbredelse, og erhvervet sig et traditionelt Hævd i den almindelige Mening overalt, hvor den ovenfor omtalte Forestilling om Kirkens og Kirkeleders Udartning og stedse vorende Forvanskning af det christelige Ideal har vundet Borgerrætte. Vi skulle her blot i Forbigaaende gjøre opmærksom paa, hvilke mærkværdige Consequenter, der have udviklet sig af dette reformativiske Paradox.

Det sextende Aarhundredes Kirkeforbedreres Virksomhed var aldeles gennemtraangt af den katholske Forestilling om Kirkens Enhed. Denne Forestilling var dengang saa dybt rodfæstet i den christelige Bevidsthed, i Troen paa den ene sande Gud og den guddommelige Sandheds Enhed, at den nyere religiøs indifferente Tids Yndlingsætning om Sandhedens Relativitet og deraf følgende Mangfoldighed, om dens utallige Modificationer og de dermed følgende Mediationer af dens mange veksende Skikkelser, vilde have forekommet alle hiin Tids tankende Mennesker at være det pure Galsskab! Luther og hans Meningsfæller gik ud fra den katholske Forudsætning, som var fast sammenvoget med hele Datidens Tankegang, at der kun kunde være een Kirke og een sand guddommelig Aabenbaring. Naar han da paastod, at denne ene Kirke efterhaanden var bleven en falsk Kirke, der førte Christenheden i Vildfarelse, istedetfor at vejlede den til Sandheden, og naar denne Tilstand selvfølgelig maatte føre til den Slutning, at der under denne Forudsætning i flere Aarhundreder slet ikke havde været nogen

faa en Kirke, eller i egentlig Forstand slet ingen Kirke*): da indeholde vistnok disse Meninger, sammenholdte med hiin Forudsætning — Kirkens guddommelige Oprindelse og dens dermed givne Sandhed og Uforgængelighed — den groveste Selvmodsigelse, en Selvmodsigelse, der fra første Færd af sælger den afgjorteste Forkastelsesdom over alle de Idrætter og Foretagender, der ere fremgaaede af Formeningen om Kirkens Udarbødning og Sandhedens Forvandling til Wildfarelse. Dog den er nu eengang slaaet fast som en historisk Kjendsgjerning, denne Selvmodsigelse, den er i Righed med saamange andre aandelige Kameler nedslugt af en stor Deel af Fortidens naivt godtroende Mennesker, og sidder i det mindste endnu fast i Halsen paa vor ellers saa krittiske Samtid, der har saa ondt ved at sluges og endnu mere ondt ved at fordoie et saadant logisk Uhyre, men finder sig i Pinen af Skræk for det, der er den det Forfærdeligste af Alt — at ydmyge sig og give Sandheden Vren! Vor Sag taber imidlertid ikke ved her at lade Kameel være Kameel, ved at lade hiin Paaastand indtil videre vederfares al reformatorisk Respekt. Dens aandelige Ufordøielighed bliver nemlig først ret bitterlig og indlysende for Enhver, som ikke er betagen af et

*) Angaaende Paastanden om Kirkens Udarbødning unblade vi her ikke at bemærke, at ingen protestantisk Kirkehistoriker endnu har besvaret det Spørgsmaal: naar tog denne bebrøvelige Forandring af den sande Kirke til en falsk og wildfarende sin Begyndelse? I Begyndelsen anerkjendte „Reformatorerne“ de 6 første oekumeniske Concilier, og dermed de første syv Aarhundrederes Christendom for ægte og uforfalsket apostolisk, uden dog at angive nogen bestemt Begivenhed, der bannede den første Overgang fra det Sande til det Falske. Luthers reformatoriske Bestræbelser førte ham imidlertid efterhaanden til den Opdagelse, at alle Kirkefædre tilhøve vare Brøvlere („Wäscher“), og saaledes udvidedes det store Kirkesvælg lige til Apostlene. En stor Deel anglicanske Theologer anerkjende den kirkelige Overleverings Egtthed til det 9. Aarhundrede, hvorimod Grundtvig i Medfør af sin bekjendte Opdagelse først finder den ægte Christendom i „Ordet af Herrens egen Mund!“

altfor utilbørligt Had til Eftertanke og Overveielse, naar man deels omhyggeligt sammensanker alle Skud, Blade, Knopper og Frugter, der ere fremgaaede af det store Træ, der er opvozet af den heromtalte reformatoriske Rod, deels randfager og adspørger Historien og undersøger de kirkelige Tilstande i det Tidrum, der gif nærmest forud for Reformationen.

For vi gaae over til den her bebudede historiske Fremstilling, udbede vi os endnu kun Læserens Opmærksomhed for det Eiendommelige ved den Maade, hvorpaa Kirkeforbedringens Heros combinerede Sætningen om Kirkens Udartning, eller Fornægtelsen af den sande Kirkes Tilværelse, samt Nødvendigheden af dens totale Omdannelse med hiint fra hans tidligere kalholste Bevidsthed uadskillelige Begreb om Kirkens og den igjennem samme aabenbarede Sandheds Eenhed. Han vilde reformere Kirken, hvilken han og hele hans Samtid jo hidtil kun havde kjendt som een. Intet laae derfor fjernere fra hans Tankegang end Muligheden af flere Kirker. Men heraf udsprang en ny Selvmodsigelse i hans reformatoriske Idræt, den nemlig, at han, der fra først af bragte Reformationen i Opsving ved at appellere til alle hidtil slumrende Frihedsinstincter af enhver Art, siden ikke styede Anbefalingen af den meest tyranniske Samvittighedsstvang imod Alle, baade Individier, Menigheder, Stæder og Lande, som modsatte sig Kirkeomvæltningens voldsomme Paastrængenhed. Efterat han som folkelig Agitator havde brugt den Bevægelse, som hans Opdraab til Mæsterne havde fremkaldt, til at jage Skrak i Tyrsterne, men snart var bleven betagen af Forfærdelse for de øiensynlige Følger af dette folkelige Røre, blev han med eet (under Bondeoprøret) forvandlet fra Folkets Mand til Tyrsternes Livtjener, og overleverede dem de reformerede Kirker og Menigheder kneblede og bundne til vilkaarlig Raadighed — i det Regemlige til Udplyndring, i det Aandelige til blind Underkastelse under den verdslige Dyrigheds uberettigede Lovgiver- og Dommermyndighed i Troessager, som i Kirkestyrelsen i det Hele.

En upartist og uhildet Sammenstilling af alle historiske

Kjendsgjerninger og Vidnesbyrd føre her til det Resultat, at da det viste sig, at den kirkelige Bevægelses oprindelige demagogiske Charakter førte til Udsteielsjer, der truede baade det kirkelige og borgerlige Samfund med Undergang, samt at den oprørske Folkebevægelse og Sectvæsenet (Carlstadt, Münzer, Gjendøberne etc.) snart viste sig at være indbyrdes uadskillelige Conseqventser af Reformationens Frihedsgrundsætninger: da følte den kirkelige Omvæltnings gigantiske Ophavsmand Nødvendigheden af at gjøre Ende paa hele dette Væsen. Han fik bagefter Vinene op for en Omstændighed, han i sin reformerende Utaalmodighed ikke iforveien havde taget i tilbørlig Betragtning, nemlig at den gamle Kirkebygning ligesaa lidt faldt jammen ved en Folkebevægelses opbrusende Stormflod, som dens Gjenopbyggelse i en ny Skikkelse ligesom af sig selv fulgte paa Nedbrydelsen af det Gamle. Og hermed var Forkastelsesdommen eengang for alle fældet over det demokratiske Element i denne, den mærkværdigste og betydningsfuldeste af alle de Kriser, den menneskelige Aand har gennemgaaet! Der var nu ingen anden Udvei tilbage for Gjennemførelsen af det Formaal, hvis Omfang og Betydning de nu eengang vakte dæmoniske Videnskaber ikke havde nogen Anelse om, end at benytte ethvert Mittel, som Omstændighederne nærmest tilbød som det hensigtsmæssigste. Sætningen om den gamle Kirkes Udartning og Nødvendigheden af Tilintetgjørelsen af alt det Gamle baade i Læren og i Livet skulde for enhver Priis opretholdes. Kirkens Overhoved skulde af hele Christenheden troes at være Antichristen, hvorimod ethvert Lands verdslige Hersker herefter skulde gjælde for dets rette kirkelige Overhoved, der skulde erkjendes for at være ovenfra udstyret med Fuldmagt til at ordne og styre Kirkevæsenet, til ved de Theologer og servilt underdanige „Ordets Tjenere“, som paa Grund af deres afhængige Føielighed behagede dem bedst, at afgjøre Troespørgsmaal med den ufeilbare Myndighed, som man nægtede den af Christus stiftede almindelige Kirkes Overhoved!

Dette var det Kirkeenheds-Ideal, som det sextende Aarhundredes

„Gudsmand“ indfatte deres Liv og deres Ære paa at virkeliggjøre. Disse Mand, hvis Skjægger en stor Deel af Verden endnu den Dag idag offerer Virak som Samvittighedsfrihedens Forkæmpere, vare saa langt fra at anerkjende denne Friheds Ret i nogenjomhelst Betydning, og allermindst i den Skikkelse af ubegrændset Cultusfrihed, hvori den nuomstunder prises over den ganste Verden, at de, for at gjennemføre den kirkelige Eenhed, som fyldestgjorde deres Begreb om samme og deres Fordringer til samme, ikke bluedes ved at opstille en Grundsatning, som burde vare nok til, hos ethvert Menneske, der ikke ganste har lidt Skibbrud paa Samvittighed og aandelig Blufærdighed, at vække en ubeskrivelig Modbydelighed for et saa foragteligt ligeoverfor denne Verdens Magthavere logrende og krybende Trællesind! Vi mene naturligviis hermed den Sætning, at ethvert Folk bør følge sin verdslige Herskers Religion i Kraft af den Reformationeret, som man ifølge den forommeldte Doctrin om Landsherrens Overepiskopat, tilkjendte enhver regjerende Fyrste. Der kan dog ikke ligeoverfor den nærværende Tids Begreber om Samvittighedsret tænkes og nævnes en skændigere Grundsatning end denne, der i Løbet af mindre end et halvt Aarhundrede nødte enkelte Befolkninger til fire Gange at skifte Religion, fordi det saaledes behagede deres veylende Fyrstehuse!*)

Disse og mange andre absurde Consequentser i Retning af Samvittighedstvang og despotisk Undertrykkelse bleve Følgerne af Reformationens Bestræbelser for at etablere en ny kirkelig

*) Denne Ret tiltvang de protestantiske Fyrster sig i den Augsburger Religionsfred, der til Bederlag for den tabte Religionsfrihed skjæntede den misfornøiede Deel af Befolkningen Frihed til at udvandre! Beboerne af det ulykkelige Churfalz vare saaledes fra Aar 1545—1559 Lutheranere, fra det sidstnævnte Aar til 1576 Reformerte, derefter indtil 1583 atter Lutheranere og siden paany Reformerte. Dette var den Samvittighedsfrihed, som Reformationen bød Folkene!

Enhed. Man har vel her Ret til at spørge, hvem det er, der i det Store og paa de Encmærker, som medrette kaldes hellige og ukrænkkelige, har gjort den forkasteligste Anvendelse af den overalt udfregne Sætning: „Diemedet helliger Midlet.“ Den Skildring af Tilstanden i det 15de Aarhundrede, som vi hermed have indledet, og en derpaa følgende Blomstersamling paa Reformationsaarhundredets Mark vil forhaabenlig tjene til nydeligere at belyse de i det Foregaaende kort antydede historiske Resultater af en aandelig Omvæltning, som endnu bestandig af Mange prises som den største Velgjenselse for Verden!

(Fortiættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I den 45. Generalcongregation den 12te April sluttedes Afstemningerne over Endringsforslagene til Schematet om Troen. Ved Afstemningen over Texten i sammes Heelhed, der foregik ved Navneopraab, svarede 514 Biskopper med Ja, 83 med Forbehold, men Ingen benægtende. Den næste Gen.-Congr. skulde finde Sted den 19de. De omtalte Forbehold angik ikke Indholdet, men udelukkende Formen og Udtrykket. Grunden til, at der ved denne Afstemning manglede 140 Stemmer, var, at et tilsvarende Antal italienske Biskopper havde forladt Rom, for at tilbringe Paaskeugen i deres Dioceses.

— Conciliets tredie offentlige Session har, som vi i forrige Nr. bebudede, fundet Sted den 24de dS. under den h. Faders Forsæde. Den begyndte Kl. 9 Formiddag og endte Kl. 1 Eftermiddag. Præsidenten for den dogmatiske Commission, Cardinal Bilio celebrerede den h. Messe. Det første dogmatiske Decret blev vedtaget med Enstemmighed af de tilstedeværende 664 Fædre, og høitidelig forkyndt af den h. Fader. I disse høitidelige Møder holdes ingen Taler, og Afstemningen finder kun Sted ved »Placet« (Ja) eller »non placet« (Nei). En betinget Afstemning tillades ikke. Den pavelige Sanction meddeles med de Ord: *Sacro approbante concilio definimus et apostolica autoritate confirmamus.* Dette første dogmatiske Decret handler i fire Capitler om Gud, om Troen, om Aabenbaringen, om Forholdet imellem Tro

og Fornuft, og indeholder 18 Canones, i hvilke Anathemet udtales over Atheismen, Pantheismen og Rationalismen. I Slutningsparagrafen stadfæstes ifølge et Telegram til L'Univers alle tidligere apostoliske Constitutioner, som have fordømt Tidens Vildfarelser. Altsaa ere hermed, tilføier hiint Telegram, de i „Syllabus“ udtalte Forkastelsesdomme stadfæstede.

Spørgsmaalet om den h. Stols Infallibilitet kan ifølge paalidelige Efterretninger ventes snart at ville finde sin endelige Afgjørelse. Det overveiende Fleertal af Biskopperne have nemlig indstændig gjentaget dette Ønske (S. f. Nr.). Enhver, som troer paa den Helligaands Vedelse af alle Kirkens Anliggender, vil med Høilighed imødesee Udfaldet af denne vigtige Forhandling.

— Høitideligholdelsen af den 12te April — Aarsdagen for Pius IX.' Tilbagekomst fra Gaeta (1850) og hans vidunderlige Frelse ved Sammenstyrtningen af Gulvet i Klosteret St. Agneses Festsal (1855) — blev iaar paa Grund af den stille Uge udfat til Tirsdagen efter Paaske den 19de. Endnu foreligger os ingen Beretning om Festlighederne, men kun en Bebudelse af, at det romerske Folk i dette Aar har i Sinde, om muligt, at overbynde alle tidligere Aars Forherligelse af denne uforglemmelige Dag, og møde alle Pavens og Kirkens Fjender med det tusindfoldige Raab: Leve Pius IX., vor Pave og Konge!

— Tre Engländerinder, som ankom til Rom for at gjøre Propaganda blandt den romerske Ungdom for Garibaldi-Mazzinistiske Demonstrationer, bleve kort efter af Politiet jorviste fra Staden. Disse Blade meddele denne Efterretning med den Modification, at det var fromme Kvinder, som under deres Iver for Bibelens Udbredelse bleve Offere for den velbekjendte romerske Intolerance!

Frankrig*). Frankrigs Primas, Cardinal Bonald, Erkebiskop af Lyon, døde den 25de Februar i en Alder af 83 Aar. Han var den fjerde Søn af den bekjendte Philosoph og Politiker Vicomte Louis Gabriel Bonald, der emigrerede under Revolutionen, men siden traadte i Napoleon I.s Tjeneste, og under Restaurationen var Medlem af Deputeretkammeret. Den Afdøde var under den første Kaiserperiode ansat ved Hofkapellet, og under Restaurationen Greven af Artois', senere Kong Carl X.'s, Almoseniær. Under Julidynastiet efterfulgte han Cardinal

*) Disse to Efterretninger fra Frankrig have henligget flere Uger af Mangel paa Plads.

Fesch som Erkebiskop af Lyon, og modtog i Maret 1841 Cardinals hatten. Under Republikken opfordrede han sin Geistlighed til at give de Troende Exempel paa Yndighed mod de nye Statsindretninger, og Napoleon III. udnævnte ham ved sin Tiltrædelse af Regjeringen til Commandeur af Greslegionen. Han hørte til de franske Biskopper, som Statsraadet tildeelte en Brettefættelse paa Grund af Bekjendtgjørelsen af den pavelige Encyclica og Syllabus af 1864.

— Greve Charles de Montalembert, en af vor Tids berømteste Mand, er endelig den 13de Marts bukket under for en Sygdom, der i de fire sidste Aar hjemsøgte ham med de haardeste Lidelser. Han var en udpræget christelig Charakter, der har erhvervet sig Navnkundighed som Statsmand, feiret Skribent og som en ualmindelig begavet Taler. Han var en Mand, der helligede sit hele Liv og sine overordentlige Talenter udelukkende til Forsvaret for Menneskehedens høieste Goder — Religionen og Friheden. Født i Maret 1810 indtraadte han allerede i sit 25de Aar i Pairskammeret, og talte og virkede fra denne Tid af med sjelden Dygtighed og Held for Hændelsen af Kirkens, Familiens og Individets religiøse Rettigheder. Hele den katolske Verden har med Taknemmelighed anerkjendt hvad han som Skribent og Journalist i Forbund med ligesindede Venner (Gerbet, Batain, Lacordaire, Nicolas etc.) har ydet til Gjenopvækkelsen af den religiøse Sands, som den langvarige revolutionære Gjæring i Frankrig havde saagodtsom udsuget hos store Masser af Befolkningen. Under sit parlamentariske Livs vedvarende Kamp vidste han dog stedse at finde Tid til videnskabelige Betsættelser, og hans Navn vil stedse leve med de uovertræffelige kirkehistoriske Arbejder, han har efterladt sig. Som en trofast Søn af Kirken har Greve Montalembert ved forskjellige Leiligheder udtalt sig saavel for Opretholdelsen af det verdslige Pavedømme, som for Pavens høieste og afgjørende Væreautoritet. I en lang Tid var han saaledes en af det saakaldte ultramontane Parties vigtigste Førere, nemlig saalænge dette stred for Kirkens Adskillelse fra Staten og Uafhængighed af samme. I de sidste Aar har han derimod, altsom den første Deel af det nyævnte Standpunkt mere og mere viste sig at være praktisk uholdbart, meent at tjene Kirkens Sag, som da ikke mindre end før vedblev at være den høieste Gjenstand for hans Tanken og Virken, ved at stille sig paa det Standpunkt, som paa Conciliet repræsenteres af Biskoppen af Orleans o. fl. A. Hvad nu end Efterverdenen vil dømme

herom, saa vil denne høihjertede og ridderlige Helts begejstrede Kamp for i enhver Retning at fremme det Sandes og Godes Seir dog ligesuldt straae i uforgængelig Glands igjennem alle følgende Slægter.

Tydskland. I den afdøde Biskop af Münster Johan Georgs Sted har Domcapitlet valgt den hidtilværende Generalvicar Brinkmann til hans Eftermand, og den preussiske Regjering har stadfæstet Valget. Budskabet herom er overalt blevet modtaget med stor Tilfredshed, da Hr. Brinkmann i 13 Aar med stor Dygtighed har forestaaet Generalvicariatet, og denne Stilling har givet ham Leilighed til at blive noie bekendt med alle Forhold i Dioecesen.

Kjøbenhavn. Samtidig med Recontrøkningen af dette Blads f. Nr. indløb fra Dresden Efterretning om, at Dr. W. Karup, hvis Virksomhed i den herværende katholske Menighed vil være vort Blads fleste Læsere i frisk Erindring, efter et kort Engeleie er afgaaet ved Døden i den unge Alder af kun 42 Aar.

Man kan med Sandhed paa ham anvende de Ord (Viisds. 4, 13): „Han fyldte snart en lang Tid“. Vi anvende nemlig her disse Ord ikke just paa saadanne Resultater af et tidligt fuldendt Liv, som sikker den Afdøde en udbredt Navnkundighed ved Mindet om ualmindelige Fortjenester af Samtiden og Fødelandet, men tænke herved nærmest paa to Egenheder, som efter vor Formening i og for sig, og uden Hensyn til udvortes fremtrædende og i timelig Betydning blivende Virkninger, i høiere Forstand give Livet Værd, og derfor ere fortjenstlige for Evigheden. Den første af disse var hans Kjærlighed til Sandheden og til Alt, hvad en urokelig Overbeviisning havde erkjendt for Hjertets og Tankens uantasteligste Helligdom. Den anden af de Egenheder, som give et Liv, hvis Aar snart ere talte, en Værdi, der langt opveier mange langsomt og mindre fyldte henrundne Aar, var den utrættelige Flid, der, baaret af en sjelden Energi i Charakteren og en ualmindelig Udholdenhed i Forsølgelsen af ethvert tilstræbt Formaal, i Forbindelse med hin Videnskab for at fremme det Sande og Rette, prydede denne tidlig bortkaldte usædvanlig begavede og talentfulde Mands Liv.

Dr. Karup var i Ordets fuldeste Betydning hvad man kalder Autodidact, d. e.: han havde lært sig selv Alt hvad han vidste uden sænderlig Veiledning af Andre. Allerede i de Aar, da Alle, der have den Lykke at nyde en videnskabelig Uddannelse, endnu i længere Tid, uden Hensyn til deres særlige Talenter og aandelige Eiendommelighed, maae finde sig i at lade

sig stole og lede af Respecten for Foresattes overlegne Autoritet, tumlede han sig paa egen Haand om i Verden, deels i Conflict med det profaiske Livs forskjelligartede ublide Magter, deels i Kamp for et Ideal, der i hans daværende Alder endnu kun stod for ham i taagede Omrids. Altfor tidlig paa Grund af ugunstige Forhold overladt til sig selv, og blottet for den Veiledning og aandelige Tugt, som ene formaaer at bevare en med overordenlige Naturgaver udstyret Personlighed for de aandelige Udsfeielser, som den fra Bevidstheden om store aandelige Gvner uadstillelige Selvfølelse i langt høiere Grad er udfat for, end den hos de fleste yngre Mennesker almindelige Mangel paa indre Holdning, naar denne ikke styrkes og ledes af den modne Alders Indsigt og Erfaring; — altfor tidlig henviist alene til sig selv og sin egen Dugtighed, og derfor besjælet af en uimodstaaelig Drivt til at bane sig Udgang til en høiere Stilling i Livet, i hvilken han kunde gjøre sin Dugtighed gjældende, forløstede han sig paa de Opgaver, han satte sig; og, i sin utaalmodige Hast for at naae et Maal, som under disse Omstændigheder aldrig kunde blive ham ret klart, kastede han sig med sin hele energiske Kraft samtidig over de forskjelligste Gjenstande for Læren og Viden, vovede sig tilmed altfor tidlig ind paa Literaturens Enemærker, undervurderede de heraf flydende Misligheder, opirredes ved de Skuffelser og Værgelser, som hans forskjelligte Feilgreb beredte ham, og geraadede tilsidst i Conflict, som gjorde hans Stilling her uholdbar, og nødte ham til for henimod 7 Aar siden at forlade sit Fædreland.

Vi ansee det for en Pligt, ogsaa naar vi tale om de Døde, ikke at lægge Skjul paa deres menneskelige Skøbeligheder, og bør saameget mindre her fortie dem, som vi finde det netop at være den ligesoverfor Verdens Omdømme beklageligste af den Hedengangnes menneskelige Svagheder, at Klogskab og Verdenserfaring ikke afholdt ham fra at stille dem offentlig til Skue. Derfor kunne vi ikke med Taushed forbigaae de Feilgreb, hvormed han ikke vogtede sig tilbørlig for, at give Personer, der saavel i Talent og Dugtighed, som i moralsk Værd stode langt under ham, velkomne Vaaben imod sig i Hænde.

Vi bedømme naturligviis ikke noget Menneskes Værd efter Graden af hans aandelige Begavelse; men ligesoverfor de Mange, der gjøre Genialitet og Talent til den udelukkende og useilbare Maalestof for et Menneskes indre Værd, og som i sin Tid toge Dr. R.' forskjelligte Misgreb til Indtægt for alstændig turrende Yttringer af Ringægt for hans Person, undsee vi os ikke ved

at paaftaae, at de, hvad Talent og Dydighed angaaer, ville have ondt ved at finde ret Mange, hvis Begavelse var faa omfattende og alfidig som hans; og vi behøve i denne Henseende blot at henvise til den Fethed, hvormed han i sit Livs sidste Aar var istand til at sætte sig ind i en hans tidligere Synser aldeles fremmed Virksomhed, i hvilken han snart vandt alle Bedkommendes skjønnsomme og haddrende Anerkjendelse.

Vi slutte disse Linier med det oprigtige Ønske, at det engang maa kunne siges om dem, der i hiin Tid behandlede denne vor bortkaldte Troesfælde en bagatelle, at deres Liv, i den ovenfor omtalte Betydning og i samme Grad som hans, maa have gjort Fyldest for en lang Tid, og at det derefter maa være til Gavn for dem engang at indgaae til Ro (Eccles. 39, 15)!

Ansøgariusforeningen

holder sin aarlige Generalforsamling Fredagen den 15de Mai Kl. 4 i Foreningens sædvanlige Forsamlingsloale.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 8de Mai. 3. Søndag efter Paaske. Den h. Josephs Skjultest. Sct. Ansøgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 9. M. Gregor af Nazianz, Biskop. 10. Cl. Antoninus, Biskop. 11. D. Franciscus af Hieronymus, Bekj. 12. Co. Nereus og Achilleus, Martyrer.
- Fredagen** den 13de Mai. Kirkepatronsfest. Sct. Ansøgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 5 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 14. L. Leo, Pave og Kirkefæder.
- Søndagen** den 15de Mai. 4de Søndag efter Paaske. Sct. Ansøgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 16. M. Johannes af Nepomuk, Martyr. 17. Cl. Paschalis Babylon, Bekj. 18. O. Venantius, Martyr. 19. Co. Petrus Cælestinus, Pave. 20. F. Bernardino af Siena, Bekj. 20. L. Felix af Cantalicio, Bekj.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansøgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 11.

Søndagen den 22de Mai.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Angsgariusforeningen. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tybsland, Schweits.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.*)

(Fortsat fra Nr. 10.)

„Der var engang en Tid, da Europa var eet kristeligt Land, og da een udeelt Christenhed beboede denne Verdensdeel, der udelukkende styldes Christendommens forenede og sammensmeltende Magt den eiendommelige Culturudvikling, der

*) Denne saavel som de senere følgende Skilbringer af den kirkelige Spaltningens sanne Charakter og Eftervirkninger er en i forfattet Form meddeelt Bearbejdelse af det væsentlige Indhold af et for to Aar siden udkommet anonymt Skrift: „Das Luthermonument zu Worms im Lichte der Wahrheit. Gedanken und Thatfachen zur Beantwortung der Frage: Kirche oder Protestantismus?“ 267 S. 8vo. Mainz 1868. Det vidner om stor Belæstthed og et fuldstændigt Overblik over Begivenhederne, ligesom Forfatterens og andre katholske Skribenters Dømmelse om de historiske Facta og disses Betydning og Følger er belagt med en Række af høist interessante Udtalelser af aandrige og almindelig ansete protestantiske Forfattere.

igjennem Aarhundreder har udmærket den fremfor de andre Verdensdele. En stor Fælledsinteresse forbandt de fjerneste Provindser af dette aandelige Rige, og uden store verdslige Besiddelser forenede eet Overhoved store politiske Virkemidler. Hvor velgjørende denne Tilstand var, derom vidner Mængden af fremstræbende menneskelige Kræfter, den harmoniske Udvikling af alle Anlag, den overordenlige Storhed, som enkelte Personligheder opnaaede baade i Videnskab og Kunst, og i deres Indvirkning paa deres Samtidige i det Hele." Saaledes bedømmer den geniale protestantiske Digter *Rovalis* den af Reformationens Tilbedere ved enhver Keilighed forhaanede Middelalder. Naar den kirkelige Eenhed nu længe har været sonderrevet, og Hundreder af større og mindre, indenfor deres egne Grændser i det Uendelige splidagtige Kirkesamfund nu staae ligeoverfor den samme gamle Kirke, da vidner dennes uforandrede Tro og Gudsdyrkelse, i Sammenligning med al denne Foranderlighed og alle andre jordiske Tilfældigheder, med Tidsaandens og de verdslige Forholds Omflistelser, vistnok tilstrækkelig om dens Udspring, Herkomst og Bestemmelse.

Saa ubilligt det imidlertid vilde være, eensidigt at give Reformationens vilde Stormløb mod Kirken og alle de urene Videnskaber, hvis tøilesløse Instincter den begunstigede, Skylden for den aandelige Forstyrrelse, der berøver en stor Deel af den nuværende Christenhed de største af alle de Goder, som den jordiske Tilværelse er istand til at bringe den, og saa fornuftstridigt det endvidere vilde være, eensidigt at give enkelte Mennesker Skyld for den Ulykke, at Millioner, der af den guddommelige Bidsdom og Kjærlighed vare bestemte til at finde Hvile i den Tro og det Haab, der ene bringe Opreisning og Fred under dette Livs Trængsler og Strid, ere gaaede aandelig tilgrunde i Tvivl og Mismod: saa kunne vi dog ikke andet end nedlægge den bestemteste Protest mod den i det Foregaaende omtalte Paastand, der eensidig vil paabyrde Kirken Skylden for denne sørgelige Tilstand, saafremt man ellers er villig til at indrømme dens Sørgelighed. Det er nemlig vistnok sandt,

og Sagen har nogenfinde nægtet dette, at det 15. Aarhundredes kirkelige Tilstande vare meget langt fra at svare til de Fordringer, som det katholske Kirkeideal altid har foreholdt Verden; men dermed er ingenlunde Nødvendigheden af det 16. Aarhundredes Schisma og alle dets Virkninger givet.

At det kirkelige Liv dengang i faare mange Retninger fremviste Misligheder, der gave gyldig Grund til Klager og Anker, det have Kirkens Styrere baade dengang og senere stedse indrømmet; og det vilde, som ovenfor antydet, være uforsigelig med Troen paa det farlige guddommelige Forsyn, der vaager over Kirken, at mene, at det nogenfinde kunde lykkes menneskelig Vilkaarlighed, imod Guds Villie at bringe Forstyrrelse i Hans Planer og Anordninger for det vigtigste af alle Menneskeheden's Anliggender. Vi kunne derfor indtil en vis Grændse erklære os for aldeles enige med dem, der ved enhver Leilighed paa dette Punkt henvise til det guddommelige Forsyn, og appellere til Historiens Dom og de factiske Resultater; thi vi troe, at vare nok saa langt som de fra her at indrømme det Tilfældige nogenstomhelst Ret, men vi have dog endnu mindre nogenfinde været istand til at forlige os med Troen paa Muligheden af, at en saa gjennemgribende Revolution baade i Tankemaaden og i Livet skulde kunne være et Værk af Gud og en Dom af Gud — fordi Han i sin Tid har tilladt den, og fordi dens Gjennemførelse blev begunstiget af Kykken og Tidsumstændighederne. Det forekommer os derimod at være i god Overensstemmelse med Troen paa, at en høiere Styrelse her som i Alt har ledet Menneskenes frie Handlinger — at troe, at Gud har tilladt denne Ulykke som en Straf for eller om man vil som en Dom, ikke over den gamle Kirke, men vel over al den Verdslighed og Nedværdigelse af det Hellesige, hvori baade Kirkens Styrere og det christne Folk havde gjort sig skyldige, samt at hans Diemed med denne Hjem søgelse har været den, at Erkjendelsen heraf skulde bære Frugt i en aandelig Opvækkelse, i en grundig Fornæelse af det christelige og kirkelige Liv. Hertil kommer desuden den Omstændighed, at

Kirkens tidligere Historie indeholder idelig gjentagne Vidnesbyrd om en stedsevarende Reaction i det Skjulte og Enkelte af det i Fortiden i det Hele og Store saa forbausende hurtigt overvundne Hedenstaa. Det kan nemlig med utvivlsom Sikkerhed bevises, at alle de hæretiske og schismatiske Bevægelser, der ligesom fra Middelalderens tidligste Tider grebe forstyrrende ind i Kirkens Udviklingsgang og antastede den kirkelige Eenhed, vare Eftervirkninger af den ikke tilfulde besejrede hedenske Livsanskuelse. Men, dersom alle disse fjendtlige Elementer, som Kirken saaledes fra det ene Aarhundrede til det andet havde haft at bekæmpe, uden at være istand til at forhindre deres gjentagne Forsøg paa at gjøre deres forstyrrende Magt paa ny gjældende, — dersom de ikke eengang for alle havde faaet Luft i en storartet Explosion: da vilde en uforstyrret og kraftig fortsat Udvikling af den katholske Christendom overensstemmende med det ophøiede Ideal, som den er bestemt til at virkeliggjøre, have været aldeles umulig!

Vi ere saaledes og forsaavidt enige med dem, der ved enhver Leilighed møde os med hiin Henviisning til Nødvendigheden af det Skete, som vi ikke mindre end de ere overbeviste om, at Intel i Verden er i absolut Forstand tilfældigt. Derfor ere vi forvisede om, at det sextende Aarhundredes kirkelige Omvæltning — i Righed med saa meget Andet, som Gud beskikker for at straffe Menneskenes Synder og vække en sunken Tid til et nyt og bedre Liv — tillige har haft den væsentlige Bestemmelse: med eet Slag at fjerne de fjendtlige Magter, som Aarhundreder igjennem havde befængt det kirkelige Liv med usunde og dets fremadstridende Udvikling hæmmende Elementer. Det Sygdomsstof, som i Fortiden havde fundet Næring indenfor Kirkens Omraade, fandt nu en fri Tumlplads udenfor dens Grænser; og det storartede Udbrud af de paa eengang løsladte vilde og forstyrrende Kræfter virkede, for at bruge et Udtryk af en berømt Kirkehistoriker, som en Fontenelle paa et nyt Regeme. Man erindre herved: I de første syv Aarhundreder havde de stedse paa ny opdukkende Eftervirkninger af den

hedenske Oldtids Philosophi og den i samme begrundede Betragtning af Guddommens Forhold til Verden tjent til paa de almindelige Kirkeforsamlinger at fremkalde en begrebsmæssig Udvikling af de eiendommelige christelige Forestillinger om Guds Væsen eller om Treenighedens og Menneſtevordelsens Myſterier. De efterfølgende Aarhundreder vare deels optagne af Kampen mod Verdensmagtens Angreb paa Kirkens Selvſtændighed, deels af Bekæmpelsen af hiin Række af hæretiske Wildfarelser, hvori Hovedelementerne i de første christelige Aarhundreders Kjætterier dukkede frem i nye Stiktelser, samt af Bestræbelserne for at overvinde de i det pavelige Schisma begrundede kirkelige Misligheder. Naar da protestantiske Historieſtrevere pleie at kalde hine Middelalderens Hæretikere tilsammen for Reformationens Forløbere, og forherlige deres fornemste Hovedinger (Balduſ, Wicliffe, Hus o. A.) med Benavnelſen af Reformatorer, da indeholder denne Betragtning den fuldstændigste Bekræftelse paa den verdenshistoriske Betjndning, vi i det Foregaaende have tillagt Reformationen, som en ſtorſtilet Combination af alle tidligere Tiders mod den historiske Christendom og Christendommens katholske eller almindelige Character reagerende Retninger. Den var bestemt til ikke blot at befrie Kirkelegemet for de opløsende Sygdomſtoffer, der tærede paa dets Kræfter og hindrede dets sunde Udvikling, men tillige til at fremkalde den fuldstændige og sammenhængende Fremstilling af det christelige Lærebegreb, hvormed Tridentinerconciliet nu igjennem tre Aarhundreder har betrygget den kirkelige Lærebjngning mod al Misforſtaaelse og Forvanſtning.

Vi troe at kunne fritage os for al Uleilighed med at modbevise falſke Beſtylbninger, berigtige Misforſtaaelser og gjendrive den Maſſe forſættelige Opdigtelser om Middelalderens religiøse og ſædette Tilſtande, ſom den reformatoriske Polemik har bragt i Omløb, naar vi ſtrax ved Begyndelſen af denne Fremstilling indromme vor Kirkes Modſtandere Alt hvad de i denne Henseende kunne forlange. Vi tilſtaaee alſaa, at den kirkelige Disciplin igjennem hele det fjortende Aarhundrede i de fleſte Lande

mere og mere flappedes, og at Følgen heraf blev og nødvendig maatte blive en voxende fædelig Udartning baade i den geistlige Stand og blandt Folkene i det Hele, saavel i de høiere som i de lavere Stander. Men vi undlade ikke at gjentage, at den egenlige Aarsag til disse Misligheder ikke eenfaldigt bør skrives paa Kirkestyrelsens og Kirkens Regning, men fornemmelig maa henføres til de verdslige Magthaveres Bestræbelser for i deres Politik at frigjøre sig for alle Hensyn til Kirken, dens Tarv og dens i hele Fortiden anerkjendte Ret til at optræde magtende og dømmende saavel i Regenternes indbyrdes Stridigheder, som i deres Forhandlinger med deres Underfaatter. Det var Pavemagtens Anstrengelser for at have Kirkens Selvstændighed og forebygge de verdslige Fyrsters eneældige Despotisme, altsaa for en stor Deel Pavernes Bestræbelser for at opfylde en af det kirkelige Hyrdeembedets helligste Pligter: at beskytte de Smaa, de Undertrykte og Svage mod Overlast og Vold, — det var denne Stilling ligeoverfor Fyrstemagtens egenraadige Overgreb, der foranledigede deres mange Conflicter med denue, og fra Begyndelsen af det fjortende Aarhundrede og til henimod dets Slutning bragte dem i Afhængighed af et enkelt Lands (Frankrigs) Regenter (Paverne residerede i Avignon fra 1309—1378). Maatte den pavelige Værdighed allerede herved synke baade i Geistlighedens og i Folkenes Øine, hvor meget mere, da Følgen af denue Nedværdigelse blev bitterlig for hele Christenheden i det næsten fyrretyveaarige pavelige Schisma! Det laae jo nemlig i Tingens Natur, at andre Fyrster ogsaa vilde gjøre deres Indflydelse ved Pavevalget gjældende. Men, er det en uimodsigelig Kjendsgjerning, at det altid har været en kraftig Haandhævelse af Primatets guddommelige Ret, hvori ethvert Lands Biskopper skulde søge deres Støtte mod Fyrsternes og deres Stormands Overgreb, saa lader det sig let forklare, at Biskopperne under denne kirkelige Forvirring ikke vare istand til at have deres Uafhængighed og nødte til at læmpe sig efter Omstændighederne; men Virkningerne af

denne Tilstand, saavel paa den lavere Geistlighed som paa Folket, behøve ikke nærmere at udvikles.

Vi forlade da foreløbigt Styggesiderne af den Tid, vi her betragte, for at glæde os ved Nøjsiderne, ved de Vidnesbyrd om sand Fromhed og Samvittighedsfuldhed i Opfyldelsen af det geistlige Overhuds- og Sjælesørgerembedes forskjellige Pligter, hvorom det Reformationen forudgaaende Aarhundrede har overleveret uforgængelige Mindesmærker til Efterverdenen, ligesom det fremgaaer af samtidige Skildringer af Folkelivet, at den store Mængde af de kristelige Befolkninger vare gennemtrængte af en inderlig og uroffelig Overbeviisning om Kirkelærens Sandhed og guddommelige Befegling, og at de med pligtmæssig Trostøb opfyldte Religionens Forskrifter. Det er ikke mindre en Kjendsgjerning, at Folket i det Hele agtede og elskede baade Sogne- og Ordensgeistligheden, hvor ikke personlig Uværdighed i enkelte Tilfælde forstyrrede det gode Forhold; men Folket vidste i saadanne Tilfælde godt at skjelne imellem Personen og Embedet*). Tænke vi under Indtrykket af disse Tilstande for et Øieblik tilbage paa de ovenfor omtalte Misligheder og Misbrug, da vidner dog vel Intet stærkere for den Sandhed, der ofte nok er fremhævet i Modsetning til Reformationssaarhundredets Bestyrdninger — at Kirken baade i det femtende og sextende Aarhundrede allevegne havde Tjenere, og det i et ingenlunde ringe Antal, som havde et skarpt Blik for dens Brøst, og, saavidt deres Evne og Indflydelse strakte sig, alvorlig søgte at fremme en bedre Tilstand. Det eenstemmige Raab, der gjennem begge de fornavnte Aarhundreder (14. og 15.) gjenslyder fra alle Concilier og Synoder om en kirkelig Reformation paa Hoved og Lemmer (*in capite et membris*) vidner dog vel tilstrækkeligt om, at Antallet af de Mænd ingenlunde var ringe, som følte et høiere Kald til at fremme og deel-

*) Vi komme herved uvilkaarlig til at tænke paa Modsetningen: 3 alle fra Kirken afskulte Religionsfæmsund staaer og falder Alt med Personerne!

tage i en saadan Reformation, og gjendriver tilstræffelig de carikerede Skildringer af Geistlighedens ikke mindre end af Folkets „Uvidenhed, Overtro og Raahed,“ hvormed den moderne Tid behager sig i at møtte sin hovmodig opblaste Selvbeundring.

Vi have liggende for os samtidige Vidnesbyrd om et betydeligt Antal af Biskopper fra Slutningen af det femtende og indtil Midten af det sextende Aarhundrede, der omtale disse som lærde, fromme, i Opfyldelsen af deres Hyrdepligter aarvaagne og nidkjære Mænd, bejælede af faderlig Omhu for at fremme deres underordnede Geistligheds baade aandelige og timelige Vel, og navnlig ivrige i Bestræbelsen for at udbrede videnskabelig Sandhed og fadelig Alvor blandt deres Præsteskab. Vi ville eksempelvis blot anføre nogle enkelte af disse Vidnesbyrd.

Johan von Dalberg, Biskop af Worms (1482—1503), omtales som en af sin Tids lærdeste Mænd, hvis Fortjenester af videnskabelige Bestræbelsers Fremme vare almindelig anerkjendte. Om Biskop Georg af Speier (1513—1529), der tillige var Hertug i Baiern og rhinsk Pfalzgreve, og allerede i sit 27de Aar blev beklædt med den biskoppelige Værdighed, siges, at streng Alvor, hjærlig Mildhed og oprigtig Fromhed rigelig erstattede hvad han manglede i Alder. Han kaldes en ædel, velvillig og klog Fyrste, en sand Ven af sine Præster, og de Fattiges Talsmand og Belgjører. Grev Wilhelm af Hohnstein, Biskop af Strassburg (1506—1541), en Discipel af den berømte Prædicant Geiler von Kaisersberg, kaldes en med de herligste Egenstaber udstyret Overhyrde, der stod paa sin Tids Høidepunkt saa fuldt som nogen af hans dngtigste Forgængere og Efterfølgere. Biskoppen af Augsburg, Christoph von Stadion (1517—1543), berømmes for sin Værdom, og omtales som en Belynder af Videnskabernes Dyrfere, som en Fader for de Fattige, som en klog og erfaren Statsmand, en trofast Tilhænger af sin Kaiser, som en sand Fredsstifter og modig Forsvarer af den katholske Religion, som en aarvaagen, dydig og ydmyg Biskop, der paa den mildeste, meest overbærende,

Klogeste, bedstedeneste, men derhos standhaftigste Maade søgte at forhindre og hæve den kirkelige Spaltning, og gjorde Alt for at tilveiebringe Enighed og Fred i Kirken. Hans Samtidige, den lærde Erasmus, kalder ham for en Prydelse for det tydske Episkopat. Den sidste katholske Biskop i Slesvig, Gottschalk von Ahlefeld (1507—1541), beskrives af protestantiske Samtidige som en Mand, hvis blotte ydre Skikkelse imponerede Enhver, hvis Klogskab, Lærdom, aandelige Begavelse og praktiske Dygtighed gjorde ham til en udmærket Prydelse for sit Fædreland. Han var Kantøler for Hertugdømmet Slesvig, og utrættelig virksom baade som Prædicant og i enhver anden Retning af sin Embedsgjerning. Om den sidste katholske Biskop af Schwerin, Petrus Walkow (1508—1516), siger den protestantiske Lærde, Julius Wiggers, i sin meklenborgske Kirkehistorie, at han var en Mand af ringe Herkomst, men af stor Fromhed, Lærdom og Forretningsdygtighed. Han var ved mangeaarigt Ophold i Rom bleven fortrolig med alle de Former, hvori den kirkelige Styrelse bevæger sig, og kunde derfor, paa Grund af denne sin Brugbarhed for en omfattende Virksomhed, fra sit fjerne Bispestæde, ved Siden af Forvaltningen af dettes Anliggender, vedblive at tage virksom Deel i hele Kirkens Styrelse. „Storre Mand end ham og hans Decan, Dr. Zutheldus Wardenberg,“ tilføier hans Biograph, „har dette Bispedømme aldrig nogenfinde seet. Det var, som om Pavedømmet, idet det tog Afsted her fra Norden, endnu engang vilde aabenbare et Glimt af sin fulde Storhed og Herlighed.“

At disse Mænd, hver i sin Kreds, virkede ivrig for at gennemføre en ægte Reformation i den katholske Kirkes Land, er ikke blot i sig selv indlysende, men stadfæstes af de paalideligste Vidnesbyrd og authentiske Kjendsgjerninger; og vi skulle i det Følgende godtgjøre vor Paastand om hiin Tid i det Hele med Bevistligligheder, der for en fordomsfri Betragtning ville yde et Bidrag til at løse den Fortryllelse, hvormed de reformatariske Traditioner faa utilbørlig længe have bedaaet den menneskelige Lettroenhed.

(Fortsættes.)

Angsgarinsforeningen.

Paa den i forrige Nr. bebudede og den 13de ds. afholdte Generalforsamling henlede flere af de Tilstedeværende ved Regnskabet's Forelæggelse Opmærksomheden paa Nødvendigheden af, at der tilveiebringes en fastere Orden i Indbetalingen af Medlemmernes Bidrag. Det blev i denne Henseende bemærket, at den i de sidste Aar uforholdsmæssig store Restanceliste viste, at den tidligere Vedtægt, hvorefter det var overladt Enhver at nedlægge sit Contingent i den paagjældende Kirketavle, var mindre hensigtsmæssig; og der blev i Henhold hertil foreslaaet og eenstemmig vedtaget følgende Bestemmelser:

1. At alle Medlemmer igjennem Kirketidenden skulle anmodes om, inden næstkommende 1ste Juli at betale deres resterende Bidrag fra forrige Aar, saafremt de fremdeles ville vedblive at være Medlemmer af Foreningen.

2. At for Eftertiden Bidragene for hvert Kvartal, fra 1ste Juli d. A. at regne, skulle opkræves af Kirkebudet.

Man antog nemlig, at den tidligere Betalingsmaade ganske naturlig i Tidens Løb havde foranlediget en Forglemmelse af en saadan frivillig Ydelse, uden at man deraf var berettiget til at slutte, at Interessen for Foreningens Virksomhed var aftagen, og ventede derfor, at den vedtagne Foranstaltning til Betryggelse af Foreningens Fremtid vilde finde de arede Medlemmers Paastjønneelse.

Endelig vedtoges ligeledes et Forslag om, at ethvert af Foreningens nuværende og herefter nye tiltrædende Medlemmer skal have Adgang til, efter eget Valg hvert Aar at erholde et af de af Foreningen udgivne Skrifter, samt til for en Fjerdedeel af Abonnementsprisen at købe tidligere Aargange af skandinaviske og katolske Kirketidende.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Angaaende Conciliets tredie Session (s. f. Nr.) meddele vi endvidere Følgende:

Saa snart Helligaandsmessen Kl. 10½ var tilende, ankom den h. Fader, omgivet af sin Hoffstat, og tog efter en kort stille Bøn Plads paa Thronstolen. Efter de af den h. Fader fremsagte Bønner, og efter Afhyngelsen af Vitaniet til alle Hel- lige, blev Evangeliet, Matth. 28: „Gaaer ud i al Verden og lærer alle Folk“ etc. forelæst af Cardinal Borromeo, hvor- efter den h. Fader istemte Veni Creator, der blev affungen af hele Forsamlingen. Efter de gamle Forfkrifter for Ceremoni- ellet skulde før Forhandlingernes Begyndelse Dørene have været lukkede, og alle Uvedkommende have bortffjernet sig; men den h. Fader befalede, at Dørene skulde fremdeles holdes aabne, saa at det kunde staae alle de Fremmede, som Salen kunde rumme, frit for at blive, og gjøres de udenfor staaende Troende muligt at see Alt. Herefter besteg Biskoppen af Fa- brianos, Møgr. Valentiniani, Prædikestolen og oplæste, idet han vendte sig mod Paven, det i saa lang Tid forberedte og saa grundig diskuterede Decret om Troen, der bestaaer af en Indledning og 4 Capitler med 18 Canones. Oplæsningen sluttede med det Spørgsmaal: „Høiarværdigste Fader! Vi- falder De de Decreter og Canones, som ere indeholdte i denne Constitution?“ Derpaa begyndte den mundtlige Afstemning ved Navneopraab, fra den første Cardinalbiskop til den sidste Ordensgeneral. Kl. henimod 1 var Afstemningen tilende og protocolleret af de apostoliske Protonotarer. Conciliets Secre- tar, Biskop Fesler, kunde hurtig overfsue Resultatet og med- dele den h. Fader samme. Nu indtraadte det høitidelige Die- blif, da Paven forkyndte sin Stadfsættelse af de eenstemmig fat- tede Beslutninger. Kjendelig greben af denne Handling's Be- tydning tilføiede Kirkens alderstegne Ypperstepræst følgende korte Tiltale i det latinske Sprog til de forsamlede Fædre:

„Efterat alle Fædre uden Undtagelte have vedtaget de nylig oplæste Decreter, saa definere Vi i Forening med det h. Con- cilium disse Decreter og Canones, og stadfæste dem med vor apostoliske Autoritet. I see, ærværdige Brødre, hvor ffjont og godt det er med fuld Tillid at færdes i Guds Huus. Van- drer stedse saaledes! Og ligesom vor Herre Jesus Kristus paa denne Dag sfjankede sine Apostle Fred, saaledes lyser ogsaa Jeg, Hans uærdige Stedfortræder, i Hans Navn Fred over Eder. I vide, at Freden uddriver al Frgt; Freden til- lukker Dret for de Ondes Taler! Denne Fred ledsage Eder alle eders Livs Dage; den være eders Trøst og eders Styrke

i Livet og i Døden, og endnu mere — den være eders Glæde i al Ewigheid!”

Til Slutning intonerede den h. Fader *Tedeum*, som blev sunget i et kraftigt Chor af Forsamlingen. Høitideligheden endte Kl. 1½ med den Apostoliske Velsignelse. Flere fyrstelige Personer og Medlemmerne af det diplomatiske Corps overværede samme.

Saaledes har den lærende Kirke atter aabnet sin Mund for at tale til Folkene med ufeilbar Myndighed. Disse dens første Udtalelser ere, hvad Formen angaaer, uendelig simple, men vidunderlig dybsindige. En Mængde af vor Tids største og beklageligste Bilsfarelser ere her paaviste og angrebne i deres dybeste Rod, en Mængde falske og fordærvelige Anskuelser ere mærkede og fordømte som saadanne. Og disse Conciliets første Beslutninger ere i denne Session efter en Række af omfattende Discussioner eenstemmig vedtagne af alle den katolske Christenheds tilstedeværende Biskopper. Denne Enighed giver et gladeligt Barsel for Forhandlingernes Fortsættelse. Meningsforskjællighed og Strid vil aldrig saalidt her som under nogen anden menneskelig Forhandling udeblive. Men, naar Kirkens ufeilbare Ræerebede taler, er det en høiere Aand, end Menneskets, som raader for Afgjørelsen!

— Den katolske Kirke i Polen. Den h. Stol skal have til Hensigt at erklære Polen for et Missionsland og behandle det overensstemmende dermed, da man troer, at dette vil være det eneste Middel til nogenlunde at standse de russiske Forfølgelser. Herved ophører nemlig Biskopsvalget ved Domcapitlerne, og dermed vil enhver Indflydelse paa samme fra den russiske Regjerings Side ophøre. Paven sender nemlig da Missionsbiskopper (apostoliske Vicarer) til de enkelte Diocefer, og disse Biskopper ville da naturligviis blive valgte af de Nationer, som politiske Hensyn nøde den russiske Regjering til at respectere. Det vil saaledes f. Ex. neppe gaae an at sende franske Statsborgere til Siberien, saaledes som Czaren ugenert kan gjøre med enhver af sine egne Undersaatter.

— En officios Artikel fra Midten af April advarer alle Katholiker mod at stjanke de i saamange offentlige Blade indeholdte forvanskede Fremstillinger og Tendentsløgne om Conciliet nogen Tiltro. Man har imidlertid her Leilighed til at bemærke, at alle disse løgnagtige Forhaanelser, der i de sidste Maaneder ere udslyngede mod Rom og Conciliet, ikke synes i nogen Maade at have formindsket de kristelige Nationers Kjær-

lighed til den evige Stad, eller deres Urefrøgt for Conciliet, aavidt man i denne Henseende tør drage nogen Slutning af Antallet af de Fremmede, som Paasketiden og Conciliet i dette Aar have ført hertil.

— Erkebiskop Spalding i Baltimore har offentliggjort en Skrivelse til Biskoppen af Orleans, hvori han erklærer Definitionen af Dogmet om den pavelige Ufeilbarhed for en af Omstændighederne paatvungen Nødvendighed; og samtidig hermed have tre tydske Prælater offentliggjort Udtalelser i modsat Retning, nemlig Cardinal-Erkebiskopperne Schwarzenberg og Rauscher og Biskop Hefele, ligesom ogsaa en Franciskaner, Pater Hölzl i München, har udgivet et Flyveskrift til Forsvar for Stiftsprovst Döllinger, som fra flere Sider er bleven meget haardt angreben.

— Anledningen til det gauffte enestaaende Optrin i Gen. Congr. af 22de Marts, som den liberale Presse (s. Nr. 9) har udmalet med saa stærke Farver, var, ifølge senere indløbne paalidelige Beretninger, blot den Omstændighed, at Biskoppen af Diacovar tillod sig en Digression, som alle de øvrige Biskopper fandt at ligge udenfor Conciliets Formaal. Under Discussionen om den moderne Tids Hovedvildfarelser bragte han nemlig Protestantismens Forhold til disse paa Tale, og, ved at forsvare denne imod Bestyldningen for, i logisk Betydning at betragtes som Kilden til Pantheismen, Atheismen og Materialismen, førte han Forhandlingerne ind paa et Gebet, som den store Majoritet af Forsamlingen havde en bestemt Følelse af, burde lades uberørt. Kirken har nemlig eensgang (paa Tridentinerconciliet) afgjort sit Mellemvarende med Protestantismen; og det Thema, som her bragtes paa Bane, var i den Grad disputabelt, at dets Drøftelse kunde føre ind i Vidtløftigheder, som den rette Tact for, hvad der er det nærværende Conciliums Opgave, bød at undgaac. Om Protestantismen logisk eller blot factisk maa erkjendes for Ophav til disse Vildfarelser, er nemlig practisk uden Betydning.

Årsagen til den store Sensation, som hine Optringer fremkaldte, var den Omstændighed, at den præsiderende pavelige Legat tøvede med at kalde Taleren til Orden. Dette gjorde han imidlertid strax efter de stedfundne Mishagsopttringer. Han bemærkede, at Protestanterne slet ikke vare nævnede i Schemaet, og at Dommen over det paagjældende Punkt var Conciliet uvedkommende. En fransk Correspondent tilføier, for at fremhæve, hvor langt det er fra, at Midkjærheden for at hævde en Mening, enten fra den ene eller den anden Side gjør noget

Skaar i den broderlige Gendragtighed mellem Kirkens Overhyrder, at man Dagen efter saae den sydslaviske Biskop forhandle saa venstabeligt med sine Colleger, at Ingen skulde ahne, at der var foresaldet det Mindste imellem dem.

— Efterat en romersk Correspondance til Mainzer-Journal for nogle Uger siden — med Hensyn til de i „Augsb. Allg. Ztg.“ indeholdte „Romerske Breve om Conciliet“ — havde omtalt det som en almindelig Mening, at disse Meddelelser maatte hidrøre fra Kredse, der stode i noie Forbindelse med en eller anden af de udenlandske Diplomater, og man i denne Retning havde gjort tidligere paa Apostaten Dr. Pichler og hemmelige russiske Forbindelser, og siden paa en katolsk og en protestantisk Theolog, der stode resp. det bayerske og preussiske Diplomati nær (s. d. Bl. Nr. 9), har det i Paris udkommende Blad „Memorial diplomatique“ senest bragt den Efterretning, at det romerske Politi endelig har opdaget, at det bayerske Gesandtskab ved en mindre hardelig Forstaaelse med Satterne i det apostoliske Trykkeri stadig er kommet i Besiddelse af Correcturarkene til de Conciliet forelagte Schemata. Denne mærkrærdige Fremgangsmaade tilskrives dernæst den forrige bayerske Ministerpraesident Fyrst Hohenlohe. Efterat den apostoliske Nuntius i München i den h. Faders Navn har besvaret sig over denne Udfærd fra det bayerske Gesandtskabs Side, har „Augsb. Allg. Zeit.“ imidlertid afgivet den Erklæring, at hverken Grev Tauffkirchen (den bayerske Gesandt i Rom) eller den bayerske Regjering nogensinde har tilstillet det nogen Meddelelse om Conciliets Forhandlinger!

— Høitidelighederne i Paaskeugen*), som hvert Aar drage tallose Fremmede til Rom, forhøiedes iaar ganske særdeles ved Conciliefædrenes Deeltagelse i samme. Paa Palmesøndag uddeelte den h. Fader de indviede Palmer, foruden til Cardinalerne og til Hertugerne af Parma og Modena, og saa til Patriarcherne, Primaterne og til 20 Erkebiskopper og Biskopper, der af Conciliet vare udvalgte til dets Repræsentanter. Cærimonimestrene uddeelte dem til de øvrige Biskopper. Foroftehen for Skartorsdag bivaanede en Forsamling af c. 60,000 Fremmede og Romere Aftengudstjenesten i St. Peter. Det pavelige Capel gjorde sin verdensberømte Dygtighed al Ere. Det udførte Lamentationerne og Miserere saa mester-

*) Denne Efterretning maatte udtages af f. Nr.

ligt, at Enhver maatte føle sig dybt greben af disse alvorlige Toner. Paa Skærtorsdag assisterede Paven ved den store Høimesse, som Cardinal-Decanen celebrerede, og efter samme uddelte han fra Peterskirkens Balcon (Loggia) den pavelige Velsignelse, som ligeledes uddedes paa Paaskeføndagen. Mere end 100,000 Mennesker modtog den knalende paa den store Plads, og bevarede den med det begejstrede Tilraab: Leve Pius! Derefter fandt som sædvanlig Bespiisningen af de tretten Apostle (13 Præster) ved den h. Fader Sted. Hans Udseende bar i det Hele Præget af den sædvanlige Livlighed og Velbefindende, medens det dog ikke kunde undgaae de Tilstedevarendes Opmærksomhed, at han tilsidst følte sig angreben af denne Dags langvarige Anstrengelser. Paa Langfredag gjorde den h. Fader Begyndelsen med Crucifixets Tilbedelse, og efterfulgtes af Cardinalerne, Biskopperne og de øvrige Tilstedevarende. Paaskeføndag fandt de paa denne Dag sædvanlige rituelle Functioner Sted, som ligeledes bivaanedes af en Mængde baade geistlige og verdslige hoitstillede Personer.

Tydskland. Fra Eisenach meldes, at det i f. M. paa Wartburg forsamlede Repræsentantskab for den saakaldte Protestantforening vedtog at afholde den femte tydske „Protestantentag“ i næstkommende September eller October Maaned i Darmstadt. Paa Dagsordenen stillede: 1. Tydske Opgaver ligeoverfor det romerske Concil og Jesuiterordenen (!); Referent: Geheimeraad Dr. Bluntschli af Heidelberg. 2. Protestantiske Opgaver for de evangeliske Landskirker ligeoverfor Pavedømmet (!); Referent: Professor, Dr. Baumgarten af Rostock. Tillige blev et af denne sidste Notabilitet forfattet Opraab til det tydske protestantiske Folk vedtaget med Beslutning om dets Udbredelse igjennem Dagspressen. Man seer, at disse Herrer ikke blive trætte af at raabe i Luften og slaae i Vandet!

Schwits. Intolerance. Frimureriet udøver i Schweiz en ganske uhyøret Samvittighedstvang. I Thurgau, hvor Katholikerne ere i Minoritet (22,000 mod 67,000) har Regjeringen samtidig med Indførelsen af Blandingskoler, berøvet dem deres Skolelegater; og da de derefter, for at kunne forstaae deres Børn en katholsk Opdragelse, gjorde Forberedelser til, paa egen Bekostning at oprette katholske Skoler, vilde man ikke tillade dem dette. Man seer heraf, hvad man har at vente, saafremt denne Logeliberalsme skulde vinde et uindstrænket Herredømme. — Fremdeles: I Bern ere alle Jesuitmissioner

forbudne, saavelsom enhver Virksomhed af denne Ordens Medlemmer paa Underviisningsfagets Enemærker.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 22de Mai. 5. Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Forelæsning. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 23. M. Anselmus, Biskop. Første kirkelige Bededag. 24. Ti. Maria „de Christnes Hjelp.“ Anden Bededag. 25. O. Gregor VII., Pave. Tredie Bededag. Paa disse tre kirkelige Bededage holdes i Sct. Ansgars Kirke om Form. Kl. 9 en høitidelig Messe, hvorfor den stille h. Messe Kl. 8½ bortfalder.
- Torsdagen** den 26de Mai. Jesu Christi Himmelfart. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Feslandagt med Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Aften Kl. 6 Feslandagt med Prædiken. — 27. F. Magdalena af Pazzi, Jomfru. 28. L. Fibelis af Sigmaringen, Bskj.
- Søndagen** den 29de Mai. 6te Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Missionsandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Aften Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 30. M. Ferdinand III., Konge. 31. Ti. Angela af Merici, Jomfru. 1. Juni. O. Philippus Meri, Bskj. Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 2. Co. Octav af Christi Himmelfart. 3. F. Hermenegildus, Martyr.
- Fre dagen** den 3die Juni. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8½ Messe; Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holder „Foreningen for den evige Tilbedelse“ sine sædvanlige Bedelimer.
- Løverdagen** den 4de Juni. Vigilie til den h. Pintsefest. Faste dag. Kl. 8 Prophetiernes Læsning; Døvebandets Indvielse; Litani til alle Helgener; Høimesse.
- Sognedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — S. Kapellet (Tolbbobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Pladets Hovedkommissionær, Sr. Grosserer C. B. Pöhrer, Gøtthersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 12.

Søndagen den 5te Juni.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Fremtidsmoralitet. — Kirkelige Esterretninger: Rom, Østerrig, Rusland, Kjøbenhavn.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortsat fra Nr. 11.)

Vi have ved Valget af disse Exempler indskrænket os til Tydskland, fordi dette Land var Reformationens Bugge, og fordi denne sidste jo begrundede sin Ret til at omstyrte hele den kirkelige Samfundsbygning i den formentlige Udartning af Alt hvad der hørte til Kirkevæsenet og Kirkestyrelsen netop i dette Land. Naar det da i Modsætning hertil historisk kan godtgøres, at Tilstanden baade i Geistligheden og blandt Folket var langt fra at være saa fordærvet og trøstesløs, som man har vant sig til stedse at omtale den, da tillade vi os at mene, at ethvert tænkende Menneſte, om han end lige fra Barndommen af har været omsummet af de foromtalte tankeløse Ramser om Misbrug og Udartning, om Forvanskning af den apostoliske Christendom etc., maa faae en stærk Mistanke om, at det var noget ganske Andet, end Længsel efter en virkelig religiøs-sædelig og kirkelig Reformation, der laae til Grund for den tilſigtede Tilintetgjørelse af den katholske Christendom. Til

nyderligere Bekræftelse herpaa skulle vi anføre et almindeligt Vidnesbyrd af en i sin Tid høit anseet Mand, der levede og stred i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede, nemlig Jacob Wimpfeling*). Hans Udtalelser om de daværende Tilstande for tjene saa meget mere Opmærksomhed, som han netop var en af dem, der klagede stærkest over Alt hvad der med Føie kunde være at udsætte paa Geistlighedens Duellighed og sædelige Holdning.

Forinden vi anføre hans Ord, tør det maaskee ikke være overflødigt at bemærke, at der aldrig har været nogen Tid, fra hvilken man ikke har hørt Klager over sædelige Udsteielsler og Mangel paa religiøs Alvor; og man vil, Alt seet fra et christeligt Standpunkt, uidentviul give os Ret i den Paaastand, at det — saaledes som Verden nu eengang er — altid taler til Fordeel for en given Tid, at der i den findes Mænd, der alvorligt revse dens Daarligheder. Thi Forkertheder er der altid og overalt, selv i de bedste Tider og under de heldigste Omstændigheder, nok af i denne Verden. Men, hørtes der fra saadaane Tider aldrig nogen Klage over menneskelige Daarligheder, da vilde dette være et sikkert Tegn paa en begyndende Tilbagegang. Vee derfor den Slægt, hvis Anførere og Ordførere ikke finde noget at udsætte paa dens Færd, men idelig fylde deres Samtids Øren med Lovtaler over dens og deres egen Fortræffelighed! „Jeg kjender, siger Wimpfeling, Gud veed det, i de sex rhinske Diocefer (Constanz, Basel, Straßburg, Speier, Worms og Mainz) mange, ja utallige Sjælesørgere af den verdensgeistlige Stand, udrustede med rige Kundskaber, navnlig for Sjælesorgen, og udmærkede ved sædelig Reenhed. Jeg kjender saavel ved Kathedraler som ved Stiftskirker udmærkede Prælater, Kaniker og Vicarer, — jeg siger ikke faa, men mange saadane Mænd af det meest uplet-

*) Han er fornemmelig bekjendt af et Skrift om Skolevæsenet og af en værdifuld Monografi om Pariseruniversitetets berømte Rantsler Johannes Gerson.

te de Rngte, og fulde af Fromhed, Ydmngthed og Gavnildhed mod de Fattige.“ Og paa et andet Sted taler han om „de mange Sønner af de meest ansete Borgere, der ere hædrede med den theologiske Doctorværdighed, og som i mange Diocesser i Tydskland forestaae disses Sognekirker. Lad der end forhen have været Mangel paa saadanne, men nu omstunder see vi — Gud være takket for den her i Tydskland opfundne Bogtrykkerkunst — et saagodtsom daglig vøgende Antal lærde Mænd optræde blandt dem, hvem Sjælesorgen til stor Nytte for Folket er anbetret.“

At det fremdeles langt fra stod saa daarligt til med Klostrene, som det sædvanlig foregives, derom er Luther selv et talende Vidne. Han var en alvorlig, from og i fædelig Henseende reen Munk med Sands for videnskabelig Forskning, saalange han levede i sit Kloster, hvor han efter sit eget Vidnesbyrd ikke saa eller lærte Andet end hvad der var godt. Men af saadanne velordnede Klostere gaves der utallig mange i de tydske Lande, og det er en grov Usandhed, hvad der ved utallige Leiligheder fra protestantistisk Side er sagt, at denne Tids baade Ordens- og Verdensgeistlige ikke bestilte Andet end at læse Mæsse, at de levede i Vediggang, og saagodtsom aldrig forkyndte Guds Ord, eller saa at sige „aldrig prædikede“. Hvad Klostrene angaaer, da er det vist, at Luther aldrig saasnart havde begyndt sin reformatoriske Virksomhed, og udsendt sine lidenskabelige Declamationer mod Klosterløvterne over hele Tydskland, før Alt fik et andet Udseende i Klostrene, end det før havde havt. Efter denne Tid kom det unægtelig til at see ilde ud i Klostrene. Men den, som herfra vilde drage en Slutning tilbage til Klostrenes moralske Tilstand før Aaret 1520, han vilde tage meget feil. Vel gaves der hist og her udisciplinerede Klostere, hvori der herskede Lunkenhed og Letfærdighed; og det følger da vel af sig selv, at det nye Kjødets Evangelium gav disse et velkomment Paaskud til at bryde alle Stranker for Videnskabens vilde Nyster. Men det er ikke mindre vist, at mange indtil da velordnede Klostere demoraliseredes ved Luthers

ophidsende Skrifter, samt ved hans og hans Benner's Exempel. Den oprørende Appel til de menneskelige Videnskaber, som kalde det Gode Ondt og det Onde godt, den forfeiler i en gjærende og revolutionær bevæget Tid aldrig sin Virkning; og man for-glemme ikke, at Luther erklærede det, at bryde et Løfte, som efter Datidens Betragtning gjaldt for det helligste af alle Løfter, for noget Godt, Fromt og Evangeliskt, og den samvittighedsfulde Opfyldelse af Klosterløfterne for „Synd og Ugudelighed“, for „Gudsbespottelse“, for „Oprør imod Kristus“. Klostrene bleve altsaa først moralsk ødelagte ved Luthers reformatoriske Virksomhed!

Hvad dernæst Forkyndelsen af Guds Ord angaaer, kunne vi her henvise til en protestantisk Værd i vor Tid, der har gjort Middeltalderens Præ- og Underviisningsvæsen til Gjenstand for et omfattende Specialstudium, nemlig Pastor Geffken *) i Hamborg, som i denne Henseende giver et Billede af hine Tider, der er meget forskjælligt fra hiin almindeligt udbredte falske Indbildning desangaaende. Han siger nemlig: „Den Omstændighed, at vi kun have forholdsvis ikke mange trykte tydske Prædikener tilbage fra det femtende Aarhundrede, bør ikke forlede os til den Slutning, at der i hiin Tid overhovedet kun sjældent skulde være bleven prædikeret i Folkenes eget Sprog, og navnlig her i Tyskland. Man er meget mere, efter en upartist Burdering af alle Vidnesbyrd, berettiget til at slutte, at der i hiin Tid er prædikeret i det mindste ligesaa hyppigt som i vore Dage, samt at det alvorligt indskærpedes alle Christne som en Pligt at overvære Prædikenen. Geiler prædikede ofte hele Rækker af Dage efter hverandre. I alle Skriftespeile fra hiin Tid bliver Forsømmelsen af Prædikenen betragtet som en stor Synd, ja, saa fremt den maatte finde Sted af Kingeagt, som en Dødsynd.“ Samme Forfatter godtgjør ligeledes, at den religiøse Folkeunderviisning (Katechesen) blev drevet med stor Iver, og at

*) „Bilderkatechismus des fünfzehnten Jahrhunderts“. Leipzig 1855.

Folket i det Hele blev vel underviist i sin Christendom. Under saadanne Omstændigheder kan det dog vel ikke have været saa flet bevendt med christelig Sands og christeligt Liv, som man saa ofte har paastaet. Den nysnævnte Geiler af Kaisersberg (1445—1510) prædikede i en Række af Aar med stort Bifald i Domkirken i Straßburg, hvor hans talrige Tilhørere hængede ham med at opføre en prægtig Prædikestol, om hvilken store Skarer samlede sig hvergang han betraadte den. Hans talrige Prædikener, af hvilke flere store Samlinger bleve trykte ikke længe efter hans Død, ere for det meste skrevne paa Latin, men holdte paa Tydsk i et saa karakteristisk og livligt Sprog, at de med deres levende ud af Livet grebne Billeder og ved disses varme og friske Farve ganske gjøre Indtryk af extemporerede, om end vel gjennemtænkte Foredrag. Han var derhos en lærd Theolog og havde, før han i Straßburg optraadte som Prædicant, været theologisk Professor i Freiburg. Samtidig med ham udøvede den tydske Franciscaner Pelbartus en stor Indflydelse som Bodsprædicant, ligesom Franciscaneren Michael Menot († c. 1510) i Paris, og den berømte og ualmindeligt begavede Dominicanermunk Hieronimus Savonarola (1452—1498) i Florenz, og hans Ordensbroder Gabriel Barletta (c. 1470) i Neapel.

Vi skulle i denne Forbindelse endnu omtale to i Tiden lidt ældre navnkundige Mænd, den italienske Missionsprædicant Giovanni Capistrano, og Bodsprædicanten, den spanske Dominicanermunk Vincenz Ferreri. Efter i 25 Aar utrættelig at have modvirket Udbredelsen af de sværmeriske Secter, der under Navn af Fraticelli (d. e. mindre Brødre) dengang toge Overhaand i Øvreitalien, blev Capistrano af Pave Nicolaus V. sendt som pavelig Legat til Tydskland, for at modarbejde de husfittige Wildfarelser og begejstre Tydskerne for et Korstog mod Tyrkerne. Han nød overalt den ærefuldeste Modtagelse. Uagtet han ikke kunde tale Tydsk, men maatte holde sine Prædikener paa Latin, og derfor betjene sig af en Tolk, som stykkeviis oversatte dem, flokkedes Folket om disse under aaben

Himmel, paa Gader og Torve holdte Prædikener, og lyttede opmærksomt hele Timer igjennem til hans Taler. Hans hele Optræden og Person mindede om det gamle Testaments Profheter. Saaledes virkede han i Prag, Wien, Breslau, Krakau o. fl. St., og vakte overalt, men fornemmelig i Wien, en overordenlig Begeistring. Da det imidlertid ikke lykkedes ham, paa Rigsdagen i Frankfurt (1455) at bevæge de tydske Fyrster til et Korstog mod Tyrkerne, vendte han sig umiddelbart til Folket, og samlede en stor Hær af Frivillige, som han førte til Ungarn, og med hvilken han væsentlig bidrog til at undsætte Belgrad, som blev beleiret af Tyrkerne. Disse bleve slagne, men ved de med Feltlivet forbundne Anstrengelser havde Capistrano paadraget sig en ondartet Feber, som ikke længe efter forårsagede hans Død (1456). Hans Grav blev siden et Balfartsted, hvor mange Syge skulle have fundet Helbredelse, og han blev canoniseret af Pave Alexander VIII. (hans Fests fejres den 23de October). Den anden af disse to Mænd, Vincenz Ferreri (1356—1419), var sin Tids meest udmærkede Prædicant. Han var begavet med en saa henrivende Beltaalshed, at hans Prædikener førte flere af Datidens hæretiske Secter tilbage til Kirken; og da han var en lærd Theolog, havde han, ligesom Geiler, været Universitetslærer, førend han begyndte sin Virksomhed som Bodsprædicant. Efter i nogle Aar at have opholdt sig i Sydfrankrig — hvor han, ganske afdød fra Verden, udelukkende levede for gudelig Betragtning — gjennemvandrede han fra Aaret 1398 og lige til sin Død Spanien, Frankrig og Italien i alle Retninger, ja var i Aaret 1406 endog i England. Han talte de forskjællige Tungemaal, hvori han baade foreholdt sin forfærdede Samtid*) Guds Straffedomme over

*) I hele den sibste Halvdeel af det 14. Aarhundrede rasede den ødelæggende Pest, som kaldes den sorte Død, over en stor Deel af Europa. Det var da en overalt ubbredt Mening, at Verdens Ende nærmede sig. Hertil kom gjentagen Hungersnød og Frygt for Tyrkerne og Mongolerne (Tamerlan). Denne Tilstand fremkaldte allevegne

Synden, og henviste de Bødsfærdige til den guddommelige Barmhertigheds forsonende og tilgivende Kjærlighed, saa flødende, og ethvert af dem med en saadan Virkning, at hans Samtid heri saae et guddommeligt Underværk; det var nemlig en almindelig Mening, at dette vilde været umuligt, dersom Gud ikke i ham paa ny havde opvaft den Tungemaalenes Gave, som var fornøden for den apostoliske Forkyndelse af Evangeliet, og uden hvilken man ligesaalidt kan tænke sig den europæiske Folkeverdens første Omvendelse til Christendommen ved Prædicanter fra andre Lande, der vare ubekjendte med dens forskjællige Sprog. Denne fromme Mands selvforægtende Liv havde en saa iøinefaldende Lighed med Christi jordiske Vandel, at han ved sin Ankomst til Bannes blev modtagen af denne Byes jublende Beboere med det Tilraab: „Befignet være den som kommer i Herrens Navn!“ Ogsaa hans Navn pranger, omgivet af uforgængelig Glæde, i Fortegnelsen af Kirkens Hellige, og hans Festsdag fejres over hele Kirken den 5te April.

Vi have anført de to sidstomtalte Mænd som Exempler paa Tilstanden i det foregaaende (14de) Aarhundrede, og kunde anføre en Række af lignende Exempler fra tidligere Aarhundereder paa lærde Theologer og folkelige Prædicanter i de for-

en levende Følelse af Syndigheden, der mange Steder ndartebe til en Vildfarelse, der stred mod Kirkelæren. Man troede — under Ringeaagt for Sacramenterne og den offentlige Subsdyrkelse — ved Selvpinsler, navnlig Substeltelse, at kunne forjone Guds Bredde. Pavernes og Hysternes Foranstaltninger for at unbertrykke de Udskælfser og al den vilde Uorden, hvormed „Flagellanternes“ Processioner grebe forstyrrende ind i den offentlige Orden, gjorde det Onde kun værre. Det var under disse sørgerlige Forhold, at det lykkes Vincenz Ferreri alene ved Ordets Magt, ved Mildhed og flog Overhørenhed at tilbagetrænge de hæretiske Elementer i denne Bødsiver, og føre de Forvildede tilbage til Kirken, samt trøste alle Syndere ved at foreholde dem, at ydmyg Hengivelse i de guddommelige Tilstikfelfser er mere fortjenstlig for Evigheden, end alle vilkaarligt udtænkte Bødsøvelser.

skjællige Folks Modersmaal, som udøvede en overordenlig Indflydelse paa deres Samtid, for dermed at godtgjøre, at hverken Theologiens Studium eller Prædikenen forsømtes i Middelalderen enten i Tyskland eller noget andet Sted. Men Tilstanden i Tyskland i den nærmeste Fortid bliver altid Hovedsagen ved Beurderingen af den saakaldte Reformations Idrætter; og, kan det godtgjøres, at den ingenlunde hverken i og for sig, eller mere end noget andetsteds — thi Misligheder og Misbrug findes overalt, hvor der gives Mennesker — retfærdiggjorde et saa voldsomt Forsøg paa totalt at fortrænge den gamle Kirke og sætte en aldeles ny istedetfor samme, da vil dette Spørgsmaal i dets Heelhed og Almindelighed fuldestgjørende være klaret.

Hermed paatrænger sig nemlig uvilkaarlig et andet Spørgsmaal: Hvoraf kom det dog, at f. Ex. hverken Frankrig, et af de største og meest i Civilisationen fremskredne europæiske Lande, eller Italien, det Land, som fremfor alle havde meest Anledning og bedst Leilighed til ret i Nærheden at see og anstille Betragtninger over de Misbrug, der havde indsnegret sig i Kirkestyrelsen, — at intet af disse Lande gav Signalet til den kirkelige Omvæltning? At dette ikke først lød i noget af disse eller i noget af de øvrige katholske Lande? Hvori havde det sin Grund, at det magtige Opraab til en gennemgribende Revolution i hele den kirkelige Samfundsorden ikke blot i Tyskland, men over hele Christenheden, hverken strax eller i de følgende Tider fandt Gjenklang i noget af disse Lande? Det var kun det lille Schweits, som var saa lykkeligt at eie en Mand, der efter sin egen Mening var endnu langt klogere, end den wittenbergiske Reformator, ja som endog fordristede sig til at gjøre Fordring paa Prioritet med Hensyn til den reformatoriske Tankes Originalitet! Men ikke desto mindre er det bekjendt nok, at den protestantiske Tankegang i Tyskland, i Medfør af sin forsængelige Indbildning om et aldeles uimodsigeligt Supremati i Aandens Verden, har — med en mærkvaerdig Overseen af den Kjendsgjerning, at c. 20 Millioner Tyskere have holdt fast ved den katholske Tro — vant sig til at betragte sig selv saavel i religiøs, som

i alle andre Henseender, som Jordens Vns og Salt! Og det er ikke mindre vitterligt, at de smaa Folk i det skandinaviske Norden, som i en Haandevending, uden at vide, hvad man havde for med dem, lode sig protestantifere af tydske Eventyrere, siden have søgt Erstatning for den dem underfundig fraranede katholske Christendom i hiin hovmodige Indbilding om, at det wittenbergste Vns har hævet dem saa høit op i Aandens og Oplysningens høieste Regioner, at de ere blevne langt klogere paa Evigheden, end de store katholske Nationer, som endnu bekjende den gamle Kirkes Tro! Alt dette forholder sig desværre saaledes; men vi tør dog maaskee haabe, at en uhildet Betragtning vil erkjende os berettigede til at afvise alle den Slags factiske Tilstande som Beviser for hvad der i og for sig er sandt og begrundet i en høiere Ret; thi Gud tillader meget her i Verden, som Evigheden underkjender og fordømmer. Fordi det katholske Tydskland og Skandiuavien længe har solet sig i den forfængelige Indbildning, at høre til den lille udvalgte Minoritet i Aandens Verden, der, tiltrods for den nærværende Usandskhed og den kommende Tids Usikkerhed, har sikkert garanterede Privilegier paa Fremtiden og et ganske særligt Monopol paa Evigheden, derfor kunde det dog gjerne være muligt, at Evigheden kunde dømme helt anderledes! Thi der staaer efter vor ringe Formening Intet i lavere Cours end en saa anmassende Forfængelighed, der iøvrigt forekommer os at være en kummerlig Erstatning for al den politiske Sammer og Glendighed, som i det mindste for vort Fædrelands Vedkommende altfor længe har været en Tilgiot til den lange Seilads igjennem mere end tre Aarhundreder i den sachsiske Kirkeforbedrings og den dermed forbundne tydsk-protestantiske Udviklings Rjølvand! Vi holde naturligtviis paa de katholske Nationers Krav paa ogsaa at være Mennecker og Christne, og kunne ikke andet end forundre os over, at den bedre Deel af det protestantiske Publicum taaler de idelig ved enhver Leilighed gjentagne Ordgnyderier om den Bankundighed, Dvertro og Dumhed, der skal være et Tilbehør til den katholske Religion,

den aandelige Formørkelse, der i alle Retninger skal være udbredt over de katholske Folkeskoler i Sammenligning med det Ensi, Klarhed og Fremskridt, som skal være den protestantiske Verdens udisputeerlige Arvelod! Dog — vi ville her ikke foregribe hvad der senere i et langt større Omfang vil fremgaae som Resultat af de Kjendsgjerninger, vi i det Følgende endvidere skulle fremdrage.

(Fortsættes.)

Fremtidsmoralitet.

Foreningen „Fremtiden“, som gjør sig til Opgave at udvikle Sandten for de skjønne Kunster, og tillige i materiel Henseende at befordre deres Dyrkeres Interesser, udgiver i dette dobbelte Formaaes Tjeneste bl. a. en Nytaarsgave, hvis meget blandede Indhold kan ansees for et Prøvefort paa den yngre i Litteraturen hidtil mindre berømte, men i Henseende til Fremtidsforhaabninger overordenlig lovende Generations æsthetiske Qualificationer. Da denne Nytaarsgave udentvivel tæller et stort Antal Læsere, der stænke dette Foretagende ikke mindre Opmærksomhed, end Foreningens aarlige Carneval, da det endvidere vilde være en stor Fornærmelse mod disse Læsere noget Dieblik at tvivle om, at de i enhver Henseende befinde sig i Niveau med det moderne Fremskridts Smag og Dannelse, tør man vistnok af de Præstationer, der her bydes et saa udsøgt Publicum, uddrage en Slutning om, hvad der i intelligente og æsthetisk dannede Kredse nuomstunder gælder for aandrigt og piquant.

Det er kun en ganske lille Partikel af dette interessante pøle mæle, der foranlediger os til at redde nogle Ytringer fra Forglemmelse, der vel ingentunde i vor Tid ere et Særsyn, men som dog maae kaldes meer end almindelig betegnende for den moderne Blasfærd, der ved enhver Leilighed gjør sig vigtig med at neddrage Alt, hvad der deels i sig selv er ophøiet, deels i det mindste af en stor Deel andre Mennesker ansees for at være det, i Bespottelsens Dynd. Man sætter en Ære i hvad tidligere alle bedre Mennesker have stammet sig baade for sig selv og Andre ved at fornemme en Kærelse af, eller kun føle en

Fristelse til at gjøre latterligt. Derfor seer man nu, at den nuværende yngre Slægt har bragt det saa vidt i denne Retning, at den med sandt Velbehag blotter sin indre Skændsel for al Verden. Det at gjælde for vittig, Forvisningen om, at Spotten, i samme Grad som dens Raadhed og Frækhed potentiéres, er sikker paa at gjøre Vykke hos Læsere, hvis æsthetiske Dannelse culminerer i samme, for alle Indtryk af det Neue og Ophøiede totalt afstumpede Følelseløshed, — denne pjaltede Forfængelighed er bleven et saa fremtrædende Ingrediens i visse aandelig enerverede Væseners hele Eksistens, at det som sagt fortjener at noteres som et Bidrag til den nærværende Tids Charakteristik.

Man læser da i bemeldte Njntaarsgave blandt Andet en Række af Reisebreve fra Italien, underskrevne „Caralis“ — alle tilhøbe fulde af de flaué, søgte Vittigheder om dette Lands Tilstande og Beboere, som man er saa vant til at see fra de tallose Tourister, der vælge dette Gebet til Tumléplads for deres aandrige Sagttagelser. I blandt disse sidste læses i et Brev fra Benedig nogle Bemærkninger om den „katholste Messé“, som Brevskriveren kjendelig anseer for et non plus ultra af Vid og Lune, men som upaatvilelig af ethvert dannedt Menneffe, han være selv nok saa blottet for al religiøs Følelse, ville befindes at være yderlig flaué og dumme, og derhos saa raae og gemene, at det ikke kan falde os ind at besudle vort Blad med fuldstændig at gjengive dem, uagtet det Hele kun udgjør een trykt Side. Vi ville blot meddele saa meget, at Læseren kan slutte sig til Resten. Efter en Indledning paa to Linier, der lyder saaledes: „Jeg troer ikke at Nogen, som uden selv at være Katholik, for første Gang bivaaner en katholst Messé, vil kunne værge sig for Forargelse,“ sammenlignes Alteret i en katholst Kirke med alle dets „Snurrepiberier“ — med det Bord, hvorpaa Taftenspillere have deres „Apparater“ opstillede. Præstens Fremtræden for Alteret bringer da Touristen „uvilkaarlig“ til at tænke paa „den store Trolmands“ Optræden for Publicum. „Ouverturen er forbi, og Klokkingning tilkjendegiver, at Forestillingen begynder. Med stor Nøiagtighed bringer han sine Sager i Orden etc.“ Efter en videre Beskrivelse, hvis Vittighed giver sig Luft i Udtryk som „allehaande Fixfayrier“, „Trolderi“, „Hokus=Hokus“, „Trolderi Altsammen“ — og vi tilføie om disse Udtryk: Altsammen meget smukt og vittigt i en Gadedrengs Mund — flutter den aandrige Sagttager med de Ord: „For den uvidende Masse kunne slige Kunstér jo være meget gode, men enhver Anden maa, synes mig, vende sig bort med Affky

etc." At en saa skarpsynet Kritiker ikke kan forlade dette Thema uden et Par smaa Excursjer om Skriftemaalet og „Afladsvæsenet“ følger af sig selv. Han vil have seet Opflag paa Kirkedørene, som i denne Henseende „indeholde meget fristende Tilbud,“ ja endog „et, der siger Sparto til alle de andre, idet det paa meget moderate Vilkaar tilbøder Syndsforladelse (!!) for hver Dag i hele Aaret — det er jo næsten under Indkjøbspriis!“

Saaledes vover den moderne Cynisme her i det lille Danmark at spotte en Handling, der er det religiøse Livs høieste Helligdom hos den langt oerveiende Deel af Verdens civiliserede Folk — at haane en Religion, der har udviklet Charakterer og fremkaldt Handlinger, der ville vedblive at leve i uforgængelig Erindring, naar evig Forglemmelse forlangt er bleven deres Lod, som have bespottet hvad de ikke forstaae, fordi Intet, som ligger over den naturlige Sands, tiltaler deres Erkjendelse!*)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Conciliet. Discussionen over det store Spørgsmaal om Primatet og Ufeilbarheden har taget sin Begyndelse den 13de Mai. Det omarbejdede Schema for de her paagjældende Decreter, d. e. for den første Part af de dogmatiske Bestemmelser om Kirken (15 trykte Kvartsider), forelagdes Fædrene i Mødet den 10de, ledsaget af en 44 Sider lang Beretning af den dogmatiske Commission om de Bemærkninger, som dette Schema i dets oprindelige Form havde foranlediget. Disse Bemærkninger selv vare dernæst sammenstillede i et Bind paa 240 Sider under Titel af: Ordnet Oversigt over Fædrenes Bemærkninger ved Schemaet om den romerske Biskops Primat. I hiin den 13de afholdte 50de Generalcongregation aabnede Biskoppen af Poitiers, Medlem af den dogmatiske Commission, Discussionen over det foromtalte Udkast (Schema), ved i Commissionens Navn at afgive Beretning om dets samlede Indhold. Forhandlingen fortsattes i det 51de Møde den 14de Mai. Man antager almindelig, at kun et ringe Antal af Bi-

*) 2. Petr. 2, 12. Jud. 10.

skopperne ville tage Ordet under denne Forhandling, efter som deels Modstandernes Bemærkninger og Indvendinger, deels Commissionens Beretning angaaende disse, og endelig de utallige Afhandlinger for og imod saa temmelig have udtømt Alt hvad der om dette Punkt lader sig sige. Conciliet har nedsat en jærlig Commission, som har det Hverv at sammenstille samtlige historiske Kjendsgjerninger, hvilke Ufeilbarhedens Modstandere pleie at gjøre gjældende, for at kunne underkaste disse historiske Indvendinger en grundig Prøvelse.

— Den i f. Nr. meddeelte Beretning om, at Cardinal-Erkebiskop Schwarzenberg skulde være Forfatter til et mindre Skrivt imod Dogmatiferingen af den pavelige Ufeilbarhed, viser sig at være urigtig. Forfatteren til samme er en Professor Mayer i Prag, der offentlig har vedtjendt sig Forfatterstabet til dette anonymt udkomne Flyveskrivt, og afgivet den Erklæring, at Cardinalen blot paa hans Anmodning har beføret dets Umdeling blandt Fædrene. — Angaaende Sagen selv bemærker en Correspondent, at Kritiken fra begge Sider har opbudt Alt, hvad Skarpsindighed og kirkehistorisk Værdom magter at præstere. Det store Fleertal, der anseer en endegyldig Afgjorelse af dette Spørgsmaal for at være bleven en af Tidsomstændighederne — navnlig den langvarige stedfundne Polemik — hidført Nødvendighed, glæder sig over den samvittighedsfulde og energiske Kamp, der er reist deels mod Sagen selv, deels mod Vetimeligheden af dens Forhandling. Thi Ingen tvivler om, at Størstedelen af dem, der ere optraadte som Modstandere af Ufeilbarhedsdogmet, ene have været ledede af den Bevæggrund, dermed at yde Sandheden og Kirkens Sag den bedste Tjeneste.

Østerrig. Fra forfjællige Egne i Kaiserriget indløbe stadig Beretninger om en stedse stærkere sig kundgjørende Reaction mod det afgaaede „liberale“ Ministerium Giskra-Herbst's antikirkelige og med den større Deel af Befolkningens politiske Sympathier stridende Foranstaltninger. De confessionsløse Skoler og de nye Lærebøger i Almueskolerne, som ere anlagte paa at berøve Underviisningen ethvert religiøst Grundlag, vække overalt, og fremfor Alt i Tyrol, almindelig Uvillie. Fra de „katholske Foreninger“, som allevegne danne sig, og, hvor de tidligere have bestaaet, i Løbet af de sidste Maaneder have faaet en overordentlig Tilvæxt af Medlemmer, have sig kraftige Protester mod hiin Regjerings Forsøg paa at tilintetgjøre Rigets katholske Charakter.

Rusland. Bladet „Dzienn. pozn.“ har for nylig offentliggjort et Brev til Redactionen fra den som Repræsentant for de russisk-poliske Diocesser paa Conciliet tilstedeværende tidligere Administrator af Bispedømmet Lublin, Møgr. Sosnowski, der stadfæster en tidligere betvivlet Efterretning om fornødne Forsøningsforsøg med den h. Stol fra den russiske Regjerings Side. Efter dette Brev (af 30te Marts) har Biskop Stroßmayer, en personlig Ven af Møgr. Sosnowski, meddeelt denne sidste, at han fra russisk Side er bleven anmodet om en magtende Deeltagelse i de paatankte Underhandlinger mellem det Petersborgske Hof og den apostoliske Stol, men at han har besvaret disse Forespørgsler med den Erklæring, at han som romersk-katholsk Biskop ikke kunde tage Deel i disse Forhandlinger uden i den katholske Kirkes Interesse, og uden at virke til Fordeel for de til den hørende Troende.

— Om de trøstesløse Tilstande, som den russiske Despotisme har skabt indenfor Ruslands katholske Kirke berettes i et Brev fra St. Petersborg til „Journal de Bruxelles“ følgende: „De Diocesser, hvis retmæssige Dverhyrder enten ere døde eller deporterede, blive forvaltede af russiske Creaturer, som i Alt ere Regjeringen til Tjeneste, og kun indgyde det katholske Folk Mistillid og Uvillie. I syv Aar have Seminariene, af hvilke Størstedelen er lukket, ikke mere optaget nye Alunner; og de unge Mænd, som have fuldendt deres Studier, kunne ikke blive ordinerede. Klostrene ere, paa faa Undtagelser nær, blevne ophævede, Præster i Hundredevis deporterede, og mere end 50,000 Katholiker ere ved de foragteligste Midler bragte til at slutte sig til den russiske Statskirke. Af saadanne „Omvendelser“ kunne navnlig Bispedømmerne Wilna og Minsk opvise et stort Antal. Geistlige, der af de landsforviste Biskopper vare affatte fra deres Embede, ere til Skandale for den troende Befolkning atter stillede i Spidsen for store Sognekald. Hele den kirkelige Forvaltning er udelukkende i Hænderne paa Militærgouvernørerne; kirkelige Præbender og Embeder blive af Regjeringens Embedsmænd solgte til de Hoistbydende, og Statsmagten indblandet sig endog i Gudsdyrkelsens Ordning. Professioner, selv i det Indre af Kirkerne, Maaiandagterne og fyrretøve Timers Bønnerne ere forbudne. Ingen religiøse Foreninger taales, og Deeltagelse i dem er belagt med svære Straffe. Prædiken og Katechese ere udelukkede fra Søndagsgudstjenesten, hvilken, med Undtagelse af Messen, indskrænker sig til Oplæs-

ning af en Andagtsbog, der maa være approberet af Regeringen."

Kjøbenhavn. Vi skulle endelig her meddele vore Læsere en Begivenhed, som ligger længere tilbage i Tiden, og som alene af Mangel paa Blads ikke tidligere er kommen til deres Kundskab, men som derhos dog er af den Betskaffenhed, at der Intet er tabt ved den lange Fortielse.

Under den Forvirring, som ved Dagspressens Udtalelser om Conciliet i de dets Åbning nærmest forudgaaende Uger, mere og mere syntes — hvad der siden noksom har stadfæstet sig — at skulle gjøre sin Magt over den offentlige Mening gjældende i Bedømmelsen af vor Kirkes Anliggender, turde det vel kaldes et høist naturligt og berettiget Ønske, at vort Blad kunde bane sig Vej til en større Kreds af Læsere. Saaledes vilde de Mange, som i lang Tid have været vante til daglig, deels i fremmede ildefindede Blade, deels fornemmelig i vore egne for alt virkeligt Kjendskab til den katholske Verdens Anliggender totalt blottede Dagblade, at see vor Kirke nedværdiget ved de løseste og letfærdigste Spotterier over dens Institutioner og Tilstande, sættes istand til, af andre Kilder, end Avisreferenternes eensidige og tendentiøse Kritik, at danne sig en Mening om det almindelige Conciliums Betydning, Diemed og Forhandlinger. Efterat vi da allerede engang tidligere havde gjort et forgjæves Forsøg paa at skaffe vort Blad Adgang til den største og intelligenteste Læsekreds heri Øjen, nemlig til Læseselskabet *Athenæum*, henvendte vi os i afvigte Efteraar, nogle Uger efter at den ledende Artikel om Conciliet var begyndt, til en høitstaaende Embedsmand, der var Medlem af Bestyrelsen, og var os bekjendt som en i Ordnes sande Betydning liberal og retfærdig Mand, for at erholde Underretning om, hvad vi i denne Henseende havde at gjøre. Han yttrede sin Forundring over, at vort tidligere Forsøg var mislykket, eftersom Selskabets Bestyrelse pleiede at vise stor Liberalitet i denne Retning, og navnlig tillod Fremlæggelsen af Alt uden Undtagelse, som Pressen bragte for Lyset, paa Læseværelsernes Borde. Forlangtes da Anskaffelsen af det Fremlagte af et eller flere Medlemmer, da pleiede der ikke at være Noget til Hinder for samme. I et Brev til Bogcommitteens Formand udviklede vi da nærmere Grundene for vort Ønske, og lod efter den os givne Anvisning tre Exemplarer af de paagjældende Numere, der handlede om Conciliet, ved Selskabets Bud fremlægge i Værelserne. Nogle Uger efter havde vi imidlertid den Overraskelse at erfare,

at Selskabets Bestyrelse havde forbudt Budet at modtage vor Kirketidende. Vi troe at kunne fritage os for enhver Commentar til denne Begivenhed, og tilføie blot, at det er Eliten af det den offentlige Mening i en Række af Aar dominerende doctrinar-liberale Coteri, der har betjent sig af sin Majoritet til i denne Retning fremdeles at opretholde sin længe tilvante fouveræne Myndighed over den offentlige Mening! Vi skulle endnu kun bemærke, at vort Blad ogsaa har Læsere i Udlandet, og at denne Skandale vil blamere Bedkommende i Kredse, for hvilke de vilde have gjort klogt i at undsee sig.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 5te Juni. Den heiligeaands Sendelse. 1ste Pinsedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.
- Mandagen** den 6te Juni. 2den Pinsedag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Festandagt — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 7. Ti., 8. D., 9. Co., 10. F., 11. L. Octavdage.
- Søndagen** den 12te Juni. Den allerhelligste Treenheds Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaelsen af en salig Død. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Aften Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 13. M. Antonius af Padua, Bisk. 14. Ti. Basilius, Biskop og Kirkelærer. 15. O. Barnabas, Apostel.
- Torsdagen** den 16de Juni. Christi Legemsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Procession og Levitmesse. Aften Kl. 8 Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 17. F., 18. L. Octavdage.
- Freddag og Løverdag** Aften Kl. 8 Andagt til det allerh. Sacrament.
- Søgnedagsgudslicuse:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Freddag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolddobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Sr. Grosierer G. B. Pohrer, Gøtthersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kongl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 13.

Søndagen den 19de Juni.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Indvielsen af en katolsk Kirke i Odense. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortsat fra Nr. 12.)

Forfaavidt imidlertid vor Tids velbekjendte Opfindsomhed i Henseende til Forklaringer og Udflugter skulde tye til den Løsning af den i vort foregaaende Spørgsmaal indeholdte Gaade: at de romanske Folk (Franskmænd, Italienerne og Spaniere) i det Hele dengang skulde have været indhyllede i et saa tykt aandeligt Mørke, og saa tæt omtagede af den Van kundighed og Overtro, som almindelig ansees for at være Katholicismens og Middelalderens traditionelt forplantede Arvegods — at de ikke vare modne til at modtage de Belgjeringer, som det reformatoriske Lys med en vidunderlig Hastighed udbredte over en stor Deel af den germaniske Folkerace: da tør vi dog troe, at denne skarpsindige Forklaring finder sin tilstrækkelige Gjen- drivelse i de uomstødeligste historiske Kjendsgjerninger. Vi kunne i denne Henseende lade det beroe med en simpel Henvisning til den i hine Lande i den sidste Halvdeel af det 16. Aarhundrede vaagnede og igjennem det 17. Aarhundrede fortsatte kraf-

tige Reaction mod den kirkelige Omvæltnings Forsøg paa i dem at forstyrre den kirkelige Fred. Disse Folkfærds dybt rodfastede Uvillie mod fremmede Agitatorers Bestræbelser for at berøve dem deres Fædrenetro er dog — ligeoverfor den Menneskejælen iboende Mistroifshed mod det Gamle og Overleverede paa den ene Side, og Nyfigheden Tillokkelser paa den anden Side — et flaaende Vidnesbyrd om den katholske Bevidstheds Magt over disse Folk. Christendom og Katholicisme vare for dem aldeles eenstydige Ord. Hvor lavt man da end vil taxere deres kristelige Oplysning, da var den i alt Fald tilstrækkelig nok til at lære dem, at saasandt Gud er Een, og den Sandhed, Han har aabenbaret, derfor maa være uforanderlig een, og saasandt Kristus er Gud, og den Helligaand ikke kan meddele Oplysninger om Evigheden, som ophæve sig selv i de uforligeligste Modsigelser: saasandt kan den sande Kirke kun være een. Den formentlige Opdagelse, der skulde være gjort i Tydskland — at den Christendom, der igjennem femten Aarhundreder var troet som guddommelig aabenbaret Sandhed, beseglet med storartede Vidundere *) og bekræftet med utallige hellige Mænds og Kvinders Liv og Død, var bleven forfalsket — denne foregivne Opdagelse kunde da umulig stamme fra Gud, ligesom den hovmodigt pralende Arm, hvormed den fremtraadte, umulig kunde være en Frugt af den Aand, som det guddommelige Ord beskriver som Kjærlighedens, Ydmyghedens, Enighedens og Sægtmodighedens Aand, der hader al Ufred og Tvedragt, af den Aand, som Kirkens guddommelige Stifter har udsendt for at samle alle Jordens Folk til een Hjord under een Hyrde!

*) Vi tænke her uærmost paa det meest forbausende af alle Christi Ubergjæringer: Den gamle Hedningeverdens og de uve europæiske Folks Omdøvelse til Christendommen, dennes og den af samme bevirkede Civilisations Seir over Folkvandringens Forstyrrelser, Kirkens Udbredelse og Befæstelse, de kristelige Grundfættningers Magt over Samsundslivet og Privatlivet etc.

De romanste Folk stode i det femtende og sextende Aarhundrede uimodsigeligt paa et høiere Culturtrin, end Tydskland og det øvrige europaiske Norden, og det er derfor en grov historisk Usandhed, hvormed protestantiske Døgnliterater gjøre deres pligtsskyldige Opvartning for den nationale Forfængelighed, naar disse forfængeligt opblaste Folkesmigrere tale med Ringcagt om de Folk, som hele Fortiden igjennem have været deres Forbilleder og Lærere. Ere store Mænd og fremragende Charakterer et tilforladeligt Vidnesbyrd om den aandelige Rang, et Land og et Folk til enhver given Tid indtager, og tør man her, som i enhver anden Retning, gjøre Anvendelse af Herrens Ord om, at Frugten afgiver Vidnesbyrd for eller imod det Træ, af hvilket den er fremvokset, da vil en Sammenligning mellem de fornævnte Lande og det „reformerede“ Tydskland og Norden i denne Henseende være høist lærerig. Thi Enhver, der bekjæmper sig om Sandheden, og ikke tager tiltakke med den Nødvendighedslære*), hvori den sachsiske Reformator, i Medfør af et høist mærkværdigt Instinct theoretisk begrundede det System, som hans Efterfølgere praktisk have haandhavet med en stadig Henviisning til den historiske Nødvendighed, og den trofaste Opretholdelse af det Standpunkt, som Forsynet skal have anvist Nordeuropas protestantiske Folkefærd, — enhver saadan uhildet Forsker maa indrømme, at det Opsving, som den katholske Christendom tog under og efter den fra Tydskland udgaaede kirkelige Omvæltning, vidner uimodsigelig for hine Folks aandelige Forrang. Mænd som Cajetan, Philippus Neri, Ignatius Loyola, Petrus Canisius, Franz

*) Den Sætning, som bærer hele det lutheriske System, er som bekendt Nægtelsen af den menneskelige Frihed, og Henspælsen af alle menneskelige Idrætter til en høiere Nødvendighed. Enhver seer let den indre Sammenhæng imellem denne Theori og det her anlydende og i det Foregaaende omtalte Beviis for Reformationens i Forsynstroen begrundede Ret til at haandhæve sin Magtstilling et hvert Sted, hvor denne har bundet Hædd.

Xaver, Robert Bellarmin, Carlo Borromeo, Franz af Sales, Bossuet, Fenelon, Bourdaloue, Vincenz af Paula, Pascal o. m. A. afgive det fuldgylldigste Beviis for Løgnagtigheden af den protestantiske Historiestrivnings traditionelt forplantede Fabler om hine Folks Bankundighed og aandelige Stilstand eller Tilbagegang, i Sammenligning med de nordiske protestantiserede Folks Kampesfærd med Hensyn til de saa meget lovpriste Erobringinger paa Oplysningens og Civilisationens Omraade. Saa-danne Personligheder, saa storflaaede Charakterer, vilde nemlig have været en Umulighed, dersom den aandelige Tilstand blandt de paagjældende Folk tidligere havde været saa elendig, som hiin partiske Historiestrivning stildrer den. Man kan navnlig ikke noksom forbauses over den Driftighed, hvormed den fremdrager enhver mørk Plet, efterspejder enhver Skyggeside, der lader sig paavise i den katholske Christendoms Udvikling i Tiden efter Reformationen, medens man reent synes at glemme, at et samtidigt Afsnit af de protestantiske Kirkesamfunds*) Historie er hverken mere eller mindre end en fortløbende Række af Skandaler, hvori man blandt alle de handlende Personer næsten har ondt ved at finde en Gnefte, hvis moralske Holdning indgyder Agtelse, end sigte Rogen, der i Henseende til Overbeviisningens Energi, høiere Begavelse og Hjertets Fromhed kan stilles ved Siden af Rogensomhelst af de foromtalte katholske Reformatorer. Man vedbliver i romanagtige Skildringer, der fra først til sidst slaae den historiske Sandhed i Ansigtet, at forherlige den reformatorkiske Bevægelses Ophavsmænd, og finder det

*) Vi sige med Glid: de protestantiske Kirkesamfund, og ikke den protestantiske Kirke. Thi, uden at tale om, at der kun kan være een virkelig Kirke, som Christus har grundlagt, er det noksom bekjendt, at Protestantismen ikke blot i de forskjellige Lande har en forskjellig Skikkelse efter den af Statsmagten sanctionerede, mere eller mindre indbyrdes afvigende Bekjendelse, men at der gives næsten ligesaa mange Nuanceringer af dens Lære, som denne i ethvert Land har Forhødere.

hensigtsmæssigt at holde det store Publicum i god Tro, ved aldeles at fortie det, som er det afgjørende Moment for Bedømmelsen af den kirkelige Omvæltnings indre Værd, nemlig dens Virkninger paa de nærmest følgende Generationer i det Land, hvorfra den udgik.

Reformationens Frugter modnedes hurtigt for Tydsklands Vedkommende. Den hidførte nemlig en saa gjennemgaaende Demoralisation og irreligiøs Eynisme i alle Classer af dette Lands „reformerede“ Befolkninger, at mange af den Tids ædleste og bedste Mænd ansaae dets Tilstand for aldeles haabløs, og forudsagde et nyhedenskt Barbari, som det sidste Resultat af den raa Toilesløshed baade paa det kirkelige og borgerlige Livs Enemærker, hvis Magt fra Aar til Aar voksede. Denne Spaadom er vel endnu ikke fuldkommen gaaet i Opfyldelse, fordi Fyrstemagten ved Politiets og Straffelovgivningens Hjælp itide blev Herre over den Tids Udskielser. Men vor Tid reclaimerer høirøstet den Emancipation fra alle Skranker, som Reformationen i sin Guldalder proclamerede, og dette kirkehistoriske Drama er derfor endnu langt fra udspillet!

Den historiske Udovikling skrider langsomt fremad mod sit Endemaal; den guddommelige Verdensstyrelse taaler uendelig Meget af Ting, hvis Forkastelighed ikke blot skal aabenbares ved Tidernes Ende, men i en nærmere eller fjernere Fremtid allerede skal blive kundbar her i Verden; og vi mene, at den menneskelige Utaalmodigheds Forgribelser baade paa Evighedens Dom og Historiens Afgjørelser ofte nok have givet saa paafaldende Beviser paa Overivelse, at man ikke noksom kan forundre sig over, at den feirsdrukne Reformationsbegeistring trods alle disse Advarslar, ved de foromtalte kunstige Midler har kunnet vedligeholdes saalange som Tilfældet har været. Luther spaaede nemlig som bekjendt i sin Henrykkelse over sin Kæres siebliffelige Erobring af en Deel af Tydskland, (England*) og de nordiske

*) Vi skulle dog ikke undlade at bemærke, at Englands Theologer steds have frabedet sig enhver Sammenstilling med Lutheranere ikke mindre end med Calvinister.

Riger, Paven og den katholske Kirkes nær forestaaende Undergang; og denne Spaadom har nu i over tre Aarhundreder havt Rang ikke blot med, men langt over alle de protestantiske Menigheders oprindelige Troesætninger. Thi disse ere efterhaanden i Tidens Lob alle henveirede, som Auner henveires af Binden, men den Sætning, at den katholske Kirke, uagtet den omfatter den ulige store Flerhed af Christenheden, er indviet til Undergang, denne Sætning gjælder endnu bestandig for en utvivlsom Sandhed, som man endog har fundet værdig til i Skikkelse af et med Bignet forsynet Motto at stilles i Spidsen for Katechismusunderviisningen — uagtet Opfyldelsen af denne Spaadom har ladet vente saa længe paa sig, og uagtet alle Mærker tyde paa, at den neppe nogensinde vil gaae i Opfyldelse! Hvor fast denne Fordom imidlertid sidder i den protestantiske Tankegang, seer man af de høse Ulykkesprophetier, der gjentagne Gange i Løbet af det sidste Aarhundrede, og i vore Dage, navnlig i Anledning af Conciliet, ere udtalte over Kirken. Man synes endelig at være kommen paa det Rene med, at Protestantismen ikke har magtet at ødelægge Kirken, og at den snarere har ødelagt sig selv, men trøster sig med, at Tidens Fylde endelig er kommen, da den katholske Kirke ligeledes skal fuldbyrde sin egen Tilintetgjørelse! At den gammeldags ægte eller historiske Protestantisme er gaaet tilgrunde, det tager man sig fra ingen Sider nuomstunder syn-derlig nær. Man vaager blot samvittighedsfuldt over Bibeholdelsen af Navnet og alle de fjendtlige Demonstrationer, over hvilke dette Navn ved given Heilighed tidligere har kastet Glands, for dog engang, naar den foromtalte, længselsfuldt imødesete store Krisis indtræder, at kunne glæde sig over, at Luthers Spaadom, om end seent, alligevel er gaaet i Opfyldelse! Hovedsagen er nemlig Fornægtelsen og Fjendskabet, saavel som Op-retholdelsen af den formentlig af Forsynet anviste Stilling og det dermed givne Standpunkt. Spørgsmaalet om, paa hvilken Side Sandheden er, har under disse Omstændigheder Intet at betyde!

Dette Spørgsmaal gjælder i den Grad, som en forlængst afgjort Sag, for at være ubetimeligt, at man anseer det for aldeles overflødig, nuomstunder at underkaste Resultaterne af det sextende Aarhundredes kirkelige Katastrofe en ny Prøvelse. Man finder det endog aldeles unødvendigt at forskaffe sig en virkelig Kundskab om den sande Skikkelse og Stilling af de Stridsspørgsmaal, hvorom Alt dreiede sig. Ligesom Alt, hvad der dengang skete, betragtes som en af Verdensstyrelsen anordnet Nødvendighed, og denne Tro hævdes med Henviisning til det kirkelige Schismas lette og hurtige Seirvindinger: saaledes synes man nuomstunder, som ovenfor antydet, ogsaa at kræve Tankgangen og Betragtningen af hine fuldbyrdede Kjendsgjerninger indordnede under den samme Nødvendighedens Lov. Man henviser paa ethvert Sted, hvor det er lykkedes at udrydde den katholske Christendom, til den locale Majoritet, som den Magt, der endnu fremdeles indestaaer for Rigtigheden og Berettigelsen af de bestaaende Tilstande, uden at tage mindste Notits af, at man i det Hele og Store befinder sig i den meest afgjorte Minoritet. Med Hensyn hertil tillade vi os imidlertid at mene, at, saa liden Værd der end bør tillægges tilfældige menneskelige Majoritetsafgjørelser, saa har det en heel anden Art med Guddommens Majoritetskjendelser. At den katholske Christendoms Uabenhærelse, den katholske Kirkes Stiftelse og Udbredelse, dens Seir over Hedenskabet, dens femtenhundredaarige Eenhed, og den Kjendsgjerning, at den katholske Christendom efter det sextende Aarhundredes Schisma endnu tæller den overveiende Fleerhed*)

*) Vi see os ikke for Zielslippet istand til at angive dette Forhold i bestemte Talstørrelser, men bemærk her blot — ligeoverfor den Aumaskelse, hvormed den specifik lutheriske Fraction af Protestantismen hertilands og enkelte andre Steber optræder, forbi saagodtsom „alle Menneſter“ der ere Lutheranere — at den lutheriske Læreform for det første ikke nogenſeds længer existerer i sin oprindelige og officielt eneberettigede Skikkelse, og dernæst, at den lutheriske Cultus

af Christne blandt sine Bekjendere, det tør dog vel ansees for en guddommelig Retskjendelse i hiint Aarhundredes store Stridsspørgsmaal om den christelige Sandhed. Man erindrer derhos ogsaa i denne Forbindelse, hvad vi i det Foregaaende have bemærket om Udgangspunktet for Luthers hele reformativiske Virksomhed: at Ideen om Kirkens Eenhed var dybt rodfæstet saavel i hans, som i alle hans Samtidiges Bevidsthed, og at han ligeindtil sine sidste af en mørk Fortvivlelse overfjyggede Reveaar hengav sig til det Haab, at det vilde lykkes ham at sætte den af ham stiftede Kirke istedetfor den katholske. Han indankede hermed sin Sag paa eengang for den historiske Verdensdom og for Christi høieste Domstol, og udfordrede den evige Sandhed til igjennem de Resultater, der for ham og hans Tilhængere gjaldt for den eneste gyldige og hele Sagen afgjørende Instante, til at stadfæste eller underkjende hans Forehavende. Vi troe nu, at den guddommelige Almagt og Viisdom forlængst har svaret saa bestemt og umiskjendeligt paa denne dristige Appel, at der ikke kan være nogen Skygge af Tvivl tilbage. Luther appellerede, som alle Revolutionens Høvdinger til alle Tider have gjort det, til Folkemajoriteten, til Nationernes og fornemmelig til deres Fyrsters Bifald, og han saae i dette Bifald, hvor han vandt det, en guddommelig Anerkjendelse; men for Nægtelsen af dette Bifald bøiede han sig ingenlunde med samme Erbødighed, som for Bifaldet. Paa dette Punkt var han utrættelig i at udfinde Grunde og opfinde Beskyldninger mod Personer og de af disse sidste fremkaldte Forhold, som stode i en høist besynderlig Modsigelse med hans Hovedpaastand, at Alt hvad der skeer er Guds Gjerning.

indeenfor Protestantismens Enemærker i dette Aarhundrede er bleven betydelig reduceret ved Sammensmeltning med Calvinismen. Det eiendommelige Lutheriske er saaledes — bedømt alene efter det ydre Skin, uden alt Hensyn til Væren — en meer og meer forsvindende Brøkbeel i Sammenligning med den talløse Mængde andre Affødsninger af det reformativiske Opøsningsprincip.

At Kirken efter sit Væsen, som en Guds Plantning her paa Jorden, kun kan være een, og at denne sande Kirke aldrig kan gaae tilgrunde, var altsaa Luthers, som hele hans Samtids faste Overbeviisning, og han saae i sin Kirkes locale og numeriske Udbredelse det Alt afgjørende Beviis for, at den var den eneste rette og sande. Dette gjorde han blandt Andet ogsaa vitterligt for al Verden ved den lidenskabelige Iver, hvormed han bekæmpede Enhver af hans Samtidige, der vovede at have en anden Mening om de guddommelige Ting end han. Hans Kirke skulde altsaa efter hans egen Dom enten gjælde for den eneste sande, eller agtes for at være, hvad han beskyldte den katholske Kirke for at være: en Djævelens Kirke med Antichristen til sit Overhoved. Dette var det store Enten-Eller, som Luther i de Aar, da Reformationens Stjerne stod høiest paa hans phantastiske Kirkehimmel, dristig opstillede som Provestenen for hans Gjærnings christelige og verdenshistoriske Betydning. Historien, eller — hvad her betyder det Samme — Verdensdommen har som sagt afgivet sin Kjendelse saa klart og utvetydigt, at Ingen, der uhibdet af Fordomme spørger om Sandheden, kan være blind for, hvor den er at finde, Ingen, der spørger om, hvor den ene sande Kirke er, kan være i Uvisshed om, hvor han skal søge den, og hvor han kan være forvisset om at finde den!

(Fortjættes.)

Indvielsen af en katholsk Kirke i Odense.

Den 31te Mai feirede den katholske Menighed i Odense en betydningsfuld Fest, idet den apostoliske Præfæct for Danmark, Hr. Pastor Grøder, fuldbyrdede Indvielsen af den lille Marielkirke, hvis Bygning og indre Udstyrelse kort iforveien var bragt til Fuldendelse ved en hensigtsmæssig Omdannelse af en for denne nye Bestemmelse særdeles passende og heldig beliggende Bygning, som vor høiarværdigste apostoliske Prövicar

har Gien og Fortjenesten for, med store personlige Offere at have sat den hervarende Mission i Besiddelse af.

Den katholske Menighed i Odense stiftedes for omtrent halvtredie Aar siden; og vi kunne ikke noksom ønske Menigheden til Lykke, med Valget af dens første Præst, Hr. Pastor Richte, der har de håderligste Vidnesbyrd for sin tidligere Virksomhed i Christiania og Gøtheborg. Den er grundlagt ved fromme katholske Mænds og Kvinders kristelige Gæmildhed, hvilke i de forskjælligste og fjerneste Dele af Udlandet have skænket de sørgelige Eftervirkninger af de hervarende tidligere saa trykkende Forhold deres deeltagende Opmærksomhed. Dersom der nemlig havde været Mulighed for, endog blot for en Menneftaalder siden, at etablere Stationer i nogle af de større Byer her i Landet, f. Ex. i Odense, Aarhus og Randers, da vilde den katholske Kirke for nærværende Tid have kunnet tælle et ikke ringe Antal, navnlig af de meest ansete Kjøbmandsfamilier her i Landet, blandt sine Bekjendere, hvilke nu saagodtsom Alle, i Medfør af den intolerante Lovgivning, der igjennem hele den første Halvdeel af dette Aarhundrede førte den store Mængde af katholske Familier over i den lutherste Statskirke, ere gaaede tabt for Kirken*). Dette Samme gjælder naturligviis i fuldt Maal ogsaa om Menigheden i Kjøbenhavn. Her kunde imidlertid dog den ved Grundloven af 1849 tilstaaede Religionsfrihed strax, tiltrods for huii systematiske Forgribelse paa den heiligste af alle naturlige og Menneftet medfødtte Rettigheder, og tiltrods for alle tidligere Tab og den mangeaarige Uret, udøve en kjendelig Virkning til det Bedre. Den Omstændighed nemlig, at der her et Par Aarhundreder igjennem altid havde været katholsk Gudsdyrkelse**), forebyggede nemlig den vedvarende Tilbagegang, som andensteds maatte blive en naturlig Følge af, at Mangelen af Kirke, Gudsdyrkelse og Underviisning umuliggjorde al katholsk Opdragelse.

*) Man erindre, at alle Katholiker i denne Periode oprindelig stammede fra Udlandet, og at alle Børn af blandede Ægtefæber — hvilke sidste under disse Tilstande maatte blive temmelig almindelige — bleve ved Lovens Trængsel over i den lutherste Statskirke.

**) Den intolerante Statskirke var nemlig af politiske Hensyn nødt til at finde sig i, at de katholske Magters Gesandtskaber ikke blot selv udøvede deres Religion, men ogsaa aabnede deres Capeller for de her boende Katholiker.

Efterat disse sørgelige Tilstande udenfor Kjøbenhavn alt i længere Tid havde ligget vor nærmeste kirkelige Overbestyrelse paa Hjerte, gjordes Begyndelsen til en udvidet Virksomhed med Sendelsen af en katholsk Geistlig til Randerø, hvor det efterhaanden lykkedes ham at samle de i det nordlige Jylland adspredt levende Katholiker; og kort efter aabnedes den katholske Gudsdyrkelse og feiredes den første h. Messe efter Reformationen i den gamle Stiftsstad Odense. Man maatte i de to første Aar tage tiltakke med to meget ringe Localer; men desto større er derfor Paaafjønnelsen og Glæden over den her omtalte heldige Erhvervelse. Den i Foraaret 1869 kjøbt Eiendom ligger i Byens Midtpunkt paa St. Knuds Torv ligeoverfor den gamle Kathedralkirke. Grunden, paa hvilken, foruden den største nu til en katholsk Kirke indviede Bygning, endnu befinde sig flere mindre Huse, tilhørte tilligemed disse tidligere det nuværende adelige Damekloster. Dettets Hovedbygning er den gamle katholske Bispegaard, der er opført af den sidste katholske Biskop i Odense, Jens Andersen Beldenak, og hvis Ydre endnu er uforandret det samme som dengang. Klosteret har nu solgt disse Bygninger tilligemed det betydelige Areal af 3,220 Kvadratalen, hvorpaa de ere opførte, for paa anden Maade at gøre Capitalen frugtbringende.

Den til Kirke omdannede Bygning har et ret anseeligt Udseende, med høie Vinduer og flade Piller med tilhørende Capitæler imellem disse. For Enden af samme er anbragt en lille Portal i gothisk Stil, over hvilken hæver sig et forgyldt Kors, og hvis Frontespids er prydet med et Madonnabillede med Jesusbarnet. Et Ferngitter affondrer Portalen fra Torvet. Kirkens Alter er forfærdiget af en af Jydsklands første Billedskjærer, Hr. Ewertz i Münster. Det er af Egetræ og prydet med tre udstaarne Billeder: Kristus paa Korset i Midten, og Maria og Johannes paa Siderne. Dets Baggrund er prydet med fire Billeder af de navnkundigste Kirkesædne, og Choret's bageste Væg med de fire Evangelisters Symboler, og paa Tabernaklets tvende Fløjdøre sees baade indvendig og udvendig to tilbedende Engle. At Alteret paa Indvielsesdagen var rigt smykket med levende Blomster, behøve vi ikke at tilføie.

Dagens Høitidelighed forhøiedes ved Arrangeringen af c. 40 Medlemmer af den katholske Menighed i Fredericia, hvis lille Sangforening bidrog væsenlig til at udfylde et for en saa betydningsfuld Gudstjeneste nødvendigt Element. Medens Menigheden var samlet i den bagved den nuværende Kirke beliggende

Sal, hvor Gudstjenesten tidligere var feiret, begav Hs. Høiarværdighed, den apostoliske Præfect, sig tilligemed de tilstedeværende tre andre Præster sig fra Sacristiet til Kirkedøren, og indviede under de foreskrevne Caremonier Kirkemurene udvendig og indvendig. Derefter begav Geistligheden sig til Alteret i det ovennævnte Capel, hvorfra det hh. Sacrament i Procession blev indført i Kirken gennem sammes Portal under Incensation og Blomsterstrøning. Alle Deeltagere i Processionen bare brændende Kjærter og istemmede en af de sædvanlige Hymner til Ære for det allerh. Sacrament.

Efter Processionen holdt Hr. Præfecten en indholdsrig Prædiken, hvori han udviklede Kirkens høie Betydning, som det Huus, der er indviet til Guds Tilbedelse, og i hvilket den sacramentalt nærværende Frelser har sin blivende Bolig, fra hvilken al Naade og Salighed udstømmer over hans troende Folk, ligesom han i Forbindelse hermed forklarede det inderlige og nøie Forhold imellem Troen paa Christi Guddom og Menneskeværelse, og den Hyldest og Ære, der vises hans over alle andre Skabninger ophøiede Møder, samt den Velsignelse, som denne fromme Ærefrygt udbreder over det indre Liv. Efter denne Tale, som gjorde et kjendeligt Indtryk ikke mindre paa de tilstedeværende Protestanter, end paa Katholikerne*), fulgte Høimeessen, der sluttedes med den sacramentale Velsignelse.

Efter tilendebragt Gudstjeneste besøgte St. Knuds Kirken og de i samme opbevarede Reliquier af Danmarks Martyrkonge, og efter et tarveligt Festmaal, der oplivedes af den bedste Stemning, afholdtes en kort Eftermiddags-Andagt i den nyindviede Kirke, umiddelbart efter hvilken de fra Fredericia ankomne Gjæster begave sig til Banegaarden, for endnu samme Aften at kunne naae deres Hjem. Vi slutte denne Beretning med de varmeste Ønsker om Held og Fremgang for vor Kirkes paa ny begyndende Udbredelse i et Land, over hvis Fortid den har udbredt en uforgængelig Glands!

*) Vi skulle dog, hvad denne Bemærkning angaaer, i vort næste Nr. meddele Læserne en Beretning om et strax efter Festen af en Referent til Byens meest udbredte Avis gjort Forsøg paa, ved Hjælp af en yderlig fræk Forvanskning af den Høiarv. Talers Ord, at vække Animositet blandt det store Publicum mod den katholske Religion og Gudsbjærfelse.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I den 51. Generalcongregation d. 14. Mai aabnedes (s. f. Nr.) Debatten over Schemaet om Primatet og Pavens Ufeilbarhed, forsaavidt Udkastet i dets Heelhed og Almindelighed angaaer. Det gjorde et dybt Indtryk paa hele Forsamlingen at see Cardinalvicar Patrizzi som forste Taler bestride Tribunen og høre ham anbefale Schemaet til Bed agelse. Man hørte nemlig her i de vægtigste og meest overbevisende Ord et hoitideligt Vidnesbyrd om den romerske Kirkes vedvarende Tro paa Pavens Ufeilbarhed, om den Kirkes uforandrede Tro, hvilken Vossuets begejstrede Beltaalighed fordem tillagde den Roes, at den aldrig har vaklet i Troen, og aldrig er falden i nogen Bildfarelse. Efter Cardinalen talte i dette Møde endnu syv Biskopper: to af disse (Biskopperne af Besprim i Ungarn og Dijon i Frankrig) imod Betimeligheden af Ufeilbarhedsdefinitionen. I det 52. Møde d. 17. Mai svarede Erkebiskoppen af Mecheln, Msgr. Dechamps, i den dogmatiske Commissions Navn paa de nysnævnte to Biskoppers Indvendinger. Efter ham toge Biskopperne v. Hefele (Stottenburg i Würtemberg), Greith (St. Gallen i Schweits) og David (St. Briene i Frankrig) Ordet. De talte alle tre imod Dogmatiferingen af Ufeilbarheden, og deres Taler bleve i det 53. Møde (18. Mai) i Commissionens Navn imødegaaede af Erkebiskoppen af Saragossa, Msgr. Garcia = Gil. Derefter talte Cardinal Donnet af Bordeaux (for Ufeilbarheden), og Cardinalerne Raufcher og Schwarzenberg (Wien og Prag) imod samme. Af disse to sidstnævnte Pralater taleden den første en Time, den Sidste halvanden Time. I det 53. Møde (19. Mai) toge kun tre Talere Ordet, nemlig: Cardinal-Erkebiskop Cullen af Dublin, Morena af Valladolid (Spanien) og Patriarchen af Antiochien (melchitisk Ritus), Msgr. Zussuf, de to førstnævnte for Infallibiliteten, den sidstnævnte imod samme. Cardinal Cullens Tale varede to fulde Timer, og Univers beretter, at den var en „glimrende Gjendrivelse“ af Schwarzenbergs og Raufchers i det forrige Møde holdte Taler. Ifølge Univers skulde endnu 60 Biskopper have indtegnet sig som Talere, saaledes at der vil hengaae nogen Tid, inden Specialdebatten kan begynde.

— I den 55. Gen.-Congr. (20. Mai) talte Ungarns Primas, Msgr. Simor, Erkebiskoppen af Paris, Msgr. Darboy, Erkebiskoppen af Tuam (Irland), Msgr. Mac = Hale,

og den chaldaiske Erkebiskop, Bar-Scinu. Møgr. Simor talte med stort Maadehold mod Betimeligheden; desto heftigere derimod Erkebiskoppen af Paris. Han dadlede stærkt, at dette Decret overhovedet var forelagt, og udtalte tilsidst sin Betyrning for, at Decreteringen af Pavens Ufeilbarhed kunde hidføre en Katastrofe, der gjorde Ende paa Pavens verdslige Herredømme. Erkebiskoppen af Tuam søgte at gjendrive Cardinal Cullens i det foregaaende Møde holdte Tale. I de følgende Dage fra 21. til 28. Mai afholdtes fem Møder (56—60 Gen.-Congr.), i hvilke ialt 19 Fædre havde Ordet. Biskoppen af Mainz tilligemed fire andre Prælater talte imod Ufeilbarheden, hvorimod Erkebiskop Manning af Westminster i Mødet d. 24. i en Tale, der varede halvanden Time, anbefalede Dogmets Vedtagelse. Generaldebatten lader saaledes, tvertimod hvad man almindelig havde ventet (s. f. Nr.) til at skulle blive langvarig, saa, dersom der ikke snart stilles og vedtages et Andragende om Afslutning, er det neppe tænkeligt, at Forhandlingen angaaende denne Sag bliver tilendebragt før Peter og Pauls Festen.

— Generaldebatten om Schemaet over Primatet og Ufeilbarheden afsluttedes i den d. 3. Juni afholdte Generalcongregation. 150 Fædre havde Dagen iforveien vedtaget og underskrevet en i flere private Møder discuteret Begjæring om Afslutning af den bestandig voksende Mængde af almindelige Udtalelser, for at den specielle Forhandling kunde tage sin Begyndelse. I dette Møde talte Biskoppen af Würzburg for Infalibiliteten, hvorimod den franske Biskop Maret af Sura i. p. og Forfatter til et her i Bladet tidligere omtalt lærdt Værk om denne Gjenstand, holdt en Tale imod samme, af hvilken enkelte Nttringer fremkaldte en levende Bevægelse blandt Conciliets Medlemmer. Da denne Tale var tilende, forelagdes der Fædrene i Henhold til ovennævnte Afslutningsbegjæring det Spørgsmaal, om de vilde tilstede den forlangte Slutning af den almindelige Debat om denne Sag; og, da Præsidiets derpaa satte Andragendet under Afstemning, udtalte fire Femtedele af Forsamlingen sig for Afslutning. Det vil heraf sees, at Biskoppen af Sura ingenlunde, som de politiske Blade have udspreidt, blev afbrudt i sin Tale af Cardinal Vilio eller ved Forsamlingens Mishagstttringer blev forhindret i at føre den til Ende, samt at Afslutningsbegjæringen lige saalidt blev foranlediget ved denne Tale, eftersom dette Andragend allerede Dagen iforveien var vedtaget og underskrevet.

— Den apostoliske Vicar for Korea (en Halvø i det østlige Asien, som hører til China) Møgr. Kidel, har i nogen Tid opholdt sig i Rom, for af Paven at modtage den biskoppelige Bielese. Den unge Prælat skildrer de derværende Tilstande som i Sandhed gruoprækkende. Forsølgelsen af de Christne har nu allerede vedværet i fire Aar og henimod 800 Christne ere alene i Løbet af de sidste fem Maanedes faldne som dens Offere. Regjeringen udsætter Belønninger for Opdagelsen af enhver Christen, og i Omegnen af Hovedstaden, saavel som i den sydlige Deel af Halvøen, ere de christne Menigheder fuldkommen udryddede. Der findes nu kun christne Menigheder i dens nordlige Deel. Møgr. Kidel vil ikke destomindre med det første vende tilbage til sin farefulde Station.

— Ifølge „Eöln. Volksztg.“ forbereder Commissionen for den kirkelige Disciplin Udarbejdelsen af et Udkast til et nyt Decret: „Om Biskopperne.“ Ved denne Constitution haaber man at udfylde alle hidtil utilstrækkelige Bestemmelser angaaende Biskoppernes Forhold til Paven og Præsteskabet, og, saameget som den katolske Kirkes Forfatning tillader det, at bane Veien for en større Decentralisation i Kirkestyrelsen.

— Paaskefesten har, saavidt man kan mindes, endnu aldrig i noget Aar draget saa mange Fremmede til Rom, som i indværende Aar, nemlig c. 200,000. Politiet har i April Maaned i Alt viseret 59,000 Passer, paa hvilke man i det mindste kan regne 100,000 Personer, som ere komne fra Udlandet. De øvrige 100,000 ere pavelige Underjaatter.

Rettelser i Nr. 12 S. 185. L. 16 fr. o. vedes følgende Trykfeil bemærket: Det katolske Tydskland . . . (æst: det lutheriske Tydskland etc.)

Bekjendtgjørelse.

I Henhold til Bestemmelserne i det af den kirkelige Øvrighed approberede „Regulativ for den katolske Menighed i Kjøbenhavn's kirkelige Forstanderskab og Skolecommission“, III. § 1. og I. §§ 4 og 5, bekjendtgjøres herved for den herværende katolske Menighed, at vi have opfat en Fortegnelse over de Mænd, som i Medfør af bemeldte Regulativs I. §§ 2 og 3, og III. § 6, have activ, respective passiv Valgret ved det forestaaende første Valg, og at denne Fortegnelse fra Søndagen den 19. indtil Søndagen den 26. Juni inclusive, vil henligge i Forstanderskabets Forsamlingsværelse (paa 1. Sal i Præsteboligen) til Gjennemsyn for Enhver i Menigheden, fra Kl. 8 Form. til Kl. 9 Aften.

Selve Valghandlingen vil derpaa foregaae sammesteds

Dnsdagen den 29. Juni Formiddag Kl. 10,

efterat der i denne Anledning umiddelbart forud, Kl. 9½, i Sct. Ansgarii Kirke er bleven holdt en stille hellig Messje, hvortil vi tillade os herved at indbyde de ærede Bølgere.

Forstanderskabet for den katolske Menighed i Kjøbenhavn, den 5. Juni 1870.

H. Grønder. Niehaus. H. Bøhmer, J. Menne.
J. H. Krey. Lohrer.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 19de Juni. 2den Søndag efter Pinse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Andagt til det allerh. Sakrament med Prædiken. — Ogsaa paa de følgende fire Aftener holdes høitidelige Andagter til det allerh. Sakrament, og sidste Aften, den 23. Juni, sluttes den festlige Octav af Christi Legemsfest med Prædiken og Procession. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse og Prædiken. — 20. M., Octavdag. 21. Ti., Aloysius, Vefj. 22. D., Octavdag. 23. Co., Octav af Christi Legemsfest. 24. F., Johannes den Døber. 25. L. Wilhelm, Abbed.

Løverdagen den 25de Juni er befalet Vigilie-Fastedag.

Søndagen den 26de Juni. 3die Søndag efter Pinse. De h. Apostelsyrstters Petri og Pauli Felt; og: Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjerte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Festandagt til Tre for Jesu guddommelige Hjerte med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 27. M., Festen for Jesu guddommelige Hjerte (feiredes offentlig forrige Dag). 28. Ti., Leo II., Pave. 29. O., Petrus og Paulus, Apostelsyrstter (feiredes offentlig sidste Søndag). 30. Co., Pauli Ihukommelse. 1ste Juli. F. Octav af Johannes den Døbers Felt.

Fre dagen den 1ste Juli. Broderskab til Jesu gudd. Hjerte. Kl. 8½ Messje; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. — Paa denne Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bebetimer. 2. L., Mariae Besøgelse (feires næstkommende Søndag).

Søgnedagsgudsjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messje Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messje Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — S. Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messje Kl. 6.

„Katholisk Kirke Tidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. P. Vohrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 14.

Søndagen den 3die Juli.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — En kirkepolitisk Manøvre. — Kirkelige Efterretninger: Rom, London.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortsat fra Nr. 13.)

Vi bede indstændig Enhver, der har tilegnet sig hiin omhyggelig bearbejdede og idelig paaberaabte Sætning om Kirkens Udartning, vel at mærke sig dette Alternativ: den katholske Kirke, eller — Luthers Kirke; thi de andre Kirker og Sectar komme her ikke i Betragtning, da Luther jo, i Medfør af sit fra den katholske Fortid nedarvede Begreb om Kirken, ligesaa lidt anerkjendte dem, som han anerkjendte den gamle „udartede“ Kirke for Christi sande Kirke. Disse Kirker og Sectar ere vel alle Afleggere af hans Tanker og Paastande; men han luste dem, som ovenfor sagt, alle i Band, fordi han ikke vilde vide af mere end een Kirke, nemlig hans egen. Han bekæmpede Pavenes Ret til at gjælde for Kirkens Overhoved, fordi han selv gjorde Fordring paa at være Pave i den ene og eneste sande og saliggjørende Kirke, som han vilde sætte i den gamle Kirkens Sted. Og dette nye anmassede og anmassende Pavedømme er underlig nok bestandig blevet respecteret ikke blot af det lille Antal

Ulykkelige, der en Tidlang, som ægte Lutheranere, ærede Luther som deres useilbare Pave, men ogsaa af alle hine bandlyste Kirkepartier og Sectar, naaget baade deres tidligere Ophavsmænd og senere Overhoveder altid have holdt paa deres Ret til at fortolke og Evne til at forstaae den h. Skrift ligesaa godt som Luther. Hemmeligheden i dette Phænomen er imidlertid ikke vanskelig at opdage. Luther er nemlig den kirkelige Revolutions Patriarch; hans Navn repræsenterer det meest potentserede Had til den katholske Christendom; derfor have alle de, som han i de kraftigste Udtryk ubarmhertig anviste deres Plads i Helvede*), alligevel været nødte til ikke blot at anerkjende ham, men at hange sig ved ham, og støtte deres Fjendskab mod Kirken til hans Navns mægtige Autoritet. Derfra stammer den Hyldest, som indtil den Dag idag fra alle Sider af den fra den katholske Kirke adskilte Deel af Verden gdes hans Ihukommelse; thi han æres og dyrkes ikke blot af alle dem, som, trods deres indbyrdes Afvigelser i Lære og Tro, have bibeholdt meer eller mindre af de christelige Hovedsandsheder, men ogsaa af den store Masse af Nutidens for al Tro og Religiositet blottede Mennesker, der ikke have anden Interesse, end Tilintetgjørelsen af al christelig og religiøs Indvirkning paa den menneskelige Samfundsudvikling, og hvis Attraaer og Forhaabninger ikke tiltales af nogen ønskeligere Tilstand, end den katholske Christendoms fuldkomne Udryddelse! Disse vide nemlig godt, at den er den eneste Magt i Verden, der uafhængig og ubildet af alle verdslige Hensyn repræsenterer og forfægter den i Gudmennesket Jesus Christus aabenbarede Sandhed. Den nærværende Tids nderligst gaaende

*) Vi bemærke herved ubtrykkelig, at Luther ikke, som den katholske Kirke, lod det blive ved at lye de fra hans Læreform afvigende Meininger i Baud, men at han var fuldt og fast overbeviist om, at Persouerne: Zwingli, Calvin ja endog hans tidligere Ven Carlstadt og flere Andre af hans senere skjaldbne Landsfrænder vilde komme til at løde for deres Utroffab mod „Evangeliets“ og deres Insubordination mod deres aandelige Overhoved i Helvedes evige Sid!

Retninger af Vantro og Materialisme bære saaledes endnu en hylkerist Erfreygt tilstue for den kirkelige Omvæltnings gigantiske Ophavsmand, fordi han, som en fransk Atheist engang har udtrykt sig, har banet Veien for den fuldkomne Fornægtelse af Christus, thi Menneskeslægten befindes endnu ikke moden for et fuldkomment Brud med al christelig Overlevering. Reformationens Grundsatninger ere derhos det historiske Grundlag for hele den nyere Tids revolutionære Bevægelse. Derfor kunne alle Affhygninger af Vantro og Foragt for Livets høiere Interesser enes med den orthodoxe Pietisme i denne sidste forslidte Lovtaler over Luther og Reformationen. Naar den forventede Tidens Fylde engang oprinder, da føler man sig sikker paa at kunne gjøre kort Proces med den protestantiske Christendom i enhver Skikkelse; men man føler godt, at det er en heel anden Sag med den katolske. Den er den store Anstodssteen, den Forargelsens Klippe, hvilken alle denue Verdens fjendtlige Magter have opbudt og fremdeles (men rigtignok forgjæves) ville opbyde deres yderste Kraftanstrengelser for at bortfjerne!

Gaaer man altsaa ud fra Luthers oprindelige Fordring, at hans Kirke skulde afløse den katolske og gjælde for den retmæssige Arving til dennes Krav paa Almindelighed og Det til at kaldes den ene saliggjørende, da forekommer det os at være aldeles utvivlsomt, at der netop her har fundet en høist mærkværdig Udartning Sted. Thi den ene saliggjørende lutherste Kirke*) er forlængst gaaet tilgrunde under de Stridig-

*) Man erindre her, at man sjældent nuomstunder læser noget fjendtligt Angreb paa vor Kirke, hvori Udtrykket „den enesaliggjørende Kirke“ ikke anbringes, for at spotte den katolske Kirkes Krav paa Universalitet eller Eneret til at anses for den almindelige, for hele Verden bestemte, af Gud anordnede og beseglede Foranstaltning til Menneskeslægten's Saliggjørelse. I den Grad har den moderne Verden indlevet sig i den Livsbetragtning, som har sit populære Udtryk i den bekjendte Sætning: „Enhver bliver salig ved sin Tro!“ At nu de, som for deres eget Vedkommende hverken bryde sig om

heder, der i det første Aarhundrede af dens Tilværelse rasede i dens Indre; kun dens døde og fattige Cultusformer, der paa Grund af hine Stridigheder aldrig kunde naae den forjættede og tilstræbte Fuldendelse, ere blevene tilbage. Dens eensidige, selvmodsfigende og fornuftstridige Være vil derimod ingen tænkende Protestant længere være bekjendt. De Kirkepartier og Secter, som Luther fordømte, have for længe siden fuldkommen oversløiet hans Kirke. Den er saa at sige sammenslydt med eller opslugt af den Indifferentismens brede Strøm, der anerkjender enhver religiøs og irreligiøs Menings Rigeberettigelse, naar den blot ikke lugter af Katholicisme! Hovedsagen er Protesten mod den katholske Christendom, Fornægtelsen af enhver Regel og Forskrift for hvad der skal troes, og hvad der bør forkastes som stridende mod den aabenbarede Sandhed. Den brogede Sammenblanding af alle mulige og tænkelige kristelige og antichristelige Meninger have ingen anden Opgave at løse, end — i den religiøse Friheds og Tolerances Navn at bekæmpe de Grundsaetninger, som ere den katholske Christendoms Livsbetingelser. Thi Luthers personlig ufeilbare Pavedømme baade i Livet og paa Papiret havde kun en kort og forbigaaende Varighed; og hans selvtagne Myndighed over den nye Kirke, der skulde indtage den katholske Kirkes Plads, er i Tidens Løb bleven afløst af et Anarchi i Meninger og kirkelige Samfundstilstande, der staaer i det nøieste Slægtskabsforhold til den vilde Tøilesløshed, hvormed det reformatoriske Drama bebudede sin Indtrædelse i Verden. Det sande, af Kristus indstiftede Pavedømme derimod har ikke blot overlevet Reformationens Stormflod, men det's Livskraft fornnyedes under og

Sandhed, Salighed eller Evighed, forarges og spotte over dette den katholske Christendoms Prærogativ, finde vi ganske naturligt, men have dog ikke kunnet undlade at erindre Reformationens Lovtalerere om, at Luther fra først til sidst levede og aandede i den Overbeviisning, at der kun kan være een Kirke, og at hans Kirke sølgelig var den ene sande og saliggjørende!

efter den svære Kamp; den gamle Kirke og den katolske Christendom har, som ovenfor omtalt, siden Midten af det sextende Aarhundrede taget et storartet Opsving, medens det som endnu var tilbage af christelig Tro overalt i den protestantiske Verden samtidig meer og meer henslygnede, og tilsidst næsten reent bortskylledes af Bantroens alt overvældende Syndflod!

Vi troe i de foregaaende Betragtninger at have fremhævet de vigtigste af de historiske Kjendsgjerninger, der kunne tjene til Vejledning for en upartist Bedømmelse af den paastaaede Nødvendighed af en saa radical religiøs og kirkelig Omvæltning, som Reformationen tilsigtede, men som det ikke lykkedes den at gjenneføre, fordi den katolske Christendoms Udryddelse er en Umulighed; thi Kristus kunde i Kraft af sin guddommelige Almagt og Visdom ikke tillade Tilintetgjørelsen af sit eget Værk. Ligesaa lidt som han nemlig kunde tillade, at den apostoliske Christendom nogensinde forvanskedes ved Sammenblanding med menneskelige Bildfarelser, eller gav Plads for falske og fordærvelige Lærdomme; ligesaa lidt som han kunde tillade, at Guds Kirke, som Luther paastod, nogensinde kunde blive forvandlet til en „Djævelens Kirke“ og „Antichristens Rige“: ligesaa lidt kunde han, efterat Christenheden i halvandet Aartusinde havde levet, og Millioner vare døde i den Tro, at den katolske Christendom og den af samme udviklede Gudsdyrkelse og Kirkeordning var Hans Aands Værk, — forkaste hele den af denne Tro fremvoxede aandelige Samfundsbygning. Thi dette vilde være det Samme som at tillægge Kirkens Herre en Svagheit, der ene kan gjælde om kortsynede Mennesker, nemlig: at Han skulde være kommen til Erkjendelse af, at han havde taget Feil i sine Raadslutninger og Anordninger, saa at han nødtes til at forkaste det Værk, han selv havde grundlagt. Men vilde man alligevel forudsætte en saa absurd Mnlighed: hvorledes var det da tænkeligt, at Han, den almægtige Gud og Kirkens himmelske Styrrer, ikke langt tidligere i Tiden fuldbyrdede denne Forkastelsesdom over den formentlig udartede Kirke? Hvorledes vil man forlige det med Hans Kjærlighed, med Hans bræn-

dende Vængsel efter alle Menneskers Frelse, med den himmelske Sandheds Evighed, Uforgængelighed og Uforanderlighed — at Han ikke alt mange Aarhundreder tidligere, men først efter halvandet Martusindes Forløb gjorde den af Luther saa dristig paa-
staaede Forfalskning af den oprindelige Christendom vitterlig for al Verden, standsede dens Udbredelse, raadede Bod paa den stete Ulykke, og forebyggede dens Gjentagelse?

Saaledes vilde det i det mindste dog — selv under hiin med Begrebet om Christi Guddom og en guddommelig Aabenbaring uforenelige og derfor fornuftstridige Forudsætning — være blevet muligt at besvare det Spørgsmaal, hvormed den protestantiske Theologi endnu bestandig bryder sine Dyrkers Hjerter — det Spørgsmaal: Naar har denne successive Forvanskning af den oprindelig aabenbarede guddommelige Sandhed taget sin Begyndelse? I hvilket Aarhundrede, og ved hvilken Leilighed begyndte de nye falske Lærdomme, de saakaldte „Menneskesætninger“, at fordunkle den af Kristus og hans Apostle til Efterverdenen overleverede Sandhed? Man har som bekjendt talt uendelig meget om denne Sag; denne Sætnings lærde Forfagtere have skrevet utallige tykke Bøger for at godtgjøre Muligheden og Sandsynligheden af dette Paradox, og ialtfald paavise dets factiske Virkelighed; men disse Anstrengelser have kun tjent til fuldstændig at aabenbare denne partiske og i en fix Idee hildede Lærdoms fuldstændige Bankerot. Hele Kirkehistorien fra først til sidst bevidner nemlig den Kjendsgjerning, at der aldrig er fremkommet noget Nyt i Kirken enten i Læren eller i Livet, uden at det har vakt Opmærksomhed, fundet Modstand og foranlediget Strid. Vi henviser i denne Henseende til de Bevægelser, som den hele Række af hæretiske Bilsfarelser have fremkaldt ligesaa den tidligste Oldtid og indtil det fjerde Aarhundrede. De almindelige Kirkeforsamlingers Historie giver i denne Henseende de gyldigste Vidnesbyrd om hvad der anerkjendtes for at være Gammelt og Uforanderligt, og hvad der forkastedes som vilkaarlige Menneskepaafund, der vilde forvanske og fortrænge den

af hele Kirken bevidnede katholske eller almindelige christelige Sandhed.

Denne Fabel om Kirkens og Christendommens Udartning forudsætter saaledes Muligheden af, at Kirkens Herre ved at tillade Wildfarelsen at anmasse sig den Plads i hans Kirke, som Han havde paa det helligste og høitideligste forfikkret og forudsagt, at Sandheden alle Dage indtil Verdens Ende skulde indtage, har derfor ikke blot fristet en Deel af Christenheden, men formelig givet den Ret til at opgive al Tro paa et guddommeligt Forsyn, der vaager over Kirken, eller med andre Ord, til at opgive Troen paa den Helligaand, som den aabenbarede evige Sandheds Vidne og den kirkelige Udviklings Leder. Saaledes skulde Gud selv have forstyrret og tilintetgjort Grundvol- den for al Tro, for Troen paa hans Almagt, Uforanderlighed, Kjærlighed og Sanddrubhed, eller med andre Ord for Troen paa hans Tilværelse. Thi en Gud, der modsiger sig selv og for- kaster og fordømmer sit eget Værk, er en Uting!

Denne Forkastelses- og Fordømmelsesdom skal Gud end- videre ifølge disse, trods deres Absurditet foreløbig indrømmede, Forudsætninger have ladet kundgjøre for Christenheden ved nogle enkelte Mand, der kaldte sig „Evangelister“ som Gud „i Ver- dens sidste Tider“ skulde have sendt for at fuldbyrde hans Straf- fedomme over den vanartede Kirke, og fremstille det hidtil for- dunklede og under Menneskesætninger begravne Evangelium i dets oprindelige Klarhed og Egthed. Men den Deel af Christenhe- den, der finder denne Mening saavel som hine urimelige Forud- sætninger, paa hvilke den er bygget, antagelig, synes ganske at glemme, at Gud, naar han i Fortiden sendte Propheter i et overordentligt Ord til sit udvalgte Folk, anerkjendte den menneskelige Fornufts Trang til og Krav paa Beviisligheder, der stadfæstede disse Sendebuds høiere Bemyndigelse eller Ret til at tale i Hans Navn, og at han derfor lod dem stadfæste de- res Sendelse deels ved Spaadomme, som opfyldtes, deels ved Undergjærninger, der tillige tjente til Pant for en senere Op- fyldelse af de foreløbig uopfyldte Forudsigelser. De synes end-

videre at glemme, at Christus stadfæstede og bevidnede Apostlenes og de øvrige første kristelige Sendebuds guddommelige Fuldmagt til at forandre og fornye hele Jordens Skikkelse, saavel i aandelig som i timelig og udvortes Henseende, ved en Række af underfulde Zdrætter, der begyndte i Jerusalem og blandt det jødiske Folk, og siden fremkaldte den storartede Forvandling og Omdannelse af den hele Hedningeverden, som med Rette maa kaldes for det største af alle Guds Underværker. Skulde nu det sextende Aarhundredes „Gudsmand“, som deres samtidige Beundrere og deres Gjernings efterfølgende Fortsættere og Forsvarere have kaldt dem, virkelig antages for at have været overordenlige og umiddelbare Sendebud fra Gud, da maatte de have kunnet legitimere deres Sendelse ved Mirakler *). Men det er noksom bekjendt, at det eneste Vidunder Reformationen har aabenbaret for Verden, er den unaturlige og aldeles ubegribelige Lettroenhed, hvormed baade dens samtidige og dens senere Di-

*) Der var derfor ogsaa dem, der dengang krævede dette Beviis, idet den med Reformationens Fremgang vøgende sædelige Forbøvelse rosfede deres Tro paa Reformatorernes guddommelige Sendelse. Luther greb da i sin Forlegenhed til den Udvei, at gjøre et ganske andet Begreb om Underets Charakter og Beviiskraft gjældende, end det, som alle fornuftige Mennesker hidtil stedse havde forbundet dermed. Han henvisse til usædvanligt Stormveir, Oversvømmelser, Torden og Lynslag, til Meteorer, Nedstyrtning af Kirketaarne, monstrøse Fødsler etc., og hans Tilhængere siden til endnu latterligere Ting. I det han saaledes satte Uregelmæssigheder i Naturens Orden istedetfor Under, som han selv skulde have udrettet, forstod han ligeledes med stor Letthed at stille det andet Mærke for den prophetiske Sendelse — Spaadoms-gaven i Forgrunden. Alle hine Tertegn, saavelsom den vøgende Demoralisation, fremstillede han da som useilbare Behudelser af Verdens nærførelsænde Undergang; thi det var jo efter alle Spaadomme ligesom Apostlenes Tider et afgjort Tegn paa, at de sidste Tider og Christi Gienkomst uærmede sig: at Menneskene bestandig bleve slettere, og Ugudelighed og Lastefuldhed tog Overhaand, medens iøvrigt Satan maatte bære Skylden for alle Misligheder, som ledsagede det nye Evangelium.

sciple og Talsmænd, tiltrods saavel for den sunde Fornufts For=dringer, som for den høiere Lov, der gjør sig gjældende gennem den christne Kirkes hele tidligere Historie, have taget disse En=keltmænds dristige Paastande om deres guddommelige Kaldelse og Sendelse for et fuldgjaldigt Beviis for hvad Gud tydeligt og klart, deels har kundgjort Umuligheden af, deels har — Mu=ligheden forudsat — givet Verden Ret til at fordre overna=turlige Tilkjendegivelser om!

Gaae vi herefter tilbage til den Tilstand, hvori den euro=præste Folkeverden befandt sig før Reformationen, og som efter vor Formening vilde have tilveiebragt en sand og virkelig Re=formation af Kirken og det religiøse Liv, dersom dette havde faaet Lov til endnu nogen Tid at gaae sin rolige Gang, da vil maa=stee En og Anden være i Forlegenhed med at besvare følgende Spørgsmaal: Naar Prædikenen ikke forsættes, naar det (som vi siden skulle godtgjøre) var langt fra, at de h. Skrifter, som det saa ofte er sagt, ikke blot i den tidligere Middelalder men ogsaa i det femtende Aarhundrede vare en for Folket tilflugt Bog: hvorledes kan man da forklare sig, at store Masser af Tysklands Befolkning saa let og hurtigt kunde løsriveres fra Kir=ken, og hele Lande og Folk andetsteds deels lade sig deres Fæ=drenetro fraliste, deels uden Modstand tvinge til at opgive den? Dette Spørgsmaal skulle vi i det Følgende besvare.

(Fortsættes.)

En kirkepolitisk Manøvre.

Det vil være Kirketidendens Læsere bekjendt, at den Ber=lingske Tidende af 2. Juni indeholdt et af Tyens Stiftstidende optaget Referat om Indvielsen af den nye katholske Kirke i Odense, hvori der ved Siden af en anden høist be=tegnende Fordreelse af, hvad der blev sagt i den ved denne Lei=lighed holdte Prædiken, berettes, at denne Kirke skulde være „ind=viet til den Hellige Somfru Marias Tilbedelse.“ Denne

malitjose, men, som det vil fremgaae af det Følgende, tillige høist tendentjose, og som saadan velberegne de Usandhed blev strax efter af den apostoliske Præfect berigtiget (i Berl. Tid. af 4. Juni) som en formentlig i den om Alt hvad der angaaer vor Kirke og dens Være almindelig udbredte Uvidenhed og fordomsfulde Uvillie begrundet Misforstaaelse af hvad der var sagt.

Man er ved saadanne Keiligheder vant til at see dem, der offentlig gjøre sig skyldige i forvanskede Gjengivelser af Andres Ord og Udtryk — om end under Undskyldninger og Udflugter — trække sig tilbage ligesoverfor bestemte Erklæringer af den Talende, saameget mere ved Keiligheder, hvor Ordene maae forudsættes at være vel overveiede, og hvor den Talende er en Personlighed, der har Ordet i sin Magt, og hvis Kundskaber om den paagjældende Sag intet fornuftigt Menneſte kan betvivle.

Ikke desto mindre havde man den Overræstelse i Berl. Tid. af 7. Juni at see en Skrivelse til dette Blads Redacteur fra den i Fyens Stiftstødt. navnløse Deferent, der her kaldte sig S. Lauridsen (efter hvad vi senere have hørt, en Skolelærer i Odense), hvori Sidstnævnte erklærer, at det, tiltrods baade for „Hr. Grønders“ og „Hr. Lichtes“ Indsigelser har sin Rigtighed med hans absurde Beretning om, at Kirken i Odense er indviet til *Somfru Marias Tilbedelse*, idet han med den for en saadan halvtunderet Theolog eieendommelige Vigtighed henviser til en Artikel i Fyens Stiftstødt., hvori han mener tilfulde at have klaret dette Anliggende. Det kan vistnok ikke andet end synes paafaldende, at denne Bedrivt allerede maa være udført den 3. Juni, altsaa kun een Dag efter den korte Berigtigelse, som Pastor Lighte havde tilstillet Fyens Stiftstødt. Bemeldte S. Lauridsen har nemlig i denne lange og i Formen overordenlig flotte Behandling af sit Thema bragt en saa stor Fylde af theologisk Værdom og katholsk Belæstthed tiltrovs, at man, i Betragtning af den forbausende Vanskundighed om alle katholske Anliggender, som selv protestantiske Geistlige ikke sjældent lægge for Dagen, vel maa studse ved at see en Seminarist, der har al sin Viden paa anden Haand, og vanskeligt kan antages tidligere at have været saa vel orienteret paa dette Gebet, med saa stor Nonchalance vise to katholske Geistlige til Rette, som om de ikke kjendte deres egen Religion, uagtet de begge have opoffret en Række af Aar paa Theologiens Studium, og saamtidig baade i Prædikener og Katecheser have udviklet de katholske Troessandheder baade for Gamle og Unge.

Men, har man allerede Grund til at forundres ikke min-

dre over denne sidste Uforstammethed, end over hiin hurtigt erhvervede og med saa stor Flothed udkrammede Lærdom om Tug, hvorom Vedkommende tilstrækkelig godtgjør, at han Intet selv veed, men kun giver de sædvanlige forslidte Rneb og polemiske Trivialiteter tilbedste, som ere blevene vor Religions Fjender uundværlige, — har man end nok saa megen Grund til at forundres haade over det Ene og det Andet i denne Retning: saa kunde vi dog med god Samvittighed, her som i saa mange andre Tilfælde, lade den opblaste Dumhed med al dens indbildste Uforstammethed efter Behag brede sig hvor som helst man finder den antagelig, og bøier sig for dens Annasælfser. Men hvad vi her paatale gaacr langt videre. Her foreligger nemlig en literær Skandale, som vi, til Ære for den offentlige Anstændighed, endnu aldrig have seet Mage til. Vi mene naturligviis den forommeldte J. Lauridsens Forsikkring, at han, „bestemt maa fastholde Rigtigheden af sit Referat (nemlig om Tilbedelsen af Zomfru Maria og de Hellige), indtil en stenografisk Gjengivelse af den holdte Tale overbeviser ham om, at han har hørt feil.“ Denne Fordring veed han godt, ikke kan fyldestgjøres; men vi overlade det til ethvert honnet Menneskes sædelige Følelse at finde det rette Udtryk for denne Manøvre, saavel som for den skamløse Injuration, den skal tjene til at dække*). Den Hensynsløshed, hvormed her en i Samfundet ganste obfkr Person har vovet offentlig at denuncere to hæderlige og i Rundskaab om det paagjældende Anliggende saavel som i alle andre Henseender uendelig langt over ham staaende Mænd for at have afgivet en usandfærdig og uæsterrettelig Erklæring i Anledning af en Sigtelse, der ikke blot angriber deres personlige og borgerlige Ære, men paa en oprørende Maade antaster deres Embede, og forhaaner det store Religionsfund, som de her i Landet repræsenterer, vilde under sædvanlige Omstændigheder qualificere Vedkommende til juridisk at drages til Ansvar som Bagvaster og Tresskander. Men da det ikke er nogen katholsk Geistlig tilladt at trykke til dette Modværge, har den apostoliske Præfekt bemyndiget os til, under Henviisning til hans i Berlingske Tidende af 4. Juni afgivne Erklæring, herved at stemple hiin Injuration som falsk og usandfærdig, idet han overlader det

*) Vi skulle endnu tilføie, at endog Citationstegnet med største Ugenærthed benyttedes for at give de paadigtede Ubsagu Sandsynlighed.

til det læsende Publicums eget Skjøn at bedømme, hvis Forsikkring — hans eller velbemeldte J. Lauridsens — de maatte være tilbøielige til at skænke meest Tiltro!

Vi lade hermed en Person fare, som efter vor Formening blot er benyttet til at figurere i Forgrunden som et tjenstvilligt og ved denne Leilighed brugbart Redskab for andre mere betydnende Autoriteter, der maatte vogte sig vel for at compromittere sig i det Tilfælde, at den hermed intendede Demonstration skulde mislykkes. Thi Ingen vil vel med Grund fortænke os i, at vi, ligeoverfor den heromtalte Udfærd, aabent udtale en Formodning, som, i Sammenligning med vore Modstanderes Insinuationer, efter vor Formening ikke engang kan siges at indeholde noget Brud paa den Delicætesse, som vi under andre Omstændigheder vel skulde vogte os for at træde for nær.

(Sluttes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I de den 30. og 31. Mai og 2. Juni afholdte General-Congr. (den 61., 62. og 63) talte ialt 16 Biskopper, af hvilke 10 erklærede sig for, og 6 imod Definitionen af Ufeilbarheden. Blandt disse sidste fremhæves især Biskop Stroszmayr af Bøsnien, der talte med stor Ro og Maadehold. Blandt de første roses den af Patriarchen i Jerusalem, Møgr. Valerga holdte Tale som et Mestervært af Veltalenhed. Ogsaa Erkebiskop Schæpman af Utrecht talte i denne Retning i sit eget og i de 4 øvrige hollandske Biskoppers Navn. I Holland hersker nemlig den største Enighed ikke alene blandt Geistligheden, men ogsaa blandt de øvrige Troende.

— Conciliet's senere Møder have kun været afbrudte den 8. Juni; ellers har man daglig været samlet, og er derfor allerede rykket betydelig frem i Specialdebatten af Schemaet om Primatet. I den 65. Gen.-Congr. (Pindsemandag) blev man færdig med den korte Indledning. Med den 66. G.-Congr. den 7. Juni sluttedes Forhandlingerne om Schemaets 2 første Capitler*). Paa denne Dag havde fem Fædre Ordet. Af disse

*) Schemaets Titel er: Den første dogmatiske Constitution om Christi Kirke. Det første Capitel handler om det apostoliske Pri-

talte 3, deriblandt Biskoppen af Paderborn, for, og 2 (Cardinal-Erkebiskop Schwarzenberg af Prag og Biskoppen af Biela i Piemont) imod Udkastet. I den 67. Gen.-Cong. den 9. Juni drøftedes det 3. Capitel af 6 Fædre: en Cardinal (Fyrst-Erkebiskoppen af Wien, Msgr. Kauscher), 3 Erkebiskopper (Mecheln, Tours og Rheims) og 2 Biskopper, af hvilke Kauscher og Msgr. Landriot af Rheims talte mod Udkastet. I det 68. Møde havde 10 Prælater Ordet, iblandt dem Biskoppen af Orleans. Paa denne Dag indtegnedes 51 Fædre, som ønskede at tale om det 3. Capitel (om Primatets Væsen og Betydning). Det er væsentlig mod dette og det efterfølgende 4. Capitel (om Pavens Ufeilbarhed, at Minoritetens Indvendinger fornemmelig ere rettede, og Debatten herover vil derfor rimeligvis tage Tid; men man nærede desuagtet almindelig det Haab, at Conciliets fjerde offentlige Session vilde kunne finde Sted paa Petersfesten. — Dette er imidlertid i senere indløbne Beretninger paa Grund af flere Omstændigheder erklæret for høist usandsynligt.

— I et af den dogmatiske Commission den 8. Juni afholdt Møde diskuteredes, ifølge en Correspondence til „Mainzer Journal“ de hidtil gjorte Bemærkninger til Indledningen og de to første Capitler af Udkastet. Efter Forslag af Cardinal Bilio skal Commissionen have foretaget nogle Forandringer ved Udkastets fjerde Capitel. — Med Hensyn til den tidligere omtalte (s. Nr. 13.) Afslutning af Generaldiscussjonen, og den liberale Presses Beretninger desangaaende erfares senere, at Andragendet om Afslutning ikke blot var underskrevet før den 3. Juni, men at det allerede den 2. Juni var oversendt til Præsidiat, samt tillige, at det ikke var undertegnet af 150, men af mere end 250 Fædre, saavel af Minoriteten som af Majoriteten. Som Følge heraf blev dette Andragende vedtaget saagodt som eenstemmigt, idet der kun blev afgivet 30 nægtende Stemmer. Cardinal de Angelis bemærkede, da han bragte Andragendet til Afstemning, at alle Anskuelser om Sagen nu med den største Frihed havde havt Leilighed til at yttre sig. Af de 63 Talere, som i 14 Møder havde udtalt sig om Udkastet i dets Almindelighed, hørte 26 til Minoriteten. De endnu indskrevne 43 Talere, som ikke fik Ordet, skulle for største Delen have hørt til Majoriteten.

mats Indstiftelse; det andet om Petri Primats Fortsættelse i de romerske Paver.

— Bladenes Vøgne om Conciliet. At den kirkefjendtlige Deel af Dagspressen ikke forfmaaer noget Middel, der er tjenligt til at nedsætte Conciliet i det almindelige Omdomme, er bekjendt nok, og vi have jævnlig leveret Exempler paa denne Kjendsgjerning, og navnlig omtalt de berøztede „Romerste Breve“ i „Augsb. Allg. Ztg.“, der i denne Retning have præsteret ganske overordnede Ting. Vi skulle her anføre et Exempel fra den senere Tid. I det 46 Brev læser man Følgende: „Biskoppen af Dreny-Brézé (en af Infallibilitetens Forsvarere) blev ved denne Leilighed fordunklet af en Sicilianer. Vi Sicilianere, sagde denne sidste, have en ganske særegen Grund til at troe paa jaantlige Pavers Ufeilbarhed. Petrus har som bekjendt i sin Tid prædiket paa vor D, paa hvilken han allerede foresandt et betydeligt Antal Christne. Da han nu erklærede, at han var ufeilbar, fandt disse Christne, som endnu ikke havde hørt noget herom, denne Paastand utrolig. Men for at komme paa det Rene hermed, sendte de en Deputation til den h. Zomfru i Zerusalem med det Spørgsmaal, om hun havde hørt noget om Petri Ufeilbarhed. Hun svarede da, at hun tydelig kunde erindre, at hun var tilstede dengang, da hendes Søn forlehnede Petrus med dette specielle Fortrin. Dette Vidnesbyrd var tilstræffeligt til fuldkommen at berolige Sicilianerne, og de have siden stedse holdt fast ved Troen paa Pavens Ufeilbarhed.“ „Münchener Pastoralblatts“ romerste Correspondent siger herom: „I Sandhed en støn Anekdot; men Stude kun, at ikke et Ord af samme er sandt! Og naar derfor Allg. Ztg.' Correspondent forsikkrer: „dette er den 14. Mai 1870 virkelig blevet sagt i Conciliets Aula,“ saa kan jeg ikke andet end tilføie: Dette er en frækt Vøgn, som virkelig læses i Allg. Ztg. af 23. Mai 1870. Ikke blot har ikke en Ene af de i hiint Møde tilstedeværende Biskopper, som jeg udtrykkelig har spurgt derom, hørt et Ord af denne Historie, men den høiarv. Hr. Biskop Eclesia af Patti har endog formelt afgivet den Erklæring, at hverken han eller Noget af de to sicilianste Erkebiskopper, som havde Ordet den 14. Mai, have fremført Noget, der kunde give Anledning til at blamere dem offentlig ved at beskulde dem for at have opvartet Conciliet med saadanne Historier, og at denne Beretning til A. Z. derfor er aldeles opdigtet.“

Vi bemærke i denne Anledning, at A. Z.' Meddelelser om hvad der foregaaer paa Conciliet, paa Grund af det Skin de have af Fuldstændighed og Noiagtighed i Enkeltheder, ere en Hovedkilde for alle de sandhedsforvanskende Beretninger om Con-

ciliet, som Dagspressen bringer i Omløb. Den heromtalte Historie har saaledes her givet „Fædrelandet“ (af 8. Juni) Stof til en voldsom Declamation imod Conciliet, som en Forsauling, der ved for al Verden at documentere et saa utroligt Undermaal af sund Menneskeforstand hos sine Medlemmer, gjør sig værdigt til alle fornuftige Menneskers allerdybeste Foragt! Men der gives dog forhaabentlig ogsaa andre virkelig fornuftige Mennesker, som med os forundre sig over, at en saa intelligent Leder af den offentlige Mening kan gjøre sig skyldig i den Dumhed at troe saadanne Absurditeter!

— Et Vidnesbyrd af en Modstander. Den apostaserede katholske Geistlige, Dr. Pichler, tidligere Præst i München, som for nogle Aar siden gik over til det russiske Schisma, derefter blev kaiserlig Overbibliothecar i Petersborg, og som har gjort sig bekendt ved forskjellige Skrifter, der røbe et uforsonligt Fjendskab mod den katholske Kirke, opholdt sig for nogen Tid siden i den russiske Regerings Grinde i Rom. Han fandt under dette Ophold Leilighed til at erholde Underretning om Conciliets Forhandlingsmaade. Trods hans Fordomme og Uvilje mod den h. Stol tog han dog ikke i Betænkning i Wienerbladet „Presse“ af 8. April at udtale følgende Dom desangaaende:

„I Henseende til den væsentligste Anklage man har reist imod Conciliet, nemlig Mangel paa Frihed, da have vi under vort Ophold i Rom havt Leilighed til at danne os en ganske anden Mening herom. Det forekommer os, at intet af de tidligere Concilier har kunnet glæde sig ved større Frihed og Uafhængighed, end det nærværende; men de constitutionelle Minoriteter have til alle Tider klaget over Mangel paa Frihed. Efter nogle Bemærkninger om Minoriteten og navnlig de tydske Biskopper, hvis Stilling betegnes som ullog og uholdbar, da deres Seir efter Dr. P.' Mening vilde hidføre Tilstande, der vare langt misligere end Ultramontanismens, yttreer han sig dadlende om de i Augsb. Allg. 3tg. offentliggjorte Romerske Breve og alle de Udfald, som Dagspressen har tilladt sig mod Ufeilbarhedens Forsvarere, og siger til Slutning om Biskopperne Martin af Paderborn og v. Ketteler af Mainz, der som bekendt, hvad dette Punkt angaaer, staae som Modstandere ligeoverfor hverandre: „Man sige om disse to Mænds Retning hvad man vil, de ere dog de lærdeste Theologer blandt Nordtysklands Biskopper.“

London. Avisløgnene. Den romerske Correspondent for det protestantiske Blad „Diplomatic-Review“, der for sit

eget Bedkommende er en høist agtværdig Undtagelse fra sine Colleger, udtaler sig paa følgende Maade om disses Beretninger om Conciliet: „Den Opgave at komme paa det Nene med, hvad der med Hensyn til disse er sandt eller ikke sandt, vilde med temmelig Sikkerhed kunne løses ved, at Læserne fulgte den simple Regel, at ansee det Modsatte af det som de læse, for sandt. Derfor som de altid gjorde dette, vilde de i det Hele være sikke paa at danne sig den rigtige Forestilling om Tingenes nærværende Stilling.“ Derefter kommer Correspondenten til at omtale „Times“ og dets fornyttede Optringer om „den Bankundighed, Fordærvelse og Usikkerhed som gjør Rom berøgtet (infamous) blandt alle europæiske Hovedstæder,“ og tilføjer: „Rom er i Virkeligheden kun forsaavidt infam, som Timescorrespondentens Nærværelse kan gjøre det dertil. Sandheden er nemlig den, at Rom overgaar alle europæiske Hovedstæder ved Fraværelsen af alle ydre Tegn paa moralsk Corruption, saavelsom ved den Ro og Orden, der hersker i dets Gader. Naar man dermed sammenligner det velbekjendte Udseende af det londonste Gadeliv, og overveier Betsafsenheden af de daglige Politirapporter, saa ere de nysnævnte Optringer af Times et mærkværdigt Exempel paa den meest uforstammede Usandfærdighed, som vi nogenfinde have seet nogen Journals Spalter befudlede med.“

Marieforeningen

holder sit Møde Søndagen den 3. Juli Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 3die Juni. 4de Sondag efter Pintsfe. Marie Hjemfølgst. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messfe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken.
- NB. Søndagen den 3. Juli afholdes den tredie Qvartals-Collect af Peterspenge. 4. M., Franciscus Caracciolo, Bisk. 4. Ti., Bonifacius. Martyr. 6. D., Octav af de h. Apostelskyrkers Petri og Pauli Fester. 7. Co. Pulcheria, Somfru. 8. F., Elisabeth, Dronning. 9. L., Zhubommelse af den h. Somfrues Vidundere.
- Søndagen den 10de Juni. 5te Sondag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messfe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 11. M., Veronica af Julianis. 12. Ti., Johannes Qualbertus, Abbed. 13. O., Anafletus, Pave og Martyr. 14. Co. Bonaventura, Biskop og Kirkelærer. 15. F., Apostlenes Deling. 16. L., Maria af Karmelbjerget.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 15.

Søndagen den 17de Juli.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — En kirkepolitisk Manøvre. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Nordamerika.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortsat fra Nr. 14.)

Hvori har da altjaa det ved første Blik Ubegribelige og Baaafaldende sin Grund — at Trøstet fra den gamle Kirke i et saa forbausende kort Tidrum kunde antage saa store Dimensioner, og paa de fleste Steder lade sig fuldbyrde med en saa mærkværdig Kethed, uagtet det (s. Nr. 12) historisk kan godtgjøres, at hverken Prædikenen eller Folkeundervisningen enten i Tiden nærmest før Reformationen eller tidligere forsømtes? Det er dette Spørgsmaal, vi have paataget os her at besvare.

Det maa da fornemmelig vel bemærkes, at Forudsætningerne og Midlerne i denne Henseende vare ganske andre end i en senere Periode, og navnlig i vor Tid, hvor Læsning og methodist Skoleundervisning har en saa gennemgribende Indflydelse paa den aandelige Udvikling. Al Undervisning var i den foregaaende Deel af Middelalderen saagodtsom udelukkende mundtlig, og det var fornemmelig Tiggermunkene, der, forinden Bogtrykkerkunsten og Læselysten lettede den øvrige Geist-

lighed dette Arbejde, havde den Fortjeneste at meddele baade Gamle og Unge, især i de lavere Classer, den efter deres Fatteevne indrettede religiøse Opdragelse og Underviisning. De levede med Folket og for Folket, færdedes mellem alle Classer af samme, og havde igjennem et Tidsrum af henimod tre Aarhundreder store Fortjenester af Europas christelige Civilisation. Her i vort Fædreland vare Franciscanerne overalt Folkets Yndlinge. Men det maa, med Henblik paa disse Forudsætninger og Tilstande, dog findes ganske naturligt, at Underviisningen hverken i Prædikenen eller i Katechesen kunde være af den Bestaffenhed, som Tiden efter det kirkelige Schisma krævede, og som Tridentinerconciliets Reformdecreter under de derved fremkomne, hidtil ukjendte Forhold medrette indskræpe. Der var tidligere ikke nogen Fornødenhed for en begrebsmæssig Fremstilling af den christelige Troeslære. Bestemt formulerede Dogmer vare ingen Nødvendighed for Folket, saalænge det levede i en tryk og uforstyrret Besiddelse af den christelige Sandhed, og saalænge det ikke faldt Noget ind at betvivle Kirkens Enhed og Katholicitet, eller — hvad der vil sige det Samme — den aabenbarede Sandheds guddommelige Udspring. Alt hvad der efterhaanden er blevet kirkeligt Dogma, har nemlig fra Begyndelsen af været tilstede i den christelige Bevidsthed, saaledes som det Overnaturlige og Evige aabenbarer sig for Troen, og opfattes og fastholdes i Troens umiddelbare Anskuelse. Definitionen eller Begrebsfremstillingen af det som er utvivlsomt vist og sikkert for den Troende, er derimod aldrig kommen, førend haretiske Indvendinger og Modsigelser gjorde den nødvendig.

Vil man nu falde det en Mangel, at hiin Tids Underviisning og Prædikemaade lagde saa liden Vægt paa Dogmet og Systemet, og fornemmelig blev staaende ved den moralske Anvendelse, samt den mystiske og opbyggelige Side af Aabenbaringens Indhold, da skulle vi ikke trættes med Noget om dette Punkt, men indskrænke os til den Bemærkning, at denne, ligesom saa mange andre Mangler, der kunne paavises ved Fortidens Tilstande, stod i den næieste Forbindelse med Forhold, der ikke

kunde være anderledes. Vi gjentage derfor: Det katholske Dogma stod dengang i det Hele og Store uanfægtet fast i de christelige Nationers Bevidsthed. Troens hele Indhold levede implicite i samme, uagtet det ikke var udtrykkelig formuleret, og dette sidste var ikke Tilfældet, fordi Ingen dengang ahnedede store Bildfarelser, som i en paafølgende Tid skulde røkke Grundpillerne for den i den umiddelbare Tro grundede Overbeviisning, eller undergrave det Grundlag, som betinger Troens hele overnaturlige Charakter. Dette Grundlag er Kirkens eller, om man vil, den guddommelige Sandheds Autoritet, der kræver den menneskelige Fornufts Underkastelige overfor det som Gud har aabenbaret, og ved overnaturlige Midler har beviisliggjort som evig og uforanderlig Sandhed. Men hvad der i hine Tider, da Forestillingen om en fuldstændig betryggende Sikkerhed mod al Bildfarelse i Troen var rodfæstet i Forvisningen om Christi virkelige Nærværelse i Kirken og den Helligaands uafbrudte veiledende og udviklende Virksomhed, — hvad der dengang betragtedes som Troens og al indre Overbeviisnings uantastelige Grundlag, der atter paa det nøieste var sammenvojet med Trefrygten for den guddommelige Autoritets vedvarende Nærværelse i Kirkens Overhoved og hele Kirkelegemets Organisation — det rystedes i sit inderste Væsen ved de dristige Paastande om Kirkens Udartning og det høirostede Optraad til at skille sig fra den. Ligeoverfor disse hidtil uhorste Paastande og Opfordringer stod den Deel af Folkene værgeløs, hvem Mangel paa dybere christelig Følelse og Hjertets Fromhed fristede til at tvivle om Sandheden, Rigtigheden og Berettigelsen af, hvad deres Erkjendelse ikke kunde gjøre dem Rede for. De mange uheldvarslende Misligheder i Kirken og Kirkestyrelsen gjorde, som det gaaer i alle revolutionære Tider, den store Mængde mistænkelig mod det Forsvar der førtes for det Bestaaende, fordi Folket, hvor vel det end var underviist med Hensyn til det christelige Liv og i Fromhedens forstjællige Dvælses, befandt sig i Uvidenhed om de Beviisgrunde, hvormed hos Enkelte en mere udviklet christe-

lig Erkjendelse, og — som ovenfor bemærket (s. Nr. 13) — den katholske Fælledebevidstheds stærke Magt hos Størstedelen af de katholske Nationer afviste hiint Angreb paa hele den overleverede Tilstand. Gjorde paa den ene Side den skjælle Tillidsfuldhed, hvormed Luther beraabte sig paa den gamle Kirke, den oprindelige og uforfalskede Christendom, ja endog paa Kirkefædrenes Vidnesbyrd*), Mange mistænkelige og tvivlraadige, saa bragte paa den anden Side Skinnnet af en Christelighed, Troesstyrke, Ydmygded og indre Fromhed, der for godt Kjøb bød Tiden noget ganske Nyt — som dets Unbefaleres foregivne Erfaring priste som en hidtil ukjendt aandelig Herlighed — en stor Mængde af de bedre Mennesker i et fuldkomment Bildrede med sig selv. Deres Erkjendelse omtaagedes af den grundigste Forvirring med Hensyn til Forskjællen mellem det Gamle og det Nye. Mange fandt denne i Christelig Henseende at være af mindre Betydning, og ventede i alle Tilfælde, at det stærke Røre absolut i Tiden maatte bære gode Frugter. Dette er jo som bekjendt en i revolutionære Tider overalt herskende Forventning, og det er ligeledes bekjendt nok, at endog et ikke ringe Antal af Datidens ædlest Mænd lode sig henrive af Bevægelsens Strøm, men at de efter en kort Tids Skuffelse fik Vinene op for dens sande Charakter og fordærvelige Virkninger, og vendte tilbage til den forladte Moderkirke, for at stille sig i dens trofaste Forsvarerers Rækker.

Saaledes forenede sig dengang Alt for at give det radicale og ufuldkomne Angreb paa den hele gamle Kirkelære et blændende Skin af Berettigelse. Saalænge det ophidsende Raab syntes udelukkende at være rettet mod de kirkelige Misbrug, var det let forklarligt, at ikke blot den store Mængde af Folket, men ogsaa ikke Faa af den dannede Klasse, ja selv Theologer

*) Vi have ved en tidligere Leilighed omtalt, at Luther, alt som hans Bærk vandt udbredt Anerkjendelse, omtalte Kirkefædrene med stor Ringagt. Deres Ord tjente blot til Unbefaling i Begyndelsen, da det gjaldt om at vinde Folkemeningen.

og andre lærde og fromme Mænd, fEx. Erasmus, Staupitz, Wigel, Pirkheimer o. m. A. bifaldt og beundrede Luthers, fjæffe Optræden. Men dengang, da det blev klart for alle Bedre blandt de Kundige, at Misbrugene og Klagerne over samme blot vare en Anledning og en Begyndelse, og at den saakaldte Reformationens sidste Diemed var den gamle Kirkelæres Tilintetgjørelse og den katholske Christendoms Udryddelse, da var det desværre for sildigt for den store Mængde at vende tilbage til det Gamle. De roudbegjærlige verdslige Magthavere ilede nemlig med, saa hurtigt som muligt overalt at slaae de nye Tilstande saa fast, at enhver Forandring blev umulig. Enkeltmænd blandt de høiere stillede Mænd og Kvinder i Samfundet kunde til Nød, men dog langt fra alle Steder, redde deres Overbeviisning og Tro. Men de store Mæsser af Folkene spurgte man slet ikke om deres Mening. Det var vel mange Steder lyftedes de verdslige Stormands beføldede Haandslangere at ophidsje Barmen af Bøvelen i Kjøbstaderne til alleslags Excesser, fEx. Nedbrudelse af Alterne, Vanhelligelse af det allerh. Sacrament, saavelsom af de hellige Redstaber, der beemtttes ved Fremførelsen af det sacramentale Offer; og dette skulde have Udseende af eenstemmige folkelige Demonstrationer, og som om de fromme, for det rene Evangelium og deres Folks aandelige Velfærd omhyggelige landsfaderlige Herskere kun gavede efter for Folkets almindelige Stemning og Ønsker. Men Enhver, der kjender Historien af andre Rilder, end de Haandbøger, hvori disse Begivenheder ere fremstillede med det bestemte Formaal for Die, at vedligeholde den Betragtning af samme, som betinger den tilveiebragte Tilstands Barighed, — Enhver der kjender den virkelige, og ikke blot den i hiint Diemed tillavede Historie om Reformationens Indførelse, han veed ogsaa, at overalt den bedre Deel af Folket kun med Rædsel og Gru var Vidne til disse Ødelæggelses og Profanationens sacrilegiste Vederstyggeligheder. Men det er under og efter alle Revolutioner altid det feirende Parti, der lægger Historien tilrette baade for Samtid og Eftertid, og det var derfor altid først en senere Tids mere

uhildede Sands, som har aabenbaret for Verden, hvilke Midler man betjente sig af, for at berolige Folket, der overalt stillede en væsentlig Betingelse for sin Villighed til at gaae ind paa det Nye, man bød det, og som vel at mærke Ingen endnu kjendte.

Folket protesterede nemlig overalt imod Affkaffelsen af den gamle Christendom og Christentro. Ingen ny Religion, ingen ny Tro! Det var Betingelsen, som det uvidende Folk dengang stillede dem, der havde opkafstet sig til dets aandelige Formyndere baade for Tid og Ewigheid; og den landsfaderlige Omsorg forsømte ikke at staae den menige Menneskes Fordomme, ved at benytte et Mittel, som unægtelig havde Udseende af at være en solid factist Bekræftelse paa de givne Forsikringer om, at det var saa langt fra, at man havde til Hensigt at berøve Nogen hans gamle Tro, at man kun vilde forbedre Kirkevæsenet og Gudsdyrkelsen.

Det blev nemlig baade hist og her i Tydskland*), og overalt her i Danmark udtrykkelig befalet alle Præster at vedblive at betjene sig af det latinske Sprog ved Gudstjenesten, til syne-
ladende feire den h. Messe, og navnlig, endskjøndt man naturligviis udelod Messens Canon, fremdeles at benytte Misfalet, samt før Communionen at opløste Hostien og Kalken. Saaledes blev Folket her og andetsteds lutheraniseret, uden at vide, hvordan eller hvorfor! Et mægtigt virkende Motiv for Land-

*) Det maa dog bemærkes, at Forholdene i Tydskland stillede sig anderledes end i England, Sverrig og her. Det var nemlig naturligt, at det lykkes ganske anderledes i Tydskland, end noget andet Sted at ophidse Folket massedviis mod Kirken, saa at det fik Udseende af, at f. Ex. hele Byer vare enige om at affkaffe Messeofferet. Men det er alligevel vist, at de der toge Deel i disse Forgriberier paa det Hellige og i Voldsomhederne mod Kirkens Tjenere, overalt udgjorde en ringe Minoritet. Naar man erindrer, hvorledes hele Lande dengang bleve berøvede deres katolske Tro, ved at Fyrsterne indforskrev sachsiske Reformatorer, og pludselig ved Magtsprog indførte de her ontalte for Mængden skjulte Forandringer, da kan man ikke længer forundre sig over, at Alt er gaaet som det gik!

almuen vare Løvterne om store Vættelser i Afgiøter til Kirken og Geistligheden. Hvorledes man siden indfrie de disse Løvter, er bekjendt nok. Almu en havde nemlig hele Fortiden igjennem modfat sig Erløggelsen af den fulde Tiende, idet den altid havde viist sig villig til at nyde Præstens og Kirkens Part af Tienden, men derimod standhaftig vægret sig ved at erlægge Bispetien den. Det var kun lykkeses Biskop Abjalon, med Magt at gjen nemføre Nydelsen af denne Afgiøt i Sjælland og Skaane, og senere Biskop Waldemar at opnaae dens Erløggelse i Slesvig. Istedetfor nu at fritage de Nydende, og bevare de Ikke nydende i Nydelsen af den tidligere Frihed, opkrævedes siden denne Afgiøt med en langt større Streng hed end før, over hele Landet under Navn af Kongetiende, og Bøndestanden lærte snart af bedrøvelig Erfaring de Frugter at kjende, som „Forbedringen af Gudsdyrkelsen“ bragte dem. Halsjernet, Træhesten, Kongernes og de adelige Plageres Fogder, samt Børnedstabet og Stavnsbaandet dannede en isienfaldende Mod sætning til den tidligere Tilstand, da Vandalmuen vel ofte havde besvaret sig over Abbedernes og Biskoppernes Forbring er, men ikke havde Grund til at klage over den Streng hed, hvormed de bleve inddrevne. Kommer nu til alt det Foregaaende den Terrorisme, hvormed den kirkelige Omvæltning, efterat det første afgjørende Skridt var gjort, efterhaanden befæstedes og opretholdtes, da vil Ingen længer undre sig over det her omtalte ellers ubegribelige Phænomen — at hele Folketsfærd og Lande saa let kunde bringes til at opgive deres nedarvede Tro og lade sig løsrive fra den i den almindelige Bevidsthed dybt rodfæstede kirkelige Eenhed.

Sagen var nemlig, som vi ovenfor have viist, den, at Folket ikke havde nogen klar Forestilling om, hvad det stod i Begreb med at tabe, og hvad man vilde byde det i Erstatning for det Tabte. Det saae endnu i lang Tid efter dets Mening det Samme foregaae i Kirken som forhen. „Den store Bog“ (Mis salet) vedblev en Tid lang endnu at ligge paa Alteret, indtil man fandt det betimeligt, efter først at have vant Menighederne

til Forkortninger og Indskjndelse af Bønner i Modersmaalet, at indføre nye Agender eller saakaldte Alterbøger, hvis Indhold efterhaanden reduceredes til deres nuværende liturgiske Magerhed. Den Tilstand, hvori det menige Folk saaledes var geraadet, kan derfor sammenlignes med en Fælde, hvortil Indgangen er let og aaben, men Udgangen for bestandig tillukket. Vilde man nu end for den uvidende store Mængdes Bedkommende give os Medhold i den Maade, hvorpaa vi have forklaret den Lethed, hvormed det sextende Aarhundredes store Alfald fra Kirken iværksattes, da kunde man dog endnu gjøre den Indvending, hvorledes det var muligt, at den mere oplyste Deel af Folkene, som var gennemtrængt af Overbeviisningen om den gamle Kirkes Ret, uden høirøstede Protester kunde finde sig i denne voldsomme Undertrykkelse af Samvittighedens helligste Ret. Hertil svare vi, at i de store Lande, navnlig i Tydskland og England, var det netop saadanne Protester fra katholske Geistlige og andre oplyste Mænd, som, ved i rette Tid at gjøre deres Indskjndelse gjældende, reddede Samvittighedsfriheden og den gamle Kirke fra Undertrykkelse. Blandt mindre Folk, sEx. her, var det heelt anderledes. Der manglede Modstanden saavel mod den første Overrumpling, som mod dennes yderligere Befæstelse den nødvendige Kraft. Det følte sig strax, at det snart vilde blive stemplet som Majestætsforbrudelse at modsætte sig Kongens Willie. Endnu var Kongen vel ikke enevaldig, men efter lutheriske Grundsætninger forenede han i sin Person, som Landets kirkelige Overhoved, den hele Fylde af kirkelig Myndighed, som Paven og Biskopperne før havde udøvet.

(Fortjættes.)

En kirkepolitisk Mængdre.

(Stuttet).

Naar man seer hen til den usømmelige Maade, hvorpaa den katholske Religion ved enhver Leilighed hertillands offentlig

forhaanes, ikke blot af uvidende Døgnliterater i den politiske Presse, men ogsaa af Religionsitetens og Sædelighedens officielle Bogtere, den folkekirkelige Geistlighed, der baade i deres Prædikener og i deres kirkelige Organer yde deres Skjærv til den Syndflod af Ukvemsord, som idelig udslynges mod vor Kirke, da er man vel berettiget til at tillægge disse Mænd den Overbeviisning, hvis Fromhed og gode Mening vi ivoerigt her skulle lade være ufortalt — at Alt hvad der kan siges mod Katholicismen, ligegyldigt fra hvilken Side det kommer, nødvendig maa tjene til at fremme de specifik-protestantiske Interesser. Vi for vor Deel ansee det vistnok for en Umulighed, og derfor for en stor og meget betænkkelig Skuffelse, at den irreligiøse Maade, hvorpaa et hvilketfomhelst Religionsfund forhaanes, skulde komme dem, fra hvilke saadanne Forhaanelser udgaae, tilgode. Men det er nu ikke desto mindre en Kjendsgjerning, at det forholder sig saaledes. Hvad kan da vel under disse Omstændigheder kaldes mere folgerigtigt og naturligt, end at de, som ere betagne af hiin forkastelige Indbildning om den protestantiske Majoritets Ret til at benytte ethvert brugbart Vaaben til at forkleine og nedværdige den eneste Religion, hvis mulige Fremgang de Alle ere enige om at ansee for faretruende for deres hidtilvarende sociale Magtstilling, — hvad er da mere selvfølgeligt, end at navnlig alle de meest udpragede Partiførere i den folkekirkelige Geistlighed ansee det for en ligefrem pligtmæssig og hæderlig Vdræt, at tilføie denne forhadte Medbeiler ethvert tænkeligt Nederlag i det almindelige Dømdømme?

Det er os nemlig noksom bekjendt, at enhver Udvidelse af den katholske Kirkes Virksomhed, som den ved Grundloven af 1849 forundte Religionsfrihed, i hvorvel hidtil i meget ringe Omfang, har gjort mulig, betragtes med stælende Blikke; det er os tilfulde bekjendt, at man anseer det for et Angreb eller en fjendtlig Demonstration, at vor kirkelige Værdighed siden hiin Tid har gjort hvad der kunde gøres for de her i Landet adspredte Katholikers religiøse Tarv, hvis tidligere kummerlige Vilkaar — ingen Præst og ingen Kirke — man ikke har skjænknet mindste Deeltagelse, medens man offentlig fra en vis Side har seet det fremhævet som et gladeligt Tegn paa den voxende Friheds sans paa det aandelige Livs Enemærker, at Secternes og Secterernes Tal i denne Tid er voget! Vi finde dette ligesaa naturligt som det ovenfor omtalte Phanomen; thi Secternes Fremgang er et bestemt Barometer for den almindelig herstende religiøse Indifferentisme, hvilken den katholske Kir-

tes Krav paa at være og gjælde for den sande af Christus virkelig stiftede Kirke er en stedse stikkende Torn i Rjødets, der ikke lader Vedkommende Rist eller Ro, førend denne store Fredsforstyrrelse, som man af denne Grund har kaldt den, er ryddet af Veien, eller i alt Fald gjort ufsadelig.

Saaledes maa det befindes ganske forklarligt, om Een eller Flere af dem, som paa ethvert Sted, hvor den katholske Kirke søger at samle sine adspredte Medlemmer, repræsentere det for nærværende Tid noksom bekjendte Parti i Folketirken, der vel ikke for sin egen Deel hndler den herskende Indifferentismes Grundsætninger, men ingenlunde forsmaaer dens eller nogen af Fanatismens øvrige Løstestængers Had til den katholske Christendom, — om dette Parti, som mener at have et særligt Privilegium paa at gjælde for den rette og eneste sande „almindelige Kirke“ eller „vor Herres Jesu Christi Kirke i den danske Folkekirke,“ kan være blevet i høi Grad indigneret over den ubørte Driftighed, at den katholske Kirke har vovet, midt i Landets næststørste Stad, og ligeoverfor den gamle Kathedralkirke at etablere en lille besteden Filial, efterat den katholske Cultus nu i over tre Aarhundreder har været fortrængt fra den ærværdige gamle, i den katholske Tid og af Fortidens katholske Beboere opførte Kirke, som tilligemed de to andre Kirker fra den katholske Tid ere denne Stads mærkværdigste og skønneste offentlige Bygninger. Men det burde dog ved denne Heilighed betænkes, hvorfra man baade i Odense og alle andre Steder har baade de gamle storartede Stiftskirker, og saagodisom alle Landsbykirker over hele Landet, jaavel som alle Midler til at muliggjøre en kristelig Gudsdyrkelse! Naar man tænkte lidt nærmere herover, og navnlig over den Maade, hvorpaa man erhvervede Alt dette for den nye Religion, der ingenlunde ved Aandens og Overbeviisningens seirende Magt, men udelukkende ved reent verdslige og verdslige Hensyn tjenende Midler fortrængte den gamle: da vilde man forhaabentlig betragte baade det som dengang skete og det som nu skeer med andre Dine, end det nuomstunder sædvanlig er Tilfældet!

Vi have flere Gange hørt den Mening udtalt af protestantiske Geistlige, at naar man for Alvor vil den katholske Kirke tillivs, og bibringe den et afgjort Nederlag i den almindelige Mening, da er det den fra Reformationstiden traditionelt nedarvede Bestyrdning for „Afgudsdyrkelse,“ man væsentlig har at holde sig til. Med dette Navn have jo det kirkelige Schismas Patriarcher og deres tallose Efterfølgere nu een gang

stemplet den Dyrkelse *), som i den katholske Kirke ydes den saligste Jomfru og Kirkens øvrige Hellige. Kunde det da lykkes, ogsaa i vor Tid at faae denne Bagvaskelse slaaet ret fast i den store Mængdes Bevidsthed, da mener man at kunne spare al Uleilighed med Resten, eller i det mindste blot behøve at opregne Et og Andet, som ligger nærmest forhaanden af det gangbare Sønderegister, som man altid har paa rede Haand, f. Ex. Af-laden, de forhadte gode Gjerninger, Skriftemaalet og adskilligt Andet, hvorom man godt veed, at det vilde gjøre Veien til Himmerige utilbørlig trang for de ærede Samtidige, blandt hvilke Læren om Daaben og Troen alene synes at finde større og større Anerkjendelse som det ene fornødne Vilkaar for Saligheden! Fra dette Standpunkt nægte vi ikke, at det er en ret siffig Taktik, ved en Velighed som denne at gjøre et Forsøg paa, ved en saadan Force-Demonstration med eet Slag at ruinere den katholske Kirkes Credit i Odense. Kunde det lykkes aandelig at tilintetgjøre den, ved at vække alle fromme Menneskers dybde Indignation over dette oprørende Forsøg paa at indføre Afgudsdyrkelse **) i en By, der nu alt i lang Tid har kunnet glæde sig ved, at den sande og rette i Folketirken skjulte og adspredte hellige almindelige Kirke med dens enesaliggjørende Naabslære har opslaaet sit Paulun indenfor dens Enemærker, og maafee kunde have Udsigt til, i en nær Fremtid at vinde Gueherredømmet over den almindelige Bevidsthed, — kunde det under disse Omstændigheder lykkes, med eet Slag aandelig at knuse Katholicismen, da var man jo eengang for alle færdig med den! Thi

*) Vi bemærke her, at Molbechs Ordbog ikke kan gjælde for nogen Autoritet med Hensyn til den rette Brug af dette Ord. Den katholske Kirke bruger det overensstemmende med dets historiske, fra det latinske Sprog (colere, cultus) haabe paa den kirkelige og almindelig conventionelle Talebrug overførte Betydning. Igesaalidt kunne vi gaae ind paa den lærde Skolemesters lignende Henviisning til „Nordiskt Conversationslexicon“ som en autentisk Kilde til Kundskab om den katholske Lære. Denne Antagelse staaer i lige Rang med den naive Formening, at alt hvad man læser paa Træk eller i Aviser er sandt!

**) Det er ikke uden Interesse, at vor nære Literaturs eneste kirkehistoriske Værk af nogen Betydning („den danske Kirkes Historie“ ved Dr. L. Helweg) lægger stor Vægt paa dette Punkt, idet Fjere flere Steder paa en paaafaldende søgt Maade anbringer Udtrykkene „Tilbedelsen af den h. Jomfru,“ „Mariaforgubelsen“ o. lgd. Tendensen hermed er ganske utvivlsom.

hvem veed ikke, hvad en døbt rodfæstet Bevidsthed om den aandelige Ret kan føre til? Eller hvor er Grandsen for den dødige Indignations reent aandelige Kraftuttringer? Hvor ofte saae man ikke denne i den reformatoriske Begejstringes Guldalder give sig Lust i de nøjsom bekjendte Haandgribeligheder, hvis Gjengjælde i vor Tid i visse Partigængeres Dine vilde give saadanne folkelige Demonstrationer et Præg af den høiere Inspiration, der begejstrede de Pøbelvarme, der i Reformationsaarene nedbrød Alterne og plyndrede Kirkerne?

Angaaende dette Punkt skulle vi isøvrigt endnu blot tilføie, at, ligesom hele den her omtalte, paa den store Masses Bannkundighed beregnede, Manøvre heldigviis er mislykket, saaledes troe vi at kunne forsikre den eller dem, der maatte have overdraget den forommeldte obscure „Referent“ det Hverv offentlig at forhaane den katholske Religion og Gudsdyrkelse, at de befinde sig i en Wildfarelse, der vidner om et ringe Maal af Wienneforskundskab — naar de smigre sig med Haabet om at kunne indbilde den fornuftigere Deel af Publicum Noget af al det Nonsens, de paadigte den katholske Kirkelære, hvilken de tydelig vise, at de selv aldrig have fundet det Umagen værd at gjøre sig bekjendte med. Der er vistnok Mange, som gjerne høre disse Bagvaskelser idelig gjentage, men de troe dem ligesaa lidt som de, der sætte dem i Omløb! De, der have Kundskaben, maae nødvendig vide med sig selv, at de Inve, og vide, hvorfor de gjøre det; de der ikke have den, have i det mindste en hemmelig men sikker Følelse af, at de blive holdte for Nar; men de finde sig heri for det gode Diemeds Skyld, og dette sidste fremgaaer, som ovenfor antydet, af det fælleds skjulte Had til det Sande og Ænesaliggjørende!

Naar vi i det Foregaaende have behandlet den lærde Seminarist som en Figur, der ved denne Leilighed blot har ageret i Forgrunden, men overført Ansvaret for denne Skandale — vi mene først Paadigtelsen, og dernæst den oprørende Paastaelighed ligeoverfor to Hædersmænds bestemte Erklæring — paa dem, der vide hvad han ikke veed, da tillade vi os at troe, at enhver tænkende Læser vil finde vor ovenfor udtalte Formodning psykologisk begrundet. Ja vi tillade os endog, naar vi sammenholde Stilen og hele Formen, baade i Referatet til Høns Stiftstid. om Kirkeindvielsen og den paafølgende lange Diatribe om den katholske Religions totale Forkastelighed, med den mærkværdig korte Tid, hvori den seminaristiske Lærdom her er indstuderet, sammenstøkket og anrettet — at mene, at hele den kirke-

politiske Bogik og polemiske Taktik, der gaae igjennem hiint Product, synes mere at tale for Sandsynligheden af, at den, der offentlig er optraadt som Referent til Avisen, har mundtlig refereret hvad han var sendt for at udspeide, til en Anden, hvis Kundskaber og ovede Ben vare istand til at give Fremstillingen af det Hele den ved en saadan Veilighed nødvendige Aplomb. Den naive Paaberaabelse paa Nordist Conversationslexion og Molbechs Ordbog maa da, overensstemmende med denne Antagelse, gjælde for en velberegnet Accommodation efter det seminarijstiske Standpunkt*). Det følger imidlertid af sig selv, at, saafremt Rigtigheden af dette vort Forsøg i den høiere Kritik skulde finde bestemt Modsigelse, at vi da ikke fremdeles skulle „bestemt fastholde“ vor Formodnings Rigtighed.

Sluttelig bemærke vi, at vi under den 14. Juni tilsendte Redactionen af Fyens Stiftstid. en Erklæring, ledsaget af en Udtalelse for Bladets Læsere om det stedfundne Brud paa den offentlige Moralitet og literære Anstændighed, som her forelaae, tilligemed en Henviisning til de Numere af Katholsk Kirketidende, hvori den hele her omtalte Taktik med dens dybere liggende Motiver nærmere vilde blive oplyst. Men Redacturen nægtede vor Artikel Optagelse under det intetjigende Paastud, at han maatte ansee Sagen for „afsluttet med Referentens Svar paa Pastor Lichtles Berigtigelse, saa meget mere som den nu fra det reent factiske Standpunkt var overført paa det dogmatiske Omraade, der ikke egner sig til Drøftelse i et politisk Dagblad.“ Enhver der sammenholder Pastor Lichtles korte Erklæring af 2. Juni med den her omtalte lange dogmatiserende Expectoration, vil tilstrækkelig overtude sig om, fra hvilken Side det Factiske i denne Sag er overført paa et uvedkommende Omraade!

*) I Anledning af det her omtalte, paa den store Mængdes Lettroenhed og de herskende Fordomme beregnede Angreb tilstillede Pastor Lichtle Redactionen af F. Stiftst. en Artikel, hvori han oplyste Publicum om Vedkommendes uundersundige Forvansninger af alle paa-gjældende Facta og Begreber; men han maatte tiltvinge denne Udtalelses Afgang til Bladet for en Betaling af 10 Rd.! Et Par Dage efter gav den lærde Seminarist et nyt Judlæg til bedste, der er af den Bestaffenhed, at Tren for samme ubelukkende maa tilfalbe ham! Det er nemlig simpelt i dette Ord's mest superlative Betydning.

Efterskrivt.

Angaaende den i Noten Side 237 omtalte Replik (af 28. Juni) paa Hr. Pastor Richtles mod Betaling i F. Stiftst. af 24. Juni optagne Artikel skulle vi ikke undlade at tilføie en for de fleste Læsere uidentivul ikke overflodig Bemærkning om det med saa megen Vigtighed anpriste Skrivt af en høit uetterrettelig theologisk Autoritet i Tyskland, hvis store Renommé blandt „Norges meest ansete Theologer og Præster“ ingenlunde gjør den norste Theologi Ære, og som en indsigtsfuldere Fjende af den katholske Religion, end foremeldte „Referent“, derfor vilde have fundet det kloge at lade uomtalt.

Dr. Graul, en tydsk protestantisk Bestyrer af en Missionsanstalt eller et Skolelærerseminarium — vi vide ikke bestemt, hvilken af Delene — har for en Deel Aar siden udgivet et meget lille Skrivt, der i Størrelse kan sammenlignes med de Lærebøger i Religion, der benyttes i Skoler, der meddele en fuldstændigere Underviisning i dette Fag end Almueskolen*). I denne Bog, som dens Anbefaler i F. Stiftst. meget naivt røber, at han blot kjender af „Anmeldelserne,“ men som vi mene af egen Læsning at have erhvervet os en mere begrundet Mening om, behandler og tilrettelægger Dr. G. sit Stof ganske paa samme Maade, som Lærestoffet behandles i en Katechismus, der er beregnet paa større, mere udviklede Børn, hos hvilke der kan forudsættes en vis Grad af logisk Combinations- og Slutningsevne — til Brug for Alumner paa et protestantisk Missions- eller Skolelærerseminarium. Det er nu bekjendt nok, at den store Begeistring, hvormed protestantiske Geistlige baade andensteds og her omfattede Missionsfagen, hidtil har indskrænket sig til at holde talrige „Missionsmøder,“ for ved „det levende Ords“ Magt at opmuntre de Tilstedeværende til at yde Pengebidrag til Fagmands, i Almindelighed religiøst sindede Haandværkshændes og Almueskolelærers Uddannelse til Hedningemissionærer; og det er ikke mindre indlysende, at den theologiske Dannelse og Kundskab, som det i de heldigste Tilfælde kan lykkes at bibringe saadanne vordende Missionærer, eller eventuelt Folkelærere, ikke kan blive mere end en Kundskab paa anden Haand, der er bygget paa blind Tro paa deres Lærers Ord. Den ka-

*) Arkeantallet udgjør maaskee noget over Halvdelen af den i de lærde Skoler tidligere brugte Fogtmans Lærebog i Religion.

katholske Religions Forkastelighed er altsaa en given Forudsætning, der staaer fast, hævet over al Tvivl. Det gjælder altsaa blot om at forsyne dem med de engang for alle vedtagne Angrebs- og Forsvarsvaaaben, og bibringe dem Dygtighed til behørigt at benytte dem, for baade i Hedningemissionen at gjøre de katholske Missionærer*) saa megen Afbræk som muligt, og i i det Hele at befæste det fra Reformationstiden nedarvede Fjendskab mod den katholske Christendom.

Dette er Formaalet med Dr. Grauls Skrivt, og vi tilstaae med største Beredvillighed, at det ganske opfylder denne sin særlige Bestemmelse. Det passer ganske udmærket for den Slags Theologer og Polemikere! Men en heel anden Sag er det med „Norges meest ansæte Theologer og Præster.“ Det er tilviisende et daarligt Skudsmaal for den nuværende norske Theologi, at „Universitetslærere“ anbefale „den studerende Ungdom“ et saa uvidenskabeligt og overfladisk Matværk. At hine Theologer og Præster anseer den Graulste Katechismusunderviisning, der paa et ringe Antal Blade drøfter ikke blot det romersk-katholske Lærebegreb og Kultus, men ogsaa alle andre christelige Confessioners, for god nok for protestantiske Geistlige, det er i vore Dine eensbetydende med en fuldstændig Falliterklæring. Saaledes har man vel Ret til at kalde denne Angst for alt selvstændigt Studium!

Sluttelig kun et Par Curiositeter. En Yttring af den ap. Præfekt om den præstelige Indvielse seer man, har foranlediget den nofsom ommeldte lærde Forf. til en factisk Tilfjendegivelse (Sr. L. Sr. G.) af, at han ikke anseer katholske Geistlige for „rigtig beskaffede Præster“ (!). Det er ikke mindre karakteristisk, at han, der har tilladt sig den groveste af alle Ureskrænkelses, besværer sig over formentlige „Ukvemsord“ fra Pastor Lichtes Side**).

*) Vi bemærke her, at den katholske Kirke ikke udsender andre Hedningemissionærer end theologisk dannede Præster, som aldeles frivilligt vælge denne Virksomhed. Ingen bestemmes forud for samme, og man kræver Sikkerhed for Vedkommendes Dygtighed dertil. Befindes Noget mindre stikket dertil, da anbringes han i en anden geistlig Stilling. I de protestantiske Missionsstoler derimod fastes det en Skygge paa den Paagjældendes Charakter, naar han vægrer sig ved at gaae hen, hvor man vil sende ham, fordi Beslutningerne ved hans Uddannelse da ere spildte!

***) Pastor L. minder om det 8 Bud og Sir. 20, 24, og siger, at det er „ikke ærligt eller fornuftigt, naar Protestanter“ etc.

„Uærlighed“ er nemlig lavet af ham selv, og „Løgn“ er ikke sagt om ham, men i Almindelighed om dem som lyve. Anvendelsen tilhører ganske det fornærmede (!) Individ. At Pst. Lichtle gjentagne Gange omtales som „en Fremmed iblandt os“, passer endelig aldeles for det bekjendte eksklusiv-danske Standpunkt og den ikke mindre bekjendte folkelige Fejnhed og danske Christendom!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I de fra den 11.—15. Juni (69—72 G.=E.) afholdte Møder tilendbragtes den foreløbige Specialdiscussjon om det 3 Capitel af Schemaet om Primatet samtidig med, at Debatten over de af den dogmatiske Commissjon systematisk ordnede og bearbejdede Ændringsforslag til Indledningen afsluttedes d. 13. Afstemningen førte til en saagodtsom eenstemmig Vedtagelse af de af Commissjonen anbefalede Forandringer. I Henhold til Forretningsordenen undergaaer derefter denne Deel af Schemaet, ligesom ethvert af de paafølgende (selve Capitlerne), efter Afstemningen over de af Fædrene indbragte Ændringsforslag, en ny Bearbejdelse af Commissjonen, hvorefter det paa gjældende Afsnit forelægges til simpel Afstemning med Placet og Non placet (Ja og Nei). Efter at 18 af de for det 3 Capitel indtegnede Fædre i det ovenfor angivne Tidsrum havde havt Ordet, gave de Øvrige Afkald paa samme.

I den 72 G.=Cong. (15. Juni) begyndte Forhandlingen om det 4 Capitel (Ufeilbarheden). Blandt denne Dags 6 Talere fremhæves Cardinal Rauscher af Wien og Erkebiskop Mathieu af Besançon, der begge indbragte Ændringsforslag. I samme Møde afstemtes, ligesom ved Indledningen, over Amenementerne til 1 og 2 Capitel, hvilke samtlige bleve forkastede. I den 73 G.=E. den 18 Juni lod Cardinal Pitra — Forfatter til flere lærde Skrifter om de østerlandske Liturgier, og Udgiver af en Mængde, af orientalske Kilde Skrifter samlede Vidnesbyrd for Pavens Ufeilbarhed — sin Tale om dette sidste Punkt forelæse ved Bistoppen af Vellej.

Efter Alt hvad der ligefra Conciliets Begyndelse er skrevet og talt herom, kan man ikke undre sig over, at Antallet af de

indtegnede Talere ved Slutningen af dette Møde beløb sig til 106. Men det følger af sig selv, at den ulige større Deel af dem, ligesom ved Forhandlingen om 3. Capitel, vil tilbageholde deres Bemærkninger, naar Andre have udtalt hvad de havde haft ifinde at sige. Biskopperne ere ikke, som saa mange Parlamentstalere, forlegne for at lade sig høre, men vise den største Hensynsfuldhed i Benyttelsen af deres Talefrihed. Den Følelse, at Conciliets høie Betydning kræver den størst mulige Anstrængelse baade af Aandens og Legemets Kræfter, og forbyder al unyttig Bortødslen af Tiden, gennemtrænger Alle. De med Undtagelse af Helligdagene daglig afholdte Møder vare, tiltrods for den næsten utaalelige Hede, ofte fulde fem Timer, og Eftermiddagen og Aftenen ere optagne af Studium, Forberedelser til Møderne og Overveielser i mindre Kredse.

— Discussionen om det 4. og sidste Capitel af Schemaet om Primatet vil sandsynligviis medtage største Delen af Jult Maaned. Foruden Cardinal Bitra talte i det 73. Møde Cardinalerne Cullen og Bounehose for Ufeilbarheden, og Biskoppen af Bologna, Cardinal Guidi (af Dominicanerordenen) imod samme. Den Sidstnævnte havde om Aftenen Audients hos den h. Fader, med hvem han havde en lang Samtale, og som modtog ham med sædvanlig Velvillie. I den 74—76 G.:E. talte i alt 16 Fædre, 11 for og 5 imod Decretet. Man søger fra begge Sider at opnaae et Compromis: paa Majoritetetens Side Mæg. Rardi, Dechamps, Manning, Pie; paa Minoritetens Kaufcher og Dupauloup. De to sidste skulle have forelagt en Redaction af Decretet — væsenlig en Reproduction af en Formel fra det 15 Aarhundrede, der tillægges den hellige Antonins af Florenz (c. 1450) — som skal være Gjenstand for den dogmatiske Commissions nærmere Overveielse. En anden Formel, som ligeledes har fundet Bifald, er foreslaaet af Biskop Conolli af Halifax*.)

— Den 17. Juni feiredes i Rom Aarsdagen for den h.

*) Den førstnævnte af disse Formler lyder saaledes: at Paven, naar han betjener sig af vele Kirkens Raad (utens consilio eliter accipiens consilia universalis ecclesiæ), er ufeilbar. Det andet Amendement foreslaaer det Udtryk: tanquam caput ecclesiæ secum docentis, d: Paven som Hovedet for den i Førelse med ham lærende Kirke.

Faders Udvalgelse og Thronbestigelse*). Om Morgenens samlede Biskopperne til en høitidelig Gudstjeneste i Peterskirken. Erkebiskoppen af Bordeaux, Cardinal Donnet, celebrerede den h. Messe, efter hvilken den h. Fader modtog Biskoppernes og Cardinalcollegiets Bønønskninger. Cardinal Patrizi fungerede som Ordfører istedetfor den for nærværende Tids syge Cardinal-Decan Mattei. I sin Tale for det h. Collegiums og Biskoppernes Hengivenhed og den Deeltagelse, hvormed deres Ordfører havde omtalt de Trængsler, hvormed hans langvarige Pontificat var begyndt, og som næsten uafbrudt siden havde betegnet hans Værdigheds eiendommelige Charakter (Math. 20, 25—28), hentydede den h. Fader til den nærværende Tids forfæjllige uheldvarslende Tilstande, navnlig til den forbausende Ban kundighed om Alt hvad der angaaer det nærværende Livs Forhold til det Overnaturlige og Evige, Ringeagten for den guddommelige Autoritet, og den ved denne overalt udbredte Ban kundighed og Ringeagt for den høieste Myndighed fremkaldte falske Stræben efter „Emancipation“ fra Alt, hvad der baade paa Politikens og Religionens Omraade sætter Skranker for den ubundne Frihedsdrift. Han sluttede med at formane Kirkens Overhyrder til Bestændighed i Kampen mod alle Mørkets og denne Verdens fjendtlige Magter.

Paa sin Kroningsdag den 21. Juni modtog Pius IX. atter Bønønskninger, foruden fra en Deputation af Conciliets Fædre, ogsaa fra de høieste Statsembedsmænd, fra det franske Occupationscorps og de i Rom accrediterede fremmede Gesandtskaber. Saavel den 17. som den 21. var Staden glimrende illumineret, og flere Musikcorps spillede paa Piazza Colonna.

— Processionen paa Christi Begemøsefest var naturligvis denne Gang ualmindelig storartet. 500 Biskopper deltog i den, og Mængden af de øvrige Deeltagende var uoverfluelig. Saaledes at see Bogterne af Christi store Hjord samlede fra alle Jordens Egne og i Forening aflægge et synligt

*) Pius IX. (født 13. Mai 1792, valgt til Pave 16. Juni 1846) er altsaa nu indtraadt i sit 25. Regjeringsaar. Iblandt hans 257 For-gængere er, næst efter den h. Petrus, Pius VI. den eneste, som i længere Tid end han (24 Aar, 8 Maanedre og 14 Dage) har beklædt denne Værdighed. Naar snart den 16., snart den 17. Juni betegnes som Udvalgelsesdagen, da har dette sin Grund i, at Conclavet sluttede Valghandlingen silbig om Aftenen den 16., og at Valget først om Morgenens den 17. bekendtgjordes for Folket.

Bidnesbyrd om deres eendragtige Tro paa alle katholske Alteres ophøiede Hemmelighed, — at see Christi af Gud bestiftede Repræsentant her i Verden henfunken i den dybeste Andagt, og i levende Tro tilbede Kirkens himmelske Herre, der skjuler sin virkelige Nærværelse under det paa denne Dag oder hele Sordfredsen feirede Mysterium, det var et Syn, som dybt maatte gribe ethvert Hjerte. Da Paven siden — efterat Omgangen igjennem de Peterskirken og den foran samme liggende Plads omgivende store Soilehaller var tilendebragt — uddeelte Betsignelsen med Sacramentet, da opstege fra Tusinder af de utallige Tilstedevarende de inderligste Bønner til Himlen, om at denne Betsignelse i rig Fylde maatte blive den her forsamlende lærende Kirke tildeel, saa Conciliet i alle Maader maa fyldestgjøre sit store Formaal, ikke efter menneftelige Meninger og Planer, men som den Aands Rædsfab, som er forjættet Kirken for alle Tider og Aarhundreder.

— Afgjørelsen af Ufeilbarhedsspørgsmaalet er nær forestaaende, da Specialdiscussjonen over Schemaets 4. Capitel er affluttet i den 82. Gen.=Congr. d. 4. ds. 60 af de indtegnede Talere gave Affald paa Ordet. I denne Henseende kom Majoritet og Minoritet hverandre indbyrdes imøde med en Belwillie og Hensynsfuldhed, som fortjener den største Anerkjendelse. Den dogmatiske Commission vil herefter snarest muligt afgive Beretning om Discussionen og de indbragte Endringsforslag. Hermed saavel som med de endnu tilbageværende endelige Afstemninger ville hængaae c. 14. Dage. Specialdebatten over dette Capitel har ialt medtaget elleve Gen.=Congr. Blandt Talerne vakte følgende især Opmarksomhed: Af Minoriteten: Biskoppen af Mainz v. Ketteler, den nylig til Erkebiskop i Lyon præconiserede Msgr. Ginouilhac, Msgr. Maret og Biskop Berot af Savanna; af Majoriteten: Biskop Conrad Martin af Paderborn. Foruden de to ovenfor omtalte Formler bragtes tre andre i Forslag: en temmelig udførlig af Biskoppen af Paderborn, og to kortere, af Cardinal Guidi og Erkebiskoppen af Lyon, som slutte sig nær til hine foromtalte. — Det næste offenkjendte Møde (V. Session) vil ifølge et Telegram til „Monde“ sandsynligviis finde Sted Søndagen d. 17. Juli eller senrest d. 26. d. M.

Nordamerika. Protestantisk Concil. I New-York vil fra 21. September til 3. October d. A. blive afholdt en Generalconferents i det „Evangeliske Forbund.“ Man venter mange Englændere, Tydskere, Russere etc. Hvad der her vil blive talt,

veed man klart iforveien. Det protestantiske Blad „Sun“ i New-York yttrede nylig om dette „Concil“: „I Betragtning af Mangelen paa en fastgrundet Autoritet og den deraf betingede Genhed vil det ikke undre os, om Deeltagerne, istedetfor at godtgjøre deres Drerensstemmelse i de vigtigste religiøse Spørgsmaal, kun ville aabenbare de mange indbyrdes uenige Secters gjensidige Fjendskab mod hverandre. Men dette vil kun tjene til at styrke den romerske Kirkes Magt her i Landet.

Bekjendtgjørelse.

I Valgmødet d. 29. Juni d. A. ere følgende Mænd af den hervær. katolske Menighed bleve retmæssig valgte til Medlemmer af dennes kirkelige Forstanderskab og Skolecomission, nemlig de Herrer: Grosfæter Menne, Paraplyfabrikant Hoffmann og Photograph Strathbøcker; — til Suppleanter valgtes endvidere de Herrer: forhenvær. Pastor Hansen, Naalemagermester Hoffmann, og Civilingeniør Johnston; — hvilket Valg under 5. Juli er blevet stadfæstet af den kirkelige Dørigheid. Til Forstanderskabets andet geistlige Medlem er Hr. Pastor Niehaus, Dr. th. bleven udnævnt, — alt i Overensstemmelse med det approberede „Regulativs“ Bestemmelser.

Kjøbenhavn d. 11. Juli 1870.

Formanden for den herv. katolske Menigheds kirkelige
Forstanderskab og Skolecomission

H. Grøder,

Sognepræst for Sct. Ansgarii Kirke.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 17de Juli. 6te Søndag efter Pünse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias hl. og ubesmitte Herte for Sunders Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 18. M., Camillus af Cellis, Bekj. 19. St. Vincentius af Paula, Bekj. 20. D. Hieronymus Emilianus, Bekj. 21. Co. De h. Martyrer af Gorkum. 22. f. Maria Magdalena. 23. L. Apollinaris, Biskop og Martyr.

Søndagen den 24de Juli. 7de Søndag efter Pünse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 25. M. Jacobus Apostel. 26. St. Anna, Marie Moder. 27. O. Norbertus, Biskop. 28. Co. De h. Martyrer Nazarius, Celsus og Victor. 29. f. Martha, Jomfru. 30. L. Johannes af Sct. Facunbo, Bekj.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 16.

Søndagen den 31te Juli.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Conciliet og „Daas Kirketidende“. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortsat fra Nr. 15.)

Der kan neppe paavises noget Land, hvor Reformationens bevægelsen og Religionsforandringen saa uventet forstyrrede den rolige og jevnt fremskridende Udvikling saavel paa det kirkelige som paa det borgerlige Livs Omraade, som vort Fædreland; og der kan ikke nævnes noget Land, over hvilket Træfaldet fra den gamle Christentro har bragt en saadan Hærskare af timelige og aandelige Ulykker, som over Danmark. Vi have derfor ved flere Leiligheder tidligere omtalt den væsentlige Andeel, „Reformationen“ har havt i alle de politiske Ydmygelses, der ligesaa det første Decennium af Trediveaarskrigen ere overgaaede vort Fædreland, og som alle vidne om den hævnende Nemesis, der gaaer igjennem Verdenshistorien, og ubønhørlig straffer ethvert Folks Utroskab mod sin Fortid, og sidst af Alt glemmer at kræve Folkene til Regnskab for den Utaknemmelighed, hvormed de forode de Kræfter, de guddommelige Naadegaver og Goder, som de have taget i Arv fra deres Forfædre.

Forud for hine fordærvelige og langvarige Conflictter med Sverrig og de holsteen-gottorpste Hertuger, og i dette Aarhundrede med Tydskland gif den paa Landets indre Belfærd og Fremgang, samt den deraf betingede nationale Kraft tærende Borgerkrig, der — uden engang her at tale om Geistlighedens Skæbne — endte med en saa fuldstændig Underkuelse af det egenlige Folk, af den talrige Bonde- og Borgerstand, at den saakaldte Reformation kunde paa kongelig Befaling i en Haandvending indføres over hele Landet, uden at der var mindste Tale om Folkets Samvittighed, Overbeviisning og Tro. Christian II.'s kirkelige Reformationsplaner, der vare sammenfildrede med hans tilsigtede paa Folkemagten grundede despotiske Absolutisme, fremkaldte den nysomtalte Kamp mellem Adelen og det egenlige Folk, efterat det svenske Blodbad og Calmarunionens Oplosning havde lagt Grunden til det Nationalhad mellem Sverrig og Danmark, som blev Kilden til den stedse tiltagende Synken af Danmarks Anseelse og politiske Betydning. Thi det var Reformationen, der her i Landet gjorde Adelen til de andre Stænders Undertrykkere og Plagere, og gjorde det følgende Aarhundredes despotiske Enevælde med dens terroristiske Underkuelse af enhver Frihedsrørelse mulig. Men denne indre Kamhed og Svækkelse maatte nødvendig aabenbare sine Virkninger i den politiske Tilbagegang, der, udvortes seet, er fremgaaet paa den ene Side af Rivaliteten mellem Danmark og Sverrig i begges Stræben efter at gjøre Reformationen indbringende for deres politiske Planer, og paa den anden Side af den Udstyknings af Hertugdømmerne til Fordeel for det tydske Kongehuses Frænder og Slægtninge, hvorved det af Reformationen etablerede revolutionære Kongedømme meente at betrygge sig mod mulige Planer af den Art, som dem, hvorved det selv var kommet i Besiddelse af Magten.

Dog, vi skulle her ikke tale videre om de timelige Følger af den eiendommelige Maade, hvorpaa det lykkedes den i Religionens sociale Betydning speculerende verdslige Herskermagt at berøve et gammelt katholsk-kristeligt Folk dets Fædrenetro og

Gudsdyrkelse*), men blot nogle Dieblkke dvæle ved en Sammenligning mellem Landets Tilstand i religiøs Henseende før og efter den kirkelige Omvæltning. Hvad vi da især, ligeoverfor de gangbare forvanskende Fremstillinger af hiin Tids Historie, fremhæve som et afgjørende Vidnesbyrd mod den Folket paatrængte Religionsforandring, er det ubestridelige Factum, at der ikke her kan paavises noget Tegn paa religiøs Tilbagegang igjennem hele det Tidsrum, hvori man fra en stor Deel af den øvrige Verden hørte mange Slags Klager over Slappelse af det kirkelige Liv og sædelig Udartning baade blandt Geistligheden og Folket. Det fortjener navnlig særlig Dymærksomhed, at den nordiske Unionstid altsaa — den Tid, hvor det katholske Danmark, efterat have overstaaet og lykkelig forvundet den lange Række af Ulykker, der afløste Baldemarstidens og den katholske Christendoms Stordaadstid, atter havde hævet sig til en Anseelse, der vidnede om indre Kraft og aandelig Udvikling, — at denne Tid var en sand kirkelig Reformationstid.

En stor Deel af de kirkelige Foranstaltninger, der idelig krævedes i andre Lande, men kun i ringe Omfang kom til Udførelse, bleve her gennemførte. Størstedelen af Klostrene bleve reformerede, og den kirkelige Disciplin og Cultus vare paa de Tid efter anden afholdte Synoder Gjenstand for en alvorlig Stræben efter at fjerne alle Uregelmæssigheder. At der ikke desto mindre baade i denne Periode og i de følgende Aar, der gik forud for det kirkelige Schisma, kan paavises saadanne i mange Enkeltheder, vil intet fornuftigt Menneske forundre sig over, og endnu mindre forarges over; og Alt hvad man af de sparsomme Kilder til den danske Kirkes Historie i dens katholske Aarhundreder har sammensøgt, for at bevise Nødvendigheden af den kirkelige Omvæltning, beviser i denne Henseende Intet. Thi, at der overalt og til enhver Tid kan ndpeges Mangler og

*) Vi henvise angaaende dette Punkt til dette Blads forrige Aargang Nr. 14.

Ufuldkommenheder ved det kirkelige Liv, som i alle andre menneskelige Forhold, det kan nu eengang ikke være anderledes. Kirken er nemlig ingen ublandet guddommelig Institution. Dens hele Organisation er bygget paa den Samvirken af guddommelige og menneskelige Kræfter, som har sit Forbillede i Gudmennesket Jesus Christus. Kirken er altsaa bestemt til at virke ved Mennesker, og den maa selvfølgelig tage Menneskene, som de nu eengang ere. Men Kirkens usynlige Herre veed, trods deres Feil og Skrøbeligheder, at betjene sig af dem til Fuldbgyrdelsen af sit høieste Formaal: Sandhedens Seir over Bilsfarelsen og Sjælens evige Frelse, saaledes at dette Formaal til enhver Tid virkeliggjøres, uden at tilintetgjøres af de Hindringer og Forstyrrelser, som ere uadskillelige fra den menneskelige Syndighed og de naturlig-menneskelige Tilstandes Foranderlighed. Den aabenbarede Sandheds guddommelige Oprindelse, og Kirkens heri begrundede overnaturlige Bestemmelse borge for Uforanderligheden og Uforkrænkeligheden ikke blot af dens Lære, men af hele den Indretning og de Virkemidler, hvortil dens himmelske Overhoved har henviist den. Der kan derfor til enhver Tid allevegne paavises mangelfulde Tilstande og ofte endog store Ufuldkommenheder hos de menneskelige Redskaber, af hvilke Gud maa betjene sig til Opnaaelsen af sine Hensigter. Men Intet af alt dette berettiger til at bryde Staven over selve Kirken, eller til at anklage den for, at den har forfeilet sin Bestemmelse, at den har forvansket sine oprindelige Institutioner, og at dette atter har sin Grund i, at den har forfalsket den oprindelige apostoliske Christendom.

Dette Sidste var imidlertid den Tangeegang, som det lykkes Ophavsmændene til den kirkelige Revolution at gjøre gjældende paa ethvert Sted, hvor deres Forehavende fandt Anklang og Understøttelse. Udenfor Tydskland — hvor den kirkelige Bevægelse i de første Aar tillige var ledsaget af den voldsomste politiske Ophidselse mod den bestaaende Samfundsborden — var „Reformationen“ ingenlunde Folkets Sag. Folket havde aldeles Intet med den at gjøre. Den var her i Landet, ligesom

i Englaud og Sverig, en indforskreven fremmed Drivhuusplante, der paa eengang først ved klogt beregnede Forholdsregler opelskedes, og siden ved terroristiske Magtmidler befastedes i det Herredomme, den ved reent udvortes Foranstaltninger af dens mægtige Belyndere for saa forbausende godt Kjob kom i Besiddelse af. Thi hvad er i sig selv unaturligere, end at et heelt Folk saa at sige i en Haandvending skulde kunne skifte Religion, at det i et Nu skulde af Overbeviisning kunne opgive den Tro, som dets Forfædre i en Raake af Aarhundreder havde holdt fast ved som den af Gud aabenbarede Sandhed til Salighed, og antage en ny Tro, der krævede, at det skulde ansee hele sin christelige Fortid for et Blændværk? Dette vilde jo være det samme som at ansee den guddommelige Vitædom for at være kommen i Modsigelse med sig selv, ved først at føre det til Overbeviisning om Sandheden og Gyldigheden af dets oprindelige Tro, og siden, efter at den gamle Tro Aarhundreder igjennem havde baaret hele den folkelige Udvikling, lade det belære om, at alt dette, som det i from Genfoldighed havde antaget for en Raake af guddommelige Førelser, kun havde været et Bæv af Vildfarelse, et endeløst aandeligt Vilderede! Det er derfor intet Under, at det maatte blive Reformatorernes vigtigste Opgave, grundigt at udydde det nedarvede katholske Begreb om, hvad det vil sige, at troe paa Gud, og om den saliggjørende Virkning af Troen paa Christi Forløsning. At troe er nemlig i katholsk Betydning først og fremmest Fornuftens og Villiens Auerkjendelse af de bedste mte AabenbaringsSandheder, som Herren ved sine Apostle har overantvordet Kirken, og som den Helligaand igjennem den lærende Kirke uafsladelig bevidner i deres oprindelige og uforandrede Skikkelse, men, kun af Hensyn til de fra Tid til anden i den christnede Verden opdukkende Vildfarelser og Modsigelser, udvikler, forklarer og fortolker. Efter den protestantiske Opfattelse af dette Begreb bestaaer derimod Troen blot i det enkelte Menneskes Overbeviisning om Sandheden og Virkeligheden af de overnaturlige Kjendsgjerninger, hvormed Christendommens guddommelige Oprindelse er beviisliggjort for

Verden, uden at her er Tale om nogen bestemt Skikkelse af Læren, eller om bestemte, af Gud aabenbarede Troessandheder, men kun om det enkelte christelige Individ's Tillid til Guds i Christus aabenbarede Villie til hans Frelse. Derfor er den protestantiske Lære om Troen, efterat Reformatorerne's nye Kirke forlængst har maattet opgive Haabet om, som den enesaliggjørende, at afløse den gamle Kirke, efterhaanden gledet dybt ned i den dogmatiske Indifferentisme, som har sit betegnende Udtryk paa den ene Side i dens theologiske Videnskabs hjælpeløse Tilstand, og paa den anden Side i Sect- og Partivæsenets voxende Mangfoldighed og Splidagtighed.

Det fortjener her endnu at fremhæves som en Mærkelighed, at, naar Reformationens høieste formelle Princip (Bibelens Enegyldighed som Kilde til den christelige Aabenbarings-sandhed) fordrede Forkastelse af hele Fortidens christelige Overlevering — der er et Bærk af den christelige Tact eller Følelsesfølelse, som den Helligaand skaber og vedligeholder — da laae heri den mærkverdige Paastand skjult, at intet Land i Europa nogensinde havde kjendt Christendommen i dens sande og virkelige Skikkelse. Alle Europas Folk vare jo nemlig omvendte til Christendommen i Middeltalderen, altsaa i en Periode, da den Lære, som Reformationen kaldte det rene og oprindelige Evangelium, forlængst skulde være gaaet tilgrunde! Vi behøve her blot at bede ethvert tænkende Menneske at gjøre sig lidt nærmere Rede for de allerede i det Foregaaende antydede absurde Følgeslutninger, der fremgaae af denne Antagelse. Den vil da befindes at være aldeles uforlignelig med det christelige Gudsbegreb, med Troen paa et guddommeligt Forsyn og den evige Sandheds Uforanderlighed og Uförgængelighed. Er og bliver Gud altid den Samme, da kan den Sandhed, Han har aabenbaret for Verden som evig og almegyldig, kun være een, og den kan aldrig komme i Modsigelse med sig selv, aldrig i en senere Tid forkaste, hvad den i en tidligere Tid har forkyndt som guddommeligt Lære. Det er for at betrygge Verden mod Tilbagefald til Hedenstabet's Bildfarelser, at den Helligaand har taget en

blivende Bolig i den Kirke, som bevislig er stiftet af Christus, den Kirke, paa hvis Altere Gudmennesket selv usynlig throner i den samme indre væsenslige Tilstand, hvori Han lever og regjerer i Himlen, kun skjult under et hemmelighedsfuldt Tegn. Derfor maa Kirkens Være være ufeilbar og uforanderlig den samme til enhver Tid, og derfor staaer dens guddommelige og apostoliske Udspring uberørt af alle de Anklager og Indsigelser, der i Tidens Løb ere fremførte mod Misbrug og Misligheder ved Kirkens Praxis og disciplinære Forhold.

At det i sig selv Absurde ikke ved noget naturligt Middel lader sig bevise, det veed Enhver, og det ligger derfor i Sagens Natur, at det saa meget mindre kunde tænkes, at Gud ved overnaturlige Midler (o: Mirakler) skulde godtgjøre det i sig selv Fornuftstridiges Ret. Det havde derfor sin gode Grund, at den kirkelige Omvæltningens Ophavsmaend ikke kunde opvise nogen højere Fuldmagt, end deres eget Vidnesbyrd om at være Guds Sendebud! Det for en senere Tid Uforklarlige ved den lette og hurtige Gjennemførelse af en saa dybt indgribende Omdannelse af Grundlaget for hele Fortidens historiske Udvikling og indre Sammenhæng staaer endnu bestandig som det gaadefuldeste af Alt, hvad den guddommelige Verdensstyrelse har tilladt. Ved Siden af Magtens og Underfundighedens dristige og behændige Benyttelse af de ovenfor omtalte Virkemidler fortjener dog fornemmelig tillige det Indtryk at komme i Betragtning, som det maatte gjøre paa den store Mæsse af den uoplyste Deel af Folket, at see Præster og Munkke trindt omkring i Landene ikke blot slutte sig til Lederne af den antikirkelige Bevægelse, men gribe enhver Leilighed til, under Paaskud af det nye Evangeliums „christelige Frihed“, at sætte sig ud over alle Hensyn til Anstændighed og Sammelighed. Hvad vort Fædreland angaaer, bemærke vi herved blot, at det var de fra Tydskland hertil indvandrede rygseløse Munkke og Præster, saavel som de fra dette Land hjemvendte danste, der bære Skylden for den Demoralisation, der strax med Reformationens Begyndelse mere og mere udbredte sig baade blandt Geistligheden og Folket.

(Fortsættes.)

Conciliet og „Dansk Kirketidende.“

Da vi have Grund til at antage, at ovennævnte kirkelige Organ er Størstedelen af vore Læsere ganske ubekjendt, have vi hidtil gjort os til Regel, ikke at tage mindste Notits af dets idelige Udfald mod vor Kirke og dets altid usømmelige Ytringer om dens Anliggender. Det har nemlig, saavidt vi erindre, hidtil ufravigelig fulgt den af hele den øvrige Deel af den journalistiske Presse stiltiende og instinctmæssig vedtagne Politik, at gribe enhver Leilighed til at udbrede og befæste de eengang vedtagne gamle Bagvaskelser mod vor Kirke i Almindelighed, og bringe alle de Usandheder i Omlob, som en fjendtlig Presse i Udlandet stadig vedbliver med at opdigte om dens Tilstande og Personer, uden at tage mindste Hensyn til den Modsigelse og de Berigtigelser, som vi nu og da have fundet os foranledigede til i dette Blad at offentliggjøre. I det vi anerkjende Fiffigheden af denne paa vort Blads ringe Udbredelse beregnede Taktik, skulde vi fremdeles, som stedse forhen, have undgaaet al Berøring med foremeldte Organ, dersom det ikke for ganske nylig havde gjort en Undtagelse med utrykkelig at nævne vort Blad, og paa sin eiendommelige Maade gjøre sig lystig over „en gal Oversættelse og en endnu galere Anvendelse af en Udtalelse af St. Bernhard,“ som vi skulde have leveret og tilladt os, medens det tillige paadigter os en Taabelighed, som udelukkende falder tilbage paa det selv, hvad enten dets Fordreielse af vore Ord har sin Grund i Mangel paa Evne til at læse og forstaae den tydeligste Tale, eller i hiint Organs Ingen Andre end det selv ødelæggende Eidskab for Kavlerier, som det har det Uheld at være ganske ene om at beundre som Vittighedsproducter!

Det ovennævnte Organ for den lutherisk-grundtvigiske encsaliggjørende „hellige almindelige“ eller egentlige og rette latholiske Kirke, der dog, i Forbigaaende sagt, har det Banheld, aldrig at blive kaldet med sit rette Navn, og derfor ved alle Leiligheder selv maa fortælle sit Publicum, at ene den er den rette latholiske Kirke*) — dette fortræffelige Organ har behaget i sine Nær.

*) Det gaaer med denne, som med alle de øvrige berømte grundtvigiske „Oplysninger“: man taler altid forblømmet, og tør aldrig komme ret ud med Sproget; thi hvad vilde der da blive af den „Folkelighed“, som er dette Parties Alpha og Omega — af den store Skær-

21, 22 og 28 at holde Dom over „Bispemødet i Rom,“ og fører ved denne Leilighed efter Sædvane et betydeligt Forraad af sine sædvanlige pøbelagtige Invectiver og Ukvemsord tiltorvs, der ere af den Besskaffenhed, at man kun finder deres Lige i de saakaldte Smudsblade. Vi skulle siden, for at give Læserne et Begreb om den Tone og de Udtryk, dette Organ anseer for passende for et kirkeligt Blad og for Behandlingen af religiøse Anliggender, præsentere dem et lille Udvalg af de smagfulde Talemaader, hvori dets formentlig vittige Ordfører i denne ene Artikel stiller sin eiendommelige Ridsjærhed for sin katholske Phantasikirke til Skue, efterat vi have afgjort det Mellemvarende, som har foranlediget disse Linier. Naar vi indlade os paa en Berigtigelse af Bedkommendes Fordreielser af vore Ord, da er det ingenlunde for vor egen Skyld, men kun for at opfylde en Pligt mod de Læsere, som ere tilbøielige til at troe enhver usand Paaastand, der fremføres med den usorkammede Driftighed og Suffisance, som karakteriserer den her omtalte Forfatter, der aldrig behøvede at gjøre sig den Uleilighed, med fede Typer at sætte sit Navn under enhver af sine Artikler, da man kun behøver at læse nogle Linier for at vide, hvem man har for sig!

Forfatteren til denne fyndige Kritik af Conciliets Niemed og Forhandlinger fortæller da med stor Ophævelse sine Læsere, at vi i d. Bl. Nr. 1 d. A. have forfalsket den h. Bernhards Ord om Kirkens Uforgængelighed, og anfører med stor Vigtighed i en Note den latinske Text. Naar man sammenholder denne med vor Oversættelse, som vel at mærke

lighed til Frihed paa alle Aandens Enemærker, som gjør dets „christelige Oplysning“ saa takkelig for det lille danske Folk? Man undgaaer allsaa, saa godt man kan, den for dets Existentis og Trivelighed betænkelige Anklage for Intolerance, og skjuler denne i Protestantismen usorkammede Annækselse ved den her, som stedsbe, brugte Euphemisme: „til den katholske Kirke regne ogsaa vi os.“ „Ogsaa vi! — Hvem er da de Andre, som man er saa god og saa at tage med? Det bliver selvfølgelig Alle, der bekende Troen paa det lille Ord af Herrens Mund! Det synes jo at være en ganske mageløs Frisindethed; thi saagodt som alle Medlemmer af de meest udbredte christelige Religionsfællesskaber ere jo døbte paa den apostoliske Troesbekendelse, og derved bleve Medlemmer af den h. alm. Kirke, som skal være noget heelt andet end „Romerkirken.“ Saaledes hykler den yderligst gaende og mest eksklusiv aandelige Hovmod en sig selv tilintetgjørende absurd Liberalisme, i det Haab at trække det store Slæng af religiøs indifferente „Frihedsvenner“ med sig!

ikke meddeles (der siges kun at den er „gal“), da vil Enhver som forstaaer Latin, og som har gjort sig den Uleilighed at læse Ordene i deres Sammenhæng, befinde vor Oversættelse at være en fuldkommen tro Gjengivelse af de latinske Ords Mening. Den ubetydelige Forskjæl i den første Sætning, at vi have oversat: „aldrig skulle Tro og Kjærlighed forsvinde fra Jorden,“ medens det ordret heder i den latinske Text: „aldrig skal Troen forsvinde fra Jorden, eller Kjærligheden fra Kirken“ — denne Forskjæl vil intet fornuftigt Menneske lægge mindste Vægt paa, da der to Linier efter staaer, at ingen af denne Verdens fjendtlige Magter nogensinde skulle formaae at skille Kirken fra Kjærligheden, ligesom den sunde Menneskeforstand maa sige Enhver, at den christelige Kjærlighed, ligesaa lidt som Troen, har hjemme noget andet Sted paa Jorden, end i den christne Kirke. Men den foromtalte Kritiker bringer ved Hjælp af sit tilvante literære Bindhuggeri en høist mærkværdig Opdagelse ud af denne aldeles intetbetydende Forkortning af Udtrykket.

Det er jo nemlig noksom bekjendt, at Partiets gamle Kirkefader og Lærefader engang har „opdaget“ den indtil da af Ingen, ikke engang af den ældre og vel derfor nu halvoeis afskedigede Kirkefader Luther kjendte rette apostoliske Christendom, og den endnu mindre kjendte senere opdagede Lære om „Herrens Egenmundsord.“ Hvad Under da, at den „Bennekreds,“ der flokker sig om dette Banner, bestandig ligger paa Opdagelsesreiser, og at det ved denne Leilighed ogsaa er lykkedes dens renommerede Polemiker at gjøre den mærkelige Opdagelse, at „St. Bernhard,“ eller „vores egen gamle Bernhard,“ som vi engang have hørt en af disse besynderlige Katholiker kalde ham, her taler om den „indbyrdes“ Kjærlighed, som aldrig skal forlade Kirken, men altid bevare den i Guds Kjærlighed. „Denne Bernhards Tankegang,“ heder det, skal ved vor Oversættelse „ikke være kommen til sin Ret;“ og „at vi ere gaaede saa løselig hen over hans Ord, det hænger da godt nok sammen med den Kjendsgjerning, at Kjærligheden forlængst er forsvunden fra Pavekirken, trods dens idelige Tale om Kjærlighed“ (!!). Vi skulle altsaa have forvansket den h. Bernhards Ord under en trykkende Bevidsthed om, at den indbyrdes Kjærlighed er vegen saa langt bort fra os, at vi maae blues ved at tale om den! Dette Konfessens dømmer sig selv, og skal derfor her lades upaaagtet, medens vi kun til Oplysning for Andre bemærke, at det ikke er den indbyrdes Kjærlighed, men den høieste himmelske Kjærligheds vedvarende Liv i Kirken, som i de sidste Ord paa det stær-

feſte betones, medens det paa det forſte Sted fornemmelig er Troen, hvorpaa Eftertrykket efter hele Udtalelſens Sammenhang og Henſigt væſenlig ligger. Vor Overfattelse er ſaaledes i alle Maader tro og rigtig; thi det er totalt meningsløst at ſige, at den h. Bernhard her væſenlig taler om den „indbyrdes Kjærlighed“; han taler nemlig netop om Kirken's Uforgængelighed.

Den indbyrdes Kjærlighed ſkal altsaa forlængſt være forsvundet fra „Pavekirken“! Pavekirken!! — det noble Organ for den „danske Chriſtendom“ eller den nysopdagede danſke Katholicisme har nu i en Række af Aar gjort ſin bedſte Flid for at ſlaae denne Benævnelse faſt i Sproget, og vænne Folk til at høre og bruge den; det har indtil ſtelhed Aar ud og Aar ind tnyget drev paa „Papiſme“ og „Papiſter“*); men det har ikke hjulpet det allermindſte! Alle Menneſter her i Landet, med Undtagelse af den lille faſte Stok, der med ſærlig Flid indſtuderer Partiets Kragemaal, vedblive imidlertid at nævne vor Kirke og dens Medlemmer med deres gamle Navne, der i Forbigaaende ſagt ere ligesaa uforgængelige ſom det de betegne, ſom den Kirke og det Folk, den h. Bernhard paa det nſaanførte Sted taler om, ſaa vi kunne forſikre det ærede Organ om, at hiin fra dets Standpunkt upaatvivlelig meget fortjenſtlige og velmeente Beſtræbelse aldrig vil lykkes, men kun tjene til at gjøre dets idelige paa engang uſkelige og latterlige Kævleri og Grovhedsvermaal end mere kjædsommeligt og latterligt. Vi tør indeſtaaе det for, at det fremdeles vil gaae i det Store, ſom det nu og alle Dage vil gaae i det Smaa: Spørger Nogen om Veien til den katholiſke Kirke, da vil det aldrig falde Nogen ind at viſe ham til Løngangsſtræde og Barton!

Men — den indbyrdes Kjærlighed? Man har dog vel her Ret til at ſpørge: Kan det vel nogensinde være faldet noget eneſte Menneſte ind, under Læsningen af „Danſk Kirketidende“ at tænke paa „den indbyrdes Kjærlighed“? En Polemik, der bugner af Haan og Spot over hvad der er Underledestænkeude en Overbeviſnings og Samvittigheds Sag, hvad der er mange religiøſe Menneſter indenfor Proteſtantismens Enemærker helligt, og hvad der af det ſørſte chriſtelige

*) Under den ſædvanlige ufortrødne Brug af diſe Skælſdsord hele denne Artikel igjennem indſkydes et Sted den kloge Bemærkning om „Papiſterne,“ at de „gjerne kalde ſig Katholiker“!!

Religionsfamfund udenfor disse Grænser anerkjendes for at være ophøiet over al Tvivl, — Hvem er det vel nogeninde faldet ind, at bringe den og de pøbelagtige Smædeord, hvormed hiint Organ uafsladelig opvarter sine Lesere, i Forbindelse med nogen- somhelst religiøs Interesse, endfige med Tanken om indbyrdes Kjærlighed? Man skulde dog nødigt tale om, at det er forsvundet fra Andre, som man stadig leverer factiske Beviser for, at man selv aldrig har kjendt! Det følger af sig selv, at vi ikke finde os foranledigede til, ligeoverfor en Polemiker af denne Kvalitet, at tale om den anden og høiere Skikkelse af den christelige Kjærlighed, om hvis uforgængelige Liv i den sande Kirke den h. Bernhard egentlig og væsentlig taler.

(Fortsættels.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I de følgende Gen. Congr. er den tilbageværende Deel af Forhandlingerne om de foregaaende Capitler, navnlig Amendementernes Drøftelse og Bearbejdelse, bleven tilendebragt, og Ufeilbarhedsdogmet d. 12. (efter nogle Beretninger d. 13. d. M.) vedtaget med et Stemmetal af 450 mod 88*). Kun et ringe Antal af Fædrene have imidlertid stemt imod selve Decretet. Meningsforskjælligheden angik blot visse Forbehold og Betingelser, og der er fra begge Sider gjort Alt for at tilveiebringe en saavidt mulig fuldkommen Overensstemmelse i Opfattelsen af dette Spørgsmaals Indhold, Omfang og Begrænsning. Den sidste Afstemning i den forestaaende IV. offentlige Sæssion**) vil derfor utvivlsomt afgive et Resultat, der grænses nær til Eenstemmighed.

— Conciliets fjerde offentlige Sæssion feiredes d. 18. Juli med den endelige Afstemning over hele Schemat De Pontifice (om Primatet). Det vedtoges i det paa ny bearbejdede Skikkelse med 533 Stemmer mod 2, og blev derefter stadfæstet og bekjendtgjort af Paven. 127 Fædre vare fraværende.

*) Der var vel paa den Dag c. 600 Fædre tilstede i Rom, men over 50 kunde paa Grund af Sygdom ikke deeltage i Forhandlingerne.

**) Vi benytte her Veligheden til at rette den i s. Nr. indløbne Feil, at denne Sæssion kaldtes den femte.

Frankrig. Erkebiskoppen af Cambrais Hyrdebrev. Den systematiske Vognagtighed, hvormed Pressen forvansker Alt hvad der angaaer Conciliet, har foranlediget Erkebiskoppen af Cambrai til at udstede og offentliggjøre et Hyrdebrev til Geistligheden og Menigheden i sit Dioces, hvori han, næst at tilbagevise den af den ildefindede Presse udbredte Beskyldning mod den h. Fader, at den for Conciliets Forhandlinger forestrevne Forretningsorden skulde være anlagt paa at indskrænke Biskoppernes Utringsfrihed, bekæmper den theologiske Gallicanisme, og udtaler sig med Varme for Dogmatiferingen af Pavens Ufeilbarhed. Vi meddele her efterfølgende korte Udtog af samme:

„Discussionen er fuldkommen fri; de præsiderende Cardinaler respectere den med den største Samvittighedsfuldhed. Naar i Løbet af et halvt Aar tre eller fire Talere ere blevne afbrudte, da er dette ene skeet, fordi deres Taler i den Grad overstredte Grændserne for Forhandlingsøjensstanden, at det var nødvendigt at erindre dem herom.“ Efter at have omtalt den i Bladene stærkt kritiserede Forandring af Forretningsordenen*), spørger Prælaten: Har den saakaldte Minoritet herefter grundet Aarsag til at beklage sig over Undertrykkelse af Talefriheden? Ingenlunde! Det gjælder paa Conciliet om at fastsætte Troeslæren; og det vilde dog virkelig være besynderligt, om en oplyst Katholik ikke skulde kunne begribe følgende Dilemma: Enten har Minoriteten Ret, og befinder sig i Bildfarelse, og i dette Tilfælde er den uovervindelige Modstand, som den møder, ingen Undertrykkelse fra Majoritetens Side, men kun Benyttelsen af en ubestridelig Ret, og Opfyldelsen af en uafstøvelig Pligts strenge Fordring — Eller det er Minoriteten, som forfægter og opretholder Sandheden; men i dette Tilfælde maa Majoriteten ufeilbart forene sig med den. Alt sige, at Sandheden ikke kan gøre sig gjældende i en af den Helligaand ledet Forsamling, men bliver ligesom holdt fangen i

*) Paa Grund af det store Antal af Deeltagere i denne Forsamling kom man snart til den Erkjendelse, at Forhandlingerne vilde trække sig ud i det Uendelige, naar Enhver, der saandt sig foranlediget til at udtale sig, skulde have Afgang dertil, uden at kjende de andre Medlemmers Mening, der mulig kunde dele hans Anskuelser. Derfor anordnede Paven, et Par Maaneder efter Conciliets Aabning, at Biskopperne for Estertiden først privat maatte forhandle de foreslagte Themaer med hverandre, og de enkelte Grupper vælge deres Ordførere.

uretfærdig Taushed, er intet ringere end en Blasphemi." Angaaende Episkopatets Forhold til de moderne Ideer om Fremskridt, Civilisation og Videnskabens Frihed siger Erkebiskoppen blandt andet: „At vi tilbagevise en stor Deel af det, som man kalder „moderne Ideer“, det skeer i Samfundets Interesse, for at redde dets Fremtid. Vi vedkjende os beredvilligt Alt hvad hine Ideer indeholde af hvad der i Sandhed fortjener at kaldes sandt, retfærdigt, ædelt og høifindet; men vi ere, hvilket Land og hvilken Nationalitet vi end tilhøre, enige om med vor Troes, vor Overbeviisnings og vor Patriotismes hele Energi at bekampe alt Falskt, Ugudeligt, Umoralisk og Forstyrrende, som man underlægger disse Ideer. Vi ville Videnskabens Fremgang, men kun den Videnskabs, som i Sandhed fortjener dette Navn, den som oplyser, uden at ophidsse Videnskaberne, uden at demoralisere, uden at bespotte det Hellige og Ophøiede. Vi glæde os over Alt hvad der vidner om Civilisationens vøgende Udbredelse, forudsat, at den styrker Charaktererne, og hverken antaster den offentlige eller private Sædelighed, ved at overklæde den gamle hedenske Verdens skamløse Udskielser med et blændende og forførevist Skin af Skjønhed. Vi opmuntre Fremskridtet i enhver gavnlig Retning, vi velsigne det og yde det vor oprigtige Understøttelse, men paa den Betingelse, at det stedse holder sig paa Sandhedens, Sædelighedens, Retfærdighedens og Ordenens Wei.“

Med Hensyn til Ufeilbarheden skriver Prælaten til sin Geistlighed: „Siger eders Menigheder, at en fra Kirken adskilt Pave, som vilkaarligt forøger Tallet paa Kirkens Dogmer, og afgjør alle tænkelige Ting uden anden Regel, end sit personlige Godtbefindende, er en himærisk Skabning af Partiaanden. Den virkelige Pave, for hvis øverste Autoritet vi alle bøie os, kan aldrig tænkes adskilt fra den almindelige Kirke. Han definerer aldrig Andet, end hvad den altid har troet, han gjør intet andet, end at vaage over Uantasteligheden af den Tro, som den stedse har bekjendt og alle Dage vedbliver at bekjende. Siger dem fremdeles, at Troen paa Pavens Ufeilbarhed ikke er nogen Nyhed i Kirken, men at den bevidnes af alle henderundne Aarhundreder, og naaer op til den apostoliske Tid, samt at den fra det Dieblif, da den bliver defineret som Dogma, vil være hævet over al Discussion.“ Til Slutning anfører Erkebiskoppen -- i Anledning af de fra flere Sider udtalte Bekymringer for de betænkkelige Følger, som denne Læres Ophøielse til et katholisk Dogma kunde medføre — følgende Ytring i et Breve

af Pius IX.: „Ingen som troer, at en oekumenist Synode ledes af den Helligaand, og under Hans Indflydelse forkynder og definerer hvad der skal troes, kan nogensinde indbilde sig, at den kunde definere Ting, som ikke ere aabenbarede, eller som kunde blive skadelige for Kirken;“ og han ender sine Formaning-
ger til sin Geistlighed med de mærkelige Ord: „Minder de Troende om, at selv Mænd^{*)}, som have vist Religionen de største Tjenester, tabe al Anseelse og Tillid, saasnart de ophøre at agte paa Kirkens Nøst: „Hører han ikke Kirken, da være hen for Dig som en Hedning og Tolder (Matth. 18, 17).“

— Den pavelige Nuntius og den franske Re-
gjerling. Den h. Fader har i de sidste Maaneder modtaget en stor Mængde Adresser fra Frankrig, der bekjende Troen paa den h. Stols Ufeilbarhed i alle Udtalelser, der angaae Troens- og Sædelæren, som en Lære, der igjennem de tidligere Aarhundreder aldrig har været betvivlet, og Hans Hellighed har alt tidligere i anerkjendende Ord besvaret en Deel af disse Adres-
ser. Da deres Antal imidlertid bestandig tiltog, og de samme ledsagende indtrængende Begjæringer om, at dette over-
naturlige Prærogativ, som til hele Kirkens Vel er forlehnet dens øverste Styrer i den h. Petrus' Person, maatte blive ophøiet til en christelig Troessætning, stedse indstændigere bleve gjentagne, og da det desaarfag blev den h. Fader umuligt at besvare disse Adresser enkeltviis: overdrog han sin Nuntius i Paris, Mægr. Chigi, at træffe Foranstaltning til at underrette den franske Geistlighed om, hvor kjære disse Beviser paa Hengivenhed og Iver for Kirkens Vel have været ham, samt tilkjendegive den, at han har baaret Omsoyrg for, at de, som have det Hverv at ordne og opbevare Alt, hvad der staaer i Forbindelse med de Anliggender, der ere Gjenstand for Conciliets Virksomhed, skulle tage fornødent Hensyn til disse Udtryk for en Tølelse, der for nærværende Tid viser sig at være saa almindelig udbredt blandt den katholske Geistlighed og det katholske Folk.

Denne Skrivelse fra den h. Fader lod Mægr. Chigi offentliggjøre i »L'Univers«, af den simple Grund, at han fandt dette Middel at være det eneste mulige for en hurtig Offenlig-
gjørelse af en Skrivelse, der var rettet til hele den franske Geist-
lighed. Den franske Regering har imidlertid taget Anstød heraf, og Udenrigsministeren, Hertugen af Grammont, har her bragt

*) Fr. Lamennais, Passaglia, Hyacinthe o. Fl. M. A.

den bekjendte Tilfætning til Concordatet af 1801 i Anvendelse, som Napoleon I., efterat Concordatet fra begge Sider var undertegnet, bag efter tilføiede og bekjendtgjorde, hvorefter alle pavelige Breve før Bekjendtgjørelsen skulle forelægges Statsraadet. Det officielle Blad tilføier, at den pavelige Nuntius i denne Anledning har gjort en Undskyldning!

Elisabethforeningen

afholder sit sædvanlige Møde Søndagen den 13. Juli Kl. 4, hvortil Medlemmerne bedes saa talrigt som muligt at indfinde sig.

Ungarinsforeningen.

Bestyrelsesmøde Onsdagen d. 3. August Efterm. Kl. 5.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 31te Juli. 1de Søndag efter Pnuse.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 1. August M. Petri Løntsest. 2. Ti. Alphons af Liguori, Biskop. 3. D. Opdagelse af den hl. Stephanus' Reliquier; Kl. 8½ Messe for Ungarinsforeningens Medlemmer. 4. Co. Dominicus, Bekj., 5. S. Maria af Sne (Kirke i Rom).
- Torsdagen den 5te August. Broderskab til Jesu gubd. Hjerte.** Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften: Broderskabsandagt. — Paa samme Dag holde Medlemmerne af Foreningen for den evige Tilbedelse deres sædvanlige Vedetimer. — 6. K. Christi Forklarelse.
- Søndagen den 7de Juli. 2de Søndag efter Pnuse.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 8. M. Cyriacus, Lazarus og Smaragdus, Martyrer. 9. Ti. Franciscus Regis, Bekj. 10. O. Laurentius, Diacon og Martyr. 11. Co. Irenæus, Biskop og Martyr. 12. S. Clara, Jomfru. 13. K. Alexius, Bekj.
- Lørdagen den 13de August er befalet Vigiliefastebag.**
Søgnedagsgudsjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. W. Vøhrer, Gøtbergs-gade Nr. 5, og i alle Bogladere; i de danske Stater: paa de kongl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rkr. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 17.

Søndagen den 14de August.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede. — Conciliet og „Danst Kirketidende“. — Kirkelige Efterretninger: Rom,

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Fortsat fra Nr. 16.)

Vi have i det Foregaaende fremhævet de forskjællige Omstændigheder, som i Forening gjorde den mærkværdige Revolution mulig, der maaskee for alle kommende Tider har tilintetgjort den med Christendommen givne og fra dens Idee uadskillelige kirkelige Eenhed, og har adspaltet en stor Deel af Christenheden i en Mængde fjendtlige Leire, der ikke enten indbyrdes sammenholdes, eller hver for sig styrkes ved noget andet Foreningsbaand, end Hadet til den gamle Kirke, hvis Ret til at gjælde for den sande, af Christus stiftede, Kirke det guddommelige Forsyn med klare Beviisninger har godkjendt og godtgjort*). Vi skulle hertil føie nogle korte Bemærkninger om hvad der især har bidraget til at vedligeholde den hadske

*) Vi henvise her navnlig til de i Nr. 13 og 14 anførte Kjendsgjeringer og de til samme knyttede Betragtninger.

Opfattelse af alle den katholske Christendoms Eiendommeligheder, som det Inffedes den reformatoriske Polemik at bringe i Om- løb og slaae fast i de fra Kirken adstillede Samfunds Tanke- gang. Den følgende Tids Historie viser nemlig, at Overdri- velseerne i Skildringerne af Datidens kirkelige Misbrug og Udsteielsler, Overmaalet af usande Paastande saavel om Forti- dens Anliggender og Tilstande, som om de daværende Forhold og Personer, men fremfor Alt de dristige Forvanskninger af alle Dele af Kirkelæren, — at disse hadefulde Anklager og Fordreielsler af Alt have fundet en blind Tro paa deres useilbare Sandhed, der synes temmelig uforenelig med den Anerkjendelse af selv- stændig og ubildet Forskning, paa hvilken Protestantismen ved alle Veiligheder gjør Fordring, som et fra dens hele Eiendom- melighed uadstikkelig Fortrin.

Men denne blinde Tro paa en Mæsse af usandfærdige Bestyldninger, der udgik fra nogle Enkeltmænd, som ikke vare istand til at paavise nogensomhelst overnaturlig eller af Gud dem umiddelbar overdragen Fuldmagt til at optræde som Kir- kens Reformatorer, — den tankeløse Forvisning om Rigtigheden af hele dette Bæv af ubeviste Paastande og alskens gamle og nye uhjemlede Historier er atter bleven Kilden til den Fordoms- faldhed, hvormed den store Mængde af vore protestantiske Medchristne uden al Undersøgelse mener sig berettiget til at affærdige ethvert Spørgsmaal, der angaaer den religiøse For- skjællighed, som en forlangst med useilbar Sikkerhed afgjort Sag! Dette kan vistnok tildeels undskyldes hos den store Mængde, som siden den Tid, da Minderne om den katholske Fortid efterhaanden udslittedes, have levet i god Tro til den bestaaende Tilstands Ret og Gyldighed. Denne trygge Tillid finder nemlig en stærk og tilskyndende be- rettiget Støtte i den noksom bekjendte Tillidsfuldhed hos de kirkelige Autoriteter, om hvem den øvrige Deel af Folket for- udsætter, at de selv have undersøgt og prøvet de Aresætninger, som de ved enhver given Veilighed omtale som forkastelige og uchristelige. Dette sidste er imidlertid, som Enhver, der har et

nærmere Bekjendtskab til disse Forhold, veed, meget langt fra at være Tilfældet. Det har nemlig allevegne, ligesiden Reformationens Indførelse, været en stor Sjældenhed, at protestantiske Theologer og Geistlige befattede sig med Undersøgelser, der angaae Confessionsforskjællen, ja at de have fordristet sig til endog blot at læse katholiske Skrifter, og gjøre sig bekjendte med katholisk Litteratur!

Der er saaledes overalt en almindelig Sky for enhver Berøring med den Kirke, som Historien dog giver det Vidnesbyrd, at Alt, hvad der i den christelige Tid er skeet af Stort og Overordenligt, er en Virkning af dens Mennekelivet fornyende og gjensødende Kraft; og denne Angst for ethvert nærmere Bekjendtskab med vor Kirke og dens Historie er en ganske ene- staaende Undtagelse fra den Trang til at undersøge og kritisere Alt, til at sigte og drøfte de bestaaende Tilstandes Ret, fra den Hæng til at begynde Alt forfra, som er et Særkjende for den nærværende Tid. Den har sin Grund først og tidligt i den Gru for at sætte sin hele timelige Belsjerd paa Spil, som Reformationen overalt, hvor den seirede, forstod at lade Enhver føle i hele dens Styrke, der vovede at betvivle dens Ret, siden i den Bane, som grunder sig paa gammel Hævd. Al den Kundskab, som Mængden af de Dannede og selv af dem, som ansees for Værde, have om vor Kirkes tidligere Historie, dens Lære, Gudsdyrkelse og øvrige Forhold, sees i Almindelighed af urene Kilder, af Partiskrivter, hvis Forfattere fremstille Alt fra et Standpunkt, der gaaer ud paa at bevise den kirkelige Omvæltnings Ret til at fortrænge og undertrykke den. De meget Faa, som have øst nogen Kundskab om den af katholiske Bøger, misforstaae og miskjende saavel Læren, som dens praktiske Udøvelse, fordi deres forud indtagne Standpunkt allevegne frister dem til en mistroisk Kritik baade af de historiske Fremstillinger og af Die medet med alle kirkelige Anordninger og Bedtægter. Alt tydes saaledes i den fletteste Mening, og man tager Resultaterne af sine overfladiske Efterforskninger til Indtægt for de eengang i den store Mængdes Gemytter rodfastede

Fordomme mod den katholske Christendom, som Ingen dog kan nægte, har udrettet Alt, hvad der i aandelig Henseende maa kaldes Ophøiet og værdigt til Historiens og Efterverdenens blivende Ihukommelse. Thi man har dog vel her Ret til at spørge: Hvad har Protestantismen udrettet, som kan tillægges verdenshistorisk Betydning? Hvad har den bragt Menneſkeheden, som har Krav paa Efterverdenens Taknemmelighed? At den i religiøs Henseende og for en religiøs Betragtning af Livet har ført den største af alle Ulfker over Verden, nemlig en fuldkommen Bantro og religiøs Egegnldighed, vil den bedre og for deres Personer religiøstfindede Deel af dens Forsvarere have ondt ved at nægte, da just dette i vor Tid er en staaende Koutale over den, som eenstemmig gjenlyder fra alle dem, der optræde som Bærere af de saakaldte moderne Ideer! Men denne Tilstand viser i sine mange vidtforgrænedede Virkninger tilbage til det forchristelige Hedenskab, og bebuder en Fremtid, der, hvis ikke Alt snart tager en anden Bending, vil gjenføde dette i en ny eiendommelig Stikkelse. Ligeoverfor de Tilstande, som Protestantismen har fremkaldt i det Store, og i det Smaa, i Politiken og i det sociale Liv som i Privatlivet, have vi ofte forundret os over den ugenerede Hensynsløshed, hvormed man vedbliver at kritisere den katholske Kirkes baade tidligere og nuværende Mangler og Misligheder.

Der er imidlertid en ganske eiendommelig Omstændighed som vi her ikke skulle lade uomtalt, forsaavidt som den har en væsentlig Andeel i den Bankundighed om den katholske Fortid, som hersker alle vegne, hver Protestantismen er bleven den overveiende og dominerende Samsundsmagt. Naar man navnlig her i Norden i ethvert af de katholske Aarhundreder i saa mange Retninger famler i Ulfkerhed, og savner Oplysninger om den indre Sammenhang mellem en Mængde af de Begivenheder, som Historien enkeltviis har opbevaret Mindet om, da har dette sin naturlige Grund i det barbariske Odelæggesystem, som i disse Lande blev bragt i Anvendelse mod Klostrene. Man nøiedes nemlig ikke med, i den rene evan-

geliste Læres Navn at berøve Kirkerne alle deres Kostbarheder og plyndre Klostrene for Alt hvad der siebliffelig kunde gøres i Penge; men man gif saavidt, at man ved Ødelæggelsen af deres betydelige Bogsamlinger gjorde et heldignis kun tildeels lykket Forsøg paa at udslette Erindringer om deres Tilværelse! Dette skete dog ingenlunde med Bevidsthed og Overlæg, eller i en Hensigt, der kan sammenlignes med den, der forleder Voldsmanden og Røveren til at myrde den, som han har udplyndret, for at vide sig sikket mod den Forurettedes og Udplyndredes anklagende og fordømmende Vidnesbyrd. Klosterbibliothekernes Ødelæggelse var nemlig et instinctmæssigt og i al Naivitet udført Sideskifte eller Tilbehør til Forstyrrelsen af hele den Fortidstilstand, som disse Bogsamlinger skyldte deres Tilværelse. Forsaavidt nemlig disse Minder om de tidligere Aarhundreders aandelige Liv og Virksomhed ikke bleve ødelagte under de Pøbeloptøier, som besoldede Urostiftere allevegne satte i Scene, bleve de her i Danmark forefundne haandskrevne Bøger paa Regjeringens Befaling allevegne samlede og afleverede til de til Modtagelsen af samme beordrede locale Myndigheder. Dette vilde nu vistnok have været en under disse Omstændigheder prifelig Foranstaltning, dersom Hensigten dermed havde været at redde disse Bidrag til Forstaaelse af Fortidens indre Liv fra Undergang, og saaledes gøre dem frugtbringende for kommende Tides historiske Forskninger. Dette stemmede imidlertid ikke med den Betragtning og de Planer, som vi i det Foregaaende have viist, vare uadskillige fra Reformationens oprindelige Idee.

Den kunde nemlig i lang Tid, ja lige indtil den nyeste Tids Frihedsbevægelser paa de kirkelige og religiøse Enemærker, ikke løsrive sig fra den Indbildning, at det var dens Bestemmelse og Opgave at arbejde paa at ødelægge og aldeles fortrænge Katholicismen og indtage dens Plads som den eneste sande og saliggjørende Kirke. Fra dette Standpunkt maatte det altsaa ansees for en sand Begjærning mod Samtid og Eftertid, at man tilintetgjorde alle Mindesmærker om den sørgelige Tid, da det

fande Evangeliums Bys endnu ikke var opgaaet for Verden, men alle de Folketærd, som Aarhundreder igjennem havde levet i den Formening, at de vare Christne og Medlemmer af Guds Kirke, i Birkeligheden havde levet i „Djævelens Kirke“ og været ikke Christi, men Antichristens Disciple og Dyrkere*). Man troede altsaa at være i sin gode Ret, naar man sørgede for, at alt Kjendskab til den katholske Fortid for Eftertiden gjordes umuligt; paa denne Maade forebyggede man jo sikkest alle Fristelser til Tilbagefald i de gamle Bildfarelser. Saaledes bliver det mærkelige Factum forstaaeligt, som for ikke længe siden, ikke af en Theolog, men af en militær Forfatter i en Afhandling om det syttende Aarhundredes Krigsvæsen er fremdraget som et Beviis paa den Tids Barbari — at den hele Masse af haandskrevne Pergamentbøger, som fandtes i Klostrene, bleve overgivne til Tøihuset, hvor de opbevarede for en høist mærkværdig Anvendelse. Det fremgaaer nemlig af denne Forfatters Meddelelser, at dette Forraad, som man heraf seer, maa have været meget stort, i lang Tid forsynede Artilleriet med Kanonkarduser og Fyrværkerimateriale. Kongelige Skrivelser til de militære Myndigheder gave jevnlig Anviisning paa disse „gammele Munckebøger“, hvoraf de sidste Levninger synes at have tjent til Rakethylstere for et stort Fyrværkeri under Christian V. i Anledning af Kronprindsens Formåling**)! Saaledes fandt det nye og rene Evangelium, Oplysningens og den

*) Luther brugte jo som bekjendt idelig disse Udtryk om Paven og den katholske Kirke.

***) Som Sideslykke hertil erindre man de mange kongelige Skrivelser, navnlig fra Frederik II's og Christian IV's Tid, der under de langvarige Krige med Sverrig under de strengeste Straffetrubler trængte alle endnu i Kirkerne tilbageværende Værdigjenstande, navnlig Alterkanoner og Kalk, ubleverede. Andet var der nemlig ikke tilbage efter den store Plyndring i Reformationssaarene. Følgen af disse strenge Kongebud blev, at man indtil den nyeste Tid i mangfoldige Landsbykirker maatte betjene sig af Kalk af Tin eller Bly, og under Communionen kunde

nyere Videnskabs Forkæmper, det passende at anvende Frugten af flere Aarhundreders utrættelige Flid og Møie!

Ingen, som har noget Begreb om Bøgers Værdi inden Bogtrykkerkunstens Opfindelse, Ingen som har nogen Agtelse for den historiske Sandhed og Kjærlighed til Videnskaberne, kan uden Harm og Foragt tænke tilbage paa denne raa og barbariske Intolerance. Dens Forfølgelseslyge lod sig ikke noie med, i den evangeliske Friheds Navn — ved Foranstaltninger, som Ingen engang ret forstod den sande Mening med, og som i alt Fald Ingen kunde modsætte sig — at tvinge et heelt Folk til at forlade sine Forfædres Tro, plyndre Kirker og Klostere, og priisgive de sidste Beboere for timelig Glendighed, men tillod sig et saa hensynsløst Forsøg paa at tilintetgjøre Minderne om de Institutioners Tilværelse, som have indlagt sig uforgængelige Fortjenester af de til Christendommen omvendte Folkedæds Deelagtiggjørelse i alle den christelige Civilisations Velsignelser! Naar man betænker den Tid, der medgik til Afskrivningen af en Bog, og at et stort Antal af Klostrenes Beboere opoffrede den største Deel af deres Liv paa denne Syssel; naar man betænker, at Kalligrafien og Pergamentbøgernes kunstneriske Udstyrelse dengang krævede en majsommelig og taalmodig Flid, som ene Kjærlighed til Videnskab og Litteratur kunde opmuntre dem til, der offrede deres Liv i denne Virksomheds Tjeneste; naar man betænker Alt dette, og sammenholder de Personers hele Tilværelse, der mange Slægtled igjennem havde anvendt deres Tid paa dette Arbeide, med deres indre Tilstand og Tænkemaade, der i saa Dieblikke ødelagde Frugten af deres majsommelige Arbeide, da forekommer det her omtalte reformatoriske Fyrværkeri os at være en meget be-

see sædvanlige Wiinflasker opstillede paa Alterne. Vi mene isvrigt, at den ovenfor omtalte Forgribelse paa hele Fortidens historiske Liv var endnu fordsommeligere, end diøse Ran af hvad der dog kunde opveies med Penge!

tegnende Parodie paa Bestaffenheden af den Oplysning, hvoraf det saakaldte rene Guds Ord saa uførtrodent ved alle Veiligheder roser sig selv!

Vi have, som ovenfor sagt, anført dette som et Bidrag til den fuldstændige Burdering af den almindelig udbredte Vankundighed om de middelalderlige Tilstande, men maae dog bemærke, at, om det end kan tjene til Undskyldning for den Ringagt, hvormed man her seer tilbage paa sit eget Lands Fortid, der iøvrigt i religiøs Henseende stod langt saavel over den umiddelbart paafølgende, som over den nærværende Tid: saa kan denne Tilintetgjørelse af en stor Deel af vore egne nationale Fortidsminder ingenlunde undskyde den mærkværdige Angst, man føler for al Berøring med den katholske Fortid i det Hele taget. Denne Følelse i Forbindelse med den Nysg, man føler til overalt at finde Grund til Udsættelser, Anledning til Haan og Spot, røber nemlig ofte tydelig en Angst for at blive overbevist, en hemmelig Anelse om, at det, som man har vant sig til at spotte uden at kjende det, mulig kunde være Sandhed. Men at hiin Anelse om, at der mulig kunde være en af Gud aabenbaret, for al Evighed gyldig Sandhed, hvis Antagelse eller Forkastelse skal afgjøre Enhvers Skæbne i Evigheden, — at den kan angste og forurolige dem som befinde sig vel ved den Betragtning af dette Spørgsmaal, som er bleven Reformationens Enderesultat, det maa vel findes ganske naturligt. Thi siden den Tid, da Umuligheden af den katholske Christendoms Udrøddelse blev indlysende, har man, som vi i det Foregaaende have viist, seet sig nødsaget til at tage sin Tilflugt til et Begreb om aabenbaret Sandhed, der er aldeles uforligeligt med Reformatorenes exclusive Prætentioner for deres Læres og Kirkes Almeengyldighed eller deres Kirkes Ret til at gjælde for den eneste sande Kirke. Da Aabenbaringens Indhold nemlig fra først til sidst er blevet usikkert, derved at det er blevet gjort afhængigt af Skriftfortolkningen, da der altsaa ikke længer kan være Tale om bestemte Troesfandheder, som Kirken biidner og haandhæver, har man seet sig nødsaget til at anerkjende den aan-

delige Rigeberettigelse af de utallige afvigende theologiske Meninger, og i den nyeste Tid — under Frihedsbevægelsens Indflydelse paa Ordningen af de kirkelige Forhold — altsaa maattet indrømme, at man fuldt saa vel i enhver af de mange Secter, som i de autoriserede Statskirker kan finde Veien til Sandheden og den evige Salighed. Denne Tro, at Alt, det Ene som det Andet, er lige godt og lige slet i denne Verden, og at Forskjællighederne ikke have stort at betyde for Ewigheden, den lider unægtelig Forstyrrelse, hvergang den kommer i Berøring med den katholske Opfattelse af de ovennævnte Begreber; og det er Forargelsen herover som affrækker den store Mængde af Nutidens Mennesker fra at gjøre nærmere Bekjendtskab med den katholske Religion!

(Sluttet.)

Conciliet og „Danst Kirketidende.“

(Fortsættelse.)

Er det gaaet Organet for den danske Christendom, eller den nye grundtvigske Katholicisme ilde med dets Belærelse om den h. Bernhard, da have vi i Sandhed ondt ved, uden at give os Udseende af at være smittede af den Tone og den Udtrykksmaade, hvori det med saa stort Velbehag tumler sig, at finde de rette Betegnelser for den Suffisance, hvormed dets selvtilfredse Polemiker udbreder sig om Conciliets Forhandlinger om Paven's dogmatiske Ufeilbarhed. Hvad han i denne Retning byder sine Læsere — man mærk vel, at dette Blad tæller sine fleste Læsere blandt Folketirkens Geistlighed — overgaaer næsten i Uvidenhed og Absurditet Alt hvad vi nogenjinde have seet i Avislitteraturen, der dog i Regelen besørjes af Ikke-Theologer. Det er, i Forbigaaende sagt, i dette taabelige Ordgyderi om en Sag, som Bedkommende godtgjør, at han faties alle Betingelser for at kunne forstaae, og følgelig al Competence til at tale med om, at han producerer sig som Fortolker af den h. Bernhards Ord og Tankegang. Det følger da af sig selv, at vi ikke befatte os med nogen Drostelse af det

kjedsommelige Ordfløveri, hvorpaa denne Kritiker saa utrættelig over sin høist uheldige Spidsfindighed, og skulde blot fralægge os den foromtalte taabelige Beskyldning for Selvmordsigelse, som han i sin Indbildning om en aldeles ufeilbar Skarpsynethed anbringer sin altid kjedelige Vittigheds efter egen Formening uimodstaelige Kastestøts paa, for at tilføie os et ganske forføreligt Nederlag.

Det heder nemlig i D. R. T. Nr. 28. S. 441, at Katholisk Kirketidende ved Conciliets Begyndelse „nægtede, at Spørgsmaalet om Paven's Ufeilbarhed vilde komme for paa Bispemødet“, samt, „at den holdt Dreene stive (!), saalænge det paa nogen Maade lod sig gjøre“, men at den „omjæder maatte til Bekjendelse (!) med, at Spørgsmaalet paa en Maade vilde komme frem“ etc. Dette er, som Enhver veed, der har læst vore Artikler desangaaende i en anden Hensigt, end den, vilkaarlig at fordreie vore Ord — en beviislig Usandhed. Vi have angaaende dette Punkt ligesaa lidt „bestemt benægtet“, som bekræftet Noget, men kun efter en Kilde, som vi havde Grund til at ansee for paalidelig, sagt, at det i vel underrettede Kredse ansaes for afgjort, at dette Spørgsmaals Behandling fra Begyndelsen af ikke var paataenkt, medens vi derhos mere end ceengang udtrykkelig have fremhavet, at den Agitation, som Pressen i denne Anledning havde fremkaldt, upaatvivlelig vilde afnøde Conciliet en Udtalelse om dette Punkt. Vi have derhos i flere Artikler udtalt vor Opfattelse af hele denne Sag, og navnlig altid paa det bestemteste vedkjendt os Troen paa Kirkens dogmatiske Ufeilbarhed som uadskillelig fra den katholisk-troende Bevidsthed, og viist, at denne Tro paa Kirkelærens Uforanderlighed og Ufeilbarhed aldrig vilde kunne gjøre sig gjældende i det praktiske Liv, naar ikke Kirkens jordiske Overhoved af dens himmelske Konge var udrustet med Fuldmagt til en ufeilbar Afgjørelse af alle Troesspørgsmaal. Naar endelig denne aandelige Repræsentant for den vartouste Binkelkatholicismes Ufeilbarhed gjør sig lystig over, at vi d. 19. December f. A. skulde have fundet det „meget ubetimeligt, at fastslaae Sætningeu om Paven's Ufeilbarhed som Tro til Salighed,“ og spottende tilføier, at vi „sandsynligviis siden var kommen til bedre Erkjendelse,“ da behøve vi her blot at henvise Læserne af D. R. T. til det paagjældende Sted i vort Blad (Nr. 26 f. A. S. 416). Enhver, der maatte være tilbøielig til at laane Ore til den ondskabsfulde Insinuation, der ligger i denne usandsfærdige Sigelse — den nemlig, at man

i vor Kirke ikke frit tør udtale sin Mening om noget kirkeligt Anliggende, men taler og skriver under Trykket af et kirkeligt Formynderskab, — Enhver, der kunde mene, i hiin Betydning at see en sjaaende Stadfæstelse paa denne i den protestantiske Verden gangbare Formening, vil da overraskes ved at see, at vi i den ovenanførte Passus ikke med et Ord tale om Betimeligheden eller Ubetimeligheden af, at dette Spørgsmaal drøftes paa Conciliet, men ganske udelukkende og saa tydeligt, at det ikke kan misforstaaes af Noget, som er istand til at læse — om Ubetimeligheden af, at dette Anliggende er blevet Gjenstand for aldeles ucompetente Literaters Discussioner i de politiske Blade, samt om Ubetimeligheden af disses Appel til en Kreds af Læsere, der ikke kunne have mindste Stjøn om Værdien af hvad der i denne Retning bydes dem. Og saa dette er altsaa en grov Usandhed, der ikke synes at kunne være uforfættelig eller ganske grundet i en Misforstaaelse; thi de paa-gjældende Ord kunne ikke misforstaaes.

Forat vore Læsere kunne faae et Begreb om den Tone, hvori hiint Organ proclamerer sit Parties kirkelige Eueberettigelse, samt om den skrydende Hovmod, der er ligesaa fremmed for Kjærlighed til Gud og Næsten, som den til Natur og Bane blevne Afbenyttelse af de groveste og platteste Haansord mod Personer og aandelige Retninger, der ikke boie sig for de Grundvig=Nielsenste Doctriner om kirkelig Frihed og Tro og Viden: skulle vi, som ovenfor lovet, til Slutning af denne ene Artikel opsamle nogle af de „folkelige“ Talemaader, som i rigt Forraad anbringes saa at sige i enhver af Bladets polemiske Artikler, og med en kjendelig Bevidsthed om, at de gjøre Lynke i den „Benediktinskreds“, Forfatteren skriver for. Dersom dette imidlertid virkelig, hvad vi dog nødig ville troe, skulde være Tilfældet, da vilde det forekomme os at vidne om en indre Demoralisation, der, i Medfør af den her vitterlige Forverling af Religion og Religiositet med kirkeligt Partivrov, for mange i Grunden og fra Begyndelsen af religiøstjendede Mennesker kan have de betænkelige Følger.

Dette Blads Belyndere, der, som Udgiveren siger, og saa regne sig for at høre til den katholicke Kirke, „men ikke til Romerkirken“, opvartes da med saadanne Ytringer om Conciliet og „Romerkirkens“ Medlemmer, som „at det var virkelig paa Tiden, at man tog fat, hvor man slap, da man i de forløbne 300 Aar ikke har havt andet, end Tridentinerkonfiliets tørre Langhalm at tygge drøv paa, saa Pave-

kirken var sunken ned til en steendød Lærefirke. (!) De fleste tidligere „Bispemøder“ skulle have „fuldbyrdet deres Kjættedomme med en Grusomhed, der kun har sit Forbillede i de første Aarhundreders Christenforfølgelser.“ Om „den snedige og statskloge Paulos*) III fortælles, at han sendte sin Sønnesøn Ottavio Farnese til Tydskland med en Hær, der i Forening med Kaiser Carl V. skulde bekæmpe Protestanterne. Hertil er knyttet følgende Note: „Man tænke sig Paven i Rom, der forbyder alle sine Bisper, Præster og Munkke at gifte sig, med Sønner og Sønnesønner, som han forresten aabent vedkjender sig! Hor (!) kan tilnøds (!) gaae an for Hs. Hellighed, — men Egteffab, det skal han nok vogte sig og sine for**).“ De pavelige Legater, som aabnede Tridentinerconciliet, siges at have „givet alle dem, som Fyrstbiskoppen af Trident, Cardinal Madruzzo, havde faaet trommet sammen, en treaarig Afslad“ etc. Det heder dernæst om Afsladen: „Det er jo meget smukt, at Hs. Hellighed giver al denne Afslad og Syndsforladelse uden Bederlag, saameget mere, som han haardt kunde trænge til Mønt — han faar (!) trøste sig med, at hans Forgængere har tjent meget rigelig paa denne som paa andre Kontoer, der nu ikke smide nær saa meget af sig som tidligere.“ Om Kanonaden fra Engelsborg og de andre Høitideligheder paa Conciliets Aabningsdag læser man den vittige Bemærkning: „Det var jo rigtignok anderledes Rnald (!), end da Tyrolerne plaffede med deres Buntebøsser ved Tridentinerkonciliet's anden Session“ etc. „Paven havde en gylden Hue paa Hovedet, der gav ham et endnu pudsigere Udseende end den tredobbelte Krone.“

Om den tridentinske Troesbekjendelse siger denne lærde Theolog, at den er en saa farlig Troesbekjendelse som tænkes kan — kun en Enkeltmands***). Paa denne findrige Opda-

*) Disse antiromerske Katholiker lægge praktisk deres Hab til det Latinske Sprog for Dagen ved at give alle Egennavne, som igjennem det ere komne til os, den græske Endelse!

***) Vi have bibeholdt Forf.' smagsfulde Ketsfrivning, der forekommer os at passe særdeles godt til den Conisme i Udtrykket, som vi her anføre Exemppler paa. De med spærret Skrivt trykte Ord ere fremhævede af os.

****) Man maa virkelig her beundre denne bybsintige Kritikers fine Tact. Han har i en Række af ikke saa Aar leveret de evidenteste Beviser

gelse grundes atter den Oplysning, at det nærværende „Bispemøde“, ved paa Aabningsdagen at tilegne sig denne Bekjendelse, har „frakjendt sig al Ret til at repræsentere den hellige Almindelige Kirke,“ der naturligvis ikke i hele Verden har nogen anden virkelig og af Kirkens usynlige Overhoved anerkjendt Repræsentant, end den grundtvigste Benneskreds og dens uforlignelige Organ „Dansk Kirketidende“! Forsaaavidt nu Alt hvad der gaaer ud over det Almindelige, i en vis Forstand har Krav paa tilbørlig Anerkjendelse, kunne vi ikke nægte den vigtige Selvtilfredshed, hvormed Bedkommende her, som i alt det Øvrige, stiller sin theologiske Uvidenhed til Skue, vor oprigtigste Beundring. Den „kirkelige Anstuelsses“ Umiddelbarhed i Troen og Uforlignelighed med al Theologi og al Biden er her som overalt unægtelig genial!

Om den h. Bernhards ovenfor omtalte Ord, som Bedkommende saa fortræffelig kommenterer, siges, at de ere for gode til at tjene til Hø og Hakkelse for papistiske Suurmulere! Denne Kraftuttring af Dansk Kirketidendes folkelige Bevnhed skal formodentlig betone Forskjellen mellem den Vægt, „Papismen“ lægger paa den overnaturlige Kjærlighed (til Gud, til det i Sacramentet stedse nærværende Gudmenneske og derfor til den af Ham stiftede Kirke) og den Menneskevenlighed, som ene skal findes indenfor den saakaldte glade eller Instige Christerdoms Enemærker; thi man har jo nu alt længe vidst, at det Naturlige, det Menneskelige og det Folkelige har langt mere at betynde for disse Lykkelige, end det Overnaturlige eller specifikt Christelige. Man maa nemlig først være et rigtigt Menneske paa deres Façon, førend man kan blive en Christen! Bistnok har hiin secterist-hovmodige Ringeaagt for Theologi og Biden altid i en Slags slumrende og mindre klar Skikkelse været den ledende Tanke i hele den eiendommelige

for, at han ikke selv eier nogen original Tanke om nogetsomhelst aandeligt Antliggende, men har sat sin hele Existentis ind paa en Enkeltmands løst henkastede og albeles ubegrundede Paaastande om Kjendemærkerne paa den sande Kirke. Han har spildt sit Livs bedste Aar paa at eftersnakke de samme fattige og indtil Ufælselighed „drøvtyggede“ Talemaader om den af Grundtvig opdagede, i Luften svævende usynlige h. alm. Kirke, og undseer sig ikke ved at kalde en af en almindelig Kirkeforsamling vedtagen Troesbekjendelse for en Enkeltmandsbekjendelse, fordi den først blev offentliggjort, efterat Conciliet var sluttet!!

Retning, der er fremgaaet af den navnkundige Kirkefaders store kirkelige Opdagelser; men, selv efterat den geniale Professor N. Nielsen har forsynet den kirkelige Anskuelse med hele Læs af filosofisk Hø og Hækkelse, for ved Hjælp af dialectisk Bunden at have de Anskuende over deres oprindelige Umiddelbarhed, synes Hadet til al Theologi — d. e., efter Professorens Mening, Had til alle Dogmer — hos hine Suurmulere mod den katolske Christendom at udarte ikke blot til Fjendskab mod al Kirkehistorie, men til Trods mod al sund Menneksforstand! Et glimrende Beviis herpaa er, som ovenfor antydet, Bedkommendes Betragtninger over Paven's „Udtalelser ex cathedra“, som vi kun omtale for at advare Bladets Læsere mod Uvederhæftigheden af hvad det for Eftertiden maatte behage at fortælle dem om „Romerkirken“ og dens Anliggender.

„Derfom Paven's Ufeilbarhed, heder det endelig, afhænger af, at Romerkirken*) er eensbetydende med den heilige almindelige Kirke, da staaer den virkelig paa svage Fødder, selv om man i Rom faaer den trumfet igjennem (!) paa Bispemødet“. „Bellarmins Forsvar for Ufeilbarheden falder nojet sølle (!), idet han erklærer, at en aabenbar fjætterst Pave med det samme ophører at være Pave; men saa synes jo rigtignok enhver Studedriver i Campagnen næsten at blive ligesaa ufeilbar som Hans Hellighed“. Vi have allerede anvendt for megen Tid paa dette Monsens, og slutte derfor med at gratulere til den Naade, hvorpaa den ærede Ordfører for den danske Christendom nu, efterat Sagen er trumfet igjennem, fra sit Standpunkt praktisk har godtgjort, at hans Propheti om enhver Studedriver's Ufeilbarhed er gaaet i Opfyldelse!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den fjerde offentlige Sæssion feiredes med samme Caremonier som de foregaaende, og Paven havde ligesom ved den tredie Sæssion d. 24. April, befalet, at Dørene til

*) Det er ret betegnende, at Forf. ikke kan skrive ret mange Linier, uden at gjøre sine Læsere opmærksomme paa, at det er et aldeles utilladeligt Overgreb af Papisterne at kalde Romerkirken uden videre for Kirken!

Conciliet's Aula skulde staae aabne under hele Høitideligheden, og de imellem Pillerne midlertidigt anbragte Sidevægge skulde fjernes, forat alle udenfor Hallen i Kirken Tilstedeværende kunde være Vidne til Alt, hvad der foregik. Conciliet's Secretar, Msgr. Feszler, overrakte den h. Fader den i saa lang Tid drøftede anden dogmatiske Constitution, som paa denne Dag af ham skulde stadfæstes og offentliggjøres. Paven overrakte den derpaa til Msgr. Valenziani, Biskop af Fabriano, som besteg Prædikestolen, og, efterat have forelæst den, henvendte det Spørgsmaal til den h. Fader: Høiarværdigste Fader! Finde de Decreter og Canones, som ere indeholdte i denne Constitution Deres Bifald? Efterat Stemmerne vare samlede (533 Ja mod 2 Nei), og overgivne til den h. Fader, stadfæstede han Constitutionen med følgende Ord: De Decreter og Canones, som ere indeholdte i den nylig oplæste Constitution, have, med Undtagelse af to, fundet alle Fædrenes Bifald, og Vi definere dem i Forening med det h. Concilium, saaledes som de ere forelæste, og stadfæste dem med Apostolisk Autoritet.

Disse Ord efterfulgtes af en levende Acclamation fra Fædrenes Side, som besvaredes med høie Jubelraab fra den i Kirken talrigt forsamlede Menneskemængde. Da det atter var blevet stille, vilde den h. Fader henvende nogle Ord til de forsamlede Fædre, men blev afbrudt af nye og længe vedvarende Tilraab. Først da disse havde Ende, holdt han en kort latinsk Tiltale, som i Oversættelse lyder saaledes:

„Det Resultat, som denne Afstemning har givet, maa betragtes som en Hylдинг, der er bragt den aabenbarede Sandhed. Den romerske Paves Autoritet er stor, ærverdige Brødre; dog den undertrykker ikke, men understøtter og styrker, den forstyrres ikke, men den opbygger og befæster; den forener i Kjærlighed, og beskytter Brødrenes d. e. Biskoppernes Rettigheder. Derfor maae de, som bedømme dette Antiggende under Indtrykket af den nærværende Tids Storme, vide, at „Herren er ikke i Stormen“ (3 Kong. 19, 11.). De burde erindre, at Mange af dem for nogle faa Aar siden have udtalt sig overensstemmende med Os og Flertallet af denne hellige Forsamling*). Men dengang domte de under Paavirkning af „den sagte Susen, hvori Her-

*) Den h. Fader hentyder her aabenbart til den Adresse, som de 450 i Rom i Juni 1867 nærværende Biskopper overrakte ham, og hvori de, i Anledning af den 1800aarige Jubelfest for den h. Petri Martyrium bekyndte deres Tro paa hans Eftersølgers høieste Læreautoritet.

ren er" (S. St.). Kunne vel to modsatte Samvittigheder have Deel i den samme Dom? Det være langt fra! Maaatte derfor Gud, som der alene kan virke dette Under, oplyse Aander og Hjerter, saa at Alle maae ile hen til deres Faders Favns, til Jesu Christi uverdige Stedfortræder paa Jorden, hvem de ere dyrebare, som elsker dem, og længes inderlig efter at være Et med dem. Da skulle vi, forenede ved Kjærlighedens Bånd, blive dygtiggjorte til at udkampe Herrens Kamp saaledes, at Hans Fjender ikke blot ikke spotte os, men suarere betages af Frygt, — til at kampe saaledes, at Ondskabens Vaaben falde afmægtige til Jorden ligeoverfor Sandheden, og Alle maae udraabe med den h. Augustinus: „Du har kaldet mig til det vidunderlige Lys, og see! nu er jeg bleven seende!“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 14de August. 10de Søndag efter Pinst. Sct. Ansgars Kirke:** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Præbiken. 15. M. Marias Himmelfart. Feires offentlig næstkommende Søndag. 16. Cl. Hyacinth, Betsj. 17. D. Octav af Sct. Laurentius. 17. Co. Helena, Kaiserinde. 19. f. Octavdag. 20. l. Bernhard, Kirke lærer.
- Søndagen den 15de August. 11te Søndag efter Pinst. Den allersaligste Jomfru Marias Optagelse i Himmelen (Marias Himmelfart). Sct. Ansgars Kirke:** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Præbiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Præbiken. — 22. M. Octav af den allersaligste Jomfrues Optagelse i Himlen. 23. Cl. Philippus Benitus, Betsj. 24. D. Bartholomæus, Apostel. 25. Co. Ludvig, Konge. 26. f. Johanna Franciska af Chantal, Enke. 27. l. Joseph af Calasanz, Betsj.
- Søgnedagsgudsliense:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 7—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — I Kapellet (Tolbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende medtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grodjerer C. B. Lohrer, Gøtthersgade Nr. 5. og i alle Bogladre; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 18.

Søndagen den 28de August.

1870.

Indhold: De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede: — Det Vatianske Conciliums Decret om Paves dogmatiske Ufeilbarhed. — Kirkelige Efterretninger: Frankrig, England, Rusland, China, Ostasien, Nordamerica.

De religiøs-sædelige Tilstande i Kirken ved Slutningen af det 15. og i Begyndelsen af det 16. Aarhundrede.

(Sluttet.)

Den afgjorte Sikkerhed, hvormed man paa det religiøse Livs Enemærker støtter sig til den moderne Theorie om de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Ret, er derfor saa meget mere mærkbar, som den nys omtalte Tilstand — den nuomstunder herskende religiøse Indifferentisme — af ethvert tænkende Menneske maa erkjendes for at være et sandt Brængbillede af den aandelige Tilstand, som Christendommen er bestemt til at virkeliggjøre. Guds Hensigt med at aabenbare sig for Verden var at forene alle Jordens Folk i Troen paa den evige og uforanderlige Sandhed. Dette den christelige Religions ophøiede Ideal arbejdede sig i Middealderen langsomt og under voxende Livsformer mere og mere frem til en i Sandhed beundringsværdig Virkelighed, som efterhaanden udjævnede de nationale Forskjælligheder, der under de syndige Naturforholds Herredømme maatte vedblive at vedligeholde et fjendtligt Forhold mellem de mangfoldige Folkesæd, som

ved Middelalderens Begyndelse, i den store Folkvandring og Folkeblandings Tid, tumlede sig vildt om mellem hverandre. Samtidig med de christelige Missioners Fremgang sammenfældedes nemlig beslagtede Folkstammer til større Riger; og den hermed givne udvidede Eynskreds for det aandelige, som for det materielle og verdslige Livs Fordringer og Fornødenheder blev et væsentligt Mittel til Civilisationens Fremme og den religiøse Samsundsbevidstheds Udvikling. Vi spørge her: Hvorledes vilde Alt dette — denne uden den catholiske Christendom og den fra samme uadskillelige kirkelige Enhed aldeles ubegribelige Fælledsfølelse i alle Retninger, denne eendragtige Væddekamp for Opnaaelsen af de samme Formaal — hvorledes vilde det have været muligt, dersom hine Tider havde haft mindste Righed med de Aarhundreder, der fulgte paa den kirkelige Omvæltning, og navnlig med vor Tid, i hvilken de adspaltende og forstyrrende Elementer, som denne aandelige Revolution har hidført, begunstiget og udviklet, ret ere komne til Modenhed?

Middelalderen var en i alle Retninger af det offentlige Liv byggende og ordnende Tid. Der gaaer igjennem denne betydningsfulde Udviklingsperiode af det europæiske Folke- og Menneskeliv en alvorlig Stræben efter at give Samsundslivet en Skikkelse, der var et sandt Udtryk for det christelige Ideals Fordringer til det enkelte Menneske. Hvormeget man nu end fra et totalt forskjælligt Standpunkt kan have at udsætte paa den Maade, hvorpaa hin Tids dygtigste Kræfter arbejdede for at fnydestgjøre denne Opgave, saa burde man dog i det mindste betænke to Ting. For det første, at Alt hvad der steer paa Jorden, steer ved Mennesker, ved syndige og feilende Mennesker, og at intet menneskeligt Foretagende derfor ganske kan undgaae de heraf følgende Ulemper. For det Andet, at om ogsaa en senere, i sin hele Livsbetragtning og Tænkemaade forskjællig Tid finder, at andre Midler og Veie vilde have været fornuftigere og mere heldbringende, maa det dog erkjendes for at være meget ufornuftigt at antage, at de Personligheder, som

ikke blot af deres Samtid, men langt ned i Eftertiden gjaldt for Jordens Æns og Salt, skulde have været udstyrede med et faa ringe Maal af Indsigt og Forstand, at Enhver, selv de, der nuomstunder have meget lidt af begge Dele, har Ret til at beleie deres formentlige Daarlighed!

Vi have ovenfor omtalt den storartede Idee, der er Grundlaget for Christendommens guddommelige Mission, det høieste og sidste Diemed for dens Sendebuds Virksomhed — de christnede Folkfærds Forening til en Gudsstat, et Guds Rige her paa Jorden, hvis Grundlov er Fred og indbyrdes Kjærlighed, og hvori Alt ordnes af den Retfærdighed, der forbyder Enhver at gjøre mod Andre, hvad han ikke vil, at de skulle gjøre mod ham. At dette Ideal, saaledes som Verden nu engang er, hverken nogensinde fuldkomment, eller paa een gang og i kort Tid kunde realiseres, følger af sig selv; der maatte hengaa et langt Tidsrum, inden dette Fredens Værk kunde suldbyrdes, saavidt som den menneftelige Syndighed og det jordiske Livs Ufuldkommenhed tillader det. Krig og ardre Boldsgjæringer kunde derfor ikke pluoselig forsvinde fra den til Christendommen omvendte Deel af Menneftigheden; thi de Store paa Jorden bleve ikke med Gæt til Helgener, fordi de bleve omvendte til Christendommen. Men naar man i denne Retning sammenligner Middelalderen med de paafølgende Aarhundreder, vil man uden lang Søgen blive opmærksom paa en meget væsenlig Forfjæl i de Omstændigheder, der foranledigede Fredsbrud og grebe forstyrrende ind i den Udvikling, som Kirken med uroffelig Fasthed og Consequents arbeidede paa at fremme. De Stridigheder og Kampe, som igjennen et Par Aarhundreder med kortere eller længere Mellemrum fornemmelig lagde Beslag paa den daværende Christenheds Kraftanstrengelser, gjaldt nemlig en stor og gjennemgribende Idee, som dengang beherskede den almindelige Mening, nemlig Forholdet mellem Kirkemagten og den verdslige Magt, og, ved Siden af de Conflictter, som Modsætningerne i denne Henseende fremkaldte, den vedvarende Kamp mod de Bantroe.

Hvor liden Betydning de senere Tiders religiøse Eige-gyl-dighed, nu end vil tillægge Korstogene, saavel dem, der gif ud paa at tilbagevinde det hellige Land fra den østerlandfke Christenheds muhamedanfke Undertrykkere, som dem, der gif ud paa af indføre Christendommen blandt Europas endnu hedenske Folkestammer, — hvor liden Betydning man end i vor Tid vil tilkjende disse Bestræbelser i og for sig, saa have dog alle Historieforskere, uanseet deres afvigende religiøse Synsmaader, hidtil været enige om at tillægge dem en stor Betydning for den fremskridende europæiske Civilisation. De have alle været enige om i det mindste at beundre den Kløgskab, hvormed Paverne, med dette Formaal for Øie, vidste at begeistre hele Christenheden for den christne Troes Udbredelse og Gjenvindelsen af Kirkens gamle Glemmer, og derved lede Opmærksomheden bort fra den hjemlige Tvedragt, der ikke blot lammede Kirkens Magt, men indvirkede forstyrrende paa Udviklingen af de verdslige Samfundsforhold. At Pavemagten gif feirrig ud af de svære Kampe med Verdensmagten, er steds blevet anerkjendt som en sand Belgjerning af den guddommelige Verdensstyrelse; thi den Dngtighed, Energi og ubøielige Consequens, hvormed Paverne udfægtede denne Kamp, har reddet den Deel af Verden, som med Opoffrelser og Anstrengelser, hvilke den nærværende Tid i det Hele mangler enhver Betingelse for at fatte og vurdere, var vunden for Christendommen og den christelige Civilisation, fra igjen at falde tilbage i det Barbari, der, som ethvert Tilbagefald til det Onde, gjør den sidste Tilstand værre end den første!

Der er fremdeles, i Henseende til Ledelsen af det offentlige Livs vigtigste Afgjørelser, en Forskjæl imellem de Tider, vi her tale om, og de senere Tider, som ikke geraader disse sidste til spnderlig Ære. Under de Conflictter, som de daværende Forhold fremkaldte saavel mellem Kirkemagten og Statsmagten, som mellem de verdslige Magthavere indbyrdes, levede i Folkens Hjertes en fra Troen paa Kirkens Eenhed og guddommelige Oprindelse uadskillelig Følelse af, at der i Henhold hertil maatte

tilkomne Kirken en ubestridelig Ret til, baade paa dens egne Ene mærker at gjøre en høiere Dom gjældende over dem, der antastede dens Rettigheder, og tillige til at optræde som Voldgiwtsmand, Fredsmægler og Dommer i alle Stridigheder mellem de verdslige Magthavere indbyrdes. Der var altsaa dengang en almindelig anerkjendt Autoritet, hvis Mellemkomst stedse paakaldtes under Folkenes og Fyrsternes indbyrdes Stridigheder, og ofte forebyggede Krige og Forstyrrelser i det borgerlige Samfundsliv i en Tidssalder, hvor den usvækkede Naturkraft, i Forening med den Stærkes Fristelser til at øve Vold mod den Svage, ellers uophørlig vilde have forhindret Civilisationens fremskridende Udvikling. Sammenligner man hermed de ved Protestantismen hidførte politiske Tilstande, eller med andre Ord: den fuldkomne Udelukkelse af alle religiøse og moralske Hensyn ved Staternes Forhandlinger med hverandre; betragter man de Motiver, der gjøre Udslaget paa de nuværende politiske Congresser og Conferentser, den undersundige og hensynsløse Kløgt, hvormed man søger at overløste hverandre, den troløse Uredelighed, hvormed den Stærke behandler den Svage; betænker man endelig, hvorledes Forholdet mellem den aandelige Ret og den brutale Magt i vor Tid er stillet paa Hovedet, i det Vederne af Nutidens antichristelige Politik opkaste sig til Voldgiwtsmand og Dommere over Kirken og dens Overhoved — da troe vi ikke, at noget dybere tænkende og bedre Menneske kan nære Tvivl om, hvilken Tid der ogsaa i denne Henseende har Fortrinet!

Vi opfordre endelig ethvert religiøstfindet og tænkende Menneske til at anstille en almindelig og omfattende Sammenligning mellem den Tid, hvorom vi her tale, og den nærværende Tid, hvis Børn overalt ere enige om at beundre dens utallige Opfindelser, dens Fremskridt i Viden, faa velform i Alt, hvad der tjener til at gjøre Livet ret indbringende i Henseende til hdre Velvære, aandelig og legemlig Nydelse, Sikkerhed for Erhverv og Eiendom etc.; og vi tillade os herefter det Spørgsmaal: Skulde virkelig den Viden, der nu i henimod et Par Aarhund-

dreder har været optaget af den Bestræbelse, at røkke alle Grundvoldse for Troen paa det Overnaturlige, at bringe Vidensskaben i Modsatning til Religionen og den aabenbarede Sandhed — skulde den virkelig fortjene Navn af et Gode, der giver den nærværende Tid et utvivlsomt ubetinget Fortrin for de Tider, da Religion og Tro gjaldt Menneskene for det Høieste af Alt, da Himlen var dem uendelig vigtigere end Jorden, og alt Fortdift kun havde Betydning for dem, forsaavidt det tjente til at udbrede og befaste Sandfen for det Evige? Denne religiøse Sande gennemtrængte dengang i samme Grad alle Forhold, som Hensynet til Religionen og det høiere Livs Krav er bleven fremmed for den nærværende Tid; og vi tillade os at troe, at ethvert alvorligt Menneske, der veed at vurdere Religionens og Troens Betydning baade for det private Liv og for Samfundslivet, vil være enig med os i, at den nærværende Tids industrielle Herligheder, dens Fabriker, Dampmaskiner, Jernbaner med alle de raffinerede Nydelser, som Nutiden har forud for hine Tider, ere meget langt fra at afgive en absolut Maalestof for det menneskelige Livs Vykfaligheder.

Seer man nemlig endog kun hen til det nærværende Liv, da kunne alle de nævnte Herligheder være gode nok for dem, som Verden kalder Iykkelige, for dem, som ere istand til at føre sig dem til Nytte, for dem, hvem disse Fremfritdt i Kultur og materiel Udvikling give Midler ihænde til at forøge deres Erhverv, og forhøie deres timelige Velvære. Men man betænke her, at det er kun en ringe Deel af Samfundet, hvem disse Fordele komme tilgode. Det er nemlig en almindelig anerkjendt Sandhed, at den store Masses Armod og Elendighed voxer i samme Grad, som de forholdsviis faa af Vykken begunstigede Velhavendes Overflødighed tiltager, og at denne Tilstand umærkelig og i det Skjulte nærer en Fortvivlelse, der, naar de Tilfidsatte engang tidligere eller sildigere faae Dinene op for, at Rilden til deres Ulykke ligger i hele den Retning, som den moderne Udvikling har taget, truer den nærværende Samfundsorden med Undergang. Naar en saadan Katastrofe engang indtræder, vil

det vise sig, at de nuværende constitutionelle Forfatninger med deres mangfoldige Garantier for alle gjensidige Rettigheder, at hele det kunstige System, hvorpaa det store Fleertal af Rigmænds Besiddelse hviler, ikke har stort mere Værd end det Papir, hvorpaa det Ene som det Andet er opskrevet. Hverken Politi eller Soldater vilde da være istand til at redde dette Caricatur af en menneskelig Samfundsbbygning fra en brat Omstyrning.

Kaste vi derimod i denne Retning et Blik tilbage paa Middealderen, da see vi overalt en Bestræbelse for at begrænde uberettigede Overgreb, og sikkre enhver Arbejder Frugten af hans Flid og Duelighed. Vi indrømme naturligviis, at de mange Skranker, hvormed Lovgivning og Vedtagt begrænsede baade Enkeltmænds og Corporationers Rettigheder og Friheder, efterhaanden som Tidsomstændighederne forandrede sig, tildeels maatte falde. Men, saa nødvendige Reforme til enhver Tid ere, saa fordærvelig har paa den anden Side den revolutionære Kuldkastelse af alle de betryggende Foranstaltninger virket, hvormed Fortiden søgte at forebygge det nysomtalte Onde — den store Masses Forarmelse til Bedste for de Faa, hvem den nuværende ubegrænsede Concurrence i alle Retninger giver det meest udstrakte Privilegium paa at opslide deres fattige Medmenneskers Arbeidskraft i deres egoistiske Bindesyges Tjeneste! Der er vistnok ikke Mange, hvem det nogenfinde er faldet ind at tænke paa, at hele denne Tilstand er et Product af den kirkelege Omvæltning i det sextende Aarhundrede. Men det er ikke desto mindre vist, at denne Tilstands Udvikling gaaer i Flugt med det protestantiske Frihedsbegrebs fremstridende Bevægelse i det Hele og Store. Den gaaer i Flugt med den hele Hidfighed, hvormed den menneskelige Aand i dette sidste historiske Tidsrum har kastet sig over det Jordiske, og søger sin Lykke i Forglemmelse af det Evige*), medens Hensynet til de evige Følger af

*) Vi henviser i denne Henseende til det protestantiske Mønsterland England, som i Tiden før Reformationen netop udmærkede sig ved en almindelig, efter Omstændighederne ligelig forbeelt Velstand.

denne Tids Idrætter i hine saakaldte „overtroiste“ Tider vedligeholdt en uafbrudt fortsat Bæddestrid om at bringe Offere til Guds Ære og den christne Troes Forherligelse.

Vi behøve i denne Henseende blot at vise hen til de endnu synlige Mindesmærker om den religiøse Livsbetragtning, som dengang beherskede og ledede alle offentlige Foretagender. Vi have allerede i det Foregaaende henviist til det Vidunder af eendragtig Foretagelsesaaand, at ethvert af de til Christendommen omvendte Lande i Løbet af et Par Aarhundreder bleve bedækkede med de utallige Kirker, som endnu i deres simpleste Skikkelser ere de skjønneste, ofte eneste Prydelser for alle de Landstrækninger, der savne alle andre Skjønheder, end dem, Naturens Gavnildhed har udstyret dem med. Vi minde her om den Rundhaandethed, hvormed alle den Tids Formuende kappedes om at bidrage til Klosterses Anlæggelse og rigelige Udstyrelse. Hele det christne Samfund var gjenneustrængt af en levende Overbeviisning om disse Institutioners Lundværlighed for det christelige Livs Befæstelse, medens en senere Tid, der totalt har tabt enhver Maalestof for Burderingen af deres Betydning, søger at forherlige sin Uvidenhed og religiøse Uigegyldighed ved at fremstille Skjæggesiden og Udartningen ved enkelte af disse Anstalter som Normaltilstande! Man er vel beføiet til her at spørge, om det vidner om historisk Sands og sund Fornuft, at troe, at de frommeste og bedste Mennesker flere Aarhundreder igjennem skulde have været enige om at bringe de meest forbausende Offere af timeligt Guds for at tilveiebringe og fremme Bedligholdelsen af Stiftelser, der maatte erkjendes for unyttige og betydningløse! Man er endvidere beføiet til at spørge om, hvad

Man sammenligne hermed det nuværende Englands Proletariat og Pauperisme! At denne Ulykke efterhaanden meer og mindre har taget Overhaand overalt, ogsaa i den katholske Verden, er en udeblivelig Følge af den forandrede Stikfelse, som den ved de protestantiske Grundfætninger tilveiebragte sociale Revolution har givet de nyere Verdensforhold.

den paafølgende Tid paa disse Enemærker har gjort andet, end at ødelægge hine Minder om Fortidens opoffrende Fromhed, uden selv at være istand til saameget som at bygge en enkelt tarvelig udstyret Kirke paa anden Maade, end ved møjsommeligt at sammentrygle Bidragene hos alle et Lands Beboere!

I Modsetning til denne Smaalighed, der behandler Alt det med den uanstændigste Kærrighed, som tidligere Tiders religiøse Sands fatte en Ære i at anvende baade Aandens og Hjaandens meest udviklede Kunst for at frembringe og vedligeholde, staae endnu trindt omkring i Europa den katholske Fortids herlige storartede Kirkebygninger som taus Bidnere om en Sands og Tankemaade, der udtaler den umiskjendeligste Forkastelsesdom over den Tid, der i sin forfængelige Selvbeundring med Ringagt og Spot seer tilbage paa dens Idrætter. Det er bekjendt, at de berømteste af disse Mesterværker netop skulde den Tid, om hvilken vi her nærmest have talt, deres Fuldenelse, nemlig det 15. og Begyndelsen af det 16. Aarhundrede; og vi slutte derfor passende disse Betragtninger med den Bemærkning, at det vilde være en af de gaadefuldeste Tilskikkelser i Verdenshistorien, dersom netop den Tid, der har efterladt sig saadanne Mindesmærker, skulde have været nedfunket i en saagjennemgaaende religiøs Sammenlighed, at det guddommelige Forsyn maatte straffe den med en saadan Tilintetgjørelse, som den, Reformationen tiljigtede, og som den, hvis den var godkjendt af Verdensdommen, ogsaa vilde og maatte have iværksat. Men den har ikke naaet og vil aldrig naae dette Maal, og dette er et uigjendriveligt Beviis for, at den ikke er kjendt for guldig af Gud!

Det Vaticanſke Conciliums Decret om Pavenſ dogmatiſke Ufeilbarhed.

Det fjerde Capitel af den d. 18. Juli vedtagne dogmatifke Constitution lyder ſaaledes:

„I det apoſtolifke Primat, hvilket den romerſke Pave, ſom Apoſtelfyrſten Petri Efterfølger, udover over hele Kirken, er ogſaa den høieſte Væremyndighed indbefattet, og denne Myn- dighed har den h. Stol ſtedſe gjort gjældende. Herom vidner Kirkens uafbrudte Vedtægt, ſaavelſom de oekume- niſke Concilierſ Erklæringer, og ganſke ſærdeles de Kirke- forſamlinger, paa hvilke Øſterlandets og Veſterlandets Biſkop- per vare forſamlede i eendragtig Tro og Kjærlighed. Thi Fæ- drene paa det fjerde Kirkemøde i Conſtantinopel (VIII. alm. Conc. 869) aflagde, trædende i deres Forgængereſ Fod- ſpor, følgende høitidelige Bekjendſe: „Grundbetingeſen for Frelſen er at bevare Regelen for den rette Tro.“ Og ſom det ſtaaer uroffkelig faſt, hvad vor Herre Jeſus Chriſtus ſiger: „Du er Petrus, og paa denne Tro vil jeg bygge Min Kirke“ (Matth. 16, 18.), ſaaledes bliver dette Udſagn bekræftet ved detſ factiſke Virkninger; thi den Apoſtolifke Stol har altid bevaret den katholiſke Religion ubesmitten, og høitidelig forkyndt dens hellige Lære. Vi ønske ſtedſe at holde faſt ved dens Tro og Lære, og haabe, at vi maae findes værdige til at forblive beſtandige i det eendragtige Samfund, ſom forkyndes af den Apoſtolifke Stol, der er den Klippe, paa hvilken den chriſtelige Tro i ſin Fuld- ſtændighed og uroffelige Faſthed er bygget*). Og med Billi- gheſe af det andet Concilium i Lyon (1274) have Grækerne bekjendt: „Den h. romerſke Kirke er i Beſiddelſe af det høieſte og fuldkomne Primat og Forrang over den hele katholiſke Kirke; og den anerkjender i Sandhed og Ydmyghed, at den har mod- taget denne Forrang med dens hele Magtfulde fra Herren ſelv i Apoſtelfyrſten, den h. Petri Perſon, hvis Efterfølger den ro- merſke Pave er. Men, ligefom det er dens (den romerſke Kir- keſ) Kald, fremfor de øvrige Kirker, at forſvare Troenſ Sand- heder, ſaaledes maae ogſaa de Stridigheder, der kunne opſtaa

*) Diſſe Ord ere tagne af den efter Pave Formiſdas (520) paa hiint Kirkemøde af Pave Hadrian II opſtillede Formel.

om Troen afgjøres ved dens Kjendelse." Og Conciliet i Florenz har endelig vedtaget: „Den romerske Pave er Christi sande Statholder, hele Kirkens Overhoved og alle Christnes Fader og Lærer; han har vor Herre Jesus Kristus i den h. Petrus overdraget Fuldmagten til at vogte, regjere og lede den samlede Kirke." (Joh. 21, 15—17).

For at jyldestgjøre dette Hyrdeembede have Bore Forgængere ufortrødent bestræbt sig for, at Christi heldbringende Lære kunde blive udbredt blandt alle Folk, og med samme Omhu vaaget over, at den, hvor den blev antagen, bevaredes reen og uforfalsket. Derfor have hele Jordkredsens Biskopper, snart enkeltviis, snart forsamlede paa Synoder, overensstemmende med Kirkens stadige Sadvane og Formerne for de nedarvede Regler, underrettet den Apostoliske Stol fornemmelig om de Færrer, der truede Troens Reenhed, for at disse kunde fjernes overalt, hvor Troens Viished er utvivlsom. Men de romerske Paver have, alt som Tider og Forhold opfordrede dem dertil, snart ved Sammenkaldelse af almindelige Kirkeforsamlinger, eller ved at høre den over hele Verden adspredte Kirkens Mening, snart ved particulære Synoder, snart ved andre Hjælpemidler, som det guddommelige Forsyn forundte, fastsat hvad de under Guds Bistand havde erkjendt at være overensstemmende med den h. Skrift og Apostlenes Overleveringer. Thi den Helligaand blev ikke forjættet Petri Efterfølgere, for at de efter Hans Komme skulde forkynde nye Lærdomme, men for at de med Hans Bistand samvittighedsfuldt skulde bevare og fortolke de nedarvede, af Apostlerne overleverede Troessandheder. Disse Lærdomme have alle Kirkens ærværdige Fædre antaget, og dens hellige rettroende Lærere æret og fulgt, fuldkommen overbeviste om, at denne Petri h. Stol altid forbliver ubesmattet af enhver Wildfarelse, i Kraft af den guddommelige Forjættelse, som vor Freløser har givet den Første blandt sine Disciple: „Sæg har bedet for Dig, at Din Tro ikke skulde aflade; og, naar Du engang er bleven omvendt, da styrk dine Brødre."

Sandhedens og den aldrig vaklende Troes Naadegave er altsaa af Gud forlehnet Petrus og hans Efterfølgere, forat de skulde beklæde deres opheiede Embede til Alles Frelse, forat Christi hele forenede Hjord ved dem skulde unddrages Wildfarelsens giftige Tilløkkelser, og vederværges med den himmelske Læres Næring, forat hele Kirken, befriet fra al Anledning til Adskillelse, kan bevares i Eenhed, og, støttet paa dens Grundlag, staae uroffeligg fast mod alle Helvedes Magter.

Men efterdi der netop i den nærværende Tid, hvor denne det Apostoliske Embedes heldbringende Virksomhed kun er altfor nødvendig, findes ikke Faa, som unddrage sig, og bekæmpe dets Autoritet, saa agte Vi det for at være paastrængende nødvendigt, høitideligt at bekræfte den Forret, hvormed det har behaget Guds eenbaarne Søn at udruste Kirkens øverste Hyrdeembede.

Idet Vi derfor med Trostaa holdte fast ved den Overlevering, som er nedarvet fra den christne Troes Begyndelse, lære Vi, til vor guddommelige Frelseris Priis, til den katolske Religions Opbyggelse, og til Gavn for det christelige Folk, i samstemmende Forening med det hellige Concilium, og definere som et guddommeligt aabenbaret Dogma:

„Den romerske Pave er, saa ofte han taler ex cathedra d. e. i Medfør af sit Embede som alle Christnes Hyrde og Lærer, og i Kraft af sin høieste Apostoliske Autoritet erklærer en Lære, der angaaer Troen eller Sædeligheden, for at være forpligtende for hele Kirken, formedelst den guddommelige Bistand, som er ham forjættet i den h. Petrus, deelagtig i den Ufeilbarhed, med hvilken vor guddommelige Frelser har udstyret Sin Kirke til Fortolkning af Troes- og Sædelærens Indhold; og derfor ere disse den romerske Paves Definitioner ved sig selv, og ikke ifølge Kirkens Vedtagelse af dem, uforanderlige (irreformable).“

Skulde Noget fordrifte sig til, hvad Gud forbyde, at modsigge denne Vor Definition, saa vare han i Kirkens Band.

Givet i Rom i den fjerde offentlige Session i den Vaticanke Basilica, i Aaret 1870 efter Herrens Menneſtevordelse den 18. Juli, i Vort Pontificats 25 Aar.

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. I Tiden før d. 18. Juli har Univers stadig offentliggjort Adresser til den h. Fader fra Geistligheden i alle Dele af Frankrig, der bevidne deres og deres Menigheders Anerkjendelse af Pavens dogmatiske Ufeilbarhed. Alene dette Blads

Indsamlinger af Gaver i Anledning af Conciliet have hidtil indbragt 246,000 Fr.

England. Medens der i den engelske Høikirke i de sidste 40 Aar har gaaet en stærk Strømning i katholsk Retning, og den saakaldte Puseyitiske Bevægelse har tilført vor Kirke et betydeligt Antal af den anglicanske Kirkes dygtigste Theologer og agtværdigste Geistlige, for ikke at tale om de mange Tusinder af de øvrige Samsundsclasser; og medens et betydeligt Antal ikke blot af Geistlige, men ogsaa af Mænd og Kvinder af alle Classer (Ritualisterne) mene at kunne forene Anerkjendelsen af den romersk-katholske Lære og Cultusformer med den anglicanske Kirkes dogmatiske Formler og Forskrifter for Gudsdyrkelsen: gives der et tredie Parti i England, som allerede i flere Aar har været ivrigt optaget af den Bestræbelse, at alliere eller unere sig med alle østerlandske Kirker, ja endog med de tidligere af den storagtige engelske Høikirke oversete Lutheranere og Reformerte, for ved en saadan imponerende Majoritet at ruinere den katholske Kirke; og endelig et fjerde, der siden Conciliets Aabning har afholdt hyppige og store Møder, hvis Forhandlingsgjenstand har været en Sammensmeltning af alle christelige Bekjendelser. De religiøs indifferente liberale Blade spotte naturligviis over denne unægtelig chimæriske Plan; men den viser, hvor dybt Trangen til kirkelig Eenhed føles i de bedre Classer af det alvorligste og grundigste af alle de protestantiserede Folk*).

Rusland. „Dsiſee Btg.“ indeholder følgende Skrivelse fra

*) Det fornævnte tredie Parti har, som vi tidligere have berettet, været meget uheldigt i sine Bestræbelser, idet de have faaet Afslag hos alle orientalske Kirkepartier. Dette Forehavende lebedes naturligviis af udprægede Partimennesker i den engelske Statskirkes, Geistlighed, der ogsaa have havt deres Sendebud her i Landet men, saavidt vides, kun vundet en eneste Profelst og Agent (blandt Sillands Geistlighed). Det fjerde Parti har en ganske anden Farve. Det besjæles af en umistjendelig religiøs Interesse; og de levende Personer ere ikke ubetrukkende Geistlige, men ogsaa Lægmand, der tilhøre den høieste Klasse i Samsundet: Lorder, Earler og andre til den dannede Klasse hørende indflybelsesrige Personer, der have en levende Følelse af det nærværende Samsunds forvildede Stilling i religiøs Henseende. De ansee en saadan kirkelig Union eller Gjenoprettelsen af den gamle kirkelige Eenhed for det eneste tilfredsstillende Lægemiddel mod de sociale Farer, der true vor Tid og fremfor alt — England.

Warschau: Ifølge russiske Blade antager den Modstand, som Lithauens katolske Menigheder gjøre mod Indførelsen af det russiske Sprog ved Gudstjenesten, siden Wilnaer-Decanen, Pietromitsch*) hjække Optræden mod samme, en stedse mere tumultuarisk Charakter. Det skeer nemlig hyppigt, at Menighederne under Gudstjenesten afbrøde de russiske Prædikener med støiende Protester, og under Larm forlode Kirkerne. Størstedelen af Folket holder sig ikke blot tilbage fra den offentlige Gudsdyrkelse, men ogsaa fra Modtagelsen af Sacramenterne, lade deres Børn forblive udøbte, begrave deres Døde uden geistlig Ledfagelse, og leve i vildt Egteskab. Denne religiøse Forvildelse tager mere og mere Overhaand blandt Befolkningen, og man er samtidig i Begreb med at fratage den geistlige Øvrighed Jurisdictionen over Geistligheden! En anden Forordning skal indeholde den Bestemmelse, at alle kirkelige Legater, saavel som andre Gaver i Penge eller Grundeiendomme, med Undtagelse af, hvad der udtrykkelig er bestemt for Kirkebygninger og Reparationer, skulle inddrages til Fordeel for Statsøiemed. Men Forvaltningen af den for Kirkebygning bestemte og derfor ikke inddragne Kirkeformue skal undrages Geistlighedens Bestyrelse, og overdrages den verdslige Øvrighed.

China. Londonner „Morning-Post“ af 6. Juli har bragt et Telegram fra Tientsin i China, hvorefter der d. 21. Juni skulde have fundet et Folkeoprør mod Frankmændene Sted i Peking, i hvilket samtlige franske Præster, alle de barmhjertige Søstre, den franske Chargé d'affaires, den franske Consul og tre Russerne skulde være myrdede, og Kathedralen nedbrændt. Beretningen om denne oprørende Udaad er imidlertid bleven

*) Da han nemlig skulde oplæse den paagjældende kaiserlige Ukase fra Prædikestolen, havde han ladet to brændende Bortlys anbringe paa samme. Efter Oplæsningen antændte han Ukasen ved det ene, og den russiske Oversættelse af det katolske Ritual ved det andet, og holdt derefter en Tale til Folket, hvori han skildrede Regeringens Mærker, og formanede det til Trostid mod den katolske Religion. Efterat han den følgende Dag var deporteret til Archangel, lod den russiske Regjering ham erklære for vanvittig, og befalede denne Erklæring bekendtgjort fra Prædikestolen. Den fængslede Decans Efterfølger kunde imidlertid ikke afholde sig fra at give sine Føllelses Luft i Anledning af denne Skændighed. Han erklærede de Lægeattester, hvorpaa Bekendtgjørelsen støttede sig, for løgnagtige, og blev desaarlag strax ført til Petersborg.

modsaagt i andre Blade, og trænger derfor til nærmere Oplysning.

Ostasien. Christenforfølgelsen paa Korea. Ifølge den Skildring, som den nye apostoliske Vicar, Møgr. Kidel (s. Nr. 13.), har meddeelt de paa Conciliet forsamlede Fadre, er i de sidste fire Aar et stort Antal Christne — i de sidste fem Maaneder omtrent 8000*) — paa forskjellige kvalfulde Maader bragt af Dage. Det samlede Antal af buddhaistiske Hedninger paa Korea beløber sig til 10 à 12 Millioner. Den heftige Forfølgelse i den sydlige Deel af Halvøen bragte en stor Deel af de Nyomvendte til at søge Frelse ved at flytte til dens mindre beboede nordlige Deel, hvor de leve adspredt, og saavidt muligt skjule deres Bekjendelse. Deres Forfølgere staae i Grusomhed ikke tilbage for den romerske Kaisertids Bødler. Man berøver f. Ex. de Fængslede flere Dage igjennem alle Næringsmidler, og, efter at have givet dem til Priis for Hungerens Aualer, fører man dem til et rigt besat Bord, og opfordrer dem til at spise. Dette sidste gjælder for eensbetydende med Strafald fra Christendommen, og man giver Lovte om Belønning derfor. Flere Christne lode sig saaledes forlede til Apostasi; men kort efter bleve de ikke desto mindre overgivne til Bødlerne, og hemmelig piinte ihjel. Andre bleve paa Mandarinernes Befaling mishandlede saalænge med Stokkeslag, at de opgave Aanden under disse Mishandlinger. Men trods alle Farer og truende Rædsler begiver den apostoliske Vicar sig, ligesom sine Forgængere i de første christelige Aarhundreder, uforfærdet tilbage til sin betrangte Hjord for at dele Alt med den.

Nordamerica. De forenede Stater i Nordamerica have for nærværende Tid 7 katholske Erkebispedømmer, 47 Bispedømmer og 7 apostoliske Vicariater. For 100 Aar siden turde ingen katholsk Præst under Dødsstraf vise sig i nogen af de 6 Stater, som tilsammen føre Navn af Ny-England; og hvor der i Aaret 1825 kun fandtes 1 katholsk Biskop og 4 Præster, og hvor Antallet af Katholiker 7 Aar senere kun beløb sig til 15,000 Sjæle, der tæller man nu over 620,000 Katholiker med omtrent 350 Præster.

— I Anledning af Ufeilbarhedsdogmet indeholdt Baltimore „Kath. Volkszt.“ for nogen Tid siden et begejstret Opraab til hele Americas Geistlighed og alle dets katholske Be-

*) Vi benytte her Feiligheden til at berigtige en Trykfeil i Nr. 13 (800 for 8000).

boere om en stortartet Adresse til den h. Fader. Det heder heri bl. a.: „Det store og frie America tør ikke staae tilbage med at bekjende sin Tro. Det sømmer sig, at vi for hele Verden høitidelig bevidne vor Vedhængenhed ved den romerske Moderkirke, og i alle Dele af den katholske Lære høitidelig lægge vor Lydighed mod det h. Concil og vor h. Fader for Dagen, forat Venner og Fjender kunne see, at Kirken i det frieste Land paa Jorden med ikke mindre Glæde og Trofasthed bekjender den katholske Tro, end nogenfømhelst Deel af den gamle Verden.“

Ansgariusforeningen.

Bestyrelsesmøde Onsdag d. 7. Septbr. Eftmd. Kl. 5.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 28de August.** 12te Søndag efter Piusse. Marias-Hjerte-Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messse. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias hl. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. 29. M. Johannes den Døbers Hals-huggelse. 30. Ti. Rosa af Lima, Jomfru. 31. D. Raymundus Nonnatus, Bølj. 1 September. Co. Augustinus, Biskop og Kirkelærer. 2. F. Stephan, Konge.
- Fredagen den 2den September.** Broderstab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8½ Messse. Kl. 7½ Aften Broderstabsandagt. — Paa samme Dag holder „Foreningen for den evige Tilbedelse“ sine sædvanlige Bødetider. 3. L. Soter og Cajus, Martyrer.
- Søndagen den 4de September.** 13de Søndag efter Piusse. De hl. Skytseangles Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messse. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 5. M. Laurentius Justiniani, Bølj. 5. Ti. Rosalia af Palermo, Jomfru. 7. D. Rosa af Viterbo; Kl. 8½ Messse for Ansgariusforeningens Medlemmer. 8. Co. Marias Fødsel (seires offentlig forstkommende Søndag). 9. F. Petrus Slaver, Bølj. 10. L. Nicolaus af Tolentino, Bølj.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messse Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Førdagasten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messse Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Førdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbøveien Nr. 14): stille Messse Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Fr. Grosserer C. B. Løhrer, Gøthersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontolrer. Prisen er 3 Mt. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 19. Søndagen den 11de September. 1870.

Indhold: Bogtrykkerkunsten og Protestantismen. — Pius IX. og den nærværende Krig. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Østerrig. — Indbydelse.

Bogtrykkerkunsten og Protestantismen.*)

Den store Betydning, som Bogtrykkerkunsten har haft for Reformationens Fremgang, og den Maade, hvorpaa den i de gangbare folkelige Fremstillinger bringes i Forbindelse med denne Begivenhed, har uden Tvivl forledet mange mindre vel orienterede Læsere af saadanne Skrifter til at tillægge Protestantismen en særlig Fortjeneste af denne vigtige Opfindelses Indvirkning paa det aandlige og literære Livs Udvikling. At dette i en vis, men meget betinget Forstand kan siges at være Tilfældet, skal ingenlunde nægtes, medens vore her følgende Bemærkninger dog skulle godtgjøre, at det Fortjenstlige i denne Retning ikke har mindste Berøring med Culturens og Aandelivets højere Interesser.

Opfindelsen af Bogtrykkerkunsten, saavel som af Krudtet, samt Opdagelsen af America — disse tre Værker om en ny Verdensepoches Frembrud — tilhøre som bekjendt den „mørke og dumme“ katholske Middelalder. Men Alt har sin Plads,

*) Efter „Westf. Abl.“ Aarg. 1869.

sin Tid og sit Sted i den guddommelige Verdenstyrelses Planer; og Reformationen behøvede baade Bogtrykkerkunsten og Krudtet. Derfor vare begge Dele ved dens Fremtræden rede til at byde den deres Tjeneste. Thi hvorledes skulde den store Mængde af reformatoriske Flyveskrifter, der i saa Aar oversvømmede Landene, og udbredte de nye Grundsætninger — hvorledes skulde de, uden Bogtrykkerkunstens Bistand, nogensteds have naaet deres Diemed, at omstyrte den gamle Kirkebygning? Og ikke mindre indlysende er Krudtes Uundværlighed for den Politik, der i Medfør af den religiøse Spaltning, herefter skulde fremkalde en vedvarende Krigsperiode, der med sine staaende Hære og idelige Krigsrustninger skulde lægge Beslag paa Frugten af Folkenes Flid og Arbeide, for ret at bringe Ødelæggeskunsten i System, og drive Menneskeslagteriet til den størst mulige Fuldkommenhed! Men Bogtrykkerkunsten var mere end et væsentligt Befordringsmiddel for Reformationen; den var i egenlig Forstand en Livsbetingelse for den. At vise dette skal her være vor Opgave, efterat vi have forudstiftet et Tilbageblik paa Tiden for Bogtrykkerkunstens Opfindelse.

1. Tilveiebringelsen og Anskaffelsen af Bøger var før Gutenbergs og Bogtrykkerpressens Tid (c. 1450) overordenlig møjsommelig og kostbar. I Oldtiden (d. e. før Kristus og i de første christelige Aarhundreder) benyttedes Basten af Papyrusplanten som Skrivematerial, idet dens to til tre Fingre brede Strimler bleve sammenlimede til et Blad. Man benyttede ogsaa Pergament til Bøger; men det var for kostbart, til at det kunde finde almindelig Anvendelse. Som Pen betjente man sig af et tilfåaret Rør, som man dyppede i en Slags Blæk eller en tynd Opløsning af Tusch. I Regelen bestreves kun den ene Side af Papyrusbladet; den anden forblev ubestreven. Man kan herefter gjøre sig en Forestilling om, hvad det i Oldtiden havde at betyde at skrive eller affkrive en Bog, saameget mere, som Skrivekunsten ingenlunde var almindelig. I Føde-land og paa Christi Tid var derfor en Bog af større Omfang en stor Sjældenhed og en værdifuld Eiendeel. I det hedenske

Rom var det derimod heelt anderledes. Her vare de classiske græske og romerske Digterværker udbredte i utallige Exemplarer, og Prisen paa dem kan ikke have været uforholdsmæssig høj, efter som der i Rom endog gaves offentlige Blade, iblandt hvilke „Statstidenden“ (Acta) endog daglig udkom og forsendtes til Provindserne. Men det maa vel mærkes, at det var den store Mængde af Slaver, deels fra de græsk talende Provindser, deels fra Stalien, som beførgede dette Arbejde. Iblandt det enorme Antal af disse var en stor Deel videnskabelig dannede Mennesker, og en endnu større Deel bleve af disse sidste underviste baade i Skjønkrivning og i den Kunst, med en beundringsværdig Hurtighed at afskrive Documenter og Bøger til deres rige og mægtige Herrer's Afbenyttelse. Flere hundrede Slaver vare daglig i de forskjællige romerske Rigsmænds Paladser beskæftigede med dette Arbejde; og ligesom der nu i alle store Stæder ogsaa findes store Bogtrykkerier, saaledes saae man dengang trindt omkring Skarer af skrivekyndige Slaver i travl Sysselsættelse med at skrive efter Dictat af en videnskabelig dannet og med Litteraturen fortrolig Slave, der havde Overopsynet med Arbejdet i dets Heelhed, medens underordnede Medhjælpere controllede de Skrivende under Arbejdet, og siden gjennefsaae og confererede det Skrevne. Andre Slaver vare særlig oplærte i den Kunst at tilberede Papir og Penne for de Skrivende. Denne samme Fremgangsmaade anvendtes siden i Middeldalderens Kloostere, navnlig Benedictiner- og Carthusierklostrene, hvis Beboere især virkede for Bevarelsen og Udbredelsen af Fortidens og Samtidens literære Frembringelser.

Hvad der imidlertid gjaldt om Rom med dets eiendommelige Tilstande, navnlig i Henseende til Statsfriuere og classiske Forfattere, kunde naturligviis ikke finde Anvendelse paa den øvrige Deel af Verden; og denne rige literære Production skulde heller ikke blive af lang Varighed i Rom. Under Folkevandringer's Storme (i det sjerde og femte Aarhundrede) standfede al literær Virksomhed, Bogladere udkeddes, og de store Bibliotheker bleve for største Deelen ødelagte af de indtrængende

barbariske Horder, medens Slaveriet ophørte med Christendommens Udbredelse. Men vi maae dog i denne Forbindelse og i Forbigaaende bemærke, at den gamle Verdens literære Skatte forlængst og i det Store vare samlede i en anden af Oldtidens Hovedstæder. I Alexandrien havde nemlig de første Regenter af den Ptolemæiske Kongeslægt siden Slutningen af det fjerde Aarhundrede før Kristus lagt Grundvolden til et Bibliothek, der skulde omfatte alle den græske, romerske, indiske og ægyptiske Literaturs Frembringelser. For at Caseren kan gjøre sig et Begreb saavel om disse Fyrsters storartede videnskabelige Sands, som om den antike Literaturs Frugtbarhed og Omfang, tilføie vi, at den største Deel af denne Bogsamling (400,000 Bind) brændte under Julius Casars Beleiring af Alexandrien (c. 50 Aar f. Chr.), men nogle Aar derefter nogenlunde blev erstattet ved, at M. Antonius forærede den ægyptiske Dronning Cleopatra et andet stort Bibliothek, som var samlet af den af Romerne dethroniserede Konge i Pergamus, og derfor kaldtes det Pergamiske. En anden Deel*) af den alexandrinske Bogsamling, som opbevaredes i Serapion, et Jupitersempel, blev efter nogle Forfatteres Udsagn ødelagt og opbrændt under Kaiser Theodosius den Store**) c. 400 eft. Chr., efter Andres Paastand ved Alexandriens Erobring af de arabiske Chalifer (i 7de Aarh.).

Efter det romerske Riges Undergang var det saagodt som kun de Geistlige, navnlig Munkene i Klostrene, som kjendte til Skrivekunsten, udviklede den til en beundringsværdig Fuldkommenhed, og ved Afskrivning mangfoldiggjorde de tilbageværende Exemplarer af kostbare Bøger. Men der gaves i Vesterlandet ingen Papyrusbuske, ikke længer Papyrusfabriker i Rom, og

*) Den første Deel var opstillet i en Pragtbygning i Byens skønneste Deel.

**) Denne Kaiser lod nemlig alle Afgudsstempler i hele det romerske Rige ødelægge. Ved denne Leilighed skulde da Bibliotheket være blevet ødelagt af fanatiserede og uvibende Christne.

Bergamentet var for kostbart, til at der kunde skrives mange Bøger. Man hjalp sig da som bekendt med at affkrabe Skrivten af gamle Bergamentbøger, hvis Indhold man ikke tillagde nogen Værdi, og give Bergamentet et nyt Kalkovertræk*.) Denne Omstændighed har uden tvivl foranlediget Tilintetgjørelsen af ikke faa værdifulde Oldtidskrivter, hvis Indhold man ikke vidste tilbørlig at vurdere. Saaledes forøgede Vanstælighederne ved Tilveiebringelsen af Skrivematerialet og det ringe Antal af Skrivekyndige i høi Grad den i Afskrivningens Besværlighed begrundede Kostbarhed af Bøger. Opfindelsen af Kludepapiret***) bødede nogenlunde paa denne Mislighed; men ikke desto mindre var dog endnu i Midten af det 15 Aarhundrede en Bog af en anseet Forfatter overordenlig kostbar. Og saa de første trykte Bøger vare meget dyre, og det varede noget ind i det 16 Aarhundrede, inden Bøger og Flyveskrivter kunde erholdes til en moderat Priis.

Det var naturligtvis fremfor alle Bøger den h. Skrivt, der lagde Beslag paa Bogtrykkerpressens tidligste Virksomhed. Først bleve enkelte Dele af den, derefter det Hele trykt, først i det latinske, og siden i det tyske Sprog; og det fortjener at bemærkes, at der før Luthers Oversættelse af Bibelen var udkommet 16 Oversættelser i høitydsk, og 5 i plattydsk Dialect, af hvilke alene Straßburgerudgaven oplevede tolv Uplag. Man kan efter dette Factum vurdere Luthers fryderiske Forsikkring i Fortalen til hans Udgave af „den tyske Theologi“, at „Guds hellige Ord før hans Tid laae under Bænken, fortæret af Møl og Støv“, samt den indtil den Dag idag i utallige Reformationss- og Bibelselskabsprædikener anbragte Phrasé, at Lu-

*) Det var fornemmelig i Middelsalderens første Løder, at man paa denne Maade maatte skaffe sig det nødvendige Materiale til Anskaffelsen af de uundværligste Bøger til kirkeligt Brug (f. Ex. Bibler, Messaler, Breviarer etc.).

**) Araberne opfandt i det 8 Aarh. den Kunst at forfærdige Papir af raa Bomuld, men Kludepapiret er først opfundet i det 14. Aarh.

ther har Fortjenesten af, at have trukket den støvede og mølædte Bibel frem fra dens Liggen under Bænken, og skjænket Christenheden den første Bibeloversættelse i Folkesproget!*) Det synes næsten utroligt, at Uvidenheden kan være saa stor blandt dem, der gjøre Profession af at udbrede falske Forestillinger om historiske Facta; og man nødes derfor til at antage, at de mene sig berettigede til at holde fast ved de historiske Usandheder, som eengang ere anerkjendte for hensigtsmæssige og praktisk brugbare for Reformationens Siemed.

2. Vende vi os herefter til Betragtningen af Forholdet mellem Bogtrykkerkunsten og Protestantismen, da vil det neppe falde Noget ind at nægte, at den første har været det væsentligste Befordringsmiddel for den sidste. Vi behøve i denne Henseende blot at henvise til, at Luthers og hans Tilhængerens talrige Flyveskrifter kun i Medfør af den fra Aar til Aar mere udbredte og fuldkommengjorte Brug af Bogtrykkerpressen hurtigt kunde befordres til de fjerneste Egne, og blive anskaffede af alle nogenlunde Bemidlede. Da dette atter selvfølgelig fremkaldte og befordrede en almindelig Væselyst, er det intet Under, at den magtige Folkeskribents Ord allevegne fandt en modtagelig Jordbund. Man betænke nemlig her i Sagens hele Omfang den Virkning, som dette Nye og Uvante maatte udøve: denne hidtil ukjendte offentlige Drøftelse af Samfundslivets høieste og vigtigste Anliggender, der opfordrede Hvermand til

*) Med Hensyn til den almindelig udbredte Mening, at Bibelen var en selv den største Deel af Geistligheden i Middelalderen utjendt Bog bemærke vi, at enhver af de større Kirker, endog her i Danmark, var i Besiddelse ikke blot af Bibelen, men af alle andre nødvendige Bøger, samt Udbrug af Kirkeskræmnes Skrifter. Foruden den hele Bibel, stundom i flere Afskrifter, fandtes tillige Afskrifter af enkelte Dele, selsk. Evangelierne, Brevene, Psalteret. Det er ligeledes en falsk Subbidning, at Oldtidens Klassikere vare den Tids Dannede ubekjendte. I det 12. og 13. Aarhundrede læstes de allerede her i Landet baade af geistlige og verdslige Stormænd og i Domsstolerne. S. „den danske Kirkes Historie før Reformationen“ ved Dr. L. Helweg. Hefte V. S. 7—19.

at opfaste sig til Dommer over de omhandlede Spørgsmaal! Man betænke endvidere Nysgjerrighedens Magt, som fandt Næring i den Mistroiffhed til det Bestaaendes Ret i det Hele, der fremgik af den almindelige Bevidsthed om de daværende noksom bekjendte mislige Tilstande saavel i Kirken, som i det tydske Kaiserrige. Man tage fremdeles den af alle Tider og navnlig af vor Tid stadfæstede Erfaring i Betragtning, at Oppositionen mod det Bestaaende altid finder stærkest Anklang og Tiltro i den almindelige Mening. Naar hertil kommer det Sprog og den Tone*), hvori Reformationstidens Pasquillanter gennemheglede alle høitstaaende Autoriteter, fra Kirkens Overhoved til Biskopperne og de meest ansete Theologer, og fra Fyrsterne til deres verdslige Stormænd, forsaavidt det var Bevægelsens Ledere magtpaaliggende at mistænkeliggjøre disse, kan man ikke forundre sig over, at den nye Industri hurtig fik et ganske overordenligt Opfving. Det kan følgelig ikke nægtes, at Reformationen ret bragte Bogtrykkerkunsten i Flor. Bogtrykkere og Boghandlere fandt naturligviis deres Interesse i at forlægge og udbrede disse Stridskrifter; og saaledes saae man snart overalt i Tydskland Bogmarkedet oversvømmet af hine reformatoriske Producter. Men det er netop denne reent industrielle, for ethvert høiere Hensyn blottede Driftighed, som vi ovenfor have kaldt en meget betinget Fortjeneste.

Man kan med Sandhed sige, at den antikirkelige Retning

*) Det modbydelig Platte og altsor ofte Smudsige i Luthers Polemit hører man ofte undskyldte med en Henviisning til den mindre belevede Tid, for hvilken han skrev. Dette er imidlertid en stor Feiltagelse. Denne Tids Skribenter satte tværtimod en Værdi i at tage den classiske Aldtids Forfattere til Forbilleder for deres Skrivemaade. Man var derfor netop i alle Ørene af Literaturen vant til Urbanitet og Belevenhed i Udtrykket, og den overordenlige Opsigt som Luthers Stridskrifter vakte, havde for en stor Deel sin Grund i den hidtil ukjendte hensynsløse og al sædelig Følelse oprørende Grovhed i hans Optræden. Skandalen vækker altid Nysgjerrighed, og desværre altsor ofte et ondskabfuldt Velbehag!

i Tyskland ligesom erobrede Pressen med Storm; thi Luther, den aandelige Friheds indtil den Dag idag feirede Talsmand, sørgede efter bedste Evne for at affjære sine Modstandere Udgang til Modværge, og, saavidt han raadede over verdslige Magtmidler, at vinde udelukkende Monopol paa, i den offentlige Mening at tilintetgjøre Alt hvad der stod ham iveien. Han foranstaltede saaledes, at Carlstadts Gjenivar paa hans Angreb blev borttaget af Trykkeriet, samt at hans Patron, Churfyrsten af Sachsen, forbød denne hans Modstander al Skriven og Prædiken; og ethvert Lands Reformationshistorie leverer Beviser for, at Forsvarerne af den katholske Christendom bleve behandlede omtrent paa samme Maade.

En væsenlig Andeel i Reformationens Fremgang havde ved Siden af disse Flyveskrifter Luthers Bibeloversættelse. Den blev udbredt i mange hurtigt paa hverandre følgende Opdrag, og fandt trods alle dens grove Feil og den store Mængde Forfalskninger, som allerede Hieronymus Emser paaviste, almindelig Indgang, og vandt en Slags symbolisk Anseelse. Denne gunstige Modtagelse skylder den altsaa ikke den Omstændighed at den var den første eller den bedste Oversættelse af Bibelen, men alene den, at den i et for den Tid classisk Sprog lagde den protestantiske Lære ind i den h. Skrifts Text. Saaledes blev Protestantismen ved Hjælp af Bogtrykkerpressen og flittig Bibellæsning mere og mere udbredt og befæstet i Gemytterne; thi Luthers Bibeloversættelse fik efterhaanden authentisk Gyldighed som „Guds Ord“ i den protestantiske Verden. Men det er heraf indlysende, at Reformationen kun i reen materiel Henseende har bidraget til Bogtrykkerkunstens Udvikling og Civilisationens af samme betingede Fremskridt, medens vi i det følgende skulle constatere en Kjendsgjerning, som, foruden meget Andet, forekommer os paa en høist betænkelig Maade at rokke Tilliden til den kirkelige Revolutions aandelige Gehalt og Betydning, den nemlig — at denne høitpriste Kirke- og Religionsforbedring slet ikke kan tænkes, og aldrig kunde være

bleven til, uden under Forudsætning af Bogtrykkerpressens Tilværelse og kraftige Understøttelse.

(Sluttes).

Pius IX. og den nærbærende Krig.

„Brykseler Journal“ har i Begyndelsen af August Maa-
ned, under Garanti for Egtheden, offentliggjort Ordlyden af en
Skrivelse, som den h. Fader kort efter den franske Krigserklæring i
ligelydende Form tilstillede saavel Kaiser Napoleon, som den preus-
siske Konge, for at tilbyde dem sin Mægling, og om muligt fo-
rebygge den truende Krig. Skrivelsen lyder som følger:

„Deres Majestæt!

De vil maaffee undre Dem over det Usædvanlige ved,
under de alvorfulde Forhold, hvori vi befinde os, at modtage
et Brev fra mig. Men, som Fredens Guds jordiske Stedfor-
træder, kan jeg ikke Andet end tilbyde dem min Mægling. Det
er mit Ønske at see Forberedelserne til Krigen forsvinde, og at
forebygge de Under, som ere disses uundgaaelige Følger. Min
Mægling turde vel befindes saameget mere betimelig, som den
tilbydes af en Fyrste, hvis Egenstaaelse som Konge, i Betragt-
ning af hans Lands ringe Udstrækning, ikke kan vække nogen
Skynsøge, medens den moralske og religiøse Indflydelse, som
hans Person repræsenterer, netop derfor maa egne sig til at
indgyde en desto større Tillid. Maatte Gud høre mine Bønner;
maatte han ogsaa høre de Ønsker, som jeg nærer for Deres
Majestæt, med hvem jeg gjerne vilde see mig forenet i christelig
Kjærlighed.“

Pius P. P. IX.

3 Vaticanet 22. Juli 1870.

At Pius IX. ved denne Keilighed har tilbudt sin Mæg-
ling, vil forhøabelig ogsaa af Andre end dem, der anerkjende
hans formelle Berettigelse dertil, agtes for ligesaa smukt som be-
timgeligt. Den katholicke Kirkes Overhoved maa nemlig ubestri-
delig af alle Mennesker, der ære Christus som Verdens høieste
Lougiver og Dommer, anerkjendes for at vare Christendommens
eneste, af alle jordiske Magthavere uafhængige, og som

Souveræen med disse jevnbyrdige Repræsentant. Paven staaer som saadan dem alle lige nær, hvad enten de ere Katholiker eller Protestanter. Han staaer endnu ligesaa fri, upartist og ubildet af alle reent verdslige Interesser ligeoverfor ethvert jævende politist Spørgsmaal, som dengang, da hele Christenheden anerkjendte hans Ret til at optræde som Mægler og Boldgivtsmand i Fyrsternes og Folkenes Trætter. Thi, er det end uundgaaeligt, at hans Stilling som verdslig Souveræn berøres af gjennemgribende politiske Omvæltninger, som han ikke formaaer at forebygge; og er det end tænkligt, at den nuværende Krig kunde faae et Omfang, som i det mindste for en Tid mulig kunde hidføre en Tilintetgjørelse af hans verdslige Souverænetet, saa bliver hans Stilling som Kirkens Overhoved dog altid uforandret den samme som i alle tidligere Tider. Den Klippe, hvorpaa hans aandelige Magtfulde er grundet, staaer fremdeles urokkelig og uberørt af alle Tidens Omkiftelser. Hans Uafhængighed af alle Verdens Magter vil aldrig blive mere vitterlig for Alle, endog for dem, som befinde sig udenfor den katholiske Kirke, end naar Verden berøver ham Alt hvad der kan siges at være af denne Verden!

Paa denne over alle timelige og verdslige Hensyn ophøiede reent aandelige Magtstilling — den eneste af den Art i hele Verden — grunder altsaa den katholiske Kirkes jordiske Styrer sin Besøielse til og saa nu at tilbyde sin Mægling i Fyrsternes Trætter. Thi hans ganske enestaende Værdighed repræsenterer hele Menneskeheden i dens høieste og vigtigste Forhold: Forholdet til Gud og Evigheden, altsaa det Forhold, som alle Christne anerkjende som det uforanderlige Grundlag for alle timelige Retsforhold og Forpligtelser. Man behøge nemlig paa dette Gebet at anstille en Sammenligning mellem Pius IX. og de nuværende neutrale Stormagter, og navnlig England, der berede sig til at optræde som Mæglere, vel at mærke, efterat det har viist sig, til hvilken Side Seiren helder! Vi behøve neppe at erindre om den foragtelige Rolle, de engelske Statsmænd i en lang Række af Aar, og navnlig i den seneste Tid, have spillet som Mæglere og Boldgivtsmænd i andre Nationers Stridigheder, og om det Batteredige i den Vigtighed, hvorved den engelske Kræmmerpolitik endnu bestandig indbilder sig, at Nogen bryder sig om dens Mægling! Det er ligesaa overflødigt at minde om, hvor besynderligt det klæder det baade moralsk og politist bankerotte og i enhver Henseende uvederhæftige Italien, at optræde som Mægler; og det er ikke mindre klart,

at Østerrigs Forsøg paa Mægling nødvendig maae blive frugtesløse, fordi Tilintetgjørelsen af dets Stormagtsstilling netop er et Hovedmoment i de Planer og Beregninger, der længe have været den ledende Tanke i den Stats Politik, som flere Aar igjennem i Stilhed har forberedt den nuværende Katastrofe, og som, hvis Alt skulde gaae den efter Ønske, kun ved den Umulighed, som den materielle Magt i saa Fuld vilde opstille, vil lade sig afholde fra at forfølge sin Seir til de største Uderligheder.

Den store Ulighed, vi her have hentydet til, samler sig altsaa i den uimodsigelige Kjendsgjerning, at disse neutrale Mæglere alle befinde sig i en med de stridende Parter ligeartet Stilling, og derfor fattes al Competence til at gjøre en Indflydelse gjældende, som det kunde ventes, at hine vilde respektere. Enhver veed derhos, at deres særlige politiske Interesser udelukkende lede ethvert af deres politiske Foretagender. Enhver veed, at England, der gjør sig meest bred af sin paatænkte Mæglerrolle, aldrig har taget i Betænkning at borskhakke andre Nationers Belfærd for en Smule Binding for den engelske Kræmmerverden. Det gaaer saaledes med disse Mæglere, som det, siden den kirkelige Eenheds Ophør, bestandig er gaaet i den diplomatiske Verden. Den ene Underhandler troer ikke den anden, fordi Enhver af hvad han er sig selv bevidst drager en sikker Slutning til, hvad han har at vente af sine Colleger. Saaledes aabenbarer sig overalt, hvor vi henvende vort Blik, en saa afgjort Uvederhæftighed, og en saa stor Mangel paa gjensidig Agtelse og Tillid, at Ingen længer kan undre sig over, at dette ved Trediveaarskrigen grundlagte System i sin gjennem de siden forløbne Aarhundreder fortsatte Udvikling endelig i vor oplyste og fremskredne Tid paa den skamløseste Maade træder Retfærdigheden under Fødder, og, tiltrods for alle Declamationer over Civilisationens Seir over Fortidens Barbari, inthroniserer den raa materielle Magt, som den høieste afgjørende Instants i alle Stridigheder!

Den h. Fader har altsaa tilbudt begge de krigførende Magter sin Mægling. Hvad Napoleon har svart, vides ikke; men man begriber let, at han, som den der af Modparten længe var opirret og udæstet til Krigserklæringen, ikke umiddelbart derefter, og i det mindste ikke, uden at være forvisset om sin Modstanders Sindelag, kunde finde det overensstemmende med Frankrigs Værdighed som katolsk Stormagt, ved sin Tiltrædelse af Paven's Forslag, at forsøge det Udmængende i

det Afslag, som Ingen sikkrere end han kunde forudsee, vilde blive hiint Tilbud til Deel fra det protestantiske Preussens Side. Kongen af Preussen har derimod havt gode Grunde til at sørge for Offenliggjørelsen af sit salvesfulde Svar til den h. Fader. Vi kunne her fritage os for ordret at afstrøkke dette Svar, da det — hvad der ikke var Tilfældet med Paven's Skrivelse — er meddeelt aldeles correct i de politiske Blade. Det er, som Alt hvad man hører fra denne Monark, beregnet paa at stille hans store Gudsfrugt, Retfærdighed og Fredskjærlighed til Skue for Verden og navnlig for det tydske Folk, der i Tilid til den utvivlsomme Berettigelse af sine nationale Storhedsinstincter, altid har havt et aabent Øre for de preussiske Kongers Appel til det guddommelige Forsvns ganske færlige Protection af disse Instincter, som hidtil have gjort det specifice Preussersvaret de uvurdeerligste Tjenester.

Allerede Brevets Overtskrivt: „Helligste Fader“ sees at være beregnet paa Brevskriverens katholske Undersaatter, hvem han tillige glæder med at forfikkre Paven om den „dybe Rørelse,“ hvormed han har læst hans „rørende Ord“; og han udbryder: Hvorledes skulde mit Hjerte ikke laane Øre til en saa mægtig Opfordring? Den gudfrugtigste af alle Monarker kalder høitidelig Gud til Vidne paa, at hverken han eller hans fromme Folk har fremkaldt Krigen, og at han ene har grebet til Sværdet for at forsvare Fædrelandets Uafhængighed og Ære. Hans Hjerte kan derfor, uagtet den foruntalte dybe Rørelse, ikke følge den Opfordring, som han nylig fandt det umuligt ikke at give efter for! Han kan ikke stikke Sværdet i Balgen, førend „Hs. Hellighed kan forfikkre ham om et oprigtigt fredeligt Sindelag fra dens Side, der saa ufornodet har erklæret ham Krig, og give ham Garantier mod Gjentagelsen af et saadant Angreb paa Europas Fred og Ro.“ Saafremt Pius IX. maatte være istand hertil, „saa skal det ikke være mig“, saaledes slutter Hs. Majestæt, „der tilbageviser Eder's Helligheds ærværdige Hænder, forenet, som jeg er, med d. H. i christelig Kjærlighed og oprigtigt Venstab.“

Man sees, ved at sammenholde denne Skrivelse med Proclamationen til det tydske Folk, saavel som med den bekjendte Bededagsanordning — hvad man iøvrigt ogsaa tidligere har havt Leilighed til at erfare — at den preussiske Politik glæder sig ved Forvisningen om en ganske færegen guddommelig Begunstigelse og Velsignelse over alle dens Ddrætter*). Preussens

*) Der gives unægtelig i den nyere Historie ikke noget Exempel paa en saa forbaufende Storhedsudvikling, som Preussens. Før Aar 1525

ved Østerrigs Ydmngelse og de samtidige Annexioner af tidligere selvstændige tydske Stater bevirkede Storhed var, efter en kongelig Udtalelse af 1866, en providentiel Tilskikkelse, et Resultat af en høiere historisk Nødvendighed*). Kong Wilhelm føler derfor „en stor Beroligelse for Gud og Mennesker i den Bevidsthed, at han ikke paa nogen Maade har givet Anledning til Krigen.“ Han bevidner høitidelig, at han har „en reen Samvittighed med Hensyn til dens Oprindelse, er sikker paa sin Sags Retfærdighed for Gud, og at han drager ud, idet han opløfter sit Blik til den alvidende Gud, og paakalder hans almægtige Bistand.“ Han stoler paa, at alle tydske Hjerter ere overfyldte af „Entrüstung“ over det skammelige Augreb, og har en „freidig og glad Tillid til, at Gud vil forlehne den retfærdige Sag Seir.“ Enhver Avislæser veed derhos, at Kongens Seirstelegrammer gjerne slutte med Tak til Gud og Haab om, at Gud fremdeles som hidtil vil hjælpe!

Saa vel Hs. Majestats Svarskrivelse til Pius IX., som hans øvrige nysaanførte Udtalelser ere i moralsk og psykologisk Henseende høist interessante. Det er nemlig al Verden vittersligt, at det er Preussen, der siden Aaret 1863 har holdt hele Europa i en vedvarende feberagtig Uro og Krigsangst, at dets længe nærede Plan, at trænge Østerrig ud af Tydskland forledte denne sidste Magt til at tage Deel i Danmarks Sønderlemmelse, samt at denne Standsfælgjerning blev den længe søgte og høist velkomne Anledning til i 1866 at faste sig

eksisterede der slet intet Preussen. Denne Stat blev nemlig i hiint Aar grundlagt ved et Kirkeran, idet Stormesteren for den tydske Orden, Albrecht af Brandenburg, efter Luthers Raad giftede sig, og sæculariserede (d. e. tilranede sig) Østpreussen, som var den tydske Ordens Eiendom under polsk Lehnshøjhed. Saaledes bekvandt den preussiske Storhed. Derfor protesterede Pave Clemens XI. mod, at det siden forenede Brandenburgs og Preussens Herfter Frederik I. gjorde sig selv til Konge (A. 1700). Denne paa et Saarilegium og Eedsbrud grundede Kongemagt er altsaa ikke to Aarhundreder gammel! Dets senere Storhedsvært stylder det fornemmelig den epicuræiske Gudsfor nægter Frederik II. Man af Schlesien fra Østerrig. Det gudbommelige Højsyn skal ikke desto mindre efter de senere fromme Preusserkongers Formening gienfaldig have begunstiget og understøttet disse og alle følgende Udvigelser paa deres Radoers Beføstning!

*) „Historien maa gaae sin Gang“ sagde herom Kong Wilhelm.

over hiin Medbeiler, og forberede ogsaa denne gamle Stormagts politiske Undergang til Tak for, at den havde hjulpet det til Besiddelsen af de i 400 Aar*) med et af Europas ældste Kongeriger forbundne Hertugdømmer. Siden denne Krigsbedrivt og dens Tilgiwt: de nysomtalte ved „Forsnyets naadige Styrelse“ og „Historiens Gang“ hidførte Annexioner, har Preussen — i Bevidstheden om den Kaiser Napoleon ved de hensynsløseste Brud paa Pragerfreden tilføiede Forhaanelse — følt Uundgaaligheden af en Krig med Frankrig, og i al Stilhed i de fire sidste Aar gjort de meest omfattende Krigsforberedelser, idet det ikke blot har udfoldet et forbausende Talent for Fuldkommengjørelsen af alle Sorter Mordvaaben, men Aar igjennem udviklet en beundringsværdig organiseret Jernbanetrafik, hvis Formaal var den hurtigst og nøiagtigst mulige Troppesamling ved Frankrigs Grændser**).

Til trods for disse Kjendsgjerninger har ikke desto mindre Hs. preussiske Majestæt en „reen Samvittighed“ og en freidig Tillid til sin „retfærdige Sag.“ Hans Overfald paa Danmark, og dets saavel som de bevidste tydske Fyrsters Udplyndring gænerer ikke hans Forhold til den alvidende Gud, eller forstyrrer hans trygge Tillid til Hans „Barmhertighed.“ Han, der, saalænge han har været Konge, saa at sige ikke har gjort andet end søge Anledning til Krig og ruste sig til Tænderne, for at blive alle andre Magter overlegen, forsikkrer ikke desto mindre i de smukkeste Ord den katholske Kirkes Overhoved om, at han ikke vil andet end Fred, og kun griber til Sværdet for at værne om Tysklands Ære og sikke det en varig Fred!

Det er muligt, at Hs. M. selv troer hvad han siger; men da han i dette Tilfælde maatte i en Grad, som man ikke bør tiltroe en saa stormægtig Konge, være blottet for Hukommelse, Eftertanke og Forstand, foretrække vi at løse de her omtalte gaadefulde Modsigelser, ved tværtimod at tillægge Kong Wilhelm en ganske ualmiddelg Viisdom og Kjendskab til det store Fælk, i hvis Navn han har draget sit vældige Glorind. Han veed

*) Vi behøve neppe at bemærke, at vi godt vide, at Slesvig har udgjort en Deel af Danmark, saalænge der har eksisteret et Danmarks Rige, altsaa i et heelt Aartusinde, og at det kun med Uret og Vold i Tiden fra Valdemar II'. Død til Christian I. var løstrevet fra Danmark.

**) Vi henwise i denne Henjænde til en interessant Artikel i „Fædrelandet“ af 27. August.

nemlig, at den tydske Eenheds velbekjendte Storhedsdrømme bringe Alle, de Gudelige, saavel som de Ugudelige i Fyr og Flamme. De Sidstnævnte spørge hverken om en reen Samvittighed eller en reiskærdig Sag, medens disse Ord derimod gjøre Indtryk paa de Første. Da Hs. M. nu sætter Priis paa alle disses Forbøn til den Gud*), hvis Baretægt Preussen skylder sin Storhed og Glands, maa man i Sandhed indrømme Kong W. en ikke ringe Grad af Regeringsviiisdom og Menneskekundskab. At faae Krig med Frankrig og tilintetgjøre dets politiske Indflydelse var altsaa en Velskædsfag for Preussen, men det gjaldt af Hensyn til den gudfrygtige Tankeløshed om at vælte Skylden for Krigen over paa Modparten. Efter længe at være tirret gif Frankrig endelig til sin Ulykke i Fælden, uden at være forberedt. Det kan herefter ikke være tvivlsomt, at den Fred, som Preusserskongen elsker saa høit, og, hvis Alt gaaer efter Ønske, forjætter Verden, er eensbetydende med Preussens Enevælde i Europa.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den italienske Regering har ladet den berøgte Agitator Mazzini arrestere i Palermo, og den samme Skæbne siges at vente Garibaldi. Da Napoleon strax efter Krigen Udbrud trak sine Tropper tilbage fra Rom, opstillede hin Regering i Henhold til Septemberconventionen af 1864 et Armecorps saavel paa den nordlige, som den sydlige Grændse af Pavestaten, for at forhindre et Indfald af Garibaldi's Bander, der strax ved Krigen Udbrud begyndte at røre sig. Men det følger af sig selv, at hverken Regeringen eller Folket i Rom

*) Et hollandsk Blad (S. Fæbrelandet af 2. Septbr.) gjør opmærksom paa det aabenbar Hedenske i de idelige stinbellige Paakaldelser af en saadan særlig preussisk Gud, der skal bære Skylden for alle Kong Vilhelms og hans Forgængeres Uretfærdigheder og Volds-gjerninger, og bemærker, at denne Gud umulig kan være de Christnes Gud. Denne Paastand bestræbes unægtelig ved Bladets Hentydning til et analogt Tilfælde, nemlig Hs. asyriste Majestæt Senacheribs Prælen med hans Guds Almagt i Sammenligning med den asmgættige Jehova (2 Chr. 23, 13—17).

har nogen ret Tillid til de ved denne Leilighed givne fredelige Forsikringer.

Østerrig. Greve v. Deust har under 30. Juli tilstillet den h. Fader en officiel Meddelelse om Concordatets Op-
hævelse. Den protestantiske Rigskansler har i Henseende til Formen og Maaden, hvorpaa dette er fæstet, viist en saa høi Grad af Taktløshed, at Cardinal Antonelli skal have betegnet den som mere vanvittig end ugudelig!

Indbydelse.

I Betragtning af de forfærbelige Ulykker og Ødelæggelser, den nær-
værende Krig mellem Frankrig og Tybskland anretter, troer jeg at im-
bekomme hele Menighedens Luste ved at bestemme, at der paa førstkom-
mende Torsdag den 15. September Kl. 10 Form. skal afholdes i Sct.
Augustin Kirke en høitidelig Bødsmesse, og om Aftenen Kl. 8 en
offentlig Bedetime foran det nedstillede Allerhell. Sacrament i det tres-
foldige Diemed: 1. for at beensalde Gud om en suarlig Fred; 2. for
at nedbebe Lind ing og Trøst fraoven over alle de Tusinder af Saarede,
Beleirede og andre Haardtbevrængte; 3. for at anraabe den guddomme-
lige Barmhertighed om at skjente alle de Faldne den evige Hvile.

Kjøbenhavn, 8. September 1870

H. Grøder.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 11te September. 14de Sondag efter Piusse. Den allerfalgste
Jomfru Marias Fødsel. Sct. Augustins Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Fests-
andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. 12. M. Marias Navnefest. 13.
Ti. Detavdag. 14. D. Korssets Ophøielse. 15. Co. De-
tav af Marias Fødsel. 16. F. Cornelius og Cyprian, Mar-
tyrer. 17. L. Den h. Krants af Afsiøss's Bundemærker.
- Søndagen** den 18de September. 15de Sondag efter Piusse. Mariae syv
Smertter. Sct. Augustins Kirke: Kl. 8 og 12 stille
Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Brober-
stabsandagt til Marias h. og ubesmitte Hjerter for Synde-
res Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse.
Kl. 6 Andagt med Prædiken — 19. M. Januarius og hans
Lidelsesfæller, Mart. 20. Ti. Enstadius og hans Lidelsesfæ-
ller. 21. D. Mathæus, Apostel og Evangelist.
- Onsdagen** den 21., **Frederagen** den 23. og **Lørdagen** den 24.
September ere Quartember=Fastedage. 22. Co. Tho-
mas af Villanova, Bøfj. 23. F. Pius, Pave og Martyr. 24.
L. Maria: de Fangnes Befrielse.

Katholisk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 20. Søndagen den 25de September. 1870.

Indhold: Bogtrykkerkunsten og Protestantismen. — Schismaet i den armeniske Kirke. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Wien, Frankrig, Tydskland, China, Kjøbenhavn.

Bogtrykkerkunsten og Protestantismen.

(Sluttet).

3. Vi have i det Foregaaende omtalt Bogtrykkerpressen som Reformationens vigtigste Befordringsmiddel, og navnlig viist, at Reformationen, især ved at indsmugle sine vigtigste Læresætninger i Bibelen, har fundet en Udbredelse, som uden Bogtrykkerpressen vilde have været umulig. Vi skulle i det Følgende godtgjøre, at den i Ordets fulde Forstand var en Livsbetingelse for den aandelige Retning, som det kirkelige Schisma gjorde gjældende. Uden denne Opfindelse kunde nemlig Protestantismen hverken være bleven en Magt i Samfundet, eller fremdeles vedligeholde sig som saadan. Vistnok kunde de protestantiske Grundsætninger, i Righed med saa mange andre af Fortidens fra Kirkelæren afvigende Opfattelser af Christendommen, uden hiint reent udvortes Hjælpemiddel, i veen aandelig Forstand være blevne til, og til en vis Grad have fundet Udbredelse baade i Rummet og i Tiden, for derefter atter at forsvinde og give Plads for nye Phænomener af samme Art. Dette Sidste har nemlig bestandig gjentaget sig i Kirkens Historie; thi Alt hvad der bliver til i Tiden forsvinder atter med

Tiden; kun hvad der var før Tiden, holder ikke blot ud igjennem Tiden, men overlever Tiden. Men der var en ganske faregen Omstændighed, som gjorde Pressen til en aldeles uundværlig Betingelse for, at Reformationen kunde faae en Betydning, og de af den hidførte nye Tilstande en Varighed, som ingen af den tidligere Tids fra Kirken afvigende, den bekæmpende, og med Protestantismen beslagtede Retninger have kunnet glæde sig ved.

Enhver kan sige sig selv, at en Oversættelse af Bibelen vilde være et meget uhensigtsmæssigt, ja et aldeles betydningsløst Middel til at udbrede en fra den almindelige afvigende Opfattelse af de kristelige Troes sandheder i de Tider, da Bibelen kun havde et meget ringe Antal Læsere. Kun en i utallige Exemplarer udbredt, med Begjærlighed greben og almindelig læst Oversættelse af Bibelen kunde fyldestgjøre dette Niemed. Men det var netop i denne Henseende, at hiint reent udvortes Middel (Pressen) kom den reformatoriske Tankegang tilhjælp, og udøvede den næst gennemgribende Indflydelse. Det sextende Aarhundredes kirkelige Schisma begrunder nemlig som bekendt sin Berettigelse paa to Hovedgrundsætninger, nemlig 1. at Bibelen er den udelukkende eneste Kilde for kristelig Tro og Erkjendelse, og 2. at Bibelen fortolker sig selv, eller, med andre Ord: at der tilkommer en hver Christen Ret til frit at forske og grundse over de aabenbarede Sandheder, og derefter indrette sin Tro og sit Levnet. Disse to Sætninger staae, som Enhver seer, i en saa inderlig og nøie Forbindelse med Bogtrykkerkunsten, at de, som vi i det Forgaaende have sagt, slet ikke kunne tænkes at være opkomne i nogen menneskelig Hjerne, uden under Forudsætning af hiin Kunsts Tilværelse, eftersom Bibelen jo maatte være tilgængelig for Alle, naar disse to Grundsætninger skulde finde Rum i den menneskelige Forestillingskreds. Den haandskrevne Bibel var nemlig en kostbar Eiendom, som kun meget Faa vare i Besiddelse af, og Læsning var en Færdighed, som var ikke mindre sjælden. Vilde nogen i den tidligere Tid have fundet paa at opstille saadanne Paastande

som almindelige Grundsætninger, da vilde man have anseet ham for vanvittig; og dersom det kunde tænkes, at en tidligere Slægt var bleven enig om at anerkjende deres Guldighed, og dermed forkaste al aandelig Autoritet og Overlevering, da maatte Christendommen forlængst være gaaet tilgrunde under den almindelige Tvivl og Bantro, som Antagelsen af disse to Sætninger nødvendig maatte have fremkaldt. Troen paa et over Kirken vaagende guddommeligt Forsyn og dermed paa Kirkens guddommelige Oprindelse, ja paa en levende Guds Tilværelse maatte nemlig være bleven anseet for et Menneskeslægten vildledende bedragerisk Bløndværk, dersom denne Tro tilligemed al Erkjendelse af dens Rædømmes indre Sammenhæng var betinget af hvad ethvert Menneske maatte erkjende for en Umulighed.

Der er derfor Intet, der i høiere Grad karakteriserer Protestantismen som noget Temporært, eller som noget reent menneskeligt, der blot tilhører Tiden, end denne dens Afhængighed af en ved Slutningen af Middelalderen eller næsten femten Aarhundreder efter Christendommens Tilblivelse og Kirkens Stiftelse opfunden menneskelig Kunstfærdighed. Er Christendommen nemlig en guddommelig Aabenbaring eller en Kundgjørelse af evige og uforanderlige Sandheder for alle Mennesker, da maae Grundbetingelserne for disse Sandheders Aerkjendelse nødvendig være de samme for alle Tider og Slægter, og altsaa ligesaa Begyndelsen af have været tilstede, og ikke først mange Aarhundreder senere være blevene fastsatte. Saafermt altsaa Bibelens almindelige Udbredelse, almindelig Læsefærdighed og Skrivforstning havde været guddommelig anordnede Betingelser for ethvert Menneskes Deelagtighed i Christendommens Forjættelser for Tid og Evighed, da havde det været det guddommelige Forsyn en let Sag at sørge for, at Bogtrykkerpressen var bleven opfundet før eller samtidig med Kirkens Stiftelse. Christendommen forefandt nemlig vel ved sin Indtræden i Verden flere Forhold og Omstændigheder, som begunstigede dens Udbredelse, men den var derfor ingenlunde afhængig af dem. Thi havde der end hverken været et Verdensrige eller et

Verdenssprog (det græske), og havde det indre Forfald saavel af Rødedommen som Hedenslabet end ikke paa Christi Tid naaet den Modenhed, hvis omfattende Virkninger kundgjorde sig i en fuldstændig Oplosningstilstand af alle den gamle Verdens politiske og sociale Forhold: Christendommen og dens guddommelige Kraft vilde i Medfør af dens overnaturlige Væsen dog aldrig kunne tænkes afhængige af disse timelige Forhold, der kun befordrede dens Udbredelse. Den behøvede Intet af alt dette for at være, og aabenbare sin fornyende Kraft paa Menneskelivet. Protestantismen derimod kunde, som ovenfor antydet, som en fra den almindelige Kirkes Være afvigende aandelig Retning, vel have eksisteret uden Bogtrykkerpressen; men denne sidste var en nødvendig Betingelse for dens Grundsatningers Udbredelse, for deres Virkeliggjørelse i Samfundslivet, og for Bedligholdelsen og Varigheden af de dermed frembragte nye Tilstande. Uden Pressen vilde hine Grundsatninger kun være forblevne en ufrugtbar Theorie, og man kan saaledes medrette kalde Bogtrykkerkunsten en Livsbetingelse for Protestantismen, fordi denne sidste saalidt som dens to Hovedgrundsatninger lade sig — i alle disse sidste factiske Virkninger — tænke uden hin reent menneskelige Opfindelse.

4. Vi have i det Foregaaende allerede tydelig nok fremhævet det Intetsigende i den almindelige protestantiske Betragtning, hvorefter det ansees for en særegen Størrelse af det guddommelige Forsyn, at den Mand, som Gud havde udkaaret til et Rødstab for den kirkelige Fornyelse, først fremtraadte, efterat hin mærkværdige Opfindelse havde fundet Sted, og havde naaet den Fuldkommenhed, som var nødvendig, for at han og hans Medhjælpere kunde gjøre den omfattende Brug af den, som var nødvendig for deres Grundsatningers og nye Lærdommers Udbredelse. Vi skulle her yderligere godtgjøre vor Ret til at kalde denne Betragtning intetsigende. Den forudsætter nemlig, hvad man først skulde bevise: at Reformationen virkelig var en Fornyelse af det christelige og kirkelige Liv, samt at Luther havde et høiere, eller umiddelbart guddommeligt Rald til at fuld-

byrde en saadan overordenlig Gjerning. Men man har tværtimod i den Maade, hvorpaa den kirkelige Revolution blev gennemført, saavel som i de kirkelige og aandelige Tilstande, den har tilveiebragt, et oensynligt Beviis for, at det Første ikke kan have været Tilfældet; og for den sidste Sætning er der hidtil ikke leveret andet Beviis, end Luthers egen og hans Eftersølgere's Paaastand. Vi benægte altsaa bestemt begge Dele: baade, at Reformationen var en af det guddommelige Forsyn eller Kirkens himmelske Overhoved tilfigtet aandelig Fornøjelse, og at Luther af Gud var kaldet til at gennemføre den. Det følger derimod af sig selv, at vi indrømme, hvad der er noget heelt Andet, nemlig, at Reformationen har sin Plads i den lange Række af betydningsfulde Vendepunkter i Menneskelivets og Menneskeslagts historiske Udviklingsgang, eller, at den guddommelig Verdensstyrelse har havt bestemte og vigtige Siemed med at indrette og ordne Alt saaledes, at ingen udvortes Betingelse for dens Fremgang og Udbredelse fattedes. Men den unægtelige Kjendsgjerning, at Gud har tilladt den, og forsaavidt maa have villet den, vedkommer ikke det Spørgsmaal, hvorom det her gjælder. Den sande Christendom og de Grundsætninger, hvorpaa al Tro og Erkjendelse hviler, kunne ligesaa lidt have været Verden ubekjendt i en lang Række af Aarhundreder, som deres Gylldighed og Betydning kan have været gjort afhængige af en Opfindelse, der efter sin Natur, og betragtet i Sammenhæng med alle ligeartede Kunstfærdigheder, kun maa kaldes et Culturmiddel, som Forsynet nu engang har anvist den for det bestemte Tid i Historien, nemlig over fjorten Aarhundreder efter Christendommens første Begyndelse.

Der gaves ved Christendommens Indførelse baade i Oldtiden og blandt Middeltalderens Folkfærd fra først af kun eet væsentligt Mittel til dens Udbredelse og Forplantelse, nemlig det levende mundtlige Ord i dettes dobbelte Stikfelse: som Forkyndelse, eller Prædiken og Underviisning, og som Overlevering, eller den fra Mand til Mand og fra Slægt til Slægt meddeelte bestemte Opfattelse af de christelige Troes-

lærdomme. Christendommen foresandt vel Skrivekunsten og Læsefærdigheden, og betjente sig af begge Dele som Midler til, i Erindringen at befæste den mundtlig forkyndte Sandhed, og til at værne om Rigtigheden og Nøiagtigheden af den overleverede Fælledsopfattelse af samme; men vi have i det Foregaaende viist, hvor lille den Kreds var, indenfor hvilken disse to Hjælpeidler fandt Anvendelse og havde Betydning. Hermed har Christus tydelig viist, at Han ikke vilde bygge sin Kirke paa den h. Skrift og paa Forstning i samme, eller at Han med andre Ord fra Begyndelsen af og forud aldeles har forkastet den Fundamentalsætning, paa hvilken Reformationen har opført sin hele Lærebygning, og paa hvilken den grunder hele sin Ret. Man forglemme tillige ikke, at denne Sætning skulde tjene til Beviis for, at hele Christenheden har famlet iblinde efter Erkjendelsen af den christelige Sandhed, indtil Morten Luther gjorde den mærkværdige Opdagelse, som ikke kunde gøres, førend Opfindelsen af Bogtrykkerpressen var istand til at give denne absurde Baastrand en antagelig Skikkelse i alle de Manges Dine, som vare modtagelige for et saa storartet aandeligt Bedrag!

Gud lod altfaa Verden vente halvandet Kartusinde paa Opfindelsen af Bogtrykkerkunsten, efter at Christendommen i dette lange Tidsrum havde udbredt sig over den christnede Folkeverden ene ved de ovenfor omtalte Midler: Det levende Ord, Kirkens levende Læreembede og de Naademidler, ved hvilke alle Kirkens Medlemmer deelagtiggjøres og bevares i et vedvarende Samfund med deres Troes Begynder og Fuldbender. Denne Herrens Anordning var i Ordets sande Betydning fatholisk; den var for Alle, beregnet paa alle Menneſter, ikke blot paa de Læsende og Boglærde, men ogsaa paa de Genføldige og U lærde. Ene disse Midler ere den Aand værdige, som fortsætter Christi Forløsergjerning til Tiderens Ende, som kalder famler og helliggjør Hans Menighed paa Jorden. Det var ikke Biber, men den Helligaands Gaver, der paa Pind-

fedagen udgif fra Jerusalem og udbredte Troens og den sande Gudsertjendelses Lys over Verden!

Bogtrykkerkunsten er saaledes et aldeles uvasenligt Moment i den sande christne Kirkes Historie. Kirken har taget denne Kunst i sin Tjeneste, og drager den Nytte af den, som den efter det guddommelige Forsyns Anordning er bestemt til at yde den; men Kirkens Tilværelse og Virksomhed er ingenlunde betinget af den Understøttelse, som den eller nogen anden reen menneskelig Færdighed yder den. Kirken vilde vedblive at være hvad den er, selv om en saadan Tid som den store Folkevandrings kunde tænkes at vende tilbage, selv om alle Bogtrykkerpresser og alle Bøger tilintetgjordes, ja selv om al Erindring om denne Kunst udslattedes blandt Menneskene, og Læsen og Skriven atter som dengang bleve Sjeldenheder paa Jorden! Kirken, denne Sandhedens Pille og Grundvold, er ligesaa lidt som den evige Sandheds Ord afhængig af nogenjombest Tidsumstændigheder, af nogen menneskelig Kunst eller noget menneskeligt Dannelsenstrin, hvorimod Reformationens Hovedgrundsætning, som vi ovenfor have viist, slet ikke lader sig tænke, uden under Forudsætning af Bogtrykkerpressens Tilværelse, saalidt som Protestantismens hele senere Magtstilling kunde være bleven hvad den er bleven uden dens vedvarende og virksomme Understøttelse. Det aandelige Blandværk, hvorom vi her have talt, har imidlertid nu saa længe og saa klart aabenbaret sin indre Usandhed i en almindelig følt Usikkerhed og Raadløshed ligeoverfor Spørgsmaalet om, hvad der i evig og uforanderlig Betydning er Sandhed, at den guddommelige Verdensstyrelses Henfigt med at forberede og begunstige Reformationens Fremgang ikke kan være tvivlsom for noget dybere tænkende Menneske.

Schismaet i den armeniske Kirke.

I den armenisk-unerede Kirke, navnlig i Constantino-
pel, har der i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette

Har under Indflydelse af det franske og russiske Diplomati udviklet sig en Bevægelse, som paa Grund af den Maade, hvorpaa Dagspressen, her som andensteds, tog den til Indtægt for sine Declamationer mod Conciliet*), fortjener den største Opmærksomhed. Det vil nemlig af den her efter paalidelige Kilder meddeelte Fremstilling vise sig, at hverken Paven eller Kirkestyrelsen i det Hele, og endnu mindre Conciliet, have mindste Skyld i denne beklagelige Forstyrrelse af den armeniske Kirkes Forhold til den katolske Kirkeeenhed.

Indtil Aaret 1866 var den armeniske Kirke deelt i Patriarchatet Cilicien (siden 1742) og Primatet Constantinopel. Patriarchen af Cilicien valgtes af en Synode, der bestod af 12 Suffraganbiskopper, og Biskopperne bleve ligeledes valgte af Synoden under Patriarchens Forsæde efter Geistlighedens og Folkets Indstilling, hvergang af tre Candidater. Den saaledes Valgte havde derefter at søge den h. Stols Stadfæstelse. Primatet af Constantinopel blev i Aaret 1830 oprettet af Pius VIII. og omfattede 6 Suffraganbispedømmer. Valget af Biskoper var her ordnet saaledes, at Geistligheden og Folket ved enhver Vacance præsenterede den biskoppelige Synode en Liste paa 6 og indtil 12 Candidater, blandt hvilke Biskopperne under Forsæde af Primas udvalgte 3, af hvilke den h. Stol udnævnte en Biskop. Undtagelsesviis havde den h. Stol Ret til at gaae udenfor denne Indstilling, men den har hidtil gjort saa liden Brug af denne Ret, at den stedse har valgt den, der var stillet øverst paa Listen. Den pavelige Constitution, som ordnede disse Forhold, blev i Aaret 1853 eenstemmig vedtaget af Folket, Geistligheden og den ottomaniske Port, og virksomt understøttet af Frankrig. Da den daværende franske Gesandt i Constantinopel Lavalette tog den dengang i Forsvar ligeoverfor Storveziren Ali Pascha, der fandt, at denne Decretskomst indrømmede Paven for Meget — som i visse Tilfælde uundgaaelig nødvendig for Vedligeholdelsen af den kirkelige Fred.

I Begyndelsen trivedes den armenisk-unerede Kirke herlig

*) „Fædrelandet“ gjorde saaledes for nogle Maanedes siden stor Opbøvelse af dette „Armeniske Schisma,“ og propheterede i sine vanlige Kraftudtryk (s. Ex. „Pavens Trodsen mod af sund Menneftesforstand“ etc. etc.) og under Henviisning til Oppositionen paa Conciliet mod Ufeilbarhedsdogmet — om et nær forestaaende „omfattende Schisma, der bebudede Katholicismens snarlige Undergang.“

under disse nyordnede Forhold. 3 15 Aar fandt i Primatet Constantinopel alene c. 15000 Omvendelser (fornehmelig af ikke uererede Schismatikere) Sted, og navnlig vidste den nye Primas, Hassun, at gjøre sin Indflydelse gjældende som den naturlige Beskytter af de ottomaniske Biskopper af enhver Ritus, og som deres Repræsentant i enhver Forhandling med Porten, hvorfor ogsaa den senere franske Gesandt, Hr. de Thouvenel, i en Kundskrivelse opfordrede disse Biskopper til, i ethvert Angliggende, der berørte deres Forhold til Sultanen, at henvende sig til deres nysnævnte Primas, Hassun.

Den armeniske Kirke besidder to Ordener: Antoniter og Mechitarister*). De første havde ved den ovenfor omtalte Tid opgivet det kanoniske Samliv, hvilket havde medført forskjellige Misbrug, som den nuværende Pave (i Aaret 1853) ved et Decret desangaaende søgte at fjerne. Dette Decret opfordrede disse Munkke til, i Løbet af 18 Maanedes at underkaste sig deres Ordensregel. Men der er nu hengaaet 18 Aar, uden at de have taget denne Opfordring tilfølg; og deres lille Convent i Rom, hvori Samlivet hidtil ene havde vedligeholdt sig, har nylig modsat sig en af Paven anordnet Visitation af deres Kloster, og Munkene have kort efter hemmelig forladt det og begivet sig til Constantinopel.

Mechitaristerne, som leve efter den h. Benedicts Regel, besidde to Moderhuse, det ene i Wien, det andet i Venedig, under to Generalabbeder. Medlemmernes Antal er c. 100. Det forommeldte Decret omfattede ogsaa dem. Mechitaristerne i Wien underkastede sig beredvillig den pavelige Anordning, og byggede et Hus i Constantinopel, hvor deres Primas aftraadte en Kirke til dem. Venetianerne derimod gjorde Ban-

*) Antoniterne, saaledes kaldte efter h. Antonius, udgjorde dengang ialt ikke mere end c. 50 Personer. Mechitaristerne vare en videnskabelig Orden, Østerlandets Benedictinere, der toge Navn efter deres lærde Abbed, Mechitar (f. 1676 i Sebaste i Lille-Armenien). Han studerede i sin Ungdom i Europa, og arbejdede siden ivrig for at grunde et Academi for armenisk Literatur. Krigen mellem Venetianerne og Tyrkerne nødte ham til i Aaret 1715 at forlade det Kloster, som han med usigelig Møie havde faaet oprettet paa Morea. Han byggede da et nyt Kloster paa den lille Ø St. Lazarus ved Venedig (1717—1740), hvor denne sluttige Orden sysselsatte sig med Oversættelser af europæisk Literatur paa Armenisk, og omvendt. Denne Virksomhed vedblev de at fortsætte indtil den nævnte Tid. Siden 1811 have de ogsaa havt et Convent i Wien.

ffeligheder. Der havde nemlig alt en Tidlang hersket Uenighed mellem dem og deres Biskop, og Paven fandt sig derfor foranlediget til, ved et særegent Brev at affordre dem en Erklæring med Hensyn til enkelte Punkter af Troesbekjendelsen. Følgen heraf var, at fire gik over til det græske Schisma, medens de Dvrige alle afgave den forlangte Erklæring.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Antallet af de i Rom efter den fjerde offentlige Session tilbageblevne Concilsfædre udgjør ialt 158. Af disse have 81 stadigt Ophold i Rom. De Dvrige ere — med Undtagelse af 29 Italienerne og Spaniere — saagodtsom alle Biskopper fra de andre Verdensdele. Disse sidste have nemlig ikke kunnet benytte den tre til fire Maaneders varende Ferie, der fra hiin Dag af tilstødtes de Deeltagere i Conciliet, som onskede for en Tid at vende tilbage til deres Hjem. Arbejderne for den følgende Tid forberedes imidlertid stadigt af de Tilstedeværende, der beskæftige sig med Kirkens disciplinære Anliggender, og hidtil have afholdt 3 Generalcongregationer.

— Det revolutionære Partiets Agenter i Rom begyndte strax efter Franskmændenes Bortmarsch at forberede republikanske Demonstrationer, hvilke dog Politiet heldigviis itide kom paa Spor efter og forebyggede, ved deels at arresterer, deels udvise en Deel compromitterede og mistænkelige Personer, der ikke vare istand til at legitimere deres Nærværelse. Den italienske Regering har naturligviis ventet med Bængsel paa en Anledning til, af Omsorg for Pavens Sikkerhed (!), at besætte Rom. Den betydelige Armeé (c. 30,000 Mand), som den havde trukket sammen paa Grandserne, har allerede forlængst overstredet disse, og som Baastud herfor benyttet nogle ubetydelige Optøier i et Par af de til det romerske Hebet hørende Byer, som de pavelige Tropper med største Lethed vilde have været istand til at faae Bugt med. Det er aabenbart, at Kong Victor Emmanuel for Tiden befinder sig i en meget piinagtig Stilling. Thi dersom han modsætter sig Revolutionspartiets Fordring, da maa han, efter alle de Indrømmelser,

han hidtil har gjort dette Parti, føle, at hans Krone staaer paa Spil. Republicanismen har nemlig alt længe gjæret i hans paa Usurpation og Bold grundede illegitime Kongerige; men han har lige til den sidste Tid i dobbelt Forstand havt et Rngstød i Napoleon, der, idet han beskyttede Paven mod det italienske Anarchi, tillige holdt sin Haand over Kongen og undskyldte ham i Henseende til Umuligheden af at opfylde det radicale Parties Fordringer. Ifølge et Telegram fra Florenz ere Italienerne d. 20. ds. rykkede ind i Rom. Den videre Udvikling af denne hele endnu gaadefulde Situation vil beroe paa de nærmeste Resultater af Begivenhederne i Frankrig. Dette Lands i den nærmeste Fremtid uundgaaelige Slappelse og Afmagt udadtil, i Forbindelse med den fra de republicanste Partikampe uadskillige indre Svækkelse, vil, navnlig hvis den franske Republicanisme skulde blive af nogen Varighed, ikke lade nogen Tvivl tilbage om, hvad der vil skee i Italien. Man kan ikke undre sig over, at alle fromme Katholiker med Bekymring og Uro see Fremtiden imøde. Men, ligesom det maa glæde Enhver, at den h. Fader stedse er ved godt Med, saaledes er der, naar man i Tankerne overskuer den indre Sammenhæng i de mærkværdige Begivenheder, der have forberedt de her omtalte Muligheder, ingen Grund til at tvivle om, at det guddommelige Forsyn i den nærmeste Fremtid vil gjøre det vitterligt for Verden, at Kirkens og Pavedømmets Tilværelse og Belsærd hverken beroe paa Frankrigs eller nogen anden Stormagts Beskyttelse!

— Forfælskelige katholske Blade (preussiske) have med stort Velbehag ledsaget deres haanlige Yttringer om Frankrig og Napoleon med heel eventyrlige Fortællinger om Forhandlinger mellem den preussiske Minister i Rom, Hr. v. Arnim, og Cardinal Antonelli. Den Forstnævnte skulde have havt time-lange Audientser hos den h. Fader, medens Paven i Modfætning hertil knap havde talt en fuld Minut med den bortdragende franske General; ja, Gesandten skulde endvidere have tilbudt preussisk Beskyttelse, og denne skulde være modtagen med stor Taknemmelighed. I Anledning af, at alt dette Stryderi atter har fremkaldt den for den h. Stol fornærmelige Yttring i andre (franske og italienske) Blade, at „Vaticanet nu ganske har kastet sig i Armene paa Preussen“, bemærker den officielle Giornale di Roma: „Vi kunne forsikre, at Vaticanet ikke kaster sig i andre end Kirkens guddommelige Stifters Arme.“

— Ifølge d. h. Faders Anordning er der fra den 22—24. August i otte af Roms Kirker afholdt en tre Dages Andagt for at paakalde Guds Forbarmelse og nedbede en snarlig Ende paa den nærværende blodige Krig. Han deeltog selv i tre af disse Kirker i denne Gudstjeneste.

Wien. Grev Beust og Rom. Bladet „Vaterland“ indeholdt nylig følgende Skrivelse fra Rom: „Det mægtige Revolutionsparti fornøyer nu atter med stor Voldsomhed sin Fordring paa Rom som Italiens Hovedstad. „Riforma“ (et radikalt Blad) skriver: „Derfom Kong Victor Emmanuel ikke nu benytter Leiligheden til at bemægtige sig Rom, da er det ude med ham!“ „Univerſ“ forſikkrer tillige, at det med Beſtæmthed veed, at det var Beust, ſom ved de meeſt indtrængende Foreſtillinger ſtrøg efter Krigserklæringen formaaede den daværende franſke Udenrigsminiſter, Grammont, til at overbevise Napoleon om Nødvendigheden af, for at vinde Italiens Venſkab, at kalde det franſke Corps tilbage fra Rom, hvortil Kaiſeren dengang yttrede ſig meget villig. „Unita catt.“ gjentager dette Samme. — Dette ſkal alſaa være Grev Beuſts Hævn, fordi han i Forening med Olivier (den daværende franſke Forſteminiſter) blamerede ſig for hele den katholiſke Verden ved deres Depeſcher i Anledning af Infallibilitetserklæringen*). Derſom Hr. v. Beuſt var en ſand Statsmand, da vilde han, ligeſom de engeliſke Statsmænd — der dog ingenlunde kunne beſtyldes for katholiſke eller pavelige Sympathier — i det mindſte reſpectere den katholiſke Kirke ſom en ſtor, betydningſfuld og paa en anſeelig Deel af Verden indflydelsesrig Anſtalt; han vilde, ſom Miniſter for et ſaagodtſom ganſke katholiſt Land, agte den katholiſke Befolknings Følelſer; han vilde, ſaaſremt han var en god Øſterriger, ſkaane ſin Herres og Kaiſers Ære, og ikke blamere ham i al Verdens Øine ſom Kirkens og Pavenſ Fjende. Men den proteſtantiſt-ſachiſke Rigſkantsler har, trods al ſin Snuhed og Behændighed, alligevel meget lidt ſtatsmandsmæſſigt ved ſig; han har hverken øſterrigiſt Blod i ſine Aarer, eller øſterrigiſt Følelſe i ſit Hjerte, han mangler dertil al Kundſkab om den katholiſke Kirke, og er fremmed for enhver katholiſt Følelſe

*) Hr. v. Beuſt har beſuden ſamtidig hermed ſanket ſig andre ligeſaa uviſnetlige Laurbær (ſ. Nr. 19). Man ſeer heraf, at det er ikke blot i Samsundets lavere Regioner, at der gives Mennelſter, der hævne deres egne Daarffaber paa dem, ſom de have fornærmet og forurettet!

og al katholst Tankegang. Han lader sig udelukkende lede, og sine Handlinger bestemme af sine protestantiske Fordomme imod Kirken, og de øvrige Ministres Liberalisme følger trolig hans Fodspor. Men ogsaa dette vil have sit Gode: Østerrig vil engang faae Dinene op, og indsee, at hverken Protestantismen eller Liberalismen gavne Riget, men at begge nødvendig maae hidføre dets sikkre Undergang!"

Frankrig. Den katholske Kirke i Frankrig. Det østerrigske Blad „Volksfreund“ skriver: „De frygtelige Ulykker, som have ramt Frankrig, blive af den antikatholske Presse benyttede til at bagvaske Kirken og Geistligheden, i det man giver dem Skyld for at have bidraget til at hidføre den nærværende fortvivlede Tilstand. Sandheden er imidlertid, at den franske Geistlighed netop i denne sørgelige Tid har indtaget en virkelig beundringsværdig Holdning, der ikke staaer tilbage for Armeens og dens heltmodige Færces Hengivenhed og Selvfornagtelse. De franske Blade offentliggjøre hver Dag utallige Tilbud saavel fra Verdens- som fra Ordensgeistligheden, der stille saavel deres Personer, som deres Boliger til Ministeriets Tjeneste. De erklære sig villige til, paa dets Ordre enten at begive sig til Batpladsene, eller gjøre Tjeneste i Ambulancer, Lazarether og Hospitaler. Selv den lovgivende Forsamlings meest antifirkelige Medlemmer have ydet denne Præstestabets patriotiske Holdning den meest levende Aerkjendelse. Bagvaselsen er derfor dennegang magtesløs; thi ligesom i det forrige Aarhundredes sidste Aar utallige Geistlige foretrak Skafottet for en pligtstridig Sed, saaledes seer man den nuværende Geistlighed ile til Batpladsene og Ambulancerne for at samle og pleie de Saarede baade i deres Huse og i Lazaretherne. Paa disse Steder, som overalt, hvor der er Veilighed til at yde Ulykkelige Hjælp og lindre Lidendes Smertor, har den katholske Geistlighed sin Vresplads. Siden vor hellige Religions guddommelige Stifter udtalte de Ord: „Ingen har større Kjarlighed end den, som hengiver Livet for sine Fjender,“ har den katholske Clerus anseet det for sin Pligt at stræbe efter bogstavelig at gennemføre dette ophoiede Program. Egefra den h. Apostel Paulus, der beredvillig opoffrede sig selv og Alt for sine Brødrors Frelse, og indtil Erkebiskop d'Affre af Paris, der i Aaret 1848 offrede sit Liv paa Barrikaderne, for at gjøre Ende paa en brodermorderisk Kamp, have katholske Præster udmærket sig ved den Uergjerrighed — i Gjærningen at bevise, at de elske deres Medmennesker.

Tydskland. Biskopsforsamling i Fulda. D. 31. August fandt, ifølge en Opfordring af den høiarv. Erkebiskop af Cöln, en Forsamling af tydske Biskopper Sted i Fulda. Ligesom de tydske Biskopper fra dette Sted (den h. Bonifacius' Grav) før Conciliet i Forening udstedte et Hyrdebrev til alle Tydslands Katholiker, for at oplyse dem om Betydningen af denne overordenlige Foranstaltning*), saaledes er Niemedet med denne Sammenkomst en Fælledsudtalelse om den Deel af Conciliets ophoiede Hverv, som nu er tilendebragt. Det her vedtagne Hyrdebrev, hvis Offenliggjørelse med det Første kan imødesees, er sandsynligviis foranlediget ved den Opposition mod Infallibilitetsdogmet, som forstjællige tydske Professorer og Theologer efter Dogmets Vedtagelse have fortsat, og som paa de flere Steder i Rhinlandene og især i Baiern, navnlig i Nyrnberg, afholdte Forsamlinger har antaget en agiterende Character, i hvilken atter den bairerske Regering har fundet et Paaskud til at forbyde Promulgationen af Conciliets Beslutninger. Ved Siden af en Forklaring, der gaaer ud paa at fjerne de Misforstaaelser, der have fremkaldt hele denne Bevægelse, venter man i dette Actstykke en energisk Protest mod den bairerske og østerrigske Regerings Overgreb.

China. Beretningen om den i vort Nr. 18 omtalte opværende Forgribelse paa franske Ordensgeistlige og Præster m. m. har desværre stadfæstet sig. „Times“ meddeler herom følgende detaillerede Omstændigheder fra Shanghai:

Den 21. Juni bleve det franske Consulat, den katholske Missionsbygning, Jesuiternes, Lazaristernes og de barmhjertige Søstres Klosters i Tientsin angrebne af en chinesisk Folkehob, deres Beboere paa den brutaleste Maade mishandlede og myrdede, og alle Bygningerne tilligemed den katholske Kirke nedbrændte. Den franske Consul, Hr. Fontanier, gjorde Alt for at afværge denne Ulykke, idet han først gjentagne Gange ved et Bud paakaldte Gouverneurens Bistand, og, da den lovede Beskyttelsesvagt bestandig udeblev begav, sig i Uniform, og ledsaget af sin Secretair til hiin Embedsmand; men de vare aldrig saafnart komne udenfor Huset, før de begge bleve myrdede. Samtidig hermed blev der stukket Ild paa de omtalte Bygninger, efterat Consulens Gjæster, Hr. Thomassin, Secretair ved den franske Legation i Peking,

*) S. d. Bl. Nr. 23 f. A.

saavel som hans Hustru, der nylig vare komne fra Shanghai, tilligemed tre katholske Præster ligeledes vare myrdede. Consulens Bolig blev inden dens Antændelse fuldkommen udplyndret, og en fransk Kjøbmand, der havde sin Boutik i Nærheden af de barmhjertige Søstres Kloster, tilligemed hans Kone bleve ligesom de andre fornævnte Franskmænd paa den grusomste Maade ombragte. Tre Ruskere, to Herrer og en Dame, bleve antagne for Franskmænd, og derfor dræbte.

De mod de barmhjertige Søstre forøvede Grusomheder overgaae al Beskrivelse. Pøbelen slæbte dem ud paa Gaden, afflædte dem, udstat deres Zine, og sønderflængede paa den afskyeligste og grusomste Maade deres Legemer, inden den aflivede dem, huggede deres Legemer i Stykker og kastede dem i Ilden. Ligesom disse Ordenssøstre ved deres opoffrende Velgjørenhed have erhvervet sig alle Udlandinges Høiagtelse og Kjærlighed, saaledes ere Alle enige i, at Frustruandene, hverken Missionærerne eller Nogen af de øvrige Offere for dette vederstyggelige Blodbad, ikke have givet mindste Anledning til denne Forfølgelse. Det Skammeligste er, at den chinesiske Gouverneurs Adfærd tydelig har røbet, at han var vidende om Alt, og har begunstiget denne skjændige Udaad; og det Sørgeligste ved det Hele er, at Frankrig for Diebliffet ikke er istand til at tage saadanne Forholdsregler, som ene ville være istand til for Fremtiden at værne om dets Missionærers og dets Embedsmænds og Kjøbmænds Sikkerhed i China. Disses saavel som andre Fremmedes Velfærd vil herefter beroe paa hvad England vil gjøre!

Kjøbenhavn. „Nordd. allg. Ztg.“ erklærer ifølge høiere Bemyndigelse „det ved katholske Blade efter Privatbreve fra Italien udbredte Rygte for aldeles ugrundet, at den preussiske Regering skulde have tilbudt Paven at sende et Besætningscorps til Rom“, med Tilføiende, at Paven lige saalidt har begjæret dette. — Vi bemærke, at det Samme gjælder om den taabelige Historie, at Paven skulde have sendt Kongen af Preussen en Vnkonstningskrivelse i Anledning af hans Seirvindinger. Sligt befatter Paven sig ikke med!

Til Fordeel for de franske Saarede.

De barmhjertige Søstre af St. Josefs Orden henvende sig ydmøgt til de beredvillige ædle danske Hjerters Medfølelse for deres saarede Landsmænd i deres beklagelsesværdige, sørgelige Tilstand, om at staa dem bi med en Tombola, som de ere beskæftigede med at ordne, og

hvortil Hotel Phønix's store Sal velvilligt er dem overlabt. Vi ere fast overbeviste om, at det godgjørende danske Folk, som stadig bevidner en saa oprigtig Sympathi for vore saarede Landsmænd i denne saa haarde Prøvelsens Tid, vil skjænke dette vort forehavende sin velvillige Deeltagelse. Tiden, naar Tombolaen skal afholdes, vil nærmere blive bekendtgjort.

Gaver modtages paa følgende Steder:

F. C. Wilsoet, Droguist, Vimmelskaflet 59; F. L. Beauvais, Østergade 40; E. Lohrer, Grosferer, Gotthersgade 5; Th. Gian. og Car. Capozzi, Fredericiagade Nr. 8, 3die Sal. F. Erichsen, Manufacturhandler, Østergade 36, samt Tolbodveien 14.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 25de September. 16de Søndag efter Pintsfe. Kirkeindvielsesfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 høitidelig Messe, under hvilken det Allerbelligste udspilles, og derpaa forbliver ubstillet hele Dagen; Kirken staaer aaben indtil Kl. 9 Aften. — Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. (Kl. 3 og Kl. 5 Efterm. recitere de Geistlige Breviarbønnerne i Kirken). Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 26. M. Joseph af Cupertino, Bekj. 27. Cl. Cosmas og Damianus, Martyrer. 28. D. Veneslaus, Martyr. 15. Co. Michael, Erkeengel. 50. F. Hieronimus, Kirkelærer. 1. October K. Memigius, Biskop.

Søndagen den 2den October. 17de Søndag efter Pintsfe. Rosenkrandsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken — 3. M. Georg, Martyr. 4. Cl. Frans af Assisi, Bekj. og Ordensst. 3. D. Galla, Enke; 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 6. Co. Bruno, Bekj. og Ordensst. 7. F. Ubalb, Biskop.

Fre dagen den 7. October. Broderskab til Jesu gubd. Hjerte. Kl. 8½ Messe; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer. — 8. L. Birgitta, Ordensst., Enke.

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korshvei: Fre dag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirkelidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Rådets Hovedcommissiøner, Hr. Grosierer E. V. Lohrer, Gotthersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de fyl. Postkontreirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 21.

Søndagen den 9de October.

1870.

Indhold: Forreformationen og Efterreformationen. — Schismaet i den armeniske Kirke. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Lybskland, Østerrig, Nordamerika.

Forreformatorer og Efterreformatorer*).

Paa de fire Hjørner af Fodstykket til det colossale Monument, som for et Par Aar siden afflødedes i Worms, seer man i siddende Stilling Figurerne af fire saakaldte Forreformatorer d. e. Forløbere for, eller Forberedere af den ved Luther og hans theologiske og fyrstelige Medhjælpere formentlig fuldbyrdede Kirkereformation. Alle protestantiske Kirkehistorikere ere nemlig enige om, idet de henvise til Reformationens Slægtsskab med de i tidligere Aarhundreder fremdukkede Angreb paa Kirkelæren, Kirkeforfatningen og Gudsdyrkelsen, i denne Overensstemmelse at see et historisk Beviis for den indre Nødvendighed af den kirkelige Spaltning, der altsaa i Henhold til

*) I det vi henvise til b. Bl.' Nr. 11 S. 161 Anm. bemærke vi her, at de biografiske Skitser, som i de nærmest følgende Nr. ville blive meddeelte, saavel som de samme ledsagende og senere paafølgende Skilbringer fra Reformationstiden ere tagne af det i det ovenanførte Nr. citerede Skrivt: „Das Luthermonument etc.“, medens Størstedelen af de i Artikklen: „De religiøs-jædelige Tilstande etc.“ indeholdte Betragtninger over det historiske Stof hidrørte fra os.

denne Betragtning fremtræder som et af det guddommelige Forsyn hidført og tilfattet Resultat af hele Fortidens religiøse Udvikling. De nævnte Forløbere ere: Petrus Waldus (død 1197), Johan Wiliffe (d. 1384), Johann Hus (d. 1415), og Hieronymus Savonarola (d. 1492). Vi skulle i det Følgende oplyse en svær Feiltagelse med Hensyn til den Sidstnævnte af disse Mænd, der i Forbigaaende sagt er aldeles fremmed for dette Selskab og den ophøiede Værdighed man har tillagt ham, medens vi her, førend vi omtale selve Figurerne, blot for nogle Diebliske skulle befastige os med en nøiere Betragtning af Begrebet Forreformatorer og Forreformation, og hertil knytte nogle tidsmæssige Bemærkninger over det ikke mindre vigtige Begreb Efterreformatorer og Efterreformation.

Vi kunne fremfor alt paa ingen Maade billige, at man begynder Forreformatorerens Række først med Petrus Waldus i det tolvte Aarhundrede, og ikke gaaer langt længere tilbage i Historien. Har jo dog den berømte protestantiske Kirkehistoriker Neander kaldt Marcion (en navnkundig Branglærer i det 2 Aarh.) for en „ægte Protestant,“ ligesom Tertullian kalder denne samme Marcion og hans Tilhængere — rigtignok i en heel anden Betydning — for ivrige Reformatorer, naar han siger, at de „hver Dag paa deres Viis reformere Evangeliet“, og den lærde katolske Theolog Møhler (Symbolik S. 243 fgl.) videnskabelig godtgjort, at der ikke gives noget religiøst Phænomen, der har større Lighed med Reformationens Lære, end Gnosticismen**! Men ved Siden af de aldeles unægtelige baade indre og ydre Berøringspunkter mellem de første Aarhundreders Branglærdomme og

*) Tert. adv. Marcion. IV. 5... nam et quotidie reformant illud (i. e. evangelium). Aposteldisciplen Polycarp kalder Marcion for „Satan's Førstefødte“.

***) Med dette Ord betegner den Christelige Oldtid den falske Erkjendelse og i det Hele al falsk og forvansket Lære om Christendommen.

de sidste tre Aarhundreders Protestantisme, fortjener det særdeles Opmærksomhed, at alle orthodoxe eller symbolst retroende Protestanter alligevel stedse have været enige med den katholske Kirke om Forkastelsen af den christelige Oldtids Branglærdomme. Denne mærkværdige Selvmodsigelse fuldstændiggjøres derhos ved den ikke mindre besynderlige Omstændighed, at man vel anerkjender og billiger de første fire almindelige Kirkeforsamlingers Anathemer mod Gnosticismen, Arianismen, Nestorianismen, Pelagianismen og Manophysittismen, men forkaster det Princip (Traditionen), hvorpaa alle hine Anathemer ere byggede, og erklærer den paa Overleveringen eller den nedarvede katholske Fælledsopfattelse af de christelige Aabenbaringsfandheder, der har sit Udtryk i Kirkefædrenes Bidnesbyrd, for at stride mod den h. Skrivts klare og bestemte Ord.

Gaae vi nu, med Hensyn til det her nærmest foreliggende Punkt — Protestantismens Slægtstaf med alle tidligere Tidens Opposition mod Kirkelæren og Afvigelser fra samme — tilbage til den ved alle Keiligheder paaberaabte h. Skrivt, da komme vi til det Resultat, at de Branglærere i Oldtiden, som de h. Apostle Petrus, Paulus og Johannes i deres Breve bekæmpe, i ligesaa fuldt Maal fortjene Navn af Forreformatorer eller Reformationens Forløbere, som Baldus, Wickliffe og Hus, ligesom paa den anden Side Luther selv og alle hans samtidige Disciple, efter de h. Skrivters Bidnesbyrd og i Medfør af Aabenbaringsbegrebet eller Christendommens og Kirkens Grundprincip (Eenhed og Enighed), ikke kan ansees for Andet, end En af dem, mod hvilke Apostlene Petrus og Paulus advare med de klareste Ord, naar den Første siger (2 Pet. 2, 1.): „Der skal ogsaa blandt eder komme falske Lærere, som skulle indføre fordærvelige Hæresier“*); og den Sidste (Rom. 16, 17): „Seg

*) Ordet Hæresie eller Kjøtteri betyder egentlig Afsenbring, Spaltning, Sectvæsen, og bruges som Betegnelse for al falsk Lære, fordi denne altid har sin Grund i Affald fra den kirkelige Eenhed.

formaner eder Brødre, at I have Agt paa dem, som volde Splid og Forargelser mod den Lærdom, som I have lært, og vogter eder for dem!" „Reformation“ i protestantist Betydning kan derfor fra et positivt kristeligt eller katolsk Standpunkt ikke gjælde for andet, end Hæresie, og „Reformator“ i protestantist Mening er da selvfølgelig eensbetydende med Hæretiker. Den historiske Fuldstændighed krævede derfor, at een eller flere af Oldtidens berømteste Opponentter mod den katolske Christendom burde været anbragte paa det storartede Luthermonument, som hin Tids Forløbere for det sextende Aarhundredes Kirkeforbedring. Der er tillige, som vi siden skulle vise, aldeles ingen Tvivl om, at den katolske Dominicanermunk Savonarola, hvem man med urette har gjort til en Forløber for Luther og anbragt ved hans Fødder, hjertelig gjerne havde overladt den „ægte Protestant“ Marcion eller en anden af hans Landsfrænder denne ufortjente og tvivlsomme Gresplads!

Heller ikke kunne vi deri være enige med Ophavsmandene til den her omtalte Demonstration, at man ved samme udelukkende har tænkt paa Forreformatorer og Forreformation, og slet ikke har tænkt paa Efterreformatorer og Efterreformation. Naar man nemlig betragter hiint Monument med den colossale Luther i Midten, da kunde man let fristes til at mene, at Luthers Værk var noget i sig selv Færdigt og Fuldendt. Og dog vilde dette være den største Wildfarelse man kan tænke sig! Thi Luthers Reformation var saa langt fra at være noget Færdigt og Fuldendt, at hans Tilhængere allerede i hans Levetid, og endnu mere efter hans Død, fandt sig foranledigede til Stykke for Stykke at omदानne hans Værk. Heri har det sin Grund, at der kun er blevet meget saa og kummerlige Bestanddele tilbage af den gamle lutherste Kirke med dens Dogmer, Aufskuelser og Institutioner. Ja, man kan med Sandhed sige, at den store Fleerhed af Nutidens Protestanter vilde ræddes ved at see den gamle Lutherdom i dens sande og virkelige Skikkelse, og grue for Gjennemførelsen af dens Consequentjer i disses concrete Former og praktiske Anvendelse. Thi

det kom endog for noget over en Menneſkealder ſiden ſaa vidt, at de proteſtantiſte Geiſtliche og Menighedsmedlemmer, ſom i al Ærlighed vilde holde faſt ved den lutherſke Bekjendelse, i det proteſtantiſte Land Preuſſen under Kong Frederik Wilhelm III. bleve behandlede ſom farlige Secterere, bleve plinte og plagede med det hele Apparat af bureaukratiſke Tvangsmidler, og og endog ſtraffedes med militæriſt Execution. Det fortjener derhos at bemærkes, at Alt dette ſtete med den fuldkomneſte Villigheſe af de preuſſiſke Superintendenter Eylert, Neander og Hahn, hvilken ſidſte endog i Spidsen for en Militærcommando rykkede i Felten mod de Geiſtliche og Menigheder, ſom vilde holde faſt ved Luther og den ægte Lutherdom*)! Og er det ikke for nærværende Tid kommet ſaa vidt, at det forholdsviis lille Antal af proteſtantiſte Geiſtliche, ſom gjør den oprindelige lutherſke Lære til Norm for deres Bekjendelse og Prædiken, vedvarende blive forfulgte af deres geiſtliche Øvrigheder, ſaavelſom af deres Embedsbrødre og deres egne Menigheder, og i de fleſte proteſtantiſte Tidſſkrifter blive overdængede med de hadefuldeſte Anklager og Bagvaſteller? Sa, ſaa grundigt have Luthers aandelige Efterkommere „efterreformeret“ hans Reformationsværk, at der endnu kun ere meget ſaa Spor og Levninger blevne tilbage af den gamle eller oprindelige Lutheraniſme, og at nuomſtunder ingen Proteſtant længere tør bekjende ſig til Luthers Lære, uden

*) Den ovennævnte preuſſiſke Konge feirede nemlig den lutherſke Reformations tredie Jubelfeſt i Aaret 1817 med Indførelſen af en ny Kirkeagende, der tilſigtede en Union eller Sammenſmeltning af den lutherſke og reformerte Bekjendelse. Aagen den fandt villig Indgang i alle reformerte Menigheder, hvis Lære dens liturgiſke Formularer begunſtede, men vakte naturligviis af denne Grund ſtor Utilfredsſhed og Miſtilid hos alle orthodoxe Lutheranere, der modſatte ſig Regeringens Forſøg paa med Magt at paatvinge dem denne forhadte Sammenblanding af begge Bekjendelser. Den langvarige Forfølgelse ſtræbte efterhaanden paa det gammel-lutherſke Parties Haardnakkehed, og tabte ſig tilſidſt i Tilſidſættelser og Chicaner mod de vigtigſte ledende Perſoner.

strax at blive desavoueret og banlyst af saagodtsom hele den protestantiske Verden*)!

Da saaledes det sextende Aarhundredes Reformation alt for lang Tid siden er skrinlagt ved det attende og nittende Aarhundredes radicale Efterreformation, saa vilde det sikkert i historisk Henseende have været aldeles berettiget, om man ved Luthermonumentet ogsaa havde betænkt de Luthers Reformation grundigst omreformerende Efterreformatorer med en passende Plads. Vi kunne strax i det mindste nævne fire, som forekomme os værdige til at indtage en saadan, nemlig: 1. Faustus Socinus, der nægtede Treenhedens ophøiede Hemmelighed, 2. den berømte pantheistiske Følelses- og Unions-theolog Schleiermacher, der blandede sin Samtid ved den geniale Maade, hvorpaa han vidste at skjule sin Fornægtelse af alt Overnaturligt, 3. den for al christelig Tro blottede Bekæmper af næsten alle de hellige Skrivters Ægthed, Professor Baur i Tübingen, og endelig 4. David Strauß, der under den mærkværdigste Begrebsforvirring har bestræbt sig for at opløse og forflygtige Christendommen ved at fremstille den som en stor og i sin Art ganske enestaaende Mythe.

Disse fire efterreformativiske Skikkelser vilde uden tvivl have været i høj Grad lærerige for alle virkelig troende Christne blandt Protestanterne, for alle dem, hvem det er magtpaaliggende at leve og døe i Troen paa Christus. Af saadanne tro-

*) Herom skrev Döllinger i Aaret 1861: „At gjenoplive den gammellutheriske Lære viste sig snart at være en reen Umulighed for videnskabelig bannede Mænd. Man overlod derfor dette lidet lønneude Arbejde til nogle Pastorer med den sachsiste Superintendent Kubebach i Spidisen. Og disse saa Mænd vare de Eneste, der for en Tid indlagde sig Ære ved som „Gammellutheranere“ at dyrke den eneste ægte lutheriske Theologie, saa at, dersom det kunde tænkes, at Luther igjen kom tilbage til denne Verden, vilde han ikke erkjende Andre for sine ægte Sønner og aandelige Arvinger, end Medarbejderne af det forlængst ophørte „Tidskrift for lutherisk Theologie“. Döllinger: „Kirche und Kirchen“. S. 407.

faste Sjæle gives der nemlig, Gud være lovet, mange iblandt dem; og man kan med Sandhed sige, at de ere langt bedre, og staae paa et langt hoiere Trin end deres Religion, til hvilken de kun ere knyttede ved Fødselen og de herskende Fordommess Magt. Saadanne Sjæle vilde Betragtningen af hine efterreformatoriske Personligheder forkynde to store Sandheder, nemlig: For det Første, at de af Luther, Melancthon, Zwingli og Calvin opførte Kirkebygninger maae have været høist mangelfulde og usolide. Thi en Bygning, som aldrig har kunnet blive færdig, en Bygning, paa hvilken Mennekehænder igjennem mere end tre Aarhundreder uafladelig have omdannet og repareret, og som efter alt dette har maattet finde sig i at blive nedrevet lige til dens Grundvolde, kan dog umulig være den virkelige christne Kirkes sande Gudsdomsbygning. For det Andet, at den moderne Protestantisme i alle sine ypperste Repræsentanter har tabt sig i en fuldkommen Nihilisme, i en fuldstændig Kristusforuægtelse, samt at de blandt protestantiske Geistlige og Lagfolk endnu tilstedevarende bedre og christelige Elementer, paa Grund af det Princip, der leder og behersker den hele Udvikling, aldrig vilde være istand til at overvinde og udsondre de vantroe Elementer, hvormed de ere sammenblandede, og at det derfor vilde være paa den høie Tid at see sig om efter den gamle Kirke, som, efterat det sextende Aarhundredes Protestantisme alt forlængst er geraadet i en Tilstand af Opløsning og Forfald, endnu den Dag idag staaer uforandret i samme Kraft og Klarhed og i samme indre Skjønhed og Herlighed, som i alle tidligere christelige Aarhundreder, som, uforstyrret af alle Tidens uchristelige Retninger og antichristelige Strømninger, med urokkelig Trost holdt fast ved Kristus og Christendommen, og i alle denne Tids afgjørende Kampe stedse har viist sig og fremdeles vil bevise sig at være „den levende Guds Kirke, Sandhedens Støtte og Grundvold“ (1 Tim. 3, 13).

Schiismaet i den armeniske Kirke.

(Sluttet).

Saaledes stode Sagerne indtil Aaret 1866. Da dengang Patriarchen af Cilicien døde, valgte den ciliciske Biskopsynode med Acclamation den constantinopolitanse Primas Hassun til hans Efterfølger, og tilstillede den h. Stol et Andragende om en Forening af begge Bispesæder, forat den armeniske Kirke saaledes kunde bringes under eet Hoved. I Henhold hertil ophævede Pius IX. ved Bullen „Reversurus af 12. Juli 1867 Primatet i Constantinopel, som den senest etablerede Institution, sammensmeltede begge Jurisdictioner til een, og forlagde Patriarchens Residens til Constantinopel. Fra nu af havde altsaa hele den armeniske Kirke eet Overhoved, der var i Besiddelse af den fuldstændige Jurisdiction over samme, og tillige bleve Bestemmelserne i Pius VIII.' Constitution med Hensyn til Biskopsvalgene udvidede til hele denne Provinds af Kirken, og antagne af hele Nationen. Det varede imidlertid ikke mere end tre Maaneder, førend Bekjendtgjørelsen af det Firman, der i den verdslige Dyrigheds Navn bekræftede disse Bestemmelser, fremkaldte Reclamationer. Da nemlig Patriarchen, foruden sin Jurisdiction som Patriarch over hele den armeniske Kirke, tillige udøvede den sædvanlige biskoppelige Jurisdiction over Dioceset Constantinopel, saa meente Folket og Geistligheden sammesteds at have gjort den Opdagelse, at de ikke mere, saaledes som de andre Stifter, i egenlig eller særlig Forstand havde nogen Biskop, og at de dermed vare berøvede en Rettighed, som alle de andre vare i Besiddelse af, nemlig den, at udøve Indflydelse paa Bispevalget, og derved indirecte paa Besættelsen af Patriarchværdigheden. For at bilægge denne Strid sendte Paven Patriarchen af Jerusalem, Misgr. Valerza, i en speciel Mission til Constantinopel. Han underhandlede med Storveziren Fuad Pascha, og foreslog, at der skulde tilforordnes Patriarchen to assisterende Biskopper, der skulde vælges overensstemmende med de i Bullen Reversurus givne Forfkrivter. Dette Forslag blev til stor Glæde for det armeniske Folk og Geistlighed stadfæstet af den h. Stol; Porten gav sit Samtykke, og dermed syntes denne Strid at være fuldstændig bilagt.

Da imidlertid Antoniterne let kunde skjønne, at de paa Grund af deres vedvarende Insubordination mod det pavelige

Decret af 1853 for Eftertiden havde forbrudt al Udfigt til Bispævardigheden, begyndte de paa Kraft at agitere saavel mod Patriarchen, som mod Bullen Reversurus, og den hidtil i det skjulte ulmende Tvedragtsglød brød ud i lys Lue, umiddelbart efter at Hassun i November 1869 havde tiltraadt Reisen til Conciliet, medens Pressen gjorde sit Bedste for at forplante Larven og ophidse Gemytterne. Den af Hassun udnævnte Vicar sluttede sig til de Misfornøiede, og drog flere af de andre Biskopper til sig, der, som hemmelige Modstandere af Primatet, nu stillede den Anklage i Spidsen for deres Besværinger, at Hassun var Infallibilist (d. e. Forsægter af Pavens Ufeilbarhed). Biskoppen af Angora, som derefter sendtes til Constantinopel, for i Hassuns Navn at opfordre Dissidenterne til Underkastelse, udrettede Intet, da disse, istedetfor at adlyde, paakaldte Sultancens Beskyttelse. Uagtet han belagde dem med Interdict, vedbleve de alligevel at læse Mæsse og forvalte Sacramenterne, ja fordristede sig endog til at optage Excommunicerede i deres Kirkesamfund.

Det overdroges da endelig til Erkebiskoppen af Nicopolis, Msgr. Joseph Plum at forsøge paa at ordne dette Anliggende. Dissidenterne gjorde nu det Tilbud at ville stille sig under den latinske Patriarchs Jurisdiction; men dette kunde den h. Stol af mange, og navnlig af politiske Grunde ikke tilstede. Dette indsaac ogsaa den tyrkiske Regering tilfulde, og nægtede derfor Dissidenterne al Understøttelse saavel som den ansøgte lovlige Anerkjendelse; thi Udbredelsen af dette Schisma aabnede et uoverskueligt Spillerum for rusfiste Intriguer. Derfor lod Storveziren den Kirke lukke, hvori de holdt Gudstjeneste, og fratog dem de Archiver, af hvilke de havde sat sig i Besiddelse. Den franske Gesandt, Bourée, antog sig derimod de Misfornøiedes Sag, indbød dem til sit Palais og tilfagde dem sin Bistand, som heller ikke udeblev. Da han saaledes maatte antages at støtte de Misfornøiedes Fordringer, blev Msgr. Plumms Stilling yderst vanskelig og krævede stor Forsigtighed. D. 15. Marts aflæste han personlig i den h. Sohannes Chrysostomus' indtil Trængsel fyldte Kirke det pavelige Breve, der kundgjorde hans Fuldmagter, og udtalte i en færegen Rundskrivelse det Haab, at Lederne af denne Agitation -- 35 Verdens og Ordensgeistlige -- vilde tage sig den h. Faders Formaning til Eftertanke, og inden en Frist af tre Dage skriftlig tilmelde ham deres Underkastelse. Men det var saa langt fra, at Er-

febiskoppens forsonlige Ord fandt Gjentklang hos Urostifterne, at disse strax efter den afholdte Gudstjeneste foranledigede et Oplob, under hvilket den pavelige Bulle nedreves af Kirkemurene. Vel understøttede Hassuns Tilhængere efter bedste Evne Msgr. Plum's Bestræbelser, men Modstanderne have for Tiden endnu Magten og holde haardnakket fast ved deres Forordringer. Erkebispens er saameget mindre i Stand til at kæmpe mod den magtige Strøm, der optaarner sig imod ham, som Storveziren har ladet sig omstemme af Diplomatiets, der har bibragt ham Angst for „romerske Overgreb (!). Thi ogsaa han har nu aabenbart taget Secterne i sin Bestyttelse, tilladt dem at lade sig repræsentere ved et Raad af 12 Medlemmer, og tilbagegivet dem to Kirker, som Hassun havde tilbageforlangt. Det nu rimeligviis uundblivelige Schisma har vel med Hensyn til dets Omfang ikke nogen stor Betydning, da hele den unerede armeniske Kirke i det høieste tæller c. 7000 Sjæle. Men den Omstændighed, at Frankrig paa eengang synes at have brudt med sine tidligere politiske Traditioner og i det mindste indirecte har fremmet Ruslands Interesser og Bestræbelser i Orienten, giver dette Anliggende en særegen Vigtighed. Siden flugtede Antonitermunkene tilligemed deres Abbed og de to ved Conciliet nærværende armeniske Biskopper uden Urløv hemmeligt og pludseligt fra Rom og begave sig til Constantinopel.

Med Henviisning til disse Kjendsgjerninger, der ere tagne af en antheitiff Bekjendtgjørelse fra det romerske Udenrigsministerium i den officielle Giornale di Roma, tør man vel overlade det til ethvert tænksomme og sandhedskjærtigt Menneske selv at bedømme, hvorvidt de: h. Stol ved uberettigede Overgreb, eller Conciliets Majoritet ved dens Bestræbelser for at gennemføre Infallibilitetsdecretet bære Skyld for denne Forstyrrelse i den armeniske Kirke!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Conciliet. Det officielle Blad Giornale di Roma indeholdt under 22. August følgende Meddelelse om Minoritetens samt de forinden det Vaticanske Conciliums

fjerde Session fra Rom bortreiste eller i alt Fald paa dette Møde ikke nærværende Biskoppers Forhold til den paa samme sanctionerede og promulgerede dogmatiske Constitution:

„Vi ansee det med Hensyn til disse Mænd for ikke mindre betimeligt end pligtmæssigt at bemærke, at Mange iblandt dem, deels i mundtlige Erklæringer, forsaavidt som de endnu opholde sig i Rom, deels i Adresser, som de efter deres Hjemkomst have tilsendt den h. Fader, have tilkjendegivet ham deres fuldstændige Underkastelse under Conciliets Definition. Det glæder os i denne Henseende udtrykkelig at kunne navngive følgende Medlemmer af Minoriteten: D. Eminencer Cardinalerne Mattei, Schwarzenberg, Matthieu, Kaufcher, Hohenlohe, saavelsom den armeniske Erkebiskop af Sirace, samt Biskopperne af Valence, Cahors, Ruçon, Chalons og St. Augustin. Adresser af samme Indhold ere affendte af andre Biskopper, hvilke det af retmæssige Grunde har været umuligt at forlade deres Diocefer, eller som, skjøndt nærværende i Rom, have været forhindrede fra at tage Deel i Afstemningen. Iblandt disse kunne vi anføre Erkebiskopperne af Aix, Salerno, Algier, Erkebiskopperne i. p. af Anchyra og Cæsarea, samt Biskopperne af Verdun, Pamiers, St. Flour, Vincennes, Angola, Trapani, Catanzaro, Pozzuoli o. Fl. Flere Biskopper, hvoriblandt Erkebiskoppen af Cöln og Biskopperne af Mainz og Linz, adskillige franske Biskopper o. A., have dernæst i Hyrdebrev, Prædikener og andre offentlige Udtalelser udviklet Betydningen af denne Troessandhed for deres Menigheder, og disse biskoppelige Ord have atter overalt fremkaldt talrige Adresser fra de katolske Befolkninger.

— Det romerske Blad L'Écho de Rome meddeelte for nogle Uger siden en kort Samtale mellem Pius IX. og Cardinal Schwarzenberg under den Sidstnævntes Afskedsaudients, der paa en for begge arefuld Maade stiller Gjenstanden for denne Samtale i et Lys, som overalt, hvor man er villig til at aabne Diet for dets Virkninger, maatte have alle de formentlige Bæmskeligheder ved at forlige en selvstændig Overbeviisning med Troens Endighed (Rom. 1. 5. 2 Cor. 10, 5), som en stor Deel af vor Samtid finder uovervindelige. Cardinalen sagde, dybt bevæget: „Hellige Fader! jeg var nylig af en anden Mening. . .“ „Og nu,“ afbrød Pius IX ham med det ham eiendommelige Udtryk af inderlig Belvilie, „nu er De ikke af min Mening, men af min Tro.“ „Ja

tilvisse, hellige Fader," sagde Cardinalen, „af mit gauste Hjerter og fuldkomment. Tilgiv derfor, at . . ." Her standsede Pius IX. ham, idet han omfavnede ham, og sagde: „Her er Intet at tilgive!" Men Cardinalen gjentog: „At jeg har tvivlet og holdt mig tilbage, havde sin Grund i min Frygt for, at Definitionen skulde blive til Skade for mit kjære Bøhnen, hvis Tilstand er Deres Hellighed bekendt. Men jeg overgiver Alt, min Person, som min Værdighed i Deres Helligheds Hænder!" „O nei," svarede Paven, „frygt Intet! De skal see, at Alt vil gaae vel. Vær blot ved godt Mod, og Gud vil hjælpe Dem og styrke Dem!"

Italien. Piemontesernes Indmarsch i Kirkestaten. D. 11. September meldte et Telegram fra Florenz: „Kongen har, paa Ministeriets Andragende desangaaende, besluttet, at de kongelige Tropper skulde rykke ind i de romerske Provindsfer." Grandserne vare allerede overfærdne d. 6. Septb., men Fremrykningen beordredes igjen standsat, indtil den efter d. 12. atter forfattedes baade fra den nordlige og sydlige Side, og den italienske Hær under General Cadornas Anførsel d. 20. Septb. befatte Rom. Den h. Fader har naturligtvis protesteret mod denne Volds handling, som hans lille Hær ikke var istand til at tilbagevise. Men uagtet hans Uvillie mod al unyttig Blodsudgydelse fandt Overbefalingsmanden over hans Hær det dog uundgaaeligt factist at ledsage sin Souveræns Protest med ydre Tegne paa, at man kun gav efter for Magten, og ikke paa nogen Maade anerkjendte Revolutionens Beføielse til at forgribe sig paa Kirkens og dens Overhoveds Rettigheder. Paven gav da efter en kort hæderlige Modstand sin Hær Befaling til at vige for Overmagten, men han har aflaaet det ham gjorte Tilbud om, paa et engelsk Skib at begive sig til Malta, og besluttet at forblive i Vaticanet. — De sidste Ugers Begivenheder kaste et klart Lys paa den italienske Regerings skamløse Holdning i det romerske Spørgsmaal. Efterat nemlig Napoleon i Begyndelsen af August havde berøvet Kirkestaten sin Beskyttelse ved at tilbagekalde den franske Besætning, erklærede det florentinske Cabinet i en Depesche af 4. August, at ville holde fast ved Septembereconventionen af 1864, ved hvilken det havde forpligtet sig til at respectere det pavelige Gebet og afværge ethvert Angreb paa samme. Men aldrig saasnart var Napoleon styrtet, og Republiken proklameret i Paris, førend man i et d. 5. Septbr. afholdt Ministerraad vedtog en Beslutning om Roms Besættelse, opsigde September-

conventionen, og underrettede den provisoriske Regering i Paris herom. Smidlertid havde Florentinerkabinetets Agenter sørget for, at der fra de pavelige Provindser indtraf Deputationer og Adresser, der opfordrede til Indmarsch i Rom. Saaledes kunde Ministeriet støtte sin Beslutning med det diplomatiske Paaskud, at det ansaae sig forpligtet til at træffe Foranstaltninger til at opretholde Orden paa det pavelige Gebet, og handlede i denne Henseende blot i Overensstemmelse med den nationale Bevægelse i Rom. D. 9. Septb. ankom Grev Ponza di San Martino i Rom for at overbringe Regeringens Forslag*). Men disse vare af den Bestaaffenhed, at Paven ikke kunde Andet end tilbagevise dem. Dette kirkerøveriske Angreb paa den ældste og arverdigste Throne i Verden kan have uberegnelige Følger for alle andre verdslige Myndigheder og for hele den sociale og politiske Samsfundstilstand i Europas forstjællige Lande. Men hvilke disse Følger nu end maatte blive for den øvrige Verden, kunne vi berolige os med den trøstefulde Forvisning, at Kirkens himmelske Herre ikke vil unddrage den sin almægtige Beskærmelse, og at de jordiske Herskere, som af feig Frygt for Revolutionens Anslag mod deres egne Throner, gjøre fælleds Sag med den mod den Magt, som har den Bestemmelse, i Aandens og den evige Sandheds og Retfærdigheds Navn at værne om al anden guddommelig anordnet Autoritet paa Jorden — medens deres Forræderi mod Kirken, kun vil bringe Fordærvelse over dem selv — ville i Forsynets Haand blive Redskaber til Kirkens og den evige Retfærdigheds og Sandheds Forberligelse.

Tydskland. Trier. Bladet „Eucharis“ skriver under 27. August: Vor høiarv. Biskop, Dr. M. Eberhard, har idag i Domkirken meddelt 25 Alumner af det geistlige Seminarium den h. Præstedieelse. I den faderlige Tilstale, som han Aftenen iforveien henvendte til Ordinanderne ved Slutningen af de geistlige Øvelser, tog han Anledning til udførlig at udtale sig om Ufeilbarhedsdogmet. Han yttrede blandt andet, at han med de

*) Da disse have været meddelte i saagobtsom alle politiske Blade, kunne vi her lade det berøe med kun at onttale det første og væsensfæntligste, der tilstrækkelig karakteriserer denne politiske Voldsbehandling. Man vil overlade Paven fuldkommen Souverænetet og Jurisdiction over det saakaldte Leoninske Qvarteer, d. v. s. den Deel af Rom, som ligger paa den venstre Bred af Tiberfloden, hvor Vaticanet og Peterskirken m. m. befinde sig!!

fleste tydske Biskopper havde været af den Mening, at det var tvivlsomt, hvorvidt det vilde være rigtigt at forelægge vor i Troen saa skrøbelige Tid en Lære som et Dogma, der — i hvorvel den stedse har udgjort en Deel af den kirkelige Overlevering — dog ikke i tidligere troesstærkere Tider formelig har været anerkjendt som saadant. Dette var en menneskelig Mening, som han med Henblik paa de særegne Forhold i Tyskland hidtil havde været og udtalt. Men, vedblev han, „de Dødeliges Tanker ere frugtsomme, og vort Fremsyn er usikkert, men Guds Forsyn styrer Alt (Blisd. 9, 14. 14, 3). Efterat det oekumeniske Concil har vedtaget en Beslutning om denne Gjenstand, og den h. Fader har stadfastet og heitidelig forkyndt den, staaer denne Lære uomstødelig fast for Enhver iblandt os, hvorimod de, som ikke mene det vel med Kirken, heraf tage Anledning til baade blødt Geistligheden og det katolske Folk at løsne det Baand, der knytter dem i inderlig Hengivenhed til Kirken, dette Trostabens Baand, uden hvilket Intet Stort af Varighed kan virkes i den. Disse Menneskers Digt og Tragten gaacr blot ud paa at rokke og opløse Alt, ved at forvanske den sande Betydning af denne Lære. Her er nemlig ikke Tale om en mirakuløs Inspiration, der skulde bestemme Pavenes Udtalelser, men om den Helligaands Vilstand, der sikker Kirkens Overhoved mod enhver Vildfarelse i Henseende til Bevarelsen og Forkyndelsen af de apostolisk overleverede og forplantede Troesfandheder. Ligesaalidt er her Tale om en Adskillelse af Kirkens høieste Overhyrdes useilbare Læreembede fra de øvrige Bærere af dette Læreembede. Decretet fremhæver nemlig udtrykkelig, at de romerske Biskopper, for med useilbar Sikkerhed at kunne afgjøre, hvad der er apostolisk Overlevering, efter Tidsumstændighedernes Bestaanden og de Sagers Bigtighed, hvorom der handles, stedse have betjent sig, snart af almindelige Concilier, snart af Raadsførelser med den over hele Jordkredsen adspredte Kirke, snart af andre af det guddommelige Forsyn tilbødte Midler. Det hvorom det gjaelder, er altsaa: simpelthen at troe, at, i Kraft af vor guddommelig Frelseres Forjættelser til den h. Petrus, ere Paverne, som hans Efterfølgere og som Kirkens øverste Hyrder og Lærere, ved en guddommelig Forsynsstyrrelse sikrede mod nogensinde at forkynde Noget som guddommelig aabenbaret Lære, og forpligte hele Kirken til at antage det, med mindre sammes guddommelige Oprindelse er hævet

over al Tvivl. Denne Ufeilbarhed er aldeles uadskillelig fra Kirkenes Væremyndigheds hele Charakter."

Østerrig. Angaaende de mange i visse Blade omtalte Udtrædelser af den katolske Kirke, der skulle have fundet Sted i Graz (i Steiermark) meddeler „Tyr. Vbl.“ i en Correspondance fra Graz følgende Oplysning: „Bladene have nylig berettet, at 930 Personer i og omkring Graz skulde i Anledning af Ufeilbarhedserklæringen være affaldne fra Kirken. Men jeg kan fra en aldeles sikker Kilde meddele, at der hidtil ikke har meldt sig mere end 27 saadanne Apostater, samt at flere af disse siden have taget deres Udtrædelseserklæring tilbage. Det maa tillige bemærkes, at, naar i et Værtshuus et Antal halvdrukne Gæster tilbrøle en radieal Tale deres Bifald, saa regnes de strax af de Confessionsløse for Frasaldne. Det foranførte store Tal tilveiebringes da rimeligviis paa den Maade, at de selvsamme Personer, naar de indfinde sig i et eller andet Værtshuus, tælles som nye Frasaldne. Enhver seer let, hvor betydelig en Tilvært et saadant nobelt Selskab paa denne Maade kan faae."

Northamerica. En tydsk Missionær i Byandotte i Staten Kansas beretter i en Skrivelse til „Westf. Kbl.“ Følgende:

„De vilde forundre dem, dersom de kunde see, hvorledes vor lille Missionsstation, hvor der for to Aar siden ikke stod andet end nogle gamle og fattige Blokhusse, siden har soungt sig op til en By paa c. 4000 Indvaanere. Her i Vesten gaaer Alt med Damp og som Damp, thi ogsaa Jesuiternes Station har i dette korte Tidsrum havt en Tilvært af omtrent 2000 Sjæle. Men det vil især interessere Dem at erfare Noget om en katolsk Kirke, bygget af en Protestant. Omtrent 200 engelske Miil (50 danske) vestlig for Missourifloden i Kansas ligger en lille By ved Navn Humbolt, som i de sidste Aar har taget et stort Opsving paa Grund af to nye Jernbaner, som der møde hverandre. I denne By begyndte for fire Aar siden en liberalt tænkende Protestant, Capitain D. Thurston, der besidder en betydelig Grundetendom, Opførelsen af en smuk Kirke, for at skaffe de derværende ubemidlede Katholiker et værdigt Gudshuus. Han bereiste flere Stater for at samle Bidrag hertil, og udfyldte af sine egne Midler hvad der fattedes. Kirken kostede henimod 7000 Dollars, som denne Mand ganske alene paa denne Maade tilvejebragte. Han købte tillige et Stykke Jord paa over 50 Tdr. Land for 700 Dollars. Denne Eiendom, hvis Værdi i de sidste Aar er steget til 7000 Dollars,

vil være kilstræffeligg til at grunde et Fond for Kirken. Dette Stykke Ford tilskødede Hr. Thurston i forrige Aar til vor hoiaru. Biskop, og skjænkede mig samtidig en Rødehest til en Værdi af 150 Dollars, mod at jeg overtog Missionen, saafremt Biskoppen maatte være villig til at overdrage mig samme. For nærværende Tid er denne brave Mand bekræftiget med at opføre et Hus for Ordenssøstre til at lede Skoleunderviisningen. Sluttelig maa jeg endnu bemærke, at denne Belgjører mod vor Kirke har en eneste Søn, der er katholsk døbt, samt at han med Familie udentviol snart vil kunne tales blandt vor Kirkes Medlemmer."

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 9de October. 18de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt til Opnaaelsen af en salig Døb. — **Sct. Knuds Kapel:** Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken.

MB. Paa Søndagen den 9de October afholdes i Sct. Ansgars Kirke den sidste Kvartalscollect af Peterspengen for dette Aar.

10. **M.** Frants af Borgias, Betsj. 11. **Cl.** Ludvig Bertrand, Betsj. 12. **D.** Margaretha, Dronning. 13. **To.** Eduard, Konge. 15. **F.** Callistus, Pave og Mart. 15. **L.** Theresia, Jomfru og Ordensst.

Søndagen den 16de October. 19de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias hl. og ubesmitte Hjerter til Syndernes Omvendelse. — **Sct. Knuds Kapel:** Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken — 15. **M.** Hedvig, Enke. 18. **Cl.** Lucas, Evangelist. 19. **D.** Petrus af Alkantara, Betsj. 20. **To.** Johannes af Keuti, Betsj. 21. **F.** Ursula og Videsselsfæller, Jomfruer. 22. **L.** Felicitas og hendes 7 Sønner, Martyrer.

Søgnedagsgudsjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eitem. Kl. 3—9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — Sct. Kapellet (Tolbbobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. W. Pohrer, Gøtthersgade Nr. 5, og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kongl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 22.

Søndagen den 23de October.

1870.

Indhold: Petrus Valbus. — Kongeriget Italien og Rom. — Vincenziusforeningen. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Ostinden, Nordamerica.

Petrus Valbus.

Den første eller ældste af de i vor foregaaende Artikel nævnte Forreformatorer, Petrus Valbus, var en rig Kjøbmand i Lyon, som levede i Midten af det 12 Aarhundrede. En af hans nærmeste Slægtninges pludselige Død rystede ham saa stærkt, at han besluttede at skænke sin betydelige Formue til de Fattige, og herefter at leve af Almisse. Under hans flittige Bibellæsning havde nemlig Herrens Ord om de Bønseligheder, der hindre de Rige i denne Verden i at eftertrage og vinde Andeel i Himmerige (Matth. 19, 23. 24.) længe gjort et dybt Indtryk paa ham. Valbus var saaledes en oprigtig from Mand; men den Beundring, som hans frivillige Armod og Verdensforagelse fandt hos den store Mængde, forledede ham i Medfør af hans indskrænkede Aandsøner til en forfængelig Overvurdering af sin Bestemmelse og sine Evner, saa han lod sig hilde i den hovmodige Indbildning, at han af Gud var kaldet til offentlig at prædike for Folket. Han foranstaltede flere af de hellige Skrifter saavel som en Samling af korte Sententser, der vare uddragne af Kirkesædrenes Skrifter, oversatte i det romaniske Folkesprog; og, under

Henviisning til misforstaaede Bibelsteder, prædikede han, at Kirken nødvendig maatte vende tilbage til den apostoliske Armod og Simpelhed. Han vandt et ikke lidet Antal af Tilhængere, der, uden at stille sig udvortes fra Kirken, holdt religiøse Conventikler, og iblandt hvilke Flere ligesom han begyndte at prædike Nødvendigheden af den absolute Armod for alle Christne. De kaldtes ialmindelighed „de Fattige fra Lyon.“ Da Erkebiskoppen i denne By forbød dem at prædike, ansøgte de Pave Alexander III. om Tilladelse dertil. Han afflog deres Begjæring; men de vedbleve ifledesmindre at prædike, og fandt talrige Tilhængere baade i Frankrig og Italien. Følgen heraf blev, at Pave Lucius III., hvem de paa ny ansøgte om denne Tilladelse, paa Synoden i Verona i Aaret 1184 banlyste dem.

Naar Baldus og hans Tilhængere anpriste den frivillige Fattigdom for Christi Skyld, og betragtede den som et Middel til at opnaae en høiere aandelig Fuldkommenhed, saa var denne Betragtning aldeles berettiget og overensstemmende med Kirkens Aand og den daværende Tids Trang og Tilbøieligheder. Men naar de meente, at hele Kirken og alle Christne skulde tage den apostoliske Menighed i Jerusalem til Forbillede, at de skulde forfage al jordisk Besiddelse og forpligte sig til den evangeliske Armod, saa var dette en forkert, sværmerisk og uudførlig Tanke. Thi den apostoliske Fattigdom er ikke og kan ikke være et Bud for alle Christne; den er meget mere kun eet af de tre store evangeliske Raad, hvis Efterlevelse ingenlunde angaaer Alle, men kun dem, som føle et særegent Kald dertil. I denne Mening, som et evangeliskt Raad til Enkelte, ikke som et Bud, der forpligter Alle, opfattede omtrent samtidig med Baldus den h. Franciscus og den h. Dominicus denne ophøiede Tanke klart og reent i Evangeliets Aand, og frigjort fra al sygelig Gensidighed og excentrisk Sværmeri; og de to store af dem stiftede Ordener, der hurtigt udbredte sig over hele Kirken, virkeliggjorde deres Stifteres Ideal, ved at fremstille det højeste Trin af Hellighed i en vidunderlig Forening af Ydmyghed, aandelig

Dybde og en i Sandhed himmelsk Kjærlighed til Gud og Mennesker. Egeoverfor dem staaer den aandelig indstrankede og i aandeligt Hovmod hildede Forreformator Petrus Valdens som en høist middelmaadig og ubetydelig Personlighed.

En egenlig Hæretiker synes denne Mand iøvrigt ikke at have været. Det var først hans Tilhængere, som ifølge deres Opposition mod den kirkelige Autoritet, men især ved dets Forbindelse med de manichæiske Katharer*) og senere med de husfittige Secterere, samt de schweitzeriske og engelske Protestanter, geraadede i dogmatiske Wildfarelser og førtes ind paa hæretiske Afveje. Ved denne Berøring med Reformationen have Badenserne imidlertid i religiøs Henseende Intet vundet. Det samlede Antal af denne Sects Medlemmer beløber sig nemlig for nærværende Tid i Alt kun til c. 20,000, der ere fordeelte paa 15 Menigheder i 3 Dale i Dioecet Vignerol i Savoien; og efter den protestantiske Kirkehistoriker Guerikes Vidnesbyrd seer det meget kummerligt ud med disse Menigheders aandelige Tilstand. Det har som bekjendt i den nyere Tid alt længe været den engelske Regerings Politik magtpaaliggende at opmuntre og fremme alle revolutionære Bevægelser i Sydeuropa, navnlig i Italien; og, hvor forstjællige de til enhver Tid herskende Statsmands og Partiers Anskuelser end i andre Retninger have været, har man dog altid seet dem enige om at benytte de irreligiøse og antikatholske Elementer i

*) Det anmassende Navn Katharer (α: de Hene) omfattede flere Secter, der hylkede gnostiske og manichæiske Wildfarelser. De lærte, at ikke Gud, men Djævelen var Ophavsmand til den hele sydlige Skabning, forfæstede Sacramenterne og den geistlige Stand etc. Denne Sect udbredte sig især i Overitalien og Sydfrankrig. En anden samtdig og bestægtet Sect, Albigenerne, udviklede denne Opposition mod den katholske Kirke og alle ydre kirkelige Former til den største Yderlighed, og hylkede flere af det 16 Aarhundredes Reformationens Hovedlærdomme, s. Ex. at alle Synder ere Dødsynder, Fornægtelsen af Friheden, Forvekslingen af Guds Forubvidenhed med en absolut Nødvendighed af alle Begivenheder og Handlinger.

i den nyere Tid ville have opdaget hos dem, da grunder denne Mening sig paa uhistoriske Fictioner og uredelige Forfalskninger. Engelske og valdensiske Skribenter have betjent sig af de taabeligste Midler for at bevise, at de valdensiske Eiendommeligheder naae tilbage til den apostoliske Tid, at de ere lige saa gamle som Christendommen, ja at Apostelen Paulus*) er de valdensiske Menigheders egentlige Stifter. Det er derfor heldigt og fortjener at fremhæves, at flere protestantiske Skribenter, og iblandt dem fornemmelig den lærde Theolog, Professor Herzog i Halle, efter et grundigt Kildestudium, i et særegent Værk**) har ført disse historiske Drømmerier tilbage til deres sande Værd og esterviist, at Waldenserne ikke ere ældre end Petrus Valdis, og aldeles Intet have at gjøre med de tidligere Aarhundreder, men først ere opstaaede i det tolvte og trettende Aarhundrede ved Adskillelse fra og Afspalt fra den katolske Kirke. Han paaviser tillige, at hine Middelalderens Waldensere — „saaledes som de virkelig ere, og ikke saaledes som en romanagtig Historiefriktion oftere har skildret dem — endnu stikke temmelig dybt i Katholicismen, og i deres Skrifter endog hyppigt udtale sig mere katolsk, end man efter Fremstillinger af Middelalderens Skribenter skulde vente.“ Den her omtalte Værde har derhos den store Fortjeneste, at han grundigt har draget alle de Forfalskninger for Lyset, som det sextende og syttende Aarhundredes protestantiske Polemikere have an-

*) Denne Jubildning har rimeligviis sit Udspring af den Lighed, som findes Sted mellem Waldensernes og Luthers Grundsaetninger og Hovedlaerdomme. Luther beraabte sig jo uemlig bestandig paa Apostelen Paulus (naevnlig Brevene til Romerne og Galaterne) som Hjemmel for hans fra Kirkelæren afvigende Opfattelse af Christendommens Hovedlaerdomme. Man antog altsaa, at Waldenserne lærte væsentlig det Samme, og kom derved paa den Tanke at fremkynstle historiske Beriser, der førte disse Laerdommes Uchristelighed tilbage til Apostlene.

**) „Die romanischen Waldenser“. Halle 1853.

bragt i valdensiske Manuskripter saavelsom i deres Katechismer, Troesbekjendelser og Andagtsbøger, og af hvilke man har forsøgt at føre et Beviis for, at de gamle Waldensere have ført den samme Lære som det sextende Aarhundredes Reformatorer, for saaledes at hævde en høiere Alderdom for den protestantiske Lære, og vise, at Zwinglis, Calvins og Luthers Lære ingeelunde var noget Nyt, men meget mere den urgamle apostoliske Christendom. Ligesom derfor denne Paaastand, at Waldenserne stamme fra den apostoliske Tid, er aldeles falsk, saaledes er ogsaa den Mening, at Middelalderens Waldensere førte ganske den samme Lære som det sextende Aarhundredes Kirkeforbedrere, en mærkelig Feiltagelse, som støtter sig til Intet falske Beviismidler. Med Hensyn til disse Forfalskninger siger Prof. Herzog i Fortalen til det foranførte Skrivt: „Det maa vistnok smerte mangen Ven af Waldenserne, at blive noiere bekjendt med denne Forvandlingsproces, hvorved siden Aaret 1532 de reformatoriske valdensiske Tilstande og Læresætninger ere omdannede og forvandlede i Overensstemmelse med Reformationens Grundsatninger, og det maa især gjøre et ubehageligt Indtryk paa disse Belyndere, at see de herhen hørende Actstykker fremlagte for det store Publicum. Det er nemlig høvet over al Tvivl, at her foreligger ikke blot en besynderlig Skuffelse, men et fromt Bedrag.“

Det forømmeldte Skrivt indeholder en kritisk Drogelse af ikke mindre end syv saadanne Actstykker, om hvilke det beviser, at det ældste („Waldensernes Troesbekjendelse“) er af husfitisk Oprindelse, altsaa fra det femtende Aarhundrede, det næste en Beretning om en valdensisk Prædicants Forhandling med Decolampadius og Bucser, altsaa fra det sextende Aarhundrede, det tredie et Uddrag af dette, som man falskeligt har dateret tilbage til det tolvte Aarhundrede. Forfatteren beviser endelig, at det forholder sig ligesaa med de øvrige af disse Skrifter, samt at endog det vigtigste Kildekrivt, nemlig de paa Waldensersynoden af Angrogne fattede Beslutninger af 1532 jidenefter

ere blevene forfalskede. Hvad navnlig den fra Berøringen med Hus-
sitismen stammende Afhandling om Alterets Sacrament
og den fra protestantist Side ofte fremførte Paastand angaaer, at
Waldenserne ligesaa deres tidligste Tid kun have haft to Sa-
cramenter, og derfor ere ældgamle Vidner for den prote-
stantiske Lære om to, og mod den katholske Lære om syv Sa-
cramenter, saa har Forf. klart godtgjort, at denne Paastand,
hvormed man, som han siger, „Aarhundreder igjennem har my-
stificeret den protestantiske Verden,“ berøer paa en plump For-
falskning af Waldensernes nyssommeldte Troesbekjendelse. Saa-
meget fremgaaer altsaa af disse Undersøgelser, at den gamle
virkelige Petrus Waldus og de gamle Waldensere vare en heel
Deel ærligere og samvittighedsfuldere, end mange efterreforma-
toriske Waldensere saavel som deres protestantiske Venner og Bel-
yndere i Schweits og i England i det sextende og nittende
Aarhundreder.

Rongeriget Italien og Rom*).

„Rom skal og maa falde!“ — Det har længe været det
Vøsen, hvormin alle Fjender af den kirkelige og borgerlige Orden
trindt omkring i Europa samlede sig. Denne Fordring af Re-
volutionspartiet er nu gaaet i Opfyldelse. Forladt af de Mæg-
tige paa Jorden, forladt af Alle, ligesom forduin vor guddomme-
lige Herre og Frelser, staaer nu Christenhedens Fader og hele Kirkens
Overhoved, omringet af sine trødske og grusomme Fjender. Han
staaer der ligesom den forste Pave, den h. Petrus, nedbøiet af
et næsten femogtyveaarigt Overhyrdeembedes talløse Sorgers og
Gjenvordigheds tunges Vægt; han udbreder sine Hænder for

*) En Artikel i Mainzer Journal.

at velsigne, og maaskee for snart, ligesom hans Forbilleder, at bringe Martyriets sidste Offer. Kirken tilhæller, ligesom for-
 dum Herrens Moder, sørgende sit Hoved, og den trofaste Deel
 af det katholske Folk deler Smerten med sin Moder og beder.
 Christi Fjender triumfere nu ligesom forhen omkring Korset;
 de mene, ligesom dengang, at have naaet Maalet for deres
 Tragten, fordi de ikke kjende den Korssets Hemmelighed,
 som har forløst Verden, og som først blev Jesu Disciple
 klar efter deres Herres og Mesters Forherligelse.

Men Guds Tanker ere uendelig ophøiede over Menneske-
 nes Tanker: Hans Veie ere ikke vore Veie. Hvor store For-
 haabninger knyttede sig ikke nylig til den almindelige Kirkefor-
 samling, til de Ahnelser, den vakte om den salige Tid, da der
 skal blive een Hyrde og een Hjord, om det aldrende af Splid
 og Forstyrrelse sønderrevne Europas Gjenfødselse! Vi glædede
 os til, at Forkyndelsen af Sandhedens og Retfærdighedens
 Grundsaetninger skulde bringe baade Fyrster og Folk de Vel-
 sigelser, som de nu mere end i nogen tidligere Tid savne.
 Hvor heelt anderledes synes Alt nu at være kommet! Og dog
 — hvilken troende Christen kan forundre sig over, om Gud vil,
 at Korset ogsaa i det nittende Aarhundrede skal overvinde Ver-
 den, og om Han ved sin jordiske Stedfortraders Fornedrelse,
 Armod, Lidelse og Forladthed vil berede Christendommen og
 Kirken en herlig Seir over Revolutionens og Gudsfornegetelsens
 fjendtlige Magter!

Vel triumferer Fjenden for Diebliffet; vel høres overalt
 Forhaanelsens og Bespottelsens Røster fra alle lave Sjæle, som
 ere blottede for al Evne til at fatte Smertens Majestat, til
 at forstaae det Ophøiede i ydmyg Taalmodighed og Fornedrelse.
 Dog — Menneskehedens store Vregeme vil engang komme til at
 at føle, at det er truffet i Hjertet. Denne Verdens Mægtige
 ville erfare, at ingen Throne længere staaer fast, ef-
 terat man har tilladt, at den ærverdige af dem alle er bleven
 omstyrket, at ingen Appel til Ret og Retfærdighed mere bliver
 merkjendt, efterat det retmæssigste Herredømme paa Jorden

er givet til Priis for den raa Magts Vilkaarlighed. Folkene ville ganstke underledes, end nogenfinde før, komme til at sande, at Gudsforqlemmelsen kun har bragt dem Elendighed og Undertrykkelse, og at der ikke gives nogen sand Frihed og Lykke uden Gud og den Sandhed, som Hans Kirke forkynder for Verden. Men Kirken vil, forklaret og styrket ved Lidelser og Trængsler, fremdeles ihukomme sin Sendelse og virke blandt Maaestene; den vil maaftke hurtigere, end dens Fjender ahue, og fuldstaendigere end nogenfinde før, gjevvinde sit Herredomme over Hjerterne, og opfyldte sin guddommelige Sendelses store Op-gave — Verdens Tgjenfødelse. Historien taler tydeligt nok herom, og Guds Sons Forjættelser kunne ikke blive tilstamme! Kirkens Fjender kunne kun antaste dens Ydre; Kirken selv staaer uforanderlig og voxer til Tidernes Ende. Det verds-lige Herredomme kan man for en Tid berøve Paven, men ingen jordist Magt kan rokke den Sklippe, hvorpaa Kirken er grundfæstet. Man kan vel forhaane Christi Statholder med Pilatus' Purpurkaabe og Herodes' Spottedragt; man kan fors-fæste og ihjelslaae ham. Men selv hans Dod vil blive en Triumpf, thi efter Langfredag kommer Paastemorgen!

Vincentiusforeningen.

At denne over hele den katholiske Verden udbredte Belgjo-renhedsforening i en nu allerede lang Norrække har havt en Filial eller særegen Conferents i vor Menighed, vil være dette Blads Læsere bekjendt, ligesom Ingen af dem, der ere nærmere kjendte med dens Virksomhed, kan tvivle om, at den har ud-rettet meget Godt med de forholdsviis ringe Bidrag, der i de senere Aar have staaet til dens Raadighed. Det er imidlertid gaaet med denne Forening som med saa mange andre Fore-tagender, der forfølge praktiske Formaal, hvis Gjennemførelse er forbundet med Vanskeligheder. Deeltagelsen for den synes nem-lig at være aftaget i samme Forhold, som de den tilfillede Sjær-

ligheds-gaver paa Grund af uheldige Omstændigheder — navnlig flere Belgjørerers Bortreise — ere blevne formindskede. Da Vincentiusforeningen nu som bekjendt ikke udelukkende har det Siemed at yde de Trængende en materiel Understøttelse, men i Forbindelse dermed at udøve en i moralsk og religiøs Henseende vækkende og havende Indflydelse paa de Personer, som den antager sig, finde vi det ganske forklarligt, at de virkende Medlemmers Iver og Interesse er bleven en Deel kjølnet eller trøttet ved den forlegne Stilling, hvori man befinder sig ligeoverfor den, hvis Tilstand kræver Hjælp, maaskee ofte en øieblikkelig Hjælp, naar Foreningens Kasse Intet kan yde, og man heller ikke selv er istand til at afhjælpe den tilstedeværende Trang. Vi have derfor Intet at bebreide de ærede virkende Medlemmer, men benytte tværtimod denne Leilighed til at udtale vor taknemmeligste Paastjønneelse af den Udholdenhed, hvormed Enhver af dem, der jevnligt deeltage i Foreningens ugentlige Møder, har, saavidt som Omstændighederne tillade det, stræbt at fremme samnes Siemed.

Hensigten med disse Linier er ene den at anmode alle de ærede Medlemmer af den herværende katholicke Menighed, der befinde sig i den lykkelige Stilling, at kunne lindre fattige Medchristnes Trang, at understøtte den herværende Vincentiusforenings Virksomhed ved at tegne sig som contribuerende Medlemmer af samme, og, saa ofte som Evnen til at gjøre vel maatte bringe dem Foreningen og dens Formaal i Erindring, tilsende dens Formand eller en af Dhr. Geistlige deres Bidrag.

Et Uddrag af Foreningens Statuter, der meddeleer alle fornødne Oplysninger om dens Organisation og Virkemaade kan uden Betaling erholdes hver Søndag efter Høimeessen i Forsamlingslocalet eller hos Undertegnede.

Paa Bestyrelsens Vegne
 S. L. V. Hansen,
 p. t. Formand.
 Fredericiagade 6—4.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. En Correspondent til „Hamb. kath. Abl.“ meddeleer under 27. Septbr. Følgende: „Det er endnu ingenlunde sikkert,

at Paven forbliver i Rom. Pius IX.' Smerte over det uærdige Fangenskab, hvori han befinder sig, bliver med hver Dag kjendeligere, ihvorvel han ikke har talt med nogen af de Personer, som han i de sidste Dage har givet Audients, om hvad der tildrager sig i Rom. Dersom den Høieste ikke snart paa en eller Maade sender Hjælp, vil den h. Fader neppe opleve Foraaret og sit 25aarige Pavejubilæum. Men jeg vil her ikke tale om Banstfelighederne ved et Pavevalg under italienske Bagnetter, og ligesaa lidt udbrede mig om Følgerne af samme. Igaarmorges, da Paven læste den h. Messse, følte han sig saa udmattet og angreben, at han kun med den yderste Anstrengelse kunde fuldende den. Han tilbringer Størstedelen af Dagen enten gauste alene, eller han lader sig forelase. Hans Holdning er mere boiet end tidligere, men hans venlige Blik det samme som altid, kun noget mattere. Han havde aldrig ventet, at hans Hovedstad skulde blevet bombarderet og angrebet af hans Landsmand Italienerne, hvis politiske Gjenføðelse i Aaret 1846 laae ham saa meget paa Hjerte, men som ene det revolutionære Partis hadefulde Rankespil hindrede ham i at frenne."

— Cardinal Antonelli har tilskillet alle ved den h. Stol accrediterede fremmede Gesandter en af 20. Septbr. dateret Protest mod Roms Besættelse af den italienske Armee. Vi indfranke os til i en noget forkortet Skikkelse at meddele Hovedpunkterne af dette mærkelige Actstykke. Cardinalen gaar tilbage til de noksom bekjendte Begivenheder fra Aarene 1859 og 1860, og erindrer om den h. Faders vedvarende Protester mod den da stedfundne Retskrænkelse, idet han tillige minder om de Kjendsgjerninger, der allerede dengang tydelig viste, at den italienske Regering Intet vilde have ladet ham beholde af hans retmæssige Eiendom, dersom ikke den franske Regering, der var vel underrettet om Turinercabinetets underfundige Planer, havde lagt sig imellem, og taget Rom og dets nu betydeligt indfrankede Gebet under sin Beskyttelse, og i nogle Aar underholdt en Besætning i Rom. I September 1864 afsluttede den franske og italienske Regering en Overenskomst, ifølge hvilken Frankrig skulde drage sit Troppcorps bort fra Rom, hvorimod Italien forpligtede sig til at beskjytte Rom mod Revolutionspartiets Angreb. Hvorledes den italienske Regering overholdt denne Forpligtelse, blev al Verden vitterligt i November 1867, da Garibaldi's Bander i hemmelig Forstaaelse med den brøde ind paa det pavelige Gebet i den forbryderiske Hensigt at bemægtige sig Rom.

Det var da atter Frankrigs stærke Haand, som i Forening med Paven's lille Armee tilbageviste denne Invasion, og gjorde dens trødste Planer tilflamme.

Bed Udbrudet af Krigen med Preussen undlod den franske Regering ikke, da den trak sin Besætning bort fra Rom, at minde Regeringen i Florenz om dens Forpligtelser, og forsømte ikke at forlange de formeligste Forsikringer om deres Opfyldelse. Men, efterhaanden som Krigslykken tog en for Frankrig ugunstig Vending, benyttede Regeringen i Florenz sig, tiltrods for alle Overenskomster, sig af denne Omstændighed, og fattede den trolose Beslutning at sende en stærk Armee for at fuldstændiggjøre Rovet af den h. Petrus' Arvegods. Cardinalen viser dernæst, hvorledes der paa denne Tid, naaget de stærkeste Ophidselser fra Agitationspartiets Side, overalt herskede den største Rolighed, og Befolkningen fra alle Sider, og fornemmelig i selve Rom, stadig paa forskjellige Maader tilkjendegav sin trofaste Hengivelse for den h. Faders ophøiede Person. Under Henviisning til den skamløse Betjendelse, som Grev San Martino (s. forr. Nr.) overbragte, at den florentinske Regering saae sig ude af Stand til at faae Bugt med den nationale Bevægelse og Actionspartiets oprørske Planer, og derfor nødtes til at bemægtige sig Rom og Resten af det pavelige Territorium, betones paa det stærkeste baade den h. Faders Overraskelse og Smerte over denne skandaløse Erklæring, og den urokkelige Standhaftighed, hvormed han i Tillid til det guddommelige Forsyn har anseet det for sin helligste Pligt at tilbagevise ethvert Forslag til en Opgivelse af den souveræne Selvstændighed, som han har taget i Arv fra sine Forgængere.

Eigeoverfor denne Kjendsgjerning, som er fuldburdet i hele Europas Paasyn, og ved hvilken de helligste Grundfættninger for al Ret, og navnlig for al Folkeret, ere traadte under Fødder — heder det endvidere — har hans Hellighed befalet undertegnede Cardinal-Statssecretær at gjøre Indsigelse. Han re-clamerer og protesterer desaaarsag i sin Souveræns ophøiede Navn mod det uverdige og sacrilegiske Angreb paa den h. Stols Besiddelser, som nylig har fundet Sted, idet han tillige gjør Kongen og hans Regering ansvarlig for al den Skade som denne voldsomme og forbryderiske Anmættelse vil afstedkomme for den hellige Stol saavel som for Paven's Undersaatter. Hans Hellighed har endvidere befalet at afgive den Erklæring, som Under-tegnede herved i hans ophøiede Navn afgiver, at denne Usur-

pation skal være uden alle Følger, at den skal være intetfigende og virkningsløs, saa at den ikke skal gjøre enten den h. Faders eller hans Efterfølgeres Herredømmes og Besiddelses Rettigheder i alle kommende Tider mindste Afbræk. Forhindres Hans Hellighed end ved andre Magtmidler i Udøvelsen af disse Rettigheder, saa er det ikke desto mindre hans Hensigt og Willie at bevare dem ubestaaerne, for i sin Tid atter at tage dem i Besiddelse."

Protesten slutter med en Opfordring til de vedkommende Gesandter om at lægge deres Regeringer det Skete paa Hjerte, eftersom Kirken's Overhoved under de nærværende Omstændigheder ikke for Eftertiden vil være istand til at udøve sin geistlige Autoritet med den fuldkomne Frihed og Selvstændighed, som dens Udøvelse nødvendig kræver.

— Piemontesernes Udfærd i Rom. Hvor megen Tillid den italienske Regerings Depescher og Beretninger have Krav paa, fremgaaer af efterfølgende Brev fra en pavelig Officer, Friherre Dipauli, som Wienerbladet „Vaterland“ har offentliggjort:

„Florentinercabinetet lod sine Agenter strax lægge Beflag paa alle Telegraffstationer, for at forhindre enhver ubehagelig Beretning og Berigtigelse. Saameget mere føler jeg mig derfor forpligtet til som Dienvidue at give Dem en Skildring af den sidste Tids sorgelige Tildragelser.

Neppe var Morgenen d. 20. Septbr. frembrudt, førend den h. Stad, som med eet Slag, blev overøst med en sand Hagel af Bomber og Granater fra mere end 100 Ildsvælg. Under Beskyttelse af de nærmeste Haver og Parke havde det talrige fjendtlige Artilleri om Natten indtaget Stillinger i nogle faa hundrede Metres*) Afstand fra Roms Mure. Den pavelige Armee capitulerede efter 5½ Times modig Kamp paa den h. Faders udtrykkelige Befaling, og i et Dieblik, da den endnu paa alle Punkter var Herre over Positionen. Ved Porten Pia var der nemlig stude en bred Bredde, hvis Forsvar vilde have medført stor Blodsudgydelse, og Paven havde befalet sin General at opgive Forsvaret, saasuart der var stude Bredde. Hvor alvorlig Kampen var, fremgaaer af den Omstændighed, at alene Pladsen mellem Porten San Giovanni og Lateranet blev overøst med henved 2000 Projectiler. Til Berigtigelse af de officielle

*) En Meter er 1½ Alen.

Florentinertelegrammer kan jeg meddele, at Italienernes Tab af Døde og Saarede, efter en af deres egne Stabsofficerers Udsagn, er langt større (nemlig ikke meget under 2000 Mand), end deres egne Blade have berettet. Denne Angivelse stadfæstes af den store Mængde Forbindingsrequisiter, som deres Parlamentair ved Capitulationens Afslutning betingede sig udleverede, saavel som af en pavelig Feltsapellans Udsagn, der strax efter Capitulationen begav sig til den fjendtlige Leir for at tilbyde de Saarede Religionens Trøst.

Efterat vor Armeé havde capituleret, og Byen overgivet sig, lod General Cadorna Fjendlighederne fortsætte endnu en halv Time ikke blot mod de ved de forskjellige Porte opstillede Hærsdelinger; men selv Vaticanet, hvor den h. Fader var samlet med det diplomatiske Corps, blev i dette Tidsrum beskjudt. Man kan efter denne Krænkelse af Folketretten derfor ikke undre sig over den pavelige Armees Behandling efter Capitulationen. Den blev nemlig slæbt igjennem Byen fra det ene Fængsel til det andet, og fra den ene Jernbanestation til den anden, og overalt givet til Priis for Pobelens Mishandlinger. Angaaende denne Pobel maa det iøvrigt bemærkes, at den kun for en meget ringe Deel bestod af Udstuddet af den romerske Befolkning, idet jeg tillige tilføier, at det romerske Folk endog i de italienske Troppers Paasyn gav den h. Faders Forsvarere talrige Beviser paa den inderligste Deeltagelse. Den raa Pobelsværm, der havde opstillet sig i de Gader, som de afsvæbuede pavelige Soldater passerede, slog dem i Ansigtet og spyttede paa dem, var en Bande af 4 til 5000 fremmede Vagabonder, som dannede Fortrædet og Hælen til den italienske Hær. Hvor den traf paa enkelte Soldater, bandt den dem til Heste og slæbte dem igjennem Gaderne, kastede dem under forbigående Bogne og ndaf Binduerne ned paa Gaden, hvor den traadte dem med Fodder etc. Jeg standser her med Beretningen om disse Afstykeligheder, for ved en anden Leilighed at omtale de lave Vagvaskelser, hvormed man har søgt at forkleine vor Armees Ære."

Ostindien. „Hamb. Kbl.“ beretter, at d. 9. August døde i Bandora ved Bombai, som en Følge af en Underlivsbetændelse P. Conrad Grüder, Son af Fabrikant C. F. Grüder i Schwerin i Mecklenburg, og Broder til den apostoliske Præfect i Kjøbenhavn, Hoiarrv. Hr. H. Grüder. Den Afdøde var født i Schwerin d. 21. Juni 1833, og bestemte sig oprindeligt efter en Kærpaarørendes Ønske for Handelsstanden. Men

Gud havde bestemt ham for et høiere Kald, og han fulgte den guddommelige Raades Vink, og fuldendte i den korte Tid af to Aar (1852—1854) sine Gymnasialstudier under den nuværende apostoliske Præfect og Forstander for det geistlige Seminarium i Osnabrück, Hojarv. Fr. Cohues' private Veiledning. I Efteraaret 1854 indtraadte han i Jesuiterordenen, og tilbragte de følgende Aar indtil 1858 i Noviciat-huset ved Münster. Efter at have absoolveret sine filosofiske og theologiske Studier i Bonn og Paderborn, gik han i Aaret 1862 til Bombai i Ostindien. Her blev han kort efter sin Ankomst viet til Præst, og forestod derefter som Superior Baisenhuset i Boudora, i hvilken Stilling han virkede med overordenlig Iver for Guds Ære og til Frelse for de ham anbettede Sjæle. Et Medlem af hans Orden yttre sig paa følgende Maade om hans Virksomhed: „Der er intet Spørgsmaal om, at vor Indiske Mission har tabt en af sine dygtigste Arbeidere; to Fædre ville neppe være istand til at erstatte hans omfattende Virksomhed. Har han end ikke opnaaet det blodige Martyriums Krone, saa har han dog vundet det ublodiges Æreskrands, som vel er mindre affrækkende, men desto langvarigere og mæisommeligere.“ Hamb. Kbl. tilføier: Vi ville haabe, at Herren, som i sit h. Ord (Dan. 12, 3) siger: „De som undervise Mange i Retfærdighed skulle lyse som Stjerner i al Ewighed,“ vil lønne sin trofaste Tjener med Livets Krone.

Northamerica. „Baltimor. kath. Volkszt.“ indeholder følgende Notitser om den i Mai d. A. afdøde Erkebiskop Ddin af New-Orleans. Denne almindelig agtede og fortjenstfulde Prælat havde, paa Grund af svækket Helbred, med den h. Faders Tilladelse begivet sig fra Rom, hvor han stadig havde deeltaget i Conciliets Forhandlinger, til sit Fædreland Frankrig, hvor han skulde fuldende sit jordiske Levnetsløb. Den hjemkaldte Overhyrde blev for noget over 28 Aar siden (1842) udnævnt til Apostolisk Vicar for Texas, og viet som Biskop in partibus. Fem Aar senere (1847) blev Galveston ophøiet til et Bispedømme, og Ddin udnævnt til dets første Biskop. Det var et meget fattigt Dioces, og man fortalte, at, da den nu Biskop i Aaret 1849 kom til Baltimore, eiede han intet andet Vinned, end den Skjorte han for Dieblicket bar, da han inden sin Afreise havde deelt sin Garderobe med sine fattige Præster. I Aaret 1861 blev han Biskop i New-Orleans. Den Afdøde var Medlem af Lazaristernes Orden, og

havde før sin Ophøielse til den biskoppelige Værdighed virket i denne Ordens Missioner i den sydlige Deel af Staten Missouri, hvor han af Alle der kjendte ham var elsket og æret som en Helgen.

Marieforeningen,

Møde Søndag Eftermiddag Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 23de October. 20de Søndag efter Pinse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 24. M. Raphael, Erkeengel. 25. Cl. Henrik, Kaiser, Belgj. 26. D. Dionysius og Troesfæller, Martyrer. 27. Co. Vigiliedag. 28. F. Simon og Judas Thaddæus, Ap. 29. L. Synkomme af Marias ubesmittede Udsfangelse.
- Søndagen** den 30de October. 21de Søndag efter Pinse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 31. M. Wolfgang, Belgj. Befalet Vigilie: Fastedag.
- Tirsdagen** den 1ste November. Alle Helgenes Fesl. Sct. Ansgars Kirke. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 festlig Vesperandagt, efter hvilken den sjerde Bodspsalme „Miserere“ affynges. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken.
- Onsdagen** den 2den November. Alle Sjæles Dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 høilidelig Sjælemesse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 høilidelig Sjælemesse. — 3. Co. Octavdag. 4. F. Carl Borromæus, Belgj. 5. L. Octavdag.
- Fre dagen** den 4de November. Brøderskabsandagt til Jesu gubdommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften Brøderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer.
- Sogne dagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Løbbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirkevidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Gresserer G. W. Pöhrer, Gottersgade Nr. 5. og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kongl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 23.

Søndagen den 6te November.

1870.

Indhold: John Wicliffe og Johan Hus. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Kjøbenhavn.

John Wicliffe og Johan Hus.

En mindre ustyldig Skikkelse end Petrus Baldus er den næste ved Foden af det store Luthermonument siddende Person, nemlig Engländeren John Wicliffe, Præst i Lutterworth og theologisk Professor i Oxford (d. 1384). Saa skjøn denne Figur er i Henseende til dens kunstneriske Udførelse, saa lidet skjøn var Manden selv i sit Liv og i sin Lære. Hans Charakter var nemlig ikke mindre hæslig, end de talrige Bildfarelser, som han stræbte at udbrede. Han søgte overalt Anledning til Strid, og fandt i sin Forfængelighed Behag i at forfægte spidsfindige og anstødelige Meninger; og det uforsonlige Had, hvoraf han var opfyldt mod Paven og Cardinalerne, mod Biskopper og Munk, drev ham i hans Forblindelse fra den ene Bildfarelse i den anden. Dette Træk i hans Charakter er saa meget hæsligere, som det havde sit Udspring af reent personlige Conflictter med hans geistlige Foresatte, der i Medfør af deres Pligt havde tilbageviist hans opblæste Forfængeligheds og indbildte Lærdoms utaaelige Numasfæler. Han var nemlig, ifølge sin Biskops Kjendelse og Pavens Stadfæstelse af samme, bleven affat fra en Læreprøst, hvorfra han imod

Universitetsfundatsen egenmægtigt havde fortrængt en lærd Benedictiner. Derfra skrev sig det Had, hvormed han i sine Foredrag og sine Skrifter forfulgte Paven og alle Prælater, samtidig med at han smigrede Fyrster og verdslige Stormænd, og søgte at vinde dem for sin Sag ved at opstille den først noget over hundrede Aar senere af Luther saa grundig drøftede Sætning — at Kirkens og Geistlighedens timelige Besiddelse strider mod den h. Skrift, og at Fyrsterne i deres Samvittighed ere forpligtede til at inddrage Kirkegodset til Bedste for Staten, til Rettelse i Folkets Afgifter, og til Guds Ære.

Vi skulle her ikke nærmere omtale denne Forreformators forvirrede pantheistiske Grundvildfarelser*), men til Charakteristik af den praktiske Side af hans Være blot fremhæve nogle af de vigtigste Sætninger, som han havde tilfældes med det sextende Aarhundredes „Reformatorer“. Det lader sig nemlig ikke nægte, at Luthers Være og Anskuelse tabe betydeligt i Originalitet, naar man har gjort Bekjendtskab med Wicliffes, hvorved dog maa bemærkes, at denne Sidstes Paaastande ingenlunde vare nye, men forlangst fremførte af tidligere Hæretikere. Som Exempler herpaa anføre vi den i det Foregaaende (S. 343 Anm.) omtalte Nødvendighedslære, Forkastelsen af Kirkelæren og Betragtningen af den h. Skrift som den eneste Kilde og Norm for den christelige Tro, samt dens Udlæggelse overensstemmende med det individuelle Skjøn. Paven var for Wicliffe, som for Luther, den incarnerede Antichrist, og den romerske Kirke Djavelens Kirke eller Satans Synagoge; Kristus var ikke virkelig

*) Pantheismen af Pan (alt) og Theos (Gud) ligger til Grund for alle det græske og romerske Hedenstabs Vildfarelser, der gaae igjen i alle Middelalderens hæretiske Afvigelser fra Kirkelæren og Angreb paa samme. Hovedmotsætningen til den strenge Skilsmisse, som Christendommen sætter imellem Gud og Skabningen, er nemlig den hedenste Sammenblanding af begge: „Hele Naturen er Gud, ethvert Væsen er Gud og er derfor overalt“ etc.

tilstede i Eucharistiens Sacrament, alle Uslad forkastelige, alle Munkeordener stiftede af Djavelen.

Denne Reformationens Forløber udmærkede sig ret paa-faldende ved en ualmindelig Forening af indre og ydre Modsigelser mellem sin Lære og sit Liv, og i begge Henseender indbyrdes. Han lærte med stor Ophavelse, at Geistlighedens timelige Besiddelse stred mod den h. Skrift, men nød samtidig med største Gemtstro og i en Række af Aar Indkomsterne ikke af een, men af to af de rigeste Præbender i den engelske Kirke. Og medens han, ligesom senere Hus, lagde stor Vægt paa den forrykte Sætning, at enhver Magthaver, ved at falde i en Dødsynd, fortaber al Ret til sit Herredømme, smigrede han ikke desto mindre hele sit Liv igjennem for alle verdslige Stormænd, som ikke sjældent vare bebyrdede med mere end een Dødsynd, ja hyppigt levede hen i de forargeligste Synder og Vaster. Han anerkjendte med største Beredvillighed deres Magt og tilbød dem sin Tjeneste, saa ofte det gjaldt om Overgreb mod Kirken og dens Tjenere. Denne af den sugeligste Forfængelighed betagne Mand, som i hoi Grad manglede aandelig Dybde og Klarhed, som aldrig naaede nogenlunde at komme paa det Rene med sine egne forvirrede Tanker, og som har overgivet disse til Efterverdenen i et Sprog og en Stil, som alle competente Dommere have været enige om at kalde barbarisk og uforstaaelig, gebardede sig ikke desto mindre, som om han alene var i Besiddelse af Monopolet paa al Viisdom i Himlen og paa Jorden, som om han i egentligste Forstand var Messieren, og hele Kirken Disciplen, der skulde tage Plads ved hans Fodder. Han troede ikke paa Eucharistiens og Messens guddommelige Indstiftelse, men fejrede ikke desto mindre lige til sin Død dette Sacraments Hemmeligheder, ligesom han i et til de engelske Biskopper indgivet Forsvarsskrift for hele sin pligtstridige og uredelige Udfærd har givet Efterverdenen et Beviis paa sin Ringeaagt for Sandheden og sin Characters totale Mangel paa Ærlighed og Oprigtighed. Det fortjener sluttelig at bemærkes, at Wicliffe d. 28. December 1384 pludselig blev

ramt af et Slagtilfælde i sit Huscapel, medens han bivaandede den af hans Capellan feirede h. Mæsse, og, berøvet Mæle og Samling, døde to Dage derefter.

Til Wicliffe slutter sig som Lærling til Lærer den langt mere bekjendte og begavede „Forreformer“, den bøhmiske Præst Johann Hus. Medens han som Professor holdt Forelæsninger ved Universitetet i Prag, blev han ved tilreisende Studerende fra England bekjendt med Wicliffes separatistiske Retning, gav sig til at studere hans uklare og forvirrede Skrifter, og tilegnede sig efterhaanden hans Vildfarelser. Men Hus staaer, fra Charakterens og den indre og ydre Moralitets Standpunkt betragtet, ikke blot langt over Wicliffe, men ogsaa over Luther. Han har stor Lighed med denne sidste i Henseende til fanatisk Videnskabelighed, videnskabelig Uklarhed, Mangel paa filosofisk Talent og grundig theologisk Uddannelse, og staaer vel tilbage for ham i Henseende til Aand, Vid og Veltalenhed, men udmærker sig fordeelsagtigt, i Sammenligning med denne lunefulde, foranderlige, og ligeoverfor denne Verdens Mægtige altid underdanige og søielige Tjener, ved det heroiske Mod, hvormed han, uden Hensyn til nogensomhelst timelige Følger, forfægtede sine Grundsætninger. Han var en fyrig, energisk, lidenskabelig heftig, complet revolutionær Natur, en Mand, hvis Andre glødede af den harmfulde fanatiske Nidkærlighed i Forsvaret for formentlige Rettigheder, som baade ældre og nyere Tider have viist at være en Eiendommelighed i den czechiske (bøhmiske) Nationalcharakter.

Denne mærkværdige Mand, der med saa mange gode og ogsaa forenede saa mange slemme og for ham selv ildevarslenende Egenskaber, blev født i Aaret 1369 i den bøhmiske Slækte Husfinc. Han studerede i Prag, blev 1396 Magister i de frie Videnskaber, 1398 Professor ved Universitetet, 1401 Decan ved det filosofiske Facultet, 1402 tillige Præst ved Bethlehems-

capellet i Prag og Skriftefader for Kong Wenzels anden Gemalinde Sophie. Allerede i Aaret 1403, da Univerſitetet i Prag censurerede (o: forkaſtede) 45 Sætninger af Wicliffes Skrifter, gjorde Hus med den ham eiendommelige Hæftighed Indſigelse imod denne Censur, og optraadte i Forening med ſin Ven Hieronymus og en anden böhmisk Adelsmand fra nu af ſom en ivrig Forſvarer af Wicliffes Bildfarelſer, hvilke han ſøgte at udbrede baade i ſine Forelæſninger og Prædikener. Diſſe ſidſte benyttede han iſær til at ophidſe Folket mod Geiſtligheden, idet han tillige efter ſit Forbilledes Exempel Aar ud og Aar ind paa en ſaa uſømmelig og overdreven Maade lærmede og ſkjældte mod Rom og Paven, at hans Tilhørere forargedes derover, og foreholdt ham det Uſandfærdige i hans Beflydninger.

Den ovennavnte, i Aaret 1408 fornæde, Censur benyttede Hus og hans adelige Venner til ved forſkjællige Intriguer at fornaae Kong Wenzel, der paa Grund af ſit politiſke Forhold til det tydſke Kaiſerrige var bleven opſyldt af Uvillie mod ſine tydſke Underſaatter, til ved et Decret af 18. Januar 1409 at fuldkafte Prageruniverſitetets hidtidige Organisation, til at fratage Tydſterne deres tidligere Overvægt og give den til Böhmerne. Tydſterne havde nemlig, ſom den talrigſte Deel af de Studerende, før havt tre Stemmer i alle Univerſitetets Anliggender; nu fik de kun een, medens Böhmerne fik tre. Dette foranledigede ſaagodtſom alle tydſke Profeſſorer og Studenter, i det mindſte 5000 i Tallet, til at forlade Prag og grunde et nyt Univerſitet i Leipzig. Hermed ſaldt den Dæmning, ſom hidtil havde forhindret Udbredelſen af Wicliffes Bildfarelſer, og diſſes Seir fik herved et ſtærkt markeret nationalt Præg ſom en af Tſchecherne over Tydſkerne vunden Seir*).

*) Det er alle Uviſlæſere nokſom bekjendt, hvorledes Agitationen mod den øſterriſke Regerings Beſtræbelſer for at ſamle Monarchiets forſkjællige Dele til en politiſk Eenhed i den nyeste Tid har fremmanet, og i Nationalhabet's Interelſer kunſtig opelſket de gamle huſitiſke Tendenter.

Partiet blev nu bestandig driftigere i sine Bestræbellser for at gjøre Propaganda for sin Sag, og henvendte sig endog til Pave Alexander V. for at opsnøde ham med Mistanke i Henseende til Erkebiskoppen af Prag's Kættroenhed. Dette havde dog kun tilfølge, at Paven paalagde Erkebiskoppen, i Henshold til hans herved foranledigede Indberetning, at foretage de fornødne Skridt mod Uroftifterne. Det blev nu forbudt Hus at prædike, men han vedblev dermed paa samme Maade som før. Han blev da indstævnet til at forsvare sig i Rom; og da han under intetfigende Udflugter undlod at møde, blev han excommuniceret (1411). Hans Trods mod Kirkens Autoritet gif efterhaanden saa vidt, at næsten alle hans tidligere Kampfæller forlode ham. Dette forbittede ham end yderligere, og han blev enig med den fanatiske Hieronymus om herefter at sætte sig ud over alle Hensyn. Der tilbød sig nemlig netop nu en velkommen Anledning til at nedværdige og haane den pavelige Autoritet i det Afslad, der var knyttet til Deeltagelse i det af Pave Johannes XXIII. udfrevne Korstog mod Kong Ladislaus af Neapel. Efter i en offentlig Disputation at have drevet Spot med Afsladen, opbrændte de den pavelige Bulle; og de hermed foranledigede Uroligheder antog en saa truende Skikkelse, at Kong Wenzel fandt det fornødent at forvise Hus fra Prag.

Under sit Ophold paa Landet forfattede Hus nu et Skrivt om Kirken, der tilligemed de Breve, han paa denne Tid skrev til sine Venner, viser, til hvilken Yderlighed hans Had til den bestaaende kirkelige Orden, saamt til Paven og Præstestabet havde udviklet sig. Han prædikede paa aaben Mark trindt omkring paa Landet sine al kirkelig og borgerlig Samsundsorden undergravende revolutionære Grundsætninger og Lærdomme, hvilke det fanatiserede Folk snart omsatte i og overførte paa de praktiske Livsforhold. Plyndring af Kirker og Klostre hørte nu til Dagens Orden, det Hellige forhaanedes ved enhver Feilighed, og Fanatismen strækkedes ikke tilbage for nogensomhelst Volds-

gjerning. Under alt dette havde imidlertid Univerfitetet i Paris i Aaret 1414 høvet sin vægtige Stemme i dette Anliggende, og fremhøvet Uforligeligheden af Hus's Grundsætninger med den hele kirkelige og sociale Samfundstilstand, medens der samtidig fra Rom indløb de meest indtrængende Opfordringer saavel til Kong Wenzel som til Erkebiskoppen af Prag, om med Energi at modarbejde dette secteriste Uvæsen; og, da den almindelige Kirkeforsamling i Constanz kort iforveien var udfkreven, opfordrede Kong Wenzel og hans Broder, Kaiser Sigismund, Hus, der selv havde appelleret til et almindeligt Kirkemøde, til at begive sig derhen for offentlig at retfærdiggjøre sig.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den østerrigste „Volksfr.“ skriver: „Volds-gjerningen mod Rom er fuldbragt. For fjerde Gang i dette Aarhundrede er Verden bleven Vidne til det sørgelige Syn af en dethroniseret Pave. Pius VI., Pius VII. og Pius IX. ere alle blevene fortrængte af Usurpatorer, den nuværende Pave endog to Gange. Men Kirkens Fjender hovere fortidligt; dette bevidner Historien. Da Napoleon I. tilkjendegav sin Hensigt at dethronisere Pius VII., erklærede denne pavelige Martyr, at, „om det efter Guds forborgne Raadslutninger ogsaa skulde blive Kaiseren tilladt at bringe sine Trudsler til Udførelse, da var han vel ikke istand til at forhindre et saadant Overgreb, men protesterede ligesuldt mod denne voldsomme og lovløse Usurpation; han vilde i tilbedende Ydmyghed bøie sig for Himlens Beslutninger, og trøste sig med den Tanke, at Gud er alle Menneskers Herre og alle Tinges Styrer, hvis endelige Raadslutninger aabenbares i Tidernes Fylde“.

Ogsaa over Pius IX. vil Tidernes Fulde engang oprinde, som den i sin Tid oprandt over Pius VII., da han vendte tilbage til Rom og indtog sin Throne, medens Napoleons Throne omstyrtedes, og den magtigste af alle Herskere førtes fangen til den øde Klippe i Verdenshavet. I den Protest,

som han udstedte, da Napoleon i Aaret 1809 udførte sin Trudsfel, erklærede Pius VII. Kanet af sine Besiddelser for ugyl- digt og uden alle Følger for Fremtiden, og afviste med Foragt alle Tilbud om Pension, som den franske Kaiser maatte tilbyde ham og Cardinalcollegiet. Han erklærede, at han ligeoverfor Kirken vilde skamme sig ved at modtage Midlerne til sit time- lige Underhold af dens Hænder, som havde rovet hans retmæs- sige Eiendom, og, idet han henstillede Alt til det guddommelige Forsyn og de Troendes Gævmildhed, foretrakke indtil sin Død at spise Armodens Brød. Saaledes talede Pius VII., og Pius IX. har kun forandret lidet i hans Ord. Ligesom den Førstnævntes Navn er skrevet i Himmelen, saaledes vil ogsaa den Sidstes blive det, og Tidernes Fylde vil opklare Alt!

— Pavens nærværende Stilling. Da Kong Vic- tor Emmanuel d. 9. October i Florenz modtog den Depu- tation, som overbragte ham Resultatet af den i Rom og Kirke- statens Provindsler stedsfundne Afstemning, sluttede han sin Tale til Overbringerne med de Ord: „Som Konge og Katholik har jeg til Hensigt, idet jeg proclamerer Italiens Eenhed, sam- tidig at sikke Kirkens Frihed og Pavens Uafhængig- hed. I Henhold til denne Erklæring modtager jeg af Deres Hænder Resultatet af Roms Afstemning, og overgiver det til Italien.“ Men, medens man saaledes gjør Alt for at bibringe den katholske Verden den Overbevisning, at Kirkens ophoiede Overhoved i Rom holdes i Ære af dem, som med Magt have berøvet ham den sidste Rest af hans Besiddelser, hører og seer man daglig Ting, som vidne klart om Upaalideligheden og Falskheden af disse Forsikringer og Lovter, og tilfulde aaben- bare den nye Herskers sande Hensigter. Vi skulle her blot af det Meget, som daglig tildrager sig, fremhæve nogle enkelte Kjendsgjerninger.

1. Ikke nok med, at den h. Fader er indskrænket til Vaticanets snevre Gennemærker, og seer sig nødsaget til at holde sig borte fra Hovedstadens Gader, for ikke at see sin Værdig- dighed compromitteret ved at komme i Berøring med den fra alle Dele af Italien sammenløbne Pøbel, som paa den ita- lienske Regerings Foranstaltning er befordret hertil, — ikke nok hermed, er Pavens ophoiede Person og hans Re- gering hver Dag udsat for de groveste Forhaanelser fra de re- volutionære Magthaveres Side; og den frie Udøvelse af hans

hellige Embede er ham for en stor Deel berøvet, saaledes som han bittert beklager dette i sin Skrivelse til Cardinalerne.

2. Sammensætningen af den nye Regering i Rom (den saakaldte Junta) er i og for sig allerede en grov Forhaanelse mod den h. Fader*). Men hertil kommer endnu, at de vigtigste Embeder ere overdragne til Personer, som enten vare udvandrede Revolutionære eller Personer, der endog vare domfældte paa Grund af grove politiske Forbrydelser.

3. De nystiftede revolutionære Blade forlangte strax i de første Dage efter Byens Besættelse Udvidelsen af den i det øvrige Italien gjældende kirkefjendtlige Lovgivning til de nnlige ravede Provindser, navnlig Ophævelsen af de religiøse Ordener og Inddragelsen af deres Eiendomme. Den italienske Regering vil vanstelig kunne eller ville modsætte sig denne sidste Fordring.

4. Den nye Regeringsjunta vedkjender sig aabentlyst i sine Handlinger sin Overensstemmelse med det garibaldiiske Parti. Den har saaledes besluttet at lade en Medaille præge, som skal uddeles til alle dem, som siden Aaret 1849 og til Dato ved en eller anden „fremragende, heltemodig patriotisk Bedrift“ have medvirket til „Roms Befrielse.“ I Mædfør heraf ville altsaa alle Deeltagerne i Garibaldi's Kæmpe i Aaret 1867 blive decorerede!

5. Hvor liden Tiltro de fra Florenz kommende, om endog nok saa høitidelige, Forsikringer fortjene, beviser fremdeles den Kjendsgjerning, at den eneste Deel af Rom, om hvilken man gjentagne Gang har forsikret, at den skulde forblive under Paven's Souverænitæt, forat han frit kunde udøve sin geistlige Magt, nemlig den saakaldte Leoniske Stad (hvor Peterskirken, Vaticanet og Engelsborg befinde sig), ved Folkeafstemningen blev opfordret til, i Tighed med enhver anden Deel af Staden Rom, at afgive sin Stemme**).

*) Mågtet den italienske Regerings Forsikring, at den strengt vilde afholde sig fra enhver Indblanding i Roms indre Anliggender, indsatte General Cadorna ikke desto mindre strax en Junta eller Regeringscommission i Rom.

***) I Nr. 21 S. 537 staar urigtigt, at denne Deel af Rom ligger paa venstre Tiberbred. Den ligger paa den høire eller nordlige Side af Floden.

6. Men meest af Alt maatte den h. Fader føle sig smertelig berørt af den brutale Maade, hvorpaa man uddrev alle hans troe Tjenere og Statssecretariatets Embedsmand af Paladset paa Quirinalset, hvor tilmed hans Hellighed selv en Tid af Aaret pleiede at boe. Dette skal for Eftertiden afgive en Resident's for Victor Emmanuel. Man var berettiget til at vente, at man i det mindste vilde respectere Paven's egen Bolig, der er prydet med saa mange Mindesmærker om hans ædle og ophøiede Tænkemaade, og hvor saa mange til hans Privateiendom hørende Gjenstande befinde sig. Uden Hensyn hertil lagde imidlertid d. 2. October den revolutionære Regering Beslag paa dette Palads, forseglede de pavelige Gemakker, og udviste de mange Embedsmandsfamilier, som havde Bolig i samme. Det er saaledes blevet forbeholdt Victor Emmanuel's Regering at gjøre sig skyldig i et Attentat, som forekom selv Mazzini, at være for grovt, dengang han i Aaret 1848 proclamerede Republikken i Rom.

Disse Kjendsgjerninger bevise tilstrækkeligt, i hvilken sørgelig Stilling den h. Fader befinder sig, hvilke Trængsler han ethvert Dieblil maa lide, og hvilke Fornedrelser hans Autoritet stadig er udsat for. Man har tilladt sig alle disse Overgreb, uagtet det Decret, der erklærer Rom og Kirkestatens Provindser for en fra Kongeriget Italien uadstillelig Bestanddeel, i pompeuse Ord har kundgjort, at Paven's Værdighed skulde forblive ukrænket, og alle hans personlige Souverænitetsrettigheder respecterede, samt at de Vetingelser ad Lovgivningens Bei skulde blive nærmere fastsatte, under hvilke der skulde tilsikres det til hans Resident's hørende Gebet (Exterritorialitet*) med fri Udøvelse af hans geistlige Autoritet.

— Den h. Fader har ligeoverfor den nye Tingenes Tilstand tilstillet samtlige Medlemmer af Cardinalcollegiet, enhver enkelt for sig, følgende Skrivelse:

Pius, Pave.

Elskede Søn! Hilsen og apostolisk Velsignelse! „Vor Herre Jesus Kristus, som er bleven fornedret og ophøiet, som giver Liv og Død, saarer og helbreder, har tilladt, at denne Stad Rom, Sædet for det høieste Hyrdeembede, er bleven et Bytte for fjendtlig Overmagt tilligemed den Rest af Kirkestaten,

*) D. v. s. at hans Resident's ikke skal høre til Kongeriget Italien.

som Fjenden selv for nogle Aar tilbage undtog fra Antastelsen af Bore Besiddelser. Besjælet af faderlig Kjærlighed til Bore dyrebare Sønner, den hellige romerske Kirkes Cardinaler, i hvem Vi erkjende dette Bort høieste Apostolats Medarbejdere, have vi i vor Sorg og Bedrøvelse besluttet, i Medfør af vor Pligts og Samvittigheds Bydende, at kundgjøre dem vort Hjertes Mening om den nærværende Tingenes Tilstand, som Vi offentlig for al Verden afftye og forkaste.

De nnlige fuldbyrdede Kjendsgjæringer have nemlig forvisset Os om, at Vi, der, skøndt uærdig og uden vor Fortjeneste, beklæde den Os forlehnedes Mjødighed som Christi jordiske Stedfortræder og Hyrde over Israels hele Huus, — at Vi nu er bleven berøvet den Frihed, som er Os uomgængelig nødvendig for at kunne styre Guds Kirke og drage Omsorg for dens Fornødenheder. Bort Embede forpligter os derfor til at protestere imod det Skete, og Vi forbeholde os at offentliggjøre denne vor Indsigelse, for at den, som det sømmer sig, kan blive vitterlig for hele den katholske Verden."

Efter denne almindelige Udtalelse fremhæver den h. Fader følgende Enkeltheder som Exempler paa de stedfundne Angreb paa hans aandelige Souverænetet over Kirken, og som Beviser for den Mening, Kong Victor Emmanuel og hans Regering forbinder med Forsikringerne om Agtelse for „Pavens Uafhængighed."

Bevæelsen af den frie Raadighed over Postvæsenets Bestyrelse, og følgelig af den ubiindrede Brevveksel, som Pavens for besad i Kraft af sin verdslige Souverænetet, umuliggjør ham den nødvendige Forbindelse med de over hele Jorden adspredte kirkelige Overhyrber og de øvrige Troende, som maatte henvende sig til ham. Det Factum, at Personer, der begave sig bort fra Vaticanet, ere blevne underkastede en usømmelig Visitation af Gensdarmen, der ere beordrede til at bemægtige sig de under Bedkommendes Klæder mulig skjulte Papirer, vidner end yderligere om den Tillid, den italienske Omhu for „Pavens Uafhængighed" fortjener.

Den h. Fader udtaler dernæst sine Befymringer med Hensyn til det offentlige Underviisningsvæsen, som han ikke tvivler om, vil undergaae den radicale Omdannelse i en antichristelig Retning, som stemmer overens med den herskende moderne Landsretning; og, idet han henviser til den Forsikring, at de bestaaende Love skulde vedblive at staae ved Magt, besvarer han sig over, at man ranfager alle Byens Kirkebøger for at ind-

hente Oplysninger om de Data, der høre til Affattelsen af militære Conseriptionslister og andre lignende Foranstaltninger.

Efter endvidere at have erindret om de mange ustraffet begaaede Forbrydelser, der ere fremgaaede af Hævnjærrighed og Partihad, og navnlig de uverdige Mishandlinger, hans trofaste Forsvarere bleve givne til Priis for, omtaler den h. Fader sluttelig Forordningerne angaaende Kirkegodserne, som Vidnesbyrd om Usurpationens øvrige Planer, og slutter med at opfordre Enhver især af sine Raadgioere til stadig „Forbøn for dem, som ved de foromtalte Handlinger udfordre den levende og Alt skuende Guds Bredde, den Guds, hvis mægtige Haand Ingen kan modstaae. Vi ville gjøre dette, siger han, med fast Tillid til Bønhørelse, thi Herren er den nær, som ere stedte i Trængsel, og Han staaer alle dem bi, som paakalde ham i Sandhed.“

Givet i Rom ved St. Peter d. 29. September, paa den h. Erkeengel Michaels Dag, i Vort Pavedømmes 25 Aar.

Pius IX.

Tyskland. Balsfart til Fulda. En Comitee af ansete Mænd udstedte i Begyndelsen af October et Oproab til alle tyske Katholiker, der i de stærkeste Udtryk fordømte Kong Victor Emmanuels Voldsgjerning mod den h. Fader, og opfordrede til, i den civiliserede Verdens Interesse høitidelig at nedlægge Protest mod denne Udaad. Comiteen foreslog i dette Ziemed en Balsfart til den h. Bonifacius' Grav i Fulda, for under Paakaldelse af denne Nationalhelgens Forbøn at nedbede Guds Bistand og Bestarmelse over Kirken og den haardt betrængte h. Fader, samt udtale sig om, og gjensidig styrke og trøste hverandre over de nærværende sørgelige Forhold.

Denne Opfordring mødte en overraskende stor Deeltagelse, idet et Antal af c. 8000 Mænd fra alle Egne i Tyskland paa den dertil fastsatte Dag, d. 12. October, deltog i den kirkelige Høitidelighed og i de efter samme stedfundne Forhandlinger. Størstedelen af de Balsfartende ankom Aftenen iforveien, og bleve modtagne i Voldhuusfjalen med en Velkomsttale af Borgemeisteren. En af Byens Geistlige, Hr. Regens Kolb, opfriskede i Gæsternes Erindring forskjellige Minder fra det mærkværdige Fortid, hvortil denne Sammenkomst uvilkaarlig hændte Alles Tanker og Følelser. Han fængslede især den almindelige Opmærksomhed ved en kort Meddelelse om den h. Bonifacius' Reliquier, som to Gange af Munkene i det af

ham stiftede Kloster vare reddede fra at tilintetgjøres ved Blods-
vaade. Man fremviser nemlig endnu den Helliges Hjernestål, der
bærer Mærket af det dødbringende Saar, Evangeliebogen, der
er gjenneboret af Morderens Sværd, endvidere det biskoppe-
lige Bevandt, der er farvet af Marturens Blod, Sværdet,
hvormed han blev myrdet, og den Hyrdestav, hvormed denne
Tjydslands Apostel engang har vogtet sin Hjord. Denne Bi-
spestav saaes den følgende Dag i den nuværende Biskop af
Fuldas Haand, da han efter Messen lyste Velsignelsen over
det i Domkirken forsamlede Folk. Men den værdifuldeste Arv,
bemærkede Taleren, som Fulda har bevaret, uagtet den saa-
kaldte Reformationens svære Anfægtelser, er den katolske Tro
samt den uforandrede Hengivenhed for den Apostoliske Overhyrde,
som nylig har erholdt sit Udtryk i Bestræbelsen for i denne
mod Gud og hans Kirke fjendtlige Tid at grunde en katolsk
Høiskole i Fulda, hvor fordem den h. Bonifacius grund-
lagde en Missionskole til Tjydslands Omvendelse.

Tidlig om Morgenen d. 12. October vare alle Kirker op-
fyldte af Bedende. Overalt uddeltes de h. Sacramenter. Man
saae her Mænd af alle Samfundsklasser blandede mellem hver-
andre knæle paa Communionbænkene. I Domkirken alene
beløb de Communicerendes Tal sig til 1800. Kl. 9 begave
alle Deeltagere i Balsarten sig i stor Procession til Domkiken,
efterat den h. Messie i alle Kirker og for alle Altene var
celebreret af de talrigt forsamlede Præster lige fra Kl. 5 om
Morgenen indtil det nysanførte Klokkeslet, da Biskoppen af
Fulda for Kathedralens Høialter over den h. Bonifacius' Grav i
en høitidelig Pontificalmesse frembar de Bedendes Ønster i
Forening med det h. Offer for Kirkeus evige Øppersteprast.

Prædikenen holdtes af Domcapitular Mousang i Mainz,
som i begejstrede Ord tolkede de Følelser, som opfyldte alle de
Tilfødeværende: Smerten og Harmen over den himmelraabende og
uheldvarslende Uret, der var tilføiet hele Christenhedens Over-
hoved, men tillige den modige og tillidsfulde Enighed, hvori
alle Kirkens trofaste Sønner vilde opbude Alt, for med Guds
Bistand at gjøre Ende paa den nuværende uholdbare Tilstand.
Taleren knyttede sine Betragtninger til Herrens Ord (Luc. 23,
28): „Græder ikke over mig, men græder over eder selv og
eders Børn,“ og anvendte dem paa Hans jordiske Represen-
tants nærværende Stilling. Thi er end den h. Faders Smerte
stor, saa vil hans Offer dog snart være fuldendt, og da venter
ham den himmelske Seirskrone; men for os vil den begangne

Forbrydelse have de sørgeligste Følger, saafremt den guddommelige Barmhertighed ikke paa vidunderlige Maader forebygger dem. Vel er nemlig Paven's verdslige Herredømme ikke det Grundlag, hvorpaa hans Embede og Virksomhed er bygget, men Gud har paa en underfuld Naade ladet det opvoxe i Løbet af Aarhundreder, ladet det opvoxe af en ligesom af ham selv nedlagt Spire, og det er vanskeligt at see, paa hvilken anden Maade Paven skulde kunne røgte sit ophoiede Embede med den fornødne Frihed. Dette Guds Værk er nu forstyrret: Paven er ikke længere fri i Kirkens Styrelse og Sandhedens Forkyndelse. Taleren viste dernæst, hvorledes den italienske Usurpation har røkket alle Grundlag saavel for den offentlige, som den private Ret. Paven's og alle Katholikers Ret er krænket, og Revolutionens flette Grundsaetninger og dens demoraliserende Indflydelse skulle herefter herse ogsaa i Rom! Hvad, udbryder han, er da længere heligt? Er det tilladt, som er skeet mod den h. Fader, da er ingen Throne og Jungs Eiendom mere sikker. Ret og Retfærdighed ophøre hermed at være Grundlaget for det folkelige Samfundsliv. Man har endelig begaaet en oprørende Forbrydelse mod Kirken og dens retmæssige Eiendom, ja forgrebet sig paa Paven's hellige Person; og det er hans egne Landsmænd, hans egne Børn, som paa en saa skjændig Maade have traadt det sjerde Bud under Fødder, og ere blevene medskyldige i al den Forstyrrelse, som denne Forgrebelse har afstedkommet, eller have i det mindste ladet skee, hvad de burde have stræbt at forhindre. Den hoiærv. Prædicant sluttede med at besvare det Spørgsmaal: hvad der nu er at gjøre, med at henvise til Enighed og Bedholdenhed i Forsvaret for den katholske Tro. „Kirken vakler ikke, Baverne ere ofte nok blevene forfulgte, men Gud har trofast opfyldt sit Ord: Helvedes Porte skulle ikke overvalde den. Men det er tillige vor Skyldighed at benytte alle til vor Naadighed staaende Midler, for at gjøre Ende paa den utaalelige Tilstand: at opfordre Tyrsterne til at erindre deres Forpligtelser mod Gud og Kirken, mod Ret og Retfærdighed, og mod deres katholske Undersaatte. Vi bør i dette Diemed i offentlige Forjamlinger tilskynde alle Katholiker til Bestræbelser for at hævde og gennemføre deres Ret, men fremfor Alt tage vor Tilflugt til Gud, bede uden Afsladelse, rensø og hellige os selv, for at Herrens Ord om Jerusalems Trængsler ogsaa maae

gaae i Opfyldelse paa os: For de Udvalgtes Skyld skulle disse Dage forkortes."

Om Eftermiddagen afholdtes et sluttet Møde, for nærmere at tage de Midler i Overveielse, der maatte anses for hensigtsmæssige til at yde den h. Fader den kraftigste Hjælp og Beskyttelse. Uagtet Udgangen til denne Forhandling betaltes med en Thaler, indfandt sig dog c. 600 Deeltagere. Efterat Comiteens Formand havde aabnet Mødet, og Biskoppen af Fulda i en kort Tale havde henrevet de Tilstedeværende til Begeistring for deres betydningsfulde Forehavende, valgtes Friherre v. Andlaw fra Freiburg i Baden ved Acclamation til Præsident. Forhandlingerne begyndte med, at Domcapitular Haffner fra Mainz fremlagde et den foregaaende Aften vedtaget Udkast til en Protest, der udtaler Forsamlingens Harm og Afsty for den Vold og Retskrænkelse, der er tilføiet Kirkens Overhoved. Saavel Udkastet selv, som dets korte og flaaende Begrundelse blev modtaget med lydeligt og eenstemmigt Bifald. En meklenborgsk Adelsmand, Hr. v. Schrötter, der for flere Aar siden er traadt over til den katolske Kirke, og i længere Tid har opholdt sig i Rom, gav dernæst en Beretning om det Fængselskab, hvori Pius IX. for nærværende Tid befandt sig. Han kunde tale af egen Erfaring, saasom han havde været indelukkert i Vaticanet tilligemed den h. Fader indtil det Dieblif, da han, efterat have faaet Underretning om nærværende Sammenkomst, i en Forklædning slap bort derfra. Han kunde glæde Forsamlingen med den Meddelelse, at den h. Fader havde ntiret sin Glæde over en Deeltagelse, der beredte ham en stor Trost. Han fortalte dernæst, hvorledes enhver Pakke ved Indgangen saavel som Udgangen af Vaticanet blev underkastet den smaaligste Undersøgelse, hvorledes Brevhemmeligheden blev krænket, hvorledes den h. Fader, da Posten og Telegrafen vare i Piemontesernes Hænder, var fuldstændig udelukkert fra al Forbindelse med Omverdenen. Taleren ønskede, at den foreslaaede Adresse paa det stærkeste maatte betone denne Mangel paa Frihed i Forholdet mellem Paven og den katolske Verden, eftersom der under disse Omstændigheder ikke kunde være Tale om nogen Kirkestyrrelse. — Særdeles interessant var Talerens Skildring af „Afstemmingscomedien“, ved hvilken i det mindste 24000 Mand betalt Pøbel fra andre Byer i Italien medvirkede. Man havde givet disse Folk fri Befordring paa Jernbanerne, og lovet dem god Forpleining, og han karakteriserede med træffende Ord det Hykleriske i Kong Victor Em-

manuels Erklæring om Nødvendigheden af at besætte Rom for at beskytte Paven mod hans Under-
saatter. (Sluttes).

Kjøbenhavn. Den af en Deel politiske Blade efter Telegrammer fra Florenz udbredte Efterretning, at Kong Victor Emmanuel Søndagen d. 30. October vilde holde sit Indtog i Rom, har ikke stodfæstet sig. Ved Beretningen om den Travlhed, hvormed hans Modtagelse i Quirinallet forberedtes, har den italienske Regering rimeligvis blot havt til Hensigt at sondere den offentlige Mening.

Vincentiusforeningen.

Alle de virkende Medlemmer indbydes herved til et Møde Søndagen d. 6. November efter Høimesse.

Ansgariusforeningen.

Bestyrelsesmøde Onsdagen d. 9. November Kl. 5.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 6te November.** 22de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 7. M. Octavdag. 8. Cl. Octav af „Alle Helgenes Fæst.“ 9. D. Indvielsen af vor Frelseres Basilica i Rom; 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 10. Co. Andreas Avelinus, Bisk. 11. F. Martin, Biskop af Tours. 13. L. Martin, Pave og Martvr.
- Søndagen den 13de November.** 23de Søndag efter Pintsfe. Marias Ofriug. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 13. M. Didacus, Bisk. 15. Cl. Gertrudis, Jomfru. 16. L. Stanislaus Kestka, Bisk. 17. Co. Gregor, Undergjørerer, Biskop. 18. F. Indvielsen af Sct. Peters og Sct. Pauls Kirke i Rom. 19. L. Elisabeth, Landgrevinde af Tbyrningen.
- Sognedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 24. Søndagen den 20de November. 1870.

Indhold: John Wicliffe og Johan Hus. — En paansøgt Erklæring.
— Kirkelige Efterretninger: Rom, Østerrig, Tydskland, Nord-america, Kjøbenhavn.

John Wicliffe og Johan Hus.

(Sluttet).

Hus begav sig da, ledsaget af flere bøhmiske Adelsmand, til Constanz, hvor han ankom d. 3. November 1414. Han blev der behandlet med stor Mildhed og Skaansel. Der blev anvist ham Bolig i et Privathuus, og han kunde baade modtage Besøg og frit begive sig hvorhen i Byen han vilde; kun maatte han, paa Grund af Excommunicationen, love, at han vilde afholde sig fra at læse Messe og prædike. Dette Løfte ændsede han imidlertid saa lidet, at han hyppig hjemme i sin Bolig læste Messe og holdt Foredrag for en mindre Kreds, og i det Hele vedblev at udbrede sine Bilsfarelser under Conciliets Dine. Biskoppen af Constanz erindrede ham om hans Løfte, og advarede ham mod at fremture paa denne Wei; men Hus agtede ikke paa hans Formaninger. En naturlig Følge heraf var, at han blev belagt med Arrest, først i en Domherres Bolig, siden (Jan. 1415) i Dominicanerklosteret, og endelig (22. Marts) paa Slottet Gottlieben. Hans Fængsel var paa ethvert af disse Steder anstændigt, og svarede til den Tids Begreber om det Hensyn, der skyldtes den geistlige Værdighed, hvorimod Alt hvad en senere

tendentios Historiefriuvning har berettet om hans Misbandling er tilhobe forlængst beviist at vare Usandhed. Husjes Arrest var nemlig saa langt fra at kunne kaldes haard, at han bestandig vedligeholdte en levende Correspondance med sine Tilhængere. Vigeledes blev hans Process under de vedtagne Former ledet paa den mildeste og meest staaende Maade. En tidligere mangeaarig Ven af Hus, den Prager Professor Palet, som altsaa var personlig velvillig stemt imod ham, fik det Hverv, i Forening med Pariseruniversitetets berømte Kantøler, Johan Gerson, en af den Tids lærdeste og frommeste Mand, at formulere Klagepunkterne, som derefter blev undersøgte af to Commissioner, der vare valgte blandt Conciliets meest fremvægende Medlemmer. Vi anføre eksempelvis de to Cardinaler, Pierre d'Allen, Gersons Lærer og Forgænger som Kantøler for Universitetet i Paris, og den lærde Erkebiskop af Florenz Zabarella. Den Førstnævnte var en af sin Tids skarpjædigste og klareste Tænkere og dygtigste Theologer, og begge regnedes blandt det fjortende og femtende Aarhundredes første Kanonister. Alle disse Mænd, saavelsom Conciliets Præsident, Cardinal de Brognn, vare almindelig agtede og beundrede paa Grund af deres personlige Dyder og sædelige Keenhed, deres selvforægtende tarvelige Liv og apostoliske Armod; de stode i Henseende til Kundskaber, Mand og Charakter høit over den altid lidensfabelig ophidsede Hus, der i Reformationstiden og senere er bleven stillet i Rang med den christelige Oldtids Martyrer! Ikke blot igjennem Literaturen har denne sidste Forestilling vundet Haand; men ogsaa Kunsten har bidraget til at bibringe det store Publicum dette usande Billede af denne i andre Henseender unægtelig imponerende Charakter*).

*) Paa Luthermonumentet er den cholericke Hus fremstillet med et Udtryk af contemplativ No og Blidhed, som danner en skjærende Modfætning til Virkeligheden; og en Maler i Düßelsdorf, ved Navn Lessing, har i den nyere Tid opnaaet en Slags Berømtbed ved

Efterat Conciliet i sin ottende Sæssion d. 4. Mai havde forkastet 45 Sætninger af Wicliffes Skrifter, indstævnedes det Hus til et offentligt Forhør, som fandt Sted i tre Generalcongregationer i Begyndelsen af Juni Maaned. Hus nægtede haardnakket at tilbagekalde sine Paastande, uagtet Keiseren allerede i den anden Sæssion havde erklæret, at hans Leidebrev ikke kunde beskytte ham mod Conciliets Beslutninger. „Saa fremt Du,“ sagde han, „vedbliver at forsvare dine Bildfarelser, da er jeg løst fra mit Lovte; Conciliet har da sine Rettigheder og sine Love, der bestemme dets Behandling af denne Sag. Derfor raader jeg dig til, jo før jo hellere at underkaste dig Conciliet.“ Dettes Præsident forelagde ham samtidig en meget mild Tilbagekaldelsesformular, og andre Prælater gjorde ham opmærksom paa, at baade Origenes, Augustin og Petrus Lombardus beredvilligt havde tilbagekaldt feilagtige Sætninger. Efterat man dernæst havde givet ham en Maanedes Betænkningstid, bleve hans Skrifter d. 24. Juni dømt til at opbrændes. Man haabede herved at gjøre Indtryk paa ham, og gjentog bestandig nye Forsøg paa at bevæge ham til Eftergivenhed. Mænd som d'Alilly og Gerson vare utrættelig beffættigede hermed, og Conciliet gjorde Alt for ikke at lade det komme til det Yderste. Navnlig besøgte Hus's Ungdomsven, den fornævnte böhmiske Professor Palec, ham jevnlig, og gjorde sig Umage for at omstemme ham, men forgjæves. Først da saaledes alle lemfældige Midler vare anvendte, blev Hus d. 6. Juli 1415 fremstillet for den 15 almindelige Sæssion.

Man forelæste her alle de hidtil med Hus førte Forhand-

det Talent, hvormed hans Pensel har forherliget flere antikatholske Notabiliteter, og carikeret nogle af den katholske Christendoms meest udmærkede Repræsentanter. Paa hans store Maleri af Conciliet i Constanz, fremstilles Hus saaledes, at enhver Betragter uvilkaarlig kommer til at tænke paa den lidende Christus, medens de ovenfor nævnte Mænd afbildes som nydelsessyge og sandfælsige Berdensmennesker!

linger, alle af hans Bøger uddragne Artikler, saavel som alle imod ham forebragte Klagepunkter tilligemed Bidneforhørene. Resultatet blev, at 30 Sætninger, hvilke han vedkjendte sig som sine, bleve belagte med Anathem. De vare i det Væsentlige de samme som Wicliffe havde fremsat; dog nægtede Hus ikke som han Forvandlingen i det h. Messjeoffer, ligesom han vedkjendte sig Kirkens Lære om syv Sacramenter, samt den Dyrkelse, der tilkommer Herrens Moder og de Hellige, og forsvarede Coelibatet. Da Hus imidlertid haardt naakt holdt fast ved sine Bilsfarelser, efterfulgtes Anathemet over hans Lære af Dommen over hans Person. Han blev erklæret for at være en Hæretiker, Folkeforsører og Forkjender af et falskt Evangelium, og hans Appel til et tilkommende Concilium forkastet som forargelig og stridende mod Disciplinen. Som Følge heraf blev han berøvet sin præstelige Værdighed og overgivet sig til den verdslige Dyrighed, for at dømmes efter de dengang gjældende Love. Middelalderens Lovgivning betragtede, ifølge den nøie Forbindelse mellem Stat og Kirke, Hærest som den største af alle Forbrydelser. Det var nemlig efter den Tids Betragtningmaade Statsstyrelsens fornemste Pligt at gjøre de christelige Grundsatninger, saameget som denne Verdens Ufuldkommenhed tillader det, gjældende i alle Retninger af de offentlige Forholds Udvikling. Det vigtigste Middel for Virkeliggjørelsen af et christeligt Statsliv var følgende Troens Reenhed. Ethvert Forsøg paa at antaste den gjaldt saaledes for en borgelig Forbrydelse, fordi det rokkede de Grundpiller, hvorpaa den offentlige Samsundsorden ikke mindre end Familielivet hvilede. Kaiseren overgav altsaa i Henhold hertil Hus til Churfyrsten af Pfalz, som atter overleverede ham til Magistraten i Constanz, der fuldbyrdede Dødsstraffen paa ham. Lige til det sidste Dieblik blev han indstandig opfordret til at frafalde sine forkastelige Paaastande, men han forblev ubevægelig. Hans Dødskamp varede iøvrigt kun nogle Dieblikke, men han gik Døden imøde med en Standhaftighed og Ro, der var en bedre og ædlere Sag værdig; thi

Hus døde som et Offer for en revolutionær Stivindethed og fanatisk Forblindelse, som man med al Ugtelse for hans energiske Charakter ikke kan andet end beklage.

Naar en senere Tid, hvis Domme over Fortidens Begivenheder ere begrundede i ganske andre Forudsætninger og i en heel forskjellig Betragtning af Forholdet imellem Kirke og Stat og mellem Religionen og det borgerlige Liv, mener ikke noksom stærkt at kunne anklage Kirken og Conciliet for at have gjort sig skyldige i en fordømmelig Grusomhed, da bede vi Enhver, som anseer denne Anklage for ubetinget sand og gyldig, fordi Fortidens Haardhed oprører en senere Tids humane Tænkemaade, at gjøre sig lidt nærmere bekendt med det 14 Aarhundredes kirkelige Tilstande. Kirkeforsamlingens Niemed var at gjøre Ende paa den sørgelige Forstyrrelse, der i saa mange Henseender havde udviklet sig af det store Schisma, der atter var fremgaaet af Pavernes halvfjerdsfindstveaarige Residens i Frankrig (Avignon). At da Kirken, samtidig med de store Austrengelser, som den opbød for at gjøre Ende paa denne jammerfulde Tilstand, truedes med et nyt Schisma, der tillige bebudede et folkeligt Oprør i en stor Kirkeprovinds, kunde ikke andet end vække de smerteligste Følelser hos alle de Mænd, som vare kaldede til at virke for Gjenoprettelsen af den kirkelige Eenhed og Tilveiebringelsen af en Reformation saavel af Geistlighedens som Folkets religiøs-sædelige Tilstande. Alle vare de gjennemtrængte af Midtjarhed for en saadan Fornægtelse af det kirkelige Liv, saavel som af Nødvendigheden af, her at bringe de Midler til Anvendelse, som Lovgivningen hjemlede, og som den offenkendte Mening dengang fandt ligesaa overensstemmende med Sagens Natur, som den nuværende Tids herskende Betragtningssmaaade fordømmer dem som intolerante og barbariske. I denne Henseende er den berømte protestantiske Historikriver Leo*)

*) Leo. „Universalgeschichte“ Bd. 2, S. 702. Möhler. „Bermischte Schr.“ Bd. 2, S. 25.

enig med den navnkundige katholske Theolog M^ohler, naar han med Henviisning til den h. Bernhard, Petrarcha og den h. Birgitta bemærker, at kirkelige Misbrug havde været strengt revsede af Personer før Hus, hvilke Kirken stedse har holdt i Ære, uden at der var Tale om at straffe dem for deres Frimodighed, og tilføjer, at det var det „Falske og Uberettigede i hans Opposition mod Kirken,“ der hidførte hans Undergang.

Hadde Hus havt et klart og uhildet Syn for de fordærlige Følger, som allerede i hans Levetid, men fornemmelig efter hans Død udviklede sig af hans Grundsætninger, da vilde han have gyst tilbage for Billedet af de Rædsels-scener, for hvilke hans Fædreland Böhmen snart skulde blive en Skueplads — for den lange Række af blodige Krige, den langvarige fædelige Forvildelse, Udælggelsen af den almindelige Velstand, af Videnskabens og Kunstens Frembringelser. Disse Kjendsgjerninger i Forening med det nysomtalte Hensyn til Kirkens daværende Stilling, og navnlig til de alle offentlige Samfundsbaand løsnende Elementer*) i hans og hans Ven Hieronymus' Bestræbelser maae i ethvert tænkende Menneskes Dine tilstrækkelig retfærdiggjøre Conciliets Udfærd. Istædetfor at fremstille denne i et saa forhadet Lys, som protestantiske Historie-skrivere sædvanlig gjøre, burde disse erindre sig den lange Række af Exempler paa grusomme Forfølgelser og Dødsdomme, hvormed protestantiske Fyrster og Øvrigheder i det sextende Aarhundrede hjemsogte et stort Antal Mennesker, der mindst af Alt tænkte paa Oprør mod den lovlige Orden og politiske Om-

*) Forkastelsen af al Autoritet baade i Kirken og i Staten som vilkaarlige menneskelige Anordninger var jo — sammenholdt med Samtidens hele Betragtning af den guddommelige Ret, som Grundlaget, hvorpaa alle daværende Institutioners Uantastelighed hvilede — alene for sig betragtet af en saa revolutionær Besskaffenhed, at de, der have gjort sig til Talsmænd for saadanne Grundsætninger, til enhver Tid hyppigt ere bleone straffede paa Livet.

væltninger, men alene bleve dømt fra Livet og under de grusomste Pinsler henrettede, fordi de af reen religiøs Interesse bekampede forfjællige af Reformationens nye Lærdomme.

Vi skulle endnu sluttelig tilføie nogle Bemærkninger om den aldeles ugrundede Paastand, som fornemmelig har tjent til Underlag for det ovenfor omtalte ubillige Dmdomme om Conciliets Fremgangsmaade. Man har nemlig sagt, at det kaiserlige Keidebrev blev brudt, samt at Conciliet, for at retfærdiggjøre dette Brud paa Tro og Love, opstillede den Grundfætning, at man i denne Henseende ingen Forpligtelse havde ligeoverfor en Kjøtter. Hverken det Ene eller det Andet er sandt. Begge Bestyldninger grunde sig paa en tendentios Forvanskning af de factiske Forhold. Ogsaa heri giver den fornavnte protestantiske Historieforfatter Conciliets katholske Forsvarere ubetinget Ret. Han siger i Sammenhæng med det ovenfor citerede Sted: „Keidebreve betryggede kun Bedkommende mod Overlast af Trediemand, men ingenlunde mod selve Domstolens Kjendelse. Husses Keidebrev var et Slags Paa og et Beskyttelsesbrev mod al fremmed Overlast paa Reisen til og fra Conciliet“*) Saa vel den i det Foregaaende anførte Uttring af Kaiseren til Huss, der mindede ham om hvad der allerede var sagt ham ved Meddelelsen af dette Beskyttelsesbrev, som Husses egne Ord herom**), vidne tilstrækkelig om gjensidig Enighed om dette Documents Betydning. Det fortjener endvidere at mærkes, at de paa

*) Vi henvise iøvrigt til Keidebrevets i denne Verdenshistorie fuldstændig aftrykte Text.

**) Han siger selv før sin Reise: „Kan Nogen overbevise mig om nogen Bilbfarelse, og bevise, at jeg har ført en Lære, der strider mod Troen, da undslaaer jeg mig ikke for at lide hvilkesomhelst for Kjætere bestemte Straffe. S. Acta Hussii. fol. 2. Udgog: „Universalgeschichte der christlichen Kirche.“ 6te Aufl. S. 659. Das Luthermonument etc. S. 39—41.

Conciliet tilstedenarende bøhmiske Adelsmænd i Anledning af Husses Fængsel indgave en Skrivelse til Conciliet, hvori de blot begjære, „at der i Henhold til det kaiserlige Reidebrev tilstaaes Hus offenlig at forsvare sin Ære,“ og tillige indrømme, at, „saafremt Hus efter lovlig Beviiisførelse skulde befindes skyldig, da maa der times ham hvad han har fortjent.“ Endelig omtaler den hussitistfjendede bøhmiske Adels i sin efter Husses Henrettelse Conciliet tilstillede forbittede Skrivelse ikke med et Ord nogen Krænkelse af det kaiserlige Reidebrev, hvilket den her absolut maatte have gjort, hvis dette i nogen Maade var blevet krænk.

Naar den hadefulde Besskyldning mod Conciliet, at det skal have besmykket hiint formentlige Brud paa Tro og Love med den opvørende Sætning, at Kirken og Øvrigheden ikke have nogen Forpligtelse ligesoverfor Kjættene, allerede i sig selv falder til Jorden ligeoverfor de ovenfor anførte Kjendsgjerninger, da skulle vi herom endnu blot bemærke, at denne falske Tradition, der ligesom den forrige er gaaet over i alle protestantiske Kirkehistorier, aldeles ingen Hjemmel har i Conciliets Acter. Den paagjældende Canon udtaler tvertimod lige det Modsatte, idet den erklærer, at en Tyrste, der udsteder et saadan: Sikkerhedsbrev, er forpligtet til at yde den paagjældende Person al den Beskyttelse, som han, uden at træde Andres Rettigheder for nær, er ham skyldig. Conciliet erklærer hermed altsaa blot Keiseren for at være løst fra hans Løfte, og fremhæver tillige i Forbindelse hermed Conciliets og Kirkens selvstændige Competence til at afgjøre reent kirkelige Anliggender*).

Vi have, af Hensyn til den ogsaa hertikkands ved populære Kirkehistorier udbredte Gjentagelse af disse historiske Usandheder,

*) Den her omtalte Canon findes fuldstændig optagen i Alz og 8 Kirkehistorie S. 660.

fundet det passende at minde om denne Sags virkelige og sande Sammenhæng.

En paauødt Erklæring.

Redacturen af „Dansk Kirketidende“ har i en Artikel af 30. October (Nr. 44) paa ny optaget Fortsættelsen af sine Meddelelser (D. Nr. af 3. Juli Nr. 28) om det Vaticanske Conciliums Forhandlinger, og af denne i over halvfjerde Maaned afbrudte Fortsættelse benytter han langt over Halvdelen til et nærgaaende Angreb paa Katholisk Kirketidende, idet han tillige opfordrer os til at „tilbagekalde arerørige Sigtelser for Brud paa Sandheden,“ eller som han ogsaa udtrykker sig „for bevislig og forsætlig Usandhed.“

Vi beklage meget den Videnskabelighed, hvormed Hr. Redacturen udtaler sin Trang til en „Eresopreisning,“ og ønske ham i al Oprigtighed, at han maa erholde en saadan der, hvor han virkelig maatte have den tilgode; men vi beklage ikke mindre, at han har givet sin Forderung en aldeles urigtig Adresse, ved at henvende den til os, der ere aldeles uskyldige i den Forkleinselse, hans litteraire Renommee ligeoverfor hans mange andre Modstandere mulig kan have lidt. Naar vi nemlig i sin Tid i vort Blads Nr. 17 (14 Aug.) have brugt det Udtryk om et Par af hans Ytringer i hiin Artikel om Conciliet, at de indeholdt „beviislige Usandheder,“ og navnlig have kaldt den ene af dem for en „grov Usandhed, der ikke synes at kunne være uforsætlig eller ganske grundet i en Misforstaaelse*,

*) Da de factiske Omstændigheder ved denne Sag naturligtviis forlængst ere glemte, og da vor Modpart derfor paa sin Viis giver sine Læsere en Oversigt over samme, der aldeles forplumrer Alt indtil fuldstændig Uforstaaelighed, skulle vi her gjere opmærksom paa den spidsfindige Udflugt, at han ikke har meent os, men talt ganske i Almindelighed, da han i Nr. 28 nedskrev de Ord, at „det blev i Begyndelsen bestemt benægtet, at Spørgsmaalet om Pavenes Ufeilbarhed vilde blive behandlet eller „komme for“ paa Conciliet. Da vi imidlertid herom kun have sagt det Samme som de Mange, han hentyder til, og da han een Linie efter aabner sit Felttog mod

da tillade vi os med Hensyn til disse Udtryk at gjøre Hr. Red. opmærksom paa, at vi have leveret et aldeles fyldestgjørende Beviis for, at han i sin Artikel har ladet os sige lige det Modsatte af hvad vi virkelig have sagt. Eftersom det nu er uimodsigeligt, at hvad der ikke er sandt, er usandt, mene vi at være i vor gode Ret til at betjene os af dette Udtryk, saameget mere som Talen er om recent factiske Forhold, ikke om Meninger, uagtet man efter vor Formening ogsaa, uden at træde Nogens Vre for nær, kan være besejret til at stemple disse som usande. Vi kunne kun forklare os Hr. Red.' besynderlige Feiltagelse i dette Punkt af den slemme Bane han har, altid at indblande Personligheder i sin Polemik, istedetfor strengt at holde sig til Facta og Meninger. Thi vi have ene og alene talt om hans Paastande, og ikke om hans Sindelag og Hensigter, og have aldrig tillagt ham eller nogen Anden den Slethed, med klar Bevidsthed om, hvad der er sandt — at have med Villie forvansket Sandheden for at vildlede Andre. Naar Hr. Red. da behager at omstrive det efter vor Mening meget formildende og skaanende Udtryk: „en

Katholff R. T. med at paadutte den, at den allerede ved Mødets Begyndelse har anseet ikke blot „Spørgsmaalets Drøftelse“ men det „at der blev slaaet fast (d. e. Dogmatiferingen) for Ubetimeligt,“ maae vi ubetvøiø erkjendes berettigede til baade at antage os for omtalte, og til at erklære begge de sidste Paastande for en Usandhed, som vi have tilladt os at kalde beviislige, fordi vi klart og tydelig have beviist dens Usandhed. Hvad „Betimeligheds-spørgsmaalet“ angaaer, driver nu Hr. Red. sin Virtuositet i at stille Alt paa Hovedet til en saadan Fuldkommenhed, at man bliver aldeles ør i Hovedet ved Gjennemlæsningen af hans Ordskøveri. Vi have nemlig ubelukkende talt om Ubetimeligheden af den offenkjendte Discussion af dette Spørgsmaal i Blade og Tidsskrifter. Disse sidste Ord bortescamotterer Hr. Red. aldeles, og taler bestændig, som om vi havde kaldt den offenkjendte Drøftelse paa Conciliet ubetimelig. Eftersom han endelig har, som anført, tillagt os den absurde Uttring, at vi skulde have „fundet det meget ubetimeligt at fastslaae Sætningen om Paven's Ufeilbarhed som Tro til Salighed,“ undseer han sig nu ikke ved i sit Nr. 44 at træde os til Regnskab for at have gjort Brud paa Sandheden ved at lade ham tale „om selve Ufeilbarhedens Dogmatifering,“ medens han kun vil have talt om den „offenkjendte Drøftelse af Sagen.“ Vi henviser iøvrigt til vort Nr. 17, S. 470, hvor vi paa et Par Linier over en Side have givet en aldeles uimiskforstaaelig Fremstilling af, hvad Hr. Red. har brugt flere Spalter i sit Blad til fuldkomment at confundere!

Usandhed, der ikke synes at kunne være uforfættelig, eller ganske grundet i Misforstaaelse," med Udtrykkene „forfættelig Usandhed" og „grov og forfættelig Forgribelse paa Sandheden," da vil forhaabentlig ethvert forstandigt Menneſte være enig med os i, at denne „ærerørige Sigtelse" ikke er kommen fra os, men hidrører fra Hr. Red.' ligeoverfor os aldeles ubetimelige Higen efter en Geresopreisning. Thi med Udtrykket „ikke uforfættelig" — hvorved vi, som ovenfor anført, forstaa det, som ikke kan være udelukkende grundet i Misforstaaelse — have vi blot hentydet til den forbausende Driftighed, hvormed han overfalder os med en Bestyldning for at have sagt lige det Modsatte af hvad vi beviislig have sagt paa en saadan Maade, at vore Ord ikke kunne misforstaaes. Vi appellere i denne Henseende til Enhvers Dom, der er istand til at læse og forstaae en i alle Maader simpel og tydelig Udtalelse. Det er ogsaa deels af denne Grund, deels med Hentydning til den usømmelige Maade, hvorpaa denne Forvanſkning af vore udtryffelige og bestemte Ord er udtalt, at vi have betegnet denne Usandhed som en grov Usandhed.

(Sluttes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. De piemontejiske Civil- og Militærmyndigheder have under det fuldstændige Anarchi, der herskede i Rom i de første Dage efter Besættelsen, levet i vedvarende Angst for, at det Hele skulde ende med Proclamationen af en „Italiensk Republik." Mængden af Boldsgjerninger og Mishandlinger — flere Geistlige ere blevne snignorderist overfaldne, et Par dræbte ved Dolkestød, og mange ikke blot romerske, men ogsaa fremmede Præster have paa Gaderne været udsatte for de groveste Forhaanelser — nødte derfor Autoriteterne til at udstede et Edict, der truer alle de fra Rom tidligere emigrevede og nu med den italienske Hær tilbagevendte Republicanere, der ville benytte Leiligheden til at tilfredsstille deres private Hævnen, med at stilles for en Standret. Man havde endog Grund til at frygte for en Plyndring, især af Kirker og Kloostere, derjom ikke den kongelige Commissar, Grev Ponzà di San Martino var ind-

truffen, ledjaget af et betydeligt Antal Gensdarmen, for at haand-
hæve Ordenens Opretholdelse.

En senere Beretning til „Mainzer Journal“ (af 14. Oc-
tober) stadfæster desværre ikke denne Forventning. Dagen i
forveien blev nemlig i Nærheden af Villa Borgheze en Præst
ved høilys Dag bagfra overfaldet, kastet til Jorden og kvælt,
og to Klostergeistlige saarede paa Gaden ved Knivstik. Der
tilføies, at saadanne Forgribelser paa geistlige Personer hele
Tiden igjennem jevnlige have fundet Sted. Det samme gjælder
om Indbrudstyverier, Røverier og andre forbryderiske Uordener,
uagtet Embedsmændenes Antal er stærkt forøget, og Byen op-
fyldt af Soldater. Tilstanden er en saadan, at Kong Victor
Emmanuel, uden Bajonetternes Hjælp, ligeoverfor de saakaldte
„Italianissimi, vilde have ligesaa ondt som Paven ved at op-
retholde sin Souverænetet.

— En Correspondent fra Rom beretter, at Colossæum*)
er taget i Brug til Indquarttering for Kavalleriregimenter!
Man har vel her Grund til at spørge, om det er passende, at
forvandle Colossæum — det Sted, der er vaded med saa
mange Martyrers Blod — til en Hestestald? Men der skeer
desværre saa Megt af denne Bestaafenhed, at man efterhaan-
den ophører med at forundre sig derover. Alt hvad der skeer,
skeer jo i Nationalfølelsens Navn, og General Lamarmora
sagde jo i sin Proclamation til det romerske Folk blandt Andet,
at Regeringen vil, at Pavens Person skal agtes for hellig og
ufrænkelig, og at han i fuld Frihed skal udøve sin Myndighed
som Kirkens Overhoved, men at ogsaa den nationale Følelse er
en Helligdom, hvormed de Følelser, man nærer for den h. Fa-
der maae bringes i Overensstemmelse!

*) Det er det store Amphitheater, som den romerske Kaiser Vespasian
lod opføre Aaret efter Jerusalem's Erobring af 12000 fangne Jøder
og Christne. Det holdt 1612 Fod i Omfang, og kunde rumme c.
110,000 Tilskuere med 80,000 siddepladser. Her kæmpede til det
blodtørstige Folks Forlystelse snart Slaver (Gladiatore), snart vilde
Dyr, som samlede fra alle Dele af Verden, mod hverandre, og
Hebningerne tilfredsstillede deres Had til Christendommen ved at
see de dødsdømte christne Martyrer sønderrevne af Løver og Tigre.
Til Minde om og som Modsatning til dette Steds hedenske Ræds-
ler lod Pave Benedict XIV. (1746—1757) opreise et Kors midt paa
Arenan, i hvis Omkreds siden de 14 Korsveisstationer bleve an-
bragte.

Østerrig. Sidst i September offentliggjorde Wienerbladet „Volksfr.“ et Andragende til Ministerpræsidenten, Grev Potocki fra Udvalget for Erkestiftets Broderskab til den h. Michael, hvori Andragerne bevære sig over, at Udenrigsministeriet Intet har gjort for at forhindre Attentatet paa den h. Faders Rettigheder, og at det endog, saafremt et ikke berigtiget Dingte maatte være sandt, synes at have be gunst i get den sidste mod ham forovede Uret. Udvalget protesterer mod en saadan Ringeaagt for det katholske Østerrigs og dets Kaiserhusets Traditioner, mod en saadan Krænkelse af de Følelser, der bejale det langt overveiende Fleertal af østerrigiske Statsborgere, og udtaler det Haab, at, eftersom Grev v. Beust ved sin hele Holdning har forspildt alle Katholikers Tillid, den k. k. Ministerpræsident vil foranstalle det Fornødne til Beskyttelse af den h. Faders Rettigheder, og foranledige Kongen af Italien til igjen at trække sine Tropper tilbage fra det pavelige Gebet. Andragenoet hentyder sluttelig med Føie til „den ubestridelige Sandhed, at ved Omstyrrelsen af Pavens verdslige Magt den legitime Souveranitetets Princip er rokket i sine dybeste Grundlag, og at Følgerne heraf ville bringe Fordærvelse over Østerrig.

Ifølge „Allg. Zt.“ har Ministerpræsidenten afviist dette saavel som et lignende Andragende fra Bispedømmet St. Pølten som ikke egnede til at modtages.

— **Wien.** Næsten alle katholske Foreninger i Wien have indgivet Adresser og Petitioner til Regeringen i Anledning af Piemontefernes Angreb paa Rom. Den virkelig katholske Befolkning i Østerrig — og dens Antal er, Gud være lovet, større, end man efter Omstændighederne skulde troe — finder sig nemlig ikke tilfredsstillet ved de Forsikringer om Hengivenhed og oprigtig Deeltagelse, som den østerrigiske Gesandt i Rom, Greve Trautmansdorff paa Kaiser Franz Josefs Begne overbragte den h. Fader, for hvem disse Forsikringer have ligesaa liden Værd, som for Kaiserens katholske Underjaatter.

Tyskland. **Cöln.** Den høiarv. Erkebiskop, Dr. Melchers har i et omfangsrigt Hvrdebrev af 10. September udtalt sig om Vaticanercounciliets Forhandlinger med særdeles Hensyn til Dogmet om Pavens Ufeilbarhed. Han advarer heri de Troende mod at lade sig forurolige af de mange offentlige Ordførere, som søge at undergrave Kirkens Autoritet ved at svække Betydningen af den nysnævnte dogmatiske

Afgjørelse, og slutter med at formaane til trofast Hengivenhed for Kirkens og den betrængte h. Faders Sag, og til at bejsfalde Gud om snart at skjænke Verden en varig Fred.

— Valfart til Fulda (sluttet). Efter Bedtagelsen af den i f. Nr. omtalte Protest samt Adressen til den h. Fader, hvilken sidste med Forkastelsen af Alt hvad der nylig er skeet i Rom, forbandt en Udtalelse om alle saade Katholikers Enighed i alle Punkter af Troen, og navnlig deres fuldstændige Anerkjendelse af alle det Vaticanste Conciliums Decreter, foresloges endnu Affattelsen af et historisk-juridisk Minde skrift om hele den h. Stols nærværende Stilling, hvilket skulde tilstilles alle Regeringer, som havde katholske Undersaatter, samt tillige udbredes blandt Folkene. Man havde herved tillige til Hensigt, at disse Regeringer i farlige Adresser fra deres katholske Undersaatter*) skulde eftertrykkelig mindes om deres Forpligtelse til at beskytte den h. Stols Uafhængighed, samt tillige om de Farer, der true al Myndighed og al Herstermagt paa Jorden, naar Folkene see, at deres Fyrster ved taus Uvirkfomhed villige Tilintetgjørelsen af den ældste og mere end alle andre berettigede souvereæne Mægt i Europa. Disse Forhandlinger sluttedes efter flere livfulde Udtalelser, der førte til fuldkommen Enighed, Kl. 6 om Eftermiddagen. Det offentlige Møde begyndte Kl. 8 om Aftenen, og Tilstrømningen til samme var saa stor, at langt fra Alle kunde finde Plads. Flere længere Taler bleve holdte, af hvilke vi maae indskrænke os til at fremhæve følgende Enkeltheder.

Det var især Friherrerne v. Andlaw og v. Zoe, der, ved Siden af Pavedømmets aandelige Betydning for Kirken og for den europæiske Civilisation, skildrede den uheldvardslende Betydning, som det stedfundne Attentat paa Pavens Souveræniteten vilde faae for Samtid og Eftertid, saafremt Ingen af de Fyrster, der have bevaret deres Handlefrihed ligeoverfor Revolutionspartiet, skulde finde sig foranlediget til at antage sig Pavens og Kirkens Sag. En tydsk Officeer, Grev Schmissing Kerssenbrock, tilligemed en Geistlig, der ligesom han havde tjent i den pavelige Armee (som Feltpræst), meddeelte

*) Vi skulde i næste Nr. meddele en Beretning om to d. 8. og 9. Nov. i Wien og Mainz i dette Niemed afholdte talrige besøgte Forsamlinger.

Et og Andet af hvad de havde oplevet under Roms Beleiring og Indtagelse, navnlig om det Heltemod, hvormed Pavens Soldater havde opfyldt deres Pligt. De vare Alle fattede paa at kæmpe indtil sidste Mand, og havde saagodtsom Alle ved Modtagelsen af de h. Sacramenter indviet sig til Døden. Som et oprørende Modstykke til dette i alle andre Armeer uhorde Factum berettede disse Ziendvidner, at den forvorne, af den italienske Armee hidslabte Pøbel var draget igjennem Gaderne med det Raab: *Abasso il Papa, evviva l'inferno!* (Ned med Paven, Helvede leve!). — Det Dieblig da den h. Fader tog Afsted med og nedbad Guds Velsignelse over sine trofaste Forsvarere skildredes som saa gribende, at Ingen vilde nogenfinde kunne glemme hans ædle af den dybeste Bedrøvelse gennemtrængte Holdning.

Modet sluttedes først Kl. 11. Det følger af sig selv, at Formaningen til vedholdende Forbøn, til Brugen af Ordets Magt i Tale og Skrivt, samt til Iver for at give Peterspengens Indsamling et større Omfang og nyt Opsving, ikke undlodes.

Pius IX. er ved mange Keiligheder bleven hilset med *Hojannaraab*. Han har nu ogsaa hørt Raabet: *Korsfæst, korsfæst ham!* men han er den Samme nu som dengang. Thi Herren har sagt: „Naar jeg er bleven ophøiet over Jorden, da vil jeg drage Alt til mig!“ Korsfæst er Kirkens rette Mærke; og den i Videlser adlede og luttrede Kirke, og den forfulgte og korsfæstede Pave ville engang udøve en hidtil ukjendt Magt over Menneskenes Hjerter; thi det har altid været Korsfæst, der har bragt Kirken og dens Overhoved Seir over alle Fjender! (Efter Hamb. Kbl. og Westf. Volksbl.)

Nordamerica. I den af Huroner beboede By Loretto, ikke langt fra Quebec blev for nogen Tid siden en ung Indianer viet til Præst. Han er den første Indianer i Canada, som har modtaget Præstevielsen. — D. 1. Januar 1871 aabnes i Milwaukee et katolsk Lærerseminarium (det første i de forenede Stater).

Kjøbenhavn. Kong Victor Emmanuel synes trods sit Ministeriums Paatrængenhed indtil videre at have opgivet

den Plan at forlægge sin Residents til Rom. Et Telegram fra Florenz af 31. October melder: Kongen gaar ikke til Rom, førend de forvænde Spørgemaal ere afgjorte.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 20de November. 24de Søndag efter Pinte. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt til Marias hellige og ubesmittede Hjerter for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 21. **M.** Marias Doffring (feiredes offentlig den 25de Søndag efter Pinte). 22 **Cl.** Cæcilia, Jomfru og Mart. 23. **D.** Clemens, Pave og Martyr. 24. **Co.** Johannes af Korset, Bisk. 25. **F.** Katharina, Jomfru og Martyr. 26. **L.** Sylvester, Abbed.

Søndagen den 27de November. Kirkearets Begyndelse. 1ste Søndag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Advents-Andagt med Prædiken.

Alle Onsdage og Fredage i Adventstiden ere befalede Fastedage. — 28. **M.** Leonhard af Porto Mauricio, Bisk. 29. **Cl.** Vigiliebag. 30. **D.** Fastedag. Andreas, Apostel. 1. December **Co.** Feriedag. 2. **F.** Bibiana, Jomfru og Mart.

Fredagen den 2. December. Broderskab til Jesu gubbe. Hjerter. Kl. 8½ Messe; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer. — 3. **L.** Frants Xaver, Bisk. og Apostel for Ostindien.

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer C. N. Rohrer, Gøtbergsvej Nr. 5. og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 25.

Søndagen den 4de December.

1870.

Indhold: Hieronymus Savonarola. — En paanødt Erklæring. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Tybskland, Østerrig, Münster, Kjøbenhavn.

Hieronymus Savonarola.

Den fjerde af de paa det colossale Luthermonument og af den protestantiske Historiefriivning forherligede Forløbere for Reformationen er den florentinske Dominicanermunk Hieronymus Savonarola. Denne alvorlige Budsprædicant, Mediceernes og den uværdige Pave Alexander VI.' afgjorte Modstander, tilhørte en anseet og fornem Familie i Ferrara, og blev født i denne Stad d. 21. September 1452. Han havde nydt en meget omhyggelig Opdragelse og videnskabelig Uddannelse, og studerede navnlig med stor Iver den platoniske Philosophi og den h. Thomas Aquinos theologiske Værker. Hans Bedstefader var en navnkundig Læge, og hans Fæder ønskede derfor, at han skulde bestemme sig for Studiet af Lægevidensskaben. Men af Smerte over Verdens Fordærvelse, og opfyldt af Længsel efter udelukkende at leve for Erkjendelsen af den himmelske Sandhed forlod han i sit toogtyvende Aar hemmelig sine Forældres Huus, og traadte i Bologna ind i Dominicanerordenen, i hvilken han paa Grund af sin udmærkede Dngtighed kort efter blev hædret med at ansættes som

offenlig lærer i Naturphilosophi og Metaphysik. I Aaret 1482 kom han førstegang til Florenz, hvor han optoges i Klosteret San Marco, og i det følgende Aar holdt Fasteprædikener. Men hans mørke Sindsstemning og strenge Alvor behagede ikke de livslystne og yppige Florentinere; og den store Kirke, i hvilken han prædede, stod snart tom. Han reiste da til Lombardiet, hvor han beskæftigede sig med Ungdommens Underviisning, og i Aaret 1485 med bedre Held prædede i Brescia over den h. Johannes' Aabenbaring, hvorpaa han i Aaret 1489 atter kom til Florenz.

Hans Fromhed, Alvor og ualmindelige Begavelse fandt nu her saa almindelig Anerkjendelse, at han blev valgt til Prior for det ovennævnte Kloster, som han bestræbte sig for at føre tilbage til den gamle Regels hele Strengthed, idet han i Alt foregik sine Ordensbrødre med det bedste Exempel. Snart sluttede sig andre Dominicanerklostere i Toscana til Klosterreformationen i San Marco, og saaledes opstod den toskanske Dominicanercongregation, til hvis Generalvicar Alexander VI. i Aaret 1493 udnævnte Savonarola. Samtidig hermed optraadte han som den mægtige og rystende Budsprædicant, hvis underfulde Indflydelse paa den ictfindige Befolknings fædelige Tilstand vanstelig lader sig beskrive. Naar han i flammende Ord straffede den saavel blandt Geistligheden, som blandt Folket herskende Usædelighed, naar han paa Prædikestolen med sin Veltalenheds hele Ild udfoldede sin skabende Indbildningskrafts storartede Billeder, og med en Prophets Myndighed med tordnende Røst forkyndte den kommende Tids Plager og Strafedomme, da gave hans Tilhørere ofte deres Følelser Lust i lydelig Graad, og de som nedskreve hans Prædikener maatte lægge Pennen fra sig, fordi deres indre Bevægelse ikke tillod dem at skrive længere. Men disse Prædikener havde tillige en politisk Charakter idet han optraadte som en heftig Modstander af de vanartede mediceiske Hertuger, og forkyndte deres Huses snarlige Undergang.

Savonarolas politiske Anstuelser vare en Blanding af

Demokratie og Theokratie, og hans Formaal var en Gjenoprettelse af den gamle Florentinske Republik, der havde bestaaet før Medicerne's Tid, fra hvilken han vilde fjerne den ryggesløse Riddelsesfyge og den uchristelige Aand, der havde fundet Indgang under hine Fyrsters Regering, og omdanne det borgerlige og sociale Liv i Florenz til en fuldkommen Overensstemmelse med Christendommens Aand. Da Medicerne i Aaret 1494 maatte flygte bort fra Florenz paa Grund af den franske Konge Carls VIII.' Erobringstog igjennem Italien, saae den fattige Dominicanermunk af San Marco sig med Et stillet i Spidsen for Statsstyrelsen, og han begyndte nu med den meest excentriske Iver at realisere sine religiøs-politiske Planer. Florenz skulde fra nu af ikke anerkjende nogen anden Hersker og Konge end Kristus, al Verdens Konge, og Kristus blev høitidelig proclameret som Konge over Florenz, hvem Folket i Alt havde at adlyde og tjene. Den offentlige Forvaltning lededes af en Signoria (Commissjon), som, for at den ikke skulde faae Tid til at befaste sig i Herredømmet, hvert Fjerdingaar skulde vælges paaun af Folkets Midte. S. var den ledende Sjæl i denne besynderlige Folkeregering, og skred paa en steds mere egenmægtig og excentrisk Maade frem paa denne politisk-reorganiserende Løbebane. Han ansaae sig selv for et Guds Sendebud, og meente at gjøre Alt hvad han i denne Retning foretog sig i Kraft af særegne guddommelige Indskydelser og Oplysninger. I sin overspændte Iver og indre Ophidselse tillagde han sig et prophetisk Fremsyn over Kirkens og Verdens tilkommende Skæbner, og forkyndte det forbausede og lidenskabelig oprørte Folk sine apokalyptiske Syner med en umiddelbar guddommelig Inspirations Biskhed og Sikkerhed.

Da han saaledes formelig optraadte som Prophet, og ansaae sig for oplyst af guddommelige Indskydelser, indstævnedes Paven ham i et Breve af 21. Juli 1495 til at indfinde sig i Rom for at give nærmere Forklaring om sine foregivne prophetiske Oplysninger. Paa denne pavelige Skrivelse, der i de

meest anerkjendende Udtryk omtalte S.' reformatoriske Nidkjerhed og hans velmeente Iver for at fremme Guds Ære og befordre Folkets sande Vel, svarede S., at det for nærværende Tid var ham umuligt at komme til Rom, idet han paabe- raabte sig sin af Overanstrengelse svækkede Sundhed, sine politiske Fjenders hadefulde Efterstræbelser, saavelsom de øieblikke- lige Forhold i Florenz, som gjorde hans Nærværelse uomgængelig nødvendig. Men siden erklærede han i sine i Fastetiden 1496 holdte Prædikener, at han ikke erkjendte sig forpligtet til at gaae til Rom, og han fortsatte fremdeles sin indbildte og excentriske Theokratrolle i Florenz. Følgen heraf var, at Paven ved et Brev af 16. October 1496 suspenderede ham fra hans Virksomhed som Prædicant, og affatte ham fra hans Embede som Generalvicar for Toscanas Dominicanercongregation. Men S. ansaae det for sin Pligt ikke at adlyde Pavens Befalinger; og, havde han allerede tidligere hævet sin mægtige Stemme mod Alexander VI., saa optraadte han nu som en straffende Elias mod den uærdige Pave. Han tog med fuld Ret Anstod af Pavens forargelige Liv, thi A. var ubestridelig den uærdigste af de heldigviis meget faa uærdige Paver, der i Løbet af den lange Række af Aarhundreder have beklædt denne ophoiede Værdighed. Men han glemte at skjelne mellem Embedet og Personen, og oversaae derfor, at han, ogsaa ligesoverfor et saa uærdigt kirkeligt Overhoved som A., aldrig burde have forladt den kirkelige Indigheds Bei. Han syntes ogsaa selv at have havt en Følelse heraf, og søgte derfor at undskylde sig med, at Paven var vildledet ved falske Beretninger om hans Virksomhed, samt at det var ham umuligt under de nærværende Omstændigheder at efterkomme hans Befalinger. Men i Alt dette bedrog han sig selv, navnlig ved at berolige sin Samvittighed med, at Alexander var en uretmæssig Pave, fordi han efter den almindelige Mening ved Bestikkelse havde banet sig Bei til den pavelige Throne, og at han derfor ikke var forpligtet til at adlyde hans Befalinger. Efterat han da i Henhold til flere offentlige Udtalelser i denne Retning var

bleven excommuniceret, opfordrede han i Marts 1498 i en Række af Skrivelser til den tydske Kaiser, til Kongerne af Frankrig, Spanien, England og Ungarn, „disse Christenhedens første Souveræner til at bevirke Sammenkaldelsen af en almindelig Kirkeforsamling for at affatte den „uretmæssige, forbryderste, simonistiske og sacrilegiske Pave Alexander VI.“ Denne sidste stod vistnok i sædelig Henseende dybt under den fromme, for Kirkens og det borgerlige Samfunds religiøs-sædelige Reformation begejstrede Munk; men det blev baade til Fordærvelse for S. selv og til Forargelse og Forvirring for hans Samtid, at han tilfidsatte alle Hensyn til den Lydighed og Underkastelse, som han i alle tilladte Ting skyldte den, om end nok saa uværdige, saa dog legitime og retmæssige Bærere af den høieste kirkelige Værdighed*).

(Fortsættes).

En paanødt Erklæring.

(Sluttet).

Det er en gammel Erfaring i Literaturen, at Enhver taler om Sandheden, og gjør deres Ret gjældende for sine Paa-stande og Partimeninger, alt eftersom han har Forstand til, og Indsigt i det paagjældende Anliggende. Vi have derfor ikke

*) Det fortjener her dog at bemærkes, at denne Pave, hvis moralste Forkastelighed har tjent til Underlag for saa mange giftige Angreb paa Pavedømmet, i ingen af sine kirkelige Anordninger nogenstinde har fornægtet Bevidstheden om sit Embedes ophøjede Pligter. Der kan nemlig i hine ikke paavises Nogetsomhelst, der begunstiger kirkelig Slaphed og Immoralitet. Det Samme gjælder om de saa andre Paver, hvis Privatlivs Historien har domfældt. Gud betjener sig ogsaa af flette Mennesker i Kirkens og Verdensrigernes Styrelse, og tillader Forargelsen deels som et Middel til at prøve sine Udvalgte og befæste dem i Trofast og Bestandighed, deels som en Tugtelse baade over Kirken og Verden.

mindste Tvivl om, at Redacturen af „Danſk Kirketidende“ lever og aander i Forviſningen om at være en Sandhedens Stridsmand, men vi tillade os desuagtet at troe, at det altfor hidſige Forſvar for hans yderſt eenſidige Partiſtandpunkt beſtandig hilder ham i et ſaadant Bæv af ſpidſfindige Sophiſterier, at hans Zver for at komme Alt tillivs, hvad der træder hindrende i Veien for hans kirkelige Anſtuelfes absolute Enevælde, gjør ham fuldkommen uſtiftet til at vurdere Betydningen af enhver ſomhelſt fra hans afvigende Mening, og dermed blind for Sandheden i dens virkelige eller recent objective Stikſe. Enhver erkjender af Naturen letteſt, hvad der er i hans Interesſe eller ſtemmer med hans Tilboieligheder og Zuſter at erkjende for ſandt, og Red. af D. K. T. anſeer ſig nu eengang for ſærlig kaldet til at forſkaffe det Grundtvigſke Kirkeideal almindelig Anerkjendſe. Men den Zver, hvormed han omfatter denne Virksomhed, maa naturligtviis iſær bringe ham i en fjendtlig Stilling til den katholiſke Kirke, fordi den vedblivende havde ſin Diet til at være den ſande af Chriſtus ſtiftede Kirke; hans evige Strid med afvigende Retninger i den danſke Folkekirke vedkommer nemlig ikke os. Da Hr. Red. nu, ſom vi i vort Nr. 17 have ſagt, og ſom han i ſin ſidſte Artikel evident har godtgjort, i Medfør af ſit nu eengang indtagne Standpunkt, ſamt ſit Ubekjendſkab med vor Kirkes Være og hele Eiendommelighed, fattes alle Betingelſer for Competence til at bedømme hvad der foregaaer indenfor dens Durraade, ſtulle vi ikke tilbageholde den Erklæring, at vi aldrig have havt til Hensigt at forkleine hans Være, ved at betvivle hans Overbeviſning om at tjene Sandheden, og gjøre en fortjenſtlig Gjærning ved at benytte enhver Leilighed til at forhaane den Kirke, i hvilken han efter et ganſke rigtigt Inſtinct ſeer den væſenligſte Hindring for Dynaaelfen af ſit Formaal. Vi bemærke tillige i Forbigaaende, at det følger af ſig ſelv, at en ſaadan Kritikers ſtjæve og hildede Betragtning af Kirken i det Hele og Store nødvendig maa afſpeile ſig i enhver Forhandling om de enkelte Spørgſmaal*).

*) Vi henſtille til Enhver, der har gjort ſig bekjendt med de Diſcuſſioner, der, ſaalænge Infallibiliteten var et aabent Spørgſmaal, ere ſorte i den katholiſke Kirke, at gjennemlæſe Hr. Red.' 3½ Side lange Polemik i D. Kt. Nr. 44, og af hans Artikel i Nr. 28: S. 441—444. Den ſom kan overvinde ſig hertil vil overtude ſig om den fuldkomne Meningsløſhed af hans forvirrede og forvirrende Tale. At paaviſe

Vi have saaledes vel ikke seet os istand til at give Hr. Ned. en „Gresoppreisning“ i den Forstand, hvori han med saa stor Hidfighed forlanger den af os; men vi troe at have paa det Starkeste fremhævet Alt hvad der kan tjene til hans Undskyldning i Henseende til hans Forhold til Sandhedsproblemet, og vi mene hermed at have ydet ham en virkelig Venstabsstjeneste ligeoverfor hans forskjællige folk Kirkelige Modstandere. Vi erindre nemlig et og andet Sted at have læst meget ufordeeltagte Bedømmelser af Hr. Ned.'s Skrivemaade, og navnlig i en Artikel i Hr. Dr. Scharlings Tidsskrift („Hr. N. K. og hans Undermaalere“) engang at have seet Noget, der lignede en Slags Proskription fra det gode Selskab i den literære Republik. Vi fandt, at denne Behandling maatte være meget ømfindelig for Hr. Ned.'s pirrelige Gemt og ikke mindre pirrelige Gressfølelse. Men det vilde her i ligesaa høi Grad, som paa vore Euemærker, være forfængeligt at søge ved „Domstolene“, hvad Hr. Ned. ene kan finde hos sig selv, ved for Eftertiden at give Afkald paa sin formentlige Overlegenhed og usejlbare Competence, og nedstemme den høist anstødelige frivole Tone, hvori han med et ikke mindre anstødeligt Velbehag og Selvbehag behandler de alvorligste Ting.

Medens vi, af Hensyn til de foromtalte psykiske Betingelser, der hidtil have indvirket saa afgjørende paa Hr. Ned.'s literære Færd, afholde os fra at røre ved de øvrige Artigheder, han opvarter os med, kunne vi dog ikke lade eet Punkt uberørt. Det er Bestyrelserne for, som Hr. Ned. i sit smagsfulde Sprog kalder det, „at have kastet Snavs paa Mænd som Luther, Melancton og de andre Reformationens Hovedmænd, paa Gustav Adolf, Grundtvig og mange Flere, hvis Navne er og altid vil vedblive at være dyrebare for danske Kristne,“ hvortil føies den Bemærkning, „at dette klæder det papistiske Blad ilde i et Land, hvor Papisterne nyder fuld Religionsfrihed.“

I Anledning af denne, for en Literat som Ned. af D. R. meget uheldige Sigtelse skulle vi blot bemærke, at vi, naar vi have omtalt de nævnte Mænd, stedse have grundet vore Domme paa Facta, og belagt dem med Vidnesbyrd af historiske Hjemmelsmænd, som vi finde det høist utilbørligt, at Nu-

ette i det Enkelte vilde medføre stor Vidløstighed og være en aldeles spildt Ueilighed. Vi maae derfor i denne Henseende lade det beroe med denne Henvisning.

tidens dannede Protestanter synes at vogte sig altfor meget for at blive bekjendte med. Hvad Grundtvig angaaer, da vide vi os frie for at have indblandet personlige Antipathier i vore Udtalelser om hans eiendommelige kirkelige Anskuelse, eftersom vi tvertimod ere os bevidste, at vi altid have haft ondt ved, naar vi bekræftigede os med den, at see bort fra den Beundring, vi altid have følt for denne Mands Genialitet og Fortjenester i andre Retninger. Medens derfor hverken Hr. Ned. eller nogen Anden skal kunne overbevise os om at have tilladt os mod Grundtvig, hvad der i al Polemik er bleven Hr. Ned. til anden Natur, bemærke vi blot, at vi, ved stundom at bruge de af Danst. Rt. og paa de saakaldte Bennesmøder indførte Benævnelser „Kirkefaderen“ og „vor gamle Kærefader“ naturligvis ikke have tænkt paa at sige noget Ufordeelagtigt eller Nedsættende om Grundtvig, der jo ikke selv har tillagt sig disse Navne, men ene villet gjøre hans Benner opmærksomme paa det Keitede i en Hyldest, der ikke blot gjør dem selv, men i Manges Dine ogsaa den ualmindelig begavede Mand latterlig, hvem de dermed have meent at bevise en ganske udmærket Tre.

Vi bør ved denne Leilighed ikke undlade at bringe Hr. Ned. i Erindring, hvorledes han i sin Tid har behandlet Dr. Rudelbach, Biskop Martensen og Dr. Scharling o. m. A., samt hvorledes hans Blad jevnlig har været en Tumlplads for lignende plumpe personlige Angreb fra aandsbeslagtede Medarbejderes Side, og behøve i denne Retning blot at minde om Hr. Ned.' literære Solidaritet med Hr. P. Skrappenborg og andre saadanne folkelige Mænd. For disse Producter vil uidentivt hiin smukke Talemaade af Alle, der kjende dem, findes meget passende, og er maastee den eneste ret betegnende. Men naar den, der har leveret saamange Beviser for, at han har en ganske ualmindelig Forkjærlighed ikke blot for slige Udtryk, men ikke mindre for den Adfærd, som de betegne, forlanger af „Papisterne“, at deres Taknemmelighed for, at de nu, efter en mere end trehundreaarig uretfærdig intolerant Undertrykkelse fra den lutberiske Statskirkes Side, ad Lov og i vni ingens Veie komme i Besiddelse af „fuld Religionsfrihed“, skulde gaae saa vidt — at de uden Gjenmæle og Forsvar skulde tie til alle de Forhaanelser, hvormed deres Tro og deres kirkelige Institutioner idelig overøses, og erkjende Hr. Ned. og Consorter for privilegerede Indehavere af en Slags fra den intolerante Fortid nedarvet Ret til, i det mindste paa Litteraturens Gnemærker at

fortsatte dette Majoritetstyrannei, da røber han her en slem Hemmelighed ved den firkelige Liberalisme, hvis yderligst gaاعدة Consequentfer hans Blad forsægter.

Det klæder derfor vor ærede Modpart meget ilde, med Gæt at gjøre sig fornem*) ligeoverfor „Papister“ og det „papistiske Blad.“ Vi kunne forsikre ham om, at han ikke opnaaer Andet derved, end det Bærste af Alt hvad der kan hændes et Menneske, nemlig at more sine Venner. Naar han endelig i sin sidste Artikel med sin eiendommelige Kjæthed gjentager sin uefterrettelige Bestyldning om vor Oversættelse af den h. Bernhards Ord om Kirkens Uforgængelighed, da tillade vi os, efter det Svar, vi i Nr. 16 have givet ham, at tage dette Konfens til Indtægt for hvad vi have sagt om Hr. Red.' Ridkjærlighed for Sandheden; og med Hensyn til det affindige Spørgsmaal han gjør os om den Tridentinske Troesbe kjendelse — naturligviis formuleret med den sædvanlige Urbanitet i Udtrykkene — da fortjener dette ligesaa lidt som hiint noget Svar. Vi undskyldte begge Dele ligesom alle hans øvrige uefterrettelige Paastande, med, at Hr. Red. synes at befinde sig i en saa abnorm Tilstand, at han, for at bruge et med hans egne Ord beslagtet Udtryk — i det mindste saa ofte han giver sig i Kæft med katholske Anliggender — ikke forstaaer hvad han selv tænker og skriver, og derfor langt mindre hvad Andre tænke og skrive!

Vi tilføie sluttelig endnu den Bemærkning, at Hr. Red.' vigtige Expectorationer i hans Nr. 45 om Pave Vigilius og hans Forhold til det femte œkumeniske Concilium kun have tjent til yderligere at blotte hans kirkehistoriske Uetterrettelighed, og ansee det for ligesaa ubetimeligt at indlade os paa nogen Forhandling med ham angaaende hans Ukyndighed om dette Punkt, som vi vilde finde det usømmeligt at komme i Berøring med det pøbelagtige Smuds, hvormed han tillader sig at besudle Kirkens nuværende Overhoved.

*) Hans brede og lange forvirrede Potemik imod os indledes med de Ord: „Det kan nu virkelig ikke falde os ind at føre Strid med Kath. Kirket.“!!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. De nærværende Tilstande. Af flere forskjellige Beretninger sammenstille vi her efterfølgende Billede af Tilstanden i Rom. Revolutionspartiet, der finder, at der er altfor mange Kirker i Rom, har andraget paa at formindste Antallet af samme, og forlanger 250 anvendte i andre Diemed! De Billeder af den h. Jomfru, og overhovedet af de Hellige, som findes rundt omkring i Gaderne, ere naturligvis til Anstod, og Dyrigheberne ere flere Gange af Bladene opfordrede til at fjerne dem. De smaa Pladse foran flere Kirker tjene til Udsalgsteder af usædelige Malerier og Photographier, af Blade og Skandskrivter, som forhaane Paven. Man staaer fremdeles i Begreb med at indføre Civilægteskabet i Rom, og har i dette Diemed affordret Præsterne Kirkebøgerne. Man har ligeledes til Hensigt at indføre den reent borgerlige Begravelse; man har i det mindste allerede d. 31. October været Vidne til en saadan. Det var en piemontesisk Officeer, der døde af de Saar, han havde faaet ved Roms Indtagelse d. 20. September, efterat han haardt-naakt havde afviiist enhver religiøs Bistand. Man foranstaltede et sandt Triumftog til hans Ere. Istedetfor Korsen bar en Kvinde en Fane foran Sørgetoget; istedetfor Liigpsalmer spillede Musikken Garibaldi hymnen; istedetfor at bringe den Døde til Kirken, førte man ham omkring i Gaderne. Toget ledsagedes af en Sværm af den laveste Pøbel i forrevne Troier og Bluser, og til Ristens Transport havde man lagt Beslag paa den Riggvogn, som er bestemt for Cardinalerne. Paa Kirkegaarden holdtes en Tale, hvis korte Mening var den: „Man siger, at Paven er en Hellig, men tvertimod — ikke han, men di sje (nemlig den Afdøde og Consorter) ere hellige, Paven derimod en Bøddel.“ Revolutionen har fremdeles forstyret de Gravminder, hvilke deels Paven, deels Slægtninge og Venner have sat de faldne pavelige Soldater saavel i Rom, som andensteds. Hvorledes den italienske Regering efter alt dette endnu kan fordriste sig til at tale om sin Omhu for Pavens Uafhængighed, er vanskeligt at begribe. General Camarmora udsteder vel Forordninger om, hvorledes Paven skal holdes i Ere og nyde den ham skyldige Agtelse, men bekymrer sig ligesaa lidt som nogen Anden om deres Efterlevelse. Man har Grund til at befrygte, at Pavernes næsten 2000aarige

Residentens om ikke lang Tid vil undergaae en saadan Forandring, at den katholske Kirkes Overhoved ikke kan vedblive der at have sin Residentens. Den saakaldte Leoninske Stad er om Natten Samlingspladsen for ryggeeløse Bøvelsværme, som der feire deres Bacchanalier med en Varm, som kan høres i Vaticanet. Caricaturer paa den h. Fader blive daglig salbudte i Gaderne, utugtige Huse indrettes, og den antichristelige Clique gjør i alle Retninger sit Bedste for at nedværdige og latterliggjøre Alt hvad man hidtil i Rom har agtet for helligt.

— General Lamarmora er hverken bleven modtagen af Paven eller Cardinal Antonelli, og den italienske Regering vil forhaabenlig snart erkjende Forføngeligheden af sine tactløse og hykkelske Forsoningsforslag. Der kan vel ikke anføres noget mere flaaende Beviis i Henseende til Oprigtigheden af hiin Regerings Forsikringer om dens Agtelse for den h. Faders Person, Rettigheder og Eiendom, end det Factum, at den ved Roms Overgivelse d. 20. Septbr. blandt Andet bemægtigede sig 6,250,000 Fr., der som Peterspenge i den alleregentligste Forstand vare Pavens personlige Eiendom, og under Titel af en til hans frie Naadighed stillet Capital vare nedlagte som constant Depositum i de offentlige Kasser. Cardinal=Statssecretaren har reclameret dette Beløb, men det kan med Grund betvivles, at det bliver tilbagegivet. — Den bedre Deel af det romerske Folk kommer mere og mere til Besindelse ved Synet af den sørgelige Forandring, der i saa kort Tid er foregaaet med Christenhedens Hovedstad. Utifredsheden tiltager med hver Dag paa Grund af den enorme Forhøielse af Skatterne og den voxende Dyrktid paa alle Fornødenheder. Man begynder derfor at fatte Mod, og udtaler sine Følelser i Adresser til den h. Fader. En enkelt Adresse talte c. 4000 Underskrifter, og en anden, som endnu ikke er indgIVEN, har allerede et endnu større Antal. Den berngtede Folkeafstemning er nu latterlig selv i Manges Minc, som af Frygt lode sig forlede til at deeltage i den.

— Uagtet den italienske Regering for ikke mange Dage siden pr. Telegraf underrettede Verden om, at den indtil videre havde opgivet Forlæggelsen af den kongelige Residentens til Rom, har den alligevel d. 7. Nov. ganske ufornodet taget Quirinallet i Besiddelse. General Lamarmora meddeelte Cardinal Antonelli i en Skrivelse Kongens Billie, og forlangte Nøglernes Udlevering. Pius IX. besvarede sin Ministers Meddelelse herom med de Ord: „Lad det ikke forurolige

Dem; vi vide jo, at vi have værre Ting ivente!" Samme Dags Aften sendte Cardinalen Kongens Statholder et Svar, hvori han underttede ham om, at disse Nøgler vare ham anbetroede for at bevare den h. Stols Eiendom, og at han ikke kunde tage Hensyn til nogenfombelst Ordre fra Uvedkommende angaaende Anvendelsen af dette Palads. Generalen lod derpaa en Smed i to Notarers Nærværelse opbryde Dorene. Saaledes have Italienerne som Nøvere bemægtiget sig et Palads, der i Aarhundreder har været enhver Paves personlige Eiendom.

Frankrig. En stor Deel franske Blade, ikke blot de saakaldte „clericale," udtale sig med den største Harme om det som tildrager sig i Kirkestaten, og kunne ikke forsones sig med den Tanke, at Christenhedens Fader skal degraderes til at være „Victor Emmanuels første Hofcapellan." De erklære, at Frankrig kun for Diebliffet taaler Invasionen, fordi det maa opbyde sine sidste Kræfter mod Tydslands overlegne Hærskarer. Skulde det atter faae fri Raadighed over sine Kræfter, da maa Italien være fattet paa at blive krævet til Regnskab af det franske Folk.

— Det er sorgeligt at see Noverhøvdingen Garibaldi optræde som Frankrigs Frelser, og Stæderne i Syden træffe Forsvarsforanstaltninger (!) i hans Land. I Marseille har et Decret fra Præfecten opløst Jesuitercongregationen og lagt Beslag paa dens Eiendom. I Lyon har man villet presse hele Geistligheden til Tjeneste i Nationalgarden og plyndret Præstefeminarieret. I Toulouse har man ifinde at indlemme alle Præster og Seminarister, som ere under 35 Aar, i Armeen. Man sees saaledes, at et vist Parti yttres stor Lust til at fornye den første franske Revolutions kirkesjendtlige Scandaler.

Tydskland. Fra alle Egne af det katholske Tydskland er i de sidste Uger, i Henhold til de i Fuldatagne Beslutninger, indløbet Beretninger om Folkeforsamlinger, Adresser og Andragender til de vedkommende Regeringer om at tage den h. Faders souvereane Ret i Beskyttelse mod den italienske Usurpation. Hovedtanken i alle disse folkelige Udtalelser er den — at minde de verdslige Magthavere om, at, naar de ældste og helligste Souverænetetsrettigheder ikke engang respecteres af Tyrsterne, da give disse dermed factisk Folkene Anvisning paa at antaste deres egne souvereane Rettigheder.

En i dette Diemed i Berlin af de derværende Katholiker talrig besøgt Forsamling indgav allerede i Begyndelsen af

October en Adresse til Kongen, hvort han mindes om Løfter, han baade i sin Throntale af 1867 og senere har givet sine katolske Undersaatter om Beskyttelse af deres Rettigheder og billige Krav paa Høvdelsen af deres kirkelige Overhoveds Værdighed og Uafhængighed. Den i Mainz d. 9. Nov. afholdte Forsamling overværedes af Biskop v. Ketteler og flere af Rhinlandets notableste Mænd. Forsamlingen sluttede sig til Fuldaprotesten, og vedtog Adresser til den h. Fader saavel som til Storhertugen af Hessen. I Baiern har Erkebiskoppen af München for kort Tid siden henvendt sig til Kongen med Begjæring om, at han vil gjøre sin og Baierns hele Indflydelse gjældende, for at gjen-erhverve den h. Fader hans Uafhængighed. Kongen svarede herpaa, at hans Regering allerede havde indledet det Fornødne til i dette Diemed, i Forening med de øvrige katolske Magter, at varetage den h. Stols ogsaa ham som katolsk Fyrste nærliggende Interesser. Den katolske Befolkning i hele Sydtyskland er ligeledes i stærk Bevægelse, og man er overalt enig om, at det er alle Katholikers Pligt, uden Hensyn til deres noksaa ringe Antal paa ethvert enkelt Sted, og uden Hensyn til den større eller mindre Sandsynlighed for, at det vil faae nogen udvortes Betydning, eller være til Nytte for den h. Fader — at protestere mod det Skete, og opfordre deres Regenter til at fratagge sig al Medskyld i den mod Kirkens Overhoved forevæde Udaad, samt efter Evne optræde som hans Beskyttere.

Østerrig. Greve v. Beust og det romerske Spørgsmaal. Det katolske Casino „Mariabilf“ i Wien havde besluttet, i Anledning af Begivenhederne i Rom, at indgive en Adresse til Greve v. Beust, for at forestille ham, hvor magtpaaliggende det er alle østerrigske Katholiker, at Regeringen har Villie til at beskytte deres høieste kirkelige Overhoveds Rettigheder, Frihed og Uafhængighed, og d. 6. October mødte en Deputation hos Rigskansleren for at overrække ham denne Adresse. Ifølge Bladet „Waterland“ gav Greven følgende Svar: „Jeg vil nøie prøve dette Andragende, og senere give skriftligt Svar saavel paa det, som paa et lignende fra den katolske Forening i Salzburg. Hvad Begivenhederne i Rom angaaer, da beklager jeg meget den Maade, hvorpaa Pressen har udtalt sig herom. Medens dette et steet med en Frivolitet, som har saaret de agtværdigste Følelser og krænket selve Sagens Værdighed, har man fra en anden Side laant Dre til den Vagvaskelse, at

Regeringen, og navnlig jeg personlig, skulde have Andeel i den romerske Katastrofe, eller skulde have opmuntret Italien til Udførelsen af dets lange nærede Planer. Dette er en afgjort Usandhed. Jeg gjør Intet uden Hans Majestæts Villigelse, og jeg kan forsikre, at der i dette Tilfælde er gjort Skridt til Gunst for Paven, men at de desværre ere blevene uden Virkning. Men hvad der nu er skeet i Rom, lod sig isærligt allerede dengang, da den franske Besætning forlod Kirkestaten, med Sikkerhed forudsæe. Man siger vel, at Østerrig har Intet gjort for at forhindre det; men en Demonstration, som man ikke kunde give Eftertryk, vilde forblevet uden Virkning, og dette vilde kun have compromitteret Østerrigs Anseelse, medens det for Diebliffet var umuligt at begynde en Krig med Italien. Man har berettet, at Grev v. Trautmansdorff havde fundet en uvenlig Modtagelse hos Paven. Dette er aldeles arigtigt; han blev tvertimod meget venligt modtagen, og Cardinal Antonelli ved fuldkomment at vurdere den Situation, hvori Østerrig med Hensyn til dette Anliggende befinder sig. Jeg erkjender, at der maa drages Omhu for at jikkre Pavens Frihed og Uafhængighed som Kirken's Overhoved, som overhovedet for at gjøre den nærværende Tilstand i Rom taalelig, og jeg skal Intet undlade for at opnaae dette. Man har vel ofte gjort Hentydninger til min Confession som Protestant, og paa- itaaet, at den havde Indflydelse paa min Behandling af Stats- sager. Men dette er ingenlunde Tilfældet; det kan jeg paa Ere og Samvittighed forsikre. Ved Behandlingen af ka- tholske Anliggender har jeg ofte iagttaget langt mere Tilbage- holdenhed, og taget Sagen alvorligere, end mange katholske De- puterede og Medlemmer af Herrerne's Huus. Den Frivolitet, hvormed visse Blade optræde i disse Spørgsmaal, gjør mig meget ondt; men jeg er ikke istand til at forhindre Sligt."

— Den patriotiske Folkeforening for Nedøsterrig foran- staltede d. 7. November i Wien en storartet Manifestation for den h. Fader. Flere tusinde Mænd af alle Stænder havde indfundet sig. Her faldt harmfulde Ytringer om den øster- rigske Regerings Passivitet i denne Sag, der beteg- nedes som en Fattigdomsatteft og Falliterklæring. — En lig- nende katholsk Tilkjendegivelse fandt Sted i Linz, hvor c. 4000 Medlemmer af den katholske Folkeforening for Øverøsterrig — for største Deelen Landmænd og Bønder — indfandt sig for, ligesom den wienfke Forsamling, at minde Regeringen om dens Pligter mod Kirken og dens Overhoved, og i Adresser til den

h. Fader at udtale deres Følelser af harmfuld Smerte og inderlig Deeltagelse.

Münster. Seminariedirektoren i Osnabruck, Hr. Anton Kohues, er af høiarv. Hr. Biskop Brinkmann udnævnt til Generalvicar.

Kjøbenhavn. De forskjællige Beretninger, vi efter d. 20. September have bragt om den italienske Regerings Foranstaltninger i Rom have allerede i sig selv røbet de Motiver og Hensigter, der lede dens hele Fremgangsmaade mod Kirkens Overhoved. Det er derfor ikke uden Interesse, med de virkelige Facta at sammenstille et officielt Document, der giver en kortfattet sammenhængende Fremstilling af de ædle Bevæggrunde og heldbringende Planer, hvormed hiin Regering retfærdiggjør sin Udfærd ligeoverfor den for nærværende Tid herstfende Forvirring i den almindelige Retsbevidsthed. Det heder saaledes i et af Wienerbladet „N. fr. Presse“ meddeelt, de itatienste Kamre forelagt Lovudkast, samt i en dermed overensstemmende Circulardepesche af 18. October, der handler om Garantierne for den h. Stols Uafhængighed:

„Paven og den h. Stols politiske Autoritet er fra nu af ophævet i Italien; men Paven forbliver fuldstændig uafhængig i Udøvelsen af sine kirkelige Rettigheder. Som den katholske Kirkens Overhoved skal han nyde alle de Gæsrættigheder og Friheder, som høre til en Souveræns Prærogativer. Han raader frit over sin Hofstat; og alle fremmede Prælater og kirkelige Ordener skulle i Rom nyde fuld Immunitet, hvad enten de ere kaldte derhen som Medlemmer af et almindeligt Concilium, eller af andre Grunde opholde sig der. Den h. Stol skal frit og uhindret kunne vedligeholde Forbindelsen med de udenlandske Magter og Udlandets katholske Geistlighed. En særegen Post- og Telegrafstjeneste stilles til dens Raadighed. Fremmede Magters Repræsentanter ved den h. Stol nyde de samme Rettigheder og Friheder som ved andre souværne Hoffer. De pavelige Legater blive behandlede som andre Gesandter fra fremmede Souværnere. Paven og Kirken skulle have den meest uindskrænkede Frihed til at offentliggjøre alle personlige og conciliariske Foranstaltninger, for saaledes at forebygge enhver Conflict mellem Stat og Kirke. Italien betragter Paven som en fremmed Souværan (!), og han nyder over hele Kongeriget de en Saadan tilkommende Gæsrædsvisninger. Italien har endvidere at udrede Hs. Helligheds og hans Hofstats Apanager, samt at overtage

hele Beløbet af Kirkestatens Statsgjæld. Til Beroligelse (!) for hele den katholske Verden og de katholske Regeringer erklærer Italien sig beredvil- lig til at garantere (!) Kirkens Friheder og Paven's Uafhængighed, og lade begge Dele sanctionere ved en international Overenskomst. Ved disse Erklæringer troer den italienske Regering at kunne constatere for Europa, at det er dens Villie, overensstemmende med Principet: den frie Kirke i den frie Stat — at agte Paven's Souverænitæt" (!).

Naar man sammenholder dette Actstykke med Alt hvad der baade tidligere og i de sidste to Maanedes er skeet i Ita- lien, kan man neppe være tvivlsraadig om dets gode Hensigter!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 4de December. 2den Søndag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Esterm. Adventsaudagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsaudagt med Prædiken. — 5. M. Barbara, Jomfru og Mart. 6 St. Nikolaus, Biskop. 7. D. Fastedag. Ambrosius, Biskop og Kirkelærer; 8 $\frac{1}{2}$ Messe for Ansgarinsforeningens Medlemmer. 8. Co. Marias ubesmittede Undfangelse (feires of- fentlig førstkomme Søndag). 9. F. Fastedag. Petrus Chrysolegus, Biskop. 10. L. Translation af den h. Jomfrus Huus til Loretto.

Søndagen den 11te December. 3die Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Festsaudagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festsaudagt med Prædiken. — 12. M. Vicelinus. Biskop. 13. St. Lucia, Jomfru og Martyr. 14. D. Fastedag, Dec- tavedag. 15. Co. Octav af Marias ubesmittede Undfangelse. 16. F. Fastsaudagt. Eusebius Martyr. 17. L. Faste- dag. Damasus, Pave.

NB. Dnsdag den 14de, Fredag den 16de og Lørdag den 17de December ere kirkelige Quartember-Fastedage.

„Katholsk Kirkeidenté“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionær, Sr. Grosferer C. B. Rohrer, Gothersgade Nr. 5. og i alle Poststeder; i de danske Stater: paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende

Attende Aargang.

N° 26. Søndagen den 18de December. 1870.

Indhold: Encyclica fra Hans Hellighed Pius IX. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Encyclica fra Hans Hellighed Pius IX.

til alle Patriarcher, Primater, Erkebiskopper, Biskopper og andre Kirkehyrder, som ere forbundne med den Apostoliske Stol.

Naar Vi see hen til den lange Række af fortsatte Volds- handlinger, som den piemontesiske Regering i Løbet af nu alt mange Aar har tilladt sig for at omslyrte Vort verdslige Herredømme, hvilket det guddommelige Forsyn har forlenet denne Apostoliske Stol i det særegne Siemed, at det skulde sikke den h. Petri Efterfølgere den for deres aandelige Herredømmes frie Udøvelse nødvendige Uafhængighed, da maatte vel Vor Sjæl i sit inderste Dyb gribes af den bitterste Smerte, ved at skulle opleve Gjennemførelsen af disse underfundige Planer imod Guds Kirke og denne h. Stol. I denne sørgelige Tid, da hiin Regering stadig har forfulgt sine uheldbringende Raadslutninger, og tilsidst imod al Ret med Vaabenmagt fuldbyrdet det allerede forlangt forberedte sacrilegiske Angreb paa Vor h. Stad og de øvrige Stæder, som den tidligere Usurpation havde ladet os beholde, kunne Vi med Føie, idet Vi i dyb Ydmyghed tilbede

Guds hemmelighedsfulde Raadslutninger, anvende hiint Ord af Propheten paa Os: „Jeg græder, og mine Dine fyldes med Taarer, thi Trøsteren, som vederkvæger min Sjæl, er vegen langt bort fra mig; jeg har mistet mine Børn, fordi Fjenden er bleven mig overmægtig.“ (Klagesf. 1, 16).

Allerede for lang Tid siden have Vi, ærværdige Brødre, tilstrækkelig oplyst Eder om Gangen i dette troløse Angreb, og gjort den katholske Verden bekendt med dets hele Fremgangsmaade. Vi have gjort dette i flere Allocutioner, Encycliker og Brever, som til forskjellige Tider ere holdte og udstedte, nemlig under 1. Nov. 1850, 22. Jan. og 26. Jult 1855, 18. og 28. Juni og 26. Septb. 1859, 19. Jan. 1860, og i det Apostoliske Breve af 26. Marts 1860 samt de derpaa følgende Allocutioner af 28. Sept. 1860, af 18. Marts og 30. Sept. 1861, og af 20. Sept., 17. Oct. og 14. Nov. 1867. Disse Documenter godtgjøre paa det klareste de store Uretfærdigheder, som den piemontesiske Regering allerede før den i de sidste Aar begyndte, og nu iværksatte Erobring af Kirkestaten har tilladt sig mod Vor og denne h. Stols højeste Autoritet. Den har nemlig udstedt Love, som stride imod al naturlig, guddommelig og kirkelig Ret; den har underkastet Religionens Tjenere, de religiøse Corporationer og selv Biskopperne den uværdigste Behandling; den har troløs brudt de med den Apostoliske Stol afsluttede høitideligste Overenskomster, og haardnakket benægtet deres ukrænkkelige Retsskyldighed samtidig med, at den tilkjendegav den Hensigt at slutte nye Overenskomster med Os. Det fremgaaer klart af disse Actstykker, ærværdige Brødre, hvad Efterverdenen af dem sikkert vil kunne overtøye sig om: ved hvilke Rænker, ved hvilke underfundige og uværdige Agitationer denne Regering er bleven istand til at undertrykke den h. Stols retfærdigste og helligste Rettigheder; og man vil tillige erkjende, hvad Vi, saavidt det stod til Os, have gjort, for at modvirke dens stedse vøgende Anmasselser og forsvare Kirkens Sag. I vide det vel, hvorledes denne samme piemontesiske Regering i Aaret 1859 ved hemmeligt udbredte

Skrivter og indsnegne Urofstiftere, ved Uddeling af Vaaben og Penge har ophidset de fornemste Stæder i Provindsen Emilia til Oprør, hvorledes man snart derefter ved Folkeforsamlinger og tilsnegne Afstemninger foranstaltede et Ekin-Plebiscit, samt hvorledes Bore i hine Egne beliggende Provindser under denne Maste, og tiltrods for alle Belsindedes Protest, bleve løsrevne fra Bort faderlige Herredømme. Det er ikke mindre bekjendt, hvorledes i det paafølgende Aar denne Regering, for at kunne bemægtige sig andre den h. Stol tilhørende Provindser, navnlig dem som ere beliggende i Picenum, i Umbrien og i Patrimonium Petri, under de trædsfeste Forsikringer og Foregivender med en stærk Hærmagt omringede, og ved et uforudseet Angreb overfaldt vore Soldater og den frivillige Skare af unge katholske Mand, som i religios Vegeistring, og drevne af Kjærlighed til deres fælleds aandelige Fader, fra alle Dele af Verden vare ilede hertil for at forsvare Os, samt i en blodig Kamp besie- rede disse vore heltmodige Sønner, som ikke havde nogen Auelse om det pludselige Overfald, men ikke desto mindre uforfærdede gik i Døden for at forsvare deres Tro. Enhver kjender jremdeles det skamløse Hykleri, hvormed denne Regering, for at formindske det Forhadte ved denne sacrilegiste Usurpation, ikke har undseet sig ved at forsikre, at den har bemægtiget sig hine Provindser for der at gjenoprette den offentlige Orden, uagtet den i Virkeligheden overalt har befordret Udbredelsen af falske Grundsætninger samt af de til disse svarende Handlinger, overalt givet de ugudeligste Videnskaber frit Raaderum, hjemsegt de ærværdige Biskopper og Geistlige af enhver Rang med ufortjente Straffe, givet dem til Priis for offentlige Forhaanelser, og ladet deres Forsølgere saavelsom dem, der endog have haanet den ypperstepræstelige Værdighed i Vor Kongheds Person, forblive ustraffede. Det er tilmed bekjendt, hvorledes Vi, overensstemmende med Vor Stillings Pligter, ikke alene stedse have modsat Os den Fordring, man gjentagne Gange har stillet til Os, at Vi, ved forræderisk at give Kirkens Eiendomme og Rettigheder til Priis, eller ved en ugudelig Alliance med Usur-

pationens Ophavsmænd skulde nedværdige Os til at forraade vor Blygt, men ogsaa, hvorledes Vi have nedlagt de høitideligste Protester for Gud og Mennesker mod disse ugudelige Planer og Handlinger, der stride imod al guddommelig og menneskelig Ret, og have erklæret disse Foretagenders Ophavsmænd og Haandlangere for hjemfaldne til de kirkelige Straffe, og, forsaavidt det var nødvendigt, paa ny belagt dem med disse Straffe. Det er endelig bekjendt, at den fornævnte Regering desuagtet med Haardnakthet har fortsat sin rænkefulde Fremgangsmaade, og ved underfundige Agitationer af enhver Art uafslædig arbejdet paa at fremkalde oprørte Bevægelser i de Os hidtil levede Provindser, og navnlig i selve Vor Stad. Men da disse Forsøg paa Grund af Vore Soldaters urokkelige Trofskab og Vort Folks vedvarende og offentlig erklærede Kjærlighed og Hengivenhed aldrig fik det forønskede Udfald, saa brød endelig i Efteraaret 1867 Uveiret løs imod Os, idet Skarer af rnggesløse Mennesker, opflammede af forbrøderisk Raseri og understøttede af denne Regering, satte sig i Bevægelse mod Vort Gæbet og denne Stad, medens en Deel af dem iforveien hemmelig havde taget Ophold her i selve Byen. Af deres Grusomhed og deres Mordvaaben havde Vi og Vore elskede Underfaatter, som det tydelig viste sig, havt det Skrækkeligste at vente, dersom ikke den barmhjertige Gud havde afværget deres Angreb ved Vor Hers Tapperhed og ved den heltemodige franske Nations magtige Vistand.

Men under disse mange Kampe, midt i denne Hærstare af Fare, Bekymringer og Bitterheder, stjaankede imidlertid det guddommelige Forsyn Os en stor Trøst i Eders og Eders Troendes oprigtige Kjærlighed og Hengivenhed, ærværdige Brødre, hvilken I bestandig have lagt for Dagen ved de herligste Tilkjendegivelser og i Sandhed kaltholste Kjærlighedsgjæringer. Og omeudstjøndt de store Fare, der omgave Os, næsten ikke lode os nogen No, saa have Vi dog, styrkede af Gud, aldrig undladt at bære Omsoerg for Vore Underfaatters timelige Belfærd; thi hvorledes det hos Os forholdt sig med den

offentlige No og Sikkerhed, hvorledes her blev forøget for de forskjellige Grene af Videnskab og Kunst, og hvor stor vore Befolkningers Trost og Hengivenhed var, det have alle Nationer havt den bedste Leilighed til at forviise sig om, efterjom talrige Fremmede til enhver Tid, navnlig i Anledning af flere af Os feirede Fester og de aarlige store kirkelige Hoitideligheder, samlede sig i denne Stad.

Under de efter hine Begivenheder paa ny indtraadte rolige Forhold, og medens Vort Folk atter meente sig forviiset om en varig Fred, benyttede Kongen af Piemont og hans Ministerium den Omstændighed, at en forfærdelig Krig udbrød imellem to af Europas mægtigste Nationer. Med den ene af disse havde de vel affluttet en tractatmæssig Overenskomst, hvorved de forpligtede sig til at beskytte Kirkens daværende Besiddelser mod ethvert Angreb af Kristarerne; men uden Hensyn hertil besluttede de nu at bemægtige sig den endnu tilbageværende Deel af Vort Land, ja endog selve Vor Resident, og bringe dem under deres Herredømme. Spørger man, hvad der tilsigtes med denne fjendtlige Invasion, og hvormed man begrunder den, da er det al Verden bekjendt, hvorledes dette udførligt fremstilles i det Brev, som Kongen under d. 8. i afvigte September Maaned stillede til Os, og ved sin Gesandt lod Os overrække. Denne Skrivelse bar vel i vidtløftigt og blændende Ordbram en kjærlig Sons og en katholsk Christens Følelser til Skue, idet den foregav Omhu for Opretholdelsen af den offentlige Orden og for den h. Stols og Vor Persons Beskyttelse, men den fordrede ikke desto mindre, at Vi ikke maatte betragte Tilintetgjørelsen af Vort verdslige Herredømme som en fjendtlig Handling, men at Vi frivilligt skulde give Afkald paa samme, i Tillid til de forsængelige Lovter, hvormed Kongen meente at kunne opnaae en Overensstemmelse mellem det italienske Folks Onsker og den Romerske Paves geistlige Autoritets Frihed. Ved at see, hvorledes man ved disse Talemaader forsøgte at skjule og besmykke de Volds handlinger, som man stod i Begreb med at gennemføre, maatte Vi tilviise falde i den største Forundring,

og kunde kun beklage den Konges uslykkelige Stæbne, som, hildet i Uretfærdighedens Raadslutninger, daglig tilføier Kirken nye Saar, og, idet han mere seer hen til Mennesker, end til Gud, ikke betænker, at i Himmelen throner Kongernes Konge og Herskernes Herre, der „ikke vil gjøre Undtagelse med noget Menneskes Person eller undsee sig for nogen Storhed, fordi Han har skabt den Ringe som den Store; men de Mægtige venter den haardeste Straf“ (Viisd. 6, 8. 9).

Med Hensyn til hine Fordringer, som man stillede til Os, tovede Vi ikke med, i Medfør af Vort Embedes og Vort Samvittigheds Bydende, at følge Vore Forgængeres Fodspor, og fornemmelig det af Pius VII., salig Ihukommelse, givne Exempel; og Vi tilegne Os derfor ganske de Følelser, som hans ubescirede Sjæl udtalte, dengang han befandt sig i en Stilling, der fuldkommen lignede den, hvori Vi nu befinde os. „Vi kom ihu,“ siger han, „med den h. Ambrosius, at, da Raaboth, en retfærdig Mand, som eiede et Viinbjerg, blev bedet af Kongen om at overlade ham sin Viingaard for at plante Raal i den, svarede ham: Det være langt fra mig, at jeg skulde sælge mine Forfædres Arv. Saameget mindre kunde Vi ansee det for Ret at priisgive en ved sin Ælde saa hellig Arv — denne h. Stols verdslige Herredømme, der ikke uden det guddommelige Forsyns oienlynlige Førelse i en saa lang Række af Aarhundreder har været i Vore Forgængeres, de Romerske Pavers Besiddelse —, saalidt som Vi stiltiende kunde samtykke i, at man bemægtiger sig den katholske Verdens Hovedstad, for, efterat have omslyngtet og tilintetgjort den ufærlige Regeringsform, som Jesus Christus har efterladt sin h. Kirke, og som Han ved de af den Helligaand givne Love har ordnet, i dens Sted at indføre en Lovgivning, som ikke blot strider mod de h. Canones, men er aldeles uførenelig med Evangeliets Forskrifter, samt for, i Righed med hvad der ved saadanne Leiligheder pleier at skee — at indføre en ganske ny Tingenes Orden, som aabenbart gaaer ud paa at stille

„alle Secter og forfængelige Religionsystemer paa lige Linie
„med den katholske Kirke.

„Naboth forsvarede sin Viingaard endog med sit eget
„Blod. Skulde da ikke Vi, ihvad Følger det end maatte have
„for Os, forsvare den h. Romerske Kirkes Rettigheder og Be-
„siddelser, til hvis Bevarelse — saavidt det staar til Os —
„Vi have forpligtet os med en høitidelig Eed? Eller skulle Vi
„ikke tage den Apostoliske Stols Frihed, som er saa noie for-
„bunden med hele Kirkens Frihed og Velfærd, i Vor Be-
„skyttelse?

„Men hvor hensigtsmæssig og nødvendig denne verdslige
„Magt er, for at betrugge Kirkens øverste Hyrde en sikker og
„fri Udøvelse af den ham over hele Jordkredsen betroede aande-
„lige Magtsfulde, derfor kunne, om end alle andre Grunde
„fattedes, netop de nærværende Tildragelser afgive de meest fyl-
„destgjørende Beviser.“

I Overensstemmelse med disse Følelser og Beslutninger, hvilke Vi i flere af Vore Tiltaler gjentagne Gange og afgjort have udtalt, have Vi i Vort Svar til Kongen bestemt afviiist hans uretfærdige Fordringer, men dog saaledes, at Vi tydeligt røbede den bitre Smerte, forenet med den faderlige Kjærlighed, som aldrig fornægter sin deeltagende Umhu selv ligeoverfor Børn, der ligne den trodsige Absalon. Men Vort Svar var endnu ikke afgaaet til Kongen, for denne under Vort Herredømme hidtil rolige og fredelige Stad blev besat af hans Hær. Forgjæves søgte Vor Hær at gjøre Modstand; den blev med Lethed overvældet og adspredt. Vi have saaledes paa hui uslykfelige Dag, den 20. September, seet Vor Stad, Apostelskrstens Sæde, den katholske Religions Midtpunkt og Folkenes Tilflugtssted, beleiret af mange Tusinder af Bevæbnede, og have med Smerte været Vidne til, at dens Mure bleve nedskudte, dens Huse ødelagte af Fjendens Kasteskjts, og endelig Vhen selv tagen med Magt — paa den Konges Befaling, som kort iforveien saa eftertrykkelig havde forfikkret Os om sin sønlige

Kjærlighed til Os og sit trofaste Sindelag mod den katholske Religion.

Hvad kunde der vel da paa denne Dag møde Os, og med Os alle Belsindede, som var sørgeligere end dette? Neppes vare de fjendtlige Tropper rykkede ind i Vor Stad, og med dem en stor Mængde fremmed Bøvel, før man strax saae al offentlig Orden forstyrret. Vi saae da selve Vort høieste Præstedømmes Værdighed og Hellighed i Vor ringe Person angrebet i ugudelige og spottende Taler; Vi saae, hvorledes Vore trofaste og Os hengivne Forsvarere bleve givne til Priis for en hver Art af Bagvaskelser og Mishandlinger, og hvorledes Dvermod og Tøilesløshed ufortøvet hævede deres Hoved der, hvor man kort iforveien kun saae Vidnesbyrd om den omme Kjærlighed, hvormed Børn søge at lindre deres fælleds Faders Smerte. Fra denne Dag af er der under vore Dine skeet Ting, som ikke kunne omtales, uden at fremkalde alle Belsindedes retfærdige Harm; thi usædelige Bøger, fulde af Løgne og ryggesløse Gudsbespottelser, blive for lave Priser salbudte og udbredte; en Mængde Dagblade sættes i Omlob, som gaae ud paa at undergrave den almindelige Følelse for Ret og Sædelighed, paa at nedværdige Religionen og ophidsse den offentlige Mening mod Os og denne Apostoliske Stol; usædelige og smudsige Billeder og andet lignende stilles offentlig til Skue, for at give hellige Personer og Gjenstande til Priis for al Verdens Spot og Latter; man foranstalter offentlige Tressbeviisninger og opreiser Tæreminder for Personer, som Loven og Domstolene have tilkjendt Straf for de sværeste Forbrydelser, medens man har overvældet Kirkens Tjenere med de hadefuldeste Anklager, og har krænket Flere af dem paa det dybeste ved personlige Fornærmelser, ja endog tilføjet dem legemlig Overlast. Man har underkastet forskjellige religiøse Foreningers Huse uretfærdige Huusundersøgelser, lagt Beslag paa Vort Qvirinalste Palads, og paa den brutaleste Maade hefalet en af Vore derboende Cardinaler øieblikkelig at fraslytte det; og paa samme Maade bleve andre Geistlige og Flere af Vort Hof's Embedsmænd udviste af samme, og paa

mange andre Maader forulempede; man har endelig udstedt Love og Decreter, som aabenbart krænke og tilintetgjøre Guds Kirkes Frihed, Immunitet, Eiendom og Rettigheder. Alle disse sørgelige Under ville, saafremt ikke Gud i sin Barmhertighed afvender dem, til vor ubeskrivelige Smerte stedse gribe videre om sig, medens Vi, fordi Vor nærværende Stilling forhindrer Os i at anvende noget Lægemiddel imod dem, fra Dag til Dag mere levende blive erindrede om, at Vi befinde os i Fængselskab, og savne den fuldkomne Frihed, om hvilken den indtrængte fremmede Regering i loagnagtige Ord forkynder Verden, at den har ladet os beholde den til fri Udøvelse af Vort Apostoliske Embede, og om hvilken den pralerist foregiver, at den endog vil sikke Os den ved saakaldte „foruødne Garantier.“

Vi kunne her, ærværdige Brødre, ikke forbigaae en anden, Eder udentviol noksom bekjendt Forhaanelse af Vor Stilling og Værdighed. Net som om den Apostoliske Stols Besiddelser og dens ved saa mange Adkomster helligede og ukrænkelige Rettigheder, hvilke den saamange Aarhundreder igjennem stedse har haandhævet og uroffeligt fastholdt, nu vare bleve tvivlsomme, og som om de strenge Censurer, til hvilke, uden nogenfømhelst nærmere Forklaring, alle de, som gjøre Indgreb i hine Rettigheder og Besiddelser, ere hjemfaldne, kunde tabe deres Gylbig-
hed ved en Folkeopstand og ved dens Vederes frække Overmod: saaledes har man, for at besmykke hine sacrilegiske Anmasselser, og med Foragt baade for Natur- og Folkeretten, med stor Pomp gjentaget Opførelsen af den samme blandende Comedie, som man alt tidligere ved Anvendelse af terroristiske Magtmidler havde foranstaltet opført i de Os dengang frarøvede Provindsfer. Denne Folkeafstemning og det ved samme tilveiebragte Plebiscit har tjent de Personer, der altid hilse Ondskabens Idrætter med Bifald, som en velkommen Anledning til at vise deres Foragt for de kirkelige Censurer, ved at føre Oprørsbanneret i Triumf igjennem Italiens Stæder, under trodsfende Ringeaagt for den ulige større Fleerhed af det italienske Folks virkelige og sande Overbeviisning. Men disses Religion,

Fromhed og Trost for os og den h. Kirke er for nærværende Tid paa saa mange Maader undertrykt, at de ikke frit tør ytre deres Følelser og Meninger.

Forat da Vi, hvem Gud har sat til at vogte og regere hele Israels Hus, og til at være Religionens og Retfærdighedens øverste Beskytter, og hvem Han har beskikket til at være en Talsmand for Kirkens Rettigheder, — for at Vi ikke enten ligeoverfor Gud eller Mennesker skulle anklages for, at Vi have tiet til alt dette, og ved vor Tausked have billiget denne ugudelige Forstyrrelse af den lovlige Orden, saa gjentage og bekræfte Vi herved, hvad Vi i de ovenfor omtalte Allocutioner, Encycliker og Breve ved andre Leiligheder, og senest i den Protest, som Cardinal-Statssecretairen d. 20. Septb. efter Vor Befaling og i Vort Navn rettede til de herværende Gesandter, Ministre og Forretningsførere for fremmede Regeringer, høitidelig have erklæret, og atter her for Eder, ærværdige Brodre, paa det høitideligste erklære: at det er Vor Hensigt, Forsæt og Villie, at bevare alle den h. Stols Besiddelser og Rettigheder uformindestede og ubeskaarne, og saaledes overgive dem til Vore Efterfølgere, samt at ethvert Indgreb i dem, saavel det nærværende som ethvert af de tidligere, ere uretfærdige og ugnldige Volds handlinger, og at Vi hermed for alle kommende Tider forkaste og fordømme alle de af fremmede Oprørere iværksatte Foranstaltninger, som gaae ud paa at give de nærværende Tilstande Varighed, hvad enten disse Foranstaltninger allerede maatte være fuldbyrdede eller endnu blot ere paataente.

Vi erklære tillige og bevidne det offentlig for Gud og hele den katholske Verden, at Vi befinde os i et Fængenskab, som ikke tillader os en sikker, uhindret og fri Udøvelse af Vort høieste Hvirdeembede.

Vi erklære tillige hermed aabent og for al Verden, idet Vi adlyde den h. Pauli Formaning, naar han siger: „Hvad Samfund har Retfærdighed med Uretfærdighed, eller Lys med Mørke, Christus med Belial? (2. Cor. 6, 14. 15.):“ at Vi, ihukommende Vort Embede og den høitidelige Sed, som binder

Os, aldrig ville samtykke i nogenfombelst Beslutning, der paa nogen Maade forkleiner eller tilintetgjør Bore, eller snarere Guds og den h. Stols Rettigheder; og Vi erklære ligeledes, at Vi med den guddommelige Naades Bistand ere rede til for Christi Kirke i Bor høie Alder indtil den firdste Draabe at tømme den Videlfernes Kalk, som Kristus selv først værdigede at tømme for den, men at Vi aldrig ville bøie os for de ugedelige Fordringer, man stiller til Os. Vi gjentage herom hvad Bor Forgænger Pius VII. sagde: „At øve Vold mod „denne h. Stols Myndighed, at losrive dens verdslige Magt „fra den aandelige, at fiske Overhydens og Fyrstens Magt „fra hverandre, det er at forstyrre og tilintetgjøre Guds Værk, „det er at tilføie Religionen den største Skade, og berøve den „det virksomste Middel, hvormed Kirkens øverste Hyrde og Styrrer, „som Guds Stedfortræder, kan yde de over hele Jordkredsen ad- „spredte Katholiker Beskyttelse og Hjælp, saa ofte de tage deres „Tilflugt til hans aandelige Magt, hvilken Ingen har Ret til „at antaste (Allocution af 16. Marts 1808).“

Da imidlertid Bore Formaning, Fordringer og Protester ere forblevne uden Virkning, saa erklære Vi i den Almægtige Guds og de h. Apostlers Petri og Pauli Navne, saavel som i Kraft af Bor egen Fuldmagt, for Eder, ærværdige Brødre, og igjennem Eder for hele Kirken: at Alle, uden Hensyn til hvilken Værdighed de beklæde — maatte denne Værdighed end synes at have Krav paa særlig at betegnes — at Alle de, som have deeltaget i Angrebet paa nogenfombelst Deel af Bort Gebet, og taget denne hellige Stad i Besiddelse, eller have Medskyld i nogen enkelt Deel af denne Usurpation, saavel som Alle, der ved Befalinger, Tilskyndelse, Hjælp, Raad, Begunstigelse, under hvad Paaskud eller paa hvad Maade dette end maatte være skeet, have bidraget til Sværfsættelsen af de forømtalte Ting, eller personlig have medvirket til deres Sværfsættelse, i Medfør af Bestemmelserne og Ordlyden af Bor ovenfor anførte Apostoliske Skrivelse af 26. Marts 1860, ere hjemfaldne til det store B and, saavel som til de øvrige Censurer

og Straffe, saaledes som disse ere fastsatte af de h. Canones, de Apostoliske Constitutioner, de almindelige Conciliers og navnlig den Tridentinske Kirkeforsamlings Beslutninger.

Men, efterdi Vi tillige ihukomme, at Vi her paa Jorden repræsenterer Ham, „som er kommen for at søge og frelse det Fortabte,“ have Vi ikke noget inderligere Ønske, end at kunne aabne Vor faderlige Favn for alle dem blandt Vore Sønner, der ville vende tilbage fra den Vildfarelsens Vej, hvorpaa de befinde sig. Derfor opløste Vi Vore Hænder mod Himlen, og, idet Vi anbetroe og overgive Vor retfærdige Sag til Gud, fordi den med mere Ret maa kaldes Hans, end Vor Sag, bede og besværg Vi Ham i Vort Hjertes Ødmundhed ved Hans grundløse Barmhertighed, at Han i Vor nærværende betrængte Stilling vil staae Os og Sin Kirke bi med Sin mægtige Hjælp, og i Sin Naade og Godhed bewirke, at Kirkens Fjender, i Betragtning af den evige Fordærvelse, som de nedkalde over sig, maae tænke paa, før Havnens Dag kommer, at formilde Hans Retfærdigheds forfærdelige Domme, forandre deres Tænkemaade, og saaledes aftorre deres h. Moder Kirkens og Vore Taarer.

For at Vi imidlertid kunne opnaae denne store Belgjering af den guddommelige Godhed, saa formaner Vi Eder, ærværdige Brødre, paa det Indstændigste, at I tilligemed de til Eders Omforg overgivne Troende forene Eders inderligste Bønner med Vore, forat Vi saaledes Alle i Forening med den allerfalsigste Jomfru og ubesmittede Gudsmoder Marias og de hellige Apostle Petri og Pauli Forbønner, kunne trædre frem for den guddommelige Barmhertighedens Naadethrone. Thi „Guds Kirke har lige fra dens første Oprindelse og indtil vore Dage mange Gange været stedt i Nød og nedsmækket i Sorg og Angst, men den er stedse paa ny bleven udfriet af sine Trængsler. Om den gjælde Psalmistens Ord: „Fra min Ungdom af have de forfulgt mig, men de fik aldrig Magt med mig; Syndere hamrede paa min Hing som Smede, og deres Ondskab tog ingen Ende.“ Ogsaa nu vil Herren tillade Syn-

dere at tugte de Retsfærdige; men Hans Almagts Haand er ikke forkortet, Hans Hjælp ikke bleven afmægtig. Dgfaa nu vil Han uidentvivel atter befrie sin Brud, som Han har kjøbt sig med Sit Blod, udrustet med Sin Aand, smykket med himmelske Gaver, og tillige beriget med jordiske" (St. Bernhard Br. 244):

Til Slutning, ærværdige Brødre, nedbede Vi Himlens rigeste Naadefatte over Eder og alle Eders Troende, Geistlige og Lægsfolk, og meddele Eder selv tilligemed disse Vore elskede Sønner og Døtre, som Underpant paa Vor inderlige Kjærlighed, af Vort Hjertes hele Synde den Apostoliske Betsignelse.

Givet i Rom ved St. Peter d. 1. November 1870. I Vort Pontificats 25 Aar.

Pius IX., Pave.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Fra Florenz meldes, at Victor Emmanuel først ved Slutningen af Aaret kan ventes at ville indtræffe i Rom. For nogle Uger siden var Afreisen bestemt til d. 30. November.

— En Correspondance af 12. Nov. bekræfter nderligere de tidligere Beretninger om den daglig vøgende Utilfredshed med de nærværende Tilstande. Aarsagerne ere deels af moralisk, deels af materiel Bestaffenhed. Det er nemlig paa den ene Side Forargelsen over de nye Magthaveres og deres Foranstaltningers Irreligiositet og Immoralitet, og paa den Side Indførelsen af de mange hidtil ukjendte Skatter, der bringer Blodet i Røg blandt alle Classer af Befolkningen. I Rom selv har denne Uvillie hidtil indskrænket sig til Ord, men i Provindserne er det paa mange Steder kommet til blodige Sammenstød mellem Befolkningen og de piemontesiske Soldater, af hvilke flere ere dræbte. Den Driftighed, hvormed Revolutionen optræder, foranledigede den h. Fader til d. 10. Nov. at afholde et hemmeligt Consistorium, i hvilket det Spørgsmaal siges at være blevet dis-

cuteret, om, og under hvilke Omstændigheder, Paven kunde forlade Rom. Revolutionspartiet skal nemlig have ifinde at tage en Deel af Vaticanet, nemlig dets Musæer og Gallerier, i Besiddelse, samt at bortfjerne de faa pavelige Gardisier, som befinde sig der for at vaage over Pavens personlige Sikkerhed, og endelig forlange General Kanzlers Udviisning af Rom. Drøftelsen af Spørgsmaalet om Pavens fortsatte Ophold i Rom maa saaledes erkjendes for at have været paatrængende nødvendig.

— Den h. Fader skal have besluttet at forlade Rom samme Dag som Victor Emmanuel betræder Vyen. Man antager vel almindelig, at Pius IX., saalænge Kongens Ophold varer, blot vil trække sig tilbage til Porto d'Auzio; men Piemonteserne maae fatte sig paa, at Paven, saafremt ellers den 79aarige Oldings Sundhedstilstand ikke gjør det umuligt, forlader Italien. I Vaticanet synes man nærmest at have tænkt paa Malta som Tilflugtssted for den landsfugtige Pave.

— Cardinal Antonelli har tilsendt alle katholske Regeringer*) sin af 9. Nov. daterede og i en meget skarp Form affattede Protest mod den italienske Regerings Tilsegnelse af Dvirinalet, og den blev naturligvis først og fornemmelig tilstillet det nysnævnte Cabinet, og overrakt Kongen af Ministrene Panza og Visconti-Venosta. Cardinalen siger blandt Andet: „Dette Palads skylder udelukkende den katholske Christenheds Gavnildhed sin Tilværelse, efter som Byggecapitalen er tilveiebragt ved dens frivillige Gaver; og det maa desaarvsag ansees for Pavernes Privateiendom“. Der befandt sig en Samling af Archiver, og kirkelige Documenter; der have Pavevalgene Aarhundreder igjennem fundet Sted, og Paladset har de til dette Brug svarende Indretninger. Fremdeles ere alle Møbler Pavernes ubestridelige Eiendom, ligesom der ogsaa findes en Mængde Foræringer fra christelige Fyrster og Fyrstinder til Petri Efterfølgere. Til forskjellige Tider have Paverne, paa Grund af dets sunde Velggenhed, benyttet dette Palads som Sommerresidents. Til trods for alle mindelige Forestillinger er man nu brudt ind i det paa samme Maade som Thve og Røvere betjene sig af. Kongen synes at have erkjendt Sand-

*) Dette Ansiggende kan nemlig ikke indankes for nogen anden Domstol, end de katholske Regeringers Retssjælfelse.

heden af Protestens Baaftande, efterfom han overøste begge Ministrene med de bittreste Bebreidelser for, at de alene bare Skylden for denne Handling, og tog en meget unaadig Afsted med dem. Den „kongelige Hadersmand“ synes altsaa allerede at have faaet en Fornemmelse af, at Invasionen med alle dens Følger vil blive en trykkende Byrde for ham.

— Den pavelige Rundskrivelse af 1. Nov. udtaler Excommunicationen over Kong Victor Emmanuel saavel som over alle dem, der have gjort sig til Redskaber for Udførelsen af hans Villie. Ingen er navnet med Navn, men de ere tilstrækkelig betegnede.

— Den demokratifte Folkeforening „Circolo Romano“ arbejder utrættelig paa Befæstelsen af de revolutionære Tilstande, og i ethvert Tilfælde paa Tilveiebringelsen af de denne Bestræbelse ledsagende Skandaler. Denne Forening har saaledes for kort siden fattet den Beslutning, at man skulde gjøre de fornødne Skridt for at udvirke, at al Klokkeringning i Roms Kirker, som en generende Sædvane, for bestandig blev affkaffet. En Correspondance fra Rom af 21. Nov. meddeler dernæst, at denne agtbare Forening Dagen iforveien havde foranstaltet et Oplob udenfor den Deel af Vaticanet, hvor Paven's Gemakker befinde sig, ved hvilken Leilighed en Bøvelsværm paa henimod 300 Hoveder under en forfærdelig Brølen og Snylen, der mindede om hungrige Ulve, forlangte, at Paven skulde affkedige og bortjage Schweitsergarden. Det bør imidlertid bemærkes, at denne Forening kun tæller meget faa Romere blandt sine Medlemmer. De tidligere omtalte Fornærmelser, Forhaanelser og corporlige Mishandlinger mod alle Paven hengivne Personer vedvare fremdeles, uden at Politiet gjør Noget for at forhindre dem. En mærkelig Feiltagelse fandt iøvrigt i denne Retning nylig Sted, idet en russisk Officeer blev gjemmenprynglet paa Gaden, fordi han (i Civildragt) bar et Par Ordensbaand, af hvilke det ene (en russisk Orden) blev antaget for at være en pavelig Orden. Den Mishandlede klagede til Politiet, men maatte lade sig nøie med den Undskyldning, at Politiet kun havde en provisorisk Myndighed! I Kirken St. Augustin forstyrredes Gudstjenesten under den h. Messes Ved, at nogle ryggesløse Personer styrtede ind i Kirken, og i Nærheden af Alteret istemte Garibaldihymnen og andre lignende Sange. Man kan af de her anførte, blandt en Mængde lignende udvalgte Træk gjøre sig et Begreb om den antichristelige Fanatisme, som for nærværende Tid ikke synes

at kjende nogen Grændse for sit blinde og tankeløse Had til den af Religion og Eædelighed baaerne Samsundsorden.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 18de December. 4de Sondag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Adventsandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsandagt med Prædiken. — 19. M. Forventning af Frelserens Fødsel. 20. Ti. Vigilie. 21. D. Fastedag. Thomas, Apostel. 22. Ti. Ferialdag. 23. F. Fastedag, Ferialdag. 24. L. Vigilie til Jule, Fastedag.
- Søndagen** den 25de December. Vor Herres og Frelser Jesu Christi Fødsel. 1ste Zuledag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 5 første Levitmesse. Fra Kl. 6½—9½ hver halve Time en stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Efterm. Veiperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Midnat Kl. 12 første Høimesse. Kl. 12¼ stille h. Messe. Kl. 9 Form. anden Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.
- Mandagen** den 26de December Sanct Stephanus' festlige Mindedag. 2den Zuledag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 27. Ti. Johaunes, Apostel og Evangelist. 28. D. De uskyldige Børn. 29. Co. Thomas, Martyr og Biskop. 30. F. Octavdag. 31. L. Sylvester, Pave.
- Paa Aarets sidste Aften holdes i Sct. Ansgars Kirke Kl. 6 en høitidelig Takkeandagt med Prædiken og Te Deum.
- Sogndagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — S Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — S Kapellet (Toldhobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. V. Løhrer, Gøtbergsvej Nr. 5. og i alle Boglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholisk Kirketidende.

Et Tidsskrift
til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet

af

J. L. V. Hansen.

19de Aargang.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Hr. Grosserer C. S. Kohrer.

N. Gøbens Bogtrykkeri.

1872.

Indholds-Fortegnelse til 19de Aargang.

I. Afhandlinger, Actstykker o. desl.

Hieronymus Savonarola (fortsat fra f. Aargang)	1
Hieronymus Savonarola (sluttet)	17
Kjøbenhavns katolske Svendeforening	25
Den Vaticaniske Kirkeforsamlings i dens 3de offentlige Session be- kjendtgjorte 1ste dogmatiske Constitution om Christi Kirke . . .	33
Et Sidestykke til Kong Herodes	42
Den Vaticaniske Kirkeforsamlings 1ste dogmatiske Constitution (sluttet, Et Tilbageblik paa Aaret 1874)	49
Industrien uden Gud kan ikke blive til Velsignelse	70
Den Vaticaniske Kirkeforsamlings i dens 5die offentlige Session be- kjendtgjorte dogmatiske Constitution om den katolske Tro . . .	81
Den Vaticaniske Kirkeforsamlings osv. (sluttet)	97
Den h. Faders Tale til Rom's Sognepræster og Prædicanter i Fæstetiden	105
Væren om Alterets hellige Sacrament efter den h. Skrift og Kirke- fædrene	115
Væren om Alterets h. Sacrament (fortsat)	129
Den h. Joseph, den katolske Kirkes Skyttsengel	136
Væren om Alterets h. Sacrament (sluttet)	145
Oppositionen mod det Vaticaniske Conciliums dogmatiske Constitu- tion om Kirken	161
Oppositionen o. s. v. (sluttet)	177
Om Forholdet mellem det Himmelighedsfulde i Væren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer	195
Adresse til den h. Fader fra de katolske Menigheder i Danmark	201
Om Forholdet mellem det Himmelighedsfulde o. s. v. (fortsat) . .	209
Festdagene den 16de og 21de Juni	215
Taler i Anledning af den h. Fader Pave Pius IX.' 25aarige Jubilæum	225

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde o. s. v. (fortsat)	249
Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde o. s. v. (sluttet)	265
Fyrst Bismarck og Cardinal Antonelli	272
Søndagens Helligholdelse	281
Søndagens Helligholdelse (sluttet)	297
Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning	313
Det nordiske Kirkemøde	321
Det sociale Spørgsmaal o. s. v. (fortsat)	329
Det sociale Spørgsmaal o. s. v. (fortsat)	345
Den saakaldte Congres af „Gammekatholiker“ i München	352
Biskop Strosmayer og Dansk Kirketidende	356
Det sociale Spørgsmaal o. s. v. (fortsat)	361
Den saakaldte Congres o. s. v. (sluttet)	368
Biskop Strosmayer og Dansk Kirketidende (sluttet)	373
Det sociale Spørgsmaal o. s. v. (fortsat)	377
Det sociale Spørgsmaal o. s. v. (fortsat)	393
Gammekatholikerne og Nyprotestanterne mod Jesuiterne	402
Det sociale Spørgsmaal o. s. v. (sluttet)	409
Det henvundne Aar	425

II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: S. 9, 27, 45, 58, 76, 92, 108, 124, 140, 155, 171, 188, 203, 222, 246, 258, 275, 289, 306, 324, 339, 375, 385, 406, 420, 435.
 — Kjøbenhavn: S. 31, 143, 191, 248, 280, 344, 391, 408, 423. —
 Odense: S. 439. — Fredericia: S. 459. — Randers: S. 459. —
 Lybed: S. 15. — Mainz: S. 527. Tyskland: S. 14, 173, 265, 291, 325, 340, 387, 407. — Cöln: S. 458. — Østpreussien: S. 278. —
 Berlin: S. 311, 389, 437. — England: S. 63, 79, 190. — München: S. 47. —
 Frankrig: S. 61, 79, 142, 207, 223, 276, 309, 376, 406. — Spanien: S. 156. —
 Østerrig: S. 14, 63, 156, 277, 293. — Italien: S. 28, 78, 142, 172, 190, 206, 223, 262, 436. —
 Rusland: S. 30, 111, 391. — Genf S. 295. — Polen: S. 312. — Nordamerica: S. 30, 47, 95, 126, 159.

Katholisk Kirketidende

Mittende Aargang.

N° 1.

Søndagen den 1ste Januar.

1871.

Indhold: Hieronymus Savonarola. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Østerrig, Lybøel.

Hieronymus Savonarola.

(Fortsættelse fra Nr. 25 f. N.)

I selve Florenz havde imidlertid flere Omstændigheder forenet sig, som gjorde Savonarolas Stilling bestandig vanskelige og mere uholdbar. Da nemlig Meget af det, som han i sin overspændte og ham selv bedaaende Sver med prophetisk Sikkerhed havde forudsagt, ikke gik i Opfyldelse, aftog hans Anseelse efterhaanden stærkt iblandt Folket, og Modpartiet reiste sig nu med Kraft mod hans Herredømme; thi Mediceerne havde endnu talrige og indflydelsesrige Tilhængere, som opbøde Alt for at styrte ham og føre dem tilbage til Florenz. For at undertrykke disse Forsøg gjorde Savonarola sig skyldig i vilkaarlige Volds handlinger, og han anklages navnlig af Historiestriverne for, ikke at have gjort noget alvorligt Forsøg paa at forhindre en af Signorien i August 1497 fældet Dødsdom over fem ansete og fornemme Borgere, med Tilfidesfattelse af de gjældende Retsformer. Han bevidnede fiden under sin egen Proces, at han havde været langtfra at tilraade denne Utilbørlighed, hvortil alene Hensynet til den ophidsede Folkestemning foreledte hiin Domstol; og det er medrette blevet betvivlet af hans

Benner, at hans Anseelse blandt Folket dengang skulde have været istand til at forhindre dette Udbrud af Partihadets Hævnjerrighed. Men denne Anklage skadede i saa høj Grad hans Popularitet, at en stor Deel af Befolkningen fra nu af fattede Had til ham. Hertil kom Virkningen af Excommunicationens bullen af 12. Mai 1497, som kort Tid iforveien var indtruffen, og d. 22. Juni oplæstes i alle Kirker i Florenz.

Denne Excommunication var ingenlunde, som man senere har paaftaaet, uretfærdig, men tvertimod aldeles i sin Orden; thi S. havde paadraget sig den og efter Kirkelovene forskyldt den ved gjentagen Uhyldighed ikke blot mod Tilfigelsen til at indfinde sig i Rom, men ogsaa mod andre bestemte pavelige Befalinger i Henseende til Suspensionen fra hans geistlige Virksomhed. Den positive Lov og Ret kan nemlig ikke tage Hensyn til den Enkeltes subjective Anskuelse, men maa holde sig til den objective og factiske Side af Sagen, og denne vidnede afgjort mod Savonarola. Saasnart han havde erholdt Underretning om Bandsattelsen, henvendte han sig i en Skrivelse af 22. Mai til Paven, i hvilken han søgte at godtgjøre sin Uskyldighed, og erklærede, at han til enhver Tid skulde vide, hvad han skyldte Paven som Christi Statholder paa Jorden, og tilføier at han var sig bevidst, at han aldrig havde forebragt Noget, som stred mod den katholske Tro og den h. romerske Kirkes Love og Vedtægter*), samt at han stedse havde været og var fremdeles beredvillig til, i ethvert fornødent Tilfælde at underkaste sig dens Tilretteviisning. Men han protesterede ikke desto mindre haade i et eget Skrivt,

*) S. siger i denne Skrivelse: „Jeg har aldrig lært Nogetjombelst, der strider mod den katholske Tro eller mod Noget af det, som den helige Romerske Kirke billiger og anordner. Jeg har altid underkafstet mig dens Tilretteviisning, og vil, saa ofte det maatte være fornødent, altid paa ny underkaste mig samme . . . Det skal engang blive vittterligt for Verden, om jeg har været en Udbræder af Rættier, eller en Forkæmper for den katholske Sandhed“.

betitlet „Min Apologie,“ og siden i Fastetiden 1498 i sine høist ophidsende Prædikener over 2 Mosebog imod Excommunicationen, som ubegrundet, uretfærdig og derfor canonisk ugyldig. Men, saa stort end Mængdens Tilløb til disse Prædikener var — den Folkegunstens Glorie, der hidtil havde omstraalet ham var ved den sidste Tids Tildragelser mere og mere blegnet. Hans Anseelse blandt Folket sank Dag for Dag, og den 1. Marts 1498 indfattes ved Folkevalg en ny Signorie, hvis fleste Medlemmer vare hans Fjender. Hertil kom, at hans Uhygighed mod Paven vakte Uvillie mod ham hos et stort Antal Geistlige og Ordensmænd. Saaledes saae denne Mand, der kort tilforn havde behersket Florenz med en uindskrænket Myndighed, sig paa eengang omringet af Fjender og Modstandere i alle Classer af Befolkningen. Da var det, at en Munk af hans Kloster, Fra Domenico da Pescia, tilbød sig ved Udproven at godtgjøre Retfærdigheden af hans Lærers og Mesters Sag: Han vilde gaae igjennem et brændende Baal, naar En af Modpartiet til Forsvar for deres Mening om S. vilde gjøre det Samme. Denne Udfordring blev modtaget af en Franciscanermunk; men Gudsdommen kom ikke til Udførelse, fordi Domenico, vilde tage det helligste Sacrament med sig i Alder. Heri saae nemlig det til dette Skuespil forsamlede Folk en aabenbar Gudsbespottelse, og dette havde flemme Følger for Savonarola. Folket overvældede ham med Forhaanelser, og den næste Aften, d. 8. April, udbrød en Folkeopstand imod ham, som kostede flere Mennesker Livet. Han selv blev fængslet og tilligemed sine to Ordensbrødre, Domenico og Silvester Maruffi, ført for Signorien.

Den til Sagens Undersøgelse bestilte Commission, som bestod af 16 verdslige og 2 geistlige Medlemmer, stred strax til Udførelsen af sit Hverv. S. lagde under de Anklager, der reistes imod ham, stor Frimodighed og Fasthed for Dagen, og hans Beltalenhed bragte hans Dommere i kjendelig Forlegenhed. Men Torturen brød hans Kraft, og den uhyfslige

Indbildning, at han var en af Gud oplyst Prophet, og at alle de theokratiske Anordninger og Indretninger, som han i de sidste Aar havde udstedt og iværksat i Florenz, vare begrundede i umiddelbar guddommelig Indskydelse og Oplysning, afløstes nu af Forsagthed og Mistvill. Han erkjendte og bekjendte det Forkerte i hiin indbildte Prophet- og Theokratrolle, som han i de sidste Aar som Folketribun havde spillet; og, da han tilstod, at han i denne Tid havde befundet sig i en unaturlig ophidsset og drømmende Tilstand, blev han domfældt som falsk Prophet og Folkeforsører. Procesacterne bleve sendte til Rom, og, efterat Paven havde stadfæstet Forkastelsesdommen over de Anklagedes Udfærd, udtalte Ottemandscollegiet (den overste Domstol i Florenz) Dødsdommen over Savonarola og begge hans Ordensbrødre. De bleve hængte d. 23. Mai 1498, deres Lig brandte, og Asken strøet i Arnofloden. Alle Tre døde med den største Ro og Hengivelse, i en angerfuld Bevidsthed om deres Skyld, og med en bestemt og fast Bekjendelse af den katholske Tro og deres Vedhængenhed ved Kirken.

Saaaledes endte denne Mand, der i saa mange Aar af sit Liv i klosterlig Stilhed havde levet som en Hellig, og ved sit begejstrede Ord baade paa Prækestolen og i Skriftestolen ført saa mange Sjæle til Kristus, men i sit Livs sidste Aar havde ladet sig henrive af en politisk Exaltation, der drog ham ned i en Malstrøm, som hidførte hans saa tragiske Undergang. Hvad iøvrigt den alvorlige, fædelig rene og strenge, af den inderligste Kjerlighed til Kristus og den katholske Kirke gennemglødede Dominicanermunk fra San Marco i de sidste Aar af sit Liv har fejlet, det har han fuldkommen affonet baade for Gud og Mennesker ved sin Anger, ved sin tragiske Død, og ved den fromme og ægte christelige Maade, hvorpaa han modtog og led den som en Bod for sine Forvildelser. Og derfor vil hans Billede alle Dage fremstille sig for vor Sjæl i den rene, ideale og himmelske Lysskand, hvori det foresvævede hans be-

rømte Landsmand, Maleren Fra Bartolommeo*), da han i from og ærefrygtssfuld Erindring om sin Lærer og Den malede Savonarolas Billede i Klosteret San Marco.

Sælsomt nok er Savonarolas Billede anbragt paa to Steder og i to Omgivelser, der ere saa forstjællige, at man har ondt ved at tænke sig en skarpere Modsatning. I Rom pranger det, malet af Raphaels Mesterhaand i ideal og forklaret Skjønhed ved Siden af de: h. Thomas Aquinos Billede paa Vaticanets uforlignelige „Disputa“**). I Worms seer man ham sidde ved Luthers Fødder med et isandhed caricaturagtigt og næsten dæmonisk Udtryk af Bredde og Had i sine Ansigtstræk. Allerede den Kjendsgjerning, at man i Rom har fundet Savonarola værdig til at indtage Pladsen ved Siden af den h. Thomas, som Troens vidne for den katholske Kirkes heiligste Himmeligbed, turde vel i sig selv være fuldkommen tilstrækkelig til at vise, at den jomfruelige og sædelige rene Munk fra S. Marco i Florenz ikke har fortjent at bringes i Selskab med de Skikkelser, som paa hiint Monument danne Fodstykket for

*) Hans verbtslige Navn var Baccio della Porta, og han var en af den florentinske Skoles berømteste Mestere. S. tragiske Endeligt gjorde et saa rystende Indtryk paa ham, at han fuldkommen forsogede Verden og traadte ind i Dominicanerordenen, hvor han under Navnet Fra Bartolommeo skabte de vidunderlig skjønne og herlige Skikkelser, som bestandig ville blive Gjenstand for Esterverdenens Beundring.

***) Den saakaldte „Disputa“ (Forhandling) er malet af Raphael efter Bestilling af Pave Julius II., og er en storartet Forherligelse af den katholske Kirkes Theologie, hvori Midtpunktet for al theologisk Forforskning, det allerheiligste Sacrament, fremstilles som den Gjenstand, Kunstneren ved dette Maleri har villet forherlige. Paa den øverste Deel af Billedet sees den triumferende Kirkes Herlighed: i Midten Christns thronende i Skyerne, ved Siden af ham Maria og Johannes den Døber; nedenfor: Duen (den Helligaands Sindbillede), og ovenover det Hele Gud Fader, omgivet af Engle. Nedenunder, paa Jorden, seer man en Forsamling af Kirkesædne, Biskopper og Kirkelærere sidde ved begge Sider af et Altar, der bærer Monstrantsjen med den indviede Hostie.

Luthers Forherligelse. Thi han var i sit Hjertes inderste Grund katholisk, og netop hans Strid med Alexander VI. viser ret ved den hele Maade, hvorpaa han forsvarede sig imod ham, hvor katholisk han var, og hvorledes ingen Tanke laae ham fjernere, end en Adskillelse og et Brødsald fra den katholiske Troes og den katholiske Kirkes Sandhed. „Saa affindig er jeg ikke“, udraaber han i den foromtalte Skrivelse, „at jeg skulde forglemme mig selv, og forsætlig vove at udfordre og foragte Christi Stedfortræder paa Jorden!“ Savonarola var ingen Hæretiker, og har ligesaa lidt nogenstunde tænkt paa at blive det. Han var Katholik, og han lærte og levede i den inderligste Overensstemmelse med den katholiske Kirke, og døde i den inderligste Forening med den. Paa Luthermonumentet er han derfor en samme aldeles uvedkommende Skikkelse, thi imellem Savonarolas og Luthers Liv og Være er der en stærkende og aldeles uforligelig Modsatning; og en nærmere Sammenligning mellem den katholiske Dominicanermunk fra Florenz og den apostaterede Augustinermunk i Wittenberg vil i enhver Henseende føre til et for den Sidstnævnte meget ugunstigt Resultat.

Begge disse Mænd gif i deres Ungdom i Kloster, og gjorde det begge imod deres Forældres Villie. Men der viser sig strax en gjenneingribende Forskjæl imellem Begge. Savonarola følte sig hele sit Liv igjennem meget lykkelig og tilfreds i Klosteret, og iagttog og efterlevede med stor Samvittighedsfuldhed sin Ordens Regler og Lovter. Flere af Kirkens Hellige — Philippus Neri, Katharina af Ricci, Frants af Paula — tale med Beundring om hans Livs Reenhed og Hellighed; og flere Paver, deriblandt den lærde Benedict XIV., have anerkjendt dette. Han omtaler S. i en Fortegnelse af Mænd, der have udmærket sig ved et helligt Liv, og siger om ham: „Han har isandhed ført et helligt Liv, og det Ry for Hellighed, som omgav ham i Livet, har overlevet ham efter hans Død.“ Og den berømte italienske Skribent, Muratori, sammenfatter alle

Bidnesbyrd om ham i de Ord: „Det er utvivlsomt, at S. var prydet med de reneſte Sæder og en ſter Fromhed“, ligesom hans Samtidige, Bzovius, ſkriver: „Dengang jeg var i Florenz, levede der en Dominicaner, ved Navn Hieronymus, en Mand af en mønſterværdig reen Vandel, ſom var Gjenſtand for hele Befolkningens Beundring.“ S. følte ſig alſaa lykkelig under Opfyldelſen af Ordenslivets Pligter; men det er noſſom bekiendt, at Luther følte ſig meget utilfreds og uheldig i denne Stand, fordi hans utømmelige Sandſelighed beſtändig reagerede mod dens alvorlige Fordringer. Han ſøgte forgjæves Sindsro og Fred, indtil han fandt en ſtuffende Beroligeſe i ſin eiendommelige Være om Retfærdiggjørelſen, om hvilken vi blot i Forbigaaende bemærke, at den i den følgende Tid blev Kilden til alle de ſygelige Forſøg paa at berolige en ængſtet Samvittighed, ſom have ſpillet en ſaa mærkelig Rolle i Pietiſmens og Sectvæſenets indre Udvikling. Det er endelig ikke mindre bekiendt, at Luther regnede ſig det til en ſtor Fortjeneste offenlig for hele Verden i de ſtærkeſte Haansord at udtale Forkaſtelsesdommen over Alt det, hvortil Savonarola hele ſit Liv igjennem følte ſig knyttet med Kjærlighedens varmefte Begiſtring.

Sammenligne vi herefter beggeſ reformatoriske Virkſomhed i dens Heelhed, da afſpeiler denne i alle Retninger den nyſomtalte Modſætning i Begges Perſonligheder og Character. S. levede, tænkte og virkede ganſke i den katholiſke Kirkes Aand. Den katholiſke Tro og Sædelære vare Grundlaget og Normen for alle hans Reformers; hans mægtige Bodsprædiker grebe alle Hjertes, de bare i religiøs og ſædelig Henſeende de ſkjønneſte Frugter, og fremkaldte i Forening med hans Virkſomhed i Skrifteſtolen en beundringsværdig Fornyeſe af det kirkelige Liv i alle dettes forſkjællige Ytringer. Ligesom han ved Stiftelſen af et lærdt Academie ſøgte at bringe chriſtelige Grundſætninger til almindelig Gynldighed, og inoarbejde den hedenſke Aand, ſom, iſølge den i Italien paa den Tid udbredte

Begeistring for den græske og romerske Oldtid*), truede med at tage Overhaand, saaledes grundede han særegne Broderskaber for de forskjællige Stænder, for ved hyppig Deeltagelse i kirkelige Andagter og gjentagen Deelagtighed i de h. Sacramenter at befæste og fremme det christelige Liv iblandt Folket. Men hvor stor en Afstand er der ikke imellem disse Bestræbelser og Luthers hele Virksomhed! I sin Lære og sine Prædikener stod L. ganske udenfor Kirken og forkyndte det christelige Folk den ligesaa bekvemme, som falsomme og ny Lære, at Troen alene gjør salig, og at Menneskets Gjerninger Intet have at betyde. Han forkastede det h. Messioffer, hvilket Savonarola daglig med den største Erfrenghet og Andagt feirede i en af Mennesker opfyldt Kirke; han forkastede endvidere Skriftemaalet, som optog en saa stor Deel af S.' Tid og præstelige Virksomhed, forkastede endelig den i Gjerningen virksomme christelige Bod, Forsagelse og Selvfornægtelse, der udgjør ligesom Hovedtanken, der lever og aander i alle Savonarolas Prædikener, og førte paa mange Steder i sine Prædikener paa en høist betænkelig og uevangelisk Maade Ordet for de menneskelige Videnskabers frieste Raaderum. Derfor hørte man ogsaa allevegnefra Klager over Sædelighedens Forsald som en Virkning af den nye Lære; og Ingen klager stærkere derover, end Luther selv paa mangfoldige Steder i sine Skrifter, naar han forundrer sig over, at Verden, jo længere hans Lære prædikes, bliver ugudeligere og slettere, og Menneskene overalt lastefuldere, end de varc i Pavedømmets Tid**). Wittenberg blev under Indflydelsen af

*) Da Constantinopel i Aaret 1453 blev erobret af Tyrkerne, flygtede en Mængde græske Lærde med deres store Bogsamlinger til Italien, hvor alle Lærde og Dannede med saa stor Interesse forbybede sig især i den hidtil i Vesterledet kun lidet kjendte græske Literatur, at Christendommen, som det Gamle og Livante, stilledes utilbørlig i Stygge.

**) Vi henviser de Læsere, som maatte tvivle herom, til Döllingers Reformationshistorie. I. S. 293—348, hvor Betydningen og Omfan-

Luthers og Melanchtons reformatoriske Virksomhed — „et andet Sodoma,“ medens Florenz, ved Savonarolas Nidkjærlighed for at fremme en religiøs-sædelig Reformation, i kort Tid blev en af en ægte christelig Aand gjennemtrængt Stad.

(Sluttes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Allerede i Begyndelsen af November blev det Jesuiterne forbudt at aabne deres ved Invasionen afbrudte Forelæsninger, og man lagde kort efter i Kong Victor Emmanuel's Navn Beslag paa Roms Universitet, det saakaldte Collegium Romanum. Det Første man herefter foretog sig var at ødelægge den paa Bygningens høie Frontespids anbragte Indskrift under Korset: *In hoc signo vincēs**). Vi behøve ikke at skildre det Indtryk, som denne Frækhed, saavel som Sønderflagningen af vor Frelser's Monogram (IHS) over Bygningens store Portal, har gjort paa den romerske Befolkning. Collegium Romanum er stiftet af Pave Gregor XIII. (1572—1585), og var udstyret med et rigt Museum, et stort Bibliothek, et Observatorium m. m. Disse tilligemed alle de øvrige videnskabelige Skatte, som Paverne, understøttede af Jesuiterfædrenes Iver for at fremme denne Anstalts Flor, her have samlet, ere blevne et Bytte for Revolutionsmændenes rovgjærrige Havesyge, og gaae saaledes mulig for bestandig tabt for den christelige Verden. Folgen af dette moderne Barbari er bleven, at Antallet af de Studerende, som for d. 20. Sept. beløb sig til 1800, for Diebliftet neppe udgjør 400; thi ingen christeligjün-

get af denne Tilstaaelse ophyses ved en velordnet Række af Citater. Hele anden Deel af dette Bærk meddeeler en Række af Samtidens og den efterfølgende Slægts Domme om dette Punkt.

*) Disse Ord: „Ved dette Tegns skal Du seire,“ vare som bekendt Constantin den Stores i hans Korsbanner anbragte Væsen under den afgjørende Kamp mod Valentinus, der endte med Christendommens Seir over Hedenskabets.

det Romer vil betroe sine Sønner til de af den piemontesiske Regering ansatte Professorer, blandt hvilke tre ere Jøder, og de øvrige vantroe Katholiker. Den bedre Deel af det romerske Folk søger paa enhver Maade offentlig at bevidne sin uforanderlige Trofskab mod den h. Fader og Kirken; man subscriptionskriverer frivillige Gaver for den h. Fader, for hans saarede og fangne Forsvarere og for katholske Pigestoler, med Hensyn til det sandsynlige Tilfælde, at Nonneklostrene skulde blive ophavede; man petitionerer for Jesuiternes Forbliven i Rom, og indsamler et Pengebeløb, som skal anvendes til i massigt Guld at anbringe det foromtalte Monogram over Jesuiterkirkens Hovedalter, for saaledes at affone den mod Collegium Romanum forøvede Skjændselsgjerning.

— Hvad den florentinske Regering forstaaer ved den Frihed i Henseende til Kirkestyrelsen, og navnlig „den uhindrede Forbindelse med de udenlandske Magter og Udlandets katholske Geistlighed“ (i Nr. 25. f. N. S. 403), som hiin Regering i pompeose Ord har underrettet Verden om at have garanteret Kirkens Overhoved, — hvorledes det i Virkeligheden forholder sig hermed, fremgaaer af den i Bladet „Genfer-Correspondent“ meddelte Efterretning fra Rom, at den provisoriske Regering har forbudt Udbredelsen og Forsendelsen af den sidste Bavelige Encyclica. Dette har imidlertid ikke kunnet forhindre, at den i tallose Exemplarer cirkulerer blandt den romerske Befolkning, og naturligviis ogsaa har fundet Veje til Udlandet, og saaledes snart vil være hver Mand vitterlig over hele den katholske Verden. Ethvert Menneſke i Rom veed godt, hvem der maa henregnes til de Excommunicerede etc., og Magthaverne begynde at indsee, at, om det ogsaa var meget klogt og forsigtigt at confiskere Paven's Encyclica, under Forudsætning af, at dens Udbredelse virkelig derved kunde forhindres, saa har man i det nu indtrufne modsatte Tilfælde ved denne Voldshandling gjort sig skyldig i en stor politisk Feil, som vanfskelig kan gøres god igjen. For al Verdens Dine har nemlig her den falske Liberalisme endelig kastet den Maske fra sig, der saa længe har gjort den de uvrderligste Tjenester, hvor det gjaldt om at dupere og bedaare det store Publicum. Thi hvilken Øttring af Friheden er i vore Dage i høiere Cours end Øttrings- og Pressfriheden? Begge gjalde jo medrette for det moderne politiske Livs Barere og Bogtere. Og see, den liberaleste af alle liberale Regeringer, den Regering, hvis Adrætter nu i mere end ti Aar har henrevet det over-

veiende Antal af Avislæsere til Beundring, og hvis antichristelige Optræden i det romerske Spørgsmaal synes at have ført dette Spørgsmaal til den af saamange Politikere længselsfuldt attraaede og forventede Løsning: Den katholske Kirkes Undergang, — denne Münsterregering, alle „liberale“ Redacteurs forkjælede Skjodebarn, har endelig med en Oprigtighed, som fortjener Paaskjønnelse, forraadt Radicalismens største Hemmelighed, nemlig den, at benytte Frihedens Navn og dens Krav som det sikreste Middel til nu, som i Aarene 1790—1793, at tyrannisere Samfundet, idet man raaber paa Frihed i alle tænkelige Retninger, indtil man ved den vildledte og dupeerede store Mængdes Hjælp er bleven en Magt, der ugeneert tør tillade sig Alt. Det er nemlig bekjendt og før berettet, at en af de første Friheder, som den piemontesiske Bestyrelse proclamerede i Rom, var Pressefriheden. Diemedet hermed var igjennem en Masse af flette Blade at bagvaske og nedværdige den tidligere (pavelige) Regering og vildlede Publicums Dom om Alt hvad der i denne Tid foregaaer i Rom. Denne Henjigt er dog iøvrigt kun forsaavidt naaet, som Forundelsen af denne Frihed har fremkaldt en sand Syndflod af Blade, der redigeres saa flet, og i den Grad have blameret hiin Bestyrelse, at alle bedre Mennesker, der i Begyndelsen lode sig bedaare af dens skjønne Lovter, nu fuldstændig have faaet Dinene op for det nye Systems sande Beskaffenhed. Enhver fremmed Eventyrer og Styverfænger nyder altsaa nu i Rom den meest uindskrænkede Frihed til at haane Paven, bagvaske alle hans trofaste Tilhængere, demoralisere Folket, og anrette Forstyrrelse i alle Forhold. Kun Een Eneste er udelukt fra en Frihed, som af samme Regering høitidelig er erklæret for at være en uomgængelig Nødvendighed for den gauste enestaaende Stilling, som det guddommelige Forsyn har omgivet med en Magtfulde, der er hævet over alle jordiske Myndigheder, — og denne Een er Kirkestatens Regent og den katholske Kirkes Overhoved.

— I Quirinalet vedbliver den provisoriske Bestyrelse at bortfjerne Alt, som paa nogen Maade minder om Pavernes Eiendomsret til dette Palads. Alle Indskriver og Vaaben fjernes. Der er indtruffet Befaling fra Florenz om fuldstændig at afsøndre den Fløi af dette Palads, i hvilken Conclavet (Pavevalget) pleier at afholdes, fra de øvrige Dele af samme.

— Den h. Faders finansielle Forlegenhed. Det heder i en Skrivelse fra Rom til „Österr. Volksfr.“: „Den h. Faders Armod er ingen tom Phrasé; thi desværre ere ikke

blot de meget omtalte store Summer, som i den sidste Tid skulle være ham tilstillede, for en stor Deel indbildte Størrelser, men ogsaa de fem eller sex Millioner Francs i Peterspenge, som endnu befandt sig i de offentlige Kasser som et Depositum, og som Cardinal Antonelli derfor strax forlangte udeliveredede, ere endnu ikke tilbagegivne, og der er kun lidet Haab om, at de nogeninde ville blive det, omendstjondt Italienerne foruden dem have forefundet over otte Millioner i Guld og Sølv i Regeringskasserne. I denne Forlegenhed har Belgien gjort for os hvad det kunde, og Holland har i Sandhed, naar man tager de derværende Katholikers Armod i Betragtning, præstret hvad der grandser til det Utrolige, medens Frankrig naturligtviis kun kan gjøre Lidet, og Tydskland og det tydsk-ungarske Østerrig yder langt Mindre, end man kunde og var berettiget til at vente. Om Italien maa jeg derimod sige, at det gjør mere, end man efter dets nuværende trykkende Skatter, der mangensteds narmer sig Confiscationer, skulde vente. Paven har seet sig nødsaget til at gjenneføre store Indskrænkninger i sin Hofholdning. Alle Nobelgardens Heste ere solgte, og af de pavelige Staldes 70 Heste ere kun 18 tilbage, og selv disse ere næsten overflødige, thi hverken den h. Fader eller Cardinal-Statssecretairen eller Hofprælaterne gjøre længere Kjøretoure. En stor Deel Tjenere ere affledigede, dog saaledes, at der nogenlunde er sørget for deres Fremtid. Af det pavelige Finantsministeriums Embedsmand have kun 65 taget Tjeneste hos den piemontesiske Regering, og af Embedsstanden i dens Heelhed (c. 900) i det høieste 100. Iblandt dem, som have vægret sig ved fortsat Tjeneste ere Mange, som tabe Alt og tilligemed deres Koner og Børn ere udsatte for den største Nød. Mogle af dem vilde vel, tvungne dertil af de sørgelige Omstændigheder, have taget Tjeneste hos den nye Regering, men den for dette Tilfælde foretrukne Sed holdt dem tilbage derfra. I denne Henseende have fornemmelig Medlemmerne af Palatinal- og Nobelgarden givet det bedste Exempel“.

— En fattig Kone fra Grosinone kom for kort Tid siden til Vaticanet og forlangte Audients hos Paven; hun blev paa Grund af den Hengivenhed for ham, som hendes hele Udscende og Udfærd røbede, strax indladt. Hun fremtog da en gammel Scudo (lidt over 2 Rd.), som hun længe havde gjeent paa og rakte ham den med de Ord: „jeg er kommen hertil, Hellige Fader, for at give Dig en Almisje. Jeg er fattig, men Du

er jo ogsaa fattig! Velsign mig og mine Børn!" Den h. Fader meddeelte hende dybt bevæget sin Velsignelse og fremtog af sin Lomme en Guldmünt, indsvøbte den i et Stykke Papir, og gav den til Kvinden med de Ord: „Da vi begge ere fattige, saa maa ogsaa jeg række dig en lille Gave til dine Børn!"

— Demonstrationerne mod den pavelige Livvagt (s. Nr. 26 f. A.) gjentoges med endnu mere Eftertryk paa den ubesmittede Undfangelsesfest d. 8. Decb. De gaae naturligtvis ud paa at berøre Paven al personlig Beskyttelse. Dersom denne Plan kunde lykkes, vilde den h. Faders Liv være udsat for den oienynligste Fare. Men ogsaa dette sidste Forsøg mislykkedes saa totalt, at man tør haabe, at det ikke vil blive gjentaget. Regeringen havde ved denne Leilighed bragt en betydelig Militærstyrke paa Venene, hvis langvarige passive Holdning berettigede til at antage, at den ventede paa, at Pøbelens Nærgaaenhed skulde foranledige den i Vaticanet configurerede pavelige Garde til, ved et Udfald fra Paladset, selv at gjøre et Forsøg paa at tilveiebringe den Rolighed og Orden, som det talrige piemontesiske Militær og Politik ikke gjorde noget Forsøg paa at gjenoprette. Dersom den pavelige Livvagt nemlig havde givet efter for denne Fristelse, da vilde upaatvivlelig den samlede italienske Troppstyrke have fundet det betimeligt at skride ind, og, under Paaskud af haade for Dieblicket og for Fremtiden at fjerne Anledningen til saadanne Opløb — have overvældet og afvæbnet Pavens Livvagt. Følgen af, at Pavens Soldater ikke lode sig see, blev da den, at, da Tumulten tilsidst gik til de største Yderligheder, og de Kirkegangere, der vilde bivaane Vesperen i Peterkirken, bleve grovt insulterede og flere Personer endog saarede, blev en Deel af den samlede Troppstyrke nødt til at rydde Pladsen, hvilket naturligvis ikke havde stor Vanskelighed. Pøbelen veeg nemlig dieblikkelig tilbage for Militæret; dog bleve flere saarede og en Deel arresterede. Den uforholdsmæssige store Militærmagt var selvfølgelig samlet i et ganske andet Diemed, end at adspredde en Pøbelhob paa et Par hundrede Personer!

— Fra Genf er der ankommet hele Skarer af Bibelforhandlere og Tractatsælgere til Rom. Disse Folk gjorde sig strax Haab om god Afsetning af deres Bøger, men fandt snart Anledning til at beklage sig over flette Forretninger; thi det følger af sig selv, at den religiøse Deel af Befolkningen ingen Brug har for deres Sager, og at den i Rom ind-

trængte fremmede Pøbel tænker paa ganske andre Ting end paa at opbygge sig ved protestantiske Bibles og Tractater.

— I den romerske Mønt fandtes d. 20. Sept. 1500 store Medailler, der vare prægede til Erindring om Conciliet og bestemte til Uddeling blandt samtlige den katholske Christenheds Biskopper. Ogsaa disse bleve beslaglagte af Piemonteferne og sendte til Mønten i Florenz — sandsynligviis til Indsmeltning.

Tydskland. Den katholske Svælgelse til Gunst for den h. Faders Befrielse udbreder sig bestandig mere og mere, navnlig i Sydsydsland, Rhinlandene og Østerrig. I det af den „liberale“ Agitations Bestræbelser for at fjerne alle Hensyn til Religionen saavel fra det offentlige Liv som fra Familielivet faa stærkt mishandlede Storhertugdømme Baden har den virkelig religiøse Befolkning endelig fattet Mod til, under Anførsel af Erkebispestiftets midlertidige Bestyrer, Dr. Kübel, offentlig at tilkjendegive sine Følelser, og i München, Bamberg og Regensburg (Baieru) afholdtes d. 6. og 20. Nov. og 8. Dec. storartede Forsamlinger. I München deltog 6000 Mand af alle Stænder i Processionen og den dermed forbundne Communion, og Forsamlingen i Bamberg repræsenterede c. 150 Menigheder, som vedtog Adresser til den h. Fader og til Kongen, og kraftige Protester mod de i Rom forøvede Skjændselsgjerninger. Fra mange Egne i Østerrig, isar fra Tyrol, indløbe ligeledes Adresser og Protester, ligesom Folket samler sig i talrige Processioner til Forbøn for Kirken og dens betrængte Orehoved. Under Alt dette Høre blandt de katholske Befolkninger er der tillige nylig i Graz udkommet et Skrivt af Byskebiskoppen af Sackau om Nødvendigheden af Gjenoprettelsen af Paven's verdslige Herskermagt, som ved den Grundighed og Dygtighed, hvormed Emnet er behandlet, har vakt stor Opsigt.

Østerrig. Angaaende det romerske Spørgsmaal har Rigskansler Grev Beust for nylig forelagt de i Pesth forsamlede Delegationer (Udvalg) for den vestøsterrigske og ungarske Rigsdag den saakaldte „røde Bog“ (d. e. en Samling af diplomatiske Actstykker). Blandt disse Actstykker angaae 36 Forhandlingerne med den pavelige Curie om det romerske Spørgsmaal. Efter en Bemærkning i Indledningen om, at Regeringen beklager Piemontefernes Angreb paa Kirkestaten, heder det endvidere:

„Men Regeringen har under de nærværende Forhold aldrig

kunnet have nogen Tanke om at gjøre, hvad Paven ikke engang har annedet den om, at den nemlig skulde erstatte de franske Batailloners Afgang ved østerrigsk-ungarske, for saaledes ved Hjælp af Magten at opretholde hvad den saa nødig har seet forstyrret ved Magt. Den pavelige Regering har kun udtalt det Ønske, at Hs. Majestæt Kaisersens Regering vilde tilkjendegive, at den misbilligede Invasionen i det romerske Gebet. Men endog dette Ønske har den maattet nægte sig, fordi den ikke har anseet sig for kaldet til at dadle en fremmed Regering, som mener at have maattet give efter for de Nødvendigheder, som Omstændighederne have medført, og saaledes nødt til en Optræden, som utvivlsomt vilde blive uden Virkning, og paa eengang compromittere dens egen Anseelse og forstyrre det fredelige Forhold til Italien. Hertil kommer, at Roms Besættelse ingenlunde er en Afslutning paa de Spørgsmaal, som bestaafte Regeringerne og det europæiske Samfund med Hensyn til den h. Faders fremtidige Stilling og den internationale Formulering af hans Souverænitetsrettigheder. Disse Spørgsmaal gaar deres Afgjørelse imøde, og det østerrigsk-ungarske Monarchi har Nødt til at vente, at man saavel paa Grund af dets Magtstilling, som af Hensyn til dets særegne Forhold til den katolske Kirkes historiske Udvikling, og endelig ikke mindst paa Grund af dets venstfæbelige (!) Forhold til den italienske Regering, ikke vil nægte det en fremragende „moralisk Indflydelse paa dette Spørgsmaals“ Ordning.

Altsaa, ikke engang et dadlende eller misbilligende Ord har Hans kaiserlige Apostoliske Majestæts Regering tilovers for den italienske Regerings Udfærd mod den katolske Kirkes Overhoved.

Lybæk. Den 1. Dec. afgik ved Døden Dr. theol. Joseph Copenrath, tidligere Missionspræst i Fredericia (1860—1864), derefter Rector ved et Gymnasium i Diocesen Münster, og i de to sidste Aar Missionspræst i Lybæk. Denne begavede og i sit Kald overalt med stor Iver og Omgivelse virkende Mand havde med den hjærligste Omhu antaget sig de mange i Lybæk internerede franske Krigsfanger, og ved en af disse Begravelser i et raat Veirigt — hvorefter han, istedetfor strax at begive sig hjem, besøgte en syg fransk Soldat i en fjernt derfra liggende Deel af Byen — paadraget sig en Brystbetændelse. Det store Følge, især af franske Officerer og menige Krigsfanger, der foruden hele hans Menighed samledes om hans Grav, vidnede om den store Høiagtelse, denne hæder-

lige Geistlige under sin fortværgende Virksomhed i Lybæk havde erhverret sig.

Ansøgningssagen.

Beskyrelsesmøde Onsdag 4. Jan. Eftmd. Kl 5

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 1ste Januar. Christi Omkærelse. Sct. Ansøgers Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 2. M. Octavdag af Sct. Stephans' Fests. 5. D. Octavdag af Johannes, Apostel og Evangelist. 4. D. Octav af de ustyldige Børns Fests; Kl. 8½ Messe for Ansøgningssagens Medlemmer. 5. T. Vigilie.

Fredagen den 6te Januar. Epiphani (d. e. Herrens Aabenbarelse) eller Heligtkongersfest. Sct. Ansøgers Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 8 Aften Festsandagt med Prædiken. 7. L. Octavdag.

NB. Søndagen den 1ste Januar afholdes den første Kvartalscollect af Peterspenge.

Søndagen den 8de Januar. 1ste Sondag efter Epiphani. Sct. Ansøgers Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 9. M., 10. Ti., 11. O., 12. To. og 13. F. Octavdage af hellig tre Kongersfest.

Fredagen den 13de Januar. Broderskabet til Jesu gudsdommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe, Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedelimer. — 14. L. Hilarius, Biskop og Kirkelærer.

Sognedagsgudstjeneste: Sct. Ansøgers Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—7; Førdagsten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 7—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Førdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbobbveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“, udgaaer hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i København hos Bladets Hovedcommissionær, Fr. Grosserer C. B. Pohrer, Gøttersgade Nr. 5, og i alle Beglader; i de danske Stater: paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende

Nittende Aargang.

N° 2.

Søndagen den 15de Januar.

1871.

Indhold: Hieronymus Savonarola. — Kjøbenhavns katholske Sønde-forening. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Rusland, Nordamerika, Kjøbenhavn.

Hieronymus Savonarola.

(Sluttet).

Savonarola og Luther vare dernæst begge politiske Charakterer og spillede i denne Retning en fremragende Rolle, men paa en meget forskjellig Maade. Vi ere, som det fremgaaer af vor foregaaende Skildring, langt fra at billige Savonarolas politiske Anskuelse og hans Virksomhed som politisk Agitator. Vi betragte tvertimod hine Anskuelse, der vare en sølsom Blanding af Demokrati og Theokrati, og en forvirret Gjenklang af gammelitalienske Grindringer og gammeltestamentlige Prophetier, som en stor Forvildelse, og beklage denne med alle dens Virkninger saameget mere, fordi den stedse mere fjernede ham fra hans sande og egenlige Rald, og bragte ham i en Conflict med Paven, som undergravede hans Anseelse i Florenz, og tilsidst hidførte hans tragiske Undergang. Men, saalidet vi end i denne Henseende kunne sympathijere med ham, saa troe vi dog at skyld ham det ærefulde Vidnesbyrd, at han ogsaa midt i sin politiske Partiagitation og som theokratisk Demagog staaer i Historien som en consequent, karakterfast og derfor imponant og ærefrygtbydende Skikkelse. Men det er netop

Consequens og Charakter, som i saa høi Grad savnes i Luthers hele politiske Optræden. Han traadte nemlig først op som Folkets Mand. Saasnart imidlertid det ved ham og hans Rare ophidsede Folk begyndte ved et forfærdeligt Oprør mod de verdslige Myndigheder at compromittere hans Sag, da slog han strax ind paa en anden Wei, og vendte sig til den modsatte Yderlighed. Folkets Mand blev paa eengang Fyrsternes Mand, der som saadan ikke vidste at gjøre noget bedre, end i de voldsomste Ord at ophidsse disse mod det af ham selv vildledte Folk, og ikke længe derefter udleverede de enkelte Landskirker ganste til de verdslige Magthaveres vilkaarlige Raadighed, og var dem behjælpelig med at betynge dem med de uærdigste Rænker*). Det er nemlig ingen anden, end denne saa meget og saalange feirede religiøse Reformator, den moderne revolutionære Guds Fader, der har lagt Grunden til den protestantiske Cæsareopapisme (d. e. det fyrstelige Pavedømme) med al dens berøgtede Samvittighedstvang og alle dens af den nyere Tids virkelige Frihedsvenner i den protestantiske Kirke dybt beklagede fordærvelige Følger for Religion og Christendom, for Stat og Kirke!

Under den fyrstelige Absolutisme, som Reformationen nemlig etablerede i alle de Lande, i hvilke den blev indført, gif ikke blot ved Affkæffelsen af det geistlige Aristokraties Indflydelse paa Ordningen af de borgerlige Forhold, Folkenes politiske Frihed tilgrunde, men, medens deres timelige Bælfærd i alle Retninger blev givet til Priis for den nu ænevaldige Adels vilkaarlige Godtbefindende, lagde Luther og hans Medhjælpere alle Undersaatters Samvittighedsfrihed i Hænderne paa Kongerne, som nu i ethvert Land erklærede sig for dets øverste

*) Herom siger den medrette høit ansete protestantiske Historieforsker Friedrich Böhmer: „Jeg kan aldrig tilgive Reformationen, at den har overleveret den fribaarne Kirke til Trældom under Statsmagteus Nag.“ Sml. Joh. Fr. Böhmers Leben, Briefe uub kl. Schriften 2 B. S. 453. Berlin 1868.

Biskopper. De verdslige Herstere anmassede sig hermed en Myndighed, som Baverne aldrig havde udønet eller anseet sig berettigede til at udøve; thi Bavernes aandelige Magt var begrundet af den overleverede Kirkelære og den kirkelige Lovgivning, i Kraft af hvilken hele Christenheden i alle tidligere Aarhundreder eenstemmig havde anerkjendt Bavernes Ret til at forholde Fyrsterne ikke mindre end Folkene deres Pligter som Christne, og navnlig minde de første om deres Ansvar ligeoverfor Gud og Evigheden. Baverne havde ved enhver Leilighed hidtil beskyttet Folkenes Frihed i enhver Retning mod Fyrstemagts despotiske Overgreb. Men dette Forhold undergik en total Forandring ved Reformationen. Reformatorerne bragte Fyrsterne Forestillingen om en aldeles srankeløs Magt, der ikke skulde være nogen anden Lov eller Grændse underkastet, end deres egen Samvittighed. Saaledes gjorde enhver protestantisk Fyrste sig til den øverste Dommer i alle religiøse Anliggender; men det forstaaer sig af sig selv, at de bestandig paaberaabte sig „Evangeliets“ eller den h. Skrifts Autoritet, vel at mærke, saaledes som de af dem valgte Hofprædicanter eller Superintendenter fortolkede samme. Folkets Samvittighed kom herved ikke i Betragtning; det blev som en Flok ufornuftige og villieløse Bøjsener overgivet til sine Fyrsters og Øvrigheders vilkaarlige Forgødtbefindende. Behagede det en Herster at skifte Religion, da tilkjendte de Theologer, hvis Raad det behagede ham at benytte, ham „en af Gud forlehnet Ret“ til ogsaa at forandre sine Underfaatters Religion (den saakaldte „Reformationsret“). I Medfør af denne Ret kunde enhver apostaserende Landsherre gjøre sine katolske Underfaatter til Protestanter, og den calvinistiskefindede med et Pennestrøg forvandle et tidligere lutherisk Land til et calvinisk, og omvendt; thi det udtaltes som en formelig statsretlig Fundamentalsætning, at „den, hvem Landet tilhørte, ogsaa havde Raadighed over Religionen“ (cujus regio, eius religio). Dette af Theologer og Jurister siden fuldstændig udviklede System viste sig saaledes at være langt værre, end den gamle byzantinske Praxis, thi den

havde dog aldrig gjort noget Forsøg paa at forandre Folkets Religion.

Man sammenligne — saafremt man ellers tillægger Consequents i Handlemaaden og indre Sammenhæng i Grundsætninger en afgjørende Betydning for Bedømmelsen af alle vigtige Foretagender —, man sammenligne disse Tilstande med Reformatovernes Hovedgrundsætning: Hævdelsen af den individuelle Frihed i Christendommens Opfattelse i Forening med den aldeles ubundne theologiske Forskning; og man betænke endelig denne Grundsætnings Uforligelighed med Retten til at optræde som Dommere i Troessager! Thi det er isandhed vanskeligt at forstaae, hvorledes denne Tids Theologer kunde tilraade Fyrsterne en barbarisk Straffejustits mod „Kjættere“, samtidig med, at de dog maatte være sig bevidste, at de derved, at de havde forladt og opgivet det objective Grundlag for Bedømmelsen af hvad der var Hæresie, og hvad der var Rettroenhed, alle tilhobe befandt sig i den største Uenighed med hverandre, saa at den Være, som paa eet Sted og i eet Land gjaldt for at være den eneste christelige og rette, andensteds forfulgtes og straffedes som det vederstuggeligste Kjæatteri.

Dog, vi skulle ikke her videre forfølge denne gennemgribende Forskjæl imellem hvad der uden for den katholske Kirke, og i Modsætning til dens Grundsætninger, ja i Modsætning til al sund Fornuft og Consequents har vundet Hævd paa at gjælde for en Reformation; thi denne kan, som vi have seet, ingenlunde kaldes kirkelig end sige religiøs i den Betydning, som dens Talsmænd i ældre og nyere Tid have villet give den Udseende af. Luther optraadte nemlig ligesaafuldt som Savonarola som politisk Agitator, og benyttede alle de ydre Midler og Motiver, som Tidsumstændighederne tilbøde, for at give baade de kirkelige og sociale Tilstande en ny Skikkelse; og der var forsaavidt vistnok en Lighed imellem begge's Udsfærd. Men der var paa den anden Side den store Forskjæl, at baade Kirkelæren og Kirkeforfatningen vare for G. Helligdomme, der forbleve uberørte af hans revolutionære Idrætter, som tilmed kun

havde en snevrere Kreds af det store christne Samsfund for Die, hvorimod Luthers Virksomhed havde et ganske andet, hele Kirken og hele Christenheden omfattende Formaal: Tilintetgjørelsen af den gamle overleverede Kirkelære og Christendom, Omstyrtingen af den gamle Kirkeforfatning, og navnlig Pavedømmets fuldstændige Afstæffelse, medens S.'s Bestræbelser baade som Prædicant og politisk Agitator ene gik ud paa en moralsk og politisk Gjenfødsel af hans Fædreland, og hans Kamp blot var rettet mod en enkelt Pave, som baade Samtid og Eftertid have været enige om at finde uærdig til at beklæde den høieste kirkelige Værdighed. Han bekæmpede blot den daværende Paves uærdige Personlighed og den ved det romerske Hof herskende Fordærvelse, og det var kun Hans egenmægtige og fantastiske Udfærd som Politiker, saavel som dette hans hensynsløse Angreb paa Alexander VI., som bragte ham i Conflict baade med den borgerlige Øvrighed, med Pavemagten, og tilsidst ogsaa med Folket, hvorimod Luthers Brud med Paven og Kirkemagten fremgik af hans Træfald fra Kirkelæren og hans Angreb paa hele Kirkeforfatningen.

I det sidste af S.'s Skrifter „Korsets Triumph“, der udkom efter hans Excommunication og midt under hans heftige Angreb paa den enkelte uærdige Pave, henviser han — netop for at skarpe Modsatningen mellem Idealet og den flette Virkelighed, mellem Embedets Hellighed og Personens Vanhellighed — ved Begeistringens hele Kraft og Varme til Beviisgrundene for Pavedømmets guddommelige Indstiftelse og uantastelige Autoritet, og slutter med de Ord: „Heraf følger, at de, som indtage Petri Plads følge ham efter i en aldrig afbrudt Rækkefølge, for at Kirken aldrig skal mangle et Overhoved, som er udstyret med den samme Magt og Anseelse, hvormed Petrus fordem indtog Jesu Christi Plads i dens Styrelse. Og da nu de Romerske Biskopper ubestridelig ere disse Efterfølgere af den h. Petrus, saa er den Romerske Kirke uimodsigelig alle de øvrige Kirkers Lærerinde og Hoved, af hvilken Grund alle Troende nødvendig maae

vare forenede med den Romerske Pave som Lemmerne med deres Hoved. Det følger altsaa af sig selv, at Alle, som stille sig fra den Romerske Kirkes Eenhed i Læren og Gudsdyrkelsen, dermed ogsaa stille sig fra Kirkens usynlige Overhoved Jesus Christus." S. kunde altsaa ikke tænke sig en Kirke uden Pave, og det, ikke at erkjende Paven for Christi Stedfortræder var i hans Dine eensbetydende med den fuldendte Daarftab. Den berømte fransksødt og protestantiske Historieforfatter Sismondi fremhæver derfor medrette denne af Andre tendentiøst fortiede eller i altfald omgaaede eller tvetydig fremstillede Sandhed, naar han siger: „S. har, under sine Forsøg paa at reformere Kirken, ikke fjernet sig fra den katholske Kirkes Grundsætninger; alle hans Bestræbelser indskrænkede sig til at gjenoprette Kirketugten, at reformere den sædelige Tilstand og føre baade Præster og Læggfolk tilbage til en fuldkommen Sagttagelse af Evangeliets Bud.“

Efter denne Sammenstilling af Savonarolas og Luthers reformatoriske Virksomhed, saavel paa det reent religiøse, som paa det politisk-kirkelige Gebet, skulle vi til Slutning blot i al Korthed berøre den gjenneengribende Forskjæl, der fandt Sted med Hensyn til disse to Mænds theologiske Udvikling og Standpunkt. S.'s Fører og Mester under hans theologiske og filosofiske Studier var den ypperste af alle Middelalderens store Theologer, den h. Thomas af Aquino, hvis Priis ligeindtil den Dag idag gjenlyder i den katholsk-theologiske Videnskab. Det var af Beundring for ham, at S. blandt Kirkens forskjellige Ordener netop valgte Dominicanerordenen, at han i sin tidlige Ungdom traadte ind i den Orden, over hvilken hiin Theologernes Fyrste har udbredt en uforgængelig Glæds. Hele sit Liv igjennem holdt han trolig fast ved sin store Mesters Lære, og endnu et Aar før sin Død erklærede han, at han skyldte denne store Lærer Alt hvad han vidste om Theologien. „So længere jeg studerer ham,“ sagde han, „desto dybere føler jeg, at han er en Kæmpe, og at jeg er faare lille.“ Hvorledes Luther talte om den h. Thomas, saavel som om andre

af Fortidens store Theologer, ja selv om Oldtidens største Lærefædre, den h. Augustinus, Hieronymus o. fl., er bekjendt nok. „Hvad kommer Thomas af Aquin mig ved?“ (nihil ad me Thomas Aquinas) udraaber han, og ledsager dette Udbrud med den sædvanlige Tilgiwt af Haansord mod den h. Thomas og hans Theologi. Luther hadede nemlig denne Kirkelærer, fordi saa at sige alle hans Grundsætninger med hele hans Theologi forlængst havde fundet deres Gjendrivelse og havde erholdt deres Forkastelsesdom i hans Summa theologica og Summa contra Gentiles. S. derimod elskede den h. Thomas, fordi han ganske var opfyldt af den katholske Kirkes Aand og gjennemtrængt af Overbeviisningen om dens Læres Sandhed.

„Døden,“ siger en af Savonarolas katholske Biografer, „er ligesom det sidste Segl paa Livet. Dersom S. før sin Død havde fornægtet sin Tro, om end kun med et eneste Ord eller en eneste Handling, saa maatte vi fra vor Side fornægte ham, og de protestantiske Reformer vilde da have Ret til at tage ham til Indtægt for deres Sag. Men det er saa langt fra, at han nogeninde har fornægtet sin katholske Overbeviisning, at han meget mere har havt den Vnke i sin Dødsstund at kunne bekræfte den“. D. 22. Mai 1498 blev nemlig Dødsdommen forkjndt Savonarola og hans to Ordensbrødre, Domenico da Pescia og Silvestro Maruffi, og de hørte den oplæse med fuldkommen Ro og Hengivelse. Samme Aften skiftede de, og modtog den følgende Morgen den h. Communion, før hvilken S. for sidste Gang høitidelig bevidnede sin Tro paa Christi væsentlige Nærværelse i Alterets allerhelligste Sacrament, og bad den i samme nærværende Forsouer at modtage hans Død som en Fjndestgjørelse for alle de Synder, hvormed han ligesaa sin Barndoms Dage maatte have fortørnet ham. „Herre min Gud,“ sagde han, „jeg veed, at Du er den fuldkomne, udelelige Treenhed i tre forskjællige Personer, Fader, Søn og Helligaand. Jeg veed, at Du er det evige Ord, som nedsteg fra Himlen til Zomfru Marias Skjød, og blev ophøiet paa Korsets Træ, hvor dit Blod er udgydt for os Syndere. Jeg beder Dig, min

Herre og Trøster, at Dit kostbare Blod ikke maa dære udøst forgjæves for mig, men at det maa rense mig fra alle mine Synder fra min Daabs Dag indtil dette Dieblif." Paa Veien til Ketterstedet forkyndte man de Dødsdømte i Pavens Navn den fuldkomne Afslad for Dødsstunden (in articulo mortis), hvilken de modtog i ydmng Hengivelse og Grefngt for Kirkens i Alexander VI. saa uærdig repræsenterede Overhoved. Vi afholde os her fra en nærmere gaaende Sammenligning med Luthers Afsted fra denne Verden, og indstrænke os blot til at minde om, at hans to sidste Skrifter vare et Opraab til det tydske og alle andre Folk om Udryddelsen af alle Sæder, og den berngtede Pamflet: „Pavedømmet, stiftet af Djævelen,“ og at hans sidste Dieblifke vare opfyldte af de Hølelser, som det sidstnævnte Skrift aandede, og som have fundet et betegnende Udtryk i den bekendte Omsskrift paa det første Reformationsaarhundredes Zubelmonter: *Pestis eram vivus, morieus tua mors ero, papa!**)

Det vil af det Foregaaende stjønes, med hvad Ret Savonarola af visse Historieffrivere er bragt i Selstab med Luthers og det sextende Aarhundredes Reformations Forløbere! Denne Uretfærdighed mod en — hvad hans kirkelige Stræben angaaer — virkelig katholff Reformators Minde er imidlertid, som vi have seet, bleven saa almindelig godkjendt indenfor Protestantismens Enemærker, at den alene af den tarvelige Grund, at han saa ivrigt bekæmpede den enkelte lastefulde Pave Alexander VI., er lyst i Ruld af en Mængde populære kirkehistoriske Haandbøger, og ved disse bleven saa rodfæstet i den almindelige Bevidsthed, at den endelig har fundet et denne colossale Ujandhed forevigende Udtryk i et Monument, som, hvad Stoffet og Soliditeten angaaer, gjerne kunde vare til Tidernes Ende! Man tør imidlertid haabe, at denne som hele den øvrige Masse af

*) I Livet var jeg dig en Pest, o Pave, i Døden vil jeg blive din Død!

historiske Usandheder om det sextende Aarhundredes firkelige Bevægelse, inden den Stund, da hiint tilligemed alle øvrige Menneskeværker falder for den guddommelige Almagts dømmende Røst, vil aabne Dinene paa de Mange, som hidtil blindt have troet de mange fabelagtige Sagn om Fortidens katholske Anliggender, og en klar Erkjendelse af de Motiver, der traditionelt have forplantet disse Usandheder, vil henveire de Fordomme, som hidtil have hindret dem i at see den af Christus stiftede Kirke i dens sande og virkelige Skikkelse.

Rjøbenhavns katholske Svendeforening.

En stjern Fjst fandt paa anden Juledag Sted i den her-
værende Svendeforening. Efterat Medlemmerne om Morgen
havde holdt fælleds Communion, forsamledes de om Aftenen i
Foreningens Locale, hvor de overraskedes med et af Foreningens
Forstandere stjænkter Juletræ. Dens Præsæs aabuede Forsam-
lingen med nogle Ord om Juletræets sindrige Betydning, hvori
han fremhavuede, at samme minder os om to for hele Menne-
steflægten meget betydningsfulde Træer, nemlig det „Kundskas-
bens Træ paa Godt og Ondt“ i Paradiset, som har bragt For-
bandelse og Død over den hele Jord, og det „Livets Træ,“
som „er opgaaet af Jesse Rod“, og som har bragt Naade og
Belsignelse til „alle Mennesker, der have en god Villie“ —
Jesús Kristus, Verdens Forløser og Saliggjører. Præsæs
sluttede med den Opfordring, at Svendene, efterat de om Mor-
genen i Kirken ved den fælleds Communion havde lagt deres
katholske og religiøse Sindelag for Dagen, i Aftenens Løb
maatte aabne deres Hjertes for munter, uskyldig Glæde. —
Denne Opfordring forfeilede ikke sin Virkning; thi den livligste
og oprømteste Stemning bemagtiuede sig Alle, og hele Aftenen
afslagde Vidnesbyrd ikke blot om den gode Aand, som hersker i
Svendeforeningen, men ogsaa om det Sindelag, hvormed dens
Medlemmer opfattede Julefestens høiere Betydning; thi Alt aan-
dede her en sand Juleglæde.

Foruden Foreningens Præsæs, Capellan Böhmer, og dens Vicepræsæs, Hr. Vicar Dießel, havde de høiarv. Hrr. Pastorer Niehaus og Moro paa denne Aften bearet Foreningen med deres Narvarelse.

Bed denne Keilighed gjøre vi vore Læsere opmærksomme paa, at den herværende Svendeforening blev grundlagt i October 1869 af to Medlemmer af Svendeforeninger i Udlandet og af en indfødt dansk, Hr. A. Olsen, den nuværende Senior i Foreningen, der, som Medlem af Svendeforeningen i Wien, var bleven begejstret for denne gode og hellige Sag. Foreningen her i Kjøbenhavn slutter sig til det store „Svendeforbund“, hvis egenlige Stifter og Ophavsmand var den katholske Præsæt, Adolf Kolping, og som har udbredt sine velsignelsesrige Frugter over næsten alle Lande, hvor der findes katholske Svende. Denne Præsæt, som tidligere selv havde været Haandværkssvend, kjendte af egen Erfaring de store og mangfoldige Farer, som disse unge Mennesker ere udsatte for, og havde med egne Dine sect, hvor mange af dem led Skibbrud paa Tro og Sædelighed, og gik tilgrunde for Tid og Eviqhed. Som Præsæt og begejstret for Menneskehedens Vel, men især opfyldt af Kjærlighed til sine tidligere Medsvende, gjorde han det til sit Livs Opgave at hævde Svendestanden, og han løste denne Opgave med den Kraft og Bestemthed, som ifkun den sikke Bevidsthed om en høiere Sendelse kan give. Han søgte at forene de bedre Svende i en stor „Svendeforening“, hvori de ved Belærelse og gjensidig Opbyggelse samt trofast Opfyldelse af de en katholsk Christen paa hvilende Pligter kunde opnaae den Charakterfasthed, som er nødvendig for med uforfærdet Mod at træde op under de store Farer, som fra alle Sider true dem. Det store Svendeforbund skulde ligesom danne et Bolværk ligeoverfor den Vantro og Usædelighed, som synes i alle Klasser af det menneskelige Samfund stedse at gribe mere om sig.

Svendeforeningens Formaal er derfor efter Stifterens Hensigt tredobbelt, nemlig: 1) at vække og nære det religiøse-fædelige Liv blandt de katholske Svende; 2) at udvide deres Daanelse ved almeevnyttige og nødvendige Kundskaber, og 3) at byde dem Keilighed til paa en uskyldig Maade at kunne tilbringe deres frie Aftener i Foreningens Locale ved fælleds Underholdning, Spil, Sang og desl.

Dette tredobbelte Formaal udtaler sig meget træffende i Foreningens fire Valgsprog: Religion og Dyd; Arbejdsomhed og Flid; Enighed og Kjærlighed; Munterhed og Spøg.

Overbeviist om, at al Velsignelse fra Gud ene tilflyder os ved Kirken, stillede Kolping sit Værk under denne vor fælleds Moders Varetagt; og han havde den store Glæde, ikke blot at see sit Værk fremmet ved de høiarverdige Biskoppers Bisfald og Understøttelse, men ogsaa at see det anerkjendt og paa-skjønnet af vor hellige Fader i Rom. Kolping har formedelst sine store Fortjenester af Svendestanden medrette fochvervet sig Navnet af „Svendefaderen“ („der Gesellenvater“). Han døde, som Generalpræsæs for de katholske Svendeforeninger, i Köln i Aaret 1865. Ved hans Død var Svendeforeningen allerede udbredt paa flere hundrede Steder og talte over 60,000 Medlemmer, foruden de Mestere, som vare fremgaaede af Foreningen. Han døde, men hans Aand lever endnu i de mange Mænd, som med samme Kjærlighed og Iver søge at fremme hans storartede Værk. Maatte ogsaa vort kjære Fædreland faae Deel i Svendeforeningens velsignelsebrige Frugter, og maatte stedse flere Svende slutte sig til den lille Flok, der her i Kjøbenhavn har forenet sig, for i Kolpings Aand at danne den første Svendeforening paa dansk Jordbund.

r.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Under 23. Decb. f. A. skrives fra Rom: „De italienske Blade have paa ny bragt en af deres gamle Yndlings-Løgne i Omløb, nemlig Rygtet om, at Paven skulde være bleven angreben af et Aldebefindende, der tegnede til at tage en betænkelig Vending. Ved Siden af en bestemt, paa de paalideligste Meddelelser grundet Erklæring om, at der ikke har været mindste Anledning til dette Rygte, kunne vi, som yderligere Beviis herfor, berette, at den h. Fader iforgaars (d. 21) i en offentlig Audients modtog en Deel Fremmede, som i Anledning af Julen vare komne til Rom, og derefter, ledsaget af 10 Cardinaler gjennemvandrede Vaticanets Galerier og Bibliothek. Han yttrede paa denne Vandring sin Glæde over den Bevægelse, som den italienske Invasion overalt har frembragt hos de katholske Folk, og udtalte den Forvisning, at den nærværende Tilstand ikke vilde vare længe. Iqaar gav han atter offentlig

Audients, navnlig til sine tidligere Finantsemedsmænd, af hvilke kun en ringe Deel er gaaet over i den italienske Regerings Tjeneste. Da Paven traadte ind i Salen og saae det store Antal af Embedsmænd, sagde han: „Jeg takker eder, mine Brødre, for eders trofaste Hengivenhed; den er for mig det bedste Plebiscit. Vi ville haabe til Gud, at de nærværende Forhold ikke skulle blive af lang Varighed, og med christelig Taalmodighed bære de Byrder og Savn, som det maatte behage Gud at paalægge os.“ Den h. Fader gav derpaa de d. 8. ds. paa Peterspladsen Saarede (s. Nr. 1. S. 13) en særlig Audients, under hvilken han formanede dem til som Christne at tilgive deres Fjender, og skænkede hver af dem en Sølvmedaille“.

— Cardinal Antonelli har nylig udfærdiget to Circularer noter til de forskjellige pavelige Nuntier. Den ene omhandler de gjentagne Demonstrationer udenfor Vaticanet, den anden den det italienske Parlament forelagte Garantilov (s. udf.). I det sidste Aftstykke udtaler Statssecretairen sig om Utilstrækkeligheden og Betydningsløsheden af de Tilbud, som den italienske Regering har gjort Paven, og advarer de europæiske Regeringer mod at tillægge disse Skinconcessioner nogen Betydning, idet han tillige i den h. Faders Navn erklærer, at han hverken kan eller vil indlade sig paa nogen Forhandling om samme.

— Erkebiskopperne og Biskopperne i Provindserne Mailand og Genua tilligemed flere af de piemontesiske Biskopper have i Fællesskab tilstillet Kong Victor Emmanuel en Adresse, hvori de protestere mod den h. Faders Udplyndring.

— Ifølge de politiske Blades Telegrammer af 31. Decbr. og 1. Januar skal Victor Emmanuel den førstnævnte Dags Aften være indruffen til Rom, men allerede den næste Dag igjen have forladt Bnen. Den almindelige Illumination, hvori Bladene ville have seet et nyt Beviis paa hele det romerske Folks Enthusiasme, betragtes naturligviis af ethvert erfarent Menneske som en selvforstaaelig Virkning af den herskende revolutionære Terrorisme.

Italien. I de italienske Kamre drøftedes paany i Slutningen af s. A. de 3 Lovudkast, som skulde legalisere Regeringens Fremgangsmaade mod den h. Stol, og give dens Forholdsregler Lovskraft. Det første af disse Udkast erklærer Rom og Kirkestaten for en integrerende Bestanddeel af det ene og udeelte Kongerige Italien; det andet handler om den

kongelige Residents Forlæggelse til Rom, det tredie om de berøgte „Garantier“ (i Nr. 25. f. A. S. 403), som skulle give Paven Sikkerhed for hans souveræne Uafhængighed. Den første Artikel i dette sidste Udkast taler om Ukrænkeligheden af Pavens Person og bestemmer, at der skal tilstaaes ham de samme Uresbeviisninger, som tilkomme Souveræner. En romersk Correspondent bemærker herom, at, dersom Pavens Souverænetet virkelig laae disse Statsmyndigheder paa Hjerte, da vilde de have undladt Invasionen; thi Paven var jo iforveien en virkelig Souveræn, og han kan naturligtvis aldrig ville modtage en Titularsouverænetet af den italienske Regerings og dens Kamres Raade. Intet fornuftigt Menneske vilde desuden vente en saadan Lovs Haandhævelse af en Regering, som nu i næsten tyve Aar har arbejdet paa at nedværdige Paven og det ophøiede Embede han beklæder, og i den sidste Tid aabenbart har begunstiget de skandaløse Demonstrationer imod ham. Det Samme gjælder om den Livvagt, som den anden Artikel er saa naadig at tilstaae Paven. Thi han havde jo iforveien en Livvagt, men det har siden Roms Occupation været Magthavernes ivrigste Bestræbelse at faae denne Garde fjernet, og man har aabenbart seet igjennem Fingre med de tidligere omtalte brutale Bøbeloptøier (i Nr. 1. S. 13), i Haabet om at faae et Paaskud til at behandle den som skyldig i Brud paa den offentlige Orden, tage den tilfange og affaafe den som Anledning til fremtidige Demonstrationer. Denne saavel som den forrige Artikel vil derfor neppe blive af mere Værd end det Papir, hvorpaa den er skreven, og den opfattes ogsaa af alle fornuftige Mennesker kun som en aldeles abstract Rettighed til at holde en Garde, der aldrig vil faae nogen Virkelighed, eftersom man nok vil vide at mage det saa, at ikke let Noget skal faae Lust til at tjene i denne Garde! Det følger endvidere af Italiens finantzielle Ruin, at den ved den tredie Artikel i Udsigt stillede aarlige Dotation af 3,200,00 Fr. — om den h. Fader ogsaa vilde modtage en saadan Pension —, naar engang den længe imødesete Statsbankerot indfinder sig, ikke vilde blive af stor Værdi. Man erindre, til yderligere Burdering af dette Løve, at de 5 à 6 Millioner Peterspenge, som Regeringen i September bemægtigede sig, endnu ikke ere tilbagegivne! Hvorledes det endelig vil gaae med de øvrige Artiklers Indhold, med Paladserne, Post- og Telegrafvæsenet, derom kan man neppe være i Tvivl, naar man erindrer, hvad der i

disse Retninger hidtil er steet (s. Nr. 1. S. 10 og 11). Om Kirkegodset tales der ikke et Ord i disse Lovudkast; det er derfor intet Under, at man venter det Værste. Hvad der er karakteristisk for disse Tilstande i deres Heelhed, er dog især den Kjendsgjærning, at de demokratiske Klubber ere i højeste Grad forbittede over Regeringens Maadehold!!

— I Florenz have Kamrene d. 21. Decbr. med 239 mod 20 Stemmer vedtaget Lovforslaget om Kirkestatens Indlemmelse i Kongeriget Italien, og d. 23. Dec. vedtoges med 192 Stemmer mod 18 Residensens Forlæggelse til Rom, der hermed erklæredes for Italiens Hovedstad! Denne sidste Foranstaltning skal træde i Kraft d. 31. Mars d. A. — at sige, hvis det guddommelige Forsyn ikke inden denne Tid giver Tingene en anden Bending.

Rusland. Den russiske Regering har under streng Straf forbudt Offenliggjørelsen af Conciliets Constitutioner. Ligesaalidt som den imidlertid hermed kan tilintetgjøre selve det paa-gjældende Factum, ligesaalidt vil den være istand til at forhindre det i at blive bekjendt.

Northamerica. I New-York foranstaltedes i den første Deel af Nov. en stor Udstilling og Bortlodning for at tilveiebringe Midler til at opføre et Baisenhuss for de barmhjertige Søstre, der i de to sidste Aar have antaget sig over 2000 forladte Børn.

— Erkebispop Spalding i Baltimore blev ved sin Hjemkomst fra Rom d. 10. Novemb. modtagen af en Forsamling paa c. 50,000 Mennesker, der bevidnede ham deres Høiagtelse og Glæde over at see ham igjen. Samme Dag forenede man sig om at vedtage en eenstemmig Protest imod den Bold og Uret, der er vedsæret den h. Fader. Denne Protest begynder med følgende Ord: „Vi Katholiker i Erkebispedømmet Baltimore, der i et Antal af mere end 50,000 have forsamlet os for at byde vor fra Rom hjemvendte elskede Biskop velkommen, gribe denne Leilighed til, ligeoverfor den hele øvrige Verden, offentlig at kundgjøre vor eenstemmige Protest mod Florentinerregeringens Angreb paa Kirkestaten, og vi motivere denne vor Protest blandt andet med følgende vægtige Grunde.“ Herefter opregnes disse Grunde, og Protesten slutter saaledes: „Vi erklære, at Omstændighederne vilde retfærdiggjøre en saaleds Indskriden af alle kristelige Regeringer til Gunst for Hs. Hellighed Pavens Gjenindsættelse i sine souveræne Rettigheder“.

— Overalt i de forenede Stater forsamle, ligesom i Eu-

ropa, Katholikerne sig for at protestere med de sacrilegiste Voldsgjerninger mod den h. Stol. Søndagen d. 4. Decbr. fandt i Philadelphia paa Biskoppens Indbydelse en Mæseforsamling Sted af mere end 30,000 Mænd. Den tidligere Gesandt ved den h. Stol, Mr. Chandler, forelæste en Protest, der eenstemmig blev vedtagen. I New-York, Boston og Buffalo ville lignende Forsamlinger finde Sted.

Kjøbenhavn. Pave Pius IX., født 13. Mai 1792, valgt til Pave 16. Juni 1846, havde paa det nys hevrundne Aars sidste Dag netop beklædt denne Værdighed i ligesaa lang Tid, som Pius VI., der som bekjendt hidtil var den eneste Pave, der blandt alle Apostelen Petri 357 Efterfølgere havde indtaget Pladsen paa denne Apostelfyrstes Stol igjennem et Tidsrum, der kom den h. Petrus Aar saa nær. Pius VI. blev nemlig valgt til Pave d. 15. Februar 1775 og døde d. 29. August 1799, medens den h. Petrus skal have forestaaet dette h. Embede i 25 Aar, 2 Maaneder og 7 Dage. Dette Aars første Dag var altsaa Begyndelsen til Pius IX.' Seniorat i den lange Række af Petri Efterfølgere. Hans Liv har længe været efterstræbt — allerede i hans tredje Regeringsaar (1848) af de revolutionære Vanditers Mordvaaben —, og det er vore Læsere bekjendt, at den i Rom indslæbte fremmede Pøbel flere Gange i de sidste Maaneder udenfor hans Vinduer med høie Raab have krævet hans Død. I de sidste ti Aar have tillige de, hvem hans Tilværelse har været en ubehagelig Hindring for deres kosmopolitiske Ulykkelighedsideers Sværfsattelse, stræbt ham efter Livet paa en høist eiendommelig Maade, nemlig ved igjennem Aviserne stadig at paalyve ham forskjellige farlige Sngdomstilsælde, som skulde bebude hans nærforestaaende Død! Vi have ovenfor efter en aldeles paalidelig Rilde og til Underretning for alle dem, som utaalmodigt vente, at i det mindste den nærværende Tids Trængsler endelig maae hidføre Opfyldelsen af deres saa længe feilslagne Forhaabninger, og til Beroligelse for dem, som i denne Tid ere opfyldte af Bekymringer for Kirkens Overhoved, meddelt, at den h. Fader befinder sig legemlig vel, og tilføie her, at hans urokkelige Tillid til Guds Almagt og Barmhertighed fremdeles opretholder hans Sjæls Rigevægt, samt at den eneste Følelse, der stundom synes at overvalde hans Kræfter, er Sorg og Smerte over de Mennekers indre Tilstand, som have taget Deel i de Fjendtligheder, der mindst berøre ham personlig, men hvori han fornemmelig seer et sørgeligt Affald fra Kirken og en storartet

Opfyldelse af Christi Ord om Verdens Had til Ham og den af Ham aabentbarede Sandhed. Ved i gribende Ord at udtale denne Følelse for sine Omgivelser har den h. Fader paalagt hele den romerske Geistlighed i det h. Messesoffer daglig at indlægge Forbøn for Kirkens Fjender.

— Hr. J. C. Moro, Missionspræst i Barnabiterordenen og født Italiener, og som tidligere har været Præst i Stockholm, og senere indtil Begyndelsen af sidste Sommer i Christiania, maatte paa Grund af Krigen i Efteraaret forlade Paris, hvor han i de paafølgende Maaneder af sin Orden var kaldet til at virke som Prædicant, og har fra Begyndelsen af Dec. f. A. deltaget i den herværende Missions Virksomhed. Hr. M. har, foruden hver Søndag at holde en fransk Prædiken efter den sidste Messe, tillige allerede flere Gange prædiket i det danske Sprog. Giv hans franske Prædikener enhver Tilhører Anledning til at beundre hans ualmindelige Begavelse som Taler, røbe hans danske Prædikener tillige et ikke mindre sjældent Talent for Tilgivelsen de nordiske Sprog, hvis Lighed fornemmelig er den store Vanskelighed for enhver anden Nationalitets Tilgivelse af dem i productiv Retning. Hr. M. synes imidlertid med en paafaldende Værdighed endog i Henseende til Udtalen at overvinde disse Vanskeligheder.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 15de Januar. 2den Søndag efter Epiphani. Jesu Navnefest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias b. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 13. A. Marcellus, Pave og Martyr. 17. Ti. Antonius, Abbed. 18. O. Petri Bispestol i Rom. 18. T. Knud, Konge af Danmark og Martyr. 20. F. Fabian og Sebastian, Martyrer. 21. L. Agnes, Jomfru og Martyr.

Søndagen den 22de Januar. 3die Søndag efter Epiphani. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 23. A. Marias Formæling. 24. Ti. Timotheus, den h. Paulus' Discipel. 25. O. Pauli Omvendelse. 26. Co. Octav af Sct. Knuds Fæst. 27. F. Johannes Chrysoströmus, Biskop og Kirkelærer. 28. L. Paulus, Eremit.

Katholisk Kirketidende

Nittende Aargang.

N° 3.

Søndagen den 29de Januar.

1871.

Indhold: Den Vaticanste Kirkeforsamlings i dens fjerde offentlige Session bekjendtgjorte første dogmatiske Constitution om Christi Kirke. — Et Sideslykke til Kong Herodes. — Kirkelige Efterretninger: Rom, München, Nordamerica.

Den Vaticanste Kirkeforsamlings i dens fjerde offentlige Session bekjendtgjorte første dogmatiske Constitution om Christi Kirke.¹⁾

Vi have i dette Blads Nr. 18 f. A. meddeelt det fjerde Capitel af dette Actstykke. Men da en almindelig Bestemmelse af de høieste kirkelige Vurgheder nylig har anordnet sammes fuldstændige Offenliggjørelse i alle Dele af Kirken, meddeles det her i sin Heelhed efter en af den dogmatiske Commission approberet tydsk Oversættelse. Denne sidste er ledsaget af en Række udførlige, ligeledes med kirkelig Approbation forsynede, Forklaringer og Oplysninger, hvoraf vi i nedenstaaende Anmærkninger skulle uddrage en og anden Bemærkning, hvor vi maatte finde det nødvendigt for Ordnes rigtige Opfattelse.

Den danske Oversættelse af selve Texten er af Hr. Præfect Grüder.

¹⁾ Benævnelsen: „Den første dogmatiske Constitution om Kirken,“ antyder, at det er Conciliets Hensigt, saasnart Omstændighederne maatte tillade det igjen at samle sig, at tilføie en anden og tredie Constitution, af hvilke den anden da vil komme til at handle om Kirkens indre Væsen, den tredie om dens ydre Retshforhold.

**Pius, Biskop,
Guds Tjeneres Tjener.
I Forening med det hellige Concilium.
Til stedsevarende Skutommelse.**

„Vore Sjæles evige Hyrde og Biskop besluttede, for at give sin heldbringende Forløsergjerning en uforgængelig Varighed, at grunde den hellige Kirke, forat den, som den levende Guds Huus, skulde forene alle Troende ved den fælleds Troes og den fælleds Kjærligheds Baand. Derfor bad Han for sin Herliggjørelse til sin himmelske Fader ikke alene for Apostlene, men ogsaa for alle dem, som ved deres Prædiken skulde komme til at troe paa ham, at de Alle maatte være Eet, ligesom Sønnen selv og Faderen ere Eet. Som Han da sendte Apostlene, hvilke han havde udvalgt af Verden, ligesom han selv var sendt af Faderen, saaledes vilde han ogsaa, at der i Hans Kirke skulde være Hyrder og Lærere indtil Tidernes Ende. Men for at selve dette biskoppelige Embede skulde være eet og udeelt, og for at alle Troende ved de med hverandre forenede Biskopper skulde bevares i Troens og Samfundets Eenhed, gav Han den hellige Petrus Forrang for de øvrige Apostle; thi i ham vilde han fremstille denne dobbelte Eenheds vedvarende Princip²⁾ og synlige Grundlag, forat et evigt Guds Tempel skulde hvælve sig over det, og Kirkens ophøiede Bygning, der er bestemt til at naae ind i Himlen, ved deene

²⁾ Det som begrunder Eenheden kaldes medrette dens Princip. Kristus havde nemlig kaldet Petrus til Apostel, før end han talde til sine Disciple om Kirken, og Hans Ord til Petrus om Uforanderligheden og Fastheden af hans Tro gaae, som Betingelse, forud for hans Forudsigelse om Kirkens Uforgængelighed. Derfor er Læren om Primatet (Pavebønnen) stillet i Spidsen ved Fremstillingen af Læren om Kirken, thi Primatet er Grundlaget for hele Kirkeforsætningen. Det er alle Kirkesædres overensstemmende Lære, at et synligt Overhoved er nødvendigt til Fremstillingen og Bebligeholdselsen af Kirkens Eenhed.

Troes Fasthed skulde hæve sig op imod den (den h. Leo d. St. i hans 4de Tale paa Marsdagen efter hans Thronbestigelse). Og, eftersom Helvedes Magter med et stedse voxende Had overalt reise sig mod denne af Gud selv lagte Grundvold, for, om det var muligt at tilintetgjøre Kirken, saa agte Vi det, til Bestyttelse for den katholske Hjord, og til dens Bevarelse og Væxt, for nødvendigt, i Forening med det hellige Concilium at foreholde alle Troende Væren om det hellige Apostoliske Primat's Indstiftelse, Vedvarenhed og Natur: hvad de efter den almindelige Kirkes gamle og uforandrede Tro³⁾ skulle tænke og troe om dette Primat, hvoraf hele Kirkens Kraft og Fasthed afhænger, idet de tillige forkaste og fordømme de modsatte for Herrens Hjord fordærvelige Bildfarelser.

Første Capitel.

Om Indstiftelsen af det apostoliske Primat i den h. Petrus' Person.

Vi lære derfor og erklære, at Jurisdiction's primatet⁴⁾ over hele Guds Kirke ifølge Evangeliet's Vidnesbyrd umiddelbart og directe af den Herre Christus er forjættet og overdraget den hellige Apostel Petrus. Thi alene til Simon, til hvem Han allerede tidligere havde sagt: „Du skal hede Kephas“ (Joh. 1, 42), henvendte Herren, efter at han havde aflagt den Bekjendelse: „Du er Christus, den levende Guds Søn,“ de høitidelige Ord: „Salig er Du, Simon Jonas' Søn; thi ikke Kjød og Blod har aabenbaret dig dette, men min Fader, som er i Himlen; og Jeg siger Dig: Du er Petrus (Klippen), og paa denne Klippe vil Jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke faae Magt over

³⁾ Hermed fremhæves udtrykkelig, at der aldrig kan gives nogen ny Lære i Kirken. Concilierne have ligesaa Begynnelsen ikke gjort andet end at forklare, fremstille, nærmere bestemme og ubvilke Indholdet af den gamle overleverede Kirkelære.

⁴⁾ d. e. den høieste lovgivende, dømmende og styrende Magt.

den. Og Jeg vil give Dig Himmeriges Nøgler, og hvad Du binder paa Jorden, skal ogsaa være bundet i Himlen, og hvad Du løser paa Jorden, skal ogsaa være løst i Himlen (Matth. 16, 16—19)". Og alene til Simon Petrus overdrog Jesus efter sin Opstandelse det øverste Hyrdeembedes Jurisdiction over sin hele Hjord, idet Han sagde: „Vogt mine Lam, vogt mine Faar (Joh. 21, 15—17)". Denne i den h. Skrift udtalte klare Være⁵⁾, saavelsom den Mening, hvori den katholske Kirke stedse har forstaaet den, mistydes aabenbart af dem, som forvanskte den Regeringsform, som Herren har anordnet for sin Kirke, naar de nægte, at Petrus alene fremfor de øvrige Apostle, hvad enten disse betragtes hver for sig, eller alle under Eet, af Christus ere bleve beklædte med det sande og egenlige Jurisdictionsprimat, eller som paastaae, at dette Primat ikke umiddelbart og directe er overdraget til den h. Petrus selv, men til Kirken, og kun af denne atter overdraget til ham, som denne Kirkes Tjener.

Enhver derfor, som maatte sige, at den h. Apostel Petrus ikke af den Herre Christus er beskicket til en Fyrste over alle de øvrige Apostle, og til at være hele den stridende Kirkes synlige

⁵⁾ Om den fremragende Stilling, som disse Skriftsteder tillægge den h. Petrus fremfor de øvrige Apostle, og Paven fremfor de øvrige Biskopper, siger Hr. v. Döllinger (Christentum und Kirche in der Zeit der Gründlegung): „Det var Petrus alene, som her talte, ikke i Kraft af en ham af de øvrige Apostle overdragen Fuldmagt, men alene i Medfør af den Tro, hvormed Gud havde benaadet ham. Kirken er bygget paa ham, ikke paa hans Bekjendelse, men paa ham formedelt hans Bekjendelse. Thi ligesom Kirken bestaaer af levende Væsener, af Personer, saaledes behøvede den dengang og behøver den steds et levende Fundament. Men, da Kirkebygningen skal være noget for alle Eder Blivende, saa maatte i Kraft heraf denne Petrus' Forrang, der betinger Sammenhængen i alle Retninger af det kirkelige Liv, nøbvendig efter hans Død ved Arv forplantes paa andre Overhyrder. Saaledes har Kristus sikret Kirken Uforgængelighed og Seir over alle Verdens og Helvedes fjendtlige Magter“.

Hoved, eller at Jesus Christus, vor Herre, kun har overdroget ham et Presprimat, men ikke directe og umiddelbart har overdraget ham det sande og egenlige Jurisdictionprimat, han være hjemfalden til Kirkens Band.

Andet Capitel.

Om Uforgængeligheden af den hellige Petrus' Primat i de romerske Paver.

Men hvad alle Hyrders Overhoved og Faarenes store Hyrde, den Herre Christus Jesus, i den hellige Apostel Petrus' Person har anordnet til Kirkens stedsevarende Frelse og blivende Belsærd, det maa nødvendig i Kraft af Hans Anordning have en uafbrudt Varighed i den Kirke, som indtil Tidernes Ende skal staae uroftelig fast paa sin Klippegrund⁶). Usandhed, det er ikke tvivlsomt for Noget, men er meget mere vitterligt for alle Aarhundreder, at den hellige og saligste Petrus, Apostolens Fyrste og Hoved, Troens Pille og den katholske Kirkes Grundvold, af vor Herre Jesus Christus, Mennefteslægtens Frelser og Forløser, har modtaget Himmeriges Nøgler, og at han indtil den Dag idag i sine Efterfølgere, de Biskopper som beklæde den hellige romerske Bispestol, som han har grundet og vædet med sit Blod, lever, regerer og dømmer Kirken. (Sml. det alm. Conc. i Ephesus III. Sess. 7). Enhver derfor, som paa denne Stol følger Petrus efter, han er efter Christi egen Anordning en retmæssig Ihandehaver af Petrus' Primat over hele Kirken. Hvad

⁶) Primatets Uforgængelighed er ifølge Herrens Ord en umiddelbar guddommelig Anordning, men, at Primatet er blevet knyttet til den romerske Bispestol, er en uimodsigelig historisk Kjendsgjerning, som bestandig har levet i Kirkens Bevidsthed som en særegen guddommelig Førelse.

⁷) Kirkesædrene stibbre stedse Primatets uforgængelige Vedbøren i Kirken som den h. Petrus' fortsatte Liv i hans Efterfølgere paa den romerske Bispestol.

Sandheden har bestemt, staaer saaledes stedse fast: Den hellige Petrus vedbliver stedse at være den samme uroffelige Klippe; han slipper aldrig det Kirkestyrelsens Roer, som i Begyndelsen lagdes i hans Hænder (den h. Leo den St. III. Tale). Af denne Grund var det stedse nødvendigt, at hele Kirken, det er de Troende i alle Dele af Verden, paa Grund af den romerske Kirkes ophøiede Forrang, bevare Overensstemmelsen med den for at de ved Forbindelsen med hiin Bispestol, hvorfra det ærværdige christne Samsunds Rettigheder udstrømme over Alle, ligesom de ved Hovedet forbundne Lemmer, kunne voxe sammen til eet vel sammenføiet Legeme⁸⁾. (Sml. den h. Irenæus B. III. imod Kjetterierne C. 3., og Conc. i Aquileja af A. 381. bl. d. h. Ambr. Br., XI.)

Den som derfor maatte sige, at det ikke beroer paa den Herres Christi egen Anordning, eller at det ikke har sin Grund i guddommelig Ret, at den h. Petrus stedse har Efterfølgere i Primatet over hele Kirken, eller at den romerske Pave ikke er den hellige Petrus' Efterfølger i dette Primat, han være hjemfalden til Kirkens Band.

Tredie Capitel.

Om Betydningen og Beskaffenheden af den romerske Paves Primat.

Idet Vi altsaa støtte Os til den hellige Skrifts aabenbare Vidnesbyrd, og holde fast ved Vore Forgængeres, de romerske Pavers, saavel som ogsaa ved de almindelige Conciliers tydelige

⁸⁾ Saaledes var og bliver den romerske Bispestol og den romerske Kirke bestandig ved at være, hvad Petrus i sin Levetid var: Principet for den kirkelige Eenhed, hvorom hele Kirken maa jамle sig, og hvorfra det kirkelige Samsunds Rettigheder udbrede sig til Alle, til Kirkens Biskopper, som til dens Præster og andre Troende, — det Princip, der, som Kirkelegemets Hoved, forener alle de enkelte Kirker tilligemed deres Biskopper til eet Legeme.

og klare Bestemmelser, gjentage og fornye Vi den Udtalelse af det œkumeniske Concilium i Florenz, ifølge hvilken alle Christne have at troe, at den hellige apostoliske Stol og den romerſke Pave er beklædt med Primatet over hele Jordkredsen, og at denne ſamme romerſke Pave er Apostelsſyrſten Petrus' Efterfølger og Christi ſande Statholder, hele Kirkens Hoved og alle Christnes Fader og Lærer, og at vor Herre Jeſus Christus i den hellige Petrus har overdraget ham Fuldmagt til at vogte, lede og regere den hele Kirke, ſaaledes ſom dette ogſaa udtrykkelig er udtalt i de œkumeniske Conciliers Forhandlinger og i de hellige Canones⁹⁾.

Derfor lære og erklære Vi, at den romerſke Kirke ifølge Herrens Anordning i Henſeende til den ordenlige Embedsmyndighed har Forrang over alle Kirker¹⁰⁾, ſamt at denne den romerſke Paves virkelig biſkoppelige Jurisdictionsmyndighed er en umiddelbar Myndighed, ligeoverfor hvilken alle Hyrder og Troende af enhverſomhelſt Ritus og Rang, baade Enhver for ſig og Alle tilſammen, ere forpligtede til hierarchiſt Underkaſtelse og ſand Lydighed, ikke alene i Sager, ſom angaae Troen og Sædnerne, men ogſaa i Sager, der vedkomme Disciplinen og Regeringen af den over hele Jorden adſpredte Kirke. Saaledes bevarer Genheden med den romerſke Pave ſaa vel i Henſeende til Samfundet, ſom til Troesbekjendelsen, og Christi Kirke er og bliver ſaaledes een Hjord under een øverſte Hyrde. Dette er den katholiſke Sandheds Lære, fra hvilken Ingen uden Fare for ſin Tro og Frelſe kan afvige¹¹⁾.

⁹⁾ Conciliet i Florenz (1439) kalder Petri Efterfølger, ligesom Petrus ſelv, for en Stebsfortræder eller Repræſentant for Christus, ſom er Kirkens uſynlige Overhoved og alle Christnes Fader og Lærer. Men derved er han ſelv (Paven) Kirkens ſynlige Overhoved og alle Troendes Fader og Lærer. Ved de h. Canones forſtaaer man Dogmets eller Troeslærens og Kirkerettens enkelte Beſtemmelſer.

¹⁰⁾ Denne Sætning er ordret tagen af det fjerde Lateranconcilium (1215).

¹¹⁾ Den pavelige Embedsmyndighed er efter ſin Natur og ſit Væſen en ſand biſkoppelig Myndighed, ſom indbefatter ſaa vel det øverſte

Men det er dog langt fra, at denne Pavenes Magtfulde skulde gjøre hin ordenlige og umiddelbare biskoppelige Jurisdictionsmyndighed noget Afbræk, i Kraft af hvilken Biskopperne, som den Helligaand har beklædt i Apostlenes Sted, og gjort til deres Efterfølgere, som sande Hyrder, hver for sig vogte og regere de dem anviste Hjorder¹²⁾; denne Biskoppernes Magt bliver nemlig tvertimod af den øverste og almindelige Hyrde understøttet, forsvaret og styrket¹³⁾. Derfor siger den hellige Gregor den Store: „Min Ære er den almindelige Kirkes Ære; min Ære er mine Brødres vel betrængte Kraft. Thi først da er jeg i Sandhed æret, naar Enhver af dem nyder den Ære, som tilkommer ham.“ (Den h. Gregor den St. til Eulogius af Alexandria. 30 Br.)

Af denne den romerske Paves højeste Fuldmagt til at re-

Præstedømme, som det højeste Læreembede og det aandelige Kongedømme, eller for at bruge de bibelske Udtryk: Magten til at styre, vogte, lære og dømmes. Men den lærende, lovgivende, dømmende og styrende Magt, saavel som det øverste Præstedømme, har Paven tilfældes med de øvrige Biskopper, saaledes at her, med Hensyn til denne Magts Natur og Væsen, ikke er nogen Forskjel imellem dem, men vel i Henseende til dens Omfang eller Udstrækning, idet Pavenes Jurisdiction udstrækker sig til Biskopperne ikke mindre end til de øvrige Troende. Udtrykket „ordenlig“ om Pavenes og Biskoppernes Myndighed betyder, at den ikke er dem overdragen (belegeret) af Kirken, men er en dem af Christus umiddelbart forlehnnet Magt. Kirkefædrene talde hyppig Paven for Fædrenes Fader, Biskoppernes Biskop, Hyrdernes Hyrde, den katolske Kirkes Biskop.

¹²⁾ Biskoppernes selvstændige Embedsmyndighed lider ligesaa lidt noget Skaar ved Pavenes overordnede Stilling, som denne sidste ved de førstes. Biskopperne ere selvstændige Overhyrder, og ere ligesaa lidt pavelige Tjenere eller Commissarer, som de i Forening (paa et Concil) staae over Paven, og overdrage ham Fuldmagt til at iværksætte deres Beslutninger.

¹³⁾ Historien lærer, at Biskoppernes Magt indskrænkedes og hemmedes overalt hvor Pavamagts Indflydelse laanedes (man tænke f. Ex. paa de franske Biskopper sidst i det 17 Aarhundrede, og paa de tybske og østerrigske i Slutningen af forrige A.)

gere hele Kirken følger fremdeles, at der tilkommer ham R til, i Udøvelsen af dette sit Embede at have et frit og uhindret Samkvem med hele Kirkens Hyrder og Hjorder, forat han kan belære og vejlede dem paa Frelsens Vej. Derfor fordømme og forkaste Vi deres Paastande, som sige, at dette Overhovedets Samkvem med Hyrderne og Hjorderne paa tilladelige Maader kan forhindres, eller som gjøre den afhængig af den verdslige Magt, idet de paastaae, at det, som med Hensyn til Kirkens Regering forordnes af den apostoliske Stol, eller ifølge dens Fuldmagt, forbliver uden Kraft og Gyldighed, saafremt det ikke stadfastes ved den verdslige Magts Godkjendelse.

Og efterdi den romerske Pave forestaaer hele Kirken i Medfør af det apostoliske Primats guddommelige Ret, lære Vi tillige og erklære, at han er alle Troendes høieste Dommer (Pave Pius VI.' Breve af 28. Nov. 1786), og at hans Dommerkendelse kan paakaldes i alle Sager, som kræve kirkelig Afgjørelse (II. œcum. Conc. i Lyon 1274), samt at de Domme, der fældes af den apostoliske Stol, eftersom denne ikke har nogen høiere Magt over sig, ikke tør underkastes nogen ny Afgjørelse, saalidt som Nogen er berettiget til at opkaste sig til Dommer over dens Afgjørelse (Pave Nicolaus I. i hans Skrivelse til Kaiser Michael). Derfor fare alle de vild fra Sandhedens rette Vej, som paastaae, at det er tilladt at appellere fra de romerske Pavers Kjendelser til et almindeligt Concil, som til en Autoritet der staaer over den romerske Pave¹⁴).

Enhver som derfor siger, at den romerske Pave ikkun har det Kald at føre Opsyn og holde Orden i Kirken, men ikke den

¹⁴) Paven er den sidste eller øverste dømmende Instans i Kirken, medens Biskopperne vel ere selvstændige, men dog underordnede Dommere, fra hvilke der kan appelleres til Paven, ligesom man ved de verdslige Domstole kan appellere fra den første Instans til en høiere. De samtlige Biskoppers eller et alm. Concils Afgjørelser have derfor kun Gyldighed, naar Paven tiltræder og stabsæfter dem.

fulde og høieste Jurisdictionsmyndighed over hele Kirken, baade i Sager, der angaae Troen og Sædterne, og i Sager, der vedkomme Disciplinen og Styrelsen af den over hele Jorden udbredte Kirke; eller siger, at han kun besidder den større Deel, men ikke den hele Følge af denne høieste Magt; eller at denne Paven's Myndighed ikke er nogen ordenlig og umiddelbar Magt over alle Kirker og alle Hyrder og Troende, hver især og alle tilsammen, han være hjemfalden til Kirkens Band.

(Sluttes).

Et Sidesnykke til Kong Herodes.

Under denne Overstrift indeholder „Bestf. Kbl.“ af 7. Januar i Anledning af Helligtrekongersdag en Artikel, der anvender Hovedtrækkene af denne Fests Evangelium paa de Begivenheder, der i de sidste Maaneder have tildraget sig i Italien. Det har vistnok altid sine Vanskeligheder med en i det Enkelte nogenlunde correct Gjennemførelse af saadanne Sammenstillinger, og vi skulle derfor ikke følge Forf.'s noget haltende Afbenyttelse af Evangeliets enkelte Træk, men blot holde os til Hovedsagen, nemlig den antichristelige Verdens Had til Kristus (Joh. 15, 18—21), det i Verden altid tilstedeværende, under sædvanlige Omstændigheder vel mere eller mindre skjulte, men i bevagede Tider altid med større eller mindre Kraft aabenlyst fremtrædende Fjendskab mod Kristus og hans Kirke.

En saadan bevaget Tid er fremsfor nogen tiggere vor Tid. Tage vi nemlig dette sidste Ord i en noget mere omfattende Betydning, da vil ingen troende Christen, hans religiøse Bekjendelse uanset, nægte, at Fjendskabet mod Kristus i Løbet af det sidst herrundne Aarhundrede har udfoldet en saa storartet og omfattende Magt, som ingen tidligere Tid kan opvise Magten til. Dette lader sig nu ikke længere, som i den første Deel af hint Tidsrum, nøie med, i Tale og Skrivt at ophidse den almindelige Mening mod Christendommen og den Kirke, som fra Begyndelsen af uafbrudt har

fortsat Christi Liv og Forløsergjerning paa Jorden, og hvis selvstændige af Verdensmagten uafhængige Stilling altid har været Verdensaadens Tjenere en Torn i Rjødets; men det søger nu ved Bولد og Evang at berøve Kirken, dens synlige Overhoved og dens øvrige Forstandere og Tjenere deres Indflydelse paa det historiske Menneskelivs og de offentlige Forholds Udvikling.

Men, for at begynde med Begyndelsen, eller komme tilbage til Herodes og den evangeliske Fortælling om denne Tyrans feilslagne Forsøg paa at myrde Kristusbarnet i Svøbet, og dettes underfulde Frelse, da staaer jo der Herodes som et Forbillede paa Verdensaadens og alle dens villige Rødfabers Had til Kristus i den bestemte Skikkelse, hvori Han forfatter sit gudmenneskelige Liv her paa Jorden, og hvori Hans Aand, ved at udbrede Troens Lys og optande Kjærlighedens Bld i Verden, stedse virker, for i alle timelige Forhold at afprøve det Guds Rige, som ved hans Menneskevordelse er grundlagt. Som Herodes ængstedes ved det over hele den romerske Verden og indtil Jordens fjerneste Lande udbredte ahnelsesfulde Rygte om en stor Konges Fødsel, og under Fromhedens Maske, men med Mordtanker i Hjertet, udfrittede de Skrivtlærde i Jerusalem om Stedet, hvor han skulde være født; og som Herodes' „Tilbedelse“ af den nyfødte Israels og al Verdens Konge, kun bestod i blodige Dødrætter: saaledes fortsatte igjennem tre Aarhundreder den hedenske Verdensmagt, i sin Angst for det overnaturlige Lys, der aabenbarer alle Mørkets Gjærninger, Forfølgelsen mod det nye Liv, som i Kristus og hans Kirke var født til Verden, ved at udøse Strømme af uskyldigt Blod. Men ligesom Gud frelste Jesusbarnet fra Herodes' Efterstræbelser, og ligesom Han frelste Kirken i dens tidligste Ungdom fra at bukke under i Kampen mod Helvedes Magter: saaledes har Han bestandig igjennem alle følgende Tider opfyldt sit Ord fra den tidligste Tid udtalte Forjættelser om sit Riges Uforgængelighed.

Verdens Had til Kristus aabenbarer sig altsaa efter Herrens udtrykkelige Forudsigelser til sine Disciple i dens Adfærd mod Hans Kirke og mod den Apostels Efterfølger, til hvis vedvarende Ledelse af Kirken og dens Anliggender Han har knyttet den meest omfattende og storartede af alle hans Ords Forjættelser; thi Petri Efterfølger er Kirkens usynlige Ypperstepræst og dens usynlige himmelske Konges jordiske og synlige Afbillede, Hans Riges Statholder, Hans evige Hjrdeembedes

Repræsentant. Hvad enhver følgende Tids Herodes har gjort imod Kirken og dens Overhoved, det have disse Redskaber for denne Verdens Fyrstes Anslag derfor ogsaa gjort mod den Herre Kristus selv. Men det kan dog især om dette sidste Aarhundrede, og navnlig om vor Tid siges, at det er Christendommen selv, dens Aand, dens Grundsætninger og dens Indflydelse paa det offentlige og private Liv, der er Gjenstand for de Fjendtligheder, som den altid i Verden virksomme Antichrist (2 Thes. 2. 1 Joh. 2, 18) skjuler under det Paaskud, at han blot bekæmper Kirkens og dens øverste Styres verdslige Magt og formentlige Overgreb paa Verdenslivets Omraade!

Kirken har bestaaet mange Kampe af denne Art i de Tider, da der ikke var Tale om nogen anden Christendom end den katholicke. Den gik seirrig ud af dem alle, fordi den aldrig kan gaae tilgrunde; og den tilshueladende Fare havde dengang en novervindelig Modvægt i Folkenes Troesænhed. Efter det sextende Aarhundredes Rist i Kirkelegemet er Alt imidlertid blevet anderledes. Den Aand, som frembragte den, har siden efterhaanden udbredt sig ogsaa over den katholicke Deel af Verden; men selv den franske Revolutionens og den Napoleonske Despotismes Forgribelse paa Pius VI. og Pius VII. lod sig dog noie med at udplyndre det pavelige Skatkammer, incorporere Kirkestaten heel og holden i Frankrig, og indskrænke Paven's og Kirkens souveræne Rettigheder, men lod den sociale Orden og de kirkelige Institutioner uantastede. Men hvor langt anderledes er den nuværende italienske Revolutionens Fremgangsmaade! Den moderne Herodes staaer Intet, men vender op og ned paa Alt, som om han vilde ud-slette ethvert Spor af den tidligere Tingenes Orden!

Forfatteren til den her omtalte Artikel paaviser dette, idet han — efter en træffende Sammenligning imellem Kong Victor Emmanuels rørende og hjertelige Forsikringer i hans noksom bekjendte Brev til Pius IX., hvori han fort for Invasionen underrettede den h. Fader om sine gode Hensigter med det Besøg, han agtede at lade sine Tropper aflægge i Rom, og Herodes' fromme Hensigt at tilbede den nyfødte Kristus — gjen-nemgaaer den hele Række af revolutionære Volds handlinger og Retskrænkelser, som vi i de sidste tre Aaeneder have meddeelt i vore Efterretninger fra Rom, og han euder med at anføre en meget betydningsfuld Udtalelse i et af de nye af Regeringen og Revolutionspartiet protegerede Blade, som fører Titel af „den frie Undersøgelse“, og som fornemmelig beskæftiger sig

med at udgrunde og angive de meest hensigtsmæssige Midler og Veie, der sikkest vilde hidføre en „grundig Omdannelse af hele den tidligere Samfundstilstand i Rom og Italien“. Det her angivne Hovedmiddel er „Eilintetgjørelsen af Kirkens Indflydelse paa Samfundet, og Fjernelsen af Religionen i enhver af dens Former“. Man forlanger i Overensstemmelse med dette Princip: Indførelse af „Civildaab“ (!), „Civilægteskab“ og „Civilbegravelse“ i hele Italien, Inddragelsen af alle Klosterses Formue, samt foreløbig Indskrænkning af Kirkernes Antal, saavel i Rom som over hele den italienske Halvø, til det allernødvendigste Behov, indtil den nu opvoksende Slægt engang seer sig istand til fuldkommen at kunne undvære disse til Fremme af Hykkleriets og Bedragets Formaal opførte Bygninger“!

Dette vilde altsaa, hvis Alt gik efter Ønske, blive den Tingenes Orden, som den italienske Konge i sit indsmigrende Brevs rørende Ord lover at garantere! Al Verden har imidlertid seet, at de her lovede Belgjerninger ere af samme Bestaaffenhed som Herodes' Tilbedelse. Ustyldigt Blod har nu, ligesom fordm i Bethlehem, i Rom slydt i Strømme, og Graad og Sammerskrig blandt Kirkens trofaste Børn følge hvert Skridt af de antichristelige Angreb paa Kirkens og dens Overhoveds Rettigheder. Vi tør imidlertid fortrøste os til, at det guddommelige Forsyn eengang for alle har garanteret disse Rettigheder, samt at den Dag maastee er os nærmere, end det nærværende Dieblif synes at give Haab om — den Dag, da det Ord paa ny vil lyde fra Himlen: „De ere døde, som tragtede BARNET efter LIVET!“

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Om den store Oversvømmelse af Tiberfloden, som hjemføjte Rom i Dagene 27—29 Decemb. f. A., skrives i „Mainzer Journal“, at den havde sin Grund i den vedholdende Regn i Buledagene i Forening med den paa denne Tid ualmindelige Mildhed i Luften, der smeltede Sneen paa Apen-

ninerne, og førte den ned i Tiberen. Trediedelen af Rom stod i Matten til den 28. Dec. under Vand, og dette steg til en aldrig før kjendt Høide (andre Blade have angivet denne paa de meest udfatte Steder til over tyve Fod). Om Morgenen d. 28. stod Vandet allerede saa høit i de oversvømmede Kvarterer, at Beboerne, af hvilke den største Deel ikke vare forsynede med de nødtørftige Levnetsmidler, vare fuldkommen afspærrede. Byraadet maatte derfor i Løbet af Formiddagen ved Vaade tilføre dem det nødvendige Quantum Brød. Og saa i Campagnen har denne store Vandmasse anrettet betydelig Skade. Der vil udtræves Millioner til at dække Tabene alene for Roms Bedkommende.

— Om Kong Victor Emmanuels tolv Timers Op- hold i Rom skrives Følgende: „Kongen bevilgede strax, da han fik Underretning om Oversvømmelsen, 20,000 Fr. (7093 Rd.) til de Trængendes Understøttelse. Byraadet var eenfaldigt nok til ved Placater paa Gadehjørnerne at underrette Publicum om denne kongelige Gævmildhed. Men Roms Beboere harmedes alle vegne i den Grad over Rærrigheden af denne Gave (i Anledning af Oversvømmelsen i 1846 lod Paven uddele 300,000 Fr. til de Fattige), at de nedreve disse Bekjendtgjørelser af Murene. General Lamarmora underrettede naturligviis Kongen om denne Stemning, og Kongen telegraferede strax tilbage, at han selv vilde komme. Han indtraf da med et Extratog d. 31. Dec. om Morgenen Kl. 4 til den romerske Banegaard, hvor c. 15,000 af Politiet dertil beordrede Personer udbragte et Leve for ham, da han steg i Vognen. Han førte ad den korteste Vej til Qvirinalet, hvor han Kl. 9 om Formiddagen modtog Byraadet, og efter en Kjøretour igjennem en lille Deel af Byen reiste han om Eftermiddagen Kl. 4 med et Extratog tilbage til Florenz. Den italienske Konge er udentviis den første Regent, der er kommen til Rom uden at afslægge Besøg i nogen Kirke. Hverken Kaiser Nicolaus af Rusland, eller protestantiske Fyrster, der ere komne til Rom, ja ikke engang den tyrkiske Storvezier Fuad Pascha have ladet sig nøie med at betragte Kirkerne's Ydre. Alene Victor Emmanuel, der nedstammer fra et af de ældste katholske Fyrstehuse i Europa, vover ikke at betræde nogen af Roms Kirker! Hvorledes maa det vel see ud i denne Konges Samvittighed?”

— Det heder i en anden Correspondance af 2. Januar: „Gud være lovet!“ skal Paven have sagt, da Statssecretairen underrettede ham om, at den italienske Regering endelig havde

besluttet sig til at tilbagegive den h. Fader de d. 20. Septb. i de offentlige Ræser foresundne 5 Mill. Peterspenge*), hvis Beslaglæggelse har været saa meget omtalt, „Gud være lovet! Vi ere nu dog idet mindste istand til at hjælpe de Trængende, som have lidt ved Oversvømmelsen“. Han befalede da strax Sognepræsterne i de paagjældende Dele af Byen at indsende Beretninger om de Familier, der især havde lidt ved denne Ulykke, og udstedte samtidig en Anordning om at fordele de Senge og Meubler, som under Conciliet havde været afbenyttede af de Biskopper, for hvis Boliger Paven's Geistfrihed havde sørget, blandt de Familier, som havde mistet deres Senge og Meubler. Han lod endvidere 200,000 Fr. ved den romerske Bank stille til de nysnævnte Præsters Disposition med et Bink om, at denne Sum kun var anvist til at afhjælpe den meest paatrængende Forlegenhed, og at han forbeholdt sig at forsøge den til det Dobbelte eller Tredobbelte, saasnart han havde modtaget de detaillerede Efterretninger, som han snarest mulig ventede. Hvor himmelvidt forskjellig er ikke denne fra Hjertet udstømmende Velgjørenhed fra Kongens af Omstændighederne paatungne Godgjørenhed, som først lader ham anvise 20,000 Fr., derpaa, under hans Nærværelse 80,000 Fr. og endelig give Finansministeren Befaling til af Statskassen at udbetale Byraadet 200,000 Fr. af Statskassen til Understøttelse for de Nødlidende i Rom!“

München. Adressen fra Erkebispeviet München til Gunst for den betrængte h. Fader har faaet 32,000 Underkrivter, og er allerede tilstillet Kongen.

Nordamerica. Biskopperne i Kirkeprovindsen Cincinnati (Erkebiskop Purcell og 7 Biskopper) have i et fælleds Hørdebrev protesteret mod de italienske Overgreb. Hørdebrevet opmuntrer derhos alle Menigheder til at danne Comiteer til Indsamlingen af Peterspenge, og ender med følgende Ord: „Forat Tallet paa dem, som slutte sig til denne Protest mod den h. Stols Udplyndring, kan blive bekjendt saavel her i Landet, som i Udlandet, anbefale vi, at enhver Kirke anskaffer en Protokol, i hvilken Menighedens Medlemmer antegne deres Navne til en

*) Dette Beløb vilde neppe være blevet tilbagegivet, dersom Carb. Antonelli ikke strax efter Beslaglæggelsen havde givet flere af de meest ansete Bankierhuse Anviisninger paa samme. Dette bragte Florentinerkabinettet paa andre Tanker!

evig Erindring om deres Afstn for den begangne Uretfærdighed, og deres Sympathi for den ophøiede Person, som her paa Jorden indtager Christi Plads i den almindelige Kirkes Styrelse.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 26de Januar. 4de Søndag efter Epiphani. Kirkepatronsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 30. M. Martina, Jomfru og Martyr. 31. Ti. Petrus Nolascus, Vekj. O. 1. Februar. Ignatius Biskop og Martyr; 8½ Messe for Ausgariusforeningens Medlemmer. 2. C. Maria Kenselse (feires offentlig forstkomende Søndag). 3. F. Ansgar, Biskop og Apostel for Danmark (feires offentlig den 4de Søndag efter Epiphani).
- Fredeagen** den 3die Februar. Broderskabet til Jesu gudbommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe, Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer. — Blasiusvefsignelsen meddeles efter enhver hellig Messe Kl. 6. 7 og 8½. — 4. L. Andreas Corsini, Vekj.
- Søndagen** den 5te Februar. Septuagesima. Maria Kenselse eller Kyndelmisse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Psyvevelse; derefter Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festandagt med Prædiken. — 6. M. Hyacintha af Mariscottis, Jomfru. 7. Ti. Ihukommelse af Herrens Bøn i Gethsemane Have. 8. O. Johannes af Matba, Vekj. 9. C. Blasius, Biskop og Martyr. 10. F. Octav af St. Ansgars Fest. 11. L. Polycarpus, Biskop og Martyr.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbobbveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionær, Hr. Grosserer G. P. Vohrer, Tordenfjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglæder; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Dtl. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 4.

Søndagen den 12te Februar,

1871.

Indhold: Den Vaticanste Kirkeforsamlings i dens fjerde offentlige Session bekendtgjorte første dogmatiske Constitution om Christi Kirke. (Sluttet). — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Østerrig, England.

Den Vaticanste Kirkeforsamlings i dens fjerde offentlige Session bekendtgjorte første dogmatiske Constitution om Christi Kirke.

(Sluttet.)

Fjerde Capitel.

Om den romerske Paves ufeilbare Værembede.

Men at det apostoliske Primat, hvilket den romerske Pave, som Apostelskyrsten Petri Efterfølger, udøver over hele Kirken, ogsaa omfatter den højeste Væremyndighed, har denne hellige Stol bestandig gjort gjældende¹⁵⁾. Dette stadfastes ved Kirkens

¹⁵⁾ Dette Capitel indeholder kun de nødvendige og naturlige Følgeslutninger af de tre foregaaende. Det dogmatiske Grundlag, hvortil Conciliet nemlig kytter Læren om det pavelige Værembedes Ufeilbarhed, er den Sandhed, at Pavens fuldstændige og højeste Hyrdeembede ogsaa omfatter den fulde og højeste Væremyndighed. Thi Ufeilbarheden er hos Paven, som hos hele den lærende Kirke, kun en Egenskab eller en nødvendig Medgift til den Kirke af Gud forlehnede Væremyndighed, fordi en i sig selv Instant's afgjørende Væremyndighed ellers vilde kunne føre hele Kirken i Vildfarelse. Væremyndigheden er nemlig tillige den dømmende Magt

stadige Handlemaade, og udtales af selve de oekumeniske Concilier, og fremfor alle af dem, paa hvilke Østerlandet forenede sig med Vesterlandet til Eenhed i Tro og Kjærlighed. Thi Fædrene paa den fjerde Kirkeforsamling i Constantinopel (VIII. alm. Conc. 869) have, idet de traadte i deres Forfædres Fodspor, aflagt følgende høitidelige Bekjendelse: „Den første Betingelse for Frelse er at bevare Regelen for den rette Tro. Og, som vor Herres Jesu Christi Udsagn: Du er Petrus, og paa denne Klippe vil Jeg bygge min Kirke, aldrig kan forgaae: saaledes bliver det, som her er sagt, ogsaa stadfæstet ved det factiske Virkning, idet den apostoliske Stol stedse har bevaret den katholske Religion ubesmittet, og holdt dens hellige Lære i Ære. Vi ville derfor ikke paa nogen Maade stille os fra dens Tro og Lære, og haabe, at vi saaledes maae være værdige til at forblive i det ene Samsfund, som den apostoliske Stol forkynder, og hvori den christelige Religions hele og sande Fasthed er grundet“¹⁶⁾. (Af den h. Pave Hormidas' (520) Troesformel, saaledes som denne af Pave Hadrian II. blev forelagt og underskrevet af Fædrene paa det VIII. oekumeniske eller det IV. alm. Concil i Constantinopel). Og med Villigelse af det andet Concilium i Lyon have Grækerne udtalt den Bekjendelse: „At den h. romerske Kirke er i Besiddelse af det høieste og fuldstændige Primat og Forrang over hele den ka-

i alle Troessager, eller den Autoritet, som i Guds Navn og paa en alle Kirkens Medlemmer forpligtende Maade afgjør og foreskriver, hvad de skulle troe, eller ikke troe.

¹⁶⁾ Denne fra det 6 Aarhundrede hidrørende Formel blev senere ved flere Leiligheder vedtagen og underskrevet af de østerlandske Biskopper, og endelig af Pave Hadrian II. forelagt de paa det VIII. alm. Conc. forsamlede Fædre, og underskrevet af dem alle som et Vidnesbyrd om deres katholske Sindelag. Den fremhæver den uforandrede Eenhed og Fasthed i den romerske Kirkes Lære; uden denne Egenkab vilde nemlig dens omfattende Autoritet kunne benyttes til at omslyrte Kirken og udrydde den christelige Tro.

tholste Kirke, hvilket Primat den i Sandhed og Ydmynghed erkjender, at den med dets hele Magtfulde har modtaget af Herren selv i den h. Petrus, Apostlenes Fyrste eller Hoved, hvis Efterfølger den romerske Pave er; og at, ligesom den fremfor alle Andre er forpligtet til at forsvare Troens Sandhed, saaledes maae ogsaa de Troespørgsmaal, der mulig kunne fremkomme, afgjøres ved dens Kjendelse" ¹⁷). Endelig har Conciliet i Florenz fastsat som Troessætning: „At den romerske Pave er Christi sande Statholder, hele Kirkens Hoved og alle Christnes Fader og Lærer, og at vor Herre Jesus Christus har overdraget ham den fulde Magt til at vogte, lede og regere den hele Kirke" ¹⁸).

For at fyldestgjøre dette Hyrdeembede have Bore Forgængere bestandig rettet deres utrættelige Bestræbelser paa Christi heldbringende Læres Udbredelse blandt alle Jordens Folk, og med samme Omhu vaaget over, at denne Lære bevarede reu og uforfalsket. Derfor have hele Jordskredsens Biskopper, snart enkeltvis, snart forsamlede paa Synoder, overensstemmende med Kirkernes langvarige Sædvane, og efter den ældgamle Regels Forbillede, især forebragt denne apostoliske Stol de faretruende Vanskeligheder, som riste sig i Troessager, for at fremfor Alt Troens Mangler kunde blive afhjulpne paa dette

¹⁷) I den paagjældende Udtalelse af denne Kirkeforsamling (af 1274) bliver udtryffeligt Pavens Læreembede eller hans Magt og Forpligtelse til at bevare, og i paakommende Tilfælde gjenoprette Troens Eenhed bragt i Forbindelse med den ham af Gud forlehnede Magtslyde, og fremhævet som dennes fornemste og vigtigste Prærogativ.

¹⁸) Dette Sted af Florentinerconciliet (s. første Sætn. af Cap. III.) gjentages for at fremhæve Belegnelsen af Paven som alle Christnes Lærer; thi denne Deel af hans Embede som Christenhedens høieste Overhyrde og Fader — at „vogte“, d. e. efter Kirkens Talebrug: at „nære“ eller „søbe“ det christne Folk med den sunde Lære — er fremfor noget Andet indbefattet i den Magtslyde han som Christi Repræsentant udøver over Kirken.

Sted, hvor Troen ikke kan lide noget Afbræk. (Sml. den h. Bernhard Br. 190). Men de romerske Paver have, alt efter Tid og Omstændigheder, snart sammenkaldt almindelige Concilier, eller paa anden Maade skaffet sig Kundskab om den over Jordkredsen udbredte Kirkes Overbeviisning, samt betjent sig af Particularsynoder, eller af andre Midler, som det guddommelige Forsyn forundte, og fastsat hvad de ved Guds Bistand erkjendte at være overensstemmende med den hellige Skrift og med de apostoliske Overleveringer. Thi den Helligaand er ikke forjattet Petri Efterfølgere, for at de i Kraft af en af Ham modtagne Aabenbaring skulde forkynde en ny Lære, men forat de med Hans Bistand samvittighedsfuldt skulde bevare og med Trofasthed fortolke de nedarvede af Apostlene overleverede Troessandheder¹⁹). Og deres apostoliske Lære have alle ærværdige Fædre antaget,

¹⁹) Her indtegaaes to af de hyppigst forekommende Misforstaelser af dette Dogmes Betydning, idet man snart har tillagt det den Virkning, at Paverne for Eftertiden kunde gjøre deres personlige theologiske Meninger til kirkelige Dogmer, snart har befuldt Conciliet og Paven for at være den sværmeriske, af Kirken ved utallige Leiligheder forfastele Jubelbetingelse, at den med Christi Himmelfart, den Helligaands Udsendelse og Kirkens Stiftelse afsluttede Aabenbaring skulde trænge til at fuldstændiggjøres og forøges med nye Aabenbaringer. Dogmets sande og virkelige Mening er nemlig kun den, at Paven, efter at have betjent sig af alle menneskelige i Kirken tilstedeværende Midler (theologiske og historiske Forskninger og Afhørelse af de adspredte Kirkes Vidnesbyrd), har Fuldmagt til at fortolke den gamle overleverede Troeslære, samt at Kirkens usynlige Overhoved under dette Arbejde styrker sin jordiske Stedfortræder med den Helligaands Bistand, der beskytter ham mod enhver Mulighed for, af Mangel paa Indsigt eller anden menneskelig Svagheit at forpligge Christenheten til at troe Noget, der maatte være uforeneligt med den aabenbarede Sandhed. Dette Kirkens guddommelige Forsyn vil altsaa ogsaa bære Omsorg for, at dens Overhoved ikke forfeiler Brugen af de rette Midler i saadanne Tilfælde, hvor han, for at afgjøre enkelte Spørgsmaal, ikke maatte finde det betimeligt at sammenkalde en almindelig Kirkeforsamling.

og de rettroende hellige Lærere have holdt den i Ære og fulgt den. Thi de havde den fuldkomneste Erkjendelse af, at denne den hellige Petri Stol altid forbliver uberørt af enhver Bildfarelse — ifølge den guddommelige Forjættelse, som vor Herre og Frelser har givet sine Disciples Overhoved: „Sej har bedet for dig, at din Tro ikke maatte aftage, og, naar Du engang er bleven omvendt, da styrk dine Brødre“. ²⁰⁾

Denne Sandhedens og den aldrig ophørende Troes Naadegave er altsaa af Gud forlehnet Petrus og hans Efterfølgere paa denne Lærestol, for at de skulde beklæde deres ophøiede Embede til Alles Frelse, for at hele Christi forenede Hjord ved dem skulde afdrages fra Bildfarelsens giftige Tilløkkelser, og styrkes ved den himmelske Læres Næring, al Aaledning til Splid fjernes, og hele Kirken saaledes bevares i sin Eenhed, og, hvilende paa sin Grundvold, staae fast mod Helvedes Porte. ²¹⁾

²⁰⁾ Disse to Sætninger indeholdes næsten ordret i den Skrivelse, som Pave Agatho ved Sammentrædelsen af det VI. almindelige Concil i Constantinopel (680) henvendte til den østromerske (græske) Kaiser Constantin, og som blev hilset af Conciliet med høie Bisaldsraab som „Petri Udtalelse gjennem sin Efterfølger Agatho.“ Dette Brev stod i saa høi Anseelse blandt Grækerne, at det benyttedes som Grundlag for Unionsforhandlingerne i Florenz. Det betoner nemlig paa det stærkeste den romerske Kirkes Autoritet i alle Troesspørgsmaal, fremhæver „hele den katolske Kirkes Anerkjendelse af samme,“ og henviser til den uimodsigelige Kjendsgjerning, at Christi guddommelige Bessyttelse, i Kraft af Hans forjættede Forhøn for Apostlenes Fyrste (Luc. 22, 32), har bevaret den fra at afvige fra Sandhedens Rei, hvilket sidste det derfor aldrig er lykkedes nogen af Kirkens Anslagere og Forsølgere at bevise.

²¹⁾ Efterat det Foregaaende har oplyst og begrundet den nødvendige Forbindelse mellem det høieste Læreembede og sammes Ufeilbarhed, fremhæves her de vigtige og vise Niemed, for hvis Skyld Gud har knyttet Ufeilbarhedens Naadegave til samme. Disse Niemed ere usie forbundne, men kunne dog særlig betegnes, nemlig 1. Kir-

Men da der i den nærværende Tid, i hvilken det apostoliske Embedes heldbringende Virksomhed er en høist paatrængende Fornødenhed, findes ikke Faa, som nedsatte dets Værdighed og Anseelse: saa agte Vi det for at være aldeles nødvendigt, høitideligt at udtale den Forret, som Guds eenbaarne Søn havde den Naade at forbinde med det høieste Hyrdeembede.

Idet Vi derfor trolig holde fast ved den fra den christne Troes Begyndelse nedarvede Overlevering, lære Vi i Forening med det hl. Concil, til Ære for vor guddommelige Frelser, til den katholste Religions Ophøielse og til Frelse for det christelige Folk, og erklære som en af Gud aabenbaret Troesætning:

„At den romerste Pave, saa ofte han fra sin Værestol (ex cathedra), det er, naar han i Udøvelsen af sit Embede som

teus Belsærd; thi Pavens omfattende Magt vilde blive forbarvelig for Kirken, naar den, om end kun i et eneste Tilfælde, kunde tænkes anvendt til at fremme en Bilsfarelse; og den Overhyrde, som her paa Jorden repræsenterer Christus, vilde kun være slet udstyret, naar Hjorden ikke med Sikkerhed kunde følge ham, ligesom ogsaa den sibste vilde være ilde faren, naar den ikke havde en tilførelabelig Fører. „Naar en Blind leder en Blind, falde de begge i Gruben“. 2. Sikkerheden for Pavens dogmatiske Ufeilbarhed forebygger ethvert Schisma i Kirken, som ellers kunde besmykke sig med det Paaskud, at Paven havde gjort en vildfarende Lære gjældende. I hvorvel den vistnok ingenlunde gjør Hæresie og Schisma umulige, saa gjør dog den faste Overbeviisning om, at Paven ikke kan fare vild i Troesjager, dem uskadelige for Kirkens Børn, eftersom de falske Lærdommes Forkyndere ved dette Dogma ere ubeslukkede af Kirken. 3. Dersom endelig den lærende Kirke kun i sin Heelhed (Paven i Forening med alle Bistopperne), var ufeilbar, eller havde Kirken ikke i den h. Stol et urokkeligt Midtpunkt, hvorfra Sandhedens Banner stebse vaiede, da vilde Kirken ligeoverfor dens mange Fjender, som baade aabentlyst og skjult angribe den, ofte befinde sig i en hjælpeløs Stilling, og navnlig i saabanne trængselsfulde Tider, som den nærværende. Under saa storartede Forsald have alle dens troe Tilhængere et Banner, hvorom de med Tillid kunne samle sig, en fast Borg, i hvilken de finde en betryggende Tilflugt.

alle Christnes Hyrde og Lærer i Kraft af sin høieste apostoliske Myndighed afgjør en Lære, som angaaer Troen eller Sædeligheden, og som skal gjælde for hele Kirken, — formedelst den guddommelige Bistand, som er ham forjættet i den hellige Petrus, er i Besiddelse af den Ufeilbarhed, med hvilken vor guddommelige Forløser har udstyret sin Kirke til Afgjørelsen af en Lære, som angaaer Troen eller Sædeligheden, og at derfor disse den romerske Paves Afgjørelser ere ved sig selv, og ikke først ved Kirkens Billigelse, irreformable (uforanderlige)“.

Skulde Nogen, hvad Gud forbyde, vove at modsigte denne Vor Afgjørelse, da være han hjemfalden til Kirkens Bånd.

Givet i Rom i den fjerde offentlige Sæssion i Vaticanets Basilica i Aaret efter Herrens Menneskevordelse 1870, den 18. Juli, i Vort Pontificats 25. Aar.

For at ikke Anmærkningerne skulle optage en altfor uforholdsmæssig Plads, foretrakke vi nedenfor at meddele den Deel af vort korte Uddrag af den tydske Oversættelses udførlige Anmærkninger til dette Capitel, som angaaer selve den dogmatiske Erklæring, eller indholder Følgeslutningerne af alt det Foregaaende.

Ufeilbarheden tillægges ikke Paven som Privatperson, saalidt som i de Handlinger, han maatte foretage sig blot som Præst eller Biskop, eller som theologisk Forfatter (flere Paver have nemlig ogsaa virket i denne Retning), eller som hele Kirkens Styre, men den tillægges ham udelukkende i hans Egenkab som Kirkens øverste og almindelige Lærer. Ved en pavelig Udtalelse fra Lærestolen (*ex cathedra*) forstaaes derfor en saadan, hvormed Paven i Kraft af sin apostoliske Autoritet eller Læremyndighed definitivt fastsætter en Lære, der angaaer Troen eller Sædeligheden, og foreskriver den som en hele Kirken forpligtende Troessætning. En saadan Udtalelse betegnes altsaa af Conciliet som en Afgjørelse i sidste Sn-

stant af Paven's dømmende Myndighed, der ikke blot har Hensyn til enkelte Personer eller enkelte Tilfælde, som de borgerlige Domstoles Kjendelser, men har almindelig Gyldighed, og derfor Egenkab af en Lov.

Som Useilbarhedens Marsag eller sidste Grund henvises til den Petrus forjættede guddommelige Bistand; dens Omfang og Charakter angives ikke ved nogen særlig Bestemmelse, men blot ved den almindelige Regel, at Alt, hvad der i denne Henseende gjælder om Kirkens Useilbarhed overhovedet, ogsaa har Anvendelse paa Paven's Useilbarhed.

Af det ovenfor opstillede Begreb om denne Lære følger alle de paagjældende Afgjørelser's absolute Uforanderlighed, eller den Erklæring, at disse pavelige Kjendelser hverken kunne forandres eller ophæves af nogen højere Autoritet (efter som der ikke gives nogen saadan), eller tilbagekaldes af Paven selv. Conciliet fremhæver dernæst, at denne Uforanderlighed ikke er betinget af Kirkens Tiltrædelse; thi i dette Tilfælde vilde aldrig noget Stridspørgsmaal kunne afgjøres af Kirkens Overhoved, hvad enten man tænker paa en forudgaaende eller efterfølgende Tiltrædelse. Ihvorvel nu Kirkens billigende Underkastelse under de pavelige Afgjørelser aldrig vil udeblive, fordi Kirkens Lege, ifølge Christi Forjættelser, aldrig vil stille sig fra Hovedet og dens Bygning aldrig kunne løsrives fra Klippen, paa hvilken den er grundfæstet, saa er det dog ingenlunde Kirkens Auerkjendelse, som gjør Paven's Udsagn useilbart, men ene og alene den guddommelige Bistand, der har denne Virkning, eller er Marsag til, at Erklæringen ved sig selv er uforanderlig. Uforanderligheden og Uigjenkaldeligheden har nemlig sin Grund i selve Afgjørelsens eget indre Væsen, forsaavidt Useilbarheden af Kristus er knyttet umiddelbart til Udoøvelsen af den pavelige Autoritet i dennes hele Omfang.

Det fremgaaer endelig af Conciliet's i det Foregaaende givne Fremstilling af den kirkelige Overlevering om dette Punkt, at „Paven's Useilbarhed“ før denne dogmatiske Definition aldrig i den Betydning har været betragtet som „et aabent

Spørgsmaal,“ at det nogenſinde ſkulde have været foreneligt med et katholiſt Sindelag at benægte eller bekæmpe Ufeilbarheden af Pavenſ dogmatifke Afgjørelſer ſom en grundløs og ubeviſelig Lære. Den har nemlig igjennem alle Aarhundreder været baade praktiſt udøvet og factiſt anerkjendt.

Forſaaavidt det, med Henſyn baade til Apoſtelen Pauli Ord i 1 Cor. 3, 11*) og med Henſyn til den i alle troende Chriſtueſ Hjerter levende Erkjendſe, at Kirken i evig Betydning hviler paa ſin guddommelige Stifter og ſit vedvarende uſynlige og himmelfke Overhoved ſom paa ſin ſande og uforgængelige Grundvold, mulig kunde findes anſtødeligt, at i ovenſtaaende Overſættelſe, Cap. II. (S. 37. Lin. 16 fr. o.), det Udtryk „den katholiſke Kirkeſ Grundvold“ er anvendt paa Petruſ: da ſtulde vi her blot bemærke, at, naar Herren i Matth. 18, 18 kalder Petruſ for Klippen, paa hvilken han vilde bygge ſin Kirke, da er vel Udtrykket et andet, men Tanken dog væſentlig den ſamme. I evig Betydning er vel Ingen anden end Chriſtuſ ſelv Kirkeſ Grundvold, denſ himmelfke Overhoved og uſynlige Styrrer. I timelig Forſtand har man derimod, i Henhold til Matth. 16, 18 og Joh. 21, 15—17, dog Ret til at kalde den Apoſtel, ſom Chriſtuſ ſelv gjorde til hele ſin Kirkeſ forſte ſynlige Overhoved, for Kirkeſ Grundvold, overalt hvor, ſaaledes ſom paa det anførte Sted, Talen væſentlig er om Petri Forrang for de øvrige Apoſtle og Medarbejſen af dette hanſ Primat paa de følgende romerſke Biſkopper. Vi tilføie endnu blot, at den tydſke Overſættelſe her har brugt Udtrykket „Grundveſte“, og at det latiniſke Sprog ved denne Heilighed altid betjener ſig af Ordet „fundamentum“. Jfr. Ephes. 2, 20.

*) „Ingen kan lægge en anden Grundvold end den ſom lagt er, hvilken er Jeſuſ Chriſtuſ.“

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Oversvømmelsen. D. 28. og 29. December begyndte Vandet langsomt at synke, og d. 30. var den største Deel af Byen tør, da Bladene om Aftenen meldte Kongens Ankomst til den følgende Dag. Hele den revolutionære Deel af Rom kom nu i Bevægelse, og det viste sig herved, hvor lille den er. Det kongelige Tog ankom Kl. 4 $\frac{1}{2}$ om Morgenen d. 31. Nogle sparsomme Bivatraab og c. 60 Begfakler vare Alt hvad Kongen forefandt*). Af de romerske Autoriteter vare ingen andre end Byraadet tilstede. Fra Quirinalet sendte Kongen en Adjutant til Cardinal-Statssecretaren, for egenhændig at overrække ham en Skrivelse til den h. Fader, der indeholdt en Meddelelse om, at han var kommen til Rom for at yde dem Hjælp, der havde lidt ved Oversvømmelsen; men, da han saae sig nødsaget til atter at være i Florenz d. 1. Januar, kunde han kun opholde sig nogle Timer, og var saaledes forhindret fra at begive sig til Vaticanet, for at bevidne den h. Fader sin Grefrygt. Han kunde imidlertid ikke forlade Rom uden at benytte den givne Veilighed til paany at forsikre ham om sin Hengivenhed etc. etc. og udbede sig hans apostoliske Velsignelse" (!!). Dette Brev blev strax overrakt den h. Fader, men forblev naturligtviis ubesvaret.

Denne besynderlige Reise, hvis Diemed ligesaa lidt kan have været Deeltagelse for de Oversvømmede, som Længsel efter at bevidne Paven sin Hengivenhed (Kongen besøgte nemlig ikke, ja saae saagodtsofom slet ikke noget af den oversvømmede Deel af Byen) lader sig ikke forklare anderledes, end af Hs. Majestæts piinagtige Situation ligeoverfor Revolutionspartiet og dettes Adepter i hans nærmeste Omgivelser. Disse have nemlig længe med Utaalmodighed seet den Dag imøde, da Italiens Ronge

*) Med de i vort Nr. 3 omtalte 15,000 Personer, som Politiet skulde have samlet paa Banegaarden kan det ikke forholde sig rigtigt. Det var nemlig bekjendt i Rom, at Politiet havde betalt disse officielle Leveraab med 5 Fr. pr. Hoved. Denne Demonstration vilde saaledes være bleven urimelig kostbar; og da Tallet tillige er aldeles uforeneligt med denne og andre senere Correspondancer, antage vi, at 15,000 maa være en Trykfeil for 1500 eller maastee endog for 500.

fulde holde sit høitidelige Indtog i Rom. Efterat denne Fordring og Forventning nu i flere Maaneder har foruroliget Kong Victor Emanuel med det lidet lystelige Billede af en uasseelig Række af Forlegenheder, der i broget Forvirring, en efter anden, dukkede op paa det vide Rum, der ligger imellem det Fortvivlede og det Latterlige, tilbød Oversvømmelsen ham en kjærkommen Veilighed til at unddrage sig fra hiin fatale Ceremoni. Han kunde nu sige, at en uformodet Ulykke gjorde ham det til Pligt, med Tilsidefattelse af alle Former, at besøge sin Hovedstad. Han har nu eengang som Konge været i Rom, og haaber formodentlig, at han ikke behøver selv at komme der tiere! Det skal nemlig være hans Plan, henimod Foraaret at sende Kronprindsen dertil som en Slags Vicekong. Men de Radicale ere meget utilfredse med dette klogtige Paafund, og dadle navnlig den Keitethed, hvormed Kongen har røbet det Usande i hiin Udflugt, idet han ikke har sat sin Fod i de af Oversvømmelsen hjemsogte Gader, uagtet han ved sin Ankomst sagde, at han „kom for at see med egne Dine.“ Virkningen af denne Tactloshed var i Florenz efter hans Hjemkomst saa iøienfaldende, at der ved Nytaarscouren slet ikke blev holdt Faler, ikke engang af Kamrenes Deputationer, og at der ved hiin høitidelige Veilighed ikke blev talt et Ord om denne første Reise til Rom, hvorom der nu i lang Tid har været talt saa mange forfængelige Ord! Man fandt her Taushed at være det bedste Middel til at skjule Forlegenheden.

— Den romerske Embedsstand har i denne Tid givet Verden et glimrende Exempel paa Trofskab mod deres retmæssige Souveran, idet det store Fleertal af den trofast har opfuldt den christelige Pligt, at foretrække Fattigdom for et Belvare, som en uretmæssig Regering har tilbudt dem, under den Betingelse, at de skulde bryde deres Trofskabseed til Paven. En Deel af dem havde henvendt sig til den her paagjældende pavelige Domstol, St. Penitenziarie, med det Spørgsmaal, under hvilke Betingelser det kunde være dem tilladt at aflægge den Eed, som den piemontesiske Øvrighed krævede, og som lyder saaledes: „Seg lover Italiens Konge, Victor Emmanuel, og hans Efterfølgere Trofskab og Lydighed. Seg lover, til det forenede Fædrelands Bedste, at agte Forfatningen og de øvrige Statslove.“ Domstolen afgav den Erklæring, at en Eed, som den forlangte, ikke var tilladt, men at der Intet var til Hinder for et Løfte om en blot passiv Lydighed i Alt hvad der ikke stred imod de guddommelige og kirkelige Love, overensstemmende med føl-

gende af Pius VII. approberede Formel: „Jeg lover og sværger, at jeg aldrig vil tage Deel i noget Complot eller i nogen oprørsk Handling imod den nærværende Regering, men adlyde den i Alt, hvad der ikke strider mod Guds og Kirkens Bud.“ Denne Eedsformular blev imidlertid ikke tagen for gyldig af Regeringen, som holder fast paa Fordringen om en udtrykkelig og formel Auerkjendelse af Usurpationens og de med Guds og Kirkens Bud uforenkelige Statsloves Ghyldighed. Her var saaledes intet Balg tilbage for de Trofaste. Med Undtagelse af et forsvindende Wiindretal vægrede alle Embedsmand sig ved Edens Afslæggelse, nagtet de Fleste af dem ere uformuende, og Mange i en saa fremrykket Alder, at der ikke kan være Tale om at søge andre Erhvervsmidler; de befinde sig derfor næsten alle for Diebliffet i en kummerfuld Stilling. Denne Prøvelse er vistnok en af de sværeste, som kunne overgaae Mennesker, og det er ene den religiøse Samvittighed, Agtelsen for Edens Hellighed, som kan have dem over alle underordnede Hensyn, og give Kraft til med Fatning at bære en saadan Stæbne. Vi skyldte alle disse Mænd den inderligste Taknemmelighed, fordi de, med Tilslidefættelse af alle Hensyn til deres egne Følelser og deres Narmestes Savn og Sorg, have givet et i vor Tid sjældent Beviis paa Agtelse for Religionens, Samvittighedens og Grens Fordringer; de fortjene medrette at kaldes værdige Efterkommere af de første Christne.

Det heder endvidere i samme Skrivelse fra Rom, at den h. Fader fremdeles befinder sig legemlig vel, og har som sædvanlig, uden at føle sig overanstrengt, taget Deel i Zuletidens forskjellige Gudsstjenester. Han læste saaledes paa Zuledag de tre Messer, de to første i sit Privateapel, og den sidste i det Sixtinske Capel Kl. 10. Og saa Audientserne ere talrige; og iblandt de Mange, som havde samlet sig forat hilse paa den ophøiede Fange, havde ogsaa alle de fratraadte Embedsmand i de forskjellige Ministerier indfundet sig for at overrække en Adresse, hvori de udtalte deres „Beundring af det uforsærdede Mod, med hvilket Pius IX stedse er optraadt ligeoverfor de Angreb, som Christendommens Tjender have rettet imod ham, og forsikrede ham om, at det er hans Exempel, der har styrket deres Mod og givet dem Kraft til at bære de Ydmiggelser og Savn, som de i Fremtiden ville være udsatte for.“ Den h. Fader henvendte dybt bevæget nogle talkende og opmuntrende Ord til disse sine troe Tjenere, og tilføiede, „at de havde afgivet en sand Folkeafstemning i Modfætning til de moderne

Plebisciter, eftersom deres Votum ikke var betalt, men tvertimod i Ordets sandeste Betydning var et Offer!"

— En tredje Correspondance skriver fra Rom under 9. Januar, at den h. Fader i denne Tid allevegnefra modtager utallige Brevise paa ærefrygtfuld Hengivenhed fra de høieste Classer i Samfundet til de nederste Lag af samme, og at Peterspengen tilflyder ham i rigeligt Maal. Fra de forenede Stater har han saaledes nblig modtaget c. 300,000 Fr. Det fortjener ved denne Leilighed at fremhæves, at netop Italien, og navnlig Piemont, især Turin, altid har udmærket sig ved rundhaandede Bidrag, ligesom det vel maa mærkes, at Frankrig, der altid har udmærket sig ved en storartet Gæmildhed i alle kirkelige Siemed, i det sidste Halvaar af Grunde, der maae være Enhver indlysende, har været forhindret fra at gde hvad det ellers vilde have gdet. Den 31. Dec. var den h. Fader, under Victor Emmauels Ophold i Rom, Gjenstand for de meest rørende og hjertelige Demonstrationer. Al Verden ilede til Vaticanet, hvor ogsaa det diplomatiske Corps indfandt sig. Dette synes nemlig ikke at have taget nogen videre Notits af Kongens Narværelse. Paven var kjendelig bevæget ved disse Htringer af den almindelige Stemning, der ogsaa paa forskjellige Maader i Stilhed gave sig tilkjende paa hans Navnedag d. 27. Dec., hvilken i alle tidligere Aar var en offentlig Glædesfest for hele den romerske Befolkning, der ved Flagning og almindelig Illumination tilkjendegav de Følelser, som dennegang den raa Magt har trængt tilbage til Hjerternes Helligdomme, og til Bevidnelser, der undgik den offentlige Opmærksomhed.

— Der cirkulerer i Rom en Adresse til den h. Fader, som allerede har mere end 30,000 Underkriver. Den vil blive ham overrakt, saasnart den har faaet over 50,000 Underkriver. Man vil dermed levere et talende Beviis for det Spilfægteri der er drevet med den almindelige Folkeafstemning. — 53 Romere, der vare valgte til Officerer i den nye af Piemonteserne oprettede Nationalgarde, have vægret sig ved at beklæde disse Væsposter.

Frankrig. Om Helligholdelsen af Zulefesten i Domkirken i Orleans indeholder „Mainzer-Journal“ følgende Beretning, der synes at hidrøre fra en Feltgeistlig ved den tydske Hær:

„I Frankrig er det ikke Brug i Zuledagene at smykke et Træ og gjøre hverandre Foræringer. Disse Skikke ere der i

et endnu større Omfang henlagte til det nye Aars første Dag, medens Suledagene udelukkende feires i Kirkerne. Dette fik man her et ret levende Indtryk af. Orleans er nemlig en af de Byer i Frankrig, i hvilke det religiøse Liv er særdeles fremtrædende baade blandt Rige og Fattige, og denne Stads Beboere have Ord for, fremfor andre store Stæder, at udmærke sig ved en rørende Fromhed og Andagt. Jeg havde Leilighed til at bivaane Høimesjen i Kathedralen. Den natlige Messe, som ellers i hele Frankrig pleier at feires Kl. 12, undlodes den- negang paa Grund af Krigsforholdene. Den rummelige Kirke var indtil den fjerneste Krog opfyldt af Andagtige. Daa saa mange Soldater vare nærværende. En Deel af det store Chor var aabnet for Menigheden, navnlig af Hensyn til den store Mængde høie Officerers Narvarelse. Messen celebreredes af Generalvicaren, medens Biskop Dupanloup assisterede i Pontificaldragt. Denne Kirkefest var ifandhed storartet og opløstende. Man havde her Leilighed til at see en Glæde og en Pragt, som nufortiden kun findes i de gamle Kirker, der ikke ved Tidernes Ugunst ere berøvede deres tidligere Rigdomme. Domherreerne, hvis Antal i det mindste var 30, havde tilligemed Kathedralens talrige Geistlighed og Seminariets Elever taget Plads paa Chorstolene. Domherreerne bare over Rodetten en lang rødbrannet Floielskaabe, og saae omtrent ud som fordim de tydske Churfyrster. Omtrent 60 Chordrenge i Forening med Seminaristerne ledede Sangen, der lød vidunderlig skjönt i disse store Haller; Klangen af de yndige Børnestemmer kunde lignedes ved Toner fra en høiere Verden. Omendstjøndt Kirken var overfyldt af Mennesker, herskede der dog en saa stor Ro, at man tydelig kunde høre ethvert Ord af Sangen. Sangen har her meget mere Liv end den tydske Choral. Dioceset Orleans har heller ikke den romerske Ritus ved den h. Messe og Breviaret, men den gamle Orleanske Ritus. Der gives foruden Paris og Orleans endnu kun to Dioceser i Frankrig, som have en fra den romerske afvigende Ritus. Vi saae derfor her flere os fremmede Caremonier. Saaledes bliver Evangeliet først sunget i det latinske og derefter i det franske Sprog, og Evangeliebogen raft enhver Domherre at kysse; efter Offertoriet uddeles »le pain benis« (indviet Brød) til alle Tilstedeværende, og istedetfor Fredskysset rækkes der alle de Geistlige en i Guld indfattet Reliquie som Gjenstand for denne Handling. Ved Slutningen af Messen lyfte Biskoppen med høi og dybt bevæget Stemme Velsignelsen. Det var et opløstende Syn at see alle

Tilstedeværende: Officerer, Soldater og Civilpersoner, Mand og Kvinder, Franske og Tndse, Benner og Fjender, knæle ned og boie sig dybt til Jorden, da den ærværdige Elding med udstrakte Hænder udtalte Betsignelsesordene. Alt aandede her den dybeste Fred og Enighed, naaget vi Alle befandt os midt i Krigen, og Alt, selv de i Kirken tilstedeværende saarede Soldater, mindede om Krigen. Denne kirkelige Høitidelighed havde noget ubeskrivelig opløstende og styrkende, og den gjorde navnlig et dybt Indtryk paa de mange protestantiske Officerer, og var hele Dagen igjennem Gjenstand for Samtale; den varede i to Timer, men man mærkede ikke til Tiden.

Østerrig. Under sit sidste Ophold i Tyrol modtog Kaiseren i Innsbruck d. 2. Jan. ogsaa Biskoppen af Brixen tilligemed Prælaterne for flere Kloostere. Paa Biskoppens Erindring om Kaiserens Vellemkomst til Fordeel for den h. Fader svarede Kaiseren: „Jeg vil vise, at jeg er en katholsk Fyrste!“ Samtidig hermed forsikkrer Bladet „Waterland“, at Greve v. Beust under 27. Nov. har sendt en Note til Florenz, der i skarpe Udtryk foreholder den italienske Regering, at den ikke holder sig de Forsikkringer esterrettelig, som ledsagede Roms Besættelse. Den kaiserlige Gesandt i Rom har derhos underrettet den h. Stol om Affendelsesdagen for denne Note. — Noten er iøvrigt uden al praktisk Betydning, og er kun forsaavidt mærkelig, som den viser, at den almindelige katholske Bevægelse ogsaa begynder at gjøre Indtryk paa den protestantiske Rigskaantsler.

England. Om den katholske Kirkes stadige Fremgang i England, saavelsom om den Frygt, hvormed Høikirken betragter de mange Conversioner, vidner følgende Kjendsgjerning, som flere engelske Blade berette:

„Man har i den senere Tid to Gange offentlig henvendt det Spørgsmaal til Premierministeren, Mr. Gladstone, om det virkelig er sandt, hvad en fornem Dame skal have forstaaet, og hvad der siden er blevet meget omtalt i de høiere Kredse, at han samtidig med hende har ladet sig optage i den katholske Kirke. Man har tillige hentydet til, at han staaer i et meget venkabeligt Forhold til Erkebiskop Manning i Westminster, og at han, siden han blev Premierminister, ved flere Regeringshandlinger har lagt an paa at vise sig inødekommende ligeoverfor Katholikernes, især Irlandernes, Fordringer. Kort efter læstes i Bladene en Skrivelse fra Ministerens Privatsecretair, hvori denne erklærer, at hans Chef ikke

kan indlade sig paa at tilbagevise dette og lignende Rngter. Dersom hans Handlinger ikke gjendrive dem, er han overbevist om, at hans Ord endnu mindre vilde være istand dertil.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 12te Februar. Scragemsa. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 13. M. Katharina af Ricci, Jomfru. 14. Cl. Ihutommelse af Frelserens bitter Lidelse. 15. O. Scholastica, Jomfru. 16. T. Raymond af Pennafort, Betsj. 17. F. Titus, den h. Paulus' Discipel. 18. K. Agatha, Jomfru og Martyr.

Søndagen den 19de Februar. Quingagesima. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Sunders Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 20. M. Romuald, Abbed. 21. Cl. Joseph af Leonissa, Betsj.

Den 22de Februar. Askeonsdag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 8 stille Messe. Kl. 10 Afskrielse og Høimesse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8½ Messe. Aften Kl. 7½ Fasteandagt med Prædiken. — 23. Co. Petrus Damiani, Betsj. og Kirkelærer. 24. F. Matthias, Apostel. 25. K. Ihutommelse af Frelserens Tornekrone.

NB. Alle de 40 Ugedage fra Askeonsdag ere befalede kirkelige Fastedage, paa hvilte, med Undtagelse af eet vættende Maaltid og en saakaldet Collation, al anden Nydelse af Spise er kirkelig forbuden.

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3-9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosieret G. B. Kohrer, Tordenfjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Pøglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N° 5.

Søndagen den 26de Februar.

1871.

Indhold: Et Tilbageblik paa Aaret 1870. — Industrien uden Gud kan ikke blive til Betsignelse. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Frankrig, England.

Et Tilbageblik paa Aaret 1870*).

Saa er da dette overordentlige Aar henrundet: Conciliets Aar, Krigens Aar, Aaret for Roms Indtagelse og Parises Besættelse! Det tilhører nu Fortiden, men det er ikke hjemfaldet til Forglemmelse. Det vil i lang Tid sætte Efterverdenen i Forbauselse, men det vil aabenbare Sandhedens Triumph og forkynde Guds Retfærdighed!

Hvor mange Tildragelser i disse tolv Maanedre! Paa ethvert Blad af de nu afsluttede Optegnelser læser man hvad den navnkundige Greve Joseph de Maistre kaldte Forsynets souveræne Decreter.

Til Trods for alle den menneskelige Klogskabs Forudsigelser aabnedes det oekumeniske Concil i Rom paa den af Pius IX. bestemte Dag. Det har fuldbragt store Ting, idet det har stillet Religionens Grundsandheder, Naturens og Maa-dens Orden i det rette Lys. Det har udtalt sig om den fuldkomne Overensstemmelse mellem Fornuft og Tro, og endelig stadfæstet alle tidligere Aarhundreders kirkelige Overlevering

*) Efter det i Gent udkomne Blad „Bien public“.

ved den høitidelige Erklæring om Jesu Christi Stedfortræders øverste og ufeilbare Værembede.

I det Dieblif da Aaret 1870, der har været Vidne til denne høitidelige Samling af den katholske Kirkes Biskopper, som et visstent Blad løsner sig fra Tidens Træ for at nedhvirløses i Evighedens Afgrund, gribe vi med Glæde denne Leilighed til at udtale vor ubetingede Underkastelse under Conciliets Beslutninger. Vi have modtaget dem som den Helligaands Udsagn; vi vedkjende os dem som et Lys for vor Aand og en Rettesnor for vort Liv, og vi ere overbeviste om, at vi hermed udtale alle sande Katholikers Følelser. Denne Lydig-
hed mod Conciliets Beslutninger og hele Kirkens Overhyrde vil bane Veien for Sandhedens og Retfærdighedens Herredømme i Verden. Conciliet, som har henviist alle tankende Aander til Sandhedens veiledende Stjerne, vil forhaabentlig senere bringe Folkene det kristelige Samsunds altfor længe forglemte og altfor hyppigt miskjendte Grundlove i Erindring, og vi bede Gud om den Naade, at vi snart maae modtage disse heldbringende Belærelser; vi bede navnlig, at de maae finde Indgang i vel forberedte Hjerter, og bringe blivende Frugter for en omfattende Fornøjelse af de menneskelige Samsundsforhold.

Vi have ikke tabt Modet over den pludselige Afbrødelse af Conciliets Virksomhed; thi vi troe, at det guddommelige Forsyn ved denne Ledelse af Begivenhedernes Gang har havt til Hensigt bedre at forberede Verden til at modtage Kirkens Belærelser. Det moderne Samsunds store Synd er nemlig den Hovmod, der vil styrte Gud fra Thronen, for desto mere uforstyrret at kunne tilbede sig selv. Blandede af dens Magt, opblæste af dens forfængelige Storhedsdrømme, og betagne af Indbildningen om at være i Besiddelse af en ubetinget Ledelse af deres Skjæbne, vilde Folkene aldrig have bøiet sig for nogen anden Souverænetet, end deres egen, eller i deres Lovgivning anerkjendt Hans høieste Autoritet, der er Fjæsternes og Folkenes Herre. De skulde derfor med egne Dine see deres Magt i dens hele Intethed. Nogle faa Maaneder have jo været

tilstrækkelige til at tilintetgjøre en stor Samfundsbygningens fremstillede Belvare. Den menneskelige Kraft har her seet sin Udmagt, enhver Visdom følt sin Forsængelighed!

Bisnop er ogsaa Kirken bleven ramt af den Uveirstorm, der er faret hen over Jorden. Rom er blevet oversvømmet af en ny Islamisme, eller et nyt Hedenstøb, Paven holdes fangen i Vaticanet, og en excommuniceret Konge anmæsker sig Herredømmet over den christelige Verdens Hovedstad. Dog, dette skal ikke bøie vort Mod og gjøre os til et Bytte for Forsagthed og Kleinmodighed; thi som Christi fænde Brud gaaer Kirken sin smertelige Gang til Calvariebjerget. Den kan ikke fuldkomme Forløsningens store Bænk uden at have baaret Christi Kors. Historien om dens Forsølgelser er en vedvarende Beretning om dens Triumpher.

En stor Bevægelse gaaer nu igjennem den katholicke Verden. Det nittende Aarhundredes store Gjerning, Folkenes umiddelbare Forbindelse med Pavedømmet, fuldbyrder sig mere og mere over hele Jordkredsen. Der gives ikke nogen nok saa fjernt liggende Nation, som ikke har taget Deel i den Smerte og de Lidelser, der ere overgaaede Kirkens Overhoved. Skulde det da være antageligt, at denne Opvaagnen over alle Dele af Verden ikke har frembragt, og ikke vil frembringe Andet, end ufrugtbare Demonstrationer? Nei, her rører sig en virkelig, levende og uimodstaaelig Kraft, som vil skaffe sig Lust; og dette vil lykkes den saaledes, at denne Verdens Magter, førend de drømme om det, maae fatte sig paa at tage den med i deres Beregninger.

Vi leve i en Tid, der er opfyldt af Ruiner, og som uden Raad og Ro stedse er ifærd med at bygge det Nedrevne op igjen; i en Tid, der vidner om et omfattende Forsald, men som ikke desto mindre roser sig af Stormløb i Fremskridt. Hvad der i den skal gaae tilgrunde, vil gaae tilgrunde; men hvad der skal overleve det Øvrige, vil blive reddet, styrket, og voxe i Storhed. Det er muligt, ja sandsynligt, at de officielle Magter, som ville leve uden Gud, ville gaae tilgrunde under den

Afmagt, der maa blive en Følge af deres fuldkomne Affald fra Christendommen. Men Saameget er paa den anden Side vist, at, saalænge der er Christne paa Jorden, vil der ogsaa stedse være Elementer for nye Samfundsdannelser, Spirer til en bedre Fremtid!

Dette er vor Tro og vort Haab. Og derfor kunne vi i den evige Sandheds Lys og med Sindsro betragte Tidens veylende Begivenheder, og tanke over den guddommelige Retfærdigheds Beie. Den narvarende blodige og forfærdelige Kamp skjuler Hemmeligheder, som engang ville gjøre Politikernes Forudseenhed og de Vises Skarpsindighed tilstamme, men som, betragtede i Troens Lys, ville udbrede en overraskende Klarhed over mange for Diebliffet gaadefulde Omstændigheder og Tildragelser. Krigen er tilvisse i sig selv en stor Ulykke, men ogsaa den har sin Plads i de guddommelige Raadslutninger; og midt igjennem Menneskenes forfængelige Planer bevæger den buddommelige Verdensstyrrelse sig frem mod sine evige Formaal, og forvandler alle timelige Forstyrrelser til Midler, der virksomt befordre den nye Tingenes Orden, som den i det Skjulte forbereder.

Vi troe navnlig ikke, at det for stedse er forbi med Frankrigs Mission i den europæiske Civilisations Tjeneste; vi haabe tvertimod, at dette ualmindelig begavede Folk endnu vil føie mange udmærkede Bedrifter til dem, det allerede har udført. Det franske Folk er nemlig i Besiddelse af vidunderlig Elasticitet og Udvidelseskraft, af en utrolig Vethed ved at gjøre Propaganda for Ideer, og det besidder disse Egenskaber ikke mindre i det Godes end i det Ondes Tjeneste. Det har i de sidste 80 Aar misbrugt disse Evner, og gjort sig til en Repræsentant og Apostel for den politiske Revolution og det sociale Apostasi. Denne store Nation, som har havt Gud saameget at takke for, var den første, som bandlyste Hensynet til Gud af sin Røvgivning, og den har deels indbudt, deels tvunget andre Folk til at følge dette Exempel. Det har siden maattet lide Straffen for sin Utroskab. Ved at styrte sig fra den ene Re-

volution i den anden har det, under sin bestandige Væksen mellem Dictaturet og de meest udsteiende Frihedsbestræbelser, stadig svævet hen over Anarchiets Afgrund; og det har kun nydt en forbigaaende Fred, saalange en Ulykkelig Inconsequent nu og da for en Tid førte det tilbage til de gamle Grindringer om dets providentielle Mission. Den nærværende Krig er en aabenbar Gjennemførelse af den længe tøvende Gudsdom. Gud prøver dette herlige Land haardt, men han gjør det kun, forat det franske Folk ret kan blive sin eiendommelige Bestemmelse værdigt!

Saaledes tager da dette mærkværdige Aar Afsted med os; det efterlader os ved Siden af store Ulykker, vigtige Lærdomme paa den hemmelighedsfulde Fremtids Dørtærskel. Men i hvad der end skal komme, hvilke end Følgerne af denne forfærdelige Krig skulle blive, Saameget er imidlertid vist, at Rom er det Sted, hvor den nærværende Tids store Problem skal løses. Kun derfra kan det Lys komme, som alene mægter at redde Folkene; med Rom, det er med Gjenoprettelsen af den pavelige Throne, maa Gjenfødselen af den af det revolutionære Barbari forstyrrede christelige Samsundsorden begynde. Derfor fæste vi nu mere end nogensinde vort Blik paa Petri Stol, der er opreist saa at sige paa Verdens høieste Bjerge, for at være et for alle Jordens Folk lysende Taarn, og derfor tage ogsaa vi Deel i de livskraftige Bevidnelser af et katholsk Sindelag, som i det nye forløbne Aar saa ofte og saa skjønt ere fremtraadte og fremdeles ville fremtræde.

Her er Nutidens Haab, her Fremtidens Frelse! Maaatte Folkene dog nærme sig til Pavedømmet, for at dette kan bringe dem Forsoning med Gud. Saaledes ville nye Baner aabne sig, og lykkeligere Dage oprinde over det menneskelige Samsund. Saaledes ville de i Ulykkens Skole opdragne Folk med deres oprindelige Energi ogsaa gjenfinde Forstaaelsen af deres christelige Bestemmelse. De ville føle sig lykkelige ved at at elske Kristus, og blive store ved at tjene ham og udbrede hans Rige!

Industrien uden Gud kan ikke blive til Betsignelse for Verden*).

Man kan ikke nægte vor Tid den Ære, at den har bragt de industrielle Fremskridt til en fabelagtig Høide. Alt hvad der hører til Fabrik- og Maskinvæsen, til Bjergværksdrift og Jernbaner, til Bogtrykkerkunstens Udvikling og Litteraturens af dens Frembringelses Villighed betingede Udbredelse — Alt dette fordunkler alle tidligere Aarhundreders Bidrag til Culturens Fremskridt. Det er derfor intet Under, at Industrien er bleven den nærværende Tids Afgud. Den er nuomstunder den Guldkalv, som dyrkes og tilbedes af Alle, og hvis gyldne Skind frister Alle til Anstrengelse for i det mindste at afplukke et og andet af dets tallose Haar! Al Verden venter sin egen og hele Samfundets Lykke af Opfyndelsernes Gunstbeviisninger. Men — vil dette Haab gaae i Opfyldelse? Hidtil har man endnu ikke seet noget Tegn herpaa!

Derfom den moderne Industri var den sande Kilde til jordist Lykke, da maatte allerede nu Samfundets Vel staae i et tilsvarende Forhold til de forbausende Fremskridt, som vi overalt iagttage paa Industriens Gnemærker. Men dette er langt fra at være Tilfældet. Et klart Beviis herfor er den Omstændighed, at det sociale Spørgsmaal (Arbejderspørgsmaalet) i ingen tidligere Tid har været Gjenstand for saa almindelige Overveielser og saa alvorlige Bekymringer, som i den nærværende. Alle ere nemlig gjennemtraangte af Overbeviisningen om, at den arbejdende Classes materielle Stilling har Krav paa en grundig og hurtig Forbedring. Der maa vel altsaa her være en virkelig Nød tilstede. Men den arbejdende Klasse udgjør det ulige større Fleertal af Samfundet; følgelig er den største Deel af Menneskene, tiltrods for alle vor Tids indu-

*) Efter en Artikel i „Westf. Abl.“ Nr. 2 b. A.

strielle Ulykkeligheder, endnu ikke bleven lykkelig! Det er endvidere den arbejdende Klasse, som især medvirker til Industriens Flor; man skulde altsaa vente, at den i det rigeste Maal maatte kunne opvise Frugten og Betsignelsen af sit Arbeide. Men dette er i Virkeligheden langt fra at forholde sig saaledes.

Vi nægte ikke, at der i vor Tid gives Mange, hvem Industrien i utrolig kort Tid har bragt en forbausende Lykke, at der er unge Mænd, som i sin Tid tomhændede forlode deres Forældres Hus, men saa Aar efter vendte tilbage i Besiddelse af Tusinder, og nu optræde som Millionærer. Og vi nægte ikke heller, at mange flittige og sparsommelige Familiefædre i det mindste have bragt det til en vis Velstand og have deres gode Udkomme. Men sædvanlig hører man allevegne fra kun Klager over Nød og Armod. Arbeideren lever overalt, som man pleier at sige, fra Haanden i Munden, eller forbruger strax hvad han hver Dag fortjener. Standsjer da Arbeidet, banker Hungeren siebliffelig paa Døren.

Hvoraf kommer vel dette? Man vælter i almindelig Skylden herfor udelukkende paa Arbeidsherrerne, og siger, at de beregne Arbeidslønnen altfor karrigt, og vi tvivle ikke om, at Fabrikherrernes Fordeel er altfor uforholdsmæssig i Sammenligning med deres Arbeideres. De faa sig i Gjennemsnit colossale Formuer, og den Fordring synes derfor billig, at de af christelig Kjærlighed til Næsten burde indrømme deres Arbeidere en større Andeel i Udbyttet. At dette imidlertid ikke skeer, kan man ansee som et Beviis for, at den Deel af Samfundet, som især har Grund til at længes efter en Forbedring af sine Vilkaar, og haaber, at Industrien skal føre den til Velvære, ikke kan vente stor Lykke fra denne Kant.

Men den sande og egenlige Grund til, at Velstanden og Lykken befinder sig i et saa afgjort Misforhold til Industriens Opving, ligger ingenslunde blot i en altfor knap tilmaalt Arbeidsløn. Denne har tværtimod i de sidste tyve Aar været i vedvarende Stigen, og stiger endnu bestandig. Landmanden betaler for nærværende Tid sine Karle en dobbelt saa stor Løn,

som for femten til tyve Aar tilbage. Dagleieren har i denne Tid ligeledes bragt sin Fortjeneste op til det Dobbelte, mange Steder endog til det Tredobbelte. Forrige Sommer var den laveste Dagløn for offentlige Arbeider (f. Ex. Jernbancarbeider) 25 Sgr. (1 Rd. 10 Sk.), medens Accordarbeidere kunde fortjene 1 Th. og indtil 1 Th. 20 Sgr., ja stundom 2 Th. indtil 2½ Th. (fra 1 Rd. 2 Mk. indtil 3 Rd. 2 Mk.) Selv i de korteste Winterdage var Daglønnen endnu 20 Sgr. (over 5 Mk.), hvilket i tidligere Aar har hørt til Sjeldenheder.

Hvoraf kommer dette? spørge vi atter. Er Aarsagen her til en tilsvarende Stigen i Priserne paa Levnetsmidler? Vi kunne ikke antage dette; thi i Virkeligheden er Livsfornödenhedernes Vardi, om end stegen, dog ikke stegen i et saadant Forhold; og man har siden Aaret 1847 heller ikke kunnet klage over en almindelig Dyretid. Heraf skulde man synes at kunne drage den Slutning, at den arbejdende og tjenende Classes Stilling i det mindste maatte være nogenlunde tilfredsstillende. Men, naar den alligevel ingenlunde er det, da kan vel dette i enkelte Tilfælde have sin Grund i særegne Omstændigheder; men ialmindelighed maa Grunden søges i følgende Kjendsgjerninger.

Først og fremmest forekommer det os, som om den øverste Arbeidsgiver, den himmelske Fader, i det Hele taget ikke synes at finde stort Velbehag i den moderne Industri. Det kan nemlig nægtes, at den, jaagodtsom overalt, drives uden alt Hensyn til Gud. De rigeste og fornemste Industririddere beskymre sig ikke stort om Himlens Gud. De mene at kunne være Ham foruden, efterdi de jo have deres Herre og Gud i Pengeskrinet og i Forretningen. Arbeiderne og de øvrige tjenende Aander, som staae i deres Sold, dele forstørstedelen denne Tro med dem. Penge og Binding er Formaålet for alle deres Tanker og Ønsker. „Kun brødt at fortjene,“ tænker Arbeideren, „da er jeg tilfreds og lykkelig“. Det gamle og skjønnede Ordsprog: „Det er Betsignelsen som mætter“ er de Fleste iblandt dem ubekjendt, og paaagtes derfor kun af Faa. Der gives Fabrikker, som hver Morgen optage Hundreder af Arbeidere, hvis Frem-

tidshaab ene og alene beroer paa, at Gud vil bevare deres Liv og Sundhed; men, kunde man see ind i deres Hjerter, da vilde det vise sig, at Mængden af dem før deres Arbeide hverken have bedet til Gud eller tænkt paa ham. Det hører overhovedet til vor Tids Begreb om Fremskridt i Udvikling og Dannelse, at man om Morgenens staaer op, og om Aftenen begiver sig til Ro uden mindste Tanke om eller Trang til at styrke sin Sjæl ved Bøn til Gud. Men skulde Gud med Velbehag kunne see ned paa saadanne Mennefters Færd og velsigne deres Idrætter? Vi troe, at den, som ikke beder, ikke heller troer paa en levende Gud, og at han selvfølgelig giver Afkald paa, at den almægtige og algode Gud skal give sin Velsignelse til hans Bestræbelser. Men hvad kommer der ud af et Arbeide, hvad er Udbyttet selv af den rigeste Binding, naar Guds Velsignelse ikke hviler over den? See her den sande Marsag til, at der saa hyppigt intet Forslag er i de ofte saa snart fortjente Skillinger. Bønnen er derfor det ubedragelige Thermometer, der viser, hvorledes det staaer til med Christendommen saavel i Familierne som hos de enkelte Mennefter. Den h. Franz af Sales siger herom: „Den, som beder vel, er en god Christen; den, som beder slet, er en daarlig Christen, men den, som slet ikke beder, er ingen Christen.“

De ivrige Industrimennefter bede ikke mere, men de gaae endnu videre i deres Eigegyldighed imod Gud. Ligesom for at vise, hvorlidt de mene at behøve en Gud, agte de ikke de hellige Dage, Søn- og Fesjdagene, saaledes som Guds Willie og Bud fordrer det. Det er bekjendt nok, at Mange paa disse Dage slet ikke mere besøge nogen Kirke, og at Andre gjøre det meget sjældent. Men endnu ikke tilfredse hermed, gjøre de, tiltrods for Guds udtrykkelige Bud, endog Søndagen til en Arbeidsdag. Ikke blot i de Fabriker, hvis Arbeide ikke uden stort Tab kun stilles i Bero, ryge Aar ind og Aar ud Skorstenerne, men ogsaa i Haandværkernes Værksteder hører man paa Helligdagene Larmen af det travle Arbeide, samtidig med, at Kirkeløkkerne kalde til Gudstjeneste. Ja, for endnu mere iøine-

faldende at lægge denne Ringeagt for Gud og det Hellige for Dagen, bliver enten den ene Halvdeel af disse Dage anvendt til Arbeide, og den anden Halvdeel til Fornøielse, eller hele Søndagen brugt til Arbeide, og Mandagen tilbragt i Svir og Lediggang. Dette giver i Sandhed ikke den moderne Industri noget christeligt Anstrøg! Det beviser kun, at Menneskenes Eiegenlydighed for Gud holder lige Skridt med Industriens Opsving. Men tør man virkelig troe, paa denne Maade at fremme Menneskeheden og Verdens Lykke? De liberale Førere for den nærværende Tids sociale Bevægelse synes unægtelig at mene dette, og at have til Hensigt aldeles at emancipere de af dem ledede Arbeiderforeninger fra Christendommen, som om den var Verdens største Ulykke!

Troende Christne derimod ere af en ganske anden Mening, og det medrette. Saafermt nemlig de liberale „Arbeidervenner“ skulde naae deres Maal, fuldstændig at fjerne Christendommens Indflydelse paa Samfundet, da kunde man tilvisse ikke andet end ønske dem, at de selv maatte opleve Frugterne af deres Virksomhed; thi de vilde da komme til den Overbeviisning, at et Folk uden Gud og Religion er et farligere Væsen, end et løsladt vildt Dyr. Dersom nemlig Regeringerne ikke itide faae Dinene op for de nødvendige Følger af disse antichristelige Bestræbelser, er der de bedste Udsigter til, at Industrien og Arbeiderspørgsmaalet, istedetfor al den forjættede Lyksalighed, ville berede os en storartet og forfærdelig Revolution.

Men foruden hiin antichristelige Retning er der endnu en anden Grund til, at Nutidens Industri aldrig vil bringe Verden nogen Lykke, og den er den med Industriens Fremskridt bestandig tiltagende Dypighed og Sandselighed. Industrien har skabt Fornødenheder, der ere blevne saa kostbare og talrige, at selv de rigeligste Indtægter ikke ere istand til at tilfredsstille dem. Vi behøve til Beviis herfor blot at erindre om et Par andre Kjendsgjerninger.

I det Hele taget er nemlig Nydelsessygen den Klippe,

paa hvilken utallige til Arbejderclassen hørende Familiers Lykke og Belfærd strander. Umaadelighed i Nydelsen af stærke Drikke griber fra Dag til Dag paa en forfærdelig Maade om sig, og ødelægger legemlig og aandelig utallige Mennesker. For at tilfredsstille denne Gang bortodslær Arbejderen en betydelig Deel af sin nøjsommelig erhvervede Fortjeneste. Denne onde Lyst boer vistnok, som saameget Andet, af Naturen i Menneskets Hjerte, men den finder desværre en utilbørlig Næring i de nuomstunder tallose Beværtningssteder, ligesom den industrielle Gevinst nder de fornødne Midler til at tilfredsstille den. Men det er isøvrigt mindre de bortodslede Penge, som gjøre Drukkenbolten ulykkelig, end meget mere de af Drukkenstaben udspringende Følger: de uforsvarligste Pligtforsømmelser, forærvelige Stridigheder, Ufred i Familien og utallige andre Forsyndelser. Kort sagt, Drukkenstabe er en af det menneskelige Velværes værste Fjender.

En anden meget udbredt Elendighed, der følger den moderne Industri i Hælene, er den overhaandtagende Yppighed i Klædedragten. Den nuværende kvindelige Dragt er, uden at vi her skulle tale om dens Udartning i sædelig Henseende, bleven saa kostbar, at den ødelægger mange Familiers Velstand; den fremkalder en Mængde nagende Betyrninger, og styrter tilsidst Vedkommende i Armod. Vil man end sige, at det er Mennesket selv, der skaber sig disse Fornødenheder, saa bliver det dog ikke desto mindre en afgjort Sag, at Industrien er en middeibar Aarsag til denne Ulykke, og at den aldrig vil gjøre Verden lykkelig, saalange den vedbliver at befordre denne forærvelige Overdaadighed. Et af de sikreste Midler til at have den almindelige Velstand vil derimod være en større Simpelt, Tarvelighed og Nøjsomhed.

Det ovenfor Sagte gjælder naturligviis ikke mindre om den stedse vogende Forlystelseslyste. Ogsaa den holder Skridt med Industriens Fremgang. Den nuværende Mangfoldighed af offentlige Forlystelsesanstalter holder Menneskene i en vedværenoe sandseelig Ophidselse, som umulig kan tilfredsstilles, og

og som selv under Forudsætning heraf, dog aldrig vilde kunne gjøre Mennesket lykkeligt. Skulde da, vil man maaskee spørge os, alle disse Nødsler aldeles affattes? Skal det plagede Menneske aldrig unde sig nogen Glæde eller have mindste Fornøielse i denne Verden? Det kunde aldrig falde os ind at ville dette! Vi mene kun, at Maadehold i denne Retning er en bydende Nødvendighed; thi et Folk, der nedsanter sig i sandfelige Nødsler, vil aldrig opnaae nogen solid og varig Lykke.

I Modsætning til de liberale Folkevenner ere vi derfor af den Mening, at man, for at fremme Menneskenes Vel, fortrinnsviis bør virke for, at Christendommens Lærdomme og Grundfætninger bringes til almindeligere Anerkjendelse, og vinde større Indflydelse paa de menneskelige Livsforhold. Have vi nemlig først christelige Arbeidsherrer og christelige Arbeidere, christelige Familier og christelige Menigheder, have vi i Sandhed et christeligt Folk, da vil Samfundets Velfærd og Lykke være sikret; thi da vil Guds Betsignelse ikke udeblive!

Rirkelige Efterretninger.

Rom. Almindelig Forarmelse. Bladet „Genfer Correspondent“ bragte i Midten af Januar følgende Skrivelse fra Florenz: „Jeg er nylig vendt tilbage fra Rom, hvor jeg har tilbragt tre Dage. Hvad der fremfor noget andet var mig paafaldende, var Byens triste Udseende. Af Aviserne havde jeg vel seet, at alt Liv syntes udslyttet i de tidligere saa stærkt befærdede Gader; men jeg kunde først ret gjøre mig Rede for hele Situationen, efterat jeg havde talt med Forretningsmand og Kjøbmand, hvis Contorer og Boutiker ere de useilbare Barometere for Handelslivet. En af disse Mænd sagde saaledes til mig: „Min Herre! Vi leve her, som man lever i sin Grav! Her er en fuldkommen Stilstand i Alt: ingen

Handel, ingen Fremmede, intet Liv enten i Literaturen eller i Kunsten, ingen Fornøielse, kort sagt, ikke det Mindste af alt det, som vidner om, at man lever i den civiliserede Verden!" Hvor ofte har man ikke hørt den Beskyldning mod Pavedømmet, at det skulde være fjendtlig stemt mod alt Liv og Udvikling! Men man har nu Leilighed til at see, hvorfra det Slag er kommet, som har forvandlet Rom til et stort Liig. Man vil nu skyde Skylden paa Oversvømmelsen, men Handelsmand, som fortjene ubetinget Tiltro, have forfikkret mig, at denne sørgelige Tilstand skriver sig fra d. 20. September, eller at den begyndte med den Dag, da det virkelige og sande Rom flygtede bort gennem Breschen ved Porta Pia, for at gjøre Plads for den italienske Eenheds vilde Vænder. Før som efter Oversvømmelsen fordrede den revolutionære Presse nafladelig Kongens Mærkværelse og Regeringsmyndighedernes Overflytning, for at bringe Liv i det øde og døde Rom. Man gjorde i denne Henseende stærkt Regning paa Prindsesse Margrethe (Kronprindsens Gemalinde), og havde meget travlt med at sende det Røgte forud for hendes Ankomst, at hun glæder sig ved et saa livsfro Temperament, at hun vilde være istand til at faae Romerne til at danske paa en Kirkegaard! Men efter alt, hvad jeg har hørt i Rom, vover jeg dristig den Paastand, at det hverken vil lykkes Prindsessen eller nogen anden nok saa høi Person Mærkværelse at forjage den Gravens Stilhed, som hersker i vort lykkelige Kongeriges Hovedstad. De lavere Classer — jeg mener dem som ernære sig ved deres Hænders Arbejde, og som ikke have ladet sig henrive af Fanatismen, men bevaret den sunde Menneskeforstand — sige høit, at ene Pavens Gjenindsættelse i hans souveræne Rettigheder kan bringe nyt Liv i Rom."

— Kort efter ovenstaaende Skrivelse meldte et Telegram af 29. Januar, at Kronprinds Humbert og Prindsesse Margrethe vare ankomne, og have faaet en entusiastisk Modtagelse*). — I Quirinalet blev der i de sidste Uger før Prindsens Ankomst arbejdet Dag og Nat, og, hvad der var endnu forargeligere, ogsaa paa Søn- og Festsdage, paa Indretningen af de for ham bestemte Gemakker. Det skønne Pauliniske Capel, hvor tidligere Pavevalget fandt Sted, er nu et

*) Om dette Hærslepars Afsejls i Rom skulle vi i næste Nr. meddele det Nærmere.

Oplagsted for en stor Mængde Meubler, og Paven's Thronsal er forvandlet til en Brunkfal for det enige Italiens Konge! Men en ganske eiendommelig Skjæbne har ramt det berømte Hjørneværelse, hvor General Rabet i Aaret 1809 arresterede Pius VII., og hvor Pius IX. opholdt sig den sørgelige 16. Nov. 1848, medens Pøbelen stormede Paladset. Her er Overbecks berømte Loftmaleri — Christus, der forsvinder i det Dieblig, Pharisaerne vilse gribe ham — blevet nedtaget, og Bærelset indrettet til et Sovestue for Victor Emmanuel.

— De allestedsfra modtagne Bevidnelser af den fastholdte Verdens trofaste Hengivenhed berede fremdeles den h. Fader en stor Trøst under hans nærværende Bekvæmninger. Han modtog saaledes d. 16. Januar en Deputation fra Belgien, der overbragte ham 200,000 Fr., og en lignende Deputation fra Tyskland ventedes i den paafølgende Uge. — Den pavelige Regering har nu alt i flere Aar ladet en Sum af 12,000 Scudi (c. 22,000 Rd.) udbetale til Collegium Romanum som Erstatning for de Fordeieendomme, som den italienske Regering tidligere har berøvet det. I den første Tid efter det sidste Attentat paa Kirkestaten lod det til, at man dog vilde undsee sig ved at antaste dette Bederlag for en tidligere Udplyndring; men man er nylig ikke desto mindre kommen paa andre Tanker, og har pludselig tilbageholdt det forømtede Beløb. Saaledes forandrer denne noble Regering nafladelig sine Beslutninger, og man kan selvfølgelig ikke fatte mindste Tillid til dens Løfter.

Italien. Det Turinske Blad „Unita cattolica“ beretter, at Napoleon under sit Fangenskab har tilsendt sin forrige Bundsforvandre og Ven, Victor Emmanuel, en Nytaarskrivelse, og meddeler et kort Udtog af denne Skrivelser Indhold. Ifølge dette ønsker den franske Keiser Kongen tillukke i Anledning af Rom's Erobring, idet han dog ikke undlader at anbefale den hensynsfuldste Adfærd mod Paven, som en ved sine personlige Dunder ualmindelig agtvardig Mand, for hvem han (Napoleon) altid har bevaret det oprigtigste Ven'skab! Men omtrent samtidig hed det i en Skrivelse fra Rom, at Napoleon ogsaa havde tilstillet Paven en Bønfønikningskrivelse i Anledning af Aarskiftet. Saa utroligt dette nu end kan synes, er det dog, naar man ser tilbage paa alle den Napoleonske Politiks tidligere Tvetydigheder, navnlig i Forholdet til Italien og Paven, ingenlunde usandsynligt. „Unit. catt.“ slutter derfor sin

Beretning med de Ord: „Sfandhed! Bonaparte maa have et stort Hjerte!“

Frankrig. Frankrigs Katholiker slutte sig, forsaavidt de sørgelige Tilfællefer, der nu alt i lang Tid have hjemføgt deres Fædreland, tilføede det, til den store katholske Bevægelse til Gunft for den h. Fader. I mange Diocefer have Domcapitlerne offentliggjort færegne Protefter; og i alle Diocefer har Geiftligheden deeltaget i Bifkoppernes Proteftationer, og Menighederne fulgt deres Exempel, og bedækket Adresserne med talrige Underfkrivter. Overalt gjøre det troende Folks Følelfer sig gjældende med stor Kraft og udaf Hjertets inderste Traug. Fra flere Byer, f. Ex. Nismes, Puy, Vannes, Maçon, Saumur, Castellana have hine Følelfer givet sig Luft paa usædvanlige Maader, f. Ex. i Lovter om Opførelsen af Kirker, Freminder for den hellige Jomfrue og Stedets Skytspatron o. s. v., for faaledes ved Bønnens og Forbønnens Magt at medvirke til den h. Faders Befrielse. „L’Univers“ siger herom: „Alt dette er endnu ikke nok! Den franste Nation trænger til en offentlig og høitidelig Afsoning af hele Folkets Synder!“

England. Det nyeste „Catholic Directory“ (d. e. katholsk Statistisk) meddeler som sædvanlig statistiske Oplysninger om Englands Katholiker. Man seer i disse opført 15 katholske Bifkopper for England og Wales, og 4 for Skotland; af de forstnævnte vare imidlertid fire paa Grund af Alderdom ikke længere i Virksomhed. Antallet af Præster er i England og Wales 1551 og i Skotland 207, i Alt 1758. Af Kloostere tæller England 55 mandlige og 218 kvindelige, Skotland 4 mandlige og 18 kvindelige. Hertil kommer endnu 40—50 Geiftlige, som i forskjellige Stillinger virke i Udlandet, og et ligesaa stort Antal Humsgeiftlige paa de adelige Herresæder. Fortegnelsen over de Steder, hvor den h. Mæsse læses, indeholder 1200 Navne. De skotske Katholiker staae endnu under en apostolisk Vicar, medens England og Wales siden 1850 have haft deres eget Hierarchi. Fuldstændigst er dog den katholske Kirke i Irland organiseret. Den er deelt i 4 Kirkeprovincer: Ulster, Leinster, Munster og Connaught, af hvilke enhver følgerlig har sin Erkebiskop. Provincen Ulster tæller 9 Diocefer, Leinster 4, Munster 8 og Connaught 7. Peerstanden (den høieste Adel) i alle tre Kongeriger tæller 39 katholske Medlemmer, af hvilke Hertugen af Norfolk er den første i Rang. Efter ham kommer den for et Par Aar siden til den katholske

Kirke overtraadte Marquis af Bute. Barontitelen føres af 49 Katholiker, og 39 Katholiker have Sæde i Underhuset. De sidste have iøvrigt, paa en enkelt Undtagelse nær, deres Mandater fra irske Valgkredse.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 26de Februar.** 1ste Fastesøndag. Quadragesima. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 27. M. Petri Apsostol i Antiochia. 28. Ti. De japanesiste Martyrer. 1. Marts. O. Vincentius og Anastasius, Martyrer; Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer.
- Onsdagen den 1ste Marts** Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 2. Co. Margaretba af Cortona. 3. F. Shukommelse af Frelserens Spud og Nagler.
- Fre dagen den 3die Marts.** Broderskabet til Jesu gudbommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe. Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af Foreningen for den evige Tilbedelse deres sædvanlige Bebetimer. — 4. L. Kasimir, Bøjs.
- Søndagen den 5te Marts.** 2den Fastesøndag (Reminiscere). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 6. M. Kerialdag. 7. Ti. Thomas af Aquino, Kirkefæder. 8. O. Johannes af Gud, Bøjs. og Erbenslister.
- Onsdagen den 8de Marts** Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 9. T. Francisfa af Rom, Enke. 10. F. Shukommelse af Frelserens Ligklæde. 11. L. De 40 Martyrer.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommisshøiher, Hr. Grosierer C. B. Lohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Pøglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Priisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N° 6.

Søndagen den 12te Marts.

1871.

Indhold: Den vaticanske Kirkeforsamlings i dens tredie offentlige Sessjon bekjendtgjorte dogmatiske Constitution om den katholske Tro. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Nordamerica.

Den vaticanske Kirkeforsamlings i dens tredie offentlige Sessjon bekjendtgjorte dogmatiske Constitution om den katholske Tro.

Vi have i Nr. 3 og 4 meddeelt vore Læsere Conciliets første Constitution om Kirken. For Fuldstændigheds Skyld, og for at imødekomme et i denne Henseende udtalt Ønske give vi nedenfor ligeledes en tro Oversættelse af de i den tredie Sessjon (24. April f. A.) vedtagne og forkyndte Decreter og Canones om den katholske Tro.

Pius, Biskop,

Guds Tjeneres Tjener.

I Forening med det hellige Concilium.

Til stedsevarende Ihukommelse.

Førend Guds Søn og Menneſteslægtenſ Forløſer, vor Herre Jesus Christus gif hjem til ſin himmelſke Fader, udtalte han den Forjættelſe, at han alle Dage indtil Verdens

Ende vilde være med sin her paa Jorden stridende Kirke. Derfor har han til ingen Tid ophørt at staae ved sin elskede Bruds Side, at yde hende Bistand, naar hun lærer, at velsigne hende, hvorsomhelst hun virker, at bringe hende Hjælp under enhver truende Fare. Men denne hans frelsende Omsorg, som uafbrudt fremføres allerede af andre utallige Velgjerninger, har især paa den øiensynligste Maade aabenbaret sig i de Frugter, som Christenheden i det rigeste Maal har høstet af de almindelige Kirkeforsamlinger, og navnlig af den Tridentinske, ihvorvel denne afholdtes i høist ugunstige Tider. Saaledes have de helligste Troessandheder faaet deres nærmere Forklaring og frugtbare Udvikling, medens Bildfarelserne ere blevne fordomte og tilbageviste; saaledes er Kirketugten bleven gjenoprettet og ordnet, den geistlige Stands Iver for Videnskab og Frømhed fremmet, Anstalter til Opdragelse af unge Mænd for den geistlige Stand oprettede, og endelig det kristne Folks Liv blevet fornyet, saavel ved en omhyggeligere Religionsunderviisning som ogsaa ved en hyppigere Brug af Sacramenterne. Lillige ere Kirkelegemets Lemmer blevne næiere forenede med Kirkens synlige Overhoved, og hele Christi mystiske Legeme gennemtrængt af en livligere Virksomhed; de klosterlige Samsfund, saavel som andre Anstalter, der tjene til at befordre den kristelige Frømhed, ere blevne forøgede, medens der jevnfides hermed kundgjør sig en utrættelig Virksomhedsstrang og en glødende Begeistring for Christi Riges Udbredelse, som ikke bærer tilbage selv for Martyrdøden.

Men idet Vi med tilbørlig Taknemmelighed see tilbage paa disse og andre betydningefulde Naadesbeviisninger, som Gud fornemmelig ved hiin nærmest foregaaende økumeniske Synode har forundt Kirken, kunne Vi ikke undertrykke vor bitre Smerte over de sørgelige Under, som netop have deres Grund i, at denne hellige Synodes Værdighed og Gyldighed overses af saa Mange, og at dens vise Beslutninger derfor blive upaaagtede.

Thi Ingen kan miskjende, at de af de Tridentinske Fædre

forkastede Bildfarelser, ved at benægte Guldigheden af det af Gud indsatte kirkelige Væremøde, og i Religionspørgsmaal indrømme enhver Enkeltmands Synsmaader frit Raaderum, efterhaanden have affødt en Mængde Secter, ved hvis Uenighed og Stridigheder det tilsidst er kommet saavidt, at Troen paa Christus i det Hele taget hos Mange er bleven vaklende. Derfor er selv den hellige Skrift, hvilken man tidligere betragtede som den eneste Kilde og Dommer over den christne Troeslære, allerede nu ikke længere anerkjendt for at være meddeelt af Gud, men sættes endog i Rang med Sagtidens Opdigtelser.

Saaledes opstod og udbredte sig trindt om paa Jorden hin Rationalismens eller Naturalismens¹⁾ Være, der er aldeles uforligelig med den christelige Religion som en overnaturlig Foranstaltning, og indfatter sin hele Kraft paa at fortrænge Christus, vor eneste Herre og Frelser, af Menneskenes Tanker og af Folkenes Liv og Bedtægter, for at grunde den saakaldte rene Fornufts eller Naturens Rige. Men, efterat de have forladt og priisgivet den christelige Religion, og fornægtet den sande Gud og Hans Christus, ere mange Aander tilsidst nedsinkne i Pantheismens, Materialismens og Atheismens²⁾ Afgrund, og opbyde Alt,

1) Disse to Benævnelser ere kun forsaavidt forskjællige fra hverandre, som Rationalismen ikke absolut fornægter den overnaturlige Aabenbarings Kjendsgjerninger, men dog i Henseende til Opfattelsen af disse Betydning tillægger Fornuften og Philosophien en Frihed og Selvstændighed, der tilintetgjør Troeslærdommenes overnaturlige Charakter, og nedbryder og forstyrer selve Troen. Den rene Naturalisme derimod fornægter alt Overnaturligt.

2) Pantheismen fornægter den sande, levende Gud ved at paastaae, at Alt er Gud, eller at Gud er Et med hele Universet. Materialismen fornægter Aanden saavelsom Tilværelsen af alle aandelige Kræfter og Magter, og anerkjender blot Materiens eller de legemlige Stoffers Virkelighed, af hvis vilkaarlige Forbindelser den udleder Tænkningen og alle andre aandelige Livsyttringer. Consequentsen af disse to Bildfarelser er Atheismen eller den fuldkomne Gudsfor nægtelse.

for at nedbryde de dybeste Grundlag for den menneskelige Samfundsbbygning, idet de endog fornægte Menneskets fornuftige Natur saavel som enhver Rettefærdighed og Dyd.

Men, medens al denne Ugudelighed allevegne greb videre om sig, stete det ulykkeligviis, at ogsaa mange af den katholske Kirkes Sønner forvildede sig fra den sande troende Fromheds Vej, og at den idelige Anspørgelse af Troessandhederne efterhaanden udøver en svækkende Virkning paa deres katholske Sindelag. Thi vildledte ved hine mangehaande fremmede Lærdomme, seer man dem paa en forkert Maade sammenblande Natur og Naade, menneskelig Viden og guddommelig Tro, og derved forfalste den sande Mening af Dogmerne, saaledes som vor hellige Moder Kirken fastholder og lærer dem, og derved bringe Troens Uantastelighed og Reenhed i Fare³⁾.

Hvorledes kunde da Kirken, naar man tager alt dette i Betragtning andet, end gribes af en dyb og inderlig Smerte? Thi ligesom Gud vil, at alle Mennesker skulle blive salige og komme til Sandhedens Erkjendelse, og ligesom Kristus er kommen for at saliggjøre det Fortabte og samle Guds adspredte Børn til Et, saaledes er Kirken, som Folkenes af Gud bestiftede Moder og Lærerinde, sig bevidst at være Alles Skyldnerinde, og den er stedse rede til at gjøre Alt for at opreise de Faldne og støtte de Vaklende, for hjærtligt at modtage dem, som omvende sig, for at styrke de Gode og befordre deres Fremgang til det Bedre. Derfor kan den aldrig ophøre med at bevidne og forkynde Guds frelsende og heldbringende Sandhed, idet den vel ihukommer det Ord, som Gud har talet til den:

³⁾ Troens Hemmeligheder gaae efter deres Natur ud over den menneskelige Fornufts Faaetæerne. Derfor har Gud sat Kirken til at være Verdens Lærerinde, og hvad de af den anerkjendte Theologer eenstemmig lære, maa ansees for et tro Udtryk af Kirkelæren eller af den katholske Sandhed; thi, dersom Kirken ikke billigede det, da maatte den have erklæret det for falskt, og dette har den i saadanne Tilfælde aldrig undladt.

Min Aand, som er i Dig, og mine Ord, som Jeg har lagt i Din Mund, skulle ikke vige fra Din Mund fra nu af og i al Ewigbed. (Isaias 48, 21.)

Derfor have ogsaa Vi, efter Vore Forgængeres Exempel, aldrig undladt, i Overensstemmelse med Vort høieste apostoliske Embede, at lære og beskytte den katholske Sandhed, og forkaste forkeerte Lærdomme. Men nu, da Biskopperne fra alle Jordens Lande ifølge Vor Indbydelse ere i den Helligaand forsamlede til denne oekumeniske Synode, og i Forening med Os sidde som Troesdommere, have Vi besluttet — med Henviisning til Guds Ord, baade det skrevne og det overleverede, saaledes som Vi have modtaget det, samvittighedsfuldt bevaret og uforfalsket fortolket af den katholske Kirke — fra denne Petri Lærestol og for al Verdens Dine at forkynde og forklare Christi heldbringende Lære, og tillige, i Kraft af den Os af Gud overdragne Myndighed, at forkaste og fordømme de modsatte Wildfarelser.

Forste Capitel.

Om Gud, alle Tingss Skaber.

Den hellige katholske apostoliske romerske Kirke troer og bekjender, at der er een Gud, den sande og levende Skaber og Himlens og Jordens Herre, almægtig, evig, umaalelig og ufattelig, uendelig i Henseende til Erkjendelse og Villie og enhver Fuldkommenhed; at Han, som den Æneste, der i absolut Forstand er een enkelt og uforanderlig aandelig Substant⁴⁾,

⁴⁾ Ved Substants forstaaer man et Væsen eller en Ting, som bestaaer ved sig selv, uden at behøve noget Andet for at være hvad de ere. I Modsetning hertil taler man om Accidensier, hvorved man forstaaer Alt hvad der ikke bestaaer selvstændigt, men betegnes som de substantielle Tilværelsers Eiendommeligheder. Substantier ere f. Ex., foruden Gud, Englene (reent aandelige S.), Menneſket

er virkelig og væsentlig forskjellig fra Verden, i sig selv og ved sig selv høist lykkelig og usigelig ophøiet over Alt hvad der er og kan tænkes at være udenfor Ham.

Denne eneste sande Gud har i sin Godhed og ved sin almægtige Kraft — ikke for at forøge sin Salighed, saalidt som for derved at opnaae sin Fuldkommenhed, men for at aabenbare den ved de Gaver, som han meddeler Menneskene, i Tidernes Begyndelse af Intet fremkaldt begge Skabningens Riger, den aandelige og den legemlige Skabning, Englenes nemlig og den synlige Verdens, og derefter den menneskelige, hvilken, eftersom den ligemeget tilhører begge, bestaaer af Aand og Legeme. (IV. Pater. Concil. C. I.)

Men Alt hvad Gud har skabt, bevarer og leder han ved sit Forsyn; han raader vældelig og styrer Alt i hele Verden, og ordner Alt med Mildhed. (Viisd. 8, 1.) Thi Alt ligger aabent og udbredt for hans Dine (Hebr. 4, 13.), selv hans Skabningers tilkommende frie Handlinger.

Audet Capitel.

Om Aabenbaringen.

Den samme hellige Moder Kirken, fastholder og lærer, at Gud, alle Ting's Begyndelse og Endemaal, ved den menneskelige Fornufts naturlige Eys med Sikkerhed kan erkjendes af de

(aandelig-legemlig) Stenen (reent legemlig). Accidenter eller tilfældige Egenstaber ere f. Ex. Stikkelsen, Farven, Tyngden af et Legeme, Menneskets Tanker etc. Naar Gud ovenfor siges at være een enkelt G., da afsiges hermed, at han, foruden at være den eneste sande Gud, hverken er et sammensat Væsen, eller et Prædicat (b. e. et Udsagn eller en Egenstabs), der gjælder om flere Væsener eller Ting. Han kan derfor ikke, som Pantheisterne sige, være Et med Verden, men er efter sit Væsen forskjellig fra Verden, som hans Almagt har frembragt, og hans Forsyn opholder.

skabte Ting⁵⁾, thi hans usynlige Væsen aabenbarer sig fra Verdens Skabelse og erkjendes af hans Skabninger (Rom. 1, 20.); men at det tilfide har behaget hans Wiisdom og Godhed, paa en anden, nemlig paa en overnaturlig Maade, at aabenbare sig selv og sin evige Villies Raadslutninger for Menneskeslægten, saaledes som Apostelen siger: Efterat Gud fordem mange Gange og paa mange Maader havde talet til Fædrene ved Propheterne, har han i de sidste Dage talet til os ved Sønnen. (Hebr. 1, 1. 2.)

Denne Guds Aabenbaring skyldes det vistnok, at alle Mennesker uden Banffelighed, med fast Sikkerhed og uden Indblandning af Bildfarelse, ogsaa under Menneskeslægten's nærværende Vilkaar kunne høre sig til Erkjendelsen af de guddommelige Ting, forsaavidt disse ikke i og for sig ere dem utilgængelige. Men Aabenbaringen kan dog ikke af denne Grund kaldes ubetinget nødvendig, men fornemmelig fordi Gud i sin ubegrænsede Godhed har bestemt Mennesket for et overnaturligt Diemed: nemlig til Deelagtighed i de guddommelige Gøder, som ere høit ophøiede over den menneskelige Aands Erkjendelse; thi intet Die har seet, intet Øre hørt, og det er ikke opkommet i

⁵⁾ Kirken forbømmer vel Rationalismen, men unbervurderer derfor ligesaa lidt den menneskelige Fornuft, som den, ved at tage den i Forsvar mod en falsk Ydmyghed og Fromhed, uogensinde har overvurderet den. Den lærer i Overensstemmelse med den h. Skrift (Wiisb. 13, 1—9. Rom. 1, 20), at Gud med Sikkerhed kan erkjendes af de skabte Ting, og at denne Erkjendelse er tilstrækkelig til at skjelne mellem den sande Gud og alle falske Guder, samt til at erkjende Gud ikke blot som alle skabte Tings Ophav og Begyndelse, men ogsaa som deres sidste Endemaal. Hermed lærer Kirken, at allerede den blotte Fornuft forpligter Mennesket til at erkjende og ære sin Skaber, ved i sit hele Liv og sin hele Færd at aabenbare, at Gud og hans Velbehag er Gjenstanden for al hans Tængsel og Stræben. Dette lærer den h. Paulus (Rom. 2, 15) naar han siger, at Gud vil bømme Hedningerne efter den Lov, Han har skrevet i deres Hjerter.

noget Menneskes Hjerte, hvad Gud har beredt dem, som elske ham. (1 Cor. 2, 9).

Denne overnaturlige Aabenbaring er fremdeles, overensstemmende med hele Kirkens Tro, saaledes som denne er forklaret af den hellige Synode i Trident, nedlagt baade i skrevne Bøger og i ikke nedskrevne Overleveringer, hvilke Apostlene have modtaget af Christi egen Mund, eller som af disse samme Apostle, ved den Helligaands Indgivelse, ere ligesom overleverede fra Haand til Haand og komne til os. (Trid. Conc. IV. Sess. Decret om de h. Skrioters Canon.) Og hine det gamle og det nye Testaments Skrioter ere fuldstændig og i alle deres Dele, saaledes som de ere opregnede i dette Conciliums Decreter, og udgivne i den latinske Vulgata, at anerkjende som hellige og canoniske. Men Kirken agter dem for at være hellige og canoniske, ikke forsaavidt de ere blevene til ved menneskelig Virksomhed og billigede ved dennes Autoritet, heller ikke blot fordi de indeholde Aabenbaringen uden Indblanding af Bildfarelse, men fordi de ere nedskrevne efter den Helligaands Indgivelse, have Gud til Ophavsmand, og som saadanne ere Kirken overleverede.

Eftersom imidlertid de heldbringende Bestemmelser, som den h. Synode i Trident, for at lægge Vaand paa letfærdige Aander, har givet om Fortolkningen af den hellige Skript, af visse Mennesker mistydes, saa erklære Vi, idet Vi fornøje det samme Decret, at dette er at forstaae saaledes, at i de Anliggender, der angaae Troen og Sædeligheden, og have den kristelige Opbyggelse til Diemed, skal ene det agtes for at være den h. Skriots sande Mening, som vor hellige Moder Kirken har fastsat og fastholder, eftersom det tilkommer den at domme om den sande Mening og Fortolkning af de hellige Skrioter. Det er som Følge heraf Ingen tilladt, at fortolke den hellige Skript i Modsetning til denne Mening og Fadrenes eenstemmige Være.

Tredie Capitel.

Om Troen.

Efter som Mennesket er ganske og aldeles afhængig af Gud, som af sin Skaber og Herre, og den skabte Fornuft er den uskabte Sandhed fuldkommen underordnet, saa ere vi ogsaa forpligtede til at bevise Gud, i Alt hvad Han aabenbarer os, en fuldkommen Lydighed saavel i Henseende til Forstanden som til Villien. Men om denne Tro, som er Begyndelsen til Menneskets Frelse, bekjender den katholske Kirke, at den er en overnaturlig Gave, i Kraft af hvilken vi, tilskyndede og understøttede af Guds Naade, antage det for sandt, som Han har aabenbaret, ikke paa Grund af den indre Sandhed, som kan erkjendes ved Hjælp af Fornuftens naturlige Lys, men paa Grund af den sig aabenbarende Guds egen Wyndighed⁶⁾; thi Han kan

⁶⁾ Der er ikke blot en væsentlig Forskjæl mellem Tro og Bidentalminde, men ikke mindre imellem den menneskelige eller blot naturlige og den overnaturlige Tro. Den første er en nødvendig Forudsætning eller Betingelse for Muligheden af den sidste. Man maa med andre Ord have en paa Fornuftgrunde støttet Visshed om Virkeligheden af Aabenbaringens Kjendsgjerning og en fast Overbeviisning om Troværdigheden af dens Vidnesbyrd, førend der kan være Tale om nogen Livsytring af den overnaturlige Tro. Denne sidste begrunder sin Sikkerhed for Besiddelsen af Sandheden ene paa Guds Autoritet, og er derfor en Virkning af Hans forekommende og medvirkende Naade, der hæver de naturlige Aandskræfter til Samvirken med dens oplysende og helliggjørende Indvirkning paa Menneskets hele Indre. Er saaledes Erkjendelsen af den „indre Sandhed“ af det, som er Gjenstand for vor Tro, vel ikke den afgjørende Bevæggrund for samme, saa ligger det dog paa den anden Side i Sagens Natur, at kun Sandheden kan være Gjenstand for en overnaturlig Tro, just fordi ene det, som Gud har aabenbaret, er Gjenstand for samme, men Gud albrig kan forlange, at vi skulde troe hvad der ikke er sandt. Med dette katholske Begreb om Troen er den Stranke selvsølgelig givet, som Kirken sætter for den theologiske Forsknings Frihed. Den tillader ikke Bidskaben at antaste selve Dogmet, men indrømmer den isvrigt al Frihed i Henseende til Fremstillingsmaadens individuelle Eiendommelighed.

hverken bedrages eller bedrage. Troen er nemlig efter Apostelens Vidnesbyrd Grundvolden for det som haabes og Bevistet for det som ikke sees. (Hebr. 11, 1.)

Men for at ikke desto mindre vor Troes Endighed kan staae i Samklang med Fornuften, har Gud villet, at udvortes Beviser for hans Aabenbaring skulde forene sig med den Helligaands indre Bistand, nemlig de guddommelige Kjendsgjerninger, og fornemmelig Undergjerningerne og Spaadommene, hvilke, efterdi de klarlig godtgjøre Guds Almagt og Alvidenhed, ere hoist sikre og alle Menneskers Faaiteevne tilgængelige Vidnesbyrd om den guddommelige Aabenbaring. Derfor have Moses og Propheterne, og fremfor Alle den Herre Kristus virket mange oiesynlige Undergjerninger, saavel som ogsaa spaaet. Og om Apostlene læse vi, at de gif ud og prædikede overalt, medens Herren virkede med, og bekræftede deres Ord ved medfølgende Tegn. (Marc. 16, 20.) Og der staaer atter skrevet: Vi have det prophetiske Ord end mere stadfæstet, og I gjøre vel i at agte derpaa, som paa et Lys, der lyser paa et mørkt Sted. (2 Pet. 1, 19.)

Men om ogsaa Troens Samtykke ingenlunde er en blind Tilskyndelse i vor Sjæl, saa kan alligevel Ingen anerkjende Sandheden af Evangeliets Prædiken, saaledes som det er nødvendigt til Frelsens Opnaaelse, uden den Helligaands Oplysning og Indgivelse, der gjør alle det sødt og let, at give Sandheden Hæd og at troe. (II. Synode i Orange, Can. 7.) Derfor er Troen i og for sig, ogsaa da, naar den ikke er virksom i Kjærlighed, en Guds Gave, og enhver Øvelse i Troen er en heldbringende Gjerning, hvorved Mennesket beviser Gud en frivillig Endighed, idet han samtykker og medvirker med Raaden, uagtet han kunde modstaae den.

Vi have altsaa med guddommelig Tro og i katholsk Mening at troe Alt det, som indeholdes i Guds baade skrevne og overleverede Ord, og som Kirken enten ved en høitidelig Afgjørelse, eller ved dens sædvanlige og almindelige Bærevirksomhed forestiller os at troe som aabenbaret af Gud.

Men efterdi det er umuligt, uden Tro at behage Gud og faae Deel i Hans Børns Samfund, er Ingen nogensinde bleven retfærdiggjort uden Tro, og Ingen vil opnaae det evige Liv, saafremt han ikke bliver bestandig i den indtil Enden. Og for at vi skulle blive istand til at opfylde den Pligt at antage den sande Tro, og forblive bestandige i den indtil det Sidste, har Gud ved sin eenbaarne Søn indstiftet Kirken, og forsynet den med øiensynlige Kjendemerker paa Sin Indstiftelse, forat den af Alle kan blive anerkjendt som Aarverinde og som Hans guddommelige Ords Bogterinde. Thi ene og alene den katholske Kirke er i Besiddelse af Alt, hvad Gud i en saa stor Tilde og saa underfuldt har ordnet for at gjøre den christelige Religions Troværdighed utvivlsom. Ja Kirken er i og for sig selv, nemlig paa Grund af sin vidunderlige Udbredelse, sin klart lysende Hellighed og undtømmelige Frugtbarhed paa alt Godt, paa Grund af den katholske Eenhed og sin uovervindelige Varighed, i visse Maader selv en magtig og stedse nærværende Bevæggrund til at troe, saavel som et uigjendriveligt Vidnesbyrd om sin guddommelige Sendelse.

Saaledes skeer det, at den, som et iblandt Folkene opreist Banner (Isaia 11, 12.), baade indbyder dem til sig, som endnu ikke ere komne til Troen, og forviiser sine Børn om, at den Tro, som de bekjende, hviler paa den sikreste Grund. Med dette Vidnesbyrd forbinder sig den himmelske Krafts virksomme Wi stand. Thi i sin overvættede store Godhed vækker og understøtter Herren ikke blot med sin Naade de Bildfarende til at komme til Sandhedens Erkjendelse; men han styrker ogsaa med sin Naade dem, som han har overført fra Mørket til sit vidunderlige Lys, til stedse at forblive i dette Lys, eftersom han ikke forlader Noget, som ikke forlader ham. Heraf følger, at de, som formedelst Troens himmelske Naadegave have anerkjendt den katholske Sandhed, befindende sig i en Tilstand, der er meget forskjællig fra deres, som i Medfør af menneskelige Meninger bekjende sig til en falsk Religion; thi de som, underviste af Kirken, have antaget dens Tro, kunne aldrig have nogen gyldig Grund til at forandre

eller betvivle denne Tro. Lader os derfor takke Gud vor Fader, som har værdiget os Deelagtighed i de Helliges Arvelod i Lyset, og ikke ringeagte en saa stor Velgjerning; men lader os, idet vi see hen til Jesus, vor Troes Begnuder og Fuldender, holde fast ved vort Haabs uforanderlige Vekjendelse.

(Slattes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. „Genfer Correspondents“ har i de sidste Dage af Februar bragt følgende Skrivelse fra Rom:

„Den h. Faders og den romerske Geistligheds Stilling bliver med hver Dag vansteligere. Medens Deputeretkamret i Florenz discuterer et Lovforslag om Garantierne for Paven's Uafhængighed, og i Spidsen for denne nye Lov har stillet en Paragraph om Ukrænkkeligheden af Christenhedens Overhoved, da er man her i Rom Vidne til, at den revolutionære Presse fra Dag til Dag fremfører de laveste Forhaanelser mod den h. Faders ærværdige Person. Iblandt de mange Smudsblade udmærker sig især „Tribuno“ ved den Uforstannethed, hvormed det giver sine hadefulde Vestyldninger Luft. Iblandt sit Redactionspersonale tæller dette Blad den eneste strafaldne Munk, som Rom under den nærværende Forstyrrelse kan opvise, og alene Satan veed, til hvilken Grad af Forvorpenhed et saadant Subject kan nedsynke! Det maa regnes vor Geistlighed til Ære, at under disse Omstændigheder kun een Judas har tilbudt Kirkens Tjener sin Tjeneste. Jeg skal iøvrigt af Agtelse for Dem og Deres Læsere afholde mig fra enhver Meddelelse om det Smuds, hvormed hiint Blad besudler sine Spalter, men blot bemærke, at den Sect, hvis Organ det er, bærer Ansvar for alle de Usømmeligheder, det tillader sig. Denne Sect (Frimurerne og de saakaldte Britantere) forfølger med stor Hidsighed det Formaal, at tilintetgjøre Christendommens Indflydelse saavel paa det offentlige, som paa det private Liv, ved baade i physisk og moralsk Betydning at ruinere Geistligheden. Dertil sigte Partiets vedholdende Opfordringer til at berøve Kirken alle

dens ydre Subsistentsmidler, saavel som dets ærekrænkende Angreb paa de meest fremragende Personer blandt Kirkens Tjenere. Ungen staaes fra Præsten og op til den øverste Biskops ophøjede Person. Vaticanet, det sidste Tilflugtssted her i Rom for menneskelig Frihed og Værdighed, fremstilles som en Skueplads for skændige Drgier!! For nærværende Dieblif retter hele Murerlinien sit groveste Skjots mod Paven's Beslutning at stille Caremonierne i St. Peterskirken i Bero, saalange den nærværende Tilstand varer. Man raaber med hyffelst Mine Bee over Paven's Bligtforglemmelse, over at han unddrager Gud den Ære og Dykkelse, som tilkommer Ham! Meningen er, at man ærgres sig over, ikke at faae Leilighed til at gjøre Skandale under Gudstjenesten. Vi have nemlig endnu ikke glemt, hvorledes Partiets besoldede Haandlangere i sin Tid brøde ind i Kirken Santa Maria Maggiore, for at tvinge de Geistlige til at aabne den store Port, som i utænkelige Tider ene har været bestemt for Jesu Christi Statholder — for den excommunicerede Konge. Vi have været Vidner til Erkebiskoppen af Algier's og flere Prælaters Mishandling, og læse hver Dag de ufømmeligste Bagvaskelser om Cardinal Antonelli, om den Mand, der snart i Fjerdedelen af et Aarhundrede har været Pius IX.' og Kirkens trofasteste Tjener. Naar man offentlig, paa Gaden, forhaaner det Allerhelligste, og sønderflaer de Madonnabilleder, hvormed vi pleie at smykke vore Huse, da tør vi frit sige, at det romerske Folk har ingen Deel i disse Skjændigheder. Men hvorledes kan man for Alvor undre sig over, at den h. Fader ikke viser sig offentlig, omgiven af sine Cardinaler, og at han omhyggelig søger at forebygge, at de kirkelige Høitideligheder skulde blive nedværdigede ved den her sammenløbne italienske Pøbels Spot og Haan?"

— En anden Correspondance fra Rom meddeler interessante Oplysninger om de nærmere Omstændigheder ved den „Enthusiasme“ hvormed Prinds Humbert og hans Gemalinde efter det i vort Nr. 5 omtalte Telegram skulde være modtagne. Det nuværende romerske Municipalitet (Communalbestyrelsen) havde Intet undladt for at gjøre Fyrsteparrets Indtog saa høitideligt som muligt; Ekvivaraabene vare ligesom ved Kongens Ankomst betalte med 2 Fr. pr. Hoved, og et stort kjørende Følge i betalte Vogne arrangeret, hvis Qualitet i Henseende til Rang og borgertlig Anseelse fremlyser end mere utvivlsomt af det Factum, at det kvindelige Personale i samme af Communalbestyrelsen forsynedes med de fornødne Midler til at vise

fig i faa elegante Toiletter som muligt. For at gjøre Skandalen complet, tilveiebragtes de betydelige Udgiuter til denne officielle Comedie ved at optage et Laan paa 80,000 Fr. af de 200,000 Fr., hvilke Kongen havde skjænket til Lindringen af den Nød, som Oversvømmelsen havde forarsaget! Om Brindsen siges almindelig, at han baade i sit Privatliv, og i Henseende til sine religiøse og politiske Anskuelser skal staae langt under sin Fader; han lægger navnlig ganske aabenlyst sin Ringeagt for Religionen for Dagen. Brindsessen skal indirecte have gjort Forespørgsel om, hvorvidt hun, dersom hun vilde søge Audients hos den h. Fader, kunde vente at blive modtagen, men have faaet Afslag. De Quationer, som bleve disse fyrstelige Personer til Deel, udmærkede sig iøvrigt — hvad man efter det ovenfor berettede maa finde ganske naturligt — ved en iøienfaldende Mangel paa Hjertelighed; det sande eller virkelige Nom forholdt sig fuldkommen koldt og ligegyldigt. De Firefemtedele af den romerske Adels toge ikke mindste Deel i Modtagelseshøitidelighederne enten ved personlig Opvartning eller ved Flagning. Fyrst Vorghese aflukkede sin Park for en der tilfjaget Fanefelding, og Fyrst Torlonia affærrede sine to tomme Loger under Galaforestillingen i Theatret. Kun sex eller syv til Revolutionspartiet hørende Familier af den romerske Adels samt en Deel Føder sluttede sig til Agitationspartiets Demonstrationer. Brindsessen forargede iøvrigt i høi Grad den bedre Deel af Befolkningen ved at modtage den Hyldest, der vistest hende, fra den Loge i Qvirinalet, fra hvilken enhver nyvalgt Pave bliver proclameret, og hvorfra han førstegang hser Betsignelsen over den katolske Christenhed, ligesom det har vakt almindeligt Anstød, at hun ogsaa har indlemmet Pavens Sovegemat blandt de Værelser, hun daglig afbenytter.

— I en senere Correspondance i det ovenfor nævnte Blad heder det, at Brindsen og Brindsessen have til Hensigt, med det Første at forlade Wien. De synes nemlig at have overbeviist sig om Ufsterretteligheden af hvad man har fortalt dem om den romerske Befolknings Stemning. De ærgre sig over at see, at Saloulivets Glauds og fyrstelig Luzus ikke udøver større Magt over Gemtterne, og de kjede sig under den Ensomhed, hvori de til daglig Brug leve i Qvirinalet; thi selv den Brøksdeel af den elegante Verden, som under de nærværende Omstændigheder føler sig oplagt til at tage Deel i selskabelige Adspredelser, træffe de i det Hele taget kun sammen med paa

trede Sted, nemlig hos de faa ligesindede Familier, hvorimod det seer meget kummerligt ud med den Opvartning, der gjøres dem i Quirinalet.

— Den h. Fader har under Fredesforhandlingerne mellem Preussen og Frankrig tilsendt den stormægtige tydske Kaiser en Skrivelse, hvori han lægger ham paa Hjerte, at give Høimodighedsfølelsen Rum i de Fordringer han stiller til det overvundne Frankrig. Men det skal, saavidt vides, endnu ikke have behaget denne Kaiser at besvare hiin Skrivelse, hvad man jo isvrigt, efter de nu al Verden vitterlige og alt andet end høimodige Fredsbetingelser, ikke kan undre sig videre over.

— Det er almindelig bekjendt og har vakt Indignation blandt alle anstændige Mennesker, at Municipalitetet har anvendt betydelige Summer paa at benytte Carnevalet som en hensigtsmæssig Anledning til at foranstalte toilesløse Demonstrationer i revolutionær Aand. Da man trods alle Udpressinger, bestandig er forlegen for Penge, har man benyttet den af Piemonteferne foranstaltede Indsamling til Bedste for dem, der have lidt Skade ved Overflømmelsen, til Vognleie, Carnevalsdragter og fri Underholdning for den Sværm af fremmede Bagabonder, hvis Talenter og gode Tjenester man i hiint Siemed agtede at benytte!

Northamerica. Erkebiskoppen af Baltimore (S. d. Bl. Nr. 2) fandt d. 24. Novemb. f. A. i Washington en ikke mindre begejstret Modtagelse end et Par Uger tidligere i Baltimore. Den førstnævnte By er nemlig Erkebispestets Hovedstad i politisk Henseende. Ved denne Leilighed havde den katholske Befolkning tillige, ligesom i sidstnævnte Stad, foranstaltet en storartet Demonstration til Gavn for den h. Fader. Man overrakte Erkebiskoppen en Protest mod den italienske Usurpation i Forbindelse med en Kjarligheds gave for den h. Fader til Beløb af c. 500 Dollars.

— Fra Missouri indeholder „Westl. Hausbl.“ Beretning om Aabningen af det første katholske Skolelærerseminarium i de forenede Stater (med 1. Jan. d. A.), samt om Grundlæggelsen af det første politiske Dagblad med afgjort katholsk Farve. Det førstnævnte af disse to vigtige og længe sønede Foretagender skyldes den samme Mand, som tidligere har havt den væsentligste Andeel i Grundlæggelsen af det store tydske Præsteseminarium ved Milwaukee i Staten Wisconsin, nemlig Dr. Salzmann. Det fornævnte Lærerseminarium har kostet 50,000 Dollars, af hvilke de 10,500

ere dækkede ved Subskription. Det støder umiddelbart op til hiint, efter den h. Franz af Sales opnævnte, Præstefeminarium, hvilket siden dets Åbning i 1856 har forsynet Amerika med mere end 200 dngtige Præster, og bestyres af den ovennævnte høitfortjente Geistlige i Forening med fire prøvede Medhjælpere. Det forommeldte Dagblad har ligeledes begyndt sin Virksomhed med dette Aar, og udkommer i New-York. Vel have alle de betydeligere Byer i de forenede Stater længe havt indflydelsesrige og udbredte katholske Ugeblade, af hvilke enkelte have et meget stort Abonnentantal (fra 20,000 indtil 80,000). „Men ikke desto mindre“, bemærker Meddelelsen, „er et katholsk Dagblad en uafviselig Fornødenhed, naar den for-dærvelige Indflydelse af vore utallige for al Religion ligegyldige eller mod vor Tro fjendtligsindede politiske Journaler ved nogen-lunde Virkning og Kraft skal modarbeides.“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 12te Marts.** 3die Fastesøndag. (Oculi). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messé. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 13. M. Gregor den Store, Pave og Kirkelærer. 14. Et., 15. O. Ferialbage.
- Onsdagen den 15de Marts** Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 16. Co. Ferialbag. 17. F. Thukommelse af Frelserens fem Bunder. 18. L. Gabriel, Erkeengel.
- Søndagen den 19de Marts.** 4de Fastesøndag (Lætare), den h. Joseph, den katholske Kirkes Patron. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messé. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 20. M. Patricius, Biskop og Apostel for Island. 21. Et. Benedict, Velj. og Ordensstifter. 22. O. Ferialbag.
- Onsdagen den 22de Marts** Kl. 7½ Aften: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 23. Co. Ferialbag. 24. F. Thukommelse af Frelserens dyrebare Blod. 25. L. Mariæ Bebudelse (feires offentlig den 5. Mai).

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. B. Rohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5. 1. Sal. og i alle Byglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rfl. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sfl.

Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N° 7.

Søndagen den 26de Marts.

1871.

Indhold: Den vaticanske Kirkeforsamlings i dens tredie offentlige Session bekjendtgjorte dogmatiske Constitution om den katholske Tro (Sluttet). — Den h. Fabers Tale til Roms Sognepræster og Prædicanter i Fastetiden. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Rusland.

Den vaticanske Kirkeforsamlings i dens tredie offentlige Session bekjendtgjorte dogmatiske Constitution om den
katholske Tro.

(Sluttet.)

Fjerde Capitel.

Om Troen og Fornuften.

Ligeledes har Kirken med uafbrudt Eenstemmighed fastholdt og fastholder fremdeles, at der gives en dobbelt Kredse af Erkjendelser, som ere forskjællige ikke blot i deres Oprindelse, men ogsaa i Henseende til deres Gjenstand: i deres Oprindelse, fordi vi i den ene af disse Kredse erkjende ved den naturlige Fornuft, i den anden ved den guddommelige Tro; men i Henseende til deres Gjenstand, fordi der forelægges os Troeshemmeligheder, der gaae ud over det, som den naturlige Fornuft kan fatte, der ere skjulte i Gud, og ene og alene kunne blive os bekjendte ved guddommelig Aabenbaring. Overensstemmende hermed bevidner Apostelen vel, at Hedningerne igjennem de stæbte Ting kunne erkjende Gud; men, hvor han taler

om Naaden og Sandheden, som er aabenbaret ved Jesus Christus (Joh. 1, 17), forkynder han: Vi tale Guds Wiisdom i Hemmeligheden, den skjulte, hvilken Gud fra Ewigheid af har forudbestemt til vor Herlighed, og hvilken Ingen af denne Verdens Mægtige har kjendt; men Os har Gud aabenbaret det ved sin Aand; thi Aanden ransager Alt, ogsaa Guds Dybheder. (1 Cor. 2, 7—9.) Og den Eenbaarne selv priser Faderen, fordi han har skjult dette for de Vise og Kløge og aabenbaret det for de Umyndige. (Matth. 11, 25.)

Saaledes opnaaer vel den ved Troen oplyste Fornuft, naar den forsker med Flid, Fromhed og Besindighed, ved Guds Wiisdom en vis og tilmed i høi Grad frugtbringende Indsigt i Troens Hemmeligheder⁷⁾, deels ved Sammenligning med de Ting, som den ad den naturlige Vej erkjender, deels ved Betragtning af Sammenhængen mellem disse Hemmeligheder selv indbyrdes og Menneskets sidste Formaal; men den vil dog aldrig blive istand til at erkjende dem saaledes, som den erkjender de Sandheder, som ere den egenlige Gjenstand for dens Forstaainger. Thi de guddommelige Hemmeligheder overstige ifølge selve deres Natur i den Grad den skabte Fornufts Kræfter, at de endog, efterat de ere aabenbarede og tilegnede i Troen, dog forblive omhylledede af denne Troes Slør, og skjulte i en vis Dunkelhed, saalænge vi leve dette dødelige Liv fjernt fra Herren; thi vi vandre i Tro og ikke i Bestuelse. (2 Cor. 5, 7.)

Men, om ogsaa Troen gaaer ud over Fornuften, saa kan der dog ikke finde en virkelig Modsigelse Sted imellem Troen og Fornuften, efterdi den samme Gud, som aabenbarer Hemmeligheder og meddeler Troen, ogsaa har staaet den menneskelige

⁷⁾ Ene af den her angivne Vej ere alle Kirkens store Lærere trængte ind i den guddommelige Wiisdoms Dybheder. Derfor siger den h. Augustinus (Tract. 28): „Forstaaelsen er Troens Løn. Søg derfor ikke at forstaae, for at kunne troe, men tro for at kunne forstaae; thi, naar I ikke troe, ville I aldrig blive istand til at erkjende og forstaae.“

Mand Fornuftens Lys, men Gud kan ikke fornægte sig selv, og Sandheden⁹⁾ aldrig komme i Modsigelse med Sandheden. Men det forsængelige Skin af en saadan Modsigelse har i Hovedsagen sin Grund i, at Troessandhederne enten ikke forstaaes og forklares efter Kirkens Mening, eller deri, at vilkaarlige Meninger antages for at være Fornuftens Udsagn. Vi erklære derfor, at enhver Paastand, som staaer i Modsigelse med en af den oplyste Tro anerkjendt Sandhed, er aldeles falsk. (V. Lateran=Conc.). Endvidere har Gud overdraget Kirken, der tilligemed det apostoliske Værembede har faaet det Hverv at vaage over Troens Overleveringer, Fuldmagt og Forpligtelse til at forkaste en Videnskab, som falskelig anmaaser sig dette Navn, for at Ingen skal vildledes ved verdslig Wiisdom og forsængeligt Bedrag. (Col. 2, 8.) Derfor er det ikke blot forbudt alle Troende at forsvare saadanne Meninger som be-

⁹⁾ Uden Sikkerhed for Sandheden af de aabenbarede Troessætninger vilde en guddommelig Aabenbaring være en meningsløs og Gud uværbig Foranstaltning. Naar derfor Christus har udstyret Kirken med denne Sikkerhed, og forlehnet den en useilbar Væremyndighed, følger det af sig selv, at enhver Bestyrelse for at udbrede Vildfarelser og Usandhed, som rettes mod Kirken, falder tilbage paa dens guddommelige Stifter selv, som har givet Verden sine Apostle og deres Efterfølgere til Lærere, og har forjættet, at Hans Mand skulde bevare dem for alle Vildfarelser. Christus byder alle Mennesker, under Straf af den evige Fordømmelse, at høre Kirken og troe dens Lærdomme, men Han kan umulig have villet forpligte os til at tage Vildfarelsen for Sandhed. Det ligger derfor i Sagens Natur, at det i ethvert Tilfælde, hvor Videnskabens Resultater ere uforligelige med den katholske Tro, ikke kan være den sidste, men nødvendig maa være den første, der befinder sig i Vildfarelse. Thi, ihvorvel Gud i vor Fornuft har tændt et Lys, der skal føre os til Sandheden, saa vil dog ikke let noget fornuftigt Menneske erklære dette Lys for useilbart, efter som Historien tilsrækkelig vidner om, at den videnskabelig uddannede Fornuft idelig erkjender sine tidligere Vildfarelser, idet enhver Tids Wiisdom har fuldt op at gjøre med at eftervise det Feilagtige og Forkeerte i Fortidens Tankeførelse.

rettigede videnskabelige Sætninger, naar de ere anerkjendte for at staae i Modsigelse med Troeslæren, og navnlig, naar de ere forkastede af Kirken; men de ere meget mere ubetinget forpligtede til at ansee dem for Bildfarelser, som kun ere overkladte med det forfængelige Skin af Sandheden.

Men det er ikke nok, at Tro og Fornuft aldrig kunne komme i Strid med hverandre, men de understøtte ogsaa hverandre gjensidig, eftersom den sande Fornuft baade godtgjør Gyldigheden af Troens Grundlag, og i dens Lys uddanner Videnskaben om de guddommelige Ting, medens Troen befrier Fornuften for Bildfarelser, bevarer den for dem, og beriger den med mangehaande Erkjendelser. Det er derfor saalangt fra, at Kirken skulde forkaste hvad der tjener til at fremme menneskelig Kunst og Videnskab, at den meget mere paa mange Maader understøtter og befordre dem. Thi den hverken miskjender eller ringeagter den Nytte, de bringe Menneskelivet, men anerkjender meget mere, at de, ligesom de komme fra Gud, al menneskelig Videns Ophav, saaledes ogsaa, naar de behandles paa den rette Maade, under den guddommelige Naades Bistand, føre tilbage til Gud. Ligesaalidt forbyder Kirken, at disse Videnskaber, enhver paa sine Enemærker, følge deres egne Principer og deres eiendommelige Væremåde; men idet den anerkjender denne tilbørlige Frihed, vaager den omhyggelig over, at Videnskaben ikke stiller sig i Modsatning til den guddommelige Være, og derved optager Bildfarelser i sig, eller at den overstrider sine egne Grændser, trænger sig ind paa Troens Enemærker, og der anretter Forvirring.

Thi den Troeslære, som Gud har aabenbaret, er ikke, ligesom en blot menneskelig filosofisk Værebbygning, overgivet Menneskaanden, forat den skulde fuldkommengjøre den, men den er som et guddommeligt Efterladenskab overantvordet Christi Brud, for at hun med Trofasthed skal bevare den og med useilbar Sikkerhed fortolke den. Derfor maa ogsaa stedse den Mening af de hellige Troesætninger fastholdes, som vor hellige Moder,

Kirken, eengang har udtalt, og Ingen tør under Skin og Paa-
 skud af dybere Indsigt afvige fra denne Mening. Saaledes
 vore og forøges mangesidigt og kraftigt, hos Alle, som hos den
 Enkelte, i hvert Menneſte ſom i hele Kirken, Erkjendelse, Vi-
 denſkab og Viisdom, alt ſom Nar og Narhundreder ſtride hen;
 men Alt dog indenfor deres egne Grændſer i det uforandrede
 Dogma, i uforandret Mening og i den uforandrede Forſtaaelse!
 (Vincentius Lerin. Commonitorium. 28).

Canones ⁹⁾.

I.

Om Gud, alle Tingſ Skaber.

1. Hvo ſom nægter den Ene ſande Gud, de ſynlige og uſyn-
 lige Tingſ Skaber og Herre: han være i Bånd.
2. Hvo ſom ikke undſeer ſig ved at paaſtaae, at der ikke
 gives andre Væſener, end de legemlige: han være i
 Bånd.
3. Hvo ſom ſiger, at Gud væſentlig er Eet med alle tilværende
 Ting: han være i Bånd.
4. Hvo ſom ſiger, at de endelige Ting, ſaavel de legemlige,
 ſom de aandelige, eller i det mindſte de aandelige, ere Ud-
 ſtrømninger af den guddommelige Subſtantſ;
 eller, at det guddommelige Væſen gaær over i Verdens-
 altet idet det aabenbarer og udvikler ſig;
 eller endelig, at Gud er den almindelige eller ubestemte

⁹⁾ Ved Canones forſtaaes de korte Sætninger, der i negativ Form
 og med Anvendelse paa de enkelte Tilfælde fremhæve de i Decre-
 terne givne poſitive Erklæring, og udtale Kirkenſ Anathem over de
 forkaſtede Vilfarelſer. I den (i dette Blads Nr. 3 og 4) med-
 deelte ſjerde dogmatifke Conſtitution er Canonen tilligemed Anathemet
 vedſøiet ethvert Decret. Her udgjøre de, ligesom ved Tridentiner-
 conciliet og andre tidligere Synoder, en ſærſilt Deel af Conſtitutionen.

Varen, hvilken derved, at den bestemmer sig, frembringer det Tingenes Alt, som sondrer sig i Slægter, Arter og Individier: han være i Band.

5. Hvo som ikke betjender, at Verden og alle Ting, som indeholdes i den, saavel de aandelige som de legemlige, efter deres hele Substant af Gud ere fremkaldte af Intet; eller, hvo som siger, at Gud ikke med en af al Nødvendighed uafhængig Villie har skabt alle Ting, men at Han har skabt dem i Medfør af den samme Nødvendighed, som den, hvormed han nødvendig maa elste sig selv; eller nægter, at Verden er skabt til Guds Ære: han være i Band.

II.

Om Aabenbaringen.

1. Hvo som siger, at den Ene og sande Gud, vor Skaber og Herre, ikke ved Hjælp af den menneskelige Fornufts naturlige Lys med Sikkerhed kan erkjendes af det Skabte: han være i Band.
2. Hvo som siger, at det er umuligt eller ikke henstigtsmæssigt, at Mennesket ved guddommelig Aabenbaring bliver underviist om Gud og om den Dyrkelse, som skyldes ham: han være i Band.
3. Hvo som siger, at Mennesket ikke af Gud kan have sig til en Erkjendelse og Fuldkommenhed, som gaaer ud over den naturlige, men at det kan og maa ved sine egne Kræfter, under en stedsevarende Fremstriden, tilsidst komme i Besiddelse af alt Sandt og Godt: han være i Band.
4. Hvo som ikke fuldstændig i alle deres Dele antager de hellige Skrifter, saaledes som den hellige Synode i Trident har opregnet dem, for hellige og canoniske, eller hvo som nægter, at de ere indgivne af Gud: han være i Band.

III.

Om Troen.

1. Hvo som siger, at den menneskelige Fornuft er saa uafhængig, at Troen ikke af Gud kan befales den: han være i Vand.
2. Hvo som siger, at den guddommelige Tro ikke er forskjellig fra den naturlige Viden om Gud og de Ting, der angaae Sædeligheden, og at det derfor ikke er nødvendigt, at den aabenbarede Sandhed bliver troet paa Grund af den sig aabenbarende Guds Autoritet: han være i Vand.
3. Hvo som siger, at den guddommelige Aabenbaring ikke kan gjøres troværdig ved udvortes Tegn, og at Mennesket derfor maa bevæges til at troe blot ved Enhvers indre Erfaring eller ved en særegen Indsyndelse: han være i Vand.
4. Hvo som siger, at Undere ere umulige, og at derfor alle Beretninger om saadanne, om de endog ere indeholdte i den hellige Skrift, maae regnes blandt Fabler og Myther, eller, at Undere aldrig med Sikkerhed kunne erkjendes, eller at den christelige Religions guddommelige Oprindelse ikke kan ved dem tilbørlig bevises: han være i Vand.
5. Hvo som siger, at den christelige Troes Samtykke ikke er en fri Handling, men at det paanødes os ved den menneskelige Fornufts Beviser, eller at Guds Naade er nødvendig ikkun for den levende Tro, som er virksom i Kjærlighed: han være i Vand.
6. Hvo som siger, at de Troende ere de samme Vilkaar undergivne som de, der endnu ikke ere komne til den alene sande Tro, saaledes at Katholiker kunne være berettigede til at drage den Tro i Tvivl, som de, underviste af Kirken, have modtaget, idet de udsætte deres Samtykke, indtil de ere blevene færdige med det videnskabelige Beviis for deres Troes Troværdighed og Sandhed: han være i Vand.

IV.

Om Troen og Fornuften.

1. Hvo som siger, at den guddommelige Aabenbaring ikke indeholder sande og egenlige Hemmeligheder, men at den tilbørlig udviklede Fornuft i Kraft af naturlige Principer kan begribe og bevise alle Troeslærdomme: han være i Vand.
2. Hvo som siger, at der bør tilstaaes de menneskelige Videnskaber et saa frit Raaderum, at deres Resultater, endog naar de komme i Strid med den aabenbarede Sandhed, maae bibeholdes som sande, og ikke kunne fordømmes af Kirken: han være i Vand.
3. Hvo som siger, at det er muligt, at der engang, i Medfør af Videnskabens Fremskridt, kan blive tillagt de af Kirken opstillede Troeslærdomme en anden Mening end den, som Kirken har tillagt dem og tillægger dem: han være i Vand.

Saaledes besværges Vi da, for at fyldestgjøre Vort høieste Hyrdeembedes Pligt, og for Jesu Christi Kjarligheds Skyld, alle Troende, men fornemlig Kirkens Foresatte og Lærere, og befale dem tillige med den samne Guds, vor Frelser, Fuldmagt, at de ivrigt bestræbe sig for at holde disse Wildfarelser fjernt fra den hellige Kirke og bandlyse dem fra den, og at de udbrede Troens Lys i dets hele Reenhed.

Men efterdi det ikke er nok, at flye Brangtroens Forfeertheder, saafremt vi ikke tillige omhyggelig flye de Wildfarelser, som staae i nærmere eller fjernere Forbindelse med hiin, saa erindre Vi Alle om den Pligt, ogsaa at overholde de Constitutioner og Decreter, hvorved saadanne forfeerte Meninger,

som her ikke udtrykkelig ere omtalte, af denne hellige Stol ere fordømt: og forbudte.

Givet i Rom i den offentlige høitidelige Scesjon i Vaticanets Basilica i Aaret 1870 efter Herrens Menneſkevordelse, den 24. April i Vort Pontificats 24. Aar.

Den h. Faders Tale til Romſ Sognepræſter og Prædicanter i Faſtetiden.

Den h. Fader pleier hvert Aar kort før Faſtetidens Begyndelse at ſamle den ovennævnte Deel af Romſ Heilighed om ſig, og i Korthed udtale ſig om hvad de øieblikkelige Forhold opfordre Prædicanterne til iſær at lægge deres Tilhørere paa Hjerte. Vi troe, at følgende Ord, han d. 16. Februar i dette mærkvaerdige Aar ved denne Heilighed taledes, villes læſes med en ganſke ſæregen Interesſe:

„Det har behaget Verdens almægtige Herre at tillade Alt hvad Vi i diſſe Dage ſee og beklage; men det har ogſaa været hans Villie, at hans Statholder ikke ſkulde lade Modet ſynke under de Begivenheder, ſom have forandret Udſeendet af den katholiſke Verdens Hovedſtad, om hvilken Vi nu maae ſige, hvad der forduum blev ſagt om Sion: viæ ejus lugent (dens Veie førge).

Altid tilførn bevarede denne Stad, ſom efter ſin Natur og Eiendommelighed er Katholicismens Midtpunkt, ſin Character, det Heilighedens og Alvorens Præg, der ſelv under Andeſen af ærbare Glæder aldrig fornægter ſit Vaſen. Men nul o hvor ſørgeligt er ikke Glæden af dette koſtbare Guld fordunklet! Voldsomhed, Uretfærdighed, raa Magt har nedrevet

Murene, har trængt sig ind paa disse hellige Enemærker, og sendt en tåk, fort og forfærdelig Sky af Snigmordere og Vanditer, af irreligiøse og urene Menneſter foran ſig. Alt har her i ſaa Maaneder forandret ſig. Helligdommens Tjenere blive ikke agtede, ja Mange af dem ere blevne haanede og ſpottede; Kirkerne ikke agtede, ja mange af dem ere blevne vanhelligede af hine Satans Udfendinge. Og, hvad der er endnu værre, man truer med at berøve Rom ſin Skat af religiøſe Samfund og ganſke at udplyndre Kirken; dette er den Tanke, ſom man nærer, og ſom i Tidens Løb maafkee vil blive udført, ſaaſremt Gud maatte forunde dem Tid dertil.

Med hvilke Waaben ſkulle vi midt under en ſaa ſkrækkelig Kataſtrofe møde diſſe Helvedes Angreb?

I det hedeneſte Roms Tider ſagde man: „At handle og lide modigt ſommer ſig for Romere.“ Diſſe Ord anvendte en Kirkefader i et Forſvarſkrift, ſom han rettede mod Chriſtendommens Forfølgere (og der gives ogſaa nu ſaadanne), paa de Chriſtne og ſagde: At handle og lide med Mod ſommer ſig for Chriſtne. Vi kunne ikke andet, ligeoverfor det romerſke Folks nuværende Holdning, end at komme tilbage til diſſe Ord, og anvende dem paa det nulevende romerſke Folk, ſom ikke bøier Knae for Afguder, men tilbeder Jeſus Chriſtus og ærer Maria og de Hellige.

Er det maafkee ikke ſaa? Ere Vi ikke ſelv Vidner til alt det Gode, ſom bliver gjort for at reiſe Modſtand mod det Onde? Her har dannet ſig ædle Foreninger for at ſkrive hvad der er ſandt, og for at forſvare Sandheden; Kirkerne blive beſøgte, man ſpørger begjærlig efter Guds Ord, og Sacramenterne blive modtagne med ſtor Andagt. Jeg gaaer ikke ud, men I vide, hvor ſandt baade dette og meget Andet er, ſom der nu ſkeer i Rom, for ved Handling at gjøre Indſigelse mod Løgnens og Syndens Vdrætter.

Velan da, juſt fordi jeg ikke gaaer ud, vilſe Præſterne og Prædicantene ſige Romerne, at Paven billiger og velſigner deres Adfærd, ogønſker dem Styrke til at bevare deres Beſtandighed.

Advarer Familiefædrene imod at føre deres Børn i Theatrene, hvor man opfører Skuespil, som nedværdige Moralen og Religionen, ja som endog forherlige Gudsbespottelse og Immoralitet. Saadanne Steder bør være bandlyste fra det christelige Familieliv. Christne kunne ikke bivaane Skuespil, der forhaane Gud, bespottede Troen, nedværdige Kirken og krænke enhver hel- lig Lov. Siger endvidere Romerne, at Jeg roser dem for den Taalmodighed, hvormed de bære deres Lidelser, og takker dem, uavnlig de mange Embedsmand iblandt dem, som af Hensyn til Krens, Trostabsens og Sanvittighedens Fordringer have foretrukket timelig Død for Forræderi og Troløshed. Siger dem, at Jeg veed Alt, og at Jeg velsigner dem, fordi de handle og lide som saude Romere.

Men tør vi vente, at Gud vil høre vore vedholdende Bøn- ner, og tilsidst lade Fredens Morgenrøde oprinde over os? Og vil den snart oprinde? At den engang maa oprinde, er sikkert. Men om det snart vil skee, veed Jeg ikke, ja Jeg veed ikke engang, om der ikke endnu ere os andre Trængsler forbeholdte.

Jeg tænker paa Judas, der efter at han havde modtaget „det Brød, som bringer de Onde Død men de Gode Liv,“ forlod hiin hellige Sal (hellig ved Christi Navnærelse og Virksomhed), for at fremstjynde Lidelsens Begyndelse. Da sagde Christus selv: Nu er Menneskets Søn herliggjort. Han havde allerede tidligere kunnet sige dette paa Grund af sine Undergjerninger, sine Lære og de Prophetier, som opfyld- tes paa ham, men han sagde det just dengang, fordi han skulde herliggjøres ved sin Død. Han vilde før Herliggjørelsen ved sin Opstandelse og Himmelfart forherliges ved at lide og døe paa Golgatha.

Ogsaa vi maae reise os af den Død og Opløsning, i hvil- ken man med Guds Tilladelse har nedstyrtet os. Men hvem veed, om der ikke forestaae Os endnu større Lidelser? Vist er det, at Vi engang skulde herliggjøres ved en Hevn, som er Gud værdig — enten ved hans Fjenders underfulde Omvendelse, eller ved deres forfærdelige Afstraffelse. Ja tilviøse! Men kun da,

naar vi ere standhaftige i Bønnen, og tillidsfuldt haabe, at den Dag vil oprinde, da vi, befriede fra vore Fjenders Haand, skulle tjene Ham i Hellighed og Retfærdighed alle vort Livs Dage.

Christi Triumph er sikker! Kirken fejrer, og, som man læser her paa Fodstykket af den Vaticanste Obelisk: *Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, Christus ab omni malo nos defendat* (Christus fejrer, Christus regerer, Christus hersker, Christus beskytte os mod alt Ondt).

Fader os derfor bede og atter bede, og lader os med Bønnen forene et mønsterværdigt Levnet og et gudhengivent Sindelag. Herren byder Stormen lægge sig, og Havet bliver i et Dieblig roligt. Det Onde vil isvrigt altid have Magt paa Jorden, og derfor maae vi bede, at Hans Seire maae bringe os Forløsning fra alt Ondt. Vi ville imidlertid bede, at Han vil rigelig velsigne os, thi vi ere endnu langt fra selv at være befriede fra det Ondes Magt!

Saa velsigne da Herren eders Ord, og gjøre dem frugtbare til Bedste for et Folk, som længes efter at høre dem. Han velsigne eder baade i eders Foretagender og i eders Exempel.

Han velsigne os Alle i de Dage, han lader os leve i denne Udlændighed, og Han give Os Kraft til at holde Os opreiste paa denne tornefulde Vej, paa hvilken Vi haabe at see Naadens og Forbarmelsens Lys lyse, indtil det engang forundes Os for evigt at overgive vor Aand i Hans Hænder, og sige til ham: „Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand!“

Benedictio Dei Omnipotentis etc.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Carnevals- Skandale. Den 15. Februar var Byen Rom Vidne til et i Sandhed oprørende Skuespil, til et

Skandale, der maa kaldes en Fornærmelse ikke blot mod Rom og Stalien, men mod hele den katholske Verden, en Forhaanelse mod Paven og mod Kirken, ja imod Gud selv! En Række af Heste, Muulæsler, Vogne og Karrer, paa og i hvilke man saae en Mængde dertil af Bedkommende leiet Pøbel, derefter en Svarm af samme Slags Publicum tilføds, udklædte som Cardinaler, Prælater, Præster, Munke og Nonner, Zouaver, Nøvere og Bagabonder — Nogle med Kjerner og Crucifixer, Røgelskar og Faner, Andre med alleflags Vaaben i Hænderne — droge foran, og paa de sidste Vogne saae man to Personer, som forestillede Pius IX. og Cardinal Antonelli. Denne Bande bevægede sig med vilde Skrig igjennem Roms Gader. Hvad der i enhver anden Stad i alle fem Verdensdele vilde have været umuligt, er d. 15. Februar under den italienske Regerings Beskyttelse blevet til Virkelighed i Overhovedet for den katholske Christenheds Residentstad; og den „kongelige Hædersmands“ værdige Søn tilligemed hans Gemalinde betragtede fra Balconen paa Fyrst Dorias Palads med synligt Velbehag dette Optog!

— „Genfer-Correspondent“ indeholder følgende Skrivelse fra Rom: „Tilstanden bliver med hver Dag betænkeligere. Hvo som ikke med egne Dine har seet de Vederstyggeligheder, som dette Aars Carneval har bragt for Lyset, kan ikke gjøre sig nogen Forestilling om den sædelige Forkommenhed, der hersker blandt de saakaldte Stalianisfimi. Man betænk derhos, at alle disse modbydelige Forhaanelser af det Hellige ere satte i Scene paa aaben Gade og under Beskyttelse af Regeringens Agenter, ja at Politiets Embedsmænd i Uniform ledsagede det ovenfor omtalte forærgelige Optog for at tage det i Beskyttelse mod et befrygtet Udbrud af Folkets Harme. Det gik hermed saavidt, at et Individ, udklædt som Paven, begav sig hen under Vaticanets Vinduer for at forhaane Revolutionens ophøiede Offer. Den jordinste Krones Arving mødte dette Subject paa Gaden, og tog, i behagelig Spøg og for at tilkjendegive sit Velbehag, Hatten af for ham! Jeg saae selv paa Trajanspladsen en Vogn, der forestillede en Ambulance; paa Sengen laae en som Pave maskeret Føde. En Doctor med Paastrivt „Doctor Reazione“ rakte ham Medicinflasker med Etiquetterne: Østerrig, Frankrig, Belgien. En colossal Placat paa Vognens Forside belærte Tilskuerne om, at det var Hospitalet for de Uhelbredelige, de her havde for deres Dine, og at det var „den verdslige Magt,“ som de saae ligge paa Døds-

leiet. Østerrigiske og belgiske Faner bleve til Spot baarne gennem Corfoen."

— Medens de revolutionære Smudsblade i Rom og Italien ere henrykte over, at den nordtydske (preussiske) Gesandt, Hr. v. Arnim, var iblandt de Første, der gjorde Prinds Humbert og Gemalinde sin Opvartning i Quirinalet, og medens det forargede den bedre Deel af Publicum, at denne Diplomat indfandt sig overalt, hvor dette Fyrstepar stiller den italienske Regerings troløse Brud paa den offentlige Ret tilskue ikke blot for det romerske Folk, men for hele den katholske Verden: har det i denne bedrovelige Tid været til stor Opbyggelse for det kristelige Rom, at være Vidne til den værdige Holdning, som den franske Gesandt, Hr. de Lesebvre og den østerrigiske, Greve v. Trautsmantorff i Modsatning til Preussen have iagttaget. Begge disse Repræsentanter for de to største katholske Magter have nemlig ikke taget mindste Notits af den med hiint usømmelige Besøg tilsigtede Manøvre, og følgelig ikke blot ikke aflagt noget Besøg i Quirinalet, men omhyggelig undgaaet enhver Berøring med Prinds Humbert og hans Gemalinde. (G. C.)

I Anledning af ovenstaaende Beretning skulle vi ikke undlade at tilføie et Par Bemærkninger. Preussiske katholske Blade have i de sidste Maaneder stadig indeholdt Beretninger om, at Hr. v. Arnim havde hyppige Audientser hos den h. Fader, og pleiede vigtige Forhandlinger med Cardinal Antonelli, hvis Gjenstand man ganske sikkert vilde vide, var en kraftig Action fra Preussens Side til Gunst for den h. Stol. Preussen, der altid har sat sin Værelse i, ved Siden af England, i den store Politik at være Protestantismens officielle og bestaltede Bogter, var nu paa engang bleven den Magt, der meente den katholske Kirke det langt bedre end nogen af de katholske Stormagter, der tidligere anfaaes for Kirkens verdslige Støtter under Tidens politiske Forviklinger. Det fulgte nu af sig selv, at den under den franske Krig fuldbyrdede tydske Eenhed gav denne specifiikt preussiske Kirkepolitik et stærkt Opsving, idet man uden tvivl nærrede en velgrundet hemmelig Frygt for, at den afgjorte Overmagt, som Preussen i en saa forbausende kort Tid og med et ikke mindre forbausende Held har opsvunget sig til, skulde bringe den nye Kaiser og hans ledende Genius Hr. v. Bismark paa ganske andre Tanker, end dem man satte sit Haab til. Man apellerede da, med Henviisning til den betydelige Andeel, som det katholske Tydskland havde havt i disse heldige Resultater, til den

kaiserlige Taknemmelighed og Høimodighed, og er for Diebliffet beskæftiget med at tilstille ham Adresser, der lægge ham den Indsriden til Gunst for den h. Stol paa Hjerte, som hans nu uimodstaaelige europaiske Enevalde antages at maatte gjøre ham det let at iværksætte. Tiden vil uden tvivl snart vise, hvormeget Hensyn den hensynsløse af alle Statsmænd vil tage til disse velmeente Demonstrationer. Det er ganske vist, at Preussen alt længe har leflet med Katholicismen, Katholikerne og den h. Stol, nemlig saa længe det troede at behøve det, for at vinde Popularitet i det katholske Land paa Østerrig — og i den sidste Tid i Rom paa Frankrigs Bekostning; men siden d. 18. Januar og d. 26. Februar kan der mulig være foregaaet et stort Omslag i denne Politik, og man har i dette Tilfælde ingen Grund til at tillægge enten Taknemmelighed eller Høimodighed nogen synderlig Indflydelse paa de kaiserlige Fremtidsplaner. De ovenfor omtalte Organer finde det nu med god Grund „høist besynderligt,“ at en hos Paven accrediteret Gesandt, som i sin Tid protesterede saa mandhaftigt mod Usurpationen af Qvirinalet, har været blandt de Første, der indfandt sig i dette Palads, for paa sin Regerings Vegne at gjøre Usurpatorerne sin Opvartning!

Rusland. Den russiske Regering vedbliver baade i Rusland og Polen med Anvendelse af alle den meest uindskrænkede Despotismes Magtmidler og med den største Hensynsløshed at arbejde paa den katholske Religions Udrøddelse. Overalt, endog i de mindre Byer, bygger man schismatiske Kirker, eller forvandler katholske Kirker til schismatiske. Alene det Budget, der for Lithauens Vedkommende er bevilget Propagandaen for denne Provindses Russificering, overstiger for indevarende Aar 600,000 Rubler (c. 1,200,000 Rd.). Man kan heraf gjøre sig et Begreb om den Energi, hvormed den czariske Despotisme forfølger den Plan — naar det protestantisk-preussiske Hegemoni i Europa engang i en nærmere eller fjernere Fremtid formentlig har banet Veien for denne Bedrivt — at russificere al Verden og paanøde saavel det protestantiske som det katholske Europa en religiøs Uniform, hvis militære Tilsvit i Forening med sammes Tilbehør af Dressur og Evang, er et fuldkomment Udtryk for det politiske Ideal, der tidligt foresvævede de hedenske romerske Verdenstyranter og den første katholske Kirkes Plageaander, og siden under de christne østromerske Despoter langjomt udviklede det System, som deres kirkelige Arvinger, de russiske Czarer, lige

fiden den Tid, da den sudeuropæiske Revolution begyndte sine Angreb paa den katholske Kirke, have fundet det betimeligt i dets meest omfattende Consequenter at gennemføre. Man tør imidlertid haabe, at det guddommelige Forsyn vil vide at finde de rette Veie og Midler til at standse den russiske Czarismes grundløse Overmod, og bevare den civiliserede Verden for at overvældes af et nyt Barbari, der vilde medføre ikke blot al virkelig Religiositet, men selv alt naturligt Aandslivs Undergang.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 26de Marts. Passionsøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 27. M., 28. Ti. og 29. O. Ferialdage.
- Onsdagen** den 29de Marts Kl. 7½: Fasteandagt med Prædiken i Sct. Knuds Kapel. — 30. To. Ferialdag. 31. F. Marias syv Smertes. 1ste April. 2. Ferialdag.
- NB.** Med Palmesøndagen den 2den April tager den kirkelige Paaasketid til den pligtmæssige Anuammelse af den h. Communion sin Begyndelse og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn indtil Christi Himmelfart den 18. Mai incl. og for udenbys Katholiker indtil anden Pinsedag den 29. Mai incl.
- Søndagen** den 2den April. Palmesøndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Palmevielse; derefter Høimesse (Lidelseshistorien efter Matthæus oplæses) med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse.
- NB.** Paa Søndagen den 2den April afholdes i Sct. Ansgars Kirke den anden Kvartalscollect af Peterspenge for dette Aar. — 3. M. Ferialdag. 4. Ti. (Lidelseshistorien efter Markus oplæses). 5. O. (Lidelseshistorien efter Lukæ oplæses). Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer.
- 6te April** Stærtorsdag. Kl. 10 Levitmesse og Procession. Kl. 6 Andagt.
- 7de April** Langfredag. Kl. 10 Lectie; Lidelseshistorien efter Johannes; Forbønner; Korsets Udvinding og Hylдинг; Procession; Præsanctificatmesse; Prædiken. Kl. 6 Andagt.
- 8de April** Paaaskelsøverbag. Kl. 8 Sibens og Paaaskelsørets Indvielse; de tolv Prophetiers Læsning; Døverbandets Indvielse; Litani til alle Helgener; Høimesse med Vesper.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer C. B. Kohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Postlader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende.

Fiftende Aargang.

N° 8.

Søndagen den 9de April.

1871.

Indhold: Læren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkesædrene. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Belgien, Nordamerika.

Læren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkesædrene.

Da vi have Grund til at troe, at en sammenhængende Overføgt over de ældste Vidnesbyrd for den Lære, som medrette altid er bleven kaldt Sjælen, Livet og Hjertet i den katholske Christendom, ikke blot i og for sig, men navnlig med Hensyn til den nu begyndte Paasketid vil være dette Blads Læsere kjærkommen, vilde vi her forsøge at give en Fremstilling af samme, der paa een gang skulde forene den størst mulige Kort-
hed med den tilbørlige Fuldstændighed og Fatteligbed.

Som en ydre Anledning, der alt længere tilbage i Tiden erindrede os om Betimeligheden af en saadan Udvikling, kunde vi anføre forskjellige deels læste, deels hørte Yttringer om Kirkesædrenes Udsagn, der — ved eenfædig at lægge Vægt paa Ordfortolkningen af de paagjældende Steder, uden at tage Hensyn til den bestemte Forstaaelse af samme, som den kirkelige Overlevering anerkjender og fastholder — tage disse Udsagn til Indtægt for en Opfattelse, der er aldeles uførenelig med den Aand og den Opfattelse af denne Lære, der besjælede og ledede

hele den christelige Fortid. Vi bemærke endnu blot, at de i det Følgende anførte Citater af Kirkefædrene for en Deel ere tagne af to aandrige Forsvarsskrivter mod den nysnævnte Fortolkningskonst af den navnkundige theologiske Forfatter og Folkeskribent Alban Stolz*), efter at være sammenlignede med de græske og latinske Dexter, ligesom ogsaa en stor Deel af denne Artikels øvrige Indhold tilhører denne Forfatter, og ikke prætenderer synderlig anden Eiendommelighed, end den, som den forkortede Fremstilling medfører.

Bidnesbyrd af den h. Skrift.

I det sjette Capitel af Johannes' Evangelium knytter Jesus til den ogsaa af de andre Evangelister berettede underfulde Bespiisning af de Femtusinde — som netop fandt Sted ved Paasketid — en længere Tale til Folket, hvori han antyder, at han paa en ligesaa underfuld og ligesaa let Maade engang ved sine Apostle og deres Efterfølgere vilde række sit troende Folk en Spise, der skulde nære og opholde det evige Liv, som han var kommen for at skænke Menneskene. „Jeg er Livets Brød,“ sagde Herren; og, da Folket forargedes over, at han havde kaldt sig det levende Brød, og sagt, at han var kommen ned fra Himlen, gjentager Herren med endnu større Eftertryk: „Jeg er det levende Brød, som er kommen ned fra Himlen; hvo som æder af dette Brød, han skal leve i al Evighed, og det Brød, som jeg vil give, er mit Kjød (som jeg vil hengive) for Verdens Liv.“ Ved disse Ord paatrænger sig det Spørgsmaal: Hvad er der vel i den ganske Verden, som kan kaldes Brød, som er levende, som kommer fra Himlen, som tillige er Kjød, og som derhos er en levende Personlighed, nemlig det korsfæstede Gudmenneske Jesus Kristus selv? Hvad er det

*) „Diamant oder Glas“. 11te Dplag. Freiburg 1861. „Klinge ohne Hest.“ 2det Dplag. Freiburg 1851.

for et Brød, som stjænker den, som under det, et særegent Liv, som ikke bliver andre Mennesker til Deel? Enhver, som med et uhildet Sind søger Svaret paa dette Spørgsmaal, maa indrømme, at der ikke gives noget Andet, hvorpaa alle disse Herrens Ord passe, end den katholske Kirkes indviede Hostie. Den er for den udvortes Sands Brød, men for Troen Kjød. Den er Jesu Christi eget Væsen, hans gudmenneskelige Person, som i Tidens Fylde kom ned fra Himlen, offrede sig selv paa Korset, opstod fra de Døde og opfoer til Himlen, men i Brødets uanfælige og hemmelighedsfulde Stikkelse er Levende tilstede i sin Kirke for at nære og styrke Aandens høiere Liv i sine Troendes Hjerter.

Hine Ord kunde Jøderne, ja selv mange af Jesu Disciple, paa den Tid, da de bleve talte, ikke forstaae, og ansaae dem derfor for en urimelig og forargelig Tale. „Hvorledes,“ sagde de, „kan han give os sit Kjød at æde?“ Derfom Herren nu havde ment disse Ord anderledes, end de Bedste blandt hans Tilhørere maatte opfatte deres Mening, og anderledes, end han maatte forudsæe, at de i den hele følgende Vække af Aarhundreder vilde blive forstaaede i hans Kirke: da maatte han ved denne Leilighed have forebygget enhver Misforstaaelse; og hans Aand, som skulde komme for at vejlede hans troende Menighed til den rette Forstaaelse af alle hans Ord (Joh. 14, 26. 16, 13), kunde da umulig have veiledet hans Kirke til en grov Misforstaaelse af dem. Talede derimod Herren disse Ord i den Mening, som Kirken siden eenstemmig forbandt med dem, da maatte han tale saaledes, som hans h. Evangelist B. 53. beretter: „Derfor sagde Jesus til dem: Sandelig sandelig siger Jeg eder: Dersom I ikke æde Menneskestønnens Kjød og drikke hans Blod, da have I ikke Livet i eder; thi mit Kjød er sandelig Spise, og mit Blod er sandelig Drikke.“ Og for at vise sine vantroe Tilhørere, hvor lidet selv det for den naturlige Sands ubegribeligste Under er for den guddommelige Almagts Raadslutninger, henviser han til sin Himmelfart med de Ord: „Forarger dette eder? Hvad da, om I jaae Menneskets Søn fare

op, hvor han var før?" (B. 62). Han vil hermed sige: Saa vist som Jeg, hvor utroligt det end maa forekomme eder, synlig og legemlig vil fare op til Himlen, saa vist er mit Kjød en Spise for Enhver som troer paa mig (B. 35); det ene af disse Undere er som det andet. Herrens Legeme i Nadveren er nemlig intet sandseligt, men et aandeligt og forklaret Legeme, som derfor har de Egenstaber, som Apostelen Paulus i 1 Cor. 15. tillægger de Opstandnes herliggjorte og himmelske Legemer. Derfor tilføier Han: „Det er Aanden som gjør levende, Kjødet nytter ikke. De Ord som Jeg taler til eder, ere Aand og Liv.“ Thi Kristus i sin himmelske Herlighed er usynlig for det sandselige Øie, derfor skjuler han den under Brødets fremmede Skikkelse. Men dette Brød er gennemtrængt af Herrens Liv og besjælet af hans Aand, og det er ene derved, at det bliver istand til at nære det aandelige Liv i Mennesket. Det er altsaa den hele og levende Kristus, der efter disse Ord er usynlig nærværende under det udvortes Tegn, hvis Betydning Herren her gjentagne Gange med saa stort Eftertryk fremhæver. Vi gjentage atter her, at dersom der laae en Misforstaaelse til Grund for Forargelsen over hine Ord om Nødvendigheden af at æde Christi Kjød og drikke hans Blod, for at faae Deel i det evige Liv, da kunde Herren umulig have ladet „mange af sine Disciple“ blive i Forargelsen og seet dem „drage sig tilbage og ikke mere vandre med ham.“

Vi bemærke allerede her, at, naar Jesus kalder sig det levende Brød, og siger, at dette Brød er hans Kjød, som han vil hengive for Verdens Liv, da bruger han som eenstydigt hermed Udtrykket „æde hans Kjød og drikke hans Blod,“ og slutter derfor hele sin Tale herom med de Ord: „Hvo som æder dette Brød skal leve evindeligt.“ Han taler altsaa ikke om sit Kjød som om noget dødt, eller som der blandt Mennesker tales og tænkes om det Kjød, hvoraf Livet er uddrevet, og som, skilt fra Blodet, kan nære vort legemlige og naturlige Liv, men han taler om sit forklarede Legeme, der, fordi hans Aands Liv besjæler det, ikke kan tænkes adskilt fra hans Blod.

Derfor er den hele levende Christus usynlig tilstede i enhver Deel af begge de hemmelighedsfulde synlige Skikkelser, hvori han siden — et Aar efter den her omtalte Paasketid — indstiftede den h. Nadvere.

„Tager og æder! Dette er mit Legeme. Drikker Alle deraf, thi dette er mit Blod,“ siger Herren; og hans Apostle og hans Kirke har fra det ene Aarhundrede til det andet, i Henseende til Forstaaelsen af disse Ord's Mening, bogstavelig holdt sig Herrens Anviisning efterrettelig (Luc. 18, 17): „Sandelig siger jeg eder: Hvo som ikke annammer Guds Rige som et Barn, han skal ikke komme derind.“ Thi hvad Herren siger om den h. Nadvere, og hvad der foregaaer, hører til det Aller vigtigste i Guds Rige. Det fortjener ogsaa ved denne Keilighed vel at mærkes, at Jesus aldrig har dadlet noget Menneſte, fordi han fandt hans Tro at være overdreven stor, men at han tvertimod flere Gange beklager, at der er saa lidt Tro blandt Menneſkene. Vilde man da for et Dieblif — uden Hensyn til den ovenfor omtalte Arimelighed af en saadan Forudſætning — dog antage, at den katholske Kirke mulig kunde have feilet i sin Opfattelse af disse Ord: hvorledes vilde det da gaae ved den yderste Dom, hvor ikke blot Menneſkets Handlinger (Matth, 25.), men ogsaa hans Tro (Marc. 16, 16.) skal være Gjenstand for Herrens Dom? Han kunde umulig gjøre en Katholik nogen Bebreidelse for hans Wildfarelse, medens Katholiken derimod med Føie kunde sige til Herren: „Herre, Du har forlangt, at man skal troe Dine Ord, og jeg har ubetinget troet dem, saaledes som Du har talet dem. Har jeg feilet, da er Skylden ikke min; thi Du har i din Alvidenhed vidst, at tallose Millioner Christne vilde paa Dit Ord troe, at Du Selv efter dit hele Varsen er tilstede i det indviede Brøds Skikkelse, og at de derfor vilde tilbede den consecrerede Hostie. Thi, var denne ikke Dit sande Legeme, da har Du jo Selv været Skyld i, at de første femten christelige Aarhundreder ikke have kjendt nogen anden Opfattelse af dine Ord, samt at den uendelig overveiende Deel af Christenheden er bleven beskyldt for

Afgudsdyrkelse. Derfor siger den lærde Erasmus fra Rotterdam medrette: „Jeg har aldrig kunnet lade mig overtale til at troe, at Christus, Sandheden og Kjærligheden selv, har kunnet lade sin elskede Kirke forblive i en saa affkuelig Bildfarelse, som det vilde være, at den istedetfor Ham Selv tilbad en Smule Meel.“ Ja, det maa vistnok kaldes det Utroligste af alt Urimeligt og Utroligt, at antage, at Christus, i det vigtige Sieblik, da han indstiftede Nadveren, ikke skulde have tilbørlig overveiet de Ord han talte.

Apostelen Paulus var, som bekjendt, ikke tilstede ved Indstiftelsen af den h. Nadvere, fordi han dengang endnu ikke troede paa Christus, men var en Fjende af denne Tro. Hvad han derfor efter sin Omvendelse vidste og lærte om Nadveren, det kunde han enten kun have erfaret af de andre Apostle, eller maatte være bleven underviist derom ved en særegen overnaturlig Aabenbaring. At dette sidste har været Tilfældet, bevidner han selv udtrykkelig 1 Cor. 11, 23—29. Havde nu de h. Evangelister misforstaaet Christi Ord ved Nadverens Indstiftelse, da maatte han ved denne nye Aabenbaring have berigtiget deres Feiltagelse. Men dette er saa langt fra at være Tilfældet, at denne Apostel, paa hvis Udtalelser de fra den katholske Kirke adskillte Religionsfamfund lægge saa stor Vægt, her paa det bestemteste stadfæster de h. Evangelisters Opfattelse af denne Handling's blivende Betydning, som en ublodig Gjentagelse eller Fornøjelse af det Offer, som Christus har fuldbyrdet paa Korset, og hvori den frelsende og helliggjørende Virkning af Hans Forsoningsdød skulde fortsættes alle Dage indtil Verdens Ende. Herren selv byder sine Apostle at gjentage hvad Han i hiint Sieblik gjorde, til en stedsevarende Ihukommelse af hans Hengivelse i Døden som Offeret for Verdens Synd, og St. Paulus udtrykker den samme Tanke i de Ord: „Saa ofte som I æde dette Brød, og drikke denne Kalk, skulle I forkynde Herrens Død, indtil Han kommer,“ d. e. indtil Hans andet Komme, eller indtil Verdens Ende. Det bør saavel ved den

evangeliske Beretning, som ved den apostoliske Indstærkelse af dens Indhold og Betydning, fremhæves, at, naar Herren kalder Brødet og Vinen for sit Legeme og sit Blod, da tilstede hans Ord ingenlunde den Fortolkning, at hans Legeme og Blod vare nærværende i Brødets og Vinens Skikkelse i den Forstand, at Brødet efter hine Ord vedblev at være Brød, og Vinen at være Vin, men de udsige paa det bestemteste, at det, som før var Brød og Vin, paa Hans guddommelige Almagts Bud og ved Hans Betsignelse og Indvielse var blevet hans Legeme og Blod. Naar St. Paulus dernæst advarer Corinthierne mod at annamme Herrens Nadvere uden værdig Forberedelse, og siger, at de derved forsyndede sig mod Herrens Legeme og Blod, da kunne disse hans Ord ikke forstaaes anderledes, end at de derved forsyndede sig imod Hans i Nadveren virkelig nærværende Legeme og Blod. Denne hans Formaning vilde nemlig være meningsløs, dersom han, ved at nedskrive disse Ord, havde tænkt paa Christi Legeme og Blod i den Skikkelse, hvori Herren alt for flere Aar siden havde forladt Jorden; og Advarselen har derfor kun Mening og Betydning, naar den anvendes paa Herrens sacramentale Legeme og dettes sande og virkelige Nærværelse i det nye Testaments Offermaaltid.

Saaledes lære baade de h. Evangelier og den store Verdensapostel Paulus, at Christus i Sandhed og væsenlig er nærværende i den h. Nadvere som det, han var her paa Jorden, og som de Salige i Himlen lovpriise ham for i al Ewighed — som Offeret for Verdens Synder.

Den gamle Christenhed og Kirkesædrene.

Det er af det Foregaaende indlysende, at der neppe gives nogen Troesfandhed, som klarere og bestemtere er begrundet i den h. Skrift, end den katholske Lære om Alterets Sacrament. Vi skulle nu i det Følgende meddele nogle Udtalelser af de første Aarhundreders Kirke lærere, samt Uddrag af Oldtidens Liturgier,

der paa den meest overtydende Maade godtgjøre Guldigheden af den katholske Kirkes Lære, og for Fuldstandigheds Skyld give et kort Overblik over de vigtigste til dette Dogma knyttede Begivenheder og Bevægelser i den senere kirkehistoriske Udvikling.

Den h. Ignatius, Biskop i Antiochia, som levede i Begyndelsen af det andet Aarhundrede, som selv havde seet Herren efter hans Opstandelse, og var en Discipel af Apostelen Johannes, taler i sit Brev til Menigheden i Smyrna om Branglærere, som man skulde vogte sig for, fordi de ikke bekjendte, at „den h. Nadvere er vor Forløseres Jesu Christi Kød, som har lidt for vore Synder, og hvilket Faderen i sin Barmhjerlighed har opvakt“ (Ep. ad Smyrn. c. 7). Fremdeles i hans Brev til Menigheden i Ephesus: „Vi bryde eet Brød, som er et Lægemiddel, der skænker Udødelighed, og giver Kraft til at leve i al Evighed i Kristus“ (Ep. ad Eph. c. 20).

Iustinus Martyr, der i Midten af det andet Aarhundrede forsvarede den kristelige Tro mod de hedenske Philosophers Angreb, siger i dette Forsvarsskrift: „Vi kalde denne Føde Eucharistie (Tafsigelse, Takoffer); thi vi annamme den ikke som almindeligt Brød og som en almindelig Drik; men, ligesom den ved Guds Ord menneskefordne Jesus Kristus, vor Frelser, for vor Forløsnings Skyld baade havde Kød og Blod, saaledes have vi ogsaa lært, at den ved Bønnens Ord af ham velsignede Føde, der ved Forvandling (katakambolēn) nærer vort Blod og Kød, er den menneskefordne Jesu Kød og Blod. Thi Apostlene have i deres Mindekrivter, som kaldes Evangelier, berettet os, at Jesus befalede dem saaledes, dengang da han tog Brødet, velsignede det, og sagde: Gjører dette til min Ihukommelse“ (Apol. c. 67).

Irenæus, Biskop i Lyon, som levede i Slutningen af det andet Aarhundrede, og var en Discipel af den h. Polykarp, der i sin Ungdom var underviist af Apostelen Johannes, siger i sit Skrift mod de Branglærere, som nægtede Kjødets Op-

standelse*): „Derfom dette vort Kjød ikke bevares (el. forløses), da har Herren ikke heller forløst os ved fit Blod, og da er hverken Eucharistiens Kalk Samfund med hans Blod, eller Brødet, som vi bryde, Samfund med hans Legeme.“ Heraf ud-
 drager denne Kirkelærer følgende Slutning: „Naar da Blandingen i Kalken**) og det naturlige Brød fornemmer Guds Ords Kjøst (det er consecreret ved Guds Ord), og Eucharistien bliver Christi Legeme og Blod, hvoraf vort Kjøds Væsen drager Næring, og hvorved det bevares: hvorledes kunne de da sige, at Kjødet ikke er modtageligt for Guds Naadegave, som er det evige Liv, efterfom dette jo næres ved Christi Legeme og Blod, og vi derved blive Lemmer paa hans Legeme; thi Paulus (1 Cor. 12, 27.) taler ikke her om et aandeligt og usnuligt Menneske, saasom en Aand har ingen Been og intet Kjød; men han taler om det virkelige Menneskes Indretning, som bestaaer af Kjød og Been, og som næres af Hans Drik, der er hans Blod, og af hans Brød, der er hans Legeme?“ (Adv. hær V. 2).
 Fremdeles: „Ligesom Viintræet, der er plantet i Jorden, til sin Tid bærer Frugt, og Hvedekornet, der lægges i Jorden, opløses, men siden ved Guds Aand, som omfatter Alt hvad der ifølge Guds Blisdom kommer Mennesket til Nytte, opvækkes til et mangfoldiggjort Liv; og ligesom de (Viintræet og Hvedekornet), naar Guds Ord tales over dem***), blive Eucharistien (Mad-

*) De (Valentinianerne) bekjendte vel Troen paa Christi Nærværelse i Madveren, men nægtebe hans Legemes Virkelighed, eller lærte, at Christi Legeme var af en anden (en finere, ætherisk) Bestaaffenhed end de menneskelige Legemer. Alt Legemligt skulde efter deres Mening gaae tilgrunde ved Verdens Undergang. Ireneus vil ved denne Beviisførelse overbevise dem om det Sædmodsigende i disse Meninger.

**) d. e. den med Vand blandede Viin i Kalken. Den i det sacramentale Offer sedsfindende symboliske Fremstilling af Herrens Død kræver denne Blanding, fordi den døende Forjorners Hjerteblood, Sacramentets Livskilde, var blandet med Vand (Job. 19, 34).

***) Saavel det foregaaende Udtryk for denne Tanke: „fornemmer Guds

veren), hvilken er Christi Kødeme og Blod: saaledes blive ogsaa vore Kødeme nærede ved den (Eucharistien), lagte i Jorden og opløste i den, men skulle i sin Tid opstaae til Guds, Faderens, Herlighed, naar Guds Ord opvækker dem" (Adv. hær. IV. 18). Vi undlade endnu ikke at anføre en Sætning af samme Skrift, hvormed Forsvarerne af den lutherste Betragtning af Sacramentet have forsøgt at have Gyldigheden af deres Opfattelse, nemlig de Ord: „Ehi, ligesom det jordiske Brød, efter at Guds Paakaldelse over det har fundet Sted, ikke længere er almindeligt Brød, men Eucharistien, som bestaaer af to Ting, af noget Himmelskt og noget Jordisk, saaledes ere ogsaa vore Kødeme, naar de annamme Eucharistien, ikke længere forfrænkkelige, efterdi de have Haab om Opstandelse."

Naar i denne sidste Sætning de Ord, at „Eucharistien bestaaer af noget Himmelskt og noget Jordisk" — i og for sig, eller tage blot efter Bogstaven, og uden Hensyn til denne Kirkefaders øvrige Udtalelser — kunde synes at tale for den Opfattelse, at Kristus er nærværende i Brødet, der vedbliver at være Brød, og at Brødet og Vinen, kun forsaavidt som de nydes, ere Christi Kødeme og Blod: da vil uden tvivl allerede Uforligneligheden af denne Betragtning med de foregaaende Ytringer gjøre det aldeles usandsynligt, at hine Udtryk kunne være brugte i denne Mening. Men den Tanke, at det guddommelige Væsen, eller den anden Person i Guddommen, skulde kunne forene eller sammenblende sin Natur med nogen som helst jordisk Substant, saaledes at de ligesom ere i hverandre, denne Tanke tilhører Hedenskabet (Panthæismen), og var ligesaa fremmed for Zrenaus, som for nogen som helst anden Kirkelærer baade i den kristelige Oldtid og i alle de følgende Aarhundreder. Kristus kunde forene sig med den menneskelige Natur, fordi denne har Lighed med Gud, eller

„Zrds Kød," som dette, ere en Gjengivelse af det paa begge Steder brugte: „percipit" og „percipientia verbum Dei."

er beslagtet med Gud, men han kunde ikke forene sig med en livløs skabt Substantz, hvis Natur er saa fremmed for hans Væsen som Brødet. Derfor maa Brødets Natur eller Substantz ophøre, naar Gudmennesket vil være tilstede i Nadveren, ligesom Brødets Natur ophører og forvandler sig til Menneskets Natur, eller til det menneskelige Vegemes Substantz, saasnart det nydes af Mennesket. Virkningen af Consecrationen bestaaer altsaa deri, at Brødet og Vinen — der for den udvortes Sands bevare deres tidligere reent sandfælige Egenheder — synke ned til blotte udvortes Hylster eller reent ydre Skikkelser, som Kirken kalder dem, hvilke kun ere Tegn paa Aabenbarelsen og Aarværelsen af den hellige Hemmelighed, der skjuler sig bag dem.

Naar altsaa Brenaus taler om det Jordiske i Eucharistien, saa forstaaer han derved enten Nadverens synlige Skikkelser, eller han tanker paa Herrens Vegeme, forsaavidt dette jo oprindeligt var dannet af Jorden (af hans Moders Vegeme), og næret med jordigt Føde. Man erindre herved, at Hensigten med de foregaaende Udtalelser ikke nærmest er at belære Læserne af dette Skrivt om den h. Nadvere. Denne Lære udvikledes af Hensyn til Hedningernes Misforstaaelser og Forargelser aldrig i den christelige Alder i skrevne Fremstillinger. Den behandles her, som af alle den Tids Forfattere, kun leilighedsviis, forsaavidt dens Hovedpunkt (Christi legemlige Aarværelse) staaer i den usieftte Forbindelse med Troen paa Kjødets Opstandelse.

Det gjælder endelig om dette, saavel som om alle andre skrevne Vidnesbyrd fra Fortiden, at Fastfættelsen og Valget af den Mening, der skal forbindes med de enkelte Ord og Udtryk, ikke beroer udelukkende paa skarpsindige Ordfortolkninger, men først og sidst paa de Forestillinger, som den kirkelige Overlevering beviislig har forbundet med de brugte Udtryk; thi det finder Anvendelse paa Kirkefædrenes Ord, hvad der medrette er blevet sagt om selve Indstiftelsesordene: Enhver forstaaer dem saaledes som han er, og saaledes som han efter sine eien-

dommelige Forudsætninger læser og er tilbøielig til helst at forstaae det Skrevne. (Fortsættes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det heder i en Skrivelse fra Rom: „Den indtil Begyndelsen af f. M. ved den h. Stol accrediterede preussiske Gesandt, Hr. v. Arnim, er som bekjendt hjemkaldt fra denne Post for at deeltage i de Fredsunderhandlinger mellem Preussen og Frankrig, der d. 28. f. M. ere aabnede i Bryssel. Den 1. Marts overrakte Grev Tauffkirchen, den tidligere bayeriske Gesandt i Rom, i en høitidelig Audients den h. Fader en egenhändig Skrivelse fra den tydske Kaiser, der udnævnte ham til Tydske Rigs overordenlige Gesandt ved det pavelige Hof. Efterfom nu den preussiske Gesandtskabspost i Rom hidtil bestandig har været besat med en Protestant — en Omstændighed, som ikke eguede sig til at fremkalde nogen tillidsfuld Smødekommun fra den h. Stols Side — saa kunde man være tilbøielig til at glæde sig over denne Udnævnelse, naar ikke et og andet „men“ uvilkaarlig her gjorde sig gjældende. Grev T. er nemlig vel Katholik, men bortfjernede sig i September f. A., netop i den for Paven trangfjelsfuldeste Tid, fra den Post, hvorpaa hans Konge havde stillet ham. Hans politiske Farve er national-liberal, og han er Hr. v. Bismarck fuldkommen hengiven. Maatte blot ikke den onde Ahnelse, som en Berlinercorrespondent til Cöln. B. Ztg. udtaler, stadfæste sig, at vi Katholiker tilligemed vort aandelige Overhoved ved dette Personskifte ere komne fra Regnen under Tagdrøppet!“ — Hr. v. Arnims Afreise fra Rom har naturligviis vaakt stor Sorg i den revolutionære Leir; og de preussiske Katholiker, der (f. f. Nr.) nylig knyttede de dristigste Forventninger til Kaiser Vilhelms og Grev Bismarcks Paastjonnelse af den katholske Befolknings Trost og de katholske Soldaters Tapperhed, og derfor ansaae det for utvivlsomt, at Preussen vilde benytte sin nuværende uimodstaaelige politiske Indflydelse til Gunst for den h. Stols franske Rettigheder, de bryde fremdeles deres Hoveder med ængstelige Visninger og Formodninger om, hvad

der har kunnet være Meningen med, at Regeringen har taalt en saadan Opførsel af sin Gesandt, som den, Hr. v. Arnim har gjort sig skyldig i, samtidig med, at Cheferne for de andre politiske Missioner have viist saa stor Taft baade ved at undgaae enhver Keilighed til selv at give Fester, og ved at afholde sig fra at besøge fjendtligsindede Huse, saalænge Paven lever i Fangenskab i Vaticanet.

— „Genf. Corresp.“ bringer følgende Skrivelse fra Rom: „Alle den sidste Tids Demonstrationer foranstaltedes af Klubberne Circolo Romano og Circolo Vernini. Begge disse Foreningers Medlemmer høre forstørstedelen til Embedspersonalet, og det er saaledes utvivlsomt, at Regeringen begunstiger de elendige Machinationer, der skulle tjene til Paastud for Jesuiternes Fordrivelse. Den romerske Befolkning harmes i Stilhed jo længere, jo mere over dette Uvæsen, og jeg har seet Mænd af Folket opløste knyttede Naver imod Demonstranterne. Et Ord af den h. Fader vilde være nok til at faae det romerske Folk til at reise sig i Masse til en usicilianisk Vesper*). Men det forstaaer sig af sig selv, at Pius IX. aldrig vil udtale dette Ord. Prindsesse Margrethe fortsætter sin Sagt efter fornemme romerske Damer, men maa noies med at fylde sin Salon med Statister, der ikke have noget at gjøre med det romerske Aristokrati. Hendes Gemal morer sig især med Navejagt, og et meget udbredt Rygte tillægger ham i denne Anledning en Ytring, der, om den end er opdigtet, dog, forsaavidt den finder almindelig Tiltro, er meget betegnende for hans Tænkemaade, eller i alt Fald for, hvad man anseer ham istand til at tænke og sige. Da man nemlig paa en Sagt var beskæftiget med at ryge en Nav ud af dens Hule, skal Prindsen have sagt: „Jeg troer, mine Herrer, at det kunde være godt, om vi anvendte den samme Fremgangsmaade for at uddrive en gammel Nav, der har sat sig i Hovedet, at han ikke kan forlade Vaticanet“ (!).

Belgien. Det i Gent udkommende Blad „le Bien

*) Den sicilianiske Vesper var et forføderligt Blødbad, som i Aaret 1282 fandt Sted i Palermo Paaskemandag om Eftermiddagen. Hele Befolkningen reiste sig mod den franske Prinds Carl af Anjou, der efter den sidste Hohenzhausers, Conradins, Undergang var bleven Konge over Sicilien, og alle Franskmænd over hele Den bleve paa To nær myrbede.

public" indeholdt nylig nogle Bemærkninger, som vi anbefale alle katholske Christne til alvorlig Overveielse:

"I de forenede Stater have flere Congressmedlemmer andraget paa Affkaffelsen af al Embedsæed. Ogsaa i Frankrig er den politiske Eed affkaffet, i det mindste provisorisk og ved Omstændighedernes Magt. Vi kunne ikke noksom bifalde denne Reform, og ønske dens almindelige Indførelse. Eden har vistnok en religiøs Oprindelse, og er i sig selv agtværdig, men den indeholder en Modsigelse, og bliver meningsløs i et Samfund, som, i det mindste officielt, ikke længere anerkjender nogen Religion. Saavidt ere vi nemlig komne. Men under denne Tingenes Tilstand give de politiske Eder paa den ene Side Anledning til uophørlige Profanationer blandt det store Antal af Fritænkere, som ikke troe paa nogen Gud, og paa den anden Side til Tvang mod de kristelige Samvittigheder, som hyppigt gaa tilbage for den Form, hvori Eden overalt er affattet. Statsborgerne ere nemlig paa Grund af deres religiøse Forskjællighed ikke mere ligestillede i Henseende til Eedsafslæggelse. Nogle af dem betragte den som en uvæsenlig og derfor fordømmelig Formalitet, Andre som en høitidelig for Guds Afavn indgaaet Forpligtelse. Det ligger i Alles Interesse at fjerne denne tvetydige Situation, der i saa høi Grad er til Skade for den offentlige Samvittighed. De Liberale maae af logisk Nødvendighed drives til at kræve denne Reform, ifølge deres Indlingsdogme om Statens Secularisation. Men Katholikerne maae prise sig lykkelige ved at finde et Middel til at leve i uforstyrret Fred i Samfund, hvori den ene Regering vexler med den anden, hvor Revolutioner høre til Dagens Orden, og Lovgivningen kun altfor hyppigt er bygget paa Grundfætninger, som Kirken fordømmer, og den kristelige Samvittighed ikke kan billige. En Regering, som er uden Principer, og indrømmer de Regerede Frihed til at udtale deres Anskuelser om enhver Gjenstand, kan ikke forlange andet af dem, end en factisk Underkastelse, eller den almindelige Pligt, at de ikke paa en forbryderisk Maade forstyrre den bestaaende Orden. Men i dette Tilfælde bliver Eden, som saa ofte giver Anledning til gudsbespottelig Vanhelligelse, aldeles overflødig, og en sund Politik fordrer derfor hvyende dens Affkaffelse".

Nordamerica. I en storartet Forsamling af Katholiker, som for kort Tid siden blev afholdt i Philadelphia, optraadte blandt andre Talere ogsaa Advocaten Daniel Dougherty, af hvis Tale vi efter "Edln. Volksztg." meddele følgende Ut-

tringer: „Skulde vel vi Americanere, Borgere i den største og frieste Republik i Verden, tage i Betænkning at udtale vore Sympathier for ham, hvem alle over hele Nordkredsen fordcelte Katholiker agte og elske -- for Jesu Christi Stedfortræder her i Verden? Allerede den Omstændighed, at han uden Modstand har givet efter for Uretfærdighedens Anmækselser, opfordrer os til at optræde til hans Forsvar. Jeg spørger derfor: Er det ham, som har brudt Freden paa Jorden? Har han bortodstøbt sin Stats Midler for at bekriige sine Naboer? Har han med Vaabenmagt eller ved diplomatiske Intriguer tilstræbt Indlemmelsen af tilgrændsende-Provindser? Søger han ved argjerrige Midler at begrunde et Dynasti for sin Familie? Er han en Svælger, som forøder sine Undersaatters moisommeligt erhvervede Eiendom, eller en Tyran, som undertrykker sit Folk? Nei! Alverden veed det Modsatte af Alt dette! Pius IX beklæder vel som Kirkens Overhoved den meest ophøiede Stilling, men han er som Menneske opfyldt af Gdmyghed. Erværdig ved sin høie Alder tilbringer han sine Dage i Bøn og Faste. Han er en republikansk Monark, som ikke har nedarvede Privilegier at takke for sin Magt, men hvem Cardinalcollegiet alene paa Grund af hans Fromhed og Dyd har valgt til Værer af Kirkens høieste Værdighed. Han er den eneste Fyrste, til hvem Enhver, om han end staaer paa det nederste Trin i den selskabelige Rangklasse, har fri Udgang. Han raader over sine Besiddelser, alene for engang at kunne overlevere dem uformindskede til sin ubekjendte og med ham ikke personlig beslagtede Efterfølger. Ved hans Thronbestigelse havde han tiltænknt Romerne den høieste Grad af borgerlig Frihed, og man gjengjældte denne hans ædelmodige Imødekommen af et almindeligt Dnske med at suigmyrde hans Minister. Hans Hovedstad har altid været et hjemligt Tilflugtssted for alle Jordens Folk. Baverne have stedse været Vogtere af Oldtidens Kunstsatte, Beskyttere af den nneres Kunsts Frembringelser, og fredet om Literaturens værdifuldste Efterladenskaber. De have udfoldet en omfattende Virksomhed for at understøtte de Nødsiddende blandt deres egne Undersaatter, for at udbrede Barmhertighed og Kjærlighed blandt Folkene, for at forhindre Lasten, fremme Dyd og Sædelighed, Videnskabelighed og Fromhed, og for at frelse udødelige Sjæle. Men vi Americanere have endnu ganske særegne Grunde til at protestere imod den mod den h. Fader forøvede Uret. Vi hylde af vort inderste Hjertes Grund frie Institutioner. Vore Biskopper ere hidtil bestiftede i Medfør af den h.

Faders frie Valg, og Bispestolene have stedse været beklædte af rene og hellige Mænd. Kan det da være os ligegyldigt, om vore Biskopper og Erkebiskopper for Fremtiden skulle modtage deres Udnævnelse af en Underfaat af den italienske Konge? Vi ville ikke have nogen Konge, ingen Adels, Ingen, der stiller sig som Mellemmand imellem os og den katolske Kirkes aandelige Overhoved! Hvad Frihed kunde den h. Fader have som Underfaat af en Monark, som selv maa tilstaae, at han ikke formaaer at holde Pøbelen itomme, den Pøbel, som fordrer Eiendommens Deling, i hvis Dine Snigmordere ere Helte, som vil omstyrte alle Regeringer, affkaffe al Religion og som bygger Altene for Fornuftens Gudinde? Hvad Frihed kunde Paven fremtidig vente, efter at man allerede har berøvet ham hans Paladser og hans Privateiendom, undertrykt de religiøse Ordener, lukket Høiskolerne, bragt den katolske Presse til Taushed, og paa Roms Gader og i Nærheden af Vaticanet myrdet Præster og Nonner? Vi protestere derfor i de helligste Rettigheders, i vor hellige Religions og i alle Katholikers Navn og i Himlens og Jordens Paasyn mod disse Fornærmelser mod Gud, disse Forbrudelser mod Christendommen."

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 9de April. Jesu Christi Opstandelse. 1ste Paaske dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Korsfets høitidelige Dtagelse; Procession og Levitmesse med Festrædiken. Kl. 10 Levitmesse. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Esterm. høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.
- Mandagen** den 10de April. 2den Paaske dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Festandagt — Sct. Knuds Kapel. Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 11. Cl., 12. O., 13. Co., 14. F. og 15. L. Octavdage.
- Søndagen** den 16de April. Hvide Søndag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe, under hvilken Neocommunicanterne foruge Daabsyagten og annamme den første hellige Communion. Det var at ønske, at foruden Neocommunicanternes nærmeste Slægtninge, ingen andre Børne vilde communicere under denne høitidelige Messe. Kl. 5 Esterm. høitidelig Fests- og Takkeandagt med Prædiken og Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Messe. — 17. M. Franciscus af Paula, Bekj. 18. Cl. Isidorus, Biskop og Kirkelærer. 19. O. Vincents Ferrerius, Bekj. 20. Co. Leo den Store, Pave og Kirkelærer. 21. F. Anselm, Biskop og Kirkelærer. 22. L. Soter og Cajus, Martyrer.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 9.

Søndagen den 23de April.

1871.

Indhold: Læren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkesædrene (Fortsættelse). — Den h. Joseph, den katholske Kirkes Skytshelgen. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Frankrig, Kjøbenhavn.

Læren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkesædrene.

(Fortsættelse fra Nr. 8.)

Til de i det Foregaaende anførte Udsagn af det andet Aarhundredes Kirkesædrene om Herrens virkelige og væsentlige Nærværelse undlade vi ikke at knytte den almindelige Bemærkning, at, naagtet Ordet „Forvandling“ kun findes i det af Justinus anførte Sted, og Udtrykket „ifølge Forvandling“ eller „i Kraft af Forvandling“, naar man udelukkende vil hænge sig i Udtrykket, ogsaa tillader en anden Fortolkning*): saa fremgaaer

*) Næmlig den, at vort Kjøb og Blod næres ved, at den nydte eucharistiske Spise forvandles til vort Kjøb og Blod, ligesom den naturlige Føde. Men, uden at tale om, at en saadan Analogie med Virkningen af den naturlige Føde er aldeles fremmed for den kirkelige Overlevering, og paa Grund heraf i det 9 Aarh. udtrykkelig er bleven fordømt af Kirken, saa vil enhver uhildet Læser i den ovenfor fremhævede Forbindelse mellem Christi Menneskevordelse og Hans sacramentale Nærværelse let finde Nøglen til til den rette Forstaaelse af dette Udtryk.

det dog aldeles klart og uimodsigeligt af Sammenhængen i denne Yttring, at dens Hovedtanke er en Sammenligning mellem Incarnationens (Christi Menneskevordelses) og Eucharistiens Mysterium. Der siges, at ligesom Christi jordiske Legeme hverken blev skabt af Intet, eller paa en underfuld Maade kom ned fra Himlen, men blev dannet af Marias Legeme, saaledes finder en lignende Forvandling Sted med de for Eucharistien bestemte Offergaver, idet Christi Legeme og Blod i den h. Nadvere hverken kommer ned til os fra Himlen eller bliver skabt af Intet, men ved en Forvandling frembringes af Brødet og Vinen. Man vil dernæst i Medfør af vor tidligere Bemærkning — at Herren i Indstiftelsesordene kalder det, som Han efter Bønnen og Velsignelsen rækker sine Apostle, sit Legeme og Blod, og ikke Brød og Vin, hvori hans Legeme og Blod er nærværende, samt at denne sidste Opfattelse af Sacramentets Betydning er ligesaa fremmed for den kirkelige Oldtid som for hele den efterfølgende Tid — erkjende os berettigede til at fastholde den Paastand, at Væren om Forvandlingen er implicite (d. e. efter Udtrykkets af dets hele indre Sammenhæng betingede Mening) tilstede og saa i de af Ignatius og Irenæus anførte Ord. Den sidstnævnte Kirkefaders Ytringer indeholde tillige, naar man læser dem med tilbørlig Opmærksomhed, kjendelige Hentydninger til Messeliturgiens eller det eucharistiske Offers tre Hoveddele, nemlig: Offeringen eller Oblationen (d. græske prosphora), Consecrationen (gr. epiklesis), og Communionen. Det maa tillige findes passende allerede her foreløbig at bemærke hvad vi siden nærmere skulle omtale: at den Erfrygt, hvormed den consecrerede Hostie til alle Tider er bleven behandlet, er aldeles uforenelig med Forestillingen om, at Consecrationen taber sin Betydning, saafremt Sacramentet ikke endes. Denne sidste Forestilling degraderer nemlig Consecrationen til en tom Formalitet, og nøies saaledes med Andelsen af det naturlige Brød, forenet med from Tro og en andægtig Shukommelse af Jesu Lidelse og Død. Er

derimod den consecrerede Hostie det usynlig nærværende og levende Gudmenneskes og Verdensforløvers sande Legeme og Blod, da kan den troende Christen ikke andet end tilbede den; og det er denne Kjendsgjerning, som forklarer den Sky og Uerfrøgt, der gaaer igjennem alle Kirkens liturgiske Forfcripter om, hvorledes Alt hvad der angaaer Sacramentet skal behandles.

Om de andre kirkelige Skribenter fra det andet og tredie Aarhundrede, navnlig Clemens fra Alexandrien, Origenes og Tertullian, som i lignende Udtryk vidne om Troen paa Christi virkelige Nærværelse, skulle vi blot bringe i Erindring, at to lærde Theologer, en reformert og en lutherst, nemlig Neander og Rudelbach have leveret Christenheden et slaaende Beviis for Forfængeligheden af den i det Foregaaende omtalte Ordfløgt*), der ved ethvert Udsagn af Kirkefædrene lader det beroe med at pine og presse Ordene paa det enkelte Sted, uden at tage Hensyn enten til den samme Skribents øvrige Ytringer, og til andre samtidige Kirkelæreres Udsagn, eller til den Mening, som Kirkens med Fortiden overensstemmende Opfattelse i den følgende Tid har tillagt en saadan Udtalelse. Den ene af disse Mænd anfører nemlig, paa Grund af et dunkelt Udtryk paa et enkelt Sted, Tertullian**) som Vidne for den

*) Den i det følgende omtalte Misforstaaelse har sin Grund i den ovenfor (S. 123) omtalte Kjendsgjerning, at Læren om Alterets Sacrament aldrig behandlede fuldstændigt i offentlige Skrifter, men kun foredroges mundtligt i den hemmelige Underviisning for de Døbte (disciplina arcana).

**) Han tilspier nemlig ved at omtale Nærværens Indstiftelse som Forklaring til Ordene: „Hoc est corpus meum“ (dette er mit Legeme) de Ord: id est figura corporis mei. Hele Sammenhængen, saavel som en Sammenstilling med hans øvrige Udtalelser, viser, at han ikke bruger Udtrykket figura i Betydning af „figurlig,“ men af den Stikkelse, hvori en Person eller Ting aabenbarer sig og sees. Det heber nemlig umiddelbart efter: „Her kunde ikke have været nogen figura, dersom ikke Legemet havde været Sandhed (d. e. en

Zwingliske, den anden for den Lutheriske Forstaaelse af Indstiftelsesordene, uagtet Tertullian paa flere Steder i samme Skrivt (mod Branglareren Marcion, der nægtede Christi virkelige Legemlighed, og paastod at Herrens menneskelige Legeme kun havde været et Skiulegeme) og overensstemmende med dette Skrivts Hensigt, i de bestemteste Udtryk hævder, at Christus har haft et virkeligt Legeme, og at dette derfor ogsaa er nærværende i Nadveren, „hvor vort Kjød bliver bespist med Christi Legeme og Blod, for at ogsaa Sjælen kan blive mættet med Gud.“ Fremdeles: „Dersom Christus ikke havde et sandt Legeme, da har han kun hengivet Brød for os, og da er det kun Brød, som er blevet korsfæstet for os Heller ikke kan der være Tale om et Legeme som har Blod, uden et Legeme af Kjød (d. e. et virkeligt og levende Legeme)“. I en straffende Advarsel, som han henvender til de Christne, der for Bindings Skyld forfærdigede og folgte Afgudsbilleder til Hedningerne, siger han endelig: „Hvilken Forbrudelse, at de samme Hænder berøre Herrens Legeme*), som tilberede Legemer for Djævlene (Afguderne)! Jøderne lagde for dum Haand paa Christus; disse forgribe sig daglig paa hans Legeme.“

Inden vi gaae over til den følgende Tids mærkelige Vidnesbyrd for Nadverens Charakter som den nye Pagts ublodige eller sacramentale Offer, meddele vi endnu her for en bekvemmere Sammenstillings Skyld et Par aldeles utvetydige Udtalelser om dette Punkt af Irenæus (Adv. hæ. IV. 17, 5.): „Idet Han bød sine Disciple, at frembære et Offer af de ypperste Ting blandt hans Skabninger, ikke som om Gud trængte dertil, men for at de (Disciplene) ikke skulde være ufrugtbare eller utaknemmelige, tog han Brødet, takkede og sagde: Dette er mit Legeme etc. Dermed har han lært det

Virkelighed), thi en tom (d. e. uvirkelig) Ting, som kun er et Phantafibillede, kunde ikke have nogen figura.

*) Det var nemlig dengang Skik, ligesom det endnu skeer i den græske Kirke, at Nadveren modtoges af de Communicerende med Haanden.

ne Testamentes nye Offer, hvilket Kirken har modtaget af Apostlene, og over den ganste Verden frembærer for Gud, for Ham, som stænker os de Næringsmidler, der i det nye Testament er Førstegrøden (d. e. de fornemste) af hans Gaver. Dette har Malachias (1, 10. 11.) forud antyndet med disse Ord: „Jeg har ikke Behag i eder, siger Hærskarernes Herre, og tager ikke mod noget Offer af eders Hænder. Thi fra Solens Opgang til dens Nedgang skal Mit Navn blive stort iblandt Folkene, og paa alle Steder skal der offres Røgelse for Mit Navn, og frembærer et reent Madoffer; thi Mit Navn skal blive stort iblandt Folkene, siger Hærskarernes Herre.“ Og fremdeles (Adv. h. ib. 18, 4.): „Og dette Offer frembærer alene Kirken reent for Verdens Skaber, idet den under Takfigelse bringer et Offer af det Han har skabt; men Jøderne have intet Offer, thi deres Hænder ere fulde af Blod, og de have ikke modtaget Ordet, som bliver offret til Gud.“

I det tredie Aarh. udtaler Cyprianus, Biskop i Carthago, sig — ikke offentlig men i et Brev — endnu bestemtere om den h. Messes sacramentale Offercultus (Ep. 63 ad Cæcil.): „Saasandt Jesus Christus, vor Herre og Gud, selv er Gud Faders Ypperstepræst, og saasandt Han baade først har bragt sig selv som et Offer til sin himmelske Fader, og befaleet, at dette skulde skee til hans Ihukommelse: da indtager tilvisse den Præst Christi Blods, som gjør det som Christus gjorde; og han frembærer da i Kirken et sandt og guldigt Offer for Faderen, naar han foretager Offeringen saaledes som han seer, at Christus selv har offret.“ Man sammenligne hermed de Udtryk hos Tertullian (De cor. mil. 3, og Ad Scap. 2.): „Vi frembære Offere for Kaiserens Belfærd, for de Afdøde og paa de aarlig tilbagevendende Fødselsdage (»sacrificamus pro imperatore;« »oblaciones pro defunctis, pro natalitiis annua die facimus.«

Den større og mindre Grad af Tilbageholdenhed, hvormed

Kirkens Lærefædre i Forfølgelsens Aarhundreder udtalte sig om den christne Troes Hovedpunkt og dybeste Hemmelighed, ophørte naturligtvis, efter at Constantin den Stores Edicter om Cultusfrihed for den christelige Bekjendelse og hans senere aabenbare Begunstigelse af samme efterhaanden havde befordret dens Udbredelse over alle Provindser i det romeriske Verdensrige. Ikke længe efter denne sociale Omvæltning erklærede det første Nicænske Conciliums forsamlede Fædre (A. 325): „Vi betragte i Nidmyghed det paa Guds Bord fremsatte Brød tilligemed Ralken; men, idet vi opløste vor Aand, forstaae vi i Troen, at paa hiint hellige Bord ligger det Guds Lam, der borttager Verdens Synder, og som paa en ublodig Maade offres af Præsterne (athytōs thymenton*); og, idet vi i Sandhed nyde hans kostbare Legeme og Blod, troe vi, at disse Gaver ere et Pant (symbolum) paa vor Opstandelse.“

Den følgende Tids Kirkefædre omtale i forfjællige Forbindelser enhver enkelt Deel af den h. Messe, saaledes som den den Dag idag feires over hele den katholicke Verden. Vi indskrænke os derfor blot til at anføre Exempler paa Udtalelser om Forvandlingen, Tilbedelsen og Offeret, der have en endnu mere udpræget Form end de foregaaende, og begynde med følgende Uttringer af Cyrillus, der i den fjerde Halvdeel af det fjerde Aarhundrede var Biskop i Jerusalem. Han siger i sine Catecheser (22): „Fordum forvandlede Jesus i Rana Vand til Viin, og vi skulde ikke troe ham, at han har forvandlet Viin til Blod? Lader os da med fuld Overbeviisning modtage det som rækkes os som Christi Legeme og Blod! Thi i Brødets Skikkelse gives dig Christi Legeme, og i Vinens Skikkelse hans Blod, for at du, naar du har modtaget Christi Legeme og Blod, skal blive til eet Legeme og eet Blod med Ham. Saa-

*) De græske Ord ere her og i det Følgende, ligesom i det Foregaaende skrevne med latinnske Bogstaver.

ledes blive vi efter den h. Petrus deelagtige i hans guddommelige Natur" . . . "Før Paakaldelsen af den h. Treenighed var Brød og Viin blot Brød og Viin, men saasnart Paakaldelsen er skeet, bliver Brødet til Christi Legeme, og Vinen til hans Blod (19). Sige dine Sandser dig end noget Andet, da skal Troen dog forvisse dig herom; bedøm Sagen ikke efter din Smag, men vær i Troen overbeviist om, at Du har modtaget Christi Legemes og Blods Gave (Catech. mystag. IV, 2. 3. 6).

Den med Cyrillus omtrent samtidige Gregor af Nyssa siger (Orat. catech. 37.): „Bed Guds Ord og Bønnen forvandle (metaballotai) det velsignede Brød øieblikkelig til Christi Legeme.“ I en anden Tale betjener Gregor sig af de hermed eenstydige græske Ord metapoieitai, metastoicheiosis for at udtrykke Begrebet om denne Væsenforvandling, og den h. Ambrosius, Biskop i Mailand († 397), som betjener sig af det latinske Ord mutare, henviser til Ligheden mellem dette underfulde Mysterium og det gamle Testaments Mirakler (Elias og Elifaus), og spørger, om Christi Ord skulde have en ringere Virkning; og han forkaster, ligesom Cyrillus, enhver Indvending, der er hentet fra den sandelige Erkjendelse (d. e.: Brød og Viin vedblive efter Consecrationen i Henseende til Udseende og Smag at være hvad de tidligere vare).

Man vil af de foregaaende Udtalelser have seet, at enhver Deel af Væren om Nadveren, kan paavises i Kirkens første Aarhundreder, og at det blot er Udtrykkene og Betegnelserne, der antage bestemtere Former. Saaledes forklarer Cyrillus af Jerusalem i sin 5 Katechese hele Liturgien om Messesofferet, og den h. Chrysostomus, Patriarch i Constantinopel († 407) siger i sit Skrivt om Præstedømmet (III. 4.): „Naar Du seer Herren blive offret og ligge paa Alteret (immolatum et jacentem), seer Præsten i Begreb med at offre og bede, og seer, hvorledes alle de Tilstedeværende ere farvede med Hans kostbare Blod, er det dig da, som om du endnu er paa Jorden, eller føler du dig

ikke snarere opløstet til Himmelen? O Vidunder af Guds Barmhertighed!" Og i den græske Liturgi, som den h. Chrysofostomus benyttede, og som derfor bærer hans Navn, heder det: „Gjør mig Synder, Din uværdige Tjener, værdig til at offre Dig disse Gaver; thi Du er den som offerer og offres, som paa eengang modtager og lader Dig uddele, Du, Kristus vor Gud!" Og i en anden Bøn i samme Liturgie forekomme de Udtryk: „Gjør os, hvem Du har sat til denne Tjeneste, ved din Helligaands Kraft, værdige til at frembære Paakaldelser, Bønner og ublodige Dffere!" (Fortsættes).

Den h. Joseph, den katholicke Kirkes Sktshelgen.

I et Brev af 8 December f. A. har den h. Fader betegnet den hellige Joseph, Herrens Pleiefader, som hele Kirkens Patron eller Sktshelgen, og anbefalet alle Troende at ære og paakalde ham som saadan; og denne Opfordring er af hele den katholicke Christenhed bleven modtaget med udeelt Glæde. Thi enhver Katholik veed, at hvad Kirkens Overhoveder i denne og lignende Retninger anordne og opfordre de Troende til, hverken er eller kan være noget i sig selv Nyt, som ikke før har været kjendt, eller fra Begyndelsen af ikke har været tilstede, men at det altid har været hvad det fremdeles vil vedblive at være -- Henviisninger til og betimelige Fremhævelser af Sandheder, der altid i en mere eller mindre bestemt og klar Skikkelse have levet i den christelige Bevidsthed. Den h. Joseph har nemlig altid været Gjenstand for troende Christnes ærefrygtfulde Erindring. Have de holdt andre Helgeners Minde i Ære, feiret deres Fester med taknemmelige Hjerter, og anbefalet sig til deres Forbøn hos Gud: hvor nær maatte da ikke den Følelse ligge alle fromme Sjæle, at deres himmelske

Herres jordiske Bemytter og Bogter ogsaa er alle Hans jordiske Brødrer og Søstres (Luc. 8, 20. 21.) himmelske Børge og faderlige Ven, og at han næst efter hans ubesmittede Brud, den allersaligste Jomfru og Guds Moder, fortjener at være Gjenstand for alle Troendes barnlige Tillid og inderlige Kjærlighed?

Den h. Jøseph har det højeste Krav paa at æres af hele Kirken, fordi Gud selv har stillet ham saa høit, og udmærket ham fremfor alle andre hellige Mænd. Han har sit Forbillede i det gamle Testaments fromme og kndste Jøseph, hvem Gud befikkede til at være den udvalgte Slægts Forsørger og Bemytter, af hvilken den store Davids Søn skulde fremgaae, hvis Barndomsliv skulde ledes og vogtes af den Jøseph, som Gud i en langt højere Betydning vilde sætte til at være en Fader og Veskjerner for sit Folk. Gud Faders Genbaarne, Verdens Skaber og Herre, alle Tinges Styrrer og Veder, har engang i sit jordiske Liv været den h. Jøseph underdanig og adlydt hans Befalinger (Luc. 2, 51). Vi spørge derfor med Henviisning til denne Kjendsgjerning: Kan nogen Christen undre sig over, at hele Christenheden altid har fulgt det Exempel, som Gud selv har givet den, at den altid har beviist denne høit benaadede Helgen den største Ære, og at Kirkens nuværende Overhoved under den Kamp og de Forsølgelser mod Christus og hans Kirke (Joh. 15, 19—21), som i vor Tid true den christelige Samsundsorden med Undergang og selv det christelige Familieliv med at forpestes af Bantroens og Rige-gyldighedens Gift, paa en særegen Maade har lagt Christenheden denne Sandhed paa Hjerte? Kunne troende Christne andet, end finde det betimeligt, at den h. Fader opfordrer dem til, i deres Bønner for Kirkens Udfrielse af dens Trængsler og for deres egen Bestandighed i Bekjendelsen, at paakalde den h. Jøsephs Forbøn, som hele Kirkens mægtige Bemytter og Talsmand hos Gud? thi Gud vil, at vi skulle ære og elske dem, som Han selv elsker og ærer!

Bed at udvælge den h. Jøseph til Jesu og hans h. Mo-

ders Ernærer og Bærge gav Gud ham et Beviis paa en Tillid, som ikke er bleven nogen anden Dødelig tildeel, og den hellige Historie viser os, i hvor høi en Grad han var denne Tillid værdig; vi see den kjærlige Dinhu, hvormed han besyttede det guddommelige Barn og dets h. Moder mod alle Trængsler og Farer paa de besværlige Reiser fra Nazareth til Bethlehem, og fra Bethlehem til Egypten, hvorledes han ved sine Hænders Arbeide sørgede for de to helligste Bæfener, der have levet paa Jorden, og hvorledes han med Angst og Bekymring søgte Jesusbarnet, indtil han fandt det i Templet. Men skulde den h. Josef ikke udstrække den Kjærlighed, som han havde til Jesus og Maria, ogsaa til alle dem, som ere uadskillelig forenede med hans guddommelige Pleieføn? Eller tør vi ikke antage, at Jesu Christi Ære ligger ham paa Hjerte i Himmelen, og at han for Guds Throne vil optræde som en kjærlig og nidkjær Talsmand for det christelige Folk i alle dets Anliggender? Og, naar Guds Søn her paa Jorden vilde være sin Pleiefader underdanig og lydlig, skulde Han da ikke i Himlen ville høre hans Bønner, naar han beder for Christenhedens Bælfærd? Og maa dette ikke opfylde os med Tillid, og under vort jordiske Livs Trængsler tilskynde os til at tage vor Tilflugt til hans Forbøn?

Ogsaa i en anden Henseende fortjener den h. Josef at kaldes en værdig og høitfortjent Patron for hele den christne Kirke. Thi naar vor h. Kirke anbefaler en Helgen til vor Paakaldelse, saa vil den ogsaa, at vi skulle efterligne hans Dyrder. Og hvor megen Grund har den ikke til at fremstille den h. Josef som et Mønster for alle Christne? Han kan nemlig med Sandhed kaldes et Forbillede paa alle christelige Dyrder, et Mønster for enhver Alder og Stilling i Livet, — et Mønster paa en Kyndighed og sædelig Reenhed, der fortjener at være Gjenstand saavel for alle Ægtefolks som for Ungdommens Beundring og Efterligning. Derfom Forældre, Lærere og Opdragere fra den tidligste Tid foreholdt alle christelige Ynglinge og Jomfruer dette ophøiede Forbillede paa den hellige

Reenhed, skulde da Virkningerne af samme paa de unge Hjerter være tvivlsom? og skulde deres Formaninger da blive saa ufrugtbare, som selv de meest velmeente og alvorlige Advarsler og Paamindelser, uden det stadige Henblik paa saadanne fra det virkelige Liv hentede hellige Forbilleder, desvære altfor ofte vise sig at være? Vi spørge dernæst: Hvor ville Ægtefolk finde et Mønster paa et skjønnere og ædlere Samliv med hverandre, og paa en hjærligere Arvaagenhed over deres Børns sædelige Reenhed, end i den Trost, Fromhed og Samvittighedsfuldhed, som afpræger sig i ethvert Træk af den hellige Josephs og hans jomfruelige Bruds Liv? En stadig og levende Erindring om Frugten af den himmelske Betsignelse, der gjorde deres i Verdens Dine ringe Kaar og uanselige Hjem til et skjult Himmerige her paa Jorden, vilde bringe mange onde Aander, som forstyrre Familielivets Fred, mange Piinagtigheder og Trængsler til at vige Plads for Familielivets reneste Glæder, for blivende Tilfredshed og Lykke! Thi det bør vel mærkes, at, taler allerede Exemplet i og for sig mere indtrængende til Hjertet, end alle Ord og Formaninger, da er der endnu en anden Omstændighed, som først giver Kirkens Henviisninger til de Helliges Liv deres fulde Virksomhed og vækkende Kraft. Vi mene hermed hvad enhver Christen strax vil have forstaaet, — Bønnen, hvori den fromme Sjæl for den alvidende Guds Afsyn gjør sig rede for enhver dybere Trang, enhver Rængsel efter det Fuldkomne, som rører sig i Hjertet. Den vedholdende Bøn (Luc. 18, 1.), der medrette er bleven kaldt det christelige Livs Pulsflag, de utallige Hjertesuk, som den kvalfulde Følelse af dette Livs Ufuldkommenhed hver Dag afpresser ethvert Menneske, der alvorlig stræber efter at leve et høiere Liv, end det som rører sig sig i denne Verdens idelig vekslede Forstyrrelser af det, som tjener til at befæste Hjertets sande Fred og Lykke, — denne den bedende Sjæls aldrig hvilende Trang til at hæve sig over dette Livs Forvirring og Uro, og til at styrkes i Kampen mod dets Fristelser og Farer, søger uvilkaarlig Bistand hos de Fuldendte i en bedre Verden, ved at paakalde deres mægtige

Hjælp, thi enhver Christen veed, at deres Forbøn formaaer meget hos Gud!

Endelig — den h. Josoph, om hvem vi her nærmest tale, og om hvem vi ovenfor sagde, at han af Gud er sat til at være et Reenhedens Speil og et Mønster paa samvittighedsfuld Trofskab og Flid for enhver Alder og Stilling, har altid af Kirken været betragtet som Haandværksstandens og de arbejdende Classers farlige Patron. Han tilhørte Haandværksstanden og ernærede sig selv og den h. Familie ved sine Hænders Arbeide. Guds Søn og hans hellige Moders jordiske Forsørger har altsaa deelt Skjæbne med den talrigste Klasse i det menneskelige Samfund; han har ikke været hævet over de Trængsler og Nøisommeligheder, som Kampen for Livets daglige Fornødenheder føre over den store Mængde af dem, der leve i trange Raar; men hans Arbeide var velsignet af Gud, og Hans Velbehag udgød daglig den himmelske Velsignelses Dug over hans nøisomme Tilfredshed med hvad Gud forundte ham.

Men, tør ingen Arbeider og ingen Christen forglemme de Paamindelser og Formaninger, denne Helgens Inspende Exempel foreholder dem, og er Bønuen om Guds Bistand og Velsignelse til at vandre den Vej, det anviser os, i Forbindelse med vore himmelske Benners og Betsnyteres Forbøn, et sikkert Middell til at bevare Bestandigheden i det Gode: da har tilvissse denne Sandhed sit meest omfattende og skjonne Udtryk i Betegnelsen af Herrens Pleiefader, den h. Josoph, som hele Kirkens og alle Christnes himmelske Betsnytter under dette jordiske Livs farefulde Omkiftelser!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Alt hvad der i den senere Tid tildrager sig i Rom bestyrker den Mening, som skarpsynede Sagttagere lige fra den

italienske Revolutionens og det italienske Kongeriges Begyndelse have udtalt, at det gjælder disse to forenede Magter om Intet mindre, end Pavedømmets og den katholske Christendoms fuldkomne Tilintetgjørelse. Hele Faste-tiden igjennem have Agitationens Ledere systematisk lagt an paa at forstyrre Kirkefreden under Fasteprædikenerne, ligesom de i Carnevalsdagene ophød Alt hvad der kunde tjene til Kir-kens og Præstestabets Nedværdigelse. Man aabnede i Bladene et formeligt Felttog mod Fasteprædikanterne, og udbredte de løgnagtigste Rygter om hvad der skulde være sagt i Prædikenerne, ligesom man udtømte alle Bagvaskelsens Kunstgreb i offentlig at forhaane de Mand, hvem den h. Fader havde overdraget dette Hverv. Disse Bestræbelser culminerede navnlig d. 10. Marts i et formeligt Angreb paa Jesuiternes Kirke, hvor Pøbe-len i et Antal af flere hundrede Personer under Gudstjenesten brød ind i Kirken og overfaldt de Forsamlede med de groveste Mishandlinger, medens Gensdarmen og Soldater, under Paa- skud af at holde Orden, forenede sig med Angriberne om at øve Vold mod de Tilstedeværende. Flere Personer bleve ved denne Leilighed haardt saarede, og en Mandes ufrydligt Personer fængslede. Der behøves intet yderligere Beviis for, at Rege- ringen aabenbart begunstigede disse oprørende Excesser! De tilstedeværende Engländerne have indgivet en Protest mod disse Stjændigheder til det diplomatiske Corps i Rom, som er offen- liggjort i de meest ansete engelske Blade.

— Førend den preussiske Gesandt i Rom, Hr. v. Ar- nim, forlod Staden, indsendt han sig i Quirinalet til Affkedsaudients hos den italienske Kronprinds og sammes Ge- malinde, men forlod Rom uden at begjære Affkedsaudients hos den h. Fader, hvilket sidste dog ikke var mere, end hvad den conventionelle Høflighed og diplomatiske Anstændighed krævede, om det ogsaa skulde forholde sig rigtigt med det nu almindeligt udbredte Rygte, at Hr. v. A. ikke, som man nylig troede, var for bestandig tilbagefaldt, men blot for en Tid har overtaget den i vort f. Nr. omtalte Mission til Brnsjel.

— Dagbladenes Frækhed er i bestandig Tiltagende. Et af de værste iblandt dem („Capitale“) ophidsede i en Artikel af 10. Marts ligefrem Folket til Blodsudgydelse (d. v. s. til at myrde Paven og alle Præster). Og dette Nr. blev ikke en- gang for et Skins Skyld conjisteret! Cardinalerne vise sig i denne Tid aldrig i Purpur, men altid — saa ofte de ere nødte til at kjøre ud — i sort Dragt; og enhver Geistlig, som er

nødt til gaae ud, udsætter sig for Mishandling. — Hvad Agitationerne mod Klostrene angaaer, da ere allerede 12 af de betydeligste ophævede, blandt disse Dominicanernes og Augustinernes to Hovedklostere. Det sørgeligste herved er, at de to største Klosterbibliotheker i Rom, i hvilke tidligere christelige Aarhundreders Fromhed havde samlet en Deel af den christelige Litteraturs kostbareste Skatte, dermed forsvinde fra Rom. Men dette er kun en Begyndelse; de øvrige Klostere ville rimeligviis gaae samme Vej, saafremt denne Tilstand skal blive af lang Varighed; thi ikke mindre end 43 ere allerede noterede og visiterede.

Italien. Af de under Forhandlingerne om den saakaldte „Garantilov“ i det Florentinske Deputeretkammer d. 24. Januar faldne Udtalelser meddeler „Genfercorrespondent“ en Blomsterfamling, hvoraf vi ordret anføre følgende Kraftuttringer: „Pavedømmet er den store Misdader, som er Skyld i alle de Ulykker, hvorunder Verden nu lider.“ — „Kirken kalder sig katholsk! men er den det? Nei! thi katholsk betyder almindelig og sand, men den romerske Kirke er en Fornægtelse af Christendommen.“ — „Hvad andet have Præsterne gjort, end at ophidse Folkene til Brodermord?“ — „Paven har gjort Frankrig til den latinske Races Kain.“ — „Christendommen er Skyld i al den Glendighed og alle de Lidelser, som vi have at klage over.“ Kirken er Sandhedens og Rettens Fornægtelse. Den maa derfor forsvinde fra Italien.“ Det fortjener tillige at bemærkes, at Ingen af de paagjældende Talere bleve kaldte til Orden, og at sølgelig Fleertallet af disse Lovgivere maae have fundet disse Uttringer at være i deres gode Ret. Ligeoverfor saadanne Forhaanelser af Kirken vil forhaabenlig Ingen af den italienske Eenheds Lovtalere længere holde fast ved den forslidte Paastand, at Revolutionens og det italienske Frimureries Fjendskab mod Kirken og Pavedømmet blot gjælde „den verdslige Magt!“

Frankrig. I Januar d. A. døde i Genf den forhenværende franske Krigsminister, Marschal Randon, der i Aaret 1867 forlod den protestantiske og vendte tilbage til den katholske Kirke. Wienerbladet „Vaterland“ indeholder herom en Beretning, der er tagen af en Skrivelse, hvori Abbé Beau lieu i Genf meddeler det i Toulouse udkommende Blad „Semaine catholique“ efterfølgende Notitser: „Som bekjendt var Marschal Randon født Protestant, men Pius IX. vidste, at der blandt alle Napoleons Ministre ikke var Noget, der mere op-

rigtigt ønskede Opretholdelsen af hans verdslige Herredømme, end Frankrigs protestantiske Krigsminister, den ærefjære og retsfindige Marschal Randon. Denne pleiede herom at sige, at ligesaa lidt som han vilde finde sig i, at Nogen vilde tage hans Biinbjerg i Cote d'Or, ligesaa lidt havde Nogen Ret til at berøve Paven hans verdslige Besiddelser. Han vekslede Breve baade med Cardinal Antonelli og andre Prælater, og stod i det venstabeligste Forhold til flere høitstaaende og fromme Katholiker. I Maaret 1865 gik Pius IX. det Ønske at see hans Photographi, og da en Cistercienser-Abbed overrakte ham et saadant, skrev den h. Fader de Ord derpaa: „Dominus det tibi gratiam, ut sis mecum in eadem caritate“ (Gud forunde Dig Naade til at forenes med mig i den samme Kjærlighed). Denne Photographi blev siden Marschallen tilsendt, og han bar den for disse Ords Skyld altid hos sig, og Pius IX.' Ønske gik ikke længe efter i Opfyldelse. I December 1867 aflagde Randon i Paris den katholske Troesbekjendelse i Biskoppen af Genf, Msgr. Mermillods Hænder. I Anledning af, at han, medens han endnu var Protestant, ofte maatte høre ilde for sit klericale Sindelag, skrev han engang til Cardinal Antonelli, at der dog ikke kunde tænkes noget dummere, end at kalde en Protestant for klerical, fordi han vilde Retfærdighed. Kort før sin Død trak han sig tilbage i Gensomhed, og henlevede sine sidste Dage hos sin Ven, Biskoppen af Genf, hvor han forberedte sig paa den store Reise ind i Evigheden. Biskoppen rakte ham Døds sacramenterne, og han modtog derefter ikke Besøg af Andre end af denne sin Ven og Sognepræsten til St. Gervais. Han blev begravet d. 17. Januar, og hans Requiem bivaanedes af et stort Antal af hans i Genf levende Landsmænd.

Kjøbenhavn. Foruden de Efterretninger, vi hidtil have givet om den katholske Bevægelse i Kirkens, Kirkestatens og den h. Faders Interesse, have vi liggende for os en Række af Meddelelser fra næsten alle katholske Lande, som ere samlede i de sidste Numere af „Genfer-Correspondent,“ hvorefter det fremgaaer, at dette Røre blandt de katholske Folk er i stedse voxende Tiltag. I de fra Kirkestaten tidligere løsbrevne Provindser, i Spanien, Schweits, Belgien, ja endog i det af Borgerkrigens Rædsler hjemsogte Frankrig, i den katholske Deel af England, i Irland, Nordamerika — overalt protesteres imod de italienske Skændselsgjerninger, og paakalder de vedkommende Regeringers Mellemtkomst. Man tør vel haabe, at netop den Yderlighed, hvortil Forsølgelsen drives, vil frem-

skynde den Reaction, hvis snarlige Indtræden ikke blot alle troende Katholiker, men alle bedrefindede Menneſter inderlig længeſ efter, og for hele Samfundets Skyld have Grund til at ønske.

Vincentiusforeningen.

Fælledscommunion Søndag d. 30te April under Høimesjen.

Ansariusforeningen

afholder sin aarlige Generalforsamling Søndagen d. 30te April Efterm. Kl. 4 i Foreningernes Forsamlingslocaler.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 23de April.** 2den Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 Levitmesse, efter hvilken Confirmationens h. Sacrament meddeles. Kl. 5 Efterm. høitidelig Fests- og Takkeandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Messe. — 24. M. Fidelis af Sigmaringen, Vefj. 25. Ti. Marcus, Evangelist. 26. O. Maria af det gode Raad. 29. Co. Kletus og Marcellinus, Paver og Mart. 28. S. Paulus af Korset. 29. L. Petrus, Martyr.
- Søndagen den 30te April.** 3die Søndag efter Paaske. Den h. Josepfs Skjtsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kirke: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 1. Mai. M. Philippus og Jacobus, Apostle. 2. Ti. Athanasius, Biskop og Kirkelærer. 3. O. Korsets Finding; Kl. 8½ Messe for Ansariusforeningens Medlemmer. 4. Co. Monica, Enke. 5. S. Pius V., Pave.
- Fredagen den 5te Mai.** Broderskab til Jesu gudbommelige Hjerte; Kl. 8½ Messe. Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt. Paa samme Dag holde Medlemmerne af „Foreningen for den evige Tilbedelse“ deres sædvanlige Bedetimer. — 6. L. Apost. Johannes' Martyrium.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbodbveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionar, Hr. Grosserer C. B. Rohrer, Lørdensfjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de Egl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N° 10.

Søndagen den 7de Mai.

1871.

Indhold: Væren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkesædrene (Fortsættelse). — Kirkelige Efterretninger: Rom, Spanien, Østerrig, Nordamerica.

Væren om Alterets h. Sacrament efter den h. Skrift og Kirkesædrene.

(Fortsættelse fra Nr. 9.)

I de ældste græske og romerske Liturgier (d. e. Forskrifter for Gudstjenesten) finder man Bønner, der i Ord og Udtryk stemme paa det nøieste overens med de nærværende romerske Misfæler. Vi anføre blot eksempelvis et Par Sætninger: „Modtag, helligste Fader, almagtige evige Gud! denne ubesmittede Hostie (d. e. Slagtoffer), som jeg, din uverdige Tjener, offrer Dig, min levende og sande Gud, for mine og alle her Tilstedeværendes utallige Synder, og for alle troende Christne, baade levende og døde etc. . . . Vi offre Dig Frelsens Kalk, og vort Offer være velbehageligt for dit Ansyn!“ Fremdeles: „Modtag, hellige Treenhed, dette Offer, som vi frembære til Shukommelse af vor Herres Jesu Christi Lidelse, Opstandelse og Himmelfart*). Og overensstemmende hermed

*) De her anførte Bønner ere ordret de samme, som den Dag ibag bruges. Vi henviser herom til Mühlers Symbolik § 34.

figer den h. Hieronymus († 420), med en Hentydning til Fædernes Offer paa den store Forsoningsfest (Ep. 21. ad Damasum): „Den Kalv, som offres til de Bodfærdiges Frelse, er Frelseren selv, ved hvis Kjød vi daglig næres, og som giver os sit Blod at drikke. Dette Gjæstebud feires hver Dag; hver Dag modtager Faderen Sønnen (d. e. hans Offring); stedse offres Christus for de Troende.“ Med Hensyn til Consecrationsformlens Ord bemærke vi her, at der i det romerske Missale bedes, at det offrede Brød og Viin „maa for os blive (fiat) Din elskelige Søns vor Herres Jesu Christi Legeme og Blod.“ „I græske Liturgier (Chrysostomus' og Basilus' og den Alexandrinske Kirkes) bruges i de to førstnævnte ved den særlige Consecration af Brødet og Vinen begge Gange Ordet „poieson“ (d. e. gjør dem til Chr. K. og Bl.), og derefter om begge Dele: „i det Du forvandler dem ved din Helligaand.“ Den sidste bruger blot Ordet poieson („gør dem ved din Helligaand og din almighty Gudsdomskraft til etc.“)

For ikke at trætte Læseren med altfor mange Citater slutte vi denne Række af Exempler paa Udtalelser af Kirkens Fædre med endnu blot et Par mærkelige Vidnesbyrd af tre af dens navnkundigste Lærere fra det femte og sjette Aarhundrede. Den h. Augustinus, Biskop i Hippo i Africa († 430), siger i sin Udlæggelse af Ps. 68.: „Efterdi Christus her vandrede i Kjød, har han ogsaa til vor Frelse givet os selv sit Kjød at æde; men Ingen æder af dette Kjød, førend han først har tilbedet det. Augustinus bevidner hermed, at alle Christne nødvendig maae tilbede den i Sacramentet nærværende Christus, og bekjender følgelig den Tro, at Brødet ved Consecrationen har ophørt at være Brød, eller med andre Ord: Troen paa Forvandlingen og Christi substantielle Nærværelse, hvorom han udtrykkelig et Par Steder i sine Prædikener (3 og 6) siger: „Det som I see paa Herrens Bord er vel Brød og Viin, men hiint Brød og Viin bliver (fiat) ved Ordet, som ligger over det, til Herrens Legeme og Blod.“ Og med Hensyn til Tilbedelsen siger ligeledes Ambrosius: „Men Ingen

æder dette Kjød, forinden han først har tilbedet det. Derfor ikke blot synde vi ikke ved at tilbede, men vi synde ved ikke at tilbede." Om Messeofferet i det Hele og dets daglige Frembærelse i enhver Kirke afgiver Pave Gregor den Store († 604), ligesom Hieronymus ovenfor, et mærkeligt Vidnesbyrd, naar han (*Dial. de vita et miraculis P. P. Ital. IV, 58.*) siger: „Vi bør hver Dag offre Kjødets og Blodets Slagtofferer (*quotidianas carnis et sanguinis hostias immolare*), og vi kunne heraf slutte, hvor stor en Betydning dette Offer har for os, som for vor Forsonings Skyld stedse efterligner Guds eenbaarne Sønns Lidelse“*).

Det følger af sig selv, at der, foruden de ovenfor anførte, findes en stor Mængde Steder i Kirkefædrenes Skrifter, hvori enhver Katholik og Enhver anden, der er istand til med et ubildet og fordomsfrit Sind at sammenholde saadanne Udtalelser med hverandre, og overveie deres virkelige Mening, saaledes som de gjensidig supplere hverandre, maa finde uimodsigelige Vidnesbyrd om Herrens legemlige Nærværelse i Alterets h. Sacrament, som det stedsevarende, uafsladelig fornyede Offer for Verdens Synder. Men da en stor Deel af disse Udtalelser af Kirkens ældste Vidner — der naturligtvis ikke kunde have nogen Ahnelse om, at der nogenjinde kunde underlægges deres Opfattelse andre Forudsætninger, og deres Ord en anden Mening end den eneste, som de vare og kunde være sig bevidste, og derfor ikke tænkte paa at afværge og forebygge Misforstaaelser — ere af den Bestaaffenhed, at en spidsfindig Ordfløgt, der ikke tager Hensyn til Ordene traditionelle Betydning, kan tage dem til Indtagt for en uegenlig Opfattelse: have vi her indstrauket os blot til et lille Udvalg af saadanne Steder, paa hvilke en saadan kunstlet For-

*) Efterligner (*imitatur*) betyder her hvadlyder ellers i det kirkelige Sprog betegnes ved Ordet „for nyer,“ ligesom Ordet „Lidelse“ i den gamle Kirkes Sprog naturligtvis ogsaa omfatter Herrens Død.

tolkning maa erkjendes for aldeles uanvendelig. Med Henvisning til hvad vi i det Foregaaende have sagt herom (S. 123 & 131.) skulle vi her endnu tilføie, at, om Noget, ved blot at hænge sig i de kirkelige Skribenters Ord og Udtryk, vilde sige, at en Mængde af de Udtalelser, der vidne om Herrens virkelige og sande Nærværelse, uden at gjøre Vold paa Udtrykket, kunne anføres som Vidnesbyrd for en eller anden af en laugt senere Tids Forestillingsmaader, navnlig i det mindste for den ovenfor omtalte (S. 122 & 130.), at Christus i Sandhed er nærværende i Brødet og Vinen, (som vedblive at være hvad de før vare), men kun — forsaavidt som de nydes: da maa det paa den anden Side indrømmes af Enhver, som opmærksomt og upartist betragter disse Udsagn i deres Hæelhed og indre Forbindelse, at deres hele Mand og Tone, endog afsæet fra al historisk Overlevering, taler imod saadanne Udtydninger, for ikke at tale om, at de selv samme Forfattere andetsteds bruge Udtryk, der paa det bestemteste forbyde saadanne Fortolkninger af deres Ord.

Der vilde saaledes af den h. Augustinus' Skrifter kunne samles en Mængde Steder, hvor han uden nærmere Forklaring taler om Christi Legeme og Blod, og som altsaa kunne misyndes i den nysnavnte Retning. Men, om man end vilde fortolke hans ovenfor anførte Ord, at Brød og Vin blive Christi Legeme og Blod, i uegenlig Mening, eller hans Uttring om Tilbedelsen saaledes, at han dermed blot skulde have villet sige, at Ingen nyder Herrens Legeme, førend han har tilbedet Gud: da kan man heldigviis anføre et Sted af denne Kirkelærer, der bestemt afviser enhver saadan Misyndning. Han indstærper nemlig i sin 26 Homilie en stor Forsigtighed ved Uddelingen af Herrens Legeme, for at Intet skal falde paa Sorden. Heraf følger, at han maa have anseet Sacramentet for noget ganske Andet end indviet Brød; og denne Formaning viser tilstrækkelig, hvorledes han vil have Ordene „bliver Christi Legeme og Blod“ forstaaede.

Det fortjener her at bemærkes, at en af de lærdeste Mand

og dnbsfindigste Tænkere, som den protestantiske Videnskab kan rose sig af at have frembragt, nemlig den berømte Hollænder Hugo Grotius († 1645), i et Stridskræft mod den calvinistiske Theolog Rivet afslagde den mærkelige Bekjendelse: „S alle græske, latinske, arabiske, syriske og andre Liturgier finder jeg Bønner til Gud om, at Han vil ved sin Helligaand hellige de paa Alteret fremlagte Gaver, og gjøre dem til sin Søns Legeme og Blod. Man skulde derfor aldrig have gjort nogen Forandring i en saa ældgammel og almindelig Brug, hvis Oprindelse naaer op til de ældste Tider*). Det er ligeledes bekjendt, at Philosophen Leibniz († 1713), der, ligesom Grotius, var født Protestant, og sin Tids Repræsentant for al verdslig og kirkelig Viden, i lang Tid forhandlede med den berømte franske Biskop Bossuet om de protestantiske Menigheders Gjenforening med den katholske Kirke, fordi denne dybsindige Tænkter var kommen til den Erkjendelse, at hans Troesfæller kun kjendte de katholske Troeslærdomme i en forvansket Skikkelse, samt at de forvirrede og feilagtige Forestillinger, som ere Skyld i den vedvarende kirkelige Skilsmisse, i det Hele taget have deres Grund i „Uvidenhed og Fordomme.“ Han stod saaledes den katholske Kirke meget nær; og, hvad Grotius angaaer, da er det af hans Breve historisk godtgjort, at han var fast bestemt paa at vende tilbage til den katholske Kirke, og at ene hans uformodede Død forhindrede Udførelsen af denne Beslutning. Vi have her omtalt begge disse overordenlig begavede Mænds Forhold til vor Kirke, fordi det var Erkjendelsen saavel af den katholske Nadverlæres Overensstemmelse med den christelige Oldtids eenstemmige Vidnesbyrd, som af dens indre Fornuftmæssighed, der aabnede deres Dine for alle de øvrige Misforstaaelser og forkerte Opfattelser af den overleverede Kirke-

*) En af disse Liturgier bærer saaledes Apostelen Jacobs Navn, en anden (ogsaa kaldet den alexandriniske) har Navn efter Evangelisten Marcus. Disse Facta vidne tilstrækkelig om deres Tilblivelse i Christendommens tidlige Tider. S. Möhlers Symbolik. 3 Udg. S. 302.

lære, som „Reformationen“ ved sin uhistoriske Forkastelse af Traditionens Gyldighed, og Forgudelsen af en eenfaldig Ord- og Bogstavkritik har faaet et vidunderligt Held med at holde i Cours som utvivlsomt useilbare Dogmer!

Det fortjener endvidere enhver tænkende Christens Opmærksomhed, at endog de græske og latinske Liturgier kun vare lidet bekjendte i Reformationaarhundredet, samt at den store Mængde af disse mærkelige Vidnesbyrd i alle Oldtidens Tunge- maal først i Løbet af det følgende Aarhundrede bleve fremdragne af Bibliothekerne, og Kjendskabet til dem saaledes gjort tilgængeligt for den lærde Verden. Men denne Binding for den kirkehistoriske Forskning blev desværre uden al Indflydelse paa den Deel af Christenheden, som dengang allerede i mere end et Aarhundrede havde været skilt fra den katholske Kirke. De protestantiske Grundsatninger om Upaalideligheden af al Tradition og traditionel Udvikling af de aabenbarede Sandheder, samt om Ord og Sprogkritikens Enegyldighed i sammes Anvendelse baade paa Bibelen og Kirkefædrene, vare nu eengang slaaede fast, og havde skabt factiske Tilstande, som man antog for uroffelige Beviser for det guddommelige Forjyns Anerkjendelse af de vundne Resultater! Man anjaae allerede dengang og vedbliver fremdeles at ansee saavel de gamle Liturgier, som saamange andre senere fremdragne Beviser for den her omhandlede Lære (s. Ex. de romerske Katakomber) for Ting, der blot angaae Katholiker, og aldeles ikke vedkomme Andre; man anseer dette Spørgsmaal eengang for alle og uigjensaldelig for afgjort ved Reformationen, og værger sig saa godt man kan med de Baaben, der endnu opbevares i den eenfaldige Partiaands gamle Kustkammer!

Vi slutte den historiske Deel af denne Fremstilling med nogle Bemærkninger om Ordet „Messe,“ som vi i det Foregaaende oftere have nævnt. Det er gaaet med den christelige Cultus, som med saamange betydningsfulde Ting i Verden, at den har faaet Navn efter et eller andet Ord, som betegner en Deel af dens Indhold, eller et enkelt Moment i Rækkefølgen af dens Former, udeu at man er istand til at angive nogen

Grund for, at just dette Udtryk af Tiden er blevet fastslaaet som en overalt i Verden anerkjendt Benævnelse. Der kunde, som sagt, anføres en uendelig Mængde af Exempler paa saadanne Tilfælde. Benævnelsen af hele Handlingen har her knyttet sig til de Ord, hvormed den celebrerende Præst slutter den, umiddelbart førend han meddeler Betsignelsen. „Missa est“ betyder: Den (el. det) er „sendt,“ og forklæres ialmindelighed og rimeligt enten ved Underforstaaelse af Ordet *hostia*, og betyder altsaa det samme som: Offeret er bragt, eller med Underforstaaelse af Ordet *actio*, og betyder det samme som: Gudstjenesten er tilende. Men hvad der endnu er det Mærkeligste herved, det er, at Brugen af dette Navn, uagtet den Dunkelhed, hvori dets Oprindelse taber sig, har vundet et Omfang og en Udbredelse, som neppe nogen anden Betegnelse i Verden. Thi saagodt som alle de christelige Religionsfællesskaber, der vare enige i at forkaste Messen og erklære den for „en Vederstyggelighed,“ have desuagtet bibeholdt denne Benævnelse paa deres Hovedgudstjeneste*) paa Søn- og Festsdagene.

Men ikke nok med, at man ikke har været istand til at fortrænge dette Ord, der synes at maatte opfriske saa mange fortrædelige Erindringer, fra de kirkelige Enemærker — det har langt tilbage i den europæiske Folkeverdens tidligste Udviklingsperiode slaaet saa dybe Rødder i den almindelige Talebrug, at man overførte dette Navn paa et Gebet af menneskelige Idrætter, som i sig selv ligger saa fjernt fra Alt, hvad der berører Kirke og Gudsdyrkelse, at Oprindelsen hertil udentviol er selv

*) Messen tør nemlig efter den katolske Kirkes Forordninger kun feires om Formiddagen (d. e. imellem Kl. 12 Middag og Kl. 12 Middag); og Formiddagsgudstjenesten kaldes derfor i alle christelige Religionsfællesskaber, uden Hensyn til om der communiceres eller ikke — Spimesse, uagtet man ikke har noget, der svarer til den daglige stille Messe, der feires i enhver katolsk Kirke. Man kan her med Sandhed sige, at Ordet har taget Hævn over Forkastelsen af det, som det betegner!

mange katholicke Christne ubekjendt. Hvo har ikke utallige Gange hørt tale om Leipziger=Messe og Frankfurter=Messe, uden at det maaskee er faldet ham ind at forundre sig videre over denne Brug af hiint Ord, eller spørge sig selv om, hvad der har foranlediget den? Og dog staaer denne tilsyneladende saa besynderlige og over al Verden udbredte Talebrug i nøie Forbindelse med det kirkelige Liv i den mærkværdige Periode, hvori Christendommen grundlagde og befæstede sin aandelig gjenfødende og civiliserende Mission i vor Verdensdeel. Vi mene Kirkebygningens Tid, den Tid, da Hedenskabet næsten overalt var overvundet, og de nyomvendte Folk med en Gendrægtighed og Iver, som danner en mærkelig Modsætning til til den nærværende, med ulige større ydre Hjælpe midler og gunstige Raar udstyrede Tids Forhold i denne Henseende, overalt kappedes med hverandre i gjensidig Hjælpsomhed med Opførelsen af Gudshuse. Det var denne Periode af den christelige Udvikling, der i mindre end et Par Aarhundreder bedækkede de christnede Lande med mere eller mindre kostbare Kirkebygninger, og Messen feiredes da saavel ved Grundlæggelsen af dem, som efter deres Fuldendelse*). Da samlede i en Omkreds ofte af mange Mile de Beboere af andre Byer og Landsbyer, som vilde hjælpe eller havde hjulpet de Byggende med Haand- og Spandtjeneste; og den kirkelige Høitid efterfulgtes af festlige Maaltider og Markeder. Det var nemlig i hine Tider, da Kjøbstadlivet og Handelsfamkvemmet imellem Landboerne endnu var i deres Barndom, ganske naturligt, at disse store Sammenkomster af fjernt fra hverandre boende Mennesker benyttedes til gjensidig Omsætning af deres Hjemms forskjellige Frembringelser. Senere gav den paa ethvert Sted aarligt feirede Kirkevielsesfest Anledning til lignende Folkeforsamlinger, og, da den kirkelige Fests var Aarsagen til samme, og Messen

*) Vi henvise herom til Hurters Geschichte Pabst Innocenz III. und seiner Zeitgenossen. IV. B. 32.

aabne og indviede dette som alle Foretagender af Vigtighed, overførte man uvilkaarlig Navnet paa et verdsligt Foretagende, som man flere Aarhundreder igjennem havde været vant til at see paa den her omtalte Maade bragt i Forbindelse med en kirkelig Høitidelighed. Saaledes har „Messen“ endnu den Dag idag sin Plads i Handelsverdenens Forretningsprog, uden at det falder Noget ind at tænke videre over, hvorledes det hermed hænger sammen!*)

Vi have anseet det for overflødigt at fortsætte de Brudstykker af kirkehistoriske Vidnesbyrd om Messens og den katholicke Nadverlæres Ælde ud over det syvende Aarhundrede. Hvad vi have meddeelt om de første sex Aarhundreder antager i de påfølgende Aarhundreder stedse bestemtere Omrids og fastere liturgiske Former i den alle Enkeltheder ordnende Række af kirkelige Forstriver og Caremonier, som overensstemmende med den kirkelige Udviklings og det aandelige Livs Love i alle Retninger udpræge de Hovedideer, der i hele denne Kultushandling i ethvert Øieblik ere nærværende og levende gribe ind i hverandre. Allerede det fjerde Aarhundrede har bestemte Vidnesbyrd om Bru-

*) Det gaaer iøvrigt ligesaa med et andet Ord, der oprindeligt udelukkende tilhører det religiøse Sprog. „Seg har bedet der eller der,“ siger Bønden endnu om det Sted, hvor han holdt stille for at vande sine Heste og tage sig selv en Hjertestyrkning. I gamle Dage var det nemlig kristelig Skik og Brug at berede sig til enhver Reise ved Bøn, og under Reisen at standse ved et eller andet af de Capeller eller Bedesteder, der vare anbragte paa Landeveiene. I Nærheden af disse var der altid Værtshuse beliggende for at raade Bod paa de Reisendes legemlige Nødtørst. Men uagtet den Skik at bede for en stor Deel er gaaet af Brug, hørte man dog endnu indtil den sene Tid, da Jerubanerne have gjort saadanne Standsninger overflødige, ogsaa andre Folk end Bønder tale om at „bede“ paa deres Reiser.

gen af Røgelsen, som Udtryk for Tilbedelsen, Bønnen og Taksigelsen; allerede Tertullian omtaler den fastende Modtagelse af Sacramentet som en frivillig vedtagen, med Forestillingen om Sacramentets Hellighed givne, og af sig selv følgende Skik; men det fandtes siden nødvendigt paa en Synode (i Carthago) udtrykkelig at indskærpe denne Beredelse til Sacramentets værdige Modtagelse. Nadveren nødes i de første (Forsølgelses) Aarhundreder offenlig i begge Skikkelser, men man medgav samtidigt de Christne, som under Forsølgelserne maatte holde sig skjulte paa affides Steder, eller af anden Grund vare nødte til i længere Tid at leve paa saadanne, endvidere Rejsende, samt Martyrerne i deres Fængsler, Eucharistien alene i Brødets Skikkelse. Det var omvendt Skik ved den allerede tidlig indførte Børnecommunion at meddele denne alene i Vinens Skikkelse. At Sacramentets Fuldstændighed ikke lider noget Skaar ved at meddeles kun i een Skikkelse, følger af den med Transsubstantiations-Dogmet givne Forestilling om den i Nadveren nærværende levende Kristus, hvis Blod er uadskilleligt fra hans Kød. Communionen meddeltes derfor, efter Christendommens Udbredelse over fjerntliggende Lande, hvor Vin ofte var vanskelig at overkomme og opbevare, og af flere andre vigtige Grunde, navnlig den ærefrygtsfulde Angst for enhver Vanhelligelse af Sacramentet, ligesom fra den tidlige Middelalder kun i een Skikkelse. At Præsten, der fejrer det h. Messesoffer, communicerer under begge Skikkelser, har sin Grund i, at denne Handling symboliserer Herrens Død, i hvilken Hans Blod stiktes fra Hans Legeme; communicerer en Præst uden selv at celebrere (s. Ex. paa Skjærthorsdag), da modtager han, ligesom alle andre Christne, Sacramentet kun i Brødets Skikkelse. I Begyndelsen var det i den romerske Kirke, ligesom i den græske, Skik at bryde Brødet. Den senere indførte Skik, at benytte isorveien formet og ushyret Brød (Oblater), er i Forening med saa meget Andet af det ovenfor omtalte et Vidnesbyrd om den Ærefrygt, hvormed Sacramentet betragtedes. Det samme gjælder om de ofte

overordenlig kostbare „Tabernakler“ til Sacramentets Opbevaring paa Alterne og de rigt smykkede Monstranser, i hvilke Hostien udstilledes til offentlig Tilbedelse.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Alle i Rom nærværende Gesandter for de katholske Magter have nedlagt Protest mod de vilkaarlige Confiscationer af Klostersnes Eiendomme. Regeringen undskylder sin Beslaglæggelse af Klosterbygninger med den Omstændighed, at Ingen vilde sælge den saadanne Bygninger, som egne sig til Anbringelse af Ministerierne, Præfecturer etc. Dog, hvad de florentinske Magthavere under dette Paaskud kunde tilegne sig, vilde endda ikke være af stor Betydning, men Communalraadet agter i stor Stil at følge Regeringens Exempel, og har allerede indgivet et Andragende om Inddragelse af henimod 60 Klosters. Dets enkelte Medlemmer gjøre denne Foranstaltning til Gjenstand for en indbringende Speculation, idet de hver for sig tænke paa at kjøbe for Spotpris, for siden at udleie Bygningerne for høie Priser. Den østerrigske, belgiske og hollandske Gesandt roses meget for den Sver, hvormed de søge at forebøgne enhver Yderlighed.

— En Skrivelse fra Rom til „Mainzer Journal“ af 6. April omtaler de italienske „Kødes“ afsmægtige Kaseri over bestandig at see Deputationer nær og fjernt fra ankomme til Vaticanet for at bevidne den h. Fader deres Erfærgt og Deeltagelse. Deres noble Blade overbynde hverandre ved saadanne Leiligheder i Grovhed og pøbelagtige Forhaanelser, der røbe en kjendelig Erfærgt for, at det mulig kan tage en slem Ende med Roma, Capitale d'Italia (Rom som Italiens Hovedstad). Den sidste Deputation var den fra England, der overbragte en Peterspenge af 1,575,000 Fr. Allerede paa Banegaarden blede dens Medlemmer udpebue. Deputationen bestod af 35 Medlemmer med den unge Hertugen af Norfolk som Ordfører. Paven besvarede den overrakte Adresse i det franske Sprog, og underholdt sig længe med ham og de fleste

øvrige Herrer. Nogle Dage efter modtog den h. Fader en af 1410 Navne underskrevet Adresse fra engelske Damer, som var ledsaget af en Peterspenge paa 4000 Lst. Indsamlingen af Peterspengen er i England og Skotland nylig organiseret efter en storartet Maalestok.

Spanien. Beretninger baade fra Florenz og Madrid skildre den nye Konges (Victor Emmanuels yngste Søn, Hertugen af Aostas) hele Stilling som meget mislig. Han „behager ikke det spanske Folk“, der som bekjendt har ligesaa liden Deel i hans Udvalgelse, som det har noget at gjøre med alle de Revolutioner, der i det sidste halve Aarhundrede have ødelagt dette skønne, af Naturen rigt udstyrede Land. Republicanerne have offentlig undsaet ham, og de Monarchiffindede ville ligesaa lidt vide noget af ham. Den bedre Deel af Folket kan ikke glemme det martværdige Svar, som Hertugen ikke undsaae sig ved at give den selvbestiftede Deputation, som i det spanske Folks Navn tilbød ham Kronen: „at han ene tilskrev sin Faders Berømmelse og Bedrifter denne Ære!“ Dertil kommer, at alle Hertugens Brev, Breve og Telegrammer, som officielt blive offentliggjorte, ikke blot aande Ringeaagt for den katolske Religion, men ogsaa i Politiken vise, at han fuldkommen ligner sin Fader! Men det herskende Parti baade i Italien og Spanien begynder at ahne en nær forestaaende Katastrofe. I Spanien holder den solide og bedre Deel af alle Samfundsklasser: Adelen, Geistligheden og Middelstanden sig fjernt fra al Berøring med det nye Hof, og hele Landbostanden vil slet ikke vide af den dem paatrængte Konge. Hertugen af Montpensier conspirerer aabenbart imod ham, de meest ansete Generaler ville ikke aflægge Æd til ham, og de nylig stedfundne Cortesvalg have faaet et for Regeringen ugunstigt Udfald. Under disse mislige Udfigter gjorde Regeringsmændene Forsøg paa at nærme sig Geistligheden, for igjennem den at vinde Indflydelse paa Folketstemningen, men hele Præstestabet indstrænker sig strengt til den passive Endighed mod ethvert factist Politiregimente, som dets Standspligter foreskrive det. Saameget er altsaa efter det ovenfor meddelte vist, at Kong Amadeo I.' Dage snart ville være talte; og efter de bedrøvelige Efterretninger, der indløbe fra Italien om den unge Dronnings betænkelige Sundhedstilstand (en nervøs Overspændthed, der tyder paa Sindssyge), paatrænge sig uvilkaarligt Sammenligninger med det tragiske Drama i Mexico.

Østerrig. Efter en Afbrændelse af flere Maanedes aabnedes

atter d. 9. Marts den „ungarske Kirke-Congress,” der er en Forsamling, som bestaaer af Biskopper, Deputerede fra Domcapitlerne og Geistligheden, samt et Antal af Røgmand, og som for et Par Aar siden første Gang, under Forsæde af Ungarns Primas, Mgr. Simor, Erkebiskop af Gran, traadte sammen i det Niemed at tilveiebringe en Ordning af Forholdet mellem Kirken og Staten. Den her omtalte Forhandling synes desværre ikke at bebude nogen Forsoning mellem de modsatte Partier, eftersom den kirkesjendtlige Agitation ogsaa i Ungarn synes under Tidsaaendens magtige Indflydelse at skulle fremmane alle de gamle Elementer til Splid og Forsvurrelse, som Reformationssaarhundredet, ligesom i Bøhmen, kaldte tillive hos en stor Deel af dette Lands urolige og blandede Befolkning. Den „liberale“ Opposition gav her sin velbekjendte Stemning Luft ved at tale i høie Toner mod „romersk Indflydelse“ og om Nødvendigheden af at løse de foreliggende Spørgsmaal i „ikke-klerical Aand.“ Den katolske Majoritets Fører, Erkebiskop Hannald af Kalocsa, holdt ved denne Leilighed en Tale, som selv Flere af det yderste Venstre ikke kunne nægte deres Anerkjendelse og Beundring. Han imødegik nemlig med en saa overbevisende Klarhed de uberettigede Fordringer paa Besæielse til Indblanding i de recent indre kirkelige Anliggender, at enhver af Parti-aandens smaalige Avind uheldet Modstander uvilkaarlig maatte give hans Protest Medhold. Wien Ingen, der har et nærmere Bekjendskab til denne Lands Frugter, Virkemidler og Motiver, vil undre sig over, at hiint Parti, da det saae sig reduceret til en afgjort Minoritet, greb til det Middel, at true Forsamlingen med at forlade Congressen, saafremt Majoritetens Beslutninger bleve vedtagne i Generaldebatten. Hensigten med saadanne Effectmidler og deres paafølgende Bekjendtgjørelse i Vladene er jo altid at vække Røre blandt Befolkningen, sætte Lidensstaberne i Bevægelse, og saaledes naae det Maal, som fornuftige Modgrunde have affsaaet Udsigten til at opnaae. Erkebiskoppen yttrede med Hensyn til den „romerske Indflydelse“: „Vel staaer den ungariske Kirke i Forbindelse med Rom; men denne Forbindelse virker ikke forstyrrende, men styrkende og opløstende; den er saa langt fra at være faretruende, at den tværtimod er heldbringende for Kirken og dens Medlemmer; den kan ligesaa lidt ophaves, som den kan decreteres, thi den ligger i Kirkens Væsen, og vil derfor altid blive hvad den hidtil har været.“ Om Congressens Competence til at tage Beslutning angaaende det af

Minoriteten indbragte Forslag om en Formindstelse af Festsdage ne bemærkede han: „Dette Spørgsmaal hører til Kirkens indre Anliggender, som det alene tilkommer Kirken selv at afgjøre.“ Taleren sluttede med følgende Ord, som øiensynlig gjorde et dybt Indtryk paa Forsamlingen: „Jeg har under disse Forhandlinger ofte maattet høre den Bemærkning, at, saafremt Resultatet af dem ikke skulde svare til de Anstuelser, Forventninger og Forhaabninger, som naeres i de Kredse, der lede en stor Deel af den politiske Verdens Omdømme, da kunde det let stee, at Spørgsmaalet om Kirkegodserne og Geistlighedens, navnlig Biskoppernes hidtil udvortes gunstige Stilling kunde blive løst i en kirkefjendtlig Aand. Jeg har nu vel ingen Fuldmagt til at tale i mine ærede Collegers Navn; men jeg veed, at jeg i ethvert Tilfælde ogsaa udtaler deres Anstuelser og Beslutning, naar jeg siger, at Ingen af os er bange for en saadan Løsning. Vi ville vistnok søge at bevare for Kirken hvad der tilhører Kirken, og vi ville saavidt muligt forsvare vor Stilling, men vi ville ikke betale den med en Priis, der let kunde blive for høj! Vil man fratage os vort timeelige Gods, nu vel! man gjøre det, om det ogsaa er nok saa sikkert, at dette hverken vil blive til Gavn for Staten, eller for Kirken! Vi ville priisgive vor Eiendom og forlade vore Paladser, men vi ville aldrig for nogen Priis give Afkald paa de os af Gud forlehnedede præstelige Rettigheder!“

— I den i Wien d. 6. Marts afholdte Forsamling af den „katholisk patriotiske Forening“ blev der afgivet Beretning om Resultaterne af den til Gunst for den h. Fader indledede Adresse- og Petitionsbevægelse. Det fremgik heraf, at de fra mere end 2,000 Sogne indløbne Underkrivter paa Adressen til den h. Fader udgjøre 342,368, samt at Petitionen til Rigsministeriet ligeledes til Gunst for den h. Stol har et Antal af 250,650 Underkrivter. — Man erfarede tillige, at Dagen iforveien, d. 5. Marts, havde den h. Fader modtaget en Deputation af østerrigiske Katholiker, ialt 43 Personer fra de ferstjalligste Provindjer i Kaiserriget, som repræsenterede alle Samsfundsclasser, idet den, foruden flere Grever, Embedsmænd og Geistlige, ogsaa talte adskillige Bønder blandt sine Medlemmer. Den overrakte den h. Fader en Adresse tilligemed et betydeligt Bidrag til Peterspengen. I sin Tak for dette Beviis paa Hengivenhed og Deeltagelse udtalte den h. Fader sig med stor Velvillie om Kaiseren, som han ikke tviv-

lede om, havde den bedste Villie til i Gjerningen at stadfæste de Følelser, som han aldrig havde tvivlet om, altid havde været levende i hans Hjerte.

Northamerica. Blandt den Minoritet af de paa Vaticanconciliet forsamlede Biskopper, der i sin Tid ivrigt bekæmpede Vedtagelsen af Ufeilbarhedsdogmet*), var blandt Andre ogsaa Erkebiskop Henrik af St. Louis. Et af ham under Forhandlingerne i Neapel offentliggjort Flyvestrikt i Forbindelse med den Omstændighed, at man i lang Tid Intet hørte om ham, gav hans Venner i America Anledning til Bekymring, og den katholske Befolkning i hans Stift levede derfor i længselsfuld Forventning om hans snarlige Hjemkomst. Denne fandt Sted i Januar d. 2., og den kirkelige Modtagelseshøitidelighed overvaredes af mange Protestanter, der syntes at vente en overordenlig Begivenhed, navnlig intet mindre end Proclamationen af et Schisma og et fuldkomment Brud med Rom. Efter Generalvicarens Modtagelses-tiltale rejste Erkebiskoppen sig under den talrige Forsamlings spændte Opmærksomhed, og begyndte sin Tale med de Ord: „Angaaende min Holdning paa Conciliet skal jeg i Korthed gjøre Rede for Motiverne til min Handlemaade, saavel som for Bevagrunden til min usorbeholdne Underkastelse under Kirkens Afgjørelse.“ Disse Ord fremkaldte stor Overtastelse hos en Deel af de Tilstedeværende, men ublandet Glæde hos det store Fleertal. Fra dette Dieblik vare baade Katholiker og Protestanter paa det Næne med hvad de havde at vente. Erkebiskoppen udtalte sig derefter om den Frugt, han tilligemed mange af de øvrige Biskopper, dengang Sagen endnu var et aabent Spørgsmaal, nærede for, at Misforstaaelsen af denne Lære skulde blive til Hinder for Katholicismens Udbredelse, og mulig endog kunne fremkalde et Schisma i enkelte Dele af Europa, ligesom han dengang heller ikke havde kunnet forene dette Dogma med flere historiske Kjendsgjerninger. „Disse,“ sagde han, „vare Bevagrundene til min Opposition, og Bevagrunden til min Underkastelse er ene og alene den katholske Kirkens Autoritet. Jeg kalder denne Underkastelse en høist fornuftig Ly-

*) Vi have hidtil tilbageholdt enhver Meddelelse om den efter Conciliets midlertidige Afslutning vedvarende Opposition mod dette Dogma, fordi vi have fundet det rigtigst at samle det Hele i en særskilt orienterende Artikel i vort næstfølgende Nummer.

dighed mod Guds Autoritet, thi Jesu Christi og hans Aands vedvarende Nærværelse i hans Kirke er et Bevis som Ingen kan modstaae. Derfor har jeg erklæret min fuldkomne og uforbeholdne Underkastelse under Kirkens Afgjørelse, og siger nu til Kirken med de h. h. Apostle Petrus og Paulus: Til hvem skulle vi gaae hen, o bellige Moder, hvis ikke til Dig? thi Du har det evige Livs Ord. Og vi troe og erkjende, at Du er Sandhedens Pille og Grundvold!"

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 7de Mai. 4de Sondag efter Paaske.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 8. M. Erteengelens Michaels Aabenbarelse. 9. Ti. Gregor af Nazians, Biskop og Kirkelærer. 10. O. Antonius, Betsj. 11. Co. Frants af Hieronymo, Betsj. 12. F. Nereus og Achilleus, Martyrer. 13. L. Katharina af Siena, Jomfru.
- Søndagen den 14de April. 5te Sondag efter Paaske.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kirke: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 15. M. Iffidor, Betsj.; første kirkelige Bededag. 15. Ti. Johannes af Nepomuk, Martyr; anden Bededag. 17. O. Paskalis Baxton, Betsj.; tredje Bededag.
- Torsdagen den 19de Mai. Jesu Christi Himmelfart.** Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Fjestandagt med Te Deum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Fjestandagt med Prædiken. — 19. F. Petrus Cølestinus, Pave. 20. L. Bernardinus af Siena, Betsj.
- Søgnedagsgudstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — S. Kapellet (Tolbobbveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirkeidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer C. V. Lohrer, Tordenfjeldsgade Nr. 5. l. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 11.

Søndagen den 21de Mai.

1871.

Indhold: Oppositionen mod det vaticanske Conciliums dogmatiske Constitution om Kirken. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Tydskland.

Oppositionen mod det vaticanske Conciliums dogmatiske Constitution om Kirken.

I de Artikler, hvori vi i den første Tid efter Conciliet's Aabning meddeelte vore Læsere en Udsigt over den hele indre Sammenhang af de enkelte Punkter, som betinge den rette Forstaelse af Spørgsmaalet om den lærende Kirkes, og særlig dens høieste Overhoveds dogmatiske Ufeilbarhed, omtalte vi tillige den Opposition, som ligesaa Concilforhandlingernes Begyndelse udenfor disse igjennem Pressen strax reiste sig mod hiin dengang endnu kun som sandsynlig antagne Afgjørelse. Ingen kunde dengang med Bestemthed vide Noget herom og havde altsaa ikke Ret til at udtale sig om Conciliet's blot formodede Hensigt. Grunden til, at denne offentlige Discussion ikke desto mindre i kort Tid antog store Dimensioner, og fra begge Sider førtes med stor Hidsighed, er imidlertid let forklarlig, efter som ogsaa den Deel af Pressen gav sit Bidrag til samme, som ikke forbandt nogen religiøs Interesse med sin Iver for itide at forebygge Behandlingen af et Anliggende, om hvis Betydning og Virkninger Uvidenhed og Fordomme havde skabt de sæl-

somste Forestillinger. Sa den Deel af Pressen, som benytter enhver Leilighed til at ophidse den offentlige Mening mod Kirken, gif endog saa vidt, at den paastod, at Conciliet ene var sammenkaldt for at opstille dette „nye Dogme“, saavel som for at ophoie de i den pavelige Encyclica og Syllabus af 1864 udtalte Kjendelser til Troesætninger. Ihvorvel vi nu ikke her have til Hensigt at drøfte de nysomtalte taabelige Forvansninger af det her paagjældende Spørgsmaals virkelige Bestaaelse og sande Betydning, skulle vi dog ikke tilbageholde nogle Bemærkninger om en meget nærliggende, ja temmelig utvivlsom Grund til hiin Forudviden om hvad der et halvt Aar efter blev en historisk Kjendsgjerning.

Det har længe blandt alvorlige Betragtere af den nærværende Tids hele Tilstand været almindelig anerkjendt, at dens største Ulykke er en toileløs Selvraadighed i Meninger og i Handlemaade, som ikke ændrer nogensomhelst Autoritet i Verden. En lang Række af sørgelige Erfaringer har derhos flaaende godtgjort Nødvendigheden af en gennemgribende Omvæltning i den herskende Tankegang og Livsanskuelse, der har ophoiet Stemmeleerheden (Majoriteten) til den høieste ufeilbart afgjørende Instants i alle vigtige Spørgsmaal, dersom det menneskelige Samfund ikke skal gaae tilgrunde under en uaffelig Række af revolutionære Rystelser. Denne Erkjendelse har navnlig i de sidste Maanedes Betragtningen af Frankrigs nærværende Tilstand mere end nogen tidligere Begivenhed bidraget til at gjøre indlysende. Men den har som sagt allerede længe før Opførelsen af dette uhyggelige Drama været levende i mange alvorlige og tænksomme Menneskers Overbeviisning. Forskjællen mellem før og nu bestaaer blot i, at hiin Erkjendelse nu paatrænger sig selv de Mennesker, som i Alt hvad der skeer i Verden ikke see Andet end et gaadefuldt Spil af reent menneskelige Kræfter, og vente, at Frelsen skal komme ved energiske menneskelige Kraftanstrengelser, ved en eller anden overordenlig Personligheds uføremodede Optraaden paa den politiske Verdens Skueplads. Den Deel af Menneskene derimod,

som i Aarene før Conciliets Sammentræden var besjælet af hiin Overbeviisning, havde derimod et klart og sikkert Syn saavel for den dybere liggende Grund til den almindelige Begrebsforvirring, som for det eneste grundige Lægemiddel mod samme. Den saae nemlig i den Vilkaarlighed og ubundne Frihed, som usfortrødent arbeidede hen mod det Maal, at tilintetgjøre Respecten for al menneskelig Autoritet, og udrødde alle hidtil traditionelt forplantede Forestillinger om dens Ret og nødvendige Plads i den bestaaende Samfundsborden — en naturlig Virkning af det i Videnskabens og Tankens Rige forlangst fuldbyrdede Affald fra den guddommelige Autoritet, fra den høiere Myndighed, der er uadskillelig fra Begrebet om guddommelig aabenbaret Sandhed og Christendommens Bestemmelse, efterhaanden mere og mere at stæffe sine Grundfætninger Indflydelse paa Udviklingen af de menneskelige Forhold.

Naar saaledes ikke blot enhver Katholik, men ethvert dyristeligt troende Menneske, der ikke har ladet sig hilde i den nuomstunder alle vegne udbredte Mening om det revolutionære Afstemningsprincips absolute Gyldighed, som Grundlaget for den hele moderne Samfundstilstand, forlangst maa være kommet til den Overbeviisning, at, saavist som det ikke kan være den ved Christendommen og den katholske Kirke fordum civiliserede Verdens Bestemmelse, at gaae tilgrunde i et omfattende Anarchi, saavist maa Verden vende tilbage til Anerkjendelsen af den guddommelige Autoritets uantastelige Fordring paa Kyndighed og ubetinget Underkastelse: hvorledes kan man da undre sig over, at man fra katholsk Side, længe før Conciliet sammenkaldtes, hørte det Dnske udtalt, at den fra den katholsk-christelige Bevidsthed uadskillelige Tro paa Kirkens useilbare Læremyndighed maatte ved denne Leilighed faae et Udtryk, som fjernede enhver Vanskelighed ved at gjøre den gjældende netop under saadanne Omstændigheder, hvor de øieblikkelige Forhold maatte kræve en bestemt Udtalelse om Anliggender, hvis endegyldige Afgjørelse for den katholske Christen-

heds Vedkommende er begrundet i en ubetinget Anerkjendelse af Kirkens ufeilbare Væremyndighed. Thi det Vaticanste Conciliums Decret om den h. Stols Competence til en ufeilbar og derfor uforanderlig Afgjørelse af alle tvivlsomme og omstridte Spørgsmaal, der berøre Troen og den christelige Morals Enemærker, er intet Andet, end et nødvendigt af Tidssomstændighederne nu mere end nogenfinde krævet Middel til at give den af alle katholske Christne i Principet anerkjendte Være om Kirkens Ufeilbarhed, praktisk Anvendelse paa ethvert i denne forvireede og af Splidagtighed og Meningsanarchi sønderrevne Tid mødende eufelt Tilfælde.

Medens vi forbeholde os nedenfor at give en fuldstændigere Udvikling af dette Punkt, indskrænke vi os her foreløbig til den Bemærkning, at, naar Pavens Competence til, uden Sammenkaldelse af et almindeligt Concilium, at afgjøre Troesstridigheder altid og allevegne har været almindelig anerkjendt i den katholske Kirke, og aldrig er bleven modsagt af Andre, end af dem, hvis fra den overlevende Kirkelære afvigende Meninger af den h. Stol bleve forkastede: da er den Erklæring, hvorved denne hidtil factisk tilstedeværende Anerkjendelse nu er erklæret for en Troesfætning, der kræver enhver Katholiks ubetingede Underkastelse, en Sag, der blot angaaer den katholske Christenhed — dens Forhold til den Verden, der omgiver den, og til den Kamp, hvori Kirken for nærværende Tid er stedt med den fra Kirken og Christendommen affaldne Deel af Samtiden. Denne Begivenhed har ligesaa lidt noget at gjøre med Politiken og Statsmagten, som den i mindste Maade vedkommer den ikke-katholske Deel af Verden; dens Betydning indskrænker sig udelukkende til at befæste det indre Sammenhold i det store Samfund, som, udbredt over den hele Jordkreds, styres af eet Overhoved, hvis mangeartede Anordninger i andre Henseender ofte staae i en nærmere eller fjernere Forbindelse med det kirkelige Dogme. Hvad der ligger udenfor dette Omraade er, som Enhver veed, hverken ufeilbart eller irreformabelt (uforanderligt), men det Gne som det Andet kræver uvægerlig

Endighed. Thi uden Lydighed mod sin retmæssige Styrelse gaaer ethvert Samsfund sin Undergang og Opløsning imøde; og hverken de verdslige Myndigheder, der medrette benytte ethvert med deres Natur og Væsen givet Middel til deres Opretholdelse, eller den Deel af Verden, som staaer udenfor Kirken, have derfor Ret til at bebreide den, at den benytter de Midler, som dens eiendommelige Organisation og af dens himmelste Styrer forlehuede overnaturlige Autoritet tilbyde den som Værn mod denne Verdens fjendtlige Anfægtelser af dens selvstandige Bestaaen og Indflydelse paa Samsfundslivets Udvikling indenfor dens berettigede Omraade.

Den Modstand, der i Begyndelsen reistes mod Conciliets Behandling og Afgjørelse af dette Anliggende syntes en Tid lang væsentlig kun at angaae Betimeligheden af en saadan kirkelig Erklæring. Der hævdede sig vægtige Stemmer imod samme, navnlig fra det tydske og en Deel af det franske Episkopats Side. Man frygtede for, at den totale Mis kjendelse af dette Spørgsmaals sande Betydning og Udstrækning, af dets Diemed og formentlige Virkninger, skulde skade Kirken i den af dens Fjender vildledte, og for en stor Deel beherskede offentlige Menings Dine, istedetfor at gavne dens Sag. Man henviste til de sidst henrundne tre Aarhundreder, i hvilke der ikke havde været afholdt nogen almindelig Kirkeforsamling, medens Baverne i dette Tidsrum ofte havde affagt Kjendelser i Troesspørgsmaal, der havde fundet almindelig Anerkjendelse over hele Kirken. Det ansaaes derfor af mange Mand, hvem Kirkens sande Vel laae oprigtigt paa Hjertet, for uforment, og af Hensyn til den fjendtlige Stemning udenfor Kirken for betænkeligt, netop nu at fremdrage denne Være i Skikkelse af et Samvittigheden forpligtende Dogme. Fra den modsatte Side gjorde man af de ovenfor anførte Grunde gjældende, at netop den Underfundighed, hvormed man udenfor Kirken forvanskede Betydningen af dette Spørgsmaal, saavel som den Hid-

fighed, hvormed en Deel offentlige Ordførere, der vel udvortes tilhørte den katholske Kirke, men indvortes havde skilt sig fra den, sluttede sig til den Agitation, som Christendommens aabenbare Fjender baade i og udenfor Kirken længe havde bestræbt sig for at tilveiebringe, — at netop disse Kjendsgjerninger vidnede for Nødvendigheden af, at Kirken just nu gav Bevidstheden om sin guddommelige Væreautoritet det bestemteste Udtryk. Man meente i Medfør heraf, at det snarere maatte regnes for en Binding, end for et Tab, om Kirken i det værste Tilfælde blev befriet for en Deel lunke og hemmelig fjendtlighedsindede Medlemmer, hvis tvetydige eller aabenbar fjendtlige Holdning under indtrædende Conflicter ikke kunde andet end afstedkomme indre Splid og forvirre det almindelige Omdømme i og udenfor Kirken.

Hvor velgrundet denne sidste Mening var, kom under den fortsatte Debat baade paa Conciliet og i Pressen stedse mere for Dagen; og denne Omstændighed bidrog i høi Grad til at formindste Antallet af dem, der af Betimelighedsgrunde bekæmpede den dogmatiske Definition af den gamle, af Kirkens meest ansete Lærere stedse foredragne, og af den katholske Christenhed hidtil ikke betviølede Sandheds Auerkjendelse. Thi ved Siden af denne Strid imellem dem, der i Henseende til Spørgsmaalets Realitet vare fuldkommen enige, og imellem disse paa den ene Side, og Kirkens erklærede Fjender paa den anden, fremkom der efterhaanden fra en ganske anden Kant en Række af Angreb paa de historiske Undersøgelser, hvorpaa Conciliets dengang endnu kun forudsatte Afgjørelse antoges at maatte blive begrundet. Den vigtigste Andeel i disse havde den berømte tyske Kirkehistoriker, Professor og Stiftsprovst v. Döllinger i München, der paastod, at der i den gamle Kirkes Historie kunde paavises Tilfælde, navnlig i det mindste eet*), i hvilket en Pave havde afgivet en dogmatisk Erklæring,

*) nemlig en Skrivelse fra Pave Honorius I. til Patriarchen i Constantinopel, Sergius. Det maa imidlertid herved bemærkes, at den

der siden af et almindeligt Concilium var erkjendt at være uefterrettelig og derfor forkastet. Dog — vi maae her, for at at lette Forstaaelsen af det Følgende, for et Dieblik afbrynde vor historiske Fremstilling.

Det maa nemlig her, ligeoverfor den forbausende Bankundighed, hvormed den politiske Presse har omtaaet det store Publicums Betragtning af dette Anliggende, bemærkes, at Conciliet ikke, som man ofte behager at sige, har gjort Paven useilbar; thi intet Concilium, saalidt som nogen Pave kan decretere nye Troessætninger i Kirken, og man tager storlig Feil i at troe, at et Concilium er en Paven overordnet Autoritet, der kan forlehne ham en Rang eller udstyre ham med Privilegier eller Kettigheder, hvoraf han ikke fra Begyndelsen af har været i Besiddelse. Denne Kirkens Udtalelse har derfor en tilbagevirkende Betydning; den er en af alle de enkelte Kirkeprovincers forenede Overhyrder i den solenne Form afgiven Erklæring om, at Christus fra Begyndelsen af har beklædt sin Kirkes synlige Overhoved med Useilbarhedens Naadegave, og at følgelig saavel alle i Fortiden stedsfundne, som alle fremtidige pavelige Definitioner af Troessætninger, ere mærkede med en overnaturlig Useilbarheds uforanderlige Charakter. Kunde det

her omtalte pavelige Erklæring (i Striden om Forholdet imellem Christi guddommelige og menneskelige Villie) indeholdtes i en Privatskrivelse, og var grundet paa en Fremstilling fra Patriarchens Side, der ikke kunde vække nogen Mistanke om noget skjult Hæresi, samt at denne pavelige Udtalelse fandt Sted i Stridens første Aar. Honorius bøde Aar 638, og Conciliet, der ingenlunde erklærede ham for en Hæretiker, men blot udtalte en Dabel over hans foromtalte Skrivelse, der imod hans utvivlsomme Villie havde bidraget til det paagjældende Kjætteries Fremgang, fandt først Sted i Aaret 680. To ganske lignende Tilfælde fandt Sted i den pelagianste og monophysitise Strid i det 5 og 6 Aarhundrede, forsaavidt de paagjældende Paver (Zosimus og Vigilius) under hine Troesstribigheder — den ene overliefert ved en urigtig Fremstilling, og den anden hilbet i et Bæv af Intriger og kaiserlige Volds handlinger — vel afgave ucorrecte Erklæringer, men levede saa længe, at de selv kunde berigtige dem.

altsaa med uigjendrivelige historiske Beviser godtgjøres, at nogen Pave havde afgivet en urigtig eller haretisk Erklæring i en Troesstridighed, da maatte det christne Folks Underkastelse under den hellige Stols Kjendelser selvfølgelig fra Begyndelsen af have indskrænket sig til de Anordninger, hvis Efterlevelse Paven, som hele Kirkens øverste Styrrer — i Righed med enhver jordisk Øvrighed — har en naturlig Ret til at fordre. Men Sagen er den, at Pavens Primat, som Christenhedens øverste Lærer, som Troens og den aabenbarede Sandheds Vogter, ligesom bærer det hele Indbegreb af hans øvrige Magtfulde; thi allerede den Lydighed, som Pavernes Anordninger i Alt, hvad der hører under den kirkelige Lovgivning, Disciplin og Cultus til enhver Tid have fundet, afgiver et mærkværdigt Vidnesbyrd for den factiske Tilstedeværelse af Troen paa hans ufeilbare Læremyndighed, som en med hans ophøiede Stillings overnaturlige Prærogativer uadskillelig forenet Naadegave. Men Sandheden af det her Sagte begrundes fuldstændigt ved en historisk Henvisning til de mangfoldige Tilfælde, i hvilke Paverne, uden at sammenkalde almindelige Concilier, have afgivet Kjendelser i Troesjager, som hele Kirken har anerkjendt og underkastet sig.

Den katholske Christenhed har nemlig alle Dage troet hvad den den Dag idag troer, og til Tidernes Ende vil vedblive at bekjende — at et saregent guddommeligt Forsyn vaager over den af Gudmennesket Jesus Christus beviislig stiftede Kirke, at Han Selv overalt i Verden throner over dens Altere, og at Hans Aand vaager over den af Ham aabenbarede guddommelige Sandheds uforsalstede Overlevering og Forplantelse fra Slægt til Slægt. Thi en guddommelig Aabenbaring, der ikke gav Verden mindste Sikkerhed for Muligheden af at kunne erkjende, hvad Gud forlanger, at man skal troe, og hvilken Mening der skal forbindes med de Ord og Tanker, hvori Kundgjørelsen af hans Villie fremtræder, — en saadan Aabenbaring vilde være en Selvmodsigelse, fordi den er aldeles uforenelig med Begrebet om den sande levende Gud, og Tilværelsen

af evige, uforanderlige Sandheder, som det er en Belfærdssag for alle Mennesker at kjende. Derfor har dogmatisk Ufeilbarhed altid været en fra Begrebet om den sande Kirke uadskillelig Forestilling. Den katholske Christendom nøies ikke med at vide om Gud, at han har givet en Aabenbaring, som Intet aabenbarer, fordi Ingen med Sikkerhed kan sige, hvad den indeholder. Den veed, paa hvad den troer, og hvorfor den troer; og paa Grund af denne indre Forbindelse mellem Troen paa Gud og Troen paa Kirkens ufeilbare Væremyndighed har den katholske Christenhed ligesom instinctmæssigt altid vedkjendt sig den Tro, at Paven ikke kan fare vild i Troessager, uden at Kirken tidligere fandt det nødvendigt udtrykkelig at fremhæve Gjenstanden for denne Tro i Skikkelse af en guddommelig aabenbaret Troessandhed.

Heraf fremgaaer klart og utvivlsomt den Følgeslutning, at Videnskaben i dette Spørgsmaal ikke har det sidste og afgjørende Ord at sige. Thi ihvorvel Conciliernes Afgjørelser menneskelig talt bygges paa kirkehistoriske Forskninger, og de forsamlede Biskopper ikke kunne undvære Theologernes Undersøgelser, saa er og bliver Hovedspørgsmaalet altid: Hvad har Kirken hidtil lært? Hvad have dens Hyrder og Lærere, hvad har det christne Folk overalt troet? Disse Spørgsmaal have nu fundet deres Afgjørelse; men denne Afgjørelse bestrides endnu stærkt af den ovenfor nævnte navnkundige Repræsentant for den theologiske Videnskab, som ved sin fortsatte Modsigelse kun har opnaaet den sørgelige Berømmelse at blive Gjenstand for alle de Personers Hyldest, som, himmelvidt forskellige fra ham i Tro og Aandsretning, hilse med Glæde ethvert formentligt Tegns paa Elementer til schismatiske Bevægelser, der efter deres Mening kunde aabne Udsigt til Kirkens Adspaltelse i en Mængde Nationalkirker.

Men, er der end udbredt nogen Dunkelhed over visse historiske Kjendsgjerninger i fjerne Aarhundreder, hvorom Tiden ikke har levnet senere levende Slagter fuldstændig Oplysning, da maa Kirken holde sig til Resultaterne af Fortidens

Burdering af saadanne fjerntliggende Conflictter; den maa gjøre den kirkelige Fælledsopfattelse af slige Kjendsgjerningers Betydning til Udgangspunktet for sine forberedende Forhandlinger. Shvordan det derfor end forholder sig med, hvad Videnskaben paaftaaer at kunne udbringe af sine Granskninger i de sparsomme Levninger af skriftlige Vidnesbyrd fra hine fjerne Tider, som staae til dens Naadighed — det, hvorpaa Alt kommer an, er — hvad der utvivlsomt kan godtgjøres at have været Kirkens Overlevering om Betydningen af de paagjældende Facta, hvad de Mænd have dømt om dem, der i Kirkens lange Levnetsløb staae som lysende og veiledende Stjerner, som Kirketroens af Gud bekliffede Vogtere fra Slægt til Slægt.

Naar Vaticanerconciliet ad denne Vej er kommet til det Resultat, som foreligger i dets Decret af 18. Juli s. A., da aabenbarer sig heri et umiskjendeligt Træk af den høiere og overnaturlige Ledelse af Kirkens Anliggender, uden hvilken den maatte blive en Tumleplads for al den Bilkaarlighed og indre Opbløsning, som mere eller mindre tærer paa alle reent menneskelige Samfundsbygninger. Troen paa Guds stedse nærværende Styrelse, paa hans mægtige, om end for menneskelige Dine skjulte Indgriben i Begivenhedernes Rækkefølge, samt i Ordningen af deres indre Forhold til hverandre, — denne Tro er Sjælen i det kirkelige Samfundsliv, og den henveirede derfor efterhaanden de tilsyneladende videnskabelige Betænkkeligheder, ligesom den hos Andre overvandt enhver Tvivl i Henseende til Betimeligheden af et saa høit-talende Vidnesbyrd om den katholske Kirkebygningens fast sammen sluttede Eenhed, og dens i eendragtig Tro grundede Styrke til at optage og udholde Kampen mod alle den nærværende Tids fjendtlige, men indbyrdes splidagtige Magter. Alle Biskopper i hele Kirken boiede sig for den Myndighed, som den Aand, der er Sandhedens usynlige Konges Tolk paa Jorden, igjennem det af Ham bekliffede Organ har gjort gjældende. Al Modsigelse er efter Conciliets Udtalelse forstummet, og fortsættes endnu især af en Mand, som i tidligere Tider har ydet

Kirken Tjenester, hvormed Intet af hvad andre Værde have udrettet, taaler nogen Sammenligning. At han foreløbig herved har stilt sig fra Kirken, og er bleven Gjenstand for den kirkelige Censur, er vistnok i høi Grad sørgeligt; men en saadan Begivenhed er paa den anden Side et talende Vidnesbyrd om den kirkelige Selvbevidstheds Magt saavel over Kirkens Overhryder, som over hele den øvrige Geistlighed og hele det troende Folk; thi ingen Magt i Verden, selv ikke den mægtigste af alle Stormagter, nemlig Videnskaben — her repræsenteret af en Mand, der i Sandhed maa kaldes en Konge i dens Rige — formaaer at røkke det Huus, som er bygget paa den af Christus udvalgte Klippe — Petrus og hans uroffelige Tro.

(Sluttes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I alle tidligere Aar feiredes, som bekjendt, i Rom med stor Glæde d. 12. April som en dobbelt Festsdag til Erindring om den h. Faders Tilbagekomst fra Gaeta i Aaret 1850, og om hans vidunderlige Frelse fra den Fare, der i Aaret 1855 paa denne Dag truede hans Liv ved Sammenstyrningen af Festsalen i Klosteret St. Agnese. Men denne Gang vovede Ingen offentlig at festligholde den 12. April; den blev kun feiret i det Indre af Vaticanet. Derhen begav sig om Formiddagen i stort Antal Eliten af Roms Beboere, for at overbringe den h. Fader Hengivenhedsadresser. Da Paven henimod Middag forlod sine Værelser, fandt han de rummelige Forsale opfyldte af Personer af begge Køn, der kappedes om at lægge deres Følelser af Ærefrygt og Kjærlighed for Dagen. En Mængde Adresser bleve forelæste, og Pius IX. besvarede enhver af dem med Ord, som hans Hjertensgodhed indgav ham. Iblandt disse Adresser udmærkede sig navnlig en, der overrastes ham fra 96 Damer af de fornemste Familier i forskjellige Lande. Med den fulgte, foruden flere andre For-

æringer, ogsaa en Baldachin, samt et stort af disse Damer broderet Teppe, der var bestemt til at beklæde St. Peterskirken's Loggia. Adressen var underskrevet af 21 Kyrstinder, 5 Hertuginde, 38 Marquiser, 26 Grevinder, 6 Baronesser o. Fl. Den h. Fader udtalte sin Tak i de huldrigste Ord, og meddeelte Giverinderne den apostoliske Velsignelse. — Søvrigt havde Rom paa denne Dag samme Udseende som paa Langfredag! Kun en Belgierinde, Grevinde Steinlein, vilde ikke lade sig afholde fra at illuminere, hvilket naturligtvis gav Anledning til Demonstrationer i modsat Retning. Det lod sig vel paa Grund af Beliggenheden ikke gjøre at slaa Ruverne ind hos Vedkommende, men man søgte da Erstatning herfor ved at lade Andre ligesindede undgaae for denne mod den offentlige Mening ufrankelige Gnevælde begaaede Forbrudelse!

— Den h. Fader giver daglig Audientser og gjør sædvanlig to Gange daglig Spadseretoure i Vaticanets Gaar. De revolutionære Blade blive desuagtet ikke trætte af at fortælle deres Læsere, at Pius IX. ikke har lang Tid tilbage. Dette har sin Grund i deres Angst for, at de katolske Befolkninger i Verdens forskjellige Egne mulig kunde faae i Sinde, i selve Rom at feire hans 25aarige Pavejubilæum paa en Maade, der kunde have betænkelige Følger for Gjennemførelsen af deres Planer.

— En Skandale. Paa Langfredag afholdtes i „Fritankernes“ Klub et Festsmaalid, ved hvilket Selstabet bevartedes med alle slags Kjødspiser; og der holdtes ved denne Leilighed ikke blot Taler, der gik ud paa at forbaane den katolske Religion og dens Overhoved, men man havde endog midt paa Bordet anbragt et Crucifix, for ogsaa at forbaane Billedet af den døende Forløser. Enhver Christen maa vel bede Gud om snart at befrie Rom for disse Affueligheder!

Italien. Selv det preussiske Blad „Kreuzztg's“ Correspondent i Florenz tvivler stærkt om Varigheden af det piemontesiske Voldsherredømme i Rom. Han skriver uemlig: „Hverken her eller i Rom troer Nogen for Alvor paa, at den sidstnævnte Stad nogensinde vil blive Kongeriget Italiens Hovedstad. Her har man i det mindste ikke truffet nogensomhelst denne Omflytning forberedende Foranstaltninger, uagtet man erklærer, at hin Flytning ifølge Parlamentets Beslutning skal finde Sted inden to Uraaneder. Ministeranza, som nylig har været i Rom, erklærer den for umulig. Kronprindsen og hans Gemalinde begynde ogsaa at finde Opholdet i Rom uhyggeligt, og

ville med det Første begive sig til Neapel, hvor de sandsynligviis for længere Tid ville tage Ophold.

— I Anledning af d. 12. April afgik der Hengivenhedsadresser til den h. Fader baade fra Florenz og Mailand med anfelige Bidrag til Peterspengen. Adressen fra den førstnævnte Stad havde c. 10,000 Underkriivter, og fra den sidstnævnte c. 5000, der repræsenterede alle Samsundsclasser. Begge disse Adresser affendtes med Deputationer, der bestode af de meest indsyldelsefrige og agtede Personer i disse Byer. Vi erindre ved denne Leilighed om, at ogsaa den tidligere Residensstad, Turin, ved enhver Leilighed lægger sin Hengivenhed for Pius IX. for Dagen.

Tydskland. En Tilstaaelse. Det halliske Folkeblad for Stad og Land, der fra sit protestantiske Standpunkt bestandig har havt meget at indvende mod det Vaticanske Concilium, indeholder i et af sine sidste Numere en mærkelig Betjendelse. „Der er,“ heder det, „unægtelig noget Storartet i, hvad der for nærværende Tid tildrager sig i den romersk-katholske Kirke. De samme Biskopper, som paa det stærkeste opponerede mod Dogmatiferingen af den pavelige Ufeilbarhed, have den ene efter den anden underkastet sig, saasnart Conciliet havde afgjort Sagen, fordi de i dets Udtalelse anerkjende den Helligaands Afgjørelse; og dette samme Offer bringe paa deres Ord og efter deres Exempel efterhaanden alle troende Katholiker, der tidligere befandt sig i samme Stilling som de. For Tydslands og Frankrigs Vedkommende — disse to Hovedlande, fra hvilke man især havde ventet en kraftig Opposition — er den almindelige Underkastelse en saagodtsom afgjort Sag. Der er, vi gjentage det, noget unægtelig Storartet i denne Begivenhed, som erindrer os om Noget, der desværre ganske fattes os.“

— München. Efterat den for sin historiske Verdøm overalt baade i Tydskland og i Udlandet høit ansete Professor ved Universitetet og Stiftsprovst i Domcapitlet i München, Hr. v. Döllinger, endelig bestemt har vægret sig ved at anerkjende og underkaste sig det vaticanske Conciliums Erklæring om Umuligheden af, at Gud kan tillade, at Kirkens Overhoved kan feile i Afgjørelsen af Spørgsmaal, der angaae Troen og Sædelæren (d. e. Decretet om Pavens Ufeilbarhed), har hans geistlige Overøvrighed, Erkebiskoppen af München-Freising, under d. 17. April igjennem Domvicaren tilstillet ham det Excommunications-Decret,

som Kirkelovene i saadanne Tilfælde forpligte enhver Biskop til at bringe i Anvendelse. Decretet erindrer om de gjentagne Hr. v. D. tilstillede Opfordringer til en bestemt Anerkjendelseserklæring, hvilke han kun har besvaret med forhalende og ubestemte Udtalelser, indtil han endelig under 29. Marts offentliggjorde en Erklæring, hvori han ikke blot vægrede sig ved at underkaste sig Conciliets Afgjørelse, men endog opstillede og forsvarede et hæretisk Troesprincip. Det fremhæver endvidere den Langmodighed, hvormed man, af Hensyn til Hr. v. D.' høie Stilling og tidligere store Fortjenester af Kirken og den theologiske Videnskab, har imødeset Opgivelsen af hans Opposition mod Kirkens bestemte Udtalelse, og minder navnlig om den ham efter hin benægtende Erklæring under 3. April tilstillede Skrivelse, hvori Erkebiskoppen havde gjort ham opmærksom paa de uundgaaelige Følger af hans haardnakkede Vægring, og beklager endelig, at Hensynet til Hr. v. Dollingers Fortjenester og Stilling har maattet vige for Hensynet til de høiere Interesser, som det paaligger Kirkens Overhoveder at værne om.

Siden Offentliggjørelsen af Hr. v. D.' ovennævnte Erklæring af 29. Marts har det naturligviis ikke manglet paa anerkjendende Adresser fra alle Dele af Tyskland, hvor man sympathiserede med den Holdning ligeoverfor Conciliet og den h. Stol, som han ved hin Erklæring havde indtaget. Saadanne Skrivelser indløb i temmelig stort Antal især fra alle slags Professore, blandt hvilke dog heldigviis de theologiske vare i stor Minoritet. I Spidsen gik en Deel Professore fra München, Breslau, Würzburg og Braunsberg; Exemplet efterfulgtes snart af flere borgerlige Corporationer, navnlig Communalraadene i München og Wien, saavel som af et Antal Lægmand, som i flere af de større Byer, navnlig i München, Cöln, Düsseldorf og Bonn i denne Anledning afholdt Møder, i hvilke denne Bevægelses fornemste Ledere have givet deres Uvillie mod Conciliet Luft i animerede Taler. Den meest fremragende blandt disse Ledere er Prof. Michelis fra Braunsberg i Ostpreussen, der i flere af de nævnte Byer, navnlig paa Forsamlingerne i Cöln, Düsseldorf og Bonn, er optraadt som omvandrende Agitator. Det tager sig imidlertid noget kummerligt ud med disse Demonstrationer, naar man sammenligner Antallet af dem, som det er lykkes disse Kraftanstrengelser at bringe i Gevær, med den Tilslutning, som en af samtlige Münchens Sognegeistlige i modsat Retning offentliggjort Erklæring har fundet. Fra alle Egne i

Tydskland tiltræder nemlig Geistligheden denne Udtalelse saa eenstemmigt og saa massevis, at det neppe kan betvivles, at denne Kjendsgjerning maa gjøre et ganske eget Indtryk paa Fr. v. Döllinger, der i stærke Udtryk i sin Erklæring udtalte sin Forvisning om den tydske Geistligheds Enighed med sig. Hertil kommer, at, medens Modpartiet egenlig ikke tæller stort andre Tilhængere end Professorer, doctrinær-liberale Politikere og en Deel for al Religion og Tro ligegyldige Individuer af de saakaldte dannede Classer, staaer Massen af det katholske Folk paa Conciliets og dets Forsvareres Side. Det maa tillige vel mærkes, at Protestanter*) i stort Antal have understrevet de foromtalte Adresser, samt at i det Wiener Communalraad endog Føder declamerede mod Paven's Ufeilbarhed!

Vi skulle endnu blot med Hensyn til den gunstige Stemning mod Katholicismen, og den Anerkjendelse af Paven's retmæssige Autoritet, som flere af den katholske Sags Ordførere have tillagt den preussiske Regering, men som vi for vor Deel stedse have anset for at være en temmelig forhastet Angagelse, bemærke, at Cultusministeriet i Berlin har taget sig af flere ved denne Leilighed af de kirkelige Øvrigheder suspenderede Professorer, og opfordret Vedkommende til, uden Hensyn til de kirkelige Censurer, at fortsætte deres Embedsvirksomhed, paa Grund af, at Ministeriet „ikke kan tilkjende de biskoppelige Forholdsregler nogen juridisk Betydning,“ eller, som det i en anden af disse Tilkjendegivelser heder, „esterfom der ikke kan tilkomme Biskopperne nogen Ret til at standse en af Staten beskikket Lærers Embedsvirksomhed.“ I München har derfor den samtidig med Döllinger excommunicerede Dr. Friedrich, opmuntret ved disse Præcedenter, endog opfordret Cultusministeriet til at beskytte ham i Udøvelsen af hans præstelige Functioner!!

*) I Düsseldorf havde Prof. Michelis c. 800 Tilhørere, men af disse vare ikke stort over 50 Katholiker, og blandt disse saa Katholiker vilde man dog have bemærket flere „Ultramontane“!

3 Anledning af den h. Faders 25aarige Pavejubilæum

er her i Foreningernes Forsamlingslocale i Kirkebygningen fremlagt en Adresse, hvilken alle mannlige og kvindelige Medlemmer af den herværende katolske Menighed indbydes til at understøtte.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 21de Mai. 6te Søndag efter Paaske. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias hellige og ubesmitte Hjerter for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 8 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 22. M. Ubalb, Biskop. 23. Ti. Venantius, Martyr. 24. O. Maria „de Christnes Hjælp“. 25. Co. Octav af Christi Himmelfart. 26. F. Philippus Neri, Bekj. og Ordensstifter.
- Lørdagen** den 27de Mai. Vigilie til den h. Pintsfeft. Faste dag. Kl. 8 Prophetiernes Læsning; Døbeandets Indvielse; Litanie til alle Helgener; Høimesse.
- Søndagen** den 28de Mai. Den helligaands Sendelse. 1ste Pintsdag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 høitidelig Messe, efter hvilken Confirmationens Sakrament meddeles, derefter Prædiken. Kl. 10½ Levitmesse uden Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Esterm. høitidelig Vesperandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.
- Mandagen** den 29de Mai. 2den Pintsdag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 30. Ti., 31. O., 1. Juni Co., 2. F. 3. F. Octavdage.
- Torsdag** den 31de Mai, **Fredag** den 2den Juni og **Lørdag** den 3die Juni ere kirkelige Tapperdage, og derfor befalede Fastedage.
- Sogne dagsguds tjænst:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten Kl. 5—8. — Sct. Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Pladets Hovedcommissionær, Sr. Grosserer G. B. Lohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postkontotrer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 12.

Søndagen den 4de Juni.

1871.

Indhold: Oppositionen mod det vaticanske Conciliums dogmatiske Constitution om Kirken. — Kirkelige Esterretninger: Rom, Stalien, England, Kjøbenhavn.

Oppositionen mod det vaticanske Conciliums dogmatiske Constitution om Kirken.

(Sluttet).

Dog — det var egenlig ikke de i det Foregaaende paa historiske Forskninger grundede Indvendinger mod Conciliets Decret, der reiste den Storm mod samme, som i Baiern endog har tilveiebragt en Adresse til Regeringen, og i Østerrig lignende Udtalelser igjennem Pressen, hvori Statsmagten opfordres til at væge sig mod dette formentlige Forsøg fra Kirkens Side paa at gjøre en for Staten faretruende Mændighed gjældende. Hr. v. Döllinger var nemlig ikke bleven staaende ved de historiske Facta, som fremgik af Fortidens dogmatiske Stridigheder, men fremdrog tillige forskjellige Conflicter mellem Statsmagten og det middelalderlige Pavedømme, navnlig Gregor den VII.' (1073—1085) og Bonifacius VIII.' (1294—1303) Bestræbelser for at have Kirken en absolut Souverænetet, en afgjort Overlegenhed over den verdslige Fyrstemat; og det var paa dette Gebet, at den berømte Theologs historiske Forskninger især vandt Sympathi.

Sagen fik hermed i Samtidens Dine en stor politisk Betydning, og Politiken behersker jo i vor Tid alle andre Hensyn. Det følger imidlertid af sig selv, at det ingenlunde var i den absolute Fyrstemagts Interesse, at det store Publicum alarmeredes saa stærkt over Conciliets formentlig tilsigtede Oprettelse af et kirkeligt Enevælde. Thi det er noksom bekendt, hvad vor Tid i denne Retning onsker og venter af Fremtiden; og det er derfor en sølsom Modsigelse, at høre Folkfrihedens og Folkesuveranitetens begejstrede Advocater fordømme den middelalderlige Pavenmagts Kamp mod den daværende Fyrstemagts Forsøg paa at gjøre en strankeløs despotisk Enevoldsmagt gjældende! Denne sidste Bestræbelse var nemlig ligesaa uheldbringende for Folkfriheden, som for Kirkens Frihed og Uafhængighed; og en fordomsfri og upartisk Historiefribering har derfor stedse anerkjendt det som en sand Velgjerning af det guddommelige Forsyn, at den h. Stol i saadanne skabnesvangre Tider beklædtes af Mænd, der med ubøielig Standhaftighed tilbageviste disse tyranniske Overgreb, der, uden Modstand fra Kirkens Side, vilde have kastet Verden tilbage i et nyt Barbari, som maastee for lang Tid vilde have afbrudt Christendommens civiliserede Indvirkning paa den borgerlige Samfundsudvikling. Det maa nemlig med Hensyn til Middelalderens Tilstande vel mærkes, at den Ret, som Pavenmagten i saadanne Tilfælde forlangte Anerkjendelse for, var saavel i religiøs som i kirkeretlig Henseende begrundet i de daværende Forhold. Kirken var nemlig dengang kun een, og intet Mennefte havde derfor dengang nogen Forestilling om, at der kunde være, eller nogen Anelse om, at der nogensinde skulde blive flere Kirker, og fremstaae verdslige Souveræner i det christnede Europa, der kunde hævde hidtil ukjendte retskraftige Indsigelser imod Kirkens Forpligtelse til, ligesaafuldt at paatale ethvert offentligt Brud paa den i Christendommen begrundede Retsorden, som den erkjendtes befoiet og forpligtet til at dømme og straffe det private Rivs Udsteielse. Det var i Middelalderen antaget for en i Christendommens Forhold til den christne Verden selvfølgelig

begrundet Troes sandhed, som den kirkelige Lovgivning derfor udtrykkelig forlangte anerkjendt — at alle Menneſker, altsaa ogsaa Kongerne i Henseende til Spørgsmaalet om Synd (ratione peccati) vare Pavens øverste Dom undergivne. Saa fremt altsaa en Fyrste i Henseende til Krig og Fred, eller den Naade, hvorpaa han behandlede sine Undersaatter, gjorde sig skyldig i svære Synder, krænkede en kristelig Fyrstes helligste Pligter, og gav sine Undersaatter aabenbar Forargelse, da erkjendtes Paven for ikke blot at være beføiet, men forpligtet til at formane og tilrettevise ham, og i Nødstilfælde ved kirkelige Censurer tvinge ham til at fjerne saadanne Forargelser. Forsaavidt gjorde altsaa Middelalderens Paver i Christendommens og Kirkens Navn Paastand paa at udøve en dømmende og magtende Magt i Fyrsternes og Folkenes timelige Anliggender; og hvo tør vel nægte, at denne Magt var i fuldkommen Overensstemmelse med Christendommens Ret, eller dens af det guddommelige Forsyn anordnede Bestemmelse — at gjøre Guds Rige og den evige Retfærdigheds Grundsætninger gjældende i Verdenslivet. Saa sandt nemlig Fyrsterne ere syndige Menneſker, som alle andre, følger det af sig selv, at, da de dengang alle hørte til Kirken, vare de ogsaa forpligtede til at bøie sig for dens Myndighed, ikke blot i reent aandelige Anliggender, men ogsaa i saadanne timelige Conflictter, der berørtes mere eller mindre af Religionens og Moralens Grundsætninger.

Enhver veed imidlertid, at hele dette Forhold imellem Kirken og Staten tilhører en langst forsvunden Fortid, og ikke kan tænkes nogenſinde paany at kunne bringes i Anvendelse. Thi, har det end, som Theorie og i Medfør af Christendommens Grundsætninger, i sig selv den samme forpligtende Skyldighed for katolske Fyrster og Lande, som det i Middelalderen havde for hele Christenheden, saa maatte dog nødvendig den ved Reformationen i flere Lande hidførte fyrstelige Absolutisme, eller Statsmagtens fuldkomne Emancipation fra Kirken, efterhaanden bevirke en væsenlig Forandring i hiint Forhold

og saa for de katholske Fyrsters Vedkommende*). Det maa imidlertid henstilles til ethvert tænkende Menneskes nærmere Overveielse, hvorvidt Verden har vundet Noget ved, at der ikke læn- gere gives et almindelig anerkjendt Tribunal, der i Medfør af en høiere, over alle Partier og stridende Interesser stillet Myndighed kan optræde maglende og dønnende under indtrædende politiske Conflicter, forebygge Krige og uretfærdige Overgreb fra de Mægtiges Side, og hævde de Svages og Forurettedes krænkede Rettigheder? Om det virkelig skulde være en Bindning for Civilisationen og den politisk-socialt Udvikling, at Ordningen af alle offentlige Forhold nu paa den ene Side, nemlig i Staternes Forhold til hverandre, er hjemfalden til Diplomaternes Bæddefrid om at overlifte hverandre, og paa den anden Side nemlig i de indre politiske Forhold, er givet til Parris for tilfældige Majoritetsbeslutninger?

At den foregionne Angst for en Fornælse af Gregor VII., Innocents III.' og Bonifacius VIII.' Bestræbelser for at begrundede hvad man har kaldt et universelt Theokratie, er blottet for al virkelig Grund, fremgaaer derfor noksom af den gennemgribende Omvæltning, som den kirkelige Adskillelse og den af samme tilveiebragte Modsatning mellem de katholske og protestantiske Magters politiske Grundsatninger og Interesser have hidført. Pavenes og Kirkens Indflydelse paa de katholske Landes politiske Forhold er unudelukkende betinget af de paagjæl-

*) Pavenes tidligere politiske Indflydelse og retslig begrundede Stilling ligesoverfor katholske Fyrster og Regeringer har, som en naturlig Følge af de ved Troesabstillelsen hidførte politiske Forhold, nu alt længe været indskrænket til en reen moralsk Indvirkning, ligesom Pavernes Myndighed, som den offentlige Rets Vogtere, allerede i de to sidste Aarhundreder før Reformationen var i kjendelig Aftagen, af den simple Grund, at de mere udviklede politiske Forhold (de paa Repræsentationsystemet begrundede Forfatninger og communale Corporationer) fra den Tid af danne en kraftig Modvægt mod Fyrsternes Vilkaarlighed.

dende Regeringsstyemers og de styrende Personers større eller mindre Agtelse for de høiere Love, hvis Hellighed Kirken og dens synlige Overhoved ved enhver Leilighed foreholde Fyrster og Folk. Men, efter som den politiske Agitation nu desuagtet paany har fremmanet dette saa ofte benyttede Skræmmebillede, har den h. Stol nylig fundet sig foranlediget til i en Skrivelse til de forskjellige europæiske Hoffer at berolige Fyrsterne og deres Ministere med Hensyn til de statsretlige Virkninger af Ufeilbarhedsdogmet.

Kan man nu ikke undre sig over, at den store Mængde af fordomsfulde og for den katolske Kirkes Anliggender ganske fremmede politiske Ordførere med Begjærighed have grebet denne Anledning til at give deres Animojitet mod Kirken Luft, da har man desto mere Grund til at forundre sig over den Mand, hvis Lærdom og videnskabelige Navnkundighed har bidraget saa meget til at gjøre hiin store Masse af Ularde og Halvlarde fikke i deres Sag, som meget godt tidligere vidste med sig selv, at de Intet vidste om den, men kun eftersnaktede de trivielle Ordgnderier om den, der indenfor en vis Kreds gjælde for utvivlsomme Sandheder, for aldeles ufeilbare Dogmer! Det er nemlig under den Discussion, som Hr. v. Dollingers Paastande have fremkaldt, stadig blevet foreholdt ham, at han tidligere har udtalt en ganske anden Opfattelse af de ovenfor omtalte historiske Kjendsgjerninger, baade Oldtidens og Middelalderens; ja man har endog leveret fuldstændige Gjendrivelser af hans senest udtale Meninger, som ordret ere uddragne af hans tidligere Skrifter, i hvilke han meget stærkt betoner den romerske Kirkes Primat ikke blot i Henseende til Kirkens Styrelse og Forfatning, men netop især i Henseende til Læren. Sa hans tidligere Ytringer om det sidste Punkt ere ofte saa stærke, at, om man end ikke just finder i dem en bestemt Udtalelse, der i Ord og Udtryk svarer til Conciliets Definition af den h. Stols Ufeilbarhed, saa kan man dog ikke andet end give hans Modstandere Ret i, at hans Ytringer i en lang Række af kirkehistoriske Skrifter stedse fremhave Kirkens

og Pavens dogmatiske Ufeilbarhed som fuldkommen eenstændige Betegnelser af den samme Ting. Naar han f. Ex. i sin Kirkehistorie i Afsnittet om „Paven som Kirkens øverste Lærer“ siger, „at den apostoliske Stols Domme i Troesfager ere uanstastelige, og at Enhver, som reiser Indsigelse imod dem, udelukker sig selv af Kirken,“ fremdeles, „at den romerske Kirke har den Roes, at den aldrig har været plettet af nogen Vranglære,“ samt, „at den, der ikke var anerkjendt af den h. Stol, befandt sig udenfor den katholske Kirke;“ og naar disse og en Mængde lignende Sætninger ere belagte med en Række nøiagtigt anførte historiske Vidnesbyrd: da følger det af sig selv, at alle de Selvomdiggelser, som man nu foreholder Hr. v. D. som saadanne — han har nemlig endnu ikke selv brudt Staven over sin videnskabelige Fortid — ene kunne have deres Grund i, at den berømte Lærde aldeles maa have opgivet sit tidligere kirkelige og videnskabelige Standpunkt. Men en saadan Forandring i en saadan Mands Anskuelser foregaaer ikke i Løbet af nogle Maaneder eller i et Par Aar; og vi skulle i det Følgende meddele Lærerne en kort Oversigt over adskillige literære Begivenheder, som aabne et Indblik i Udviklingen af denne Katastrofe, der har vakt saa stor Forargelse over hele den katholske Verden.

Allerede for ti Aar siden forbausede Hr. v. D. Samtiden ved Offenliggjørelsen af to i Münchens „Odeon“ holdte Foredrag (af 5. og 9. April 1861), hvori han drøftede Spørgsmaalet om den verdslige Pavemagt. Det ufordeelagtige Indtryk af denne hans gauffte umotiverede Otraden foranledigede ham til, nogle Maaneder efter i et særegent Skrivt*) at retfærdiggjøre sin Betragtning af dette Spørgsmaal, og formilde adskillige anstødelige Ytringer i hine Taler. Den almindelige Mening om hans kirkelige Sindelag var imidlertid dengang saa gunstig for ham, at Ingen tillagde enten hine Udtalelser eller nogle paafaldende Ytringer i en Forsamling af

*) „Kirche und Kirchen, Papstthum und Kirchenstat.“

Videnſkabsmænd i München i 1863 om Nationalitetens Betydning for den kirkelige Udvikling nogen beſtemt Tendents. Man vante ſig til at betragte ſaadaane Ting ſom Særheder, man vel havde ondt ved at forlige med denne ſtore Værdes i en lang Arrække hævdede kirkelige Standpunkt; men man ſatte ikke Wiſtanke om nogen videre Henſigt dermed. Større Opſigt vakte derimod hans Tale ved Univerſitetets Sørgefeſt over Kong Maximilian II. d. 30. Marts 1864. Denne Tale forargede i høi Grad mange af Hr. v. D.' tidligere Beundrere ved en ufordulgt Anbefaling af den Sætning, hvorved han nu aabenbart har ſkilt ſig fra Kirken, nemlig Videnskabens, navnlig den hiſtoriske Forſnings Krav paa at gjælde for den afgjørende Autoritet i alle kirkelige Spørgsmaal. „Religionen,“ hed det, „er jo ſelv Hiſtorie, og kan derfor kun forſtaaes og vurderes overensſtemmende med den hiſtoriske Forſnings Love.“ Denne Sætning omtales ſom en Grundauſtueſe, af hvis fremtidige Gjennemførelſe den afdøde Konge ventede en omfattende Union af alle chriſtelige Religionsſamfund, medens en tydſk Nationalkirke (d. e. en religiøs-kirkelig Sammenſmeltning af det katholſke og proteſtantiske Tydſkland) betragtes ſom den nærmest liggende og hiin ſtorartede Union forberedende Frugt af den hiſtoriske Videnskabs Afgjørelſe af alle kirkelige Stridspunkter.

Naar heller ikke diſſe Udtalelſer — der, hvad det kirkelige Foreningsproject angaaer, vare ligesaa uforenelige med Begrebet om en af Gud aabenbaret Religion, og den af Chriſtus ſtiftede Kirkes Beſtemmeſe til Frelſe for alle Menneſker, ſom en Samling af Nationalkirker er uforligelig med den almindelige Chriſtendoms og den katholſke Kirkes Idee —, naar heller ikke de vakte den almindelige Opſigt, ſom man ellers maatte vente, da laae udentvivel Grunden hertil i den Form, hvori diſſe Taler vare indklædte. Det var jo nemlig den afdøde bayerſke Konges Fremtids-Idealer, ſom Hr. v. D. blot nærmere udviklede, rigtignok ſom Lovtaler over hans velmeente Religionspolitik, men dog uden beſtemt at paatrykke denne ſit eget

Stempel*). Saaledes hengik endnu et Par Aar under Samtidens almindelige Forbauselse over den Forandring, der syntes at være foregaaet med denne af Kirken tidligere saa høit fortjente Videnskabsmands theologiske Standpunkt; men hans Anseelse var endnu saa stor, at Ingen vovede offentlig at mistænkeliggjøre hans kirkelige Sindelag. Det var kun almindelig bekjendt, at han i flere Aar var bleven mere og mere inddragen i den bayerske Regerings antiromerske eller specifikt tyske Kirkepolitik, og at han stod i et intimt Forhold til den preussiskfiindede Fyrst Hohenlohe, der d. 1. Januar 1867 blev bayersk Førsteminister. Man tillagde med Grund Hr. v. D. en væsentlig Indflydelse paa denne Statsmands hele Holdning og Foretagender i kirkelig Retning, navnlig hans Circulardepeche til alle katholske Regeringer af 9. April 1869, og de fem Spørgsmaal, som han kort efter, i Anledning af det bebudede almindelige Concilium, forelagde de theologiske og juridiske Faculteter i München og Würzburg til Besvarelse.

Kort iforveien (10.—15. Marts s. A.) havde „Augsb. allg. Ztg.“ under Skjulet af den dybeste Anonymitet bragt de ogsaa i dette Blad i sin Tid omtalte berøgtede „Conciliums-Artikler“ for Lyset, hvilke nogen Tid efter udkom i en ny Bearbejdelse som et særegent Skrift. Kun Faa kunde dengang bekvemme sig til at troe, at Hr. v. D. havde en, om end kun indirecte, Andeel i en Polemik, der forud forkastede Conciliet's Competence, og fremstillede Primatet i dets hele historiske Udvikling som et Product af Anmasselser og Overgreb, eller som en sygelig Udvæxt paa Kirkelegemet. Men det har siden viist sig, at hiin dengang kun af Enkelte nærede Mistanke ikke var ugrundet. Hr. v. D.' nøie Forbindelse og Samvirken med det bayerske Udenrigsministerium blev nemlig stedse kjendeligere, og det kunde ikke undgaae de i Forholdene mere indviede Personer, at de ogsaa i dette Blad dengang omtalte saakaldte „Conciliums-

*) Hele denne Fremstilling henføres til en fortrolig Meddelelse, som Kongen engang havde gjort Hr. v. D.

Breve," i hvilke „Augsb. allg. Btg.“ med en mærkværdig Hurtighed, efter Conciliets Aabning, stadig bragte Efterretninger om dets Forhandlinger, maatte være et Product af den nye bairiske Gesandt i Rom, Grev Taufkirchens noie Forbindelse med Hr. v. D. igjennem dennes intime, i Rom sig opholdende, Ven Lord Acton. Biskof har Hr. v. D. heller ikke vedkjendt sig denne ligeledes anonyme Række af Breve, ligesom hans Navn ogsaa fattedes paa Titelbladet af de „Overveielser“, han nogle Uger før Conciliets Aabning (October 1869) offentliggjorde, i den Hensigt at paavirke Biskoppernes Stemning; men den gaadefulde Lærde skulde snart selv bringe lys i hele dette Bæv af kirkepolitiske Intriger. Den af et stort Antal Biskopper indgivne saakaldte „Ufeilbarhedsadresse“ bragte nemlig tilsidst Bageret til at løbe over for Hr. v. D., idet han endelig tilsendte det ovennævnte Blad en med sit Navn understreven Erklæring (af 19. Jan. 1870), hvoraf hans i det mindste indirecte Andeel*) i alle dette Organs forommeldte polemiske Artikler tydelig fremgik. Den berømte Kirkehistoriker har siden vedblevet med stedse større Bitterhed at forsvare sin Hoidning, og hans endelige Svar paa Erkebiskoppen af Münchens sidste Opfordring af 3. April d. A. (s. f. Nr. S. 174) har indtil videre afbrudt alle Forsøg paa at tilveiebringe en Forsoning.

Det „hæretiske Troesprincip,“ hvori det ærkebiskoppelige Excommunicationsdecret begrunder sin Nødvendighed, bestaaer, som enhver tænkende Læser af denne vor Fremstilling

*) Vi mene hermed, at Hr. v. D. vel ikke i sædvanlig Forstand selv personlig har ført Pennen i denne vidtløftige Discussion, men at han har inspireret de paagjældende med hans Læsegang fortrolige Forfattere. Man vil tillige i Henhold til det Foregaaende erkjende vor tidligere Berettigelse til (i dette Blads Nr. 26. Dec. 1869) ikke at troe det dengang opdukkende Rygte om hans Andeel i en Literatur, som han ikke med sit Navn vedkjendte sig; og vor Pietet for denne ualmindelige Mand har siden afholdt os fra at berøre hans Forhold til denne Sag, saalænge der endnu kunde være Grund til at ansee det for unødvendigt.

vil have bemærket, i den af Hr. v. D. haardnakket forfægtede Paastand, at der tilkommer den historiske Forskning den sidste afgjørende Dom over Guldigheden af alle kirkelige Udtalelser. Dette er nemlig det Samme som en Forkastelse af Kirkens guddommelige Væremyndighed, der vilde gøre al katolsk Sandhed tvivlsom, ved at fornægte de overnaturlige Kræfter, som lede hele den kirkelige Udvikling. Det er tilvisse ubegribeligt, at en saa klar og skarpsindig Mand, som Hr. v. D., kan være blind for denne Paastands Forhold til det katolske Troesprincip, saavel som for det endnu besynderligere Forhold, hvori denne Paastand stiller ham til hans egen hele Fortid. Hans omfattende kirkehistoriske Videnskab har i mere end en heel Menneftaalder givet et ganske modsat Resultat! Nu forkaster han paa eengang i Videnskabens Navn Alt hvad han tidligere har lært sine talrige Disciple om Identiteten af Kirkens og dens af Christus beskikkede og ved overnaturlig Bistand ledede Overhoveds dogmatiske Ufeilbarhed. Her staaer altsaa Videnskab mod Videnskab, og hiin Paastand er altsaa det meest flaaende Beviis, der kan leveres for, at Videnskab ikke kan være den høieste dømmende Instants i nogetsomhelst Religionens inderste Væsen berørende Spørgsmaal. Urimeligheden bliver end yderligere paafaldende ved den Omstændighed, at den, som i dette Spørgsmaal stiller sig i Modfætning til hele Kirkens Afgjørelse af samme, aabenbart og ipso facto forlanger hele Christenhedens Tro paa sin egen personlige Ufeilbarhed, medens Paven, hvis Ufeilbarhed forkastes, kun forsaavidt, som han er den lærende Kirkes høieste Organ, og med Henviisning til dens Stifters Forjættelser om en stedsevarende overnaturlig Bistand, gjør Krav paa dette Prærogativ; thi Pavens Ufeilbarhed er kun og har aldrig gjældt for andet, end for den under de sædvanlige kirkelige Forhold praktisk anvendelige Form for Kirkens ufeilbare Dom i Troesfager.

At dette forholder sig saaledes, fremgaaer tydeligt af alle de Ovationer, som Hr. v. D. nu for Tiden er Gjenstand for.

Den vantro og mod den katholske Kirke og dens Lære fjendtlig stemte Deel af Verden er nemlig skarpsindig nok til at see, hvad man maaskee endnu tør haabe, at Hr. v. D. har overseet — at det „hæretiske Troesprincip,“ han nylig har opstillet, er aldeles uforgelig og ogsaa med de almindelige Conciliers Ufeilbarhed; og det er jo netop Kirkens Ufeilbarhed, mod hvilken alle den nærværende Tids Angrebsvaaben ere rettede. Man vil for enhver Priis fortrænge Troen paa det Overnaturlige fra den menneskelige Tilværelse, og gjøre det „Naturlige og Menneskelige“ til de eneraadende Factorer i Samfundslivet, medens hele dette Spørgsmaals rette Forstaaelse for enhver virkelig Katholik er begrundet i Troen paa den Helligaands oplysende og veiledende Bistand. Det er Troen, og ikke Videnskaben, som løser denne og alle andre Gaader paa det overnaturlige Livs Enemærker; thi hvad enten man taler om Havens eller Conciliets Ufeilbarhed, da føres begge Dele tilbage til den Helligaand, til den evige Sandheds ufeilbare Talsmand og Tolk. Han vidner om Christus (Joh. 15, 26. 27), alt som Tider og Omstændigheder kræve det, snart igjennem Kirkens Overhoved, snart igjennem hele den lærende Kirke.

Medens saaledes al Misforstaaelse forsvinder, og al Uenighed og Modsigelse forstummer ligeoverfor den Tro, der er uadstikkelig fra Begrebet om aabenbarede Sandhed — at Gud umulig kan tillade, at Kirken fører Verden i Vildfarelse, vil derimod Videnskaben indtil Verdens Ende vedblive at forsøgte afvigende Meninger om alle Problemer i Tankens Rige, og derfor ogsaa i mange Tilfælde disputere for og imod om, hvad der virkelig har været historiske Kjendsgjerninger, samt om disses sande Betydning for Eftertiden. Stiftsprovst Döllinger fra Aarene 1861—1871 staaer her imod Döllinger fra 1830—1860; og Conciliets Theologer, der, om de end i det Hele ikke kunne kaldes hans Jevnbyrdige i omfattende kirkehistorisk Værdom, have naturligvis ikke mindre grundigt og samvittighedsfuldt undersøgt de omtvistede historiske Spørgsmaal, og ere komne til det samme Resultat som den tidligere Döl-

linger — at hele Fortidens Overlevering og alle Aarhundreders Tro bekræfte hvad Kirken her igjennem sit af dens himmelske Overhoved besfikkede Organ høitidelig har erklæret. Al Tvivl og Forargelse overvindes i denne Sag af Forvisningen om, at ikke Videnskaben, men Kirken og dens Tro har Guds fikre Forjættelse om Ufeilbarhed og Uforgængelighed!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Mange see for nærværende Tid med en vis Betyrning hen til Rom, og kunne ikke undertrykke en hemmelig Frygt for den h. Faders endelige Skæbne; og man kan vistnok ikke uden Engstelse see Begivenhedernes Udvikling imøde, ihvordel Herrens Ord saavel som en mere end attenhundredaarig Historie skulde berolige os og forjage alle Betyrninger. Kaste vi nemlig et Blik paa alle de Volds handlinger, der siden det 5 Aarhundrede ere forøvede mod Rom, saa kunne vi constatere følgende Tilfælde, i hvilke Roms og den h. Stols Undergang for menneftelige Dine syntes utvivlsom.

3 Aaret 409 under Pave Innocents I. hærge des og plyndredes Rom af Gothenes Konge Alarich. — 3 Aaret 455 blev Rom under Pave Leo I. erobret og plyndret af Vandalerne Konge Genserich, og i Aaret 466 under Pave Hilarius indtaget og plyndret af den vandaliske Konge Ricimer. — 476 under Pave Simplicius blev Rom erobret af Herulernes Konge Odoacer. 3 Aaret 536 blev det beleiret og stormet af den østromerste (græske) Feltherre Belisar, og 546 under Pave Vigilius erobret og plyndret af Gothekongen Totilas. — Aar 555 blev det under Pave Pelagius beleiret og indtaget af den østromerste Feltherre Marses. — 3 Aaret 847 erobredes Rom under Pave Leo IV. af Saracenerne, der plyndrede Vaticanet. — Aar 887 indtoges Rom under Pave Gregor V. af Usurpatoren Crescentius, der holdt Paven 11 Aar i Fangenskab i Castel St. Angelo. — 3 Aaret 1084 blev Pave Gregor VII. i Castellat St. Angelo (Engelsborg) beleiret af Kaiser Henrik IV. — Aar 1347 under Pave Clemens VI. indtog Cola di

Rienzi Rom, og erklærede det for en Republik, og 1453 under Pave Nicolaus V. erklærede atter et oprørsk Parti i Rom det for en Republik med Stephan Brocari som Præsident. — I Aaret 1527 blev Pave Clemens VII. i sex Maaneder belejret i St. Angelo, og Rom stormet og plyndret af de keiserlige Tropper. Aar 1796 blev Kirkestaten under Pave Pius VI. af Franskmændene erklæret for en romersk Republik, og Paven ført i Fangenskab til Frankrig. — I Aaret 1809 blev Rom af Napoleon I. indlemmet i det franske Kaiserrige, og Pave Pius VII. ført i Fangenskab til Savona, hvorfra han siden bragtes til Fontainebleau; men efter en flereaarig Række af svære Prøvelser og Trængsler holdt han d. 24. Mai 1814 atter under sit Folks Jubel sit Indtog i Rom, og erholdt i det følgende Aar alle sine Lande tilbage. — Aar 1848 blev Rom paany et Bytte for Mazzinis, Garibaldi's og Conforters republicanke Projecter, og Pius IX. maatte flygte til Gaëta. Og nu, i Aaret 1870 er Rom erobret af Kong Victor Emmanuel, der i otte Maaneder har holdt Paven fangen i hans egen Hovedstad. — Ikke mindre end 32 Paven have lidt Martyrdøden, og siden det 5 Aarhundrede har Rom altsaa ikke mindre end 17 Gange været i Hjendehaand, men er efter længere eller kortere Tids Afbrydelse atter kommen i Pavernes Besiddelse. Alle disse Hjendegjæringer fortjene i vor Tid at ihukommes af alle dem, der fristes til at lade Modet synke, som Opmuntringer til ikke at forsvage, men holde ved i Forbøn og Opoffrelser for den h. Faders og Kirkens Sag.

— Fra England indløb d. 3. Mai en Kamppeadresse til den h. Fader, der havde ikke mindre end 504,522 Under-skrifter. Denne Adresse er ret egenlig udgaaet fra Massen af den katolske Befolkning i England, og udtaler sig — ligesom den i vort Nr. 10 omtalte, der mere repræsenterede Adelen og de høiere Kredse af Samfundet — med stor Alvor og Bestemthed for Gjenoprettelsen af Pavens verdslige Magt, og lover at ville virke for denne med alle de Midler, som Samvittigheden og Giren tillade. — De siden d. 20. Septemb. den h. Fader tilfillede Hengivenhedsadresser skulle ialt have 5 til 6 Millioner Underskrifter.

— D. 25. April modtog den h. Fader en Deputation fra Steiermark i en høitidelig Audients, omgivet af 6 Cardinaler og flere Prælater. Fyrstbiskoppen af Seckau, Dr. Zwergger, fore-læste en latinisk Adresse, der var undertegnet af 149,625 Personer i hans Diocæs, og overrakte efter Oplæsningen den sinag-

fuldt udstyrede Adresse til Paven, Herefter oplaste Grevinde Anna v. Avernas en anden, i det italienske Sprog affattet Adresse fra en Forening af Damer i Graz, og overrakte samme ligeledes til den h. Fader. Paven besvarede begge Addresserne i det italienske Sprog, og takkede Deputationerne med rørt Hjerte for dette Beviis paa de østerrigske Katholikers Kjærlighed og Deeltagelse. Han stjænkede ved Afskeden ethvert Medlem af Deputationerne en Erindringsmedaille af Sølv, efterat han havde sluttet sin Tiltale med den apostoliske Betsignelse.

Italien. Den saakaldte „Forening af Italiens Ungdom,“ ogsaa kaldet „St. Petersforeningen,“ som tæller 170.000 over hele Italien adspredte Medlemmer, der saagodt-som alle tilhøre de intelligente Classer af Samfundet, og til hvilken efterhaanden en betydelig Deel ældre Mand have sluttet sig, indgav allerede i Begyndelsen af Wiarts en Adresse til Kongen, hvori den protesterede mod Revolutionens Forfølgelsessystem mod de religiøse Ordener og navnlig mod Jesuiterne, idet den tillige advarede Kongen mod hiint Enstemms Planer mod Kongedømmet. Foreningens Generalpræsident har senere fra Bologna i Italiens katholske Blade udsendt en Opfordring til, saavidt Omstændighederne tillade det, paa en glimrende Maade at fejre Pius IX.' 25aarige Pavejubilæum. Foreningen venter, at, ihvorvel de nærværende Forhold i Rom og den sørgelige Tilstand i Frankrig ikke tillade Gjennemførelsen af det for disse Begivenheder foreslaaede Program, den katholske Christenhed allevegne i Verden vil gjøre Alt, for i Anledning af denne i Kirkens lange Historie ganske enestaaende Dag at bevise Kirkens Overhoved sin trofaste Hengivenhed paa en Maade, som det fremmede Voldsherredømme ikke er istand til at forhindre.

England. Om den i vort Nr. 10. S. 155 omtalte unge Hertug af Norfolk meddeles „Genfer-Corresp.“ følgende interessante Notitser. Hertugen tilhører en af de ældste og meest ansete Familier i England, og indtager en udmærket Stilling i Samfundet ikke mindre ved sin høie Rang, som arvelig Stormarschal ved det engelske Hof, og ved sine Besiddelser, end ved de historiske Erindringer, som knytte sig til hans Forfædre. Det gamle Slot Arundel, der i det 11 Aarhundrede var en stærk Fæstning, tilhører hans Familie, de tidligere Grever af Arundel. I Katholikernes Erindring indtager navnlig Grev Philip af Arundel den første Plads; han maatte nemlig under Dronning Elisabeths Regering bøde for sin Vedhængenhed ved den gamle

Tro med 15 Aars Fangenskab i Tower og en langsom og kvalfuld Død. Han led de stræffeliggste Pinsler med en saa beundringsværdig Standhaftighed, at Hellighedens Glands omgiver hans Minde. Den nuværende Hertug er kun 24 Aar gammel. Han mistede allerede i sit 13 Aar sin Fader, der ved sin udstømmelige Gæmtilhed og Iver for at fremme ethvert katholisk Anliggende har ydet Kirken uforglemmelige Tjenester; og hans tidlige Død beklagedes derfor meget af alle Englands Katholiker. Hans Enke, en Søster til den nuværende engelske Gesandt i Versailles, Lord Lyons, og et sandt Mønster paa en christelig Kvinde, opdrog sin Søn i de Grundsætninger, som havde besjælet hans Fader, og hun har nu den Glæde at see ham træde i dennes Fodspor, thi han kan allerede, uagtet sit Ungdom, glæde sig ved alle sine Troesbrodres Tillid og Høiagtelse. En yngre Broder ledsagede ham paa Reisen til Rom, og hans to Søstre have, med Forjagelse af den glimrende Stilling, som Verdenslivet lovede dem, indviet sig til at tjene Gud og Kirken i Ordensstanden. Den ældste er Cameliterinde i et Kloster i Paris, i hvilket hun har udholdt alle Beleiringens og Borgkrigenes Trængsler; hun ansaae det for en uærdig Feighed, i Nødens Tid at forlade sine Ordenssøstre. Den Yngste, som kun er 19 Aar gammel, virker blandt den h. Vincents af Pauls Døtre i disses Ordenshuus i London — der ligger i Nærheden af hendes Families Palais — for fattige Børns Opdragelse og Underviisning. Det er denne Familie, hvis Hoved nylig begav sig til Rom, omgivet af de meest ansete katholske Mænd i England.

Kjøbenhavn. Overalt i den katholske Christenhed i alle Verdensdele gjøres nu storartede Forberedelser for Høitideligholdelsen af Pius IX.' 25aarige Pavejubilaum. Denne i Kirkens lange Historie enestaaende Dag vil her i Danmark, og formodentlig ogsaa paa de fleste andre Steder, udenfor Kirken blive fejret ikke Dagen for den h. Faders Udvalgelse, d. 16. Juni, men paa hans Kroningsdag d. 21. Juni. Vi haabe, at Kjøbenhavns katholske Menighed ikke vil staae tilbage for andre Steders, i Henseende til Tilkjendegivelsen af deres Hengivenhed for Kirkens ærværdige Overhoved.

Vi undlade ikke at henlede Opmærksomheden paa, at der i disse Dage circulerer en Indbydelse til alle herbørende Katholiker til, i Antebning af den h. **Faders Jubilæum**, at deeltage i en festlig Sammenkomst Aftenen d. 21. Juni. Forretningen maa være sluttet Søndagen d. 11. Juni, paa hvilken Listen inden dens Slutning vil blive fremlagt i **Kirkebygningens Forsamlingsværelse**.

Rettelse t. Nr. 11.

S. 164. L. 18 overlevende. Læs: overleverede.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 4de Juni. Den allerhelligste Treenheds Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Festandagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 5. M. Bonifacius, Biskop og Martyr, Apostel for Tydskland. 6. Ti. Norbertus, Biskop og Ordensstifter. 7. O. Gregor VII., Pave; Kl. 8½ Messer for Ansgariusforeningens Medlemmer.
- Torsdagen** den 8de Juni. Christi Legemsfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 10 heitidelig Procession og Levitmesse. Aften Kl. 8 Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. — 9. F., 10. L. Octavdag.
- Fredag** og Lørdag Aften Kl. 8 Andagt til det allerh. Sacrament.
- Søndagen** den 11te Juni. 2den Sondag efter Pünse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 8 Aften Andagt til det allerhelligste Sacrament med Prædiken. Ogaa paa de følgende fire Aftener holdes høitidelig Andagt til det allerhelligste Sacrament, og sidste Aften, den 13. Juni, slutes den festlige Octav af Christi Legemsfest med Prædiken og Procession. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse med Prædiken. — 12. M. Jobanus af St. Facundus, Bisk. 13. Ti. Antonius af Padua, Bisk. 14. O. Basilius den Store, Biskop og Kirkefæder. 15. O. Octav af Christi Legemsfest. 16. F. Jesu Hjertefest (fejres offentlig førstkomende Søndag). 17. L. Ferdinand III., Konge af Spanien, Bisk.
- Fredagen** den 16de Juni Kl. 10 Form. holdes i Anledning af den h. Faders Pave-Jubilæum en høitidelig Levitmesse; og Kl. 8 Aften holdes festlig Aften-Andagt med Prædiken og Te Deum.

Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N° 13.

Søndagen den 18de Juni.

1871.

Indhold: Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Altteres h. Sacrament om Fornuftens Fordringer. — Adresse til den h. Fader fra de katholske Menigheder i Danmark. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Frankrig.

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Altteres h. Sacrament og Fornuftens Fordringer.

(Slutning af den med Nr. 10 afbrudte Artikel.)

Da Omstændighederne nødte os til at opsætte Afslutningen af den ovenfor betegnede Artikel, for at vinde Plads for et andet Stof, som Diebliffet krævede, have vi fundet det passende, med Fuldendelsen af den historiske Fremstilling, at forandre Doverskriften, eftersom de her følgende Slutningsbemærkninger ikke staae i nogen videre indvortes Forbindelse med det Foregaaende.

I.

Enhver sand Christen troer urokkeligt og fast hvad han med Sikkerhed veed, at Herren har sagt; hvorimod den som er svag i Troen ofte mener at være en stærk Mand, naar han tvivler om Alt hvad hans Forstand ikke kan fatte. Nu ere vel Herrens Ord i Skriften om hans virkelige og legemlige Nærværelse i Altrets Sakrament saa tydelige, som det med Billighed kan forlanges; men saadanne Menneſker vilſe alligevel

ikke lade dem gjælde, fordi deres Indhold forekommer dem fornuftstridigt. Dog — vi agte her ikke at tale om Bantroen i Almindelighed, men tværtimod om en højst besynderlig Inconsequent's i en stor Mængde Troendes Opfattelse af Væren om Brødet's og Vinens Forvandling til Christi Vegeme og Blod. Alle troende Christne udenfor den catholske Kirke — vi mene hermed alle dem, som troe paa Virkeligheden af de overnaturlige Kjendsgjerninger, hvori den christelige Aabenbarings Troværdighed er begrundet — Alle disse anerkjende Sandheden af de evangeliske Beretninger om de Undergjerninger, hvormed Herren bevidnede sin guddommelige Sendelse, eller om alle de øvrige Under, der ere uadskilte fra Kirkens Grundlæggelse; men de ere ikke desto mindre enige om at erklære det blivende Under, hvorved Christus efter sin Dødtgang fra Verden indtil Tidernes Ende bevarer og styrker Troen paa sin virkelige Nærværelse i sin Menighed, for en fornuftstridig Umulighed. Men de Indvendinger, man sædvanlig hører, beroe paa en Misforstaaelse, der atter har sin Grund i en saa fuldstændig Mis kjendelse af det, som maa kaldes Livet og Aanden i Herrens Ord (Joh. 6, 63) og Kjernepunktet i Kirkens Lære herom, at vi maaskee tør hoabe ved den her følgende Fremstilling at kunne godtgjøre det Urimeelige i samme.

Hiin afgjorte Forkastelsesdom fremtræder i en dobbelt Skikkelse. Philosophiens heilærde Tempelvogtere erklære det for en Absurditet, at antage, at der kan foregaae en Væsens forvandling med en Gjenstand, uden at denne Forvandling indvirker paa den ydre Skikkelse eller de tilfældige naturlige Egenskaber, som i dens tidligere Tilstand klæbde ved den paagjældende Ting. Denne skarpsindige Bemærkning har vistnok sin fuldkomne Rigtighed i Naturlivets Sphære. I Naturvidenskabens (Chemien) har denne Sætning sin fuldkomne Rigtighed; men indenfor det overnaturlige Livs Omraade er dens Tankeløshed og Taabelighed isienjaldende. Thi der kan dog ikke tænkes noget for den naturlige Menneffeforstand ube-

gribeligere Under, end den nye Fødsel, hvorom Herren taler i Joh. 3, 3—8. Denne Fødsel af Vand og Aand, og den Tro, som betinger dens Indtræden og borger for Variigheden af dens Virkninger, fuldbyrder en Skilsmisse imellem Menneskene, der i Ordets fuldeste Betydning er begrundet i en fra samme uadskillelig Væsenforstjæl, der, naar man seer hen til de evige Følger, maa kaldes en Væsenforvandling eller en Forvandling af Menneskets aandelige Substant. Men denne substantielle Forvandling forbliver aldeles uden al Indflydelse paa den udvortes Menneskefikkelse, og kan derfor ikke blive Gjenstand for sandelig Sagtagelse. Menneskets Ansigt og hele øvrige Udseende forbliver efter dets Gjenfødelse det samme som det var før denne indre Væsenforvandling fandt Sted. Ganste paa samme Maade forholder det sig med Brodets Forvandling under det h. Messesoffer. Den Forvandling, som det guddommelige Ord her bevirker, er altsaa et reent i ndvortes Under, eller en Forvandling, der i de gamle Liturgier kaldes en Gjerning af den Helligaand (s. Nr. 10. S. 146); men hvad den Helligaand virker, undrager sig al sandelig Undersøgelse og Sagtagelse. Den sidste Garantie for Sandheden i denne som i enhver anden Deel af den christelige Troeslære er derfor hverken physiske Kjendemerker eller Forstandsbeviser, men ene og udelukkende Troen og det troende Menneskes indre Erfaring om dens Virkninger, thi det Overnaturlige og Underfulde er vel hævet over al den naturlige Sagtagelses og Erfjendelses Omraade, men er saa langt fra at stride imod Fornuftens Fordringer, at tvertimod alle Indvendinger af den her omtalte Bestaendighed fra den af den overnaturlige Tro gjennemtrængte Fornufts Standpunkt maa kaldes fornuftsstridige, og derfor aldeles uberettigede og intetfigende.

Det samme gjælder om den anden Skikkelse, hvori hiin totale Misforstaaelse og Misfjendelse af denne Læres inderste Væsen og aandelige Gehalt fremtræder. Det er her ikke Philosophien, men den nøgterne prosaiske Menneskeforstand i mennes allerpopulæreste Skikkelse, der i saa og syndige Ord affær-

diger det Dogme, hvorm den katholske Kirkes hele Cultus i alle Aarhuudreder har bevæget sig, og som har været Gjenstand for de dybsindigste Forskninger og fromme Betragtninger af Mænd, som med Sandhed kunne kaldes Konger i Tankens Rige og fuldendte Mønstre paa dyristelig Fromhed og Dyd. Man undseer sig ikke ved at fremstille disse Mænd som overspændte Sværmere, over hvis Mangel paa Tænkeevne Hvermand i vor oplyste Tid kan sidde tildoms! Man indbilder nemlig sig selv og Andre, at den katholske Religion lærer sine Bekjendere, at Christi Legeme, ligesom udstykket i Partikler og som et sandfælt, eller materielt og dødt Stof, ved Forvandlingen bliver nærværende i de enkelte Hostier som uddeles, saavelsom i Kalken, uagtet dog den simple sandfæltige Sagttagelse maa overbevise Enhver om, at „Brød og Viin vedbliver at være Brød og Viin“. Man kalder derfor Forvandlingen for „en Absurditet eller utænkkelig Urimelighed, som intet fornuftigt Menneske kan troe paa,“ og den katholske Forestilling om Christi Nærværelse i Sacramentet skildres som en ubegribelig grov Overtro paa en trolddomsagtig Virkning af Consecrationsordene, medens man i høie Toner anpriser de foregionne mere aandelige Opfattelser, som Reformatorerne have anbefalet.

Misforstaaelsen ligger her i en høist befunderlig Ombytning eller Forveksling af det Standpunkt, hvorpaa Sagen fra begge Sider opfattes og betragtes. Man beskylder den katholske Kirke for i dette Punkt, som i saa meget Andet, at hylde en cras udvortes Opfattelse af hvad der maa forståes og behandles aandeligt, og mærker slet ikke, at den katholske Betragtning af Sacramentet netop nedlægger den kraftigste Protest mod enhver kjødelig Misforstaaelse af hvad der ene kan forståes, naar det tages og behandles aandeligt. Det er nemlig aabenbart, at man fra den modsatte Side har løbet sig saa fast i Forestillingen om Umuligheden af, at Christus kan være legemlig nærværende under de sacramentale Skikkelser, fordi disse i materiel eller legemlig Henseende og for den sandfæltige Sagttagelse vedblive at være hvad de vare tilforn. Man gjør

den udvortes Sandhed til den afgjørende Maalestof og Prøvesteen for hvad der i Mandens Verden maa kaldes Mulighed eller Umulighed; man underlægger den katholske Forestillingsmaade, sig selv ubevidst, den traditionelt forplantede og i Bevidstheden fastgroede Fordom om den absolute Nødvendighed af, at Brød og Vin efter Forvandlingen vedblive at være hvad de ere, og finder det desaarfag fornuftstridigt at troe, at Christi virkelige (man mener hans physiske) Legeme kan være, som man udtrykker sig, tilstede „i med og under Brødet“! Hvad dette sidste angaaer, da ere vi aldeles enige med vore Modstandere om det Overtroiske og Urimelige i denne — netop deres egen — grove Misforstaaelse*), der tydelig nok røber den mislige Hemmelighed, at Brød og Vin trods al Tale om Jesu fandt Legeme i Sacramentet betragtes som det egentlig Reelle, hvilket det gjælder om at holde fast ved, medens man overlader Enhver at danne sig en til hans Fornødenheder svarende Forestilling om den Maade, hvorpaa Herren maa tænkes nærværende! Vi tænke naturligviis hermed nærmest paa den lutheriske Forestilling herom og bemærke blot, at den er i sig selv uforstaaelig og selvmodsigende, at den ikke bringer mindste Klarhed i Vanskeligheden ved at forlige det Vidunderlige og Hemmelighedsfulde med den menneskelige Fornufts og Eftertankes Trang til at klare sig den indre Sammenhæng i det, som Troen lærer.

Naar vi ovenfor have sagt, at den katholske Tro indeholder den bestemteste Protest mod enhver Sammenblanding af det Uandelige og Rjodelige, da skulle vi i Korthed retfærdiggjøre denne Ptring med en kort Udvikling af den Betydning, den forbinder med Udtrykket „Forvandling“ eller af den Maade, hvorpaa den opfatter Virkningen af Consecrationen.

*) Christi forklarede eller aandelige Legemes sacramentale Forening med Brød og Vin er nemlig ligesaa umulig som en Sammenblanding af hans physiske Legeme med et skabt legemligt Stof. Vi henwise i denne Henseende til Nr. 8. S. 122—123.

Det, hvorom Alt først og sidst her gjælder, er jo den virkelige Nærværelse af det hele og levende Gndmenneske Jesus Christus som det evige og derfor vedvarende Offer for Verdens Synder. Men Ingen, som for Alvor kalder sig en Christen vil benægte Guldigheden af denne Opfattelse af Herrens Forjættelse om altid at ville være nærværende i sin Kirke (Matth. 18, 20. 28, 20. Joh. 14, 21. 23). Christus taler nemlig i disse og alle lignende Ord ikke om sin guddommelige Allestedsnærværelse i Almindelighed, men om sin Nærværelse som Forløser og Forsoner. Naar han da i denne Egenkab lover sine Troende, at han efter sin Vortgang fra denne Verden vil tage Bolig iblandt dem, og, idet han forjætter dem sin Aands blivende Nærværelse, henviser til Undergjerninger i Aandens indre og usynlige Verden, som skulde have langt mere omfattende, vedvarende og gennemgribende Virkninger, end de Undergjerninger, hvormed han under sin jordiske Aabenbarelse ikke blot stadfæstede sin guddommelige Sendelse, men netop forbillig betegnede hine alle Tider omfattende Virkninger af sin Forløsergjerning: da spørge vi medrette alle dem, som forarges over Troen paa Verdensforsonerens blivende Nærværelse i sin Kirke som Offeret for den ganste Verdens Synder (1 Joh. 2, 2.), om, hvad der vel, naar de for Alvor ville frigjøre deres Tankegang fra alle med Opdragelse og Bane indgroede Fordomme, her kan synes at stride imod den christelig oplyste og troende Fornuft, der i alle andre Henseender bøier sig for det guddommelige Ords Myndighed, og i andre Retninger ikke fornægter Troen paa det Overnaturlige og Underfulde?

Hvad vi først og fremmest her skulle fremhæve, er Maaden, hvorpaa den katholsk-christelige Tro tænker sig Herrens Nærværelse. I Mod sætning til alle carikerede Fremstillinger, ved hvilke man vedvarende forvirrer den store Mangdes sunde Sands, og hilder dens Dindomme i falske Forestillinger*),

*) Vi erindre navnlig her om den ovenfor omtalte Paadigtning om de Partikler af Herrens Legeme, som altsaa i en død Tilstand

lægger den katholske Kirkelære jo netop den største Vægt paa Nærværelsen af den levende Christus, der ikke blot som den almægtige, overalt levende og virkende Gud, men ogsaa som den altid i Himlen levende og forklarede Mennekesøn usynlig throner over sin Kirkes Altare, og heel og udeelt i denne levende Tilstand i Communionen meddeler sig til sine Troende. Han kommer uafsladelig, og tager Bolig ethvert Sted, hvor hans Komme paakaldes overensstemmende med Anordning og den Fuldmagt han har knyttet til det nye Testaments Præstedømme; og hans forklarede Legemes usynlige Nærværelse er knyttet til et synligt Tegn, fordi Zungen bedre, end den alene vise Gud, har vidst, at hans gudmenneskelige Nærværelse og det af samme betingede evige og derfor uafsladeligt gjentagne Tilbedelses, Taksigelses og Bønnens Sonoffer ikke paa anden Maade kunde erkjendes og fejres paa ethvert af de utallige Steder, hvor dette ublodige Offer fornyer alle Virkninger af det blodige Sonoffer, han eengang for alle kommende Tider bragte sin himmelske Fader paa Korset. Niemedet med Herrens sande og virkelige Nærværelse som Gud og Menneke med Sjæl og Blod og Legeme er altsaa, steds paa ny at fremstille og i aandelig Forstand at gjentage den Gjerning, hvorved han har forløst Verden og forligt Mennekeslægten med Gud. Thi den guddommelige Wiisdom vilde, at Mindet om den himmelske Kjærlighed, hvorved Herren elsker sin Menighed, i denne uden Ophør fortsatte Offerhandling skulde leve fra Slægt til Slægt, uden nogenfinde at tabe det Mindste af den Virkning, som hans Forsoningsdød paa Korset havde for de Faa, der dengang kunde være Vidne til den, og for hvem dens Virkninger vare nærværende og gribende i deres hele Omfang. Christus vilde ved Indstiftelsen af dette ublodige, paa ethvert Sted daglig gjentagne Offer forebygge, at Thukommelsen af hans Kjærlighed nogenfinde skulde blegne og forsvinde, saaledes som Mindet om alle

skulle være tilstede i Hostien. Denne Absurbitet kan som sagt netop med Føie tillægges den lutherste Forestillingsmaade.

andre Ting i Verden i Aarenes Løb er udfat for at fordunkles og forsvinde. Vor opstandne og himmelfarne Forløser vilde saaledes alle Dage boe midt iblandt sit Folk, og ved denne sin bestandige Nærværelse opfylde Propheternes idelig gjentagne Forjættelser om Guds stedsevarende Nærhed overalt hvor han paakaldes og tilbedes i Aand og Sandhed.

Disse Forjættelser ere alle opfyldte i det nye Testaments Alters hellige Hemmelighed. De bleve bestandig stærkere beto- nede og bestemtere udtalte, efterat Herligheden var vegen bort fra den gamle Pacts Helligdom, hvor Guds særegne Nærvæ- relse dog kun paa en usuldkommen og indskrænket Maade var kinttet til et enkelt Sted paa Jorden. Den forklarede Forløser er derimod efter sin Vortgang herfra nærværende i ethvert af de Gudshuse, der hvælve sig over hans sacramentale Tegeme, og den Tilbedelse, der i denne Skikkelse bringes ham, kalder den katholicke den Kirke Tilbedelse i Aand og Sandhed, hvori Fæde- ren har Velbehag (Joh. 4, 23. 24). Thi denne Gudstilbedelse fyldestgjør paa eengang Aandens høieste og reneste Forestillinger og Aensler om Guds usynlige Væsen, hvilke den christe- lige Aabenbaring stadfæster, og den tilfredsstiller tillige det menneskelige Væsens Trang til et bestemt Tegn, eller et af Gud selv givet Underpant paa, at Troen og Tilbedelsen ikke ligesom svæver i Luften, men virkelig befinder sig i det gud- dommelige Væsens styrkende og saliggjørende Nærhed. Kun den katholicke Tro og det af den fremgaaede, eller af den stable og udviklede Begreb om Guds Nærværelse gjør en Kirke- bygning til et virkeligt Guds Hus, til en Bolig for den i Sandhed nærværende Gud, og Alteret til et virkelig helligt og indviet Sted.

Adresse til den h. Fader fra de katholicke Menigheder i Danmark.

Helligste Fader!

„I en Tid, da vor. hellige Kirke alt længe har været stedt i en stedse vørende Kamp mod denne Verdens fjendtlige Magter, der efterhaanden have kundgjort en hidtil ukjendt indre Klarhed i Bevidstheden om sine ryggesløse Formaal, — i denne vor Tid føle ogsaa Dine trofaste Sønner og Døttre her i det høie Nord en hjertelig Trang til at forene sig med Dine øvrige aandelige Børn i alle Jordens Lande for at bevidne Dig, helligste Fader! de Følelser af barnlig Ærefrygt, Beundring og Taknemmelighed, som igjennem Dit berømmelige Pontificats lange Aarrække fra Dag til Dag have fastet stedse dybere Rodder i vore Hjerter.

Vore Ord ere vistnok ikke istand til at tolke den Glæde, vi føle ved at see Dig, helligste Fader! værdiget at kunne feire en Høitidsdag, som det ikke forundtes nogen anden blandt Dine ophøiede Forgængere end den h. Petrus at opleve. Heller ikke vil Nogen iblandt os have den Lykke at være Dienvidne til alle de Beviser paa trofast Kjærlighed, som paa denne skjønne, denne Kirkens og Pontificatets eneste Dag ville yde Dig en rig Trøst under al den Smerte, der for nærværende Tid opfylder Dit Faderhjerter. Men ikke desto mindre takke ogsaa vi Gud inderligen for Alt, hvad Han i Dig har skænket Kirken og Enhver af dens troende Børn — for det standhaftige Heltmod, hvormed Du i trangfelsesfulde Tider og under store Vanstueligheder har forsvaret Kirkens og det menneskelige Samfunds ukrænkeligste Rettigheder. Vi takke Gud for den Belsignelse, som Din Troes ubøielige Styrke, Din af Aarenes Magt usvælede Freidighed i Haabet har udbredt over vort eget indre Liv; vi takke Gud for den tillidsfulde Fortrøstning til Kirkens feirrige Udgang af dens Trangøler, som Dit heltemodige Martyrium har befæstet i vore Hjerter.

Ogsaa dine Sønner og Døttre i det fjerne Danmark ere levende gjennemtrængte af den Erkjendelse, at den Færstare af offentlige Ulykker, som i de tidst forløbne Aarhundreder har forstyrret Verdens Fred, og som samtidigt med og tiltrods for alle Fremskridt i Videnskab, Kunst og Industri er voget til et ildevarslende Overmaal, har sin dybeste Grund og sande Kilde i Ringcagt for

den guddommelige Autoritet, i det Affald fra Aandens og Troens Genhed, der har fortrængt den Myndighed fra det offentlige Livs Enemærker, som Kirkens usynlige Overhoved har sat til at vidne for Jordens Diagtige, ikke mindre end for hele det christne Folk, om hvad der er sandt, ret og tilladt for Gud.

Derfor kunne vi heller ikke, helligste Fader! her tilbageholde Udtalelsen af vor juldkomne Anerkjendelse af det hellige vaticanste Conciliums Forkastelsesdomme over de Grundvildfarelser, hvori hint Affald fra Retfærdighedens og Sandhedens uroffelige Grundlag har sit Udspring, saavel som af dette samme hellige Conciliums dogmatiske Formulering af den Sandhed, som altid har levet i de christelige Folks Bevidsthed, men hvis almindelige og ubetingede Anerkjendelse netop i vor af jordærvelig Tvedragt og Partiaand sønderrevne Tid vil være et mægtigt Skjold for den Enighed, hvoraf Kirken stedse har øst Kraft til at overvinde alle Verdens fjendtlige Magter.

Saa modtag da, helligste Fader! vor inderligste Tak for den utrættelige Aarvagenhed, hvormed Du nu i Fjerdedelen af et Aarhundrede har styret Petri Skib gennem Verdens oprørte Bølgegang, vor hjerteligste Tak for den ubøielige Standhaftighed og sjeldne Taalmodighed, hvormed Du har stridt og lidt for den Hjord, som vore Sjæles evige Overhyrde har kaldet Dig til at vogte. Modtag vore eenstemmige Ønsker om, at de Betsignelser, som vi daglig nedbede, og fornemmelig paa Din ypperstepræstelige Jubeldag foran Herrens Tabernakel med forhöiet Underlighed ville nedbede over Dig og alle Dine Idrætter, engang maa finde deres Fylde i den Retfærdighedens og Trofasthedens Vau, i den Fredens Palme, som hisset pryder den store Skare af Guds hellige Bidner i Himmelen! Sid den Dag, da Du fylder Petri Aar, maa bebude det snarlige Frembrud af en ny og lykkelig Fremtid for Kirken, vor h. Moder!

I barnlig Ærefrygt og dybeste Ydmyghed nedkastede for Dine Fødder, helligste Fader! bede vi Dig, som St. Ansgars trofaste Disciple, indstændigen om Din hellige apostoliske Betsignelse."

Denne med c. 600 à 700 Underfriuiter forsynede og i et smagfuldt udstyret Album indlagte Adresse, afgik, ledsaget af den her i Landet indsamlede Peterspenge, herfra d. 2. Juni til Cöln, og vil blive overrakt den h. Fader af den Deputation, som nogle Dage efter vilde tiltræde Reisen til Rom for at overbringe Ærkebiskestet Cölns Adresse.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Revolutionspartiet er utrættelig i Bevægelse for at sætte en Mængde Demonstrationer i Scene, som efter dets Lederes Beregning skulde tjene til paa den ene Side at animere og vedligeholde „den gode Stemning“ blandt dets Haandlangere, og paa den anden Side dupere og forknytte den overveieude bedre Deel af Befolkningen, som med taus Harmee maa finde sig i at være Vidne til, at de offentlige Myndigheder ikke blot taale, men aabenbart protegere disse Skandaler. En saadan Demonstration var med stor Larm udbasunet i Bladene og berammet at skulle finde Sted Søndagen d. 30. April. Der skulde paa denne Dag feires en Dobbelfest til Ære for Garibaldi og for Snigmorderen Ciceruacchio, hvortil alle communale Autoriteter havde tilsvagt deres Deeltagelse, og de høieste locale Regeringsautoriteter, Dhr. Gadda og Verti, privat givet deres Indvilgelse. Den første af disse Festligheder skulde feires ved Porta St. Pancrazio, hvor Garibaldi i Aaret 1849 vandt en forresten ubetydelig Seir over Franskmændene. Alt var forberedt for at gjøre Optoget saa imponant som muligt. Efter de behørige Taler og Sange skulde man dernæst med Musik og Faner begive sig til den nærliggende Villa Pamphili og ødelægge det Mindesmærke, som Fyrst Doria der har ladet opreise over de under Roms Beleiring i hint Aar faldne Franskmænd. Den anden Fest skulde feires paa Via Rippetti, hvor man vilde anbringe en Mindetavle med Indskrivt paa det Huus, hvor den berøgtede Snigmorder, Bogmanden Angelo Brunetti almindelig paa Grund af sin flydende Tunge kaldet Ciceruacchio, var født. Denne folkelige Notabilitet blev dengang af en østerrigsk Krigsret dømt fra Livet og skudt i Ravenna, fordi han blev overbevist om fra et Daghold at have skudt flere Geistlige.

Den første af disse Demonstrationer gjaldt altsaa Frankrig, den anden Østerrig. Man opbyder nemlig Alt for at forhaane begge disse Magter, som dog ere de eneste, hvis Vælselmskomst man hemmelig frygter for, skal forsturre det skamløse Spil man i det unge Italien nu saa lange har drevet med al politisk Ære og Vederhæftighed, med al offentlig og privat Ret. Det tog imidlertid en beklagelig Ende med de store Tillob, man havde gjort til Opførelsen af dette Spectakelstykke. Ministeriet i Florenz blev nemlig i det sidste Dieblit

overfaldet af en pludselig Angst for de mulige Følger af samme; thi da Politichefen, den fornavnte Hr. Berti, for en Sikkerheds Skyld telegrafisk forespurgte sig desangaaende, fik han ad samme Vei det uventede Svar, at han for enhver Priis maatte forhindre Udførelsen af hiin Plan, medens samtidig Regeringscommisfaires, Hr. Gadda gjordes ansvarlig for Ordrens Efterlevelse! Regeringen har nemlig aabenbart ikke blot faaet en Skræk i Livet for den almindelige Bevægelse i alle katholske Lande i Anledning af den h. Faders Jubilaum, men har navnlig særegen Grund til at frygte den Indflydelse, som den nærværende energiske og kirkeligindede franske Gesandt, Grev Harcourt, udøver paa den meest ansete og i det Hele den bedre Deel af den romerske Befolkning; thi man veed, at han besidder Hr. Thiers' fuldkomne Tillid, saavel som at den sidstnævnte Politiker altid har været en ivrig Modstander af den italienske Eenhed. Man synes altsaa at tage sig til Eftertanke, at Hr. Thiers nu er Chef for den franske Regering, ligesom man ogsaa er bleven ubehagelig overrasket ved flere storartede katholske Demonstrationer i Østerrig*), og har mærket de mulige Virkninger af det Tryk, som disse i et afgjørende Øieblik kunne udøve paa Regeringen. De fornavnte romerske Autoriteter maatte da see til at afhjøre deres politiske Haandlangeres Ælterhed ved at forelægge dem det Spørgemaal, om det var deres Alvor at vilde styrte Italien i Krig paa eengang baade med Frankrig og Østerrig? Det lykkes dem dog først at formaae disse gode Venner til at opgive deres Forehavende, ved at love dem, at de næste Aar paa denne Dag (30. April) skulde faae Lov til at fejre deres to skjønne Fester og ødelægge Monumentet paa Villa Pamphili, men at man denne Gang maatte lade det beroe med en stor Parade af Nationalgarden paa begge de nævnte Steder, for dog ikke reent at tabe al Ansæelse i Folkets Øine. Denne Opfattelse maa vistnok kaldes meget heldig; thi om et Aar? Vi troe, at inden den Tid vil det italienske Regimente i Rom forhaabentlig have Ende! Det er iøvrigt karakteristisk for den blandt Oprørspartiet herskende Stemning, at de Blade, der udstedte Opraabene til hine Demonstrationer stærkt betonedede, at

*) En Deputation fra den neder-østerrigske Folkeforening har saaledes nylig overbragt den h. Fader en Adresse, der var bedækket med mere end 800,000 Underskrifter.

den førstomtalte ikke var rettet mod Communeu i Paris, men mod Regeringen i Versailles!

— Efterat det romerske Municipality havde været saa heldigt med Anvendelsen af det af Regeringen forlangte feberstillende Middell at forebgge de ovenfor omtalte Skandaler af 30. April, tog Ministeriet Lanza-Bisconti-Sella Mod til sig og, forsogte at gaee videre i denne nye Retning ved, for nderligere at berolige Frankrig og Osterreich, med den storst mulige Pomp at celebrere den h. Faders Subilaeum! Man fandt, at en glimrende Belysning af Capitolium i Forening med stor Illumination, Fyrvarkeri og Kanonsalver etc. kunde vare et passende og vellnket Efterspil til den famose Garantilov, som Kamrene nylig havde vedtaget. Man meente navnlig, at Hr. v. Beust ikke vilde forsomme at gjore sit Bedste for at berolige Osterreichs Katholiker, naar han kunde melde dem, at nu var ikke blot Pavenes souverane Retligheder sikrede ved Garantiloven*), men hans aandelige Magt som hele Kirken Overhoved i den Grad anerkjendt af den italienske Regering, at denne med alle Beviser paa Urefrygt og Hoiagtelse vilde tage Deel i de Festligheder, hvormed alle Katholiker i hele Verden ville forherlige „Dies Petri“ (Petersdagen). Og saa den Stemning, der, trods de Frankrig nylig overgaaede store Ulykker, i dette Land giver sig Lust i alle Samfundsklasser, og navnlig i Massen af Landbefolkningen, meente man, vilde finde sig forsonet med den italienske Politik ved et saa rorende Syn! De italienske Ministre have i saa lang Tid spillet Herodes, at de til Uvexling nu fandt det betimeligt at give en Judas-Forestilling til Bedste. Alle sande Katholiker i Italien harmedes over Tanken om, at et saadant Judaskys skulde bydes den h. Fader paa hans Subilaeumsdag i hele Italiens Navn; og det har derfor vakt almindelig Glade, at denne overordenlige Fest for hele den katolske Jordkreds ikke vil blive formorket ved at see Boddelen tilsoie sit Offer en saa affhyelig Forhaanelse. Saavel den ita-

*) Under 15. Mai har den h. Fader i en Rundskrivelse til alle med den Romerske Kirke forenede Patriarcher, Primater, Erkebiskopper og Biskopper forkastet og tilbageviist disse hykkelige, med alle Begreber om politisk og moralsk Redelighed stridende Lovbestemmelser som atdeles usforligelige med hans Vardighed og Kirkens Velsard, samt dens baade i guddommelig og menneskelig Ret begrunde Uafhængighed og Selvstændighed.

lienske Regering, som den romerske Commune, der skulde udføre det storartede Festsprogram, havde nemlig denne gang gjort Regering uden Bort; thi Actionspartiet, navnlig Hr. Crispi, Fabrizi etc., der af Frygt for Frankrig vare saa søielige med Hensyn til d. 30. April, viste Regeringen ved denne Leilighed saa alvorligt Tander i de ultraradicale Blade, at den skyndsomst har maattet trække Scilene ind, og i sine officiose Organer beklage sig over, at man har tillagt den den Hensigt at festligholde den h. Faders Inbilæum — naagtet dens Forehavende var noksom bekjendt! Man seer, i hvilken Grad de italienske Statsmænd ere terroriserede af det Parti, som nu i en Række af Aar har arbejdet paa at ødelægge Kirken, for, naar dens sociale og politiske Indflydelse var lammet, da uden stor Vanskelighed at gøre det af med Kongedømmet og alt Andet, hvad der hidtil har gjældt for uantastelige Autoriteter i Verdenslivet! Hvilken Dømmelse for en kongelig Regering — at maatte lade sig sige af sine Tyranner fra Gaden, at det vilde klæde den latterligt, at festligholde Petersjubilæet og gjøre Stads af den katolske Religion!! Dette har den nu selv officielt bekjendt, og den har jaavel ved sit Forehavende som ved Dypgivelsen af det grundig prostitueret sit Hylteri og sin Feighed for al Verden!

— Den 13. Mai, den h. Faders Fødselsdag, feiredes i utallige mindre Kredse med stor Hjertelighed og Glæde, og de Kirker, hvor det Allerhelligste i Dagens Anledning var udstillet, især Ignaziuskirken, vare hele Dagen opfyldte af Andægtige. Den tilstundende Jubelheittid har iaar over hele Verden givet denne Dag en ganske særegen Betydning! Pius IX'. Besindende — han er nu indtraadt i sit 80. Aar — er fortræffeligt, hans freidige Haab og Tillid til Gud urokkeligt. Paa Himmelfartsfesten celebrerede han den h. Mæsse i det Sixtinske Capel, og uddelte selv den h. Communion til de 80 Damer, som for nylig stænkede ham den i vort Nr. 11 omtalte Valdachin. — Blandt disse fromme Kvinder befandt sig ogsaa en her i Kjøbenhavn født, fra den jødiske Tro for en Deel Aar siden converteret fornem Dame, som længe har levet i Italien.

Italien. I de florentinske Kamre holdt Udenrigsministeren, Visconti-Venosta, for ikke længe siden en Tale, hvori han forbausede de fremmede Diplomater med den Erklæring, at den politiske Deel af det Romerske Spørgsmaal udelukkende vedkom Italien, og at der ikke tilkom de øvrige europæiske Magter nogen Ret til at blande sig i dets Løsning, hvorimod han

var saa forekommende at iudrømme, at de øvrige katholske Magter havde Interesse i Løsningen af den religiøse Side af Spørgsmaalet. Det eneste, de andre katholske Magter værdige Svar paa denne Uforskammeighed vilde under andre Omstændigheder være en Krigserklæring, men hine Magter have i saa lang Tid vant sig til Taalmodighed ligesoverfor Italien, at man ikke kan andet, end finde deres nuværende Passivitet yderst træffende betegnet ved den Bigarette, der engang i Aaret 1863 paa den polske Insurrection's Tid prydede Forsiden af det franske Blad „Chiariavari“. Tegningen forestillede Frankrigs, England og Østerrigs Gesandter i det Dieblit, da Fyrst Gortschakoff har givet Enhver af dem et dygtig Drefigen. Frankrig seer forbløffet paa sine to Allierede og udraaber: „Da hverken Østerrig eller England søle sig fornærmede, saa har jeg aabenbart heller ingen Anledning dertil“!!

Frankrig. Den i Frankrig nylig endte forfærdelige Borgkrig har, ligesom den første franske Revolution, ogsaa raset mod Kirken og dens Tjenere. Ikke mindre end 40 Geistlige ere blevene myrdede af Atheismens blodtørstige Propheter. At dette er blevet taalt af den store Fleerhed af de bedre jødende Mennesker, er saa meget mere forunderligt, naar man sammenholder disse Mord med den overordenlige Deeltagelse, som den store Folkemasse af alle Classer har lagt for Dagen ved den myrdede Erkebiskops offentlige Udstilling og Begravelse. Det kan iøvrigt ikke andet end glæde enhver katholsk Christen, at Regeringen i Versailles midt under disse skrækelige Tilstande anordnede offentlige Bønner for Kirkens og Pavens Anliggender, samt at der Dagen efter at Tropperne havde gjenoprettet Ordenen i Paris, har fundet en høitidelig Sone- og Taksigelses-gudstjeneste Sted i Notre-Damekirken, under en umaadelig Tilstrømning af en bedre Deel af den forløbne Krigsperiode og dens skrækelige Begivenheder bedøvede og forfærdede Befolksfølning.

— Mgr. d'Arbois var født 1813, og kom i Aaret 1844 til Paris, hvor den daværende Erkebiskop ved flere Leiligheder ndmærkede hans fremragende Dygtighed. I Aaret 1859 blev han Biskop i Nancy og i 1863 Cardinal Molort's Efterfølger som Erkebiskop i Paris. Paa det vaticanske Concilium hørte Mgr. d'Arbois som bekendt til Minoriteten, men han havde allerede for flere Maanedes siden tilmeldt den h. Fader sin Aerkjendelse af alle Conciliets Beslutninger. Han tilligemed hans Storvicar, Abbé Surat, Sognepræsten ved Madelaine

Kirken, Mr. Deguerrn og de øvrige henrettede Præster døde som Martyrer for Ordenens, Sandhedens, Retten og Menneſkelighedens Sag. Ikke mindre end 600 Præster, foruden de myrbede, smagtede i Communens Fængſler da Regeringens Tropper gjorde Ende paa dens Rødfelsregimentet!

Angaaende den feſtlige **Sammenkomst d. 22. Juni**, indſtrænge vi os her til at henviſe til det **Program**, der vil kunne erholdes ved Udgangen af Kirken efter Feſtguſtjeneste d. 16. Juni. Vi tilføie den Bemærkning, at de, ſom tidligere ikke maatte have havt Leiſelighed til at paatægne den ombaarne Liſte, vilſe i Dagene Freddag til Søndag finde den henlagt i **Forſamlingsværelſet**.

Bekjendtgjørelſe.

I Henhold til II. § 36 i „Regulativet“ for det herved. katholiſke Forſtaanderſtab bekjendtgjøres herved, at det trykte **Regiſtab for Kalenderaaret 1870**, i Tidrummet fra 18. Juni til Maanedens Udgang i Forſtaanderſtabets Forſamlingsværelſe i Kirkebygningen udbedres paa Forlangende til alle de Medlemmer af Menighedens, der findes opførte paa den ſidſte Nytaarsliſte ſom Vibriagdyndende, hver Søndag Form Kl. 9—10. Kjøbenhavn, d. 12. Juni 1871.

Kirkelig Kalender og Erindringsliſte.

- Søndagen** den 18de Juni. 3die Søndag efter Pünſc. Hovedfeſten for Jeſu guddommelige Hjerte. **Sct. Ansgars Kirke:** Kl. 8 og 12 ſtille Meſſe. Kl. 10 Levitmeſſe med Prædiken. Kl. 8 Aften Feſtandagt til Ure for Jeſu guddommelige Hjerte med Prædiken. — **Sct. Knuds Kapel:** Kl. 9 Høimeſſe. — 19. **M.** Juliane af Falkonerii, **S.** 20. **Cl.** Angela Mericia, **S.** 21. **O.** Moyſtus, **Bekj.** Pavenſ Kroningsdag. 22. **Co.** Frants Caraciolo, **Bekj.** 23. **F.** Frants Regis, **Bekj.** 24. **L.** Johannes den Døbers Fødel.
- Tønderdagen** den 24de Juni er befalet Vigilie=Faſtedag.
- Søndagen** den 25de Juni. 4de Søndag efter Pünſc. De h. Adofteſkyrſers Petri og Pauli Feſt. **Sct. Ansgars Kirke:** Kl. 8 og 12 ſtille Meſſe. Kl. 10 Høimeſſe med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Veſperandagt. — **Sct. Knuds Kapel:** Kl. 9 Høimeſſe. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 26. **M.** Johaunes og Paulus, **M. M.** 27. **Cl.** Octavdag. 28. **O.** Leo II. Pave. 29. **Co.** Petrus og Paulus, Apoſteſkyrſter (feiredes offentlig ſidſte Søndag). 30. **F.** Pauli Inkommeſſe. 1ſte Juli. 31. **L.** Octav af Johaunes den Døbers Feſt.
- Søgnedagsgudſtjenelſe:** **Sct. Ansgars Kirke:** ſtille Meſſe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagſten Kl. 5—9. — **Korsvei:** Freddag Efterm. Kl. 3—9. — **Sct. Knuds Kapel:** Stille Meſſe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagſten Kl. 5—8. — **Sct. Kapellet (Dolbødveien Nr. 14):** ſtille Meſſe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N° 14.

Søndagen den 2den Juli.

1871.

Indhold: Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer. — Festsdagene d. 16. og 21. Juni. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Frankrig, Belgien.

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer.

II.

Den katholske Tro har derfor ikke kunnet finde noget andet Udtryk for den her (s. S. 198—200) skildrede Virkning af Consecrationen, end Ordet „Forvandling,“ og vi ere folgelig vel beseiede til at spørge dem, der tankeløst forfalske den Mening, Kirken forbiuder med dette Ord: om der maaskee skulde gives noget andet Ord, der mere træffende betegner det dermed forbundne Begreb? Ka vi spørge dem, om deres egen Tro paa Herrens „sande“ Mærværelse i Brødet og Vinen — vi tale nemlig her kun om den, som troe paa Consecrationens Virkning — ikke forudsætter en lignende Forvandling eller Forandring af de sandelige Stoffers Substant? —

Det har, som Læseren vil have seet af alt det Foregaaende, fornemmelig været os magtpaaliggende, i Korthed at fremstille den katholske Opfattelse i dens indre Sammenhæng, og hde et ringe Bidrag til at styrke og klare den katholske Bevidsthed om

om dette ophøiede Myfteriums hele Indhold og Betydning. Men det ligger i Sagens Natur, at dette ikke har været muligt, uden nu og da at omtale idetmindste den Forestilling om samme, som staaer den katholske Tro nærmest, idet den paastaar at holde fast ved det Sande og Væsenlige i denne, og mener kun at have rensket den fra alt det „overtroiske Paahæng“, som i Tidens Løb skal have fordunklet Guds klare Ord og den oprindelige apostoliske Overlevering. Det er den Rivalitet, hvormed den lutherske Lære optræder ligeoverfor den katholske Kirkes, dens Paastand at haandhave den selvsamme Tro paa Herrens legemlige Nærværelse, denne kun tænkt i en renere, aandeligere og ædlere Skikkelse, end den formentlig crasse og den sunde Fornuft oprørende Lære om Forvandlingen, — det er ene denne Omstændighed, der gjør det umuligt at udvikle Eienommelighederne ved den katholske Betragtning, uden at tage Hensyn til den eneste af de fra den afvigende Opfattelsesmaader, om hvilken det kan siges, at den, uagtet dens indre Uklarhed og selvmodsigende Begreb om Aand og Aandelighed, alligevel har ydet det væsentligste Bidrag til, under Vantroens Angreb paa al overnaturlig Sandhed, at bevare Troen paa sacramentale Naadevirkninger, medens disse sidste ere mere eller mindre fortrængte fra den kristelige Bevidsthed, hvor Forestillingen om deres Virkelighed og Betydning for det indre Liv er fordunstet i det Sindbilledliges luftige Regioner. Vi have som sagt ikke med andre Modstandere at gjøre, end dem, der holde fast ved Troen paa det Overnaturlige, som altsaa ikke nægte Muligheden af det Underfulde og Ubegribelige, som troe alle Aabenbaringens øvrige vidunderlige Kjendsgjerninger, men inconsequent nægte Forvandlingens Under, medens de dog holde fast ved Troen paa Gjenfødelsens ikke mindre ubegribelige Under.

For os er der i denne Henseende ingen Forskjæl, og den hele Strid om Nædveren, saaledes som den fra det lutherske Stændpunkt bestandig har været rettet mod den katholske Tro om samme, har derfor altid været en for alle tænkende Katho-

liker i Ordets fuldeste Betydning gaadefuld Tilstikkelse. Det er nemlig noksom bekjendt, at Troen paa et Under ikke gjorde Luther nogen Vanskelighed under hans langvarige Kamp mod dem som benægtede det, og gjorde en billedlig Forstaaelse af Herrens Ord gjældende. Han holdt altsaa urokkelig fast ved Ordet om Christi saude legemlige Naarværelse, og tilbageviste paa det Bestemteste alle Indvendinger, hentede fra Fornuftens og Tænkningens Rustkamre, og vi forudsatte derfor det Samme om alle dem, som i god Tro holde fast ved hans Nadverklære, og som lægge saa stor Vægt paa denne sidste, at de altid have tilbageviist ethvert Forslag om en Union eller en Sammensmeltning med den reformerte Bekjendelse. Vi ære denne stærke Tro, men bemærke kun, at det katholske Begreb om Troens bydende Myndighed ligeoverfor Fornuftens Tvivl og Indvendinger ingenlunde staaer tilbage for det lutherste. Vor Kirke betoner nemlig paa det stærkeste den Sætning, at det Overnaturlige kun kan fattes og tilegnes i Troen, som i ubetinget Lydigheid mod Gud underkaster sig hans aabenbarede Villie, og antager hvad hans Ord bestemt kundgjør os; men vi paaftaae blot, at, fordi de overnaturlige Troes sandheder ligesaa lidt kunne erkjendes af vor Fornuft uden guddommelig Aabenbaring, som de kunne begribes og udgrundes af den menneskelige Forstand, derfor stride de ingenlunde mod Fornuftens og Forstandens naturlige Krav paa og Trang til overalt at finde indre Sammenhæng i det som Gud forlanger, at vi skulle troe. Det er nemlig for os en afgjort Sag, at det absolut Fornuftstridige umulig kan være sandt, og at det derfor er en ueftergivelig Fordring til de guddommelig aabenbarede Troes sandheder, at deres Fornuftmæssighed maa kunne godtgjøres for det troende Menneskes Erkjendelse, medens Uforstaaelighed, Arimeligheder og Inconsequentfer i Udviklingen af en Tankegang altid har været anseet for et ubedrageligt Kjendetegn paa hvad der i Aandens Verden maa kaldes umuligt. Thi vel er det Overnaturlige havet over alt menneskeligt Begreb, og vel maa det iforveien være tilstede i Sjælen som Tro, førend

det kan blive klart for Erkjendelsen, men derfor er ingenlunde Ubegribelighed det Samme som indre Uforstaaelighed, og Urimeligheden (*credo, quia absurdum*) er en aldeles falsk Maalestok for Troens Energi og indre Storhed!

Vi vide godt og vide det af egen Erfaring, hvor svært det falder et Menneske, totalt at forandre sine Anskuelser om et vigtigt Anliggende, og vedkjende sig baade for sig selv og for Verden, at man har befundet sig i Wildfarelse. De Indtryk, som fra den tidligste Ungdomstid igjennem Opdragelse og tilsvant Tankegang ligesom ere sammenvorede med Sjælens indre Liv og succesfve Udvikling, ere jo i den Grad for de fleste Mennesker bestemmende for deres hele Fremtid, at de ansee sig for fritagne for al egen Undersøgelse og Prøvelse af samme. De stude rolig Ansvarer for den bestaaende Tilstand over paa Andre — paa den ældre Slægt, paa deres Lærere og aandelige Veiledere; ja endog de, af hvem man især maatte være berettiget til at forlange en selvstændig og uhiblet Prøvelse af et saa vigtigt Punkt, som det her omtalte, stude sig ind under en eller anden af de anerkjendte Autoriteter, der af Samtiden ansees for useilbare Dommere i alle aandelige Spørgsmaal. Og, eftersom disse sidste vedblive at forberlige den forommeldte i vore Dine fornuftstridige og uforstaaelige Opfattelse af Nadverordet, troer man sig fuldkommen sikket under alle Anfægtelser af Tvivl og Usikkerhed, fordi man har en nu mere end trehundredaarig Overlevering at støtte sin Tro til! Gud har jo saaledes, mener man, ikke blot taalt det som et steet, men Han har aabenbart begunstiget Troen paa dets Rigtighed og Tilbørlighed. Utallige lærde Mænd have i dette lange Tidsrum undersøgt og prøvet Sagen, hvorfor skulde man da fremdeles gjøre sig Uleilighed med at gjentage deres Gjerning? Alt dette vide vi godt, og — for Intet at glemme — den noksom bekjendte Beskyldning mod det guddommelige Forsyn, at den christelige Gudstiltbedelse i det forudgangne Tidsrum af femten Aarhundreder skulde have forplantet en i Guds Dine vederstyggelig „Afgudsdyrkelse“ istedetfor den uheldigviis først i det sex-

tende Aarhundrede opdagede Tilbedelse i Aand og Sandhed af det høit over Skyerne og alle Himle thronende Gudmenneske, der paa en ubegribelig Maade skal kunne forene sig med Brød og Vin i det Dieblik, da Sacramentet nydes af det troende Menneske, — denne Beskyldning benyttes endnu bestandig med Held, og kaster et afgjørende Rod i Bægtkaalen, hvergang man føler Trang til at styrke sig selv og Andre i Bevidstheden om sin gode og utvivlsomme Ret til, med Medynk og ringeagtende Selvtilfredshed at see tilbage paa et formentlig forlængst overvundet aandeligt Standpunkt!

Inden vi gaae videre, skulle vi dog ikke tilbageholde en lille Bemærkning angaaende den nylig omtalte overfladiske Fortrøstning til Holdbarheden af det Standpunkt, hvorfra man troer at kunne affardige vor Tro paa Christi substantielle Nærværelse i Alterets h. Sacrament, som en forældet Levning af Middelalderens phantastiske Forestillinger om det Overnaturliges Alt beherskende Magt baade paa Naturens og Tankens Omraade. Man vægrer sig, som vi nylig have seet, haardnakket ved al Undersøgelse, man beraaber sig ved enhver Veilighed paa Autoriteter, der ere blottede for al Guldmagt til at optræde som saadanne, og stoler trygt paa disse Autoriteters Ufeilbarhed, uagtet man ofte, ja at sige i samme Aandedrat, erklærer det for at være den største Herlighed ved det Standpunkt, man indtager, at man veed sig frigjort fra al Underkastelse og Afhængighed af enhverformelig Autoritet, og ikke kan finde Udtryk, der ere stærke nok til at stemple den katholske Kirkes og dens Overhoveds dogmatiske Ufeilbarhed som den meest oprørende Umasselse! Man beraaber sig endvidere paa en trehundredaarig antikatholsk Tradition, uagtet man ellers paa det stærkeste betoner Forkastelsen af al Tradition som det Princip, der bærer hele det her omtalte Standpunkt. Sagen maa altsaa være den, at de første kristelige Aarhundreders Overlevering er vore Modstandere for gammel, og derfor befængt med al den Usikkerhed, der for en overfladisk og letfærdig Betragtning klæber ved Alt, hvad der

ligger langt tilbage i Tiden, og at de følgende Aarhundreders Fortsættelse af samme kun er en videre Udvikling af de formentlig uægte Elementer i hiin gamle, af forskjællige formentlig blandede og urene Forestillinger omtaagede Opfattelser af Christi og hans Apostlers Ord*). Sagen er altsaa med andre Ord den, at det sextende Aarhundredes Opdagelse af den rette Forstaaelse af Herrens Ord tilhører en nyere Tid, som man bedre kjender, og bedre kan komme tilrette med, samt at den paa denne nye Opdagelse byggede Tradition lettere eller med mindre Uleilighed kan controlleres, end den gamle, og at det Hævd, den har vundet, ansees for et fyldestgjørende Beviis paa det guddommelige Forsyns Stadfæstelse! Hvortil da fornyede Underfølgelser om denne forlængst igjennem en lang Aarrække ndægtede Kamp?

Vi maae dog strax med Hensyn til dette sidste Spørgsmaal bemærke, at det sextende Aarhundredes mangeaarige Nædverstrid blev aldeles uden Resultat for ethvert af de den katolske Kirke og hverandre indbyrdes bekæmpende Kirkepartier. Denne Strid hendode langsomt under en stedse vøgende indre Udmattelse og fuldkommen Raadløshed; man vilde for ingen Priis forsone sig, og blev derfor staaende ved status quo, og staaer endnu saaledes den Dag idag! For os er denne Tilstand et langt ubegribeligere Vidunder, end det Guddomsunder, hvorom vi her tale, det Under, hvorved Kirkens Herre med Sandhed kan siges at have opholdt Troen og det kristelige

*) Vi have i vore Nr. 8. 9 og 10 leveret adskillige aldeles utvetydige Vidnesbyrd om dette Punkt fra den kristelige Aldtid, og bemærke her blot, at de paafølgende Aarhundreders theologiske og filosofiske Begrundelse af Aldtidskirkens troende Beviisighed nødvendig maa indrømmes at være den Lands Værk, som Kirkens Stifter har sat til at være dens Veileder til Erkjendelsen af den hele og fulde kristelige Sandhed (Joh. 14, 26. 16, 13). Thi, er Kirkens dogmatiske Tradition ikke hævet over al Usikkerhed og Biførelse, da er dermed Troen paa et guddommeligt Forsyn over Kirken og paa Sandhedens Magt over Verden tilintetgjort!

Kjærlighedsliv paa Jorden. Thi hvorledes kan man troe, at Christus virkelig er tilstede „i Brødet og under dets Skikkelse“, og behandle det consecrerede Brød og Viin, faa Dieblikke efter at det er consecreret, som almindeligt Brød og Viin? Man gjør sig til af, at man ikke tilbeder Sacramentet, fordi dette udenfor Nydelsens Dieblik ikke agtes for andet end Brød og Viin, og man tillukker Dinene for, at man hermed fraflytter Consecrationen al Betydning; thi i modsat Fald tilkommer der det under Sacramentets Slør virkelig nærværende Gudmenneske guddommelig Tilbedelse, og denne Tilbedelse fortjener kun Navn af Afgudsdyrkelse under en Forudsætning, som den katolske Kirke paa det bestemteste forkaster (s. S. 197), nemlig den, at Brødets Substantis ikke undergaaer nogen Forandring ved Consecrationen.

Festdagene d. 16. og 21. Juni.

Allerede i den tidligste Morgenstund d. 16. Juni var Augustinuskirken iført den Festrugt, som dens Forstanderskab, navnlig ved Hjælp af en Mængde kjærlige og travle Kvindehænder, havde beredt den. Udvendig var Facaden smagfuldt decoreret med Guirlander og Festons, medens det foran samme værende Jerngitter var prydet med 6 paa høie Stænger anbragte Vimpler, de to midterste i de danske, og de yderste paa hver Side i de romerske Farver, og 3 store Flag — i Midten Dannebrog og paa begge Sider Kirkestatens Flag med det pavelige Vaaben — vaiede fra Frontespidsen. Indvendig var Kirken ligeledes smykket med Festons baade af levende og kunstige Blomster. Søndagen iforveien havde vor høiarv. apostoliske Præfekt opfordret Menigheden til, i Lighed med hvad der paa denne Dag vilde finde Sted overalt i den katolske Christenhed, fornemmelig at fejre denne Dag ved, under en ret inderlig og kjærlig Forbøn for Kirkens ærværdige, af denne Verdens Mægtige forladte og forraadte Overhoved, at offere alle Andagstens Ønsker og Forhaabninger i Forening med den h. Communion for den

Sag, han gjennem saa mange Aar med en saa beundringsværdig Standhaftighed og Selvfornægtelse har stridt og lidt for.

Efter tre stille Messer, Kl. 6. 7 og 8, under hvilke et stort Antal Mand og Kvinder communicerede — medens der samtidig lastes en h. Messe med Communion af de Tilstedeværende i Capellet i Nykongensgade —, celebreredes den festlige Levitmesse Kl. 10 af den apostoliske Præfect*). Det var en skøn af Blaseinstrumenter accompagneret fiirstemmig Messe, der fra Sangens Side ledtes særdeles smukt af Sangforeningen og Kirkens Chor, understøttede af Damestemmer; og vi benyttede her Leiligheden til at bringe den høiarv. Celebrant hele Menighedens Tak for den Omhu og Smag, hvormed baade Formiddagens og den festlige Aftengudstjeneste ved denne som ved alle høitidelige Feiligheder var arrangeret. Medens Høimesen af Hensyn til Tiden blot blev intimeret med en kort, men særdeles tiltalende og den festlige Stemning vækkende Tale af den nysnævnte Geistlige, holdtes den egenlige Festprædiken først ved Aftengudstjenesten af Præsten ved St. Knuds Capel, Hr. Dr. Niehaus. Hovedtanken i denne Tale var en særdeles vellykket og i al sin Korthed uigjendrivelig klar Udvikling af den Sandhed, at Christus kun har villet, og ikke har kunnet ville Andet, ved umiddelbart efter Troesbejdelsen i Matth. 16, 16. at udvælge Petrus til Grundstenen for Hans Kirkes hele Bygning, og efter Kjærlighedens ikke mindre fyrige Svar paa Herrens Spørgsmaal i Joh. 21, 15—17, høitidelig at overdrage ham hele Kirkens Styrelse, end grundlægge een eneste Kirke, og sikke denne Kirkes Eenhed og Enighed mod alle denne Verdens splidagtige og opløsende Kræfter. Derfor have alle andre Kirker ligesaa den tidligste kristelige Aldtid bestandig æret den romerske, af Petrus i Tjerdedelen af et Aarhundrede styrede Kirke som deres Hoved og Moder, som Sandhedens Lærerinde, Naademidlernes trofaste Bogterinde og den Klippe, hvis urokkelige Fasthed steds har tilbageviist alle Bildfarelsens Angreb. Denne den romerske Kirkes Forrang godtgjorde Taleren ved Henviisning saavel til den kirkelige Aldtids naunkundigste Lærere, som til senere historiske Kjendtgjæringer. Han sluttede med en veltalende og skøn Skildring af Petri 228de Efterfølger, vor nuværende Paves uforgængelige For-

*) Antallet af Communionerne under alle Messer overgik betydelig Antallet paa de store Festsdage, ja selv paa Paaskebag.

tieneſter ſom Chriſti ſande Kirkes Overhyrde, ſamt af det Be-
tydningſfulde i, at Gud i ſin grændsſeløſe Kjærlighed ene i hiin
ſnart totuſindaarige Rækkefølge, og i en Tid, der mere end
nogen tidligere tilbagefalder Windet om Hedenskabets og Anti-
chriſtens første Stormløb mod Kirken, har forundt ham den
Raade at fylde Petri Aar efter et ſaa langt ublodigt Martyr-
rium for Sandheds og Retfærdigheds Skyld.

Udenfor Kirken feiredes denne i Historien ſaa eneſtaaende
Begivenhed ved en feſtlig Sammenkomſt paa den kgl. Stude-
bane Aftenen d. 22. Juni. Det var nemlig ikke muligt enten
paa den oprindelig dertil beramtede Dag, d. 21. (den h. Fa-
ders Kroningsdag), eller Dagen iforveien at erholde et paſſende
Locale. Kl. imellem 6 og 7 ſamledes et Antal af noget over
150 katholiſke Mænd og Kvinder i den ſærdeles ſmagfuldt de-
coverede Feſtsal, hvor i ſammes ene Baggrund en Statuette af
Pius IX., opſtillet foran en Sol, dannet af de romerſke Far-
ver og omgivet af flere ſkjoldformede Emblemer, af romerſke
og danſke Flag, og et Par ſtorre paa Sidepjedestaler anbragte
Candelabrer, gjorde en imponerende ſjøn Virkning. I den
modſatte Ende af Salen vare Orcheſteret og Sangerchoret an-
bragte paa en Eſtrade, og Bagvæggen var her ligeledes
rigt decoreret med Feſtons, Emblemer og Flag. Midt paa
Væggen ud til Haven var Talerſtolen anbragt, omgivet af
Flagdecorationer og Draperier, blandt hvilke vi, foruden en
ſmagfuld Anbringelſe af de to ſtorre pavelige Flag, der d. 16.
vaiede fra Kirkens Fronton, ſærlig ſkulle fremhæve den katholiſke
Sangforening, Gregorianas, ſjønne, for et Par Aar ſiden
ved en ſæregen kirkelig Høitidelighed indviede Fane.

Efter Afſyngelſen af den første af de nedenfor aftrykte
Feſtſange holdt Hr. Greve J. L. Holſtein af Vedreborg en
Feſttale, ſom i høi Grad fængſtede alle Tilſtedeværendes Op-
mærkſomhed, og ſom vi haabe i næſte Nr. at ſkulle meddele vore
Læſere. Efter Taleren, ſom endte med begeiſtrede Bøveaab for
Pius IX., blev den anden Sang afſungen, og efter en kort
Pause den tredie, hvorefter fhv. Bræſt i Haderslev Provſti,
J. Hanſen, i nogle korte Antydninger fremhævede Pius IX.'
Fortjeneſter ikke blot af Italien, men af vor Tid i det Hele
ſom verdslig Fyrſte, og ved at omtale den kirkelige Kamp
nuværende Standpunkt udtalte det paa ſamme grundede Haab
om en lysere Fremtid. Efter Afſyngelſen af den ſidſte Sang
bragte den apoſtoliffe Præſect, ſom Pavens herværende offi-
cielle Repræſentant, Forſamlingen den h. Faders Tak for det

ved denne Fæst givne Beviis paa Kjærlighed og Begejstring for Kirkens Sag.

Kl. 9 $\frac{1}{2}$ tændtes Fæstblussene og fortsattes Musikken i Haven, hvorefter Resten af Aftenen tilbragtes i Spisesalene, hvor Hr. Grosserer Pohrer udbragte en Skaal for den apostoliske Præfect, og udtalte paa de øvrige Tilstedeværendes Vegne den almindelige Paaskjønnelse af hans præstelige Virksomhed og de bedste Ønsker om Guds Belsignelse baade over ham og hans herværende Embedsbrødre. Fæsten sluttedes først kort efter Midnat, og den vil uden tvivl forblive alle Deeltagerne i uforglemmelig Erindring.

I.

Hvem skal vore Hjerters Jubel gjælde —
Kjærlighedens Strøm fra Christnes Leir?
Mon en Herker, stor ved jordist Vælde?
Mon en Helt, berømt ved blodig Seir?
Ja, en Konge! men ei jordist Lykke
Lyster for hans Vandring's tunge Fjed!
Kors og Taalmod er hans Kongesmykke,
Og hans Kongemagt er — Kjærlighed!

Christi Helt, af Fjenders Hær omleiret,
Kirkens Klippe, Troens stærke Bagt!
Helveds Magt har aldrig Dig bejeiret,
Du har Himlens Røgler i Din Magt!
Et Aarhundreds Fjerdedeel alt stued
Dig som Christenhedens Fader mild —
Ingenstunde Tidens Aand dog kued
Dit Apostelhjertes rene Ild.

Millioner juble Dig imøde,
Hylde Dig med barnlig Kjærlighed!
Millioner Christenhjertes gløde,
Takke Gud for hvad Du leed og stred!
Sions Sanger! stem dit Hjertes Strænge,
Martyr-Paven syng en Seierssang!
Verdens golde Varm skal ei fortrænge
Christi Kirkes rene Toneklang!

Verre Dig, o Fader i det Høie!
Aabenbar er os Din Kjærlighed.

Kirkens Fjender Du ved Raaden høie —
 Dølg dem ei dit Dit Riges Herlighed!
 Herre, fri Dit Folk fra Syndens Byrde,
 Før os alle i Din Frelses Havn!
 Gud, velsign Din Kirkens Overhørde!
 Derom bede vi i Jesu Navn.

II.

Hvor sig Peterskirken hæver,
 Hvor en evig Glands omsvæver
 Alt hvad Mindet høiest ærer,
 Toner det fra Hjets Sphærer:
 Salve, Pius — Jubelpave!
 Hil Dig, Hjertets milde Drot!

Høitidsklangen mægtigt gjalder
 Gjennem Vaticanets Haller,
 Og blandt tausé Helgengrave
 Prises lydt vor Martyr-Pave:
 Salve, Pius — Folkefader!
 Hil Dig, Kirkesolkets Drot!

Nu fra alle Jordens Zoner
 Lyde glade Jubeltoner,
 Have, Bjerger, dybe Dale
 Raabe høit til Himlens Sale:
 Salve, Pius — Kirkens Fader!
 Hil Dig, Christensolkets Drot!

Himlens Konge aldrig glemmer
 Bønnens Røst fra Folkestemmer,
 Mens fra Englehør det toner,
 Hvad her sjunge Millioner:
 Salve, Pius — Troens Bogter!
 Hil Dig, Haabets store Helt!

III.

Wædet er Tiden — Freden bortvegen;
 Bold og Uret paa faldne Jord
 Brede sig stolte — Retten forhaane,
 Spottende trodsé Sandheds Ord!

Aanden alene — mægtig behersker
 Tidens Ufred og Kamp og Strid.
 Underfuldt banes — Evigheds Veie:
 Seire tilsidst skal Retfærd's Id!

Blivende raader — Aanden i Kirken;
 Livets Ord har i den sin Tolt!
 Sandhedens Lærer — der sjunlig throner,
 End taler Petrus til Guds Folk.

Tiderne skifted; — dog altid høret's
 Guds Viljedom's gamle Aloorøst
 Barsle for Verden — Evigheds Domme,
 Kjærlig nedbede Himlens Trost!

Derfor saa glade — dig vi nu hilse,
 Skjønnest Dag her i Nordens Vaar!
 Dagen, da Pius — kronet med Ære,
 Fylder sin Tid med Petri Aar!

Kampen den lange — boied ei Modet:
 Kraften fra Oven var hans Skjold.
 Aldrig skal glemmes — mens Tiden rinder,
 Oldingens Værn mod Evig og Vold!

Flammende Hjertes — brandende Bønner
 Mødes i Aanden trindt paa Jord!
 Hør da, o Fader — Duffet, Dig sender
 Trofaste Børn i høie Nord!

IV.

Nys raste Krigens Storme over Jorden,
 Og Blodet flød for Morderenglens Sværd;
 Mens Luften skjæved ved Kartovers Jorden,
 Al Verden priste kronet Voldsmands Færd;
 Ja, end i Rom det røde Banner kneiser!
 Man venter Frihed, Righed, Fred og Held,
 Hvor Thronen vasker under Konge, Keiser,
 Hvor Kløgt og Fyrstemagt er Folketræl.

Hvor tung at fatte er dog Tidens Gaade! —
 See Fredens Fyrste, Hyrden for Guds Folk,

Den sande, rette Konge af Guds Raade:
 Ham truer daglig, Falskheds Morderbolt!
 Han, som med Kjærlighed vil Alle vinde,
 Og altid sandtes ædel, god og stor,
 Er nu som Fange i det Roma inde,
 Hvorfra hans Aand omfatter Syd og Nord!

I Tidens Storm henveires maa og glippe
 Al jordisk Storhed, bygt paa Støv og Sand;
 Men Thronen, bygget paa den sande Klippe,
 Mod alle Helveds Magter holder Stand.
 Og Kirkens Stridsmænd ei som hine segne,
 Hvis Færd er blodig Dræt, Mord og Rov;
 De stride Fredens Strid i sjerne Egne,
 Og gjerne døe for Sandheds faste Lov.

Fra Landet, hvor Ansgar blev sendt at virke,
 Og plantede Korset med en ydmyg Aand, —
 Fra Danmark, som til store Moderkirke
 Er knyttet ved et stærk og trefast Baand,
 Til Troens Fader vi vor Hilsen sender,
 Til „Pio Nono“ i hans Jubelaar:
 Thi blomstre skal, naar Alt paa Jorden ender,
 Hans feire Daad i Evighedens Baar!

Vi kunne ikke slutte denne Beretning, uden at tilføje den Bemærkning, at den festlige Stemning, der paa denne skønne Aften saa sienesfuldig forenede Alle i den fælleds glade og opløstende Bevidsthed om at være omslyngeede af det mægtigste og meest omfattende Eenheds og Broderskabsbaand, der gives paa Jorden, det Baand, der forener alle Sjæle og Hjerter i den vide Verden, som hver Dag bede, ønske og haabe Gøt og det Samme, — at denne festlige Stemning forekom os at være et synligt Udtryk af de Følelser, hvormed de veltalende og ethvert christeligt Sindelag tiltalende Ord bleve hørte, hvori vor høiarv. Hr. Præfæct i den af Mennesker tæt opfyldte Kirke et Par Aftener i Forveien, nemlig ved Festandagten til Gøe for Jesu allerh. Hjerte, skildrede Christi Kjærligheds guddommelige Almagt.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. D. 16. Juni, i den samme Time, i hvilken Pius IX.' Balsg til Pave i Maret 1846 fandt Sted, blev der i Kirken Maria Maggiore sunget et festligt Tedeum, medens der i alle øvrige Kirker afholdtes offentlige Andagter for at takke Gud, fordi han i disse trængselsfulde Tider har forundt Kirken en saa længevarende Styrelse af en saadan Pave som Pius IX.

-- De i Anledning af Jubilæet ankomne Deputationer, have været saa talrige, at det har været umuligt at modtage dem alle i Tiden fra d. 16. til 21. Offentlige Festsigheder kunde naturligtvis ikke finde Sted, men den trofaste Deel af Rom's Borgere vilde overrække den h. Fader en Gratulationsadresse, som allerede d. 27. Mai talte over 10,000 Underkrifter, hvilket Tal antoges at ville stige indtil det fjirddobbelte. Persontallet af alle de ankomne Fremmede er saa stort, at det har været de i denne Anledning dannede Comiteer meget besværligt under de nuværende Omstændigheder at anbringe dem paa Steder, hvor de kunde være betryggede mod alle Ubehageligheder.

— 3 de Dage, der gik nærmest forud for Festsdagene i Anledning af Pius IX.' femogtveearige Regeringsjubilæum, opfordrede den revolutionære Presse i det meest uforstammede Sprog Bøvelen til ikke at taale nogen Demonstration „i Præsternes Mening.“ Vedkommende syntes at vente og haabe, at der fra Katholikernes Side skulde stee Noget, der kunde opfattes som en Udfordring, og blive Anledning til blodige Rivninger*). Man ventede imidlertid, at Øvrigheden dog idetmindste vilde tage de nødvendige Forholdsregler til de fremmede Deputationers Beskyttelse under deres Ophold i Rom. Nødvendigheden heraf var saameget mere indlysende, som den katholske Befolknings Taalmodighed saa længe har været sat paa saa haard en Prøve, at man ikke kunde undre sig over, om det endelig engang kunde være forbi med den, og paa den anden Side Revolutionspartiet er rasende over, at Ministeriet ikke vil til at gjøre Alvor af at forlægge Residenten til Rom.

*) Et Telegram, som ankom hertil d. 20. Mai, som man kunde vente, berettet, at d. 16. Juni ikke er hengaaet uden Forsøg paa at iværksætte denne Plan.

— For at forstaae den h. Fader for en altfor stor Anstrængelse, havde man i Vaticanet truffet den Bestemmelse, at Modtagelsen af den store Mængde Deputationer allerede skulde tage sin Begyndelse d. 12. Modtagelsen antoges at vilde vare til henimod Maanedens Udgang.

— Først d. 5. Juni forlod den italienske Kronprinds og hans Gemalinde Rom efter 6 Maaneders Ophold. Dagen iforveien saae man for første Gang den italienske Fane vaie fra Engelsborg, uagtet dette Castel hører til den saakaldte Leoniske Deel af Rom, der i Medfør af de bestemteste Tilfagn udelukkende skulde tilhøre Paven — et nyt Beviis paa, hvor liden Tillid der kan skjænkes hiin Regering, og at den h. Fader derfor er i sin Ret, naar han vægrer sig ved at indgaae paa de Garantier, den byder ham.

Italien. For nærværende Tid foruroliges man overalt ved Rngter om hemmelige Garibaldi'ske Hvervinger. Det republicanske Parti siges nemlig at forberede en omfattende Insurrection, der efter Ledernes Plan skal give det moralsk underminerede Kongedømme Naadestødet. Nogle betegne Neapel som det Sted, hvorfra Bevægelsen skal udgaae, Andre nævne Norditalien som dens Udgangspunkt. Den piemontesiske Regering har nemlig i sin Tid systematisk ophidset Lombarderne til Opstand mod Østerrig; og, da Utilfredsheden med det nærværende Regimente er stor baade der og andensteds, er der god Udsigt til, at man overalt vil have hiin Anviisning i Erindring, og med Glæde vil gribe Leiligheden til at styrte Huset Savoyen, som bærer Skylden for alle de Ulykker, der i de sidste Aar ere overgaaede Italien. Insurrectionspartiets Generalstab vil uden tvivl, hvis Planen kommer til Udførelse, foretrække det sidste Sted, fordi det vil være lettest der at samle alle de „Brødre og Venner“, som det er lykkes at undkomme fra Paris.

— Regeringen har under 10. ds. tilkjendegivet de udenlandske Magter, at Residenten d. 1. Juli skulde forelægges til Rom; men Kongen skal have store Betænkeligheder ved dette Skridt, og have erklæret sine Ministre, at han hellere vil takke af, end flytte til Rom. Angaaende de fremmede Magters Holdning med Hensyn til dette Spørgsmaal veed man endnu ikke Andet, end at den østerrigske Gesandt, Baron Rübeke, allerede skal have faaet Ordre til at følge Ministeriet til Rom.

Frankrig. Den af flere Blade bragte Efterretning, at Regeringen skulde have udnævnt Biskop Dupanloup til den myr-

bede Erkebiskop d'Arbøns Efterfølger, er idet mindste til Dato forhastet. Valget er endnu ikke afgjort.

— Nationalforsamlingen har modtaget et Andragende fra 5 Biskopper, hvori de forlange, at Frankrig med Baabemagt skal gjenindsætte den h. Fader i hans souveræne Rettigheder. Man ventes, et dette Andragende vil finde Tilslutning hos en Mængde ansete Mænd, samt at det vil finde Billigelse og Understøttelse hos den bedre Deel af det franske Folk.

Belgien. En Adresse med 287,691 Underkrivter er afsendt til den h. Fader fra et tilsvarende Antal Damer i alle Egne af Belgien.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 2den Juli. 5te Sondag efter Pnlsfe. Marias Besøgelse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 3. M. Ihukommelse af vor Frelsers dyrebare Blod. 4. Tl. Octavdag. Kl. 8; Messe for Anagariussforeningens Medlemmer. 5. O., 6. To. Octavbage. 7. F. Pulcheria, Keiserinde. 8. L. Elisabeth, Enke.

Søndagen den 9de Juni. 6te Sondag efter Pnlsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Alten Andagt med Prædiken. — 10. M. Felicitas og 7 Sønner, Martyrer. 11. Tl. Veronica af Iuliani, Jomfru. 12. O. Jobaunes Gualbertus, Abbed. 13. To. Anacletus, Pave og Martyr. 14. F. Bonaventura, Kirkefæder. 15. L. Apostlenes Deling.

NB. Søndagen den 2den Juli afholdes den tredie Dvartals-Collect af Peterspengen.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolddobveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirkerende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer C. P. Rohrer, Torstejnshjoldsgade Nr. 5. 1. Sal. og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontretter. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 15.

Søndagen den 16de Juli.

1871.

Indhold: Taler i Anledning af den h. Fader, Pave Pius IX. 25aarige Jubilæum. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Kjøbenhavn.

Taler i Anledning af den h. Fader, Pave Pius IX. 25aarige Jubilæum.

Første Gang i 1800 Aar — første Gang saalænge Christendommen har bestaaet i Verden, samles christne Mænd og Kvinder i den høitidelige Anledning, som idag forener os; thi siden den hellige Petrus led Korsets Død i Rom, har ingen Pave styret Guds Kirke paa Jorden i samfulde 25 Aar i Rad. Der har været alvorfulde og tunge Tider før — Tider, hvor Had og Forfølgelse rasede mod Kirken, hvor Storme, Ulykker og Farer satte den Enkeltes Tro strængt paa Prøve, ja hvor Liv og Blod maatte offres for Christi Sag; men aldrig er det bleven nogen af de forudgangne Slægter forundt, som nu er os forundt — nemlig at ledes af den samme øverste Hyrde i saa lang en Aarrække. Gud har før kaldet Mænd, fulde af Kraft og Mod, Mænd fulde af Hellighed og Tro, til at føre Sct. Peders Skib gennem Tidernes Brænding, men Ingen af disse — ei de Helligste engang — blev holdt værdig til den Naade, som nu i dette Aar er blevet vor h. Fader i Rom til Deel.

Er dette Tilfælde eller Styrelse? Er det et Spil af Historiens Lune, eller et Tegn fra oven? Mine Herrer og Damer! kun Aandløshed og tankeløs Bornethed kan her tvivle; her foreligger en Kjendsgjerning, men Historien er intet uordentligt Vir-

var af Tilfældigheder; ja her er et Tegn fra oven — et Tegn fra Gud til os, for at vi skulle blive opmærksomme, begribe vor Tid, og fatte vort Rald, et Tegn fra Gud til Slagten, for at den skulde forstaae Betydningen af hiin ophøiede Personlighed, som nu beklæder Christi Statholderembede paa Jorden. Saa lader os da forsøge det — Gud give os Lys og Naade dertil!

Det forholder sig i en vis Forstand med Slagten som med den Enkelte; thi ligesom denne har en Periode i sit Liv, hvor han væsenlig er modtagende, hvor troende Forældre med kjærlig Omhu lede og uddanne hans Tanke og Villie til christelig Energi: saaledes har ogsaa Slagten haft sin Opdragelsens Tid. Det er ikke vor Tid — nei den ligger Menneftesaldere tilbage — det er Middelalderen. Middelalderen er Slagten's christelige Opdragelse af Kirken; som en Moder har denne ledet vore Forfædre gjennem Fristelsernes og Bildfærligheds Skar, tæmmet det Bilde, forædlet det Raa, fredet om det Sande, styrket og udviklet det Gode. Gjennem 14 Aarhundreder er det Kirken, som forkynder Slagten Sandheden — Kirken som hævder Retten — Kirken, med eet Ord, der med sikker, ja med overnaturlig sikker Haand fører Generationerne frem til Maalet — den christelige Fuldkommenhed — ofte med Strengthed — tiere med Mildhed — altid i Kjærlighed. Kirkens Værk er da det herlige imponerende Afsnit af Mennefteshedens Historie, som ingen Uheldet kan betragte, uden at Begeistring og uvilkaarligt Beemod bemægtiger sig Sindet — Begeistring, fordi ingen Tid, hverken før eller siden, var saa stor — Beemod, fordi den er svunden. Og hvad er da det, som gjør Middelalderen saa stor? Det er det, at den heelt igjennem er baaren og gennemtrængt af Tro; det er Troen — den christelige Tro, der er Middelalderens ideelle Fundament, thi Middelalderens Verdensanskuelse er en christelig Verdensanskuelse i Ordets strengeste Forstand; og hvad vil det sige? det vil sige, at i Middelalderen er Alt til Guds Ære; enhver Institution, enhver Virken og Stræben, Digtet og Skaben er mærket og væsenligt bestemt heraf — ja hele Livet har kun dette ene Maal — Guds Ære.

Derfor see vi i det 13 Aarhundrede en christelig Kunst — hiin Kunst, der reiste de gothiske Domkirker, hvor Hjertet hæves til Andagten's Flugt, hvor hver Steen, hver Søile, hver Bue istemme den samme gribende Lovsang til Herrens Pries, — hiin Kunst, der frembragte de herlige Værker i Træ, i

Steen, i Farver og Guld, som i veylende Mangfoldighed endnu den Dag i Dag henrive og bevæge os Alle ved den ophøiede Reenhed, det aandfulde Præg, som Datidens Mestere forstode at nedlægge selv i det ringeste Stof, selv i de simpleste Former — naar de — ofte under Bøn og Faste — altid i christelig Tro og Kjærlighed — arbejdede — ikke til Forsængelighedens Tilfredsstillelse, men til Guds Ære.

Derfor eiede hiin Tid en christelig Videnskab, der med Troen som en ledende Stjerne havnede i Klarhed og sikker Forstaaelse.

Derfor formaade dette vældige Aarhundrede at opføre og befæste hiin storartede christelige Samsundsorden, i hvilken ingen enkelt Stand monopoliserede sig Herredømmet paa de Øvriges Beføstning, men hvor alle Stander ved gjensidig Begrænsning og Agtelse for Andres Frihed — i streng Retsfølelse, i ridderlig Trofasthed og brandende Tro virkede til det samme, store Maal — Guds Villies Realisation paa Jorden; og under de romerfste Pavers politiske Dommersmyndighed var det, at denne lykkelige Periode tilnærmelsesviis havde naaet det Maal, som vor Tids Optimister sukke efter, men som hver senere Generation altid mere og mere har fjernet sig fra — nemlig en Folkenes Ret, der kunde sætte de Mægtige Skranke og betrygge den Svage mod Vold.

„Ja! men Middelalderen havde jo dog sine mørke Pletter — sine store Skyggesider“ — vil man indvende; „der skete jo dengang meget, som Ingen kan forsvare — Grusomheder og Retskrænkelse og Krig hørte just heller ikke til Sjældenhederne!“ — En saare rigtig og dybsindig Bemærkning; men — der gives nu overhovedet ingen almindelig historisk Sandhed, som man ikke i Præcisionens og Nøiagtighedens respectable Navne, jo dog nok skal kunne føie et halvt Dusin men'er til; Undtagelser kan Enhver finde Nogle af — og et Par intelligente Indvendinger er det vel heller ikke saa svært at hitte paa — naar det kun var det dreiede sig om, men det er det aldeles ikke. Det er ikke Opgaven her, med hele den pedantiske Vigtigheds taabelige Fuldstændighed at give en Middelalderens Moralitetsstatistik; det, hvorpaa det i denne Sammenhæng alene kommer an — er Principet — og Middelalderens Princip havde ingen Pletter — ingen Skyggesider; de Feil, den Tid havde, havde den til Trods for, og ikke i Kraft af Principet; det er Noget, Enhver let kan overbevise sig om, der vil gjøre

sig den Ueilighed at lægge Mærke, til, hvad jeg kalder Feilenes Historie; thi han vil meget snart blive opmærksom paa 2 Ting:

- 1) at næsten enhver Volds handling, Uretfærdighed eller Udskeielse i Middelalderen aabent og uforbeholdent forkynder sig selv, som det, den virkelig er, nemlig Oprør mod Alt hvad Tiden erkjendte for Sandhed og Ret — og derved er den da ligesaa principielt forskjellig fra vor Tids Bestialiteter (der altid stee i Principets — Ideens -- Humanitetens o. s. v. sublime Navne), som Barnets Uartighed er det fra det voxne Menneskes Slyngelstreger.
- 2) at Feilene i Middelalderen ikke tog til, men tvertimod toge af; havde det nu været Principeil — og ikke den ganste naturlige Følge af, at Principet endnu ei var kommet til fuldt og kraftigt Gjennembrud, — maatte det Omvendte jo nødvendigviis have fundet Sted. Nei mine Herrer og Damer! Middelalderens Princip var feilfrit — thi det var Christendom — sand og uforsalfket Christendom — virksom i Ydmngthed, Kjærtighed og Verdens Forsagelse.

Men lader os et Dieblik vende tilbage til den Enkelte og fortsatte den Sammenligning, hvorpaa jeg i Begyndelsen tilfod mig at henlede deres Opmærksomhed.

Naar den unge Mand forlader det Fædrene Hjem for at lære Verden at kjende, som det heder, men i Virkeligheden for under Farer og aandelige Kampe at aflægge Prøven paa, at han baade vil og kan holde christeligt ud — ja da hænder det kun altfor ofte, at det første Skridt, han gjør — bliver et Feiltrin; for feig til at angre, prøver han paa at undskyldte, og da det naturligviis ikke rigtig vil gaae, bliver han trodsig og tager fat paa at kritisere den christelige Børnelærdom, der volder ham saa stort Bryderi. Dette lykkes ham over Forventning, han opdager snart — takket være Forsængelighedens værdifulde Assistance — at her er meget at korrigere, ja at det Hele trænger svært til at reformeres fra Grunden af; han nøies dog først med at rette lidt hist og her — efterhaanden som den praktiske Bekvemmelighed fører det med sig; men inden lang Tid er gaaet, har han forkvaklet det Hele — og sig selv med. Nu veed han hverken ud eller ind, og Virkningen heraf er da sædvanligviis den, at han reent opgiver, hvad man kalder en Livsanskuelse; i Længden lader dette Standpunkt, sig imidlertid ikke fastholde, og under Forsøgene paa at bringe en Slags Mening ind i sin Tilværelse, glider han umærkeligt over i Hedensfabet,

for han veed et Ord deraf — ja, medens han selv gaaer i den naiveste Forvisning om, at han nu først rigtig for Alvor har begyndt at gaae fremad med Tiden, har han i Virkeligheden reduceret sig flere Aarhundreder tilbage i Udviklingen, og, med Hjertet fuldt af Verdslighed og Hovmod, synker han da Trin for Trin, fra Forsængelighed til Sandfælgighed, fra Sandfælgighed til Egoisme, fra Egoisme til fædelig Fordærvelse — indtil det alvorfulde afgjørende Dieblit er naaet, hvor Balget for sidste Gang stilles — det Punkt i et Menneskes Liv, hvor kun et Under af Naaden kan frelse.

See netop denne selv samme Gang fra Ufskyldighed til Skyld — fra Reenhed til Demoralisation — med eet Ord fra Christendom til Hedenstab er Slægten gaaet; det begynder i den Periode som kaldes Renaissancen (den lutheriske Bidskabelighed — Reformationen), og ender i vore Dage. Hvad er nemlig Renaissancen? Den er Hedenstabet's Tilbagevenden — først ivetydigt og skjult — men Dag for Dag klarere og mere uforbeholdent — indtil Maalet er naaet, og Fordærvelsen absolut.

Renaissancen (eller Reformationen — det kommer ud paa eet — thi denne er kun en særlig Form, hvorunder Renaissancens almindelige Princip er traadt frem — den er Renaissance paa det religiøse Gebet) kalder sig selv den menneskelige Naturs og Aands Frigjørelse — Hævdelsen af Individets og Slægtens Autonomi — og heri taler den slet ikke saa forkeert endda — thi den er virkelig det Naturliges Oprør mod det Overnaturlige — Slægtens Frigjørelse fra Samvittighedens Lov. I Middelalderen havde Kjødet lært at hystre Aanden — i Middelalderen havde Troens ydmyge Lydighed overvundet Hovmodets Tvivl — Naturen var kristelig gjenfødt — Hedenstabet dræbt. Men nu tog Kjødet Revanche — Hovmodet blev Princip for Villien — Tvivlen for Erkjendelsen; eller med eet Ord: Hedenstabet fødtes paany — og denne Gjenfødsel (ikke den kristelige — ikke Aandens — men Kjødets) kaldte man saa Renaissance ikke Reformation; at det i Virkeligheden er Degeneration kan enhver see, uden at dertil udfordres nogen overordenlig Grad af Skarpsindighed. Det 16de Aarhundrede er Degenerationens Aarhundrede, og dets Førere ere Degenerationens Mænd.

Renaissancens Værk er det nu, at Troeskivet blev forkludret — derved at den individuelle Kritiseren — og senere det individuelle Følert gjorde sig til Grundlaget for Christendom-

men, indtil endelig Consequenterne flog igjennem, og Rationalismen sparkede Protestantismen af Beien.

Renaissancens Værk er det, at Sandfælgheid, Blødsigtighed og Kjædelighed fattes paa Høisædet og indtog den Plads, som Selvfornægtelse — christelig Kraft og Forsælgelse aldrig skulde have mistet; derfor fik det 16 Aarhundrede da ogsaa et nyt Fundament for Folkeretten — nemlig Urettens — eller som det kaldtes: Egeværgets Princip, og gjennem 300 Aar har det demoraliseret Europa ved sine smudsige Calculer, samtidig med at det borgerlige Samfund undergravedes af den selviste Politik, der betegner Tidsrummet fra dengang til nu; og det saavel under Adelsvælden, som under Absolutismens og Middelfstandens Regimenter, lutter Former hvorigjennem Standsegoisme og Enkeltsegoisme exploiterede Magten til egen Fornøielse og al anden Fordærv.

Det 16de Aarhundrede er det, som har grundlagt hin moderne Videnskabelighed, der begyndte i Tvivl, for at ende, først i Bantro, siden i reen Scepticisme, og den Tid er det, som nedværdigede Kunsten til et Udtryk for Sandfælgheiden, som berøvede den sin Originalitet, for mere og mere at reducere den til en Kopi efter Antiken, indtil det endelig lykkedes vore Dage at bringe den saa langt ned i det Aandløse, at det enkelte Værk nu ikke er andet end simpel Imitation, at Kunsten har ophørt at være et Udtryk for Folkets Vængsel og Stræben, og kun faaar Betydning som et kostbart Vegetoi for den velhavende Forsænglighed eller som en storflaet Illustration til Slægtens Karakterløshed.

Ganske vist findes der i Begyndelsen af Renaissancen talrige Spor af fædelig Kraft og christelig Tro, Resten af et i Sandhed originalt og skabende Aandsliv, men det forstaaer sig jo, paa een Gang bliver et Menneske ikke bundfordærvet, og et Par Generationer kan ikke tilintetgjøre hvad Aarhundreder har frembragt; det forholder sig med disse Guldkorn, som med Middelfalderens Feil, de ere der ei i Kraft af, men til Trods for Principet; at Renaissancen virkelig og væsentlig ikke er et nyt Opving, men et dybt Fald, sees kun altsfor tydeligt deraf, at disse lysende Punkter, disse Spor af Aand og Villie, ikke udvikle sig videre — aldrig for Alvor culminere, men med hvert Slægtled der vexler blive svagere og mattere, indtil de heelt forsvinde, og vige Pladsen for Principets agtefødte Consequenter, for den hele jammerlige Tilstand i Kirkeliv og Folkeliv, i Videnskab og Kunst, der karakteriserer det 18 Aarhundrede, og som paa enhver

fund og kraftig Natur gjør det Indtryk af Modbydelighed, som Aandsforladtheden altid gjør. Vor Tid er nu, som Enhver veed, hverken Renaissancens eller den franske Philosophies Aarhundrede — nei det forstaaer sig — men den er deres Arving. Vi have ikke componeret den Ausburgske Confession, ikke skabt „den store Encyclopædie“ og der er vel i vore Dage neppe Noget som „gaaer op i“ Vitruvius — eller henter sin Leveviisdom fra „systeme de la nature“, men vi have troligt udviklet hvad hine havde begyndt, og ere da ogsaa lykkelig og vel naaet til en aandelig Forvirring — en sædelig Slaphed, som langt overstiger Fortidens Fordærvelse; men Skylden derfor er væsentlig vor egen, thi Gud har gjentagne Gange i det sidste 100 Aar kaldt Slagten til Omvendelse — men den har ikke villet.

Det var første Gang i vore Bedsteforældres Tid, i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede. Det 18de Seculum havde ved sin gylde Rationalisme — sin tildeels stoffornuftige og tildeels frivole Livsopfattelse efterladt et Slags aandeligt Ildbefindende — en Tilstand af Flaahed og intellectuel Misvært, som tyngede og piinte i en Grad, vi nu neppe kunne gjøre os noget Begreb om; da saa den franske Revolution — baade som en Følge heraf og som en vildledet Reaction herimod — brød løs, og fra en tilsyneladende Forryngelsens Opblusning hurtigt slog over til det stik Modsatte, til den totale Fornægtelse af alle guddommelige og menneskelige Love, — da det napoleoniske Tyranni havde fyldt Europa med Krige og Blod — ja saa blev endelig en Gang Staten bange; den begyndte at see, at Veien den gik, ikke var den rette — at der endnu var en Gud, for hvem alle Knæ maae bøie sig, hvad enten de ville eller ei — at Frelsen var hos ham — og hos ham alene. Men der manglede Gæt — der manglede Villie; den lange 300aarige Degeneration, jeg ovenfor har berørt, stod i nøie Forbindelse med en forunderlig bagvendt psychologisk Udvikling, en Udvikling, som kortelig kan karakteriseres som en bestandig stærkere og eenfaldigere Overgriben af Tankelivet paa Villielivets Beføstning. Den naturlige Virkning heraf var først en almindelig sædelig Tilbagegang, og derefter en fuldstændig Svækkelse af al Energi; og da nu Gud stillede Balget — da Beslutningens store Time slog — saa svigtede Kraften — Afgjørelsen forflygtigedes i Boesje; deraf fremgik da hiin aandrige, fiintfølende, men forunderligt blødagtige Tid, hvis bedste Mænd ofte betragtede Barnasæt som Maalet, og Digterkronen som den høieste Belønning. Det er Slagtenes æsthetiske Periode; det er et Opsving — utvivl-

font, men et mat, et villieløst; her er virkelig Begyndelsen til et Aandsliv, men da Energiën mangler, forflygtiges den og bliver kun til en tom og blændende Aandrigbed; her er en Rigdom af Følelser, et stort og aabent Syn for det Sande, men udover vage, ofte svarmeriske Anskuelser, kommer det aldrig; Alting bliver ved den gode Impuls, Handling er der ikke Spor af, ja der er end ikke Begyndelsen til Handling, thi længe før det Punkt er naaet, opløser det Hele sig i Sang og Suk og Digt. Heri ligger vore Bedsteforældres Brøde, og heri ligger tildeels Grunden til den store Tilbagegang i den første Halvdeel af dette Aarhundrede. En poetisk Bevægelse er altfor umiddelbar til at kunne holde ud i Livets Prøvelser, den beroliger og blænder et Dieblis; men, sættes den ei om i Villie, saa viger den hurtigt for en Torhed, en Mæthed, langt tungere, langt mere knugende end tilførn. Dette skete da ogsaa; efter Poesien fulgte Kritiken og den æsthetiske Reflexion; Tanken tog atter Magten fra Følelsen, først aandrig og halvt digterisk i Formen, men Time for Time tørrere, skarper og negativere, indtil vi, 40 Aar efter Romantikens Guldalder, ere midt inde i en Tid, saa fuld af systematiserende og raisonnerende Kritik, saa blottet for al umiddelbar Friskhed, saa opløst af Tvivl, som ingen Periode hverten før eller siden.

Da kaldte Gud anden Gang paa Slagten — med Krig, Oprør, Ulykker, Sygdomme og Nød! det var Aaret 1848. Hvad vi herhjemme mærkede af Bevægelsen var kun et halvt fortonet Echo af det Hviin, der uhyggeligt og varslende gik gjennem det europæiske Samsfund — hiin Dag, da den røde Fane heisedes paa Paris' blodbestaanke Barrikader; og dog var Revolutionen i 48 langt mørkere, langt mere til at faae Forstand af, end alle dens Forgængere — thi Bevægelsen gik dybere i Samsfundet, Misfornøielsen var bitterere, den sociale Demoralisation var større — og her saae vi da første Gang disse store Masser af Forurettede, af Bildlede og Fortrykte, der, tørstende efter Velvare, Magt og Hævn, kun vente paa den første gunstige Leilighed for at lære de begunstigede Klasser, hvorledes Egoismens Princip tager sig ud, naar det bliver anvendt mod dem selv; thi deres Time kommer nok igjen — to Gauge ere de bukkede under i den ulige Ramp — men tredje Gang ville de seire — dersom ei Meget bliver anderledes forinden. I 1848 udgik Kaldet til vore Fædre — men ligesom forrige Gang — forgjæves; hiin Generation lod Afgjørelsen gaae forbi sig — af Svaghed — denne løi sig fra den af Nederdragtig-

hed, og Løgnen var den politiske Begeistring. Folkfrihed skulde være det store Løsen; ved politisk Emancipation og national Selvbestemmelsesret skulde Samfundet regenereres! — hvorfor? — fordi Slægten var for villieløs til at foretage den Frontforandring, som ene kunde frelse; ja man var ei blot uden Villie — men ogsaa uden Ærlighed — thi man følte det godt, at det var nødvendigt, men — man vilde ikke see det. Efter en faaaraig Ruus — fuld af Illusioner og Skuffelser — fuld af Uretfærdighed og væmmelige Phraser, mislykkedes Forsøget, og tredje Gang lod Gud sin straffende Faderhaand hvile tungt paa Slægten — og denne gang er det os det gjælder!

Vor Tid har naaet det Maal, som ond Villie og sædelig Slethed gjennem Aarhundreder har higet efter — den har naaet — at Troen aabenlyst fornægtes — ja foragtes og forfølges af kristne Pryster og Folk; den har realiseret den Tingenes Orden, i hvilken Forvorpenshed og raa Egoisme give Tonen an; den har frembragt en Slægt, saa enerveret af Uvisshed og Tvivl, at den nu er i Færd med at slaae sig til No i en Slags aandelig Sløvhed — der enten gaaer til Grunde i reen Materialisme — eller villieløs og aandeløs Intet gider afgjøre.

Er der da intet Haab? jo der er; thi Tiden er ikke blot Fordærvelsens, Kluderiets og Jammerlighedens Tid — den er Æt foruden, og hvad er det? Man har fortalt, at den var Industriens Tid — eller naar det kom høit — Nationalitetens Tid. Mine Herrer og Damer! det er Tankeløsheden, der har sagt det, thi væsentlig seet er ingen Tid noget saadant, af den simple Grund, at Dekonomi og Politik aldrig ere og aldrig kunne blive væsentlige Synspunkter for Slægtens Historie. Væsentligt er kun eet Synspunkt, og det er det sædelige — men sædelig seet, væsentlig seet, er vor Tid — Valgets Tid — Afgjørelsens Tid. Heri ligger Fremtidens Haab, og heri ligger Djeffikkets Alvor.

Men hvad vil det sige, at vor Tid er Valgets Tid? Ja det er naturligvis ikke min Mening, at vor Tid nu skulde tage sig lidt sammen — og maaskee — i Modsetning til de forrige Slægters velbekjendte Smag for Fremstridt og Forandring — slaae sig paa det Conservative; nei det er aldeles ikke Tidens Opgave at være konservativ — den er det slet ikke, og skal ei heller være det, af den gode Grund, at hverken den selv eller de nærmest forudgaaende Aarhundreder have frembragt Noget, som er værd at gemme paa; en Blanding af Halv-Christendom og Halv-Atheisme, Halv-Retsfærdighed og halv Uret, halv Sand-

hed og heel Løgn, er det ikke til nogen Gavn at være konservativ for. Tiden er revolutionær — og det er den med Rette; det er Revolution der skal til, og det en Revolution i en ganske anden gjennemgribende Betydning, end den saakaldte store i 1790; thi det er ikke en Regering, som skal styrtes, eller en Lovbog, som skal laves om — nei! det er 300 Aars Historie, der skal tilintetgjøres — det er en Fortid af flere Generationer, der skal angres. Ja, mine Herrer og Damer! Revolution er det jeg vil, men vel at mærke Revolution for Alvor, Revolution i Hjerterne, og ikke paa Gaden. Politiske Revolutioner ere kun Stykværk, Misforstaaelser og Halvhed; thi det politiske Synspunkt er intet væsenligt Synspunkt; derfor have ogsaa alle politiske Revolutioner kun ført til og ville ei heller nogensinde føre til Andet, end til, at man efter 20 Aars Forløb maa gjøre hele Revolutionen om igjen; det er kun Omvæltninger, ikke Afgjørelser; men netop Afgjørelse i Ordets strengeste Betydning er det, der skal til.

Af det — naar alt kommer til Alt dog temmelig ligegyldige Valg, der vælger mellem tvende Dynastier — eller trende Forfatninger — kan en saadan Afgjørelse ikke fremgaae — dette er kun muligt, naar Valget er absolut — men det absolute Valg er Valget mellem Gud og Verden!

See i denne Forstand er det jeg siger, at Tidens Haab og Tidens Alvor — ligger deri, at den er Valgets Tid; og ganske vist kan man jo sige om enhver Tid, at den er dette, i Modsatning til Evigheden nemlig; men der er Forskjel paa Valg og Valg. Barnets Valg er let at rette, og derfor er dets Betydning mindre; hvad der gjælder om Barnets Valg gjælder ogsaa om Slægtens Valg i Barndomsperioden, i Middelalderen; men med Aarene kommer Ansvar, og med Ansvar kommer Valgets Alvor. Derfor var det Valg, Slægten traf, da den valgte Reformationens Vildfarelse, et alvorligt Valg; men lader os ikke glemme Gæt: hiin Tid manglede Erfaringen, den var, som en Yngling, der griber feil i Ubefindighed; mere end een Gang har guddommelig Naade ført en Vildsaren tilbage gennem Anger og Bod; men vor Tid er hverken Slægtens Barndoms- eller Ungdomsalder, den er Mandomsaarene, og ikke engang de første af disse. Men den er netop det Dieblif, i hvilket Valget bliver saa afgjørende, saa man næsten maa røddes, naar man betænker, hvor overordenlig sjældent det skeer, at den, som da ei vendte om, senere atter fik Keilighed dertil; den er det frygtelige Dieblif, i hvilket det gale Valg ei blot er Tab,

men næsten altid Fortabelse. Og lader os vel lægge mærke til det: at hvergang Valget stilles, og forspildes, skjærpes Valgets afgjørende Betydning; men vi vide det jo: Gud har tvende Gange kaldt Slægten til Omvendelse, og det har været for-gjæves; i disse Dage udgaaer hint store Kald for tredje Gang, i disse Dage stilles Valget paany, med en Alvor, som aldrig tilforn. Skal det ogsaa denne Gang blive forgjæves?

Mine Herrer og Damer! Bort Ansvar er tusinde Gange tungere end vore Fædres, det Punkt er rykket nærmere, hvor vi maae frygte, at den guddommelige Langmodighed er udtømt. Straffene ere haardere, Erkjendelsen er klarere, Erfaringen rigere og bittere; kun den, der ikke vil see, kan i vore Dage tage Feil af Veien; kun den, der ikke vil tænke, kan undgaae at blive opmærksom, og dog har Gud ikke ladet det beroe ved at vise os den Afgrund vi staae for, ikke indskrænket sig til at straffe og vække den søve, sovende Villie; han har gjort Et endnu: han har kaldet den Mand, som Tiden behøvede, han har givet os en aandelig Veileder.

Hver stor og afgjørende Tid har havt sine Mænd, kaldede af Forsynet til Slægtens Frelse, Mænd, som, forskjellige i Mødet, men eens i Lydighed mod Gud, førte Generationerne frem til Maalet: det er Tidens Mænd. Men lader os nu atter se alt i Verden ikke tage Feil. Tidens Mænd, siger Historikeren, Philosophen og den omreisende Politiker, Tidens Mænd, det er de store Genier, som fyldestgjøre Tidens Fordring; nei stop! disse ere aller-høist Tidens Commissionaiver, det er Folk, som Luther og Hegel, Göthe og Napoleon, St. Simon og Felix Pyat. Tidens Mænd fyldestgjør slet ikke nogen høitaret Samtids Fordring, ja som oftest staaer han den lige stik imod; men han fyldestgjør Tidens Trang, og det er noget ganske Andet end dens Fordring. Jeg skal nævne Dem saadanne Tidens Mænd; det er Personligheder som den hellige Augustinus, den hellige Sylvester, Gregorius VII. og Innocents III. i Opdragelsens Tid; det var Ignatius af Loyola, Bossuet og den hellige Alphons af Liguori i Udstei-lsens Periode, og det er i vore Dage den ærværdige Olding, hvis Inbelfest vi feire i Dag, det er den hellige Fader. Ja den hellige Fader er netop den Tidens Mand, som Gud har kaldet til i Valgets Dage at være vor Fører paa Omvendelsens vei.

Den hellige Fader er Tidens Mand, fordi han er Rettens Mand i Urettens Tid. Ham var det, som gav Folket Frihed, fordi han ansaae det for Ret, og ikke fordi han politisk fløgtigt ei turde lade det være; ham var

det, som nægtede at give mere, da han saae, det vilde være Uret, og ikke, som tusinde andre kronede Hoveder, gav han og lovede han Alt, da Faren stod for Døren, for siden at brnde alt og tage alt tilbage, naar Uveiret var draget forbi. Ham var det, som, truet af mægtige Fjender og berøvet sit halve Rige, dog aldrig indgik noget Compromis med Uretfærdigheden, skjøndt hele Europa raadede ham dertil; den hellige Fader saae meget vel, at, mennefseligt talt, havde den diplomatiske Fiffighed Ret, som stadig raabte paa, at han skulde forene sig med hin kronede sardinske Kæver, og opgive en Deel for at frelse det Øvrige, men han saae ogsaa, at Christi Statholder paa Jorden ikke kan indgaae Forlig med Urettens Mand paa Rettens Beføstning.

Den hellige Fader er Tidens Mand, thi han er Ydmyghedens Mand i Hovmodets Tid; han traadte ei frem, uden da Gud kaldte ham; ja fra det første Skridt til det sidste er hans Liv en uafbrudt Lydighed — en ydmyg Følgen af det høie guddommelige Kald, som udgik til ham; her var ingen selvist Stræben efter Daad og Virksomhed; thi kun kaldet traadte han — som havde tænkt sig en langt beskednere Livsbane — ind i den første Stand — den geistlige Stand, og halvt modstræbende — skjælvende ved Tanken om det uhyre Ansvar — ikke vælgende og søgende — men følgende og lydende — steg han fra Trin til Trin, indtil Gud endelig for 25 Aar siden stillede ham paa den høieste og byrdefuldeste Plads i det menneskelige Samfund. Han er Ydmyghedens Mand, fordi hans hele Liv — i Glæde og Sorg — under Forfølgelse og Seir — er baaret af hiin sande og jernstærke Tillid til Gud, som kun ydmyg Tro kan give. Mangfoldige — ja altfor mangfoldige ere Exemplerne paa dem, der i Nødens Stund, da Kræfterne svigte og Undergangen synes vis, raabe paa Gud — for at glemme Alt, naar Faren er forbi; eller have vi ikke selv med Sorg og Skamfuldhed seet et Folk — jeg behøver ikke at nævne noget — der traadt under Fødder af en overmægtig Fjende — pludselig og stik imod gammel Bane — ja næsten til sin egen Forundring, begyndte at tale i Gudsfrygtighedens Tunge-maal om Traktaternes Hellighed, om Guds Raade og Hjælp mod de Uretfærdige o. s. v. o. s. v. — for saa, da Strækken havde lagt sig, i tankeløs Dumhed, at strømme over af Begeistring for den Nation, hvis hele Politik er den fortsatte æreløse Kræn-kelse af al Ret — af alle, selv de helligste Forbund? Hvem af os husker ikke dette, og hvem af os har da ei seet den uen-

delige Forffjæl, der var mellem hine Overvudne og den h. Fader — mellem Feighedens Gudfrugtighed og Ydmnghedens christelige Tidsid til Gud.

Den hellige Fader er Tidens Mand, thi han er Sandhedens Mand i Røgnens Tid; det er ham, som ei een, men gjentagne Gange har tilraabt en forblindet Slægt alvorfulde Ord — medens det endnu var Tid — som midt i Forvirringen — midt i det aandelige Virvar af Usandhed og Uklarhed, kort og tydeligt talte Folkene til Rette og sagde dem, at deres Veie var Fortabelfens Afvei — at deres Wiisdom var Taa-beligthed, deres Haab og Stræben fulde af Forfængelighed og Svig.

Mine Herrer og Damer! Det er svært at sige Sandheden, naar Ingen bryder sig om at høre den — det er usinde Gange sværere, naar alle ere imod den — men det er overmenneskeligt svært, naar alle foragte den — og dog er det netop dette, den h. Fader har gjort; thi det var ikke Vigegyldighed og Had alene, som mødte ham, da han udstedte sine berømte Encycliker mod Tidens Forvildelse — det var Foragt; man sagde ikke, at det var usandt, hvad han lærte — nei man sagde — ja jeg kan nappe bringe Ordet over mine Læber — man sagde, det var dumt; — dengang sagde man det — thi siden, da Demoralisationen havde viist sig i sine forfærdelige Consequentser, da Guds Straffedomme havde rystet Verden — ja saa taug man stille, det forstaaer sig.

Den hellige Fader er Tidens Mand, thi han er Troens Mand i Bantroens Tid; og han er dette, fordi han har kæmpet for Troen og seiret for Troen; det er ham, som har samlet og begejstret hiin heltmodige Skare af christelige Præster, som overalt forkyndte Folkene Guds Willie og Menneskeheden Korsets Evangelium — hiin store altid slagfærdige Christi Hær, som ved sin Lydighed, sin Selvofnagtelse, sin Dødsforagt og sin glødeyde Kjærlighed bringer Bantroen til at studsse, og — Hedningen til at troe. Men mere end dette, er Plus IX. Troens Mand, fordi han — da Tiden var kommen og Slagten var moden til at høre — fordi han da — fremfor alle sine store og hellige Forgængere, af Gud blev fundet værdig til at udsige Troens store Ord i Afgjorelsens Tid. Jeg tænker her paa dette mægtige verdensbevægende Ord, den hellige Fader, som Kirkens øverste Hyrde i Spidsen for det samlede Eriscopat talte til Slagten, det Ord hvormed hiin gamle kirkelige Mening om den pavelige Ufeilbarhed i Troes og Sædelæren, fik Dogmets guddommelige Sanction; thi dette Dogma

er Tidens Løsen — det er den Sandhed, mod hvilken al halv Protestantisme, al skjult Fornegtelse, al Løshed, al Slaphed, al Hovmod i Hjerterne brydes og splintres; det er Troens Prøvesteen — her aabenbares Hjerternes Tanker; thi her kan kun Ydmngthed, Kjærlighed og Klippefast Tro følge; — den fornemme Selvklogskab og den lunkne Fornuftighed forvirres og falder fra; ja dette Dogma er den store Krigserklæring, den h. Fane, som skal samle de Christne fra hele Jordens Kredse til den vældige Kamp, der forestaaer med Mørket — den Verdenskamp i eminent Forstand, hvor Seiren er vis, skjøndt Striden bliver haard — den Aandens Kamp, i hvilken Mange skulle fortabes, og hvor det atter lyder forjættende og advarende, hiint Ord af det nye Testamente: Salige de som ikke forarges. Men som den, hvem det af Gud blev givet at forkynde Slagten dette saa uendeligt indholdsfulde store dogmatiske Budskab, er den hellige Fader i udpræget Forstand vor Tids aandelige Fører — Manden efter Guds Hjerter; og derfor er det at Gud har udmærket ham, som han i 1800 Aar ikke har udmærket Noget — derfor er det, at Gud har stillet ham saaledes høit og lysende for Samtidens Øine — for at den i Valgets — i Afgjørelsens Time skulde forstaae ham og følge ham — Christenhedens Bannerfører.

I uendelig tilbedende Taknemmelighed mod Gud var det derfor at vi samlede her paa denne Høitidens Dag — Gud til Ære, og i sønlig Erkjendtlighed mod den h. Fader; men jeg føler det kun altfor godt — at Ordet er for svagt, og vor Hyldest for mat til i Sandhed at kunne tolke den Strøm af Følelser, som i denne Stund begeistre og overvalde os; ei ved Tale og Sang er det, at det værdigen og fuldt kan ndtrykkes, som nu rører sig i vore Hjerter. Nei! det er noget langt høiere og renere, der her skal bringes til Tak; hvad jeg mener vide De alle! Saa lader os da — jeg siger ei vælge — thi vi have vel alle valgt — men lader os her i denne alvorfulde Time med hele vor Villies — med hele vor Sjæls Energi — med hele den taknemmelige Kjærligheds hellige Begeistring og kæmpesterke Beslutning staalsætte og besegle dette vort store afgjørende Valg — saa at vi — om end Ingen andre ville det — ja om end hele Verden staaer os imod — ville leve og kæmpe — lide og seire — med dette Ene for Die, at være Christne — Christne i Tro og i Ydmngthed — i Lydighed, i Haab og i Kjærlighed — kun Christne — og Intet uden dette alene; fra nu af og til Dødens Time falder!

Af den paafølgende Tale meddele vi her i Sammenhæng fornemmelig det af Hensyn til Tiden i det mundtlige Foredrag kun løselig udførte Overblik over Europas og Italiens politiske Tilstand i de Aar, der gik forud for og nærmest efter de revolutionære Bevægelser i 1848. — Samtiden hilfede med Begeistring de af Pius IX. ved hans Thronbestigelse bebudede Reformier, og man anerkjendte overalt den høimodige Tankemaade, der kundgjorde sig i den almindelige Amnesti for alle politiske Forseelser og i den Pressen forundte Frihed til at drøfte alle offentlige Anliggender. Det viste sig imidlertid desværre snart, at den her omtalte almindelige Stemning var af en noget mistænkelig Bestaffenhed, at den var blandet med mange urene Elementer, som i den følgende nu henrundne lange Aar-række mere og mere baade skulde aabenbare deres sande Charakter og dermed tillige de Misforstaaelser, der laae til Grund for en Mængde skuffede Forventninger. Den politiske Atmosfære i Europa havde nemlig dengang, da Pius IX. tiltraadte sit Pontificat, længe været tung og trykkende. Overalt fandt Folkene sig skuffede i de Forventninger om Deelagtighed i Lovgivningen og Styrrelsen af de offentlige Forhold, eller med andre Ord om større politisk Frihed, der knyttede sig til de store Venter, hvormed alle Europas Fyrster havde indviet den nye Æra efter Napoleon I.' Fald. Der gjarede overalt paa Fastlandet en Utilfredshed med de bestaaende Forhold, som især i Frankrig — hvor det revolutionære Borgerkongedømme af 1830 ingenlunde tilfredsstillede Tidens Fordringer — antog en betænkelig Charakter, og endelig exploderede i Februarrevolutionen 1848. Denne Katastrofe blev Signalet for lignende Omvæltninger andensteds, og der var intet Land, hvor den revolutionære Aand med større Voldsomhed nedbrød alle Skræmmer, end i Italien.

Den overveiende Indflydelse, som Wienerfreden i Aaret 1815 havde indbrømt Østerrig i dette Land, saarede dybt Italienernes pirrelige Nationalsjælelse, og det kan ikke nægtes, at de havde Grund til at føle sig krænkede, ikke saameget ved Tanken om, at en Deel af Norditalien var bleven indlemmet i Østerrig, men mere ved Bevidstheden om, at de italienske Fyrstehuse i politisk Henseende stode i et Afhængighedsforhold til den europæiske Stormagt, som de forstjællige italienske Folkstammer hele den senere Middelalder igjennem jevnlig havde bekæmpet, og hvis Herredømme de vare vantede til at betragte

som en uberettiget Anmasselse. Det var ligeledes uheldigt, at de nærmest foregaaende Paver, tiltrods for de sørgelige Erfaringer fra Josef II.' Tid sidst i forrige Aarhundrede, endnu syntes at holde fast ved den gamle Tradition om det christelige romerske Kaiserdømme som Kirkens verdslige Støtte. Vel var denne Institution med saa meget Andet gaaet tilgrunde under de sidste Aars politiske Omvæltninger, men Østerrig betragtedes dog fremdeles som den naturlige Arving til denne Keresret; og saavel Kirkens Styrere som dens trofaste Venner baade i Italien og andensteds syntes, under den almindelige Glæde over Pius VII.' Gjenindsættelse i hans Værdighed og Rettigheder baade som Kirkens Overhoved og verdslig Souveræn, altfor meget at have glemt de Misligheder, der knyttede sig til enhver Tjenstbeviisning af denne Verdens Mægtige. Det er undskyldeligt, at man dengang, og tilmed under den friske Erindring om de Idmyggelser, det østerrigste Kaiserhuus havde maattet taale af den franske Revolutions Erobringspolitik, det var undskyldeligt, at man under disse Omstændigheder ventede, at den verdslige Politik skulde herefter, mere end før, lade sig lede af høiere eller christelige Hensyn. Men der er Intet, som Verden hurtigere glemmer, end det guddommelige Forsyns Velgjerninger, og den politiske Egennytte kræver derfor Betaling for enhver Tjeneste, som vises Kirken, om ikke i anden Form, saa dog i det mindste i den, der fremmer Ergjærrighedens forskjellige Planer. Det da herskende østerrigste (Metternichske) System, og den almindelige Mening, at den h. Stol befandt sig i et politisk Afskængighedsforhold til Østerrig, bidrog nemlig ikke blot til at nære den Utilfredshed, som i det skjulte gjæredede i Italien, hvor flere hemmelige Selskaber arbejdede ivrigt, for under beleilige Omstændigheder at fremkalde en omfattende Rebellion; men den vedligeholdt i en lang Række af Aar en, som det senere skulde vise sig, ulukkebringende Paakousi mellem Østerrig og den Magt, som nylig havde tilføiet baade Østerrig og Pavedømmet saa store Ulykker.

Tilstanden ved Pius IX.' Thronbestigelse var derfor saavel i Italien som i den øvrige Verden af den Bestaffenhed, at den nyvalgte Pave strax erkjendte Nødvendigheden af at betragte en ganske ny Veie. Det stod klart for hans politiske Skarpsynet, at der maatte gøres noget Alvorligt og Overordenligt for at befværge den truende Uveirstorm; og det kan ikke betvivles, at den Andeel i Statsmagten, som han, uden aldeles at bryde med den

historiske Udvikling, havde tiltænkt sit Folk, vilde under heldigere Betingelser have afværget de truende Farer; men, at dette ikke lykkedes, havde dels sin Grund i, at det gamle System og Utilfredsheden med det havde været altfor længe, og Uvillien derfor gnavet sig altfor dybt ned i Hjerterne. Under saadanne Omstændigheder lønnes næsten altid selv den største Heimodighed med Utafnemmelighed, og det saa meget mere her, som den Raadeshandling, hvormed Pius IX. begyndte sin Regering, paa een gang førte en Mængde Personer tilbage til Hjemmet, som under en længere Tids Landflygtighed og Fængsel havde gjort sig fortrolige med Tanken om Hævnen over al Fortidens Uret mod „Nutidens retfærdige Krav“. Endnu førend det længe forudsete Uveir brød løs i Frankrig, havde Revolutionens Opbudsmand i Italien allerede gjort Pius IX.'s Navn og Løfter til Løsenet for en radical Omvæltning af de bestaaende Tilstande i hele Italien, som nødvendig maatte medføre en gjeennemgribende Forstyrrelse af Europas Fred. Man stillede nemlig ikke blot de urimeligste og meest overdrevne Fordringer til hans Tilfagn om indre Reformer, men forlangte, at han, i Henhold til de Antydninger, han i Erkjendelse af Italiens nationale Ret havde udtalt om, at ville benytte sin Autoritet som den katolske Christenheds Overhoved til at fjerne al uberettiget Indblanding i Italiens Anliggender fra Udlandets Side — under Trussel af Kirkens Bånd skulde tvinge Østerrigerne til aldeles at rømme Italien. Dette var i Virkeligheden det Samme som at forlange, at Kirkens Overhoved skulde erklære Østerrig Krig! Det var i April 1848, at den revolutionære Opbidelse stred til disse Uderligheder. Man forlangte, at Pius IX. skulde optræde som Fører for den italienske Enhedsbevægelse, og dermed sanctionere den nationale Isolationsdrift, som samtidig gjærede trindt omkring blandt de forskjellige Folkfærd. Men dette var atter det Samme som at forlange, at Christenhedens fælles Fader skulde give Signalet til en almindelig Revolution og en europæisk Krig. Det var da Pius IX.'s retfærdige Indignation over denne opvørende Fordring, der tjente Omstyrtningspartiet til Paaskud for en Hensynsløshed, der ikke gyste tilbage for nogen Forbrydelse. Man snigmyrdede hans Minister Rossi og hans Secretær Palma, og nødte ham selv til at flygte fra Rom, hvor Mazzini, Garibaldi og Consorter i Vinteren 1848—49 ved deres republikanske Constitutionsmageri demoraliserede de lavere Classer af Befolkningen og ødelagde al offentlig og privat Velstand.

Efterat Frankrig i Juni 1848 lykkeligt havde frigjort sig for den Arbejderrepublik, som den socialistiske Opstand i Februar s. A. efter Julimonarkiets Fald havde paa-
 trængt det, var den katolske Kirke den eneste Magt, der stod urørt af den almindelige Forstyrrelse. Julifongedømmet af 1830 havde i de 18 Aar, det havde bestaaet, jaget efter en slet Popu-
 laritet ved at lamme og undertrykke Kirkens Frihed. Efterat Samsfundet nu var reddet fra at synke i den Afgrund, der nylig havde truet med at afsluge det, vaagnede blandt alle
 Mænd af aandelig og politisk Betydning en levende Erkjendelse af Kirkens Betydning og Nødvendighed for Samsfundsordenens fortsatte Bestaaen. Den daværende franske Republik, som nu var befriet fra den saakaldte røde Republiks (Socialismens) Terrorisme, sendte en Hær til Rom for at befrie det fra det Tyranner. Rom erobredes med Lethed af Frankmændene i Sommeren 1849, og i April 1850 kunde Pius IX. vende tilbage til Christenhedens Hovedstad.

Verden havde i Aarene 1848 og 1849 gjort saa alvorlige Erfaringer om Følgerne af en over Samsfundet i det Store udbredt Irreligiositet, at man havde Grund til at vente, at en bedre Aand efterhaanden vilde tilkæmpe sig Herredømmet saavel over det offentlige som det private Liv. Det lod ogsaa i Begyndelsen til at skulle blive Tilfældet. Regjeringerne syntes at være komne til Erkjendelse af Nødvendigheden af Kirkens af Statsloven uhindrede og frie Bevægelse paa sine Enemærker, saavel som af dens Overhoveds soueræne Uafhængighed; og i de første Aar af den paanun oprundne Fredsperiode mødte Kirkens Overhoved stor Forekommenhed hos alle Regjeringer og Statsmænd, og selv de protestantiske Lande med katolske Under-
 saatter, navnlig England og Holland*), kunde ikke unddrage sig Indflydelsen af Tidens mægtige Strømning. Dog — det

*) Da i disse Lande Forholdet til den katolske Kirke altid har været betragtet og behandlet fra et recent politisk Standpunkt, fortjener det at fremhæves som noget Overordentligt, at man fandt sig i Oprettelsen og Ordningen af det katolske Hierarki i disse Stater, hvor den katolske Religion hidtil blot havde været taal, og hvor Kirken, ligesom i Hedningelandene, hidtil var bleven styret af apostoliske Vicarer. I Preussen havde Regjeringens feilslaagne Forsøg i Aaret 1837 paa at løse Spørgsmaalet om de blandede Egtefæber ved en Volds handling fremkaldt et overordentligt Opsving i det katolsk-kirkelige Liv i Westphalen og Rhinprovincien.

skulde desværre altfor snart vise sig, at denne Verdens Aand aldrig aflægger sine onde Instincter, men altid bliver sin Charakter tro. Alle bedre Mennesker havde glædet sig over den Kraft og Energi, hvormed Frankrigs Intervention havde gjort Ende paa det revolutionære Tyranni i Rom; og, da den monarkiske Regjeringsform altid har viist sig at frembyde bedre Garantier for en fast og rolig fremskridende Udvikling af de offentlige Forhold, end Republikken, hilsendes ogsaa det nye napoleonske Kaiserdømme af de Fleste som et gunstigt Bærsel for Frankrigs og Europas Fremtid. Man glemte for Dieblicket de Misligheder, der ere uadskillelige fra „de store Principer af 1789“, som den franske Kaiser ved alle Leiligheder henviste til som Grundlaget for den Politik han agtede at gennemføre; Samtiden kastede ligeledes et velvilligt Slør over de oprørende Midler, han betjente sig af for at naae Maalet for sin Ergjærrighed. Det var Navnet „Napoleon“ og det af Tiden feirede Revolutionsprincip, hvormed det lykkedes ham at dupere den fra Troen paa en høiere Styrelse af Menneskeslægtens Anliggender affaldne Deel af Verden, for hvem den Legitime, i Guds Anordning grundede Herfterret nu i mere end to Menneskealdere har været Gjenstand for Haan og Spot. Thi det varede ikke længe, før Napoleon III. dyrkedes som Tidens Drakel, før enhver af hans offentlige, ofte aldeles intetsigende og forblommede, blot paa at fixere den offentlige Mening anlagte Udtalelser, kommenteredes i al Verdens Blade. Sagen var nemlig den, at han under et høist despotiskt, paa almindelig Folkesaafstemning grundet Regimente i Frankrig, forstod at haandtere det revolutionære Phrasemageri med en Virtuositet, som blændede alle Tidens Ordførere saavelsom deres tankeløse Efterhæftere. Medens han godt forstod, indenfor sine egne Ene marker at holde Revolutionen i Tømme, var han saa dybt indviklet i Forbindtligheder mod det Princip, han skyldte sin Opvejelse, og stod navnlig i saa intime Forhold til Lederne af de hemmelige Selskaber i Italien, at han fandt det nødvendigt at experimentere med Revolutionens Grundsætninger paa Andres Bekostning; og hvor i Verden var der vel en bedre forberedt Forbund herfor, end i Italien? Samtidig med den Krig, der trængte Østerrig ud af Italien (1859), og den under hans Protection paa Kirkestatens og paa de øvrige italienske Staters Bekostning fuldbyrdede Forening af hele Halvoen til en Eenhed under en af dens mindste Fyrsters Scepter proclameredes nu de to berømte Dogmer, hvis ufeilbare Almeengyldighed den doc-

trinære Liberalisme overalt har ydet den velvilligste Anerkjendelse, nemlig det saakaldte Nationalitetsprincip med dets Tilbehør: almindelig Afstemning; fremdeles det ligeledes af Tidens Vise godkjendte Ikke-Interventionsprincip med dets Tilbehør: de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Ret. Det førstnævnte Princip*), der gaaer ud paa at sonderrive de Baand, som Historien i Fortiden har knyttet, og som Folkeretten, baaren af et høiere Rettsprincip, har befastet og helliget, blev saaledes, til Overraskelse for alle Underledestående, opstillet som det høieste Princip for Europas politiske Fremtidsudvikling. Denne Theori var ikke blot directe anlagt paa at fremme „Italiens Enhed“, men tillige paa at ruinere Østerrig ved at laame dets Bestræbelser for at tilveiebringe en dets forskjællige Nationaliteter tilfredsstillende Forfatning. Virkningen var altsaa meget klogt beregnet; og den almindelige Afstemning kunde være meget vel indrettet efter de franske Tilstande, navnlig Vandalmuens Passion for Napoleons navn, og det hele Maskineri, ved hvis Hjælp en saadan Afstemning faaer et hensigtsmæssigt Resultat. Men den Anvendelse af dette Princip, som anbefaledes til almindelig Brug andesteds, var som bekjendt Folkenes Ret til ved Afstemning at afgjøre, til hvilket Land de ville høre; og det sik ved Hjælp af hine Vidler et forønstet Udfald for Erhvervelsen af Savoiens, men vil overalt, hvor der ellers gives Lovte om dets Anvendelse, kun blive benyttet som et Middel til at holde de Forurettede og Undertrykte for Nar! Det gjælder baade om dette og det foregaaende og begge de andre Napoleonske „Principer“: Ikke-Interventionens og de fuldbyrdede Kjendsgjerningers — deres sande Betydning er at sanctionere alle Magtens, og navnlig den revolutionære Despotismes vilkaarlige Overgreb, uden at nogen Uvedkommende i den krænkede Rets Navn er besejret til at paatale dem. Saasnart en politisk Skændselsgierning heldigt er fuldbyrdet, er den slaaet fast som en nantastelig Kjendsgjerning;

*) Vi unblade dog ikke at bemærke, at selve den nationale Fanatisme, tilligemed de i samme skjulte Erobringstenbentser er meget ældre end Napoleon III. og den daværende Tid. Den er et Tilbehør til Hebenskabets og den tiblige Middelsalters Barbari, men blev i Tydskland taget til Hjælp i Kampen mod Napoleon I., og siden bragt i System af tydske Professorer og Politikere, som et hensigtsmæssigt Paastub for at bekriige og plyndre svagere Naboer.

Uret er saaledes bleven til Ret, eller med andre Ord: Magten har altid Ret, eller den politiske Ret culminerer i de revolutionære Intrigers Underfundighed i Pakt med Kanonerens Almagt!

Den keiserlige Philosoph har nu i ti lange Maanedes Landflygtighed havt Tid til at anstille Reflexioner over Frugten af sine Idrætter. Hans Principer gjorde i sin Tid unagtelig Lykke i den offentlige Mening. Det var meget behageligt for de Magter, der vare moralsk forpligtede til at haandhave deres Medsouveræns legitime Rettigheder, at kunne rause lægge Hænderne i Skjød, og uvirksomme see til, hvor de burde tale og handle, og under denne Adfærd troste sig med Bevidstheden om, at de handlede efter et almindelig anerkjendt Princip! Disse „Principer“ have saaledes ydet deres Opfinder en magtig Hjælp til, ved Guldbyrdselsens af Italiens Eenhed at frigjøre sig fra alle gamle Forpligtelser mod Revolutionen. Men den nye Wei, den keiserlige Politik siden slog ind paa, ved tilsyneladende at beskytte Kirkestatens efter hans Opmuntring og Raad udplyndrede Souveræn, og ved at vise den tidligere chicanerede franske Geistlighed imødekommende Velvillie, bragte ingen Lykke; thi det guddommelige Forsyn begunstiger ikke Egennyttens og Underfundigheden. Napoleon er i Ulykkens Dage bleven overost med Forhaanelser af hiint enige Italien, som ene skylder ham sin Tilværelse, og vegeterer nu, betyngtet med Frankrigs Forbandelser, og ringeagtet og glemt af Størstedelen af den tankeløse Hob af Avisfrivere og Avislæsere, som nylig forgubede hans politiske Viisdom og Almagt! Men hans Principer have baaret deres giftige Frugter, og ville fremdeles vedblive at bære dem; thi deres Brugbarhed imødekommer altfor meget Tidsaandens Instincter, til at de skulde følge deres Ophavsmand i Glemjelsens Grav! Endnu see vi Tidens kronede Hoveder og Stormænd med forslagne Arme betragte den Souveræns Udplyndring og Mishandling, der repræsenterer den meest omfattende sociale Mægt i Verden, den Magt, der igjennem alle christelige Aarhundreder har baaret al anden Autoritet paa Jorden og det synes ikke, at Nogen af dem siner den Afgrund, der truer deres egen Myndighed. Endnu jubler den store tankeløse Hob — uden at see det Fatterlige i denne Begeistring for alle Uvedkommende — den Dag imøde, da Rom skal blive det enige Italiens Hovedstad! Vi tør imidlertid med Tillid og Haab see det Kommende imøde. Thi vort Haab er grundet paa den levende og almægtige Guds Barmhertighed og Almagt. Verdens hele Tilstand er af den Bestaaffenhed, at ingen mennesselig

Magt kan hjælpe. Her kan ene Gud og Kirken hjælpe, men Kirken kan kun udføre sin store Mission, naar dens Overhoveds Uafhængighed af denne Verdens Magter anerkjendes og respecteres. Vi vide Alle, at Kirken aldrig kan ligge under i Kampen mod Verden; men vi vide ogsaa, at Samfundet ikke kan undvære Kirken, og derfor tør vi ikke opgive Haabet om dens snarlige Udfrielse af sine Trængsler.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. I Dagenes fra d. 16. til 21. Juni var Vaticanet opfyldt af Deputationer, der overrakte den h. Fader pragtfuldt udstyrede Adresser og større eller mindre Summer som Peterspenge. Selv fra fjerne Verdens egne, fra Asien og America havde der indfundet sig Deputerede, og den chinefiske Adressers kunstfærdige Udsmykkelse var Gjenstand for almindelig Beundring. I en Audients til de tydske Deputationer udtalte Paven sin Anerkjendelse af den katholske Poeses Fortjenester af Kirkens Sag og opmuntrede til paa enhver Maade at understøtte den. Fra mere end 100 regerende Fyrster (deriblandt ogsaa Tydslands Kaiser, Dronningen af England, Kongerne af Holland og Sverig o. fl. protestantiske Fyrster) og andre heitstaaende Personer modtog den h. Fader Udkonfninger ved telegrafiske Depescher. Paa Kroningsdagen d. 21. Juni modtog han Staden Roms Gratulationsadresse, undertegnet af mere end 60,000 af dens Beboere. I Kirkestaten (i dens oprindelige Omfang) er der ikke et eneste Stift, som ikke har oversendt Pius IX. sin Udkonfningsadresse, og de vedkommende Biskopper havde alle personlig indfundet sig i Rom. Ogsaa andre Dele af Italien vare talrigt repræsenterede.

— Den tre Dages Andagt (Triduum), som fra Morgenen d. 16. til Aftenen d. 18. Juni feiredes i alle Roms Kirker, var overordenligt stærkt besøgt. I særdeleshed vare Peterskirken og den store Laterankirke opfyldte af Andagtige. Den førstnævnte Kirke var ligesaa fuld af Meennesker som ved det tusindaarige Jubileum 1867. Den fjendtlige Agitations Ledere forsøgte i deres Harm over den almindelige Begeistring og Deeltagelse for Pavens Person ved en feilslagen Demoustra-

tion mod de Fremmede — nemlig almindelig Flagning med Nationalfarverne — at foranledige en Forstyrrelse af den festlige Glæde, men dette Forsøg fik et meget kummerligt Udfald.

— Flere udenlandske Blade udbredte for et Par Uger siden et italiensk Telegram*), hvorefter Pius IX. skulde have „ladet den overordenlige Gesandt, der skulde overbringe ham Kong Victor Emmanuels Byskønsning, forsikre, at Kongens Opmerksomhed havde vort og glædet ham, og ladet Gesandten anmode om at tolke Kongen af Italien disse Følelser.“ I Modsatning til denne tendentiose, fra Florentinerbladet „Opinione“ stammende Beretning meddeltes strax efter af en vel underrettet romersk Medarbejder til „Genjer-Correspondent“, at Kongens Affending, hans Adjutant General Bertolè-Viale, hvem han havde overdraget dette Hverv, hvis moralske Beskaffenhed vi ikke behøve at karakterisere, havde af Cardinal Antonelli faaet det Svar paa sin Begjæring om en Privataudients, at det, „hvor rørende end den h. Fader fandt ethvert Beviis paa Deeltagelse, og hvor gjerne han end modtog enhver Byskønsning, fra hvem somhelst den end maatte komme, dog i Betragtning af den Stilling, i hvilken Kongen havde bragt Paven, neppe vilde være Hs. Hellighed muligt at modtage Generalen, men at han (Cardinalen) jo isørigt ikke var Herre over Pavens Beslutning, og derfor var villig til at afgive Beretning om Generalens Anliggende, og indhente den h. Faders nærmere Befaling. I Dagens Løb overbragte en af Statssecretariatets Embedsmænd Generalen den Bescid, at Paven ikke saae sig istand til at modtage ham. Man seer altsaa, at de Ord, som hiint italiensk Telegram har havt den Uforsømmethed at lægge Pius IX. i Munden, ere en aldeles forvansket Gjengivelse af Cardinal Antonellis Yttring om hans Souveræns Følelser i Anledning af de ham overbragte Byskønsninger i Almindelighed, hvilken Yttring tilmed blot er brugt som en af diplomatisk Courtoisie krævet Indledning til Udtalelsen af en Vedkommende mindre behagelig Sandhed, og en velfortjent Revselse af denne ufømmelige Fornærmelse. Turinerbladet »Unita cattolica« udtaler i stærke Ord sin Forbauselse over den Taktløshed, som Regeringen ved denne Leilighed har lagt for Dagen, ved at betroe denne Sendelse netop til den Mand, som har forarget det fa-

*) De henværende Blade have naturligvis ikke forsomt at optage det.

tholste Italien og hele den katolske Christenhed ved at foreslaae den Lov, der har gjort alle italienske Geistlige militærpligtige!

Kjøbenhavn. Allevegne over hele Fastlandet ere Dagene 16.—21. Juni blevene seirede med en Deeltagelse, der aflægger et gladeligt Vidnesbyrd om det freidige Haab og den faste Tilid til Kirkens guddommelige Forsyn, hvormed den katolske Christenhed seer Fremtiden imøde. Hvad der i vort forrige Nummer blev omtalt som tvivlsomt og usandsynligt, nemlig den vandrende italienske Thrones Overflytning til Rom, er vel i disse Dage bleven en Kjendsgjerning; men Spørgsmaalet er, hvorvidt dette bliver andet, end en Demonstration. Det, som det gjælder om, er Barighe den, og den betvivle vi meget.

Ausgarinsforeningen.

Beskyrelsesmøde Tirsdagen den 18. Juli Efterm. Kl. 6.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 16de Juli. 7de Sondag efter Pintsø. Sct. Ausgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Mæsse. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Broderskabsandagt til Marias h. og ubesmitte Hjerter for Syndernes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 17. M. Alexius, Betsj. 18. Et. Camillus af Velis, Betsj. 19. O. Vincents af Paul, Betsj. 20. Co. Hieronymus Emilanns, Betsj. 21. F. De h. Martyrer af Gorkum. 22. L. Maria Magdalena.

Søndagen den 23de Juli. 8de Sondag efter Pintsø. Sct. Ausgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Mæsse. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 24. M. Henrik, Keiser, Betsj. 25. Et. Jacobus, Apostel. 26. O. Anna, den h. Jomfrues Moder. 27. Co. Karmel: Stapulafest. 28. F. Nazarius og Troesf. MM. 29. L. Martha, Jomfru.

„Katholsk Kirke-tidende“, udgaar hver anden Sondag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer G. P. Kohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Pøglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 16.

Søndagen den 30te Juli.

1871.

Indhold: Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Italien, Tydskland. — En Bemærkning. — Elisabethforeningen.

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer.

III.

Uforligeligheden af Troen paa Consecrationens Virkning med den i den lutherste Kirke nu overalt herskende Forestilling om, at Brød og Vlin kun kunne siges at være Christi sande Legeme og Blod, forsaavidt som Sacramentet nydes af de Communicerende, forekommer os at være et saa flaaende Beviis for en fuldkommen Mis kjendelse af Herrens Indstiftelse, at det ikke kan andet end forbause enhver tænkende Christen, at den omtalte status quo, der fremdeles lader dette Spørgsmaal henstaae uafgjort, har kunnet vedligeholde sig saa lange, uden at forurolige nogen lutherst Theologs Samvittighed. Og det er derfor her nødvendigt at meddele en Oplysning om Tilblivelsen af hiint nu saa almindelige Forsvar for den lutherste Nadvelære, der end yderligere vil godtgjøre saavel Lærens Urigtighed, som Forsvarets Mislighed.

Calvin havde nemlig i de groveste Udtryk foreholdt Luther den Inconsequent, der fuldt hans Lære til East, naar

han vilde fastholde Troen paa en objectiv Virkning af Consecrationen, og tiltrods herfor alligevel forkastede Tilbedelsen, der efter hans Mening var en uundgaaelig Consequent af denne Tro. Men det maa dog herved bemærkes, at Calvin ligesaagodt som Luther vidste, at en Tilbedelse, under Forudsætning af Brødet og Vinens Vedbliven efter Consecrationen, medrette vilde fortjene Navn af Afgudsdyrkelse; Hensigten med hans voldsomme Angreb paa Luthers Nadverklære var derfor kun, at han vilde vise dens Uforligelighed med Tænknings Fordringer, idet han henviste til et Dilemma, der, hvorledes det end vendtes, aabenbarede dens Uholdbarhed. Det positive og eneste praktiske Resultat af den hidtige Kamp, Luther i saa lang Tid havde ført mod de schweitzerste og strabsburgste Theologers sindbilledlige Opfattelse af dette Sacraments Væsen og Virkninger, var efter Calvins Mening det, at Luther, som havde sat Himmel og Jord i Bevægelse for at affkaffe Messen og Alt, hvad der i den katholske Kirke indvortes hørte til, og i det udvortes Liv sluttede sig til denne Cultushandling, endte med — efterat Alt dette forlængst var forsvundet fra det virkelige Liv — at forfægte den med saa stor Ophævelse i sin Tid forkastede katholske Lære, uagtet det var indlysende, at denne, løstreven fra Messesofferet og den katholske Sacramentlære, navnlig fra Præstevielsens Sacrament, vilde komme til at svæve i Luften som en tom og tilmed ulogisk Abstraction, der manglede alt Fodfæste i det virkelige Liv. Luther stod altsaa i Calvins Dine som den, der paa eengang nedbrød sit eget Værk og bildede sig i Selvmodsigelser, der vare uforligelige med al sund Tænkning.

Det var for under disse fortvivlede*) Omstændigheder at

*) Man havde nemlig i begge de stridende Leire en uhyggelig Følelse af det Betænkelige i denne Strid, der aabenbarede de Kirken bekæmpende Theologers indbyrdes Uenighed selv om de allervigtigste Spørgsmaal i Troeslæren. Man følte tillige, at denne Strid gav Læren om Bibelordets Klarhed og Selvførstaaelighed og

mægler og forsone, at Melancthon fandt paa den her omtalte Udvei, hvorved han meente paa eengang at kunne fjerne to Anstødsstene, nemlig Tilbedelsen og Consecrationen. Vi bemærke i Forbigaaende, at vi forsætlig i det Foregaaende slet ikke have taget Hensyn til den sidstnævnte Handling's Forhold til Præstevielsens Sacrament og den ved samme meddeelte Fuldmagt, fordi vi her kun tale om dem, som virkelig troe, at Christus i Sandhed er nærværende i det efter Luther's Ritus consecrerede Sacrament, og fordi, selv under denne Forudsætning, ethvert Forsøg paa at haandhæve denne Læreform viser sig at være forfeilet. Det fortjener nemlig at mærkes, at Melancthon, ved en Tid efter Luthers Død at bringe den foromtalte Betragtning af Sacramentet for Ansæt, vel, som ovenfor sagt, havde til Hensigt, foruden Tilbedelsen — den logiske Consequents af Herrens virkelige Nærværelse — ogsaa at tilbagevise Consecrationens af den præstelige Fuldmagt betingede Nødvendighed, men at de følgende Aarhundreders troende Lutheranere ingenlunde have bibeholdt Consecrationshandlingen blot som en kirkelig Ritus, der kun skulde gjælde for en intetfigende Formalitet, men tillægge den en væsentlig Betydning. Og det fortjener ikke mindre vel at mærkes, at Melancthon, saalænge Luther levede, heri som i alt Andet boiede sig for hans Autoritet, og lod Samtiden forblive i den Tro, at han delte hans Anskuelse om Alterets Sacrament. Det viste sig imidlertid ikke længe efter denne Tid, at dette Sidste i denne, som i flere andre Henseender, var saa langt fra at være Tilfældet, at han efterhaanden nærmede sig mere og mere til den calvin'ske Læreform, og kort før sin Død, da han ikke mere havde noget at

den derpaa byggede Grundsætning om den h. Skrifts Ænegliddighed som Troesnorm og Erkjendelseskilde et Dødsstød. Denne Følelse fremkaldte derfor fra Luthers Side allerede i Aaret 1552 et fortvivlet Forsøg paa at begrunde hans Lære ved Hjælp af den fremdeles i alle andre Retninger forkastede Tradition!

frngte af de øvrige Theologers Forkjætringsſng, ganſke aabent vedkjendte ſig den!

Det Mærkeligſte ved denne Sag er altsaa den Omſtændighed, at hiint Nødanker for den lutherſke Nadverlære ſlet ikke har hjemme i den lutherſke Kirke og Theologie, men er en Frugt af Melanchthons Forkjærlighed for det calvinſke Syſtem i det Hele. Hlin Lære om Nødelfen, ſom Betingeſe for Herrens ſacramentale Nærværelſe, paſſer nemlig kun for den Calvinſke Lære om ſamme. Her er den paa ſit Sted og harmonerer fuldkommen med hele den øvrige Foreſtillingskreds om dette Punkt. For Tydeligheds og Fuldfandigheds Skyld give vi derfor her en kort Fremſtilling af Calvins Lære. Han lærte, at Chriſti Vegeme vel er nærværende i Nadveren, og at den Troende nyder det; men, da Chriſtus efter ſin Himmelfart er i Himmelen, og Hans forklarede Vegeme derfor, efter hans Mening, umulig ſamtidig kan være paa Jorden, og endnu mindre forene ſig med nogen jordiff Subſtants (d. e. med Brød og Viin*), ſaa er Nødelfen af ſamme af en reen aandelig Beſtaffenhed, og finder kun Sted derved, at der udftrømmer en Kraft fra Chriſti i Himlen forblivende Vegeme, ſom meddeler ſig til den troende Sjæl ſamtidig med Nødelfen af Brødet og Viinen, der i enhver Henſeende forblive hvad de ere, og derfor kun „betyde“ eller ſindbilledlig foreſtille Herrens Vegeme og Blod. Efter denne Lære modtager kun det troende Menneſke Sacramentet, medens den Vantro blot nyder Brød og Viin, og altsaa ikke, ſom den lutheriff Theologi lærer, forbryder ſig mod Chriſtus, der jo kun er nærværende for Troen, men ene forſynder ſig ved og dømmes for ſin Vantroes Skyld.

*) I dette Punkt er Calvin enig med den katholiff Kirkelære, der alle Dage ligefra den tidligſte Oldtid har forkaſtet enhver Sammenblanding af Guddommens Vaſen med Skabningen og ſtabte Stoffe. Han bygger altsaa ſin Lære paa de ſamme Præmiſſer, ſom alle den katholiff Fortids ſtore Tænkere, men udleder en fra deres Betragtning ganſke forſkjellig Concluſion af hine Præmiſſer.

Alene for denne Betragtning passer Melancthons skarpsindige Opfindelse; den har kun sin rette Plads i den reformerte Kirkes eensidige Subjectivisme, der culminerer i dens Nadverlære. Det er nemlig der Troen, som producerer hele den christelige Objectivitet! Brødet er for Troen Christi Kjød, fordi det er Troen, der haver Menneskets Aand over det Jordiske, drager den himmelfarne Kristus i aandelig Forstand ned fra Himlen og forener ham med Sjælen, som længes efter at vide sig i Samfund med ham; men dette reent aandelige Samfund er betinget af Nødheden af det sandelige Underpant paa Herrens aandelige Mærkvarelse, som hans Indstiftelse har fastsat.

Det fremgaaer altsaa af det ovenfor anførte, at den egentlige Mening med denne Theori var Tilveiebringelsen af en Forsoning af de to uforligelige Modsetninger, der her stode fjendtligt ligeoverfor hverandre, og hindrede de forskjællige fra den gamle Kirke adskilte Partier*) i at danne en sluttet Eenhed til den katholske Kirkes Tilintetgjørelse; thi det laae jo i Sagens Natur, at dette var den reformatorkiske Bevægelses sidste Siemed, da Forestillingen om Kirkens Eenhed endnu dengang var dybt rodfæstet i Gemytterne, medens en lang Bane

*) Luthers forrige Ven Carlstadt vedblev saaledes at haandhave Luthers oprindelige Forestilling om Sacramenterne: at de blot vare symbolske Vidnesbyrd, der skulde tjene til at styrke Troen paa Syndsforladelsen. Da nemlig Luthers Hovedlære, at Mennesket frelses alene ved Troen, gjør alle Sacramenter eller Naademidler overflødige, hævdede Carlstadt og hans Tilhængere den Mening, at Kristus, idet han sagde de Ord: „Dette er mit Legeme,“ havde peget paa sig selv, og ikke tænkt paa Brødet og Vinen. Zwingli indrømmede, at naar man, saaledes som Luther gjorde, vilde holde sig strengt til Ordnes bogstavelige Mening, da maatte man give den katholske Kirkelære Ret i Troen paa en Forvandling. Men da han nu ansaae det for afgjort, at denne maatte forkastes, paastod han, at Ordet „er“ her var det samme som „betyder,“ og at Nadveren blot var et Grindringstegn. Andre (Decolampadius, Bucer, Capito o. fl.) varierede disse Meninger endnu paa andre Maader.

siden skulde gjøre Verden fortrolig med Tilværelsen af flere Kirker, der hver kunde tilegne sig sin Deel af de Forjættelser, Herren har givet sin Kirke! Men det maa dog kaldes høist mærkværdigt, at saagodtsom alle store Navne i den lutherste Theologie og Kirke i den nyere Tid have gjenoptaget hiin Melanchthons Theorie, og benyttet den som det væsenligste Forsvarsvaaben for Haandhavelsen af den lutherste Nadverlære, uagtet den beviislig er en Frugt af Melanchthons hemmelige Helden til Calvinismen, og ene finder sin Forklaring i den hele Tankegang, der har faaet sit sammenhængende og consequente Udtryk i den calvinste Nadverlære. Denne Kjendsgjerning, at den lutherste Betragtning af dette Troens høieste Mysterium forskandser sig bag et fra den reformerte Theologie laant Rødværge, er saa meget mere forbausende, som det er bekjendt nok, at denne Doctrin fandt stor Modsigelse blandt Samtidens Theologer. Den lutherste Orthodoxies ivrigste Forkampere lugtede snart dette underfundige Kjættereri, og der opløstede sig derfor et almindeligt Skrig mod de Godtroende, som havde ladet sig dupere af deres gamle Mesters mæglende Opfindsomhed, og godkjendt denne hans nye Viisdom som en Støtte for Luthers Lære.

Ogsaa her i Danmark blev denne Theori idetmindste enkelte Steder forjættret som uforligelig med den rene og uforfalskede Lutheranisme. Vi erindre navnlig for nogle Aar siden i de af Hr. Dr. Rørdam udgivne „Kirkehistoriske Samlinger“ at have seet en Rundskrivelse fra Sjællands daværende Biskop til Slistets Præster, hvori de advares mod denne Vildfarelse, og tilholdes at skaffe sig nøiagtig Underretning om Antallet af de hvergang Communicerende, for ikke at komme til at consecrere flere Hostier, end der bleve brugte. Den samme Forsigtighed foreskrives med Hensyn til Vinen; og, skulde desuagtet dette Tilfælde alligevel indtræde, da paalagdes det Præsten — der altsaa dengang altid maa have communiceret tilligemed Menigheden*), hvilket som bekjendt i lang Tid ikke har været

*) Ved Siden af denne Lighed med hvad Folket var vant til i den katholste Tid, vil det uden Tvivl interessere dem, som maastee ikke

Skik — at fortære alt det Overblevne! Hermed meente man, at Spørgsmaalet om Tilbedelsen grundig var fjernet, og Consecrationens Betydning for Alvor hævdet. Det følger imidlertid af sig selv, at den her omtalte Anordning kun en kort Tid og paa enkelte Steder blev holdt i Hævd; thi Theologien er ingen Autoritet, som kan gjøre Krav paa almindelig Anerkjendelse, allermindst naar det er bitterligt for al Verden, at den er aldeles uenig med sig selv. Men da Melancthons Tankeetning og den calvinste Betragtning af Nadveren siden fandt bestandig større Udbredelse i den lutherste Kirke, er det ganske naturligt, at man, efterat Rationalismens langvarige Enevælde har slappet Interessen for alle dogmatiske Spørgsmaal og for al confessional Forskjællighed, factiisk har opgivet Consecrationens objective Virkning, og er vendt tilbage til Melancthons foromtalte calviniserende Doctrin om Nydelsen som det Alt Afgjørende. Thi det er ofte blevet sagt, og med stor Oprigtighed af flere ansete lutherste Theologer blevet tilstaaet, at den gammel-lutherste Nadverlære forlængst er forsvundet fra det virkelige Liv, at saagodtsom alle Geistlige og dannede Lægmænd, der føle Trang til at klare deres Tanker om dette Punkt, tænke derom som Calvin, og at maaskee en endnu større Deel holder sig til Zwinglis for den jevne nøgterne Forstand endnu langt tilgængeligere Opfattelse. Hvor liden Betydning man udenfor den katholske Kirke tillægger Nydelsen af Sacramentet er iøvrigt bekjendt nok. I den

vide det, at erfare, at Elevationen af det consecrerede Sacrament, saavel som Brugen af den store Bog (Missalet) og en Deel af de latinske Bønner bibeholdtes endnu en lang Tid efter Reformationens Indførelse, for at „den vankundige Almue“ ikke skulde troe, at den havde faaet en anden Religion! Samme Tid med havde den kongelige Anordning, der indskærpede Præsterne det som en streng Pligt at sørge for, at der hver Søndag var Communion. Hvert Huns maatte idetmindste sende een Person til Herrens Bord, da den daværende Altertjeneste ellers var meningsløs.

engelske Statskirke skal det være ganske almindeligt, at selv ellers religiøse Personer hele deres Liv igjennem aldrig communicere!

Vi skulle nu i al Korthed omtale et andet Forsøg paa at afhjælpe Manglerne ved Luthers Nadverklære. Da alle tidligere Bestræbelser for at tilveiebringe en Forsoning saavel mellem de to hverandre bekæmpende Dele af Reformatorernes Kirke, som mellem de splidagtige lutheriske Theologer indbyrdes vare strandede paa de Orthodoxes haardnakkede Fastholden ved deres Meninger, og efterat man endelig havde opgivet alt Haab om at see den Enighed og Eenhed virkeliggjort, hvis bedrøvelige Savn hidtil havde stillet „Kirkeforbedringen“ i et saa misligt Lys, og gjort Kampen mod den gamle Kirke saa stort Afbræk: fandtes der endelig en Mand, som havde Mod til at vove endnu et Forsøg paa idetmindste at tilveiebringe Enighed blandt de strenge Lutheranere, ved at begrunde den lutheriske Nadverklæres Eneberettigelse paa en Theorie, der for bestandig skulde afbrude Broen for alle mæglende Forhandlinger med den calviniske Læres Tilhængere.

Denne Mand var Würtembergeren Johan Brenz, der kort før Melandthons Død (1560) gjorde den af Luther allerede i hans tidligere Aar benyttede Idee om Christi Legemes Allestedsnærværelse til Gjenstand for en udførligere theologisk Drøftelse. Ved denne besynderlige Forestilling, der siden fremkaldte den lidenskabeligste Opposition fra en Mængde lutheriske Geistliges Side, meente Brenz grundig at have overvundet alle Vanskeligheder i Henseende til Consecrationen og det dermed forbundne Spørgsmaal om Rydelsens Indvirkning paa Sacramentets Realitet. Uden her at indlade os nærmere paa paa Betragtningen af denne phantastiske Lære, bemærke vi blot, at den opstillede Theori ingenlunde fjernede, men kun behændig omgik den nysnævnte absurde Forestilling, der gjør en subjectiv Function til Betingelse for en objectiv Realitets Tilværelse; og, forsaavidt som Christi Legemes virkelige*)

*) Det forstaaer sig imidlertid af sig selv, at Indbildningen derom samme Virkning paa Tanken!

Allestedsnærværelse utvivlsomt maatte gjøre Consecrationen overflødig, da kan det rigtignok ikke benægtes, at Realiteten endog i stort Overmaal er tilstede, men uheldigviis falde Consequenterne af dette Hjernespind fuldstændig sammen med Calvins af ganske andre Præmisses udledede Folgeslutning angaaende dette Punkt. Guddommens reent physiske Almagt tilintetgjør her Begrebet om en overnaturlig og sacramental Naadevirkning, medens som Følge heraf den reformerte Kirkes spiritualistiske Opfattelse nødvendig maa beherske ethvert Forsøg af Tænkningen paa at komme paa det Rene med Alt hvad der ligger i hiin svindlende Forestilling om Christi Vegemes Allestedsnærværelse. Dette Forsøg paa at redde den lutherste Nadverklære blev derfor, da Concordieformlen siden (1580) vilde paatrænge hele den lutherste Kirke denne Doctrin som en Troesartikel, eenstemmig af alle strenge Lutheranere forkjætrret som det pure Hedenstab (Pantheisme). Og Melanchthon, som altid havde haft en klar Erkjendelse af den indre Sammenhæng mellem Troen paa Christi Vegemes virkelige Nærværelse og Eucharistiens Offercharakter, og af denne Aarsag, eller i Medfør af Offerideens Forkastelse — som ovenfor omtalt — ene fandt sig tilfredsstillet ved Calvins Betragtning af dette Sacrament, — Melanchthon erklærede forunderlig nok i et Brev til Churfyrsten af Sachsen denne nye Lære for at være ligesaa stridende mod den rene (d. e. den ægte Lutherste!) Lære, som „Papisternes Doctrin,“ uagtet man skulde synes, at han umulig kunde være blind for den Afgrund*), der stiller begge Dele fra hverandre, saavel som for det nøie Slægtskab mellem Calvins Lære om den Kraft, der udstømmer fra det forklarede Gudmenneske ved Faderens høire Haand, og den i sit Væsen ligesaa spiritualistiske Theori om det gudmenneskelige Vegemes Allestedsnærværelse.

Det bør dog her ikke lades ubemærket, at alle strengt lu-

*) Vi mene naturligviis hermed Consecrationen og Troen paa dens Virkning.

theriske Theologer, og i det Hele taget alle troende Lutheranere, der vare enige med Katholikerne i at ansee Sacramenterne for overnaturlige Naadefilder, tillagde Consecrationen en virkelig eller objectiv Betydning. Herom vidner den bestemte Modsaetning, hvormed den lutheriske Kirke ligeoverfor den reformerte, med Hensyn til 1 Cor. 11, 29., gjør gjældende, at vantroer Communicanter virkelig nyde Herrens Legeme og Blod; og flere af de nidkjæreste lutheriske Theologer og Geistlige i det sextende Aarhundrede forlangte derfor, at man skulde gjenoptage Tilbedelsen af det consecrerede Sacrament. Saalidet Blik havde disse Mænd under Stridens Hede for Umuligheden af det Forlangte! Thi, ikke at tale om den indre Forbindelse mellem det af Reformationen forkastede Præstedømme og Offeret, som begge vare afstaffede, gjorde man naturligvis fra den anden Side gjældende, at dette jo vilde være en Gjenindførelse af „Papisternes Afgudsdyrkelse“*). Det er derfor et karakteristisk Mærke for den nyere Tids dogmatiske Indifferent, at man — uden Hensyn til den af Samtiden reiste Opposition mod samme — er vendt tilbage til Melancthons Consecrationsbegrebet tilintetgjørende calvinistiske Theori om Nydelserne som det afgjørende Moment ved Forestillingen om Christi Nærværelse!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. „Kong Victor Emmanuel indtraf hertil d. 2. Juli, for at gjøre det italienske Parlaments Beslutning om Ho-

*) Vi have i det Foregaaende gjort opmærksom paa denne Sammenblanding af den katolske og lutheriske Forestilling; thi mod Tilbedelsen af det lutheriske Sacrament (Christus indeholdt i Brød og Viin) kan der medrette indvendes, at det vilde være en Afgudsdyrkelse (S. S. 197 og 215).

vedstaden's Forlæggelse til Rom til en Fjendsgjerning. Kongen tog Bolig i det Paven tilhørende Quirinalpalads. Alle hidtil ved det italienske Hof accrediterede Gesandter fra de øvrige europæiske Magter — med Undtagelse af Frankrigs Repræsentant Marquien af Choiseul — fulgte Kongen til Rom. Han modtog en Mængde officielle Deputationer, og holdt ligesaa mange Faler, i hvilke han især behagede sig i den hyppigt tilbagevendende Brug af de cyniske Ord: „Vi ere komne herhen, og ville blive her!“ Dagen feiredes med en stor Banquet i Quirinalet og om Aftenen og Natten med et Bal paa Capitolium. Bnen var af Frygt for Repressalier fra den af Frimurepartiet indslæbte og besoldede fremmede Bøbels Side illumineret.“ Saaledes lude i Korthed Beretningerne fra Rom om denne Begivenhed.

Storstedelen af den europæiske Dagspresse udtaler i høie Toner sin Glæde over, at den i sin Tid saa feirede Statsmand Cavour's store Idee endelig er bleven virkeliggjort og Aviserne have med stor Pomp fremhævet den „almindelige Jubel,“ hvormed dette den moderne Politiks meest glimrende Resultat skal være hilset af „hele den romerske Befolkning.“ Dette vilde Altsammen have sin Rigtighed, dersom de italienske Telegrammer og Aviser vare paalidelige Kilder angaaende det „romerske Spørgsmaal“; men, ligesom ethvert fornuftigt Menneske allerede forud kan sige sig selv, at dette ikke kan være Tilfældet, saaledes give upartiske og paalidelige Beretninger af Dienvidner i Rom et ganske andet Billede af de nærmere Omstandigheder ved denne Begivenhed. De Jubelraab, hvormed Kongen ved sit Indtog hilsendes, besørge des nemlig af den Bande af besoldede Skraalere, hvis første Afdeling den italienske Armee i September f. A. slæbte med sig fra det nordlige Italiens forskjællige Egne. Den er siden stedse bleven forøget. „Genfercorresp.“ meddeler en fra paalidelig Haand hidrørende „Recept“ paa Bestanddelene og det omtrentlige Antal af disse Dimonstranti*), som til enhver Tid ere rede til at iværksætte alle de Demonstrationer, som Regeringens Agenter finde hen-

*) Den lyder i Korthed saaledes: c. 20,000 Mand italiensk Bøbel, c. 6000 Jøder, og en Deel lavere Embedsmænd som Ledere. Den fra den fletteste Deel af selve den romerske Bøbel rekrutterede Deel af Banden udgjør kun en ringe Minoritet. Alle Fremmede ere indkvarterede paa Regeringens Beføstning og hvert Individ erholder daglige Kostpenge!

sigtsmæssige. Den store Banquet bivaanedes ikke engang af alle Diplomaterne, men kun af Totrediedele af disse (endog den østerrigiske Gesandt havde faaet et Bink om at undskylde sig). Det tydske Riges Gesandt gjorde derimod ved denne Leilighed — trods sine mange forudgaaende Forbehold og foregivne Betænkeligheder — en stor Figur ved denne Fest. Men man havde især ondt ved at fulde Balsalen, hvor man endog maatte tage tiltakke med Barbersvende, Handelscommiser og Damer af den saakaldte Demimonde; thi den talrige romerske Adels holdt sig tilbage fra begge disse Festsigheder. Kun 5 Damer af den fornemme Verden vare at formaae til at indfinde sig ved Banquetten. Kongen skal derfor have havt ondt ved at skjule sit Udebeholdende ved en nærmere Jagttagelse af dette Personale! Men det Mærkeligste var dog, at hans Ophold i Rom, hvilket han om Formiddagen havde betegnet som blivende, ikke varede længere end 36 Timer! Man seer heraf, at det Hele er en Demonstration, der er anlagt paa at tilfredsstille Agitationspartiet, hos hvilket man længe har bemærket faretruende Symptomer paa Utilfredshed med Diegeringens Rølen. Kun for et Skins Skyld ere nogle Afdelinger af de forstjællige Ministerier og en Deel af Embedspersonalet overførte til Rom. Vi tilføie sluttelig, at hele den bedre Deel af Romes Beboere med Afsky og undertrykt Harm tænke tilbage paa dette kongelige Besøg, og man erindrer med sand Modbydelighed især den uforstummede Phrasé: „Jeg har steds i alle mine Handlinger været besjælet af Selvillie mod Paven, men han har utafnemmelig (!) stødt mig tilbage fra sig!“

Vi henstille iøvrigt til enhver tænkende Læser nærmere Overveielse, hvad der ligger i dette Factum, at Revolutionens meest oprørende Bedrift i vore Dage har opnaaet alle verdslige Magthaveres Anerkjendelse — at alle europæiske Magter have understrevet Dødsdommen over Pavens verdslige Magt!

— I flere fremmede Blade læstes i de første Dage af denne Maaned følgende besynderlige Meddelelse fra Rom af 28. Juni: „Fra samtlige deels tidligere, deels endnu regerende fyrstelige Personer modtog den h. Fader Bønsmønstinger til sit Jubilaum, deels telegrafisk, deels i egenhændige Skrivelser. Kun Kong Christian IX. af Danmark har i denne Henseende gjort en Undtagelse. Dette foranledigede den Uttring af en af Pavens Omgivelser, at Kongen af Danmark sandsynligviis maatte være meget fjendligsindet mod Katholikerne. Paven, i hvis Paahør dette blev sagt, afbrød imidlertid strax den Ta-

lende med de Ord: Skulde man ikke snarere antage, at Kongen under Forberedelserne til Modtagelsen af hans Søn, Kongen af Grækenland, og i sin Glæde over snart at skulle see ham kun have forglemt mit Jubilaum?"

Vi kunne i denne Anledning ikke tilbageholde den Bemærkning, at de Gratulationer, som i saa rigt Maal ere sammenstrømmede til Rom netop i de samme Dage, da alle de lykønskende factisk have billiget den italienske Regerings Forgribelse paa Paven's Souveræne Rettigheder, og saaledes indirecte have forenet sig om i Virkeligheden at bringe en stor Ulykke over ham samtidigt med, at man nærmede sig ham med smukke Ord og Talemaader, — at lykønskninger af denne Art ere saa langt fra at have nogen Værd i Guds Øine, at de uvilkaarligt minde om den Gratulation og det Hjar-tegn, som Kirkens usynlige Overhoved modtog af en vis Mand i et Dieblis, da hans Sjæl var opfyldt af den bitterste Smerte. Og hvor megen Værd Pius IX. og alle trofaste Katholiker have tillagt disse Artigheder, vil enhver Læser af den foregaaende Beretning have skjønnet. Kirkestatens legitime Souveræn staaer forladt og for-raadt af alle dem, som nærmest vare forpligtede til at protestere imod de ham tilføiede Retskrænkelser, og som havde Magt til med Eftertryk at paatale hans Ret. Man er følgelig aldeles uberettiget til at ansee „Kongen af Danmark“ for en Fjende af den katholske Religion saalidsom af Paven, fordi han har undladt at slutte sig til den øvrige Sværm af fyrstelige Gratulanter, som ikke have budt den h. Fader andet end tomme Ord i Anledning af hans Jubilaum. Det er nemlig al Verden tilstrækkeligt bekjendt, at vor Konge ikke var istand til at gjøre det mindste for Kirkens Overhoved, saameget mindre, som han selv af en rovgjerrig Nabo er bleven behandlet ganske paa samme Maade som Paven er bleven behandlet af Kongen af Italien. Vilde man nu indvende, at lykønskninger i oprigtige og velmeente Ord fra de Souveræner, som ikke kunde hyde den h. Fader andet end Ord og Ønsker, fordi de ikke have Magt til at give deres gode Ønsker Eftertryk ved tilsvarende Handlinger, — at saadanne lykønskninger under disse Omstændigheder netop maatte have en ganske anden Værdi, end de forovmeldte intetfjigende Artigheder, da er dette vistnok utvivlsomt; men Skylden for, at det her er und-ladt, bør man være saa billig ikke at tillægge Hs. Majestæt personlig, da det er bekjendt nok, at de meest ansete Politikere hertilands alt i mange Aar have levet i en mærkvaerdig uegen-

nyttig*) Begeistring for Italiens Eenhed. Forsaauidt Sverrigs ligeledes protestantiske Konge ikke har forsømt at gratulere, da finder dette sin naturlige Forklaring i den Omstændighed, at Kong Carl XV.' Moder, Enkedronning Josephine, er en meget from og ivrig Katholikinde. Pius IX.' Jubilaum kan saaledes ikke være blevet glemt ved det svenske Hof.

— Wienerbladet „Vaterland“ bragte for kort siden følgende Skrivelse fra Rom af 28. Juli: „Den h. Fader befinder sig legemlig vel, men han er meget bedrøvet. I denne Stemning sagde han nylig til en af sine nærmeste Omgivelser: „Der maa nu med dobbelt Iver bedes for mig, at jeg ikke bukler under, og at jeg maa være istand til at fordeie ogsaa denne sidste Bitterhed.“ Han yttrede endvidere, at, ihvorvel han forlængst havde opgivet alt Haab om Hjælp fra Menneſter, og kun ventede Hjælp fra Gud, saa havde han dog aldrig ahnet, at alle Magter vilde give ham saa fuldstændig til Priis, at de endog i selve Rom, ja i hans eget Palads Qvirinalet vilde bringe hans Fjende deres Kykønstninger og Bevidnelsen af deres Anerkjendelse af hans uretfærdige Usurpationer. Mindst havde Pius IX. — tilføier Correspondenten — ventet dette af Østerrig; thi, om man end ikke turde vente andet end Ondt fra Hr. v. Beust, saa havde dog Pavenes ædle, mod Kaiser Franz Joseph saa velvilligt stemte Hjerter aldrig kunnet troe, at Beust i den Grad havde kunnet satte sin Villie igjennem. Men sidst af Alt havde han været fattet paa, at man vilde være istand til at byde ham den Hensynsløshed, at sende Gesandter til Rom, som Victor Emmanuels Residens — umiddelbart efter Jubilæumsdage, i hvilke alle Monarker havde bragt ham deres Kykønstninger, og hele den katholske Verden saa kraftigt havde udtalt sin Kjærlighed og Hengivenhed baade for hans Person og for den h. Stol. „Dette fortjener at kaldes den meeft oprørende Forhaanelse saavel af den ærværdige Olding, som her paa Jorden repræsenterer Retfærdighedens og Sandhedens evige Konge, som af hele den katholske Christenhed!“

Italien. Over hele Italien har den store Mæsse af Folket lagt sit katholske Sindelag for Dagen i Anledning af den pavelige Jubelfest. De Liberale have ved alleſlags Demon-

*) Vi have ved utallige Leiligheder forundret os over den patriotiske Inconsequent, at man i de stærkeſte Udtryk har fordømt Preussens Annexioner, og navnlig af vore Hertugdømmer, men derimod svarmer for Italiens Eenhed og Rom som dets Hovedstad!

stationer paa mange Steder forsøgt at forstyrre Festlighederne, men overalt gjort fuldstændigt Fiasko. Endog Kong Victor Emmanuel tog Deel i sine Undersaatters Glæde ved i sit Capel at lade affynge et Te Deum for den h. Fader! (Kongen kunde jo iøvrigt godt forbinde en anden Mening hermed, som vilde være et sandere Udtryk for hans Følelser). I Florenz blev navnlig Jubilæet feiret paa en storartet Maade. Alle vilde underskrive Adresser, og da dette var umuligt paa Landet, tog man sin Tilflugt til den Collectivform, at Præsterne underskrev paa hele Menighedens Vegne, efterat hver enkelt Deeltager mundtlig havde udtalt sin Tiltrædelse. Over hele Dioceset afholdtes offentlige Andagter, hele Omegnen straaledede alle tre Aftener i et sandt Enshav, og alt Arbeide hvilede. Festens Glædepunkt var det umaadelige Antal af c. 50,000 Communioner alene i Florenz. Erkebiskoppen blev, da han forlod Domkirken, modtagen med det eenstemmige Raab: „Leve Pave-Kongen Pius IX.! Leve den katolske Tro! Leve Erkebiskoppen! Negeringen maatte finde sig i disse Manifestationer, der vare altfor imponerende til, at de kunde forhindres. Den saae til med Baaben i Haand, og foretog for et Skins Skyld nogle ligegyldige Fængslinger. Men Militæret var i stor Mængde bragt paa Benene. Byen selv var ikke illumineret, og en enkelt fremmed Dame, som ikke vilde lade sig afholde derfra, fik sine Ruder sønderslagne af en lille Bænde omstreifende Pøbel. Den Turinske Adresse havde 70,000 Underskrivter. Turin, Victor Emmanuels tidligere Resident, som altid har udmærket sig ved sin Hengivenhed for den h. Faders og Kirkens Sag, undlod ikke heller ved denne Keilighed at lægge det frngtlose Mod for Dagen, hvormed dens Beboere saa ofte før have imponeret den revolutionære Minoritet, der nu i 12 fulde Aar har terroriseret Italien.

Tydsland. Ifølge Bladet „Vairischer Courier“ skal den h. Fader under en Audients, i hvilken der blandt Andet ogsaa blev talt om Hr. v. Döllinger, have udtret til en tydsk Professor: „Siig ham (Döllinger), at jeg endnu bestandig elsker ham og beder for ham“. Det er bekjendt, at Döllinger i sit berømte Værk „Kirche und Kirchen“ af 1861 med stor Begeistring udtaler sin beundrende Auerkjendelse af Pius IX.' personlige Egenstaber, saavel som af hans Virksomhed som Pave og Regent, saaledes som D. under et Ophold i Rom har havt Keilighed til af egen Erfaring at gjøre sig bekjendt med begge Dele, saavel som med de romerske Tilstande i det Hele.

En Bemærkning.

I Anledning af, at det er kommet os for Dre, at det ikke skulde være tilstrækkelig tydeligt betegnet, hvor og af hvem de i Nr. 15 meddelte to Taler skulde være holdte, meddele vi her, at vi efter den i Festsberetningen (Nr. 14. S. 217) gjorte Bemærkning have anseet det for overflødig paa ny at forstille, at disse Taler, som vi „haabede i næste Nr. at kunde meddele,“ vare de af Hr. Greve Holstein og fhv. Pastor Hansen ved Festen d. 22. holdte Taler.

Elisabethforeningen

afholder sit Møde Søndagen d. 30. Juli Kl. 4 Efterm. paa sædvanligt Sted.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 30te Juli. 9de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Præbiken. — 31. M. Ignatius af Loiola, Ordensst. Ti. 1. August. Petri Løntekjæst. 2. O. Alphons af Liguori, Ordensst. Kl. 8½ Messie for Ungariskforeningens Medlemmer. 3. Co. Lybdagelsen af den h. Stephanus' Reliquier.
- Fre dagen** den 4de August. Andagt til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 8½ Broderikabsmessie. Aften Kl. 7½ Broderikabsandagt. — 5. L. Maria ad Nives d. e. til Suen.
- Søndagen** den 6te August. 10de Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Præbiken. — 7. M. Cajetan, Betsj. 8. Ti. Cyriacus og Troesf. M. 9. O. Zrenans, M. 10. Co. Laurentius, Diakon og Mart. 11. F. Octav af Sct. Stephanus. 12. L. Clara. Abbedinde.
- Søgnedagsgudsstjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messie Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-9. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 5-9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messie Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9. Lørdagsten Kl. 5-8. — I Kapellet (Toldebodveien Nr. 14): stille Messie Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosjerer C. B. Lehner, Lørdenskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 17. Søndagen den 13de August. 1871.

Indhold: Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer. — Fyrst Bismark og Cardinal Antonelli. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Østerrig, Østpreussen, Kjøbenhavn.

Om Forholdet mellem det Hemmelighedsfulde i Læren om Alterets h. Sacrament og Fornuftens Fordringer.

(Sluttet).

IV.

Der er endnu en Side af det i vore foregaaende Bemærkninger omhandlede confessionelle Mellembværende, som vi af Hensyn til en Betragtning, som hertilands har fundet en meget udbredt Anerkjendelse, ikke bør lade uomtalt. Det Spørgsmaal — hvad der er Grundlaget for det kristelige og kirkelige Liv, eller maaskee rigtigere udtrykt: Kirkens første Livstegn og Christendommens første Begyndelse paa ethvert Sted, besvares nemlig udenfor den katholske Kirke nu for Tiden temmelig eenstemmigt med en Henviisning til Daaben, der ogsaa efter vor Mening maa betragtes som Grundvolden for og Begyndelsen til det kristelige Livs Udvikling i de enkelte Mennesker, jaavelsom for det kristelige Samfundsliv, forsaavidt dette jo er et Product af det indre Liv, der rører sig i de enkelte Troende. Men Kirken er ikke blot de Troendes Samfund eller Indbegrebet af alle de Mennesker, som bekjende den kriste-

lige Tro. Kirken er i høieste og absolut Forstand den levende Fortsættelse af Christi gudmenneskelige Liv her paa Jorden, og man bør derfor ved Kirkebegrebets Udvikling ikke begynde med den menneskelige Side af samme, endfinge eenfaldigt blive staaende ved samme, men først og fremmest betragte Kirken som den guddommelige skabende Livskraft, der frembringer de Troendes Samfund. Kirken er derfor først og fornemmelig, eller i sin første Begyndelse og oprindeligste Skikkelse, en guddommelig Institution, en guddommelig Plantning i denne Verdens Jordbund, der efter sin Idee er uadstillelig fra den evige Sandhed, som den er sat til at kundgjøre for Verden, eller, med andre Ord, i sin hele Organisme uopløselig forbunden med Gudmennesket Jesus Christus, den levende personlige Sandhed, og bestyret og ledet af den Helligaand, som skaber og fornyer alt aandeligt Liv paa Jorden. Det er i denne Betydning, at Apostelen Paulus (1 Tim. 3, 15.) kalder Kirken for Sandhedens Grundpille og Fæstning, det Guds Hus, hvori Herren usynlig stedse er nærværende, hvor Hans Aand har en blivende Bolig, og hvorfra de sacramentale Naadevirkninger udstrømme, som meddele, vedligeholde og forplante det kristelige Samfundsliv.

Naar saaledes den katholske Fremstilling af Kirkebegrebet lægger den største Vægt paa den guddommelige Side af dette Begreb, lader den dog, som ovenfor bemærket, ingenlunde den menneskelige Side træde i Skyggen, men viser tværtimod i Gjerningen — nemlig ved en Række af betydningsfulde sinnelidende Handlinger og Caremonier*) — hvor høit den agter Daabens Sacrament, og hvor stor Kraft den tillægger dets Virkninger. Men, naar Spørgsmaalet er om, hvilket Sacrament der i Henhold til vore foregaaende Bemærkninger maa kaldes det første, eller det, hvori Kirken tytrer det første

*) Foruden det som foregaaer ved enhver Daab henvise vi her til det vundervulde skønne og udtrykfulde Ritual for Døbefontens Indvielse paa Paaskeløverbag.

Livstegn, og ligesom anmelder sin Nærværelse ethvert Sted, hvor den begynder sin Gjerning: da vil upaatvivlelig ethvert tænkende Menneſte, der har gjort sig bekendt med den katholske Betragtning af Alterets Sacrament, finde det i sin rette Orden, at vi her pege hen paa den til Alterets Sacrament hørende Cultushandling, hvormed vor Kirke overalt strax begynder sin Virksomhed, nemlig det h. Messesoffer. Denne Handling er nemlig i Henseende til sin Betydning og Væsen ganske uafhængig og ubetinget af Menneſtens Forhold til samme, eller med andre Ord: Kirken, som guddommelig Institution eller som Frelsens Anstalt — og det er som saadan at den ganske ublandet fremtræder i denne Handling og under disse Omstændigheder — er her ganske i samme Stilling ligeoverfor de Menneſter, blandt hvilke den staaer i Begreb med at aabne sin Virksomhed, som dens guddommelige Stifter var, inden en eneste af hans Disciple endnu troede paa ham. Guds Rige var nærværende i Herren, om hvem der derfor staaer skrevet, at han paa ethvert Sted, hvor Ingen endnu kjendte ham eller troede paa ham, indbød Menneſtene til at indgaae i samme med de Ord: Tiden er fuldkommet, og Guds Rige er nær (Marc. 1, 15).

At Kirken, som en guddommelig Foranstaltning til Menneſteslægtens Frelse, maatte gaae forud for, og derfor har været til, før der kunde være Tale om Menigheden, eller det Samfund af Troende, som først er blevet til, blevet samlet og bestandig forøget ved de Naademidler og den Bærevirksomhed, som udgaaer fra Kirken, vil uden tvivl enhver tænkende og fordomsfri Christen, uden derfor at behøve at være Katholik, indrømme. Det følger nemlig af sig selv, at Aarsagen maa være til før Virkningen, Guds Raadslutning til Verdens Frelse før dens Virkeliggjørelse. Men naar vi i det Foregaaende have knyttet disse Bemærkninger om det katholske Kirkebegreb til Spørgmaalet om, hvilket Sacrament der i absolut eller høieste Forstand er Grundlaget for hele det christelige og kirkelige Liv, og vi i denne Henseende, og i den Mening, hvori

vi tale herom, fremhæve ikke Daabens, men Alterets Sacrament som Kirkens første Livsnytning, overalt hvor den begynder sin Gjerning paa Jorden: da skulle vi nærmere godtgjøre, at denne Betragtning er vel begrundet ikke alene i Kirkebegrebet, men ikke mindre i Sacramentlæren.

Sacramenterne ere efter et ældgammelt billedligt Udtryk ligesom de Canaler eller Livskilder, igjennem hvilke den guddommelige Naade meddeler og forplanter Frugterne af Christi Forløsningsværk. Men, ligesom Aandens og den sacramentale Naades Virkninger ere forskjællige efter de forskjællige Menneskers Trang, og de særegne Fornødenheder, som ethvert Sacrament er bestemt til at fyldestgjøre, saaledes maa der tillige erkjendes at være en meget betydningsfuld Forskjæl mellem Alterets Sacrament og de øvrige Sacramenter. Disse sidste, og da først og fornemmelig Daaben, øse nemlig deres hele Kraft af Christi Offer; men i Alterets Sacrament er Kristus selv nærværende som Offeret for den ganste Verdens Synder; følgelig har dette Sacrament den Forrang for de øvrige, at det ganste umiddelbart indeholder det, som maa kaldes Grundlaget for og Grundkilden til den guddommelige Naades hele øvrige Virken — nemlig den levende og virkelig nærværende Verdensforløser selv. De øvrige Sacramenter have altsaa vistnok alle deres Kraft af Christi Offer, men i dette Sacrament er det evige Offer, der forliger den faldne Verden med Gud, i Sandhed nærværende.

Saaledes er Herrens Forjættelse om sin stedsevarende Nærværelse i sin Kirke opfyldt. Det Kjærlighedens Offer, som han cengang i Tidens Fylde bragte paa Korset, skulde efter den guddommelige Wiisdoms Naadslutning udbrede sine Virkninger til alle Tider og Steder, overalt være nærværende og virksomt i uadstillelig Forening med det levende Gudmenneske Jesus Kristus selv, hvis paa Korset offrede Legeme og Blod derfor paa en hemmelighedsfuld Naade under det h. Messesoffer blive nærværende i Eucharistien. Korsofferet er altsaa siidse nærværende i ethvert af de utallige Messesoffere, der daglig for-

nye Virkningen af Christi Død; thi Herrens Forløsergjerning gjentager sig uafslædig, fordi, saalange Verden staaer, nye Slægter bestandig afløse hverandre, men Herren vil være den ene Slægt ligesaa nær som den anden. I vor Forløser og Forsoners saa at sige umiddelbare og personlige Nærværelse er saaledes den hele Fylde af aandelige Naadegaver tilstede, hvori Daabens Sacrament deelagtiggjør den enkelte Christen. Alle Christne ere jo nemlig enige om den Tro, at Daaben overfører Virkningen af Christi Forløsergjerning eller af hans Offerdød og Opstandelse paa de enkelte Mennesker; men, naar Messen offeret efter sit sande Indhold og sit indre Væsen er en aandelig eller sacramental Gjentagelse og Fornøjelse af Christi i Tiden fuldbyrdede eller historiske Opoffrelse, da følger det af sig selv, at ogsaa alle Virkninger af Herrens sacramentale Opoffrelse ere indbefattede i de Frugter af hans Forløsning, i hvilke det enkelte Menneske bliver deelagtiggjort ved Daaben. Men hertil kommer endnu, at den inderlige Forbindelse imellem det vedvarende Offer og Christi virkelige Nærværelse, mellem Gudmennesket og den Gjerning, for hvis Skyld han er kommen, og som hans Kirke er sat til at bevidne og virkeliggjøre, er det uudtømmelige Væld, hvoraf den christelige Andagt igjennem den lange Række af Aarhundreder har i det videste Omfang fundet Tilfredsstillelse for Aandens og Hjertets dybeste Trang og Længsel efter et virkeligt Samfund med Gud. Thi den virkelige Tilbedelse af den nærværende sig stedse paa ny aabenbarende Verdensforsoner er et saa ophøiet Udtryk for den hemmelighedsfulde Forbindelse mellem den synlige og usynlige Verden, mellem Skabningens Trang til Forvisning om Virkeligheden af det, som er Gjenstand for Fromhedens inderligste Længsler og høieste Ænker, at det synes aldeles ubegribeligt, at denne første og oprindeligste Livsnytning af den christelige Cultus kan være Gjenstand for troende Christnes Misfjendelse! Det maatte dog snarere erkjendes for et stort og ophøiet Fortrin ved den katholske Cultus, for en ifandhed værdifuld Eiendommelighed, at den er istand til at

fremstille den Grundsandhed, hvorpaa den hele christelige Aabenbaring hviler, i dens rene Objectivitet, saaledes som den i sig selv er, ophøiet over al Forvanskning og Nedværdigelse ved de de Mennefters Mistjendelse af dens Væsen, som den indbyder til at troe paa sine ophøiede Hæmmeligheder.

Medens alle ikkekatholske Religionsfæmsfund maae begynde deres Missionsvirksomhed i Hedningeverdenen med mofommelig at lære mere eller mindre barbariske og vanskelige Sprog, som det er deres Missionærer umuligt endog blot i den allernødtørftigste Forstand at gjøre sig bekendte med i deres Hjem, har den katholske Missionær, foruden at han i langt ringere Grad trykkes af denne Vanskelighed*), den store Fordeel, at han, ligesom fra det første Øieblik, da han aabner sin Virksomhed paa et Sted, hvor Christi Evangelium endnu er ukendt, kan fejre sin Kirkes Cultus, medens alle fra Kirken adskilte religiøse Bekjendelses Missionærer ikke see sig istand til at afholde en eneste Gudstjeneste, førend de efter længere Tids Skolehold og Underviisning om de abstracte Troeslærdomme have tilveiebragt saamegen gjensidig Forstaaelse, at en Gudstjeneste bliver mulig. Da tilmed en væsentlig Deel af denue, næst Prædiken, bestaaer i Psalmsang, kommer endnu den Vanskelighed til, at Menigheden maa have lært at læse, førend den med nogen Nytte kan tage Deel i Gudsdyrkelsen, der altsaa ikke nyttre noget Livstegn som religiøs Handling, førend Menigheden ved en fortsat reen theoretisk Underviisning (ved Catechese og Prædiken) er bragt saavidt, at Missionæren kan begynde at døbe nogle af dem, som han underviser. Enhver ikkekatholsk Gudsdyrkelse er altsaa absolut betinget af Deeltagelse fra en Menigheds Side.

Hvor meget derfor end enhver katholsk Missionær længe efter at see det Folk, han er udsendt for at omvende, deeltage i

*) I de katholske Missionsanstalter, fornemmelig i Rom, meddeles Underviisningen i de forskjellige fremmede Sprog af indfødte Lærere, der naturligviis ere vel bevandrede i et Par af de meest udbredte europæiske Sprog.

den Gudsdyrkelse, han maa begynde med at feire alene, men som dog snart bivaanes af flere eller færre af Stedets Beboere, vil dog neppe Noget nægte den store Betydning af den Omstandighed, at den paagjældende Befolkning her strax har Religionen saa at sige i dens Heelhed eller hele Omfang for Die, seer dens enkelte Hovedsandheder ligesom samlede i den Grundsandhed, der bærer og gjennemtranger alle den christelige Troes Livsnytninger, og seer dem fremstillede i en religiøs Handling, som paa Grund af dens skjulte Forbindelse med Forestillinger og Følelser, der ere den menneskelige Natur ligesom medskabte, fuldestgjør Sjælens høieste Ahnelser og Hjertets dybeste Længsler. Det er nemlig saa betjendt, at det neppe behøver at siges, at den ældste Gudsdyrkelse, som Ingen uden Guddommen selv kan have lært Menneskene, havde sit Udtryk i Offeret. Dette er altsaa ældre end Hedenskabets senere Forvansninger af dets Væsen samt af det Begreb om den usynlige Gud, som det var bestemt til at vedligeholde; og derfor har denne Form for den christelige Cultus et naturligt Tilknætningspunkt i enhver Hednings Bevidsthed, som uvilkaarligt gjør sin Magt gjældende over hans Tanker og Følelser, førend han endnu fatter Betydningen af hvad han seer. Men den christelige Underviisning har her den Fordeel, at den paa en naturlig Maade kan knytte sig umiddelbart til et concret og levende Udtryk for Religionens Sandheder, og ikke behøver at begynde med abstracte Læresætninger!

Saaledes gaar i det historiske Liv Alterets Sacrament, som den factiske Aabenbarelse af Verdensforløsningens store Mystorium, forud for den menneskelige Tilægnelse af dens Frugter. Denne sidste (Tilægnelsen) begynder med Underviisningen og den af samme betingede Daab, og fuldendes i C o m m u n i o n e n. Men i det sacramentale Offer bliver Forløsningens og Forsoningens store Kjendsgjerning levende og nærværende tilligemed Tilbedelsen af og Bønnen til den virkelige nærværende Verdensforløser og Forsoner; og alle de, som troe paa Ham, og ere døbte til Deelagtighed i det Kjærlighedens Sam-

fund med Ham og med hverandre, der overvinder Døden, de lære under Bivaanelsen af det stedse gjentagne ublodige Offer og ved Christi Vegemes og Blod værdige Nødselse i selvfornægtende Nødsighed at ofre sig selv til Gud i Ham og med Ham, som hengav sit Liv i Døden, for at de skulle leve evig ved ham, ligesom han lever ved Faderen. Dette aandelige Offer er, ifølge det apostoliske Ord, den fornuftige Gudsdyrkelse, som indtil Tidernes Ende skal bevare Christi Gjerning i en stedse nærværende Thukommelse, og hvori de Christnes almindelige Præstedømme har sit sande Udtryk.

Fyrst Bismark og Cardinal Antonelli.

Under 21. Juni bragte det pietistiske Sunkerblad Kreuzzeitung — der i den her omtalte Retning, ligesom „Nordd. allg. Zt.“ i endnu større Omfang, kan betragtes som Organ for Fyrst Bismarks politiske Planer og Udtalelser — en ledende Artikel, der indeholdt de skarpeste Angreb paa Centrumsfractionen*) af den sidst forsamlede tyske Rigsdag. Dette Parti anklages nemlig i hiin Artikel offentlig for at „have sat alle kirkelige og politiske Agitationsmidler i Bevægelse for at forhindre Fuldbjrdelsen af Tysklands Genhed,“ og den ender med følgende Erudsel: „Den tyske Rigsregering vil — og det allerede i den nærmeste Fremtid — see sig nødsaget til at møde en yderligere Aggression af Centrumsfractionen ogsaa fra sin Side med en Aggression saavel udadtil som indadtil — en Udvikling, med Hensyn til hvilken det ultramontane Parti ikke burde være i Uvisshed om, at den vanskelig vil faae et for den romerske Kirke gunstigt Resultat. Var allerede for 300 Aar siden Tyskheten i Tyskland stærkere end Romans-

*) Med dette Navn betegnedes det conservative Parti paa Rigsdagen, som fornemmelig bestod af de saakaldte Patrioter (d. e. dem som modarbejde Preussens Hegemoni, eller hele Tysklands Op-gaaen i Preussen under Navn af Tysklands Genhed eller Forening til et tysk Kaiserrige) og af Repræsentanterne for det katolske Tysklands Interesser.

men, hvor meget mere er den det da ikke for nærværende Tid, hvor Rom ikke mere er Verdens Hovedstad, men er i Begreb med at blive Italiens, og hvor den tydske Kaiserkrone ikke smyker en Spaniers, men en tydsk Kyrstes Hoved."

Ikke længe efter denne Brandartikel læstes i flere Blade en Skrivelse fra Fyrst Bismark til den schlesiske Greve Frankenberg af 19. Juni, der meddeler det store avislæsende Publicum som en aldeles utvivlsom Kjendsgjerning, at Cardinal Antonelli i en Samtale med den bairiske (dengang tillige tydske og preussiske) Gesandt Grev Tauffkirchen ikke blot havde udtalt sin egen, men endog Pavens personlige Misbilligelse af Centrumsfractionens Udfærd. „Denne Dadel, siger Fyrst B., kom mig ingenlunde uventet i Betragtning af den umiskjendelige Tilfredshed og Tillid, som Hs. Hellighed Paven havde bevidnet Hs. Majestat Kaiseren i Anledning af Gjenoprettelsen af det tydske Kaiserrige.“ Fyrst Bismark havde nemlig næret det Haab, at „den Fraction, som under Navn af Centrum dannede sig paa Rigsdagen, ligeledes vilde gjøre sig det til Opgave, fremfor Alt at bejæste den nye Institution, og pleie den indre Fred, paa hvilken dens heldige Udvikling beroer; men han havde følt sig bittert skuffet i dette Haab, efter som Centrumspartiets hele Virksomhed factisk understøttede de Elementers parlamentariske Virksomhed, som principielt anfægtede den af Hs. Hellighed Paven med Sympathi hilsende Gjenoprettelse af det tydske Rige.“ Denne Sagttagelse havde Fyrsten meddeelt det tydske Riges Gesandtskab i Rom, for at dette kunde have Keilighed til at overbevise sig om, hvorvidt det Parties Holdning, der betegner sig selv som den romerske Stols ganske specielle Forsvarer, er overensstemmende med Hs. Hellighed Pavens Hensigter. „Cardinalstatssecretaren havde derefter ikke ladet Grev Tauffkirchen forblive i nogen Tvivl om, at Partiets Holdning ikke billiges af den katholske Kirkes Overhoved.“ Rigskantsleren utræer sluttelig, at han ikke uden Hr. Cardiualeus specielle Tilladelse er „berettiget til at gjengive Ordlyden af Hs. Eminences Udtalelse,“ men forsikrer, at ogsaa „andre Magters Repræsentanter i Rom have bevidnet, at Cardinal Antonellis Misbilligelse tillige er et Udtryk for Hs. Helligheds personlige Mening om hiint Parties Holdning.“

Det fulgte imidlertid af sig selv, at alle liberale og antikirkelige Blade i Tyskland gjorde stor Ophævelse af ovenomtalte Brev fra den feirede Statsmand, der ved Virkeligjørel-

fen af deres saa længe forhaalede Drømmerier om Tysklands Eenhed og Storhed nu har erhvervet sig dette mægtige Parties Yndest, og vidst at gjøre den indbringende for sine Planer. Der er i denne Veir altsaa stor Jubel over det formentlige Nederlag, det „ultramontane“ Parti har lidt saavel ved Offenliggjørelsen af denne Skrivelse, som ved den ovenomtalte fyrstelige Inspiration til „Kreuzztg.“ At baade Paven og hans Statssecretær havde „desavoueret“ Modstanderne af den tyske Liberalisme, var jo en ganske uventet Triumf over disse besværlige Fjender. Men denne Glæde varede ikke længe. Kort efter bragte nemlig det berlinske Blad „Germania“ følgende Meddelelse:

„I Anledning af en Forespørgsel fra Hs. Høierov. Bistoppen af Mainz, Baron v. Ketteler, har Hs. Eminence Cardinal Antonelli i en Skrivelse af 5. Juli udtrykt sin dybe „Beklagelse over, at Kirkens Fjender have udbredt den Efterretning i tyske Blade, at han skulde have dadlet den katholske Fractions Adfærd paa den tyske Rigsdag.“ Cardinalen oplyser nu i hien Skrivelse, at han var bleven „skuffet ved den falske Efterretning i tyske Blade, at Centrumspartiet skulde have til Hensigt at stille et Andragende til Gunst for den h. Stols verdslige Herredømme, og at han i Henhold til disse ganske almindelig holdte Avisberetninger i en Samtale med den baieriske Gesandt havde betegnet dette Skridt som forhastet, og tilføiet, at han maatte kalde det for ubetimeligt og overilet, saafremt man virkelig skulde have til Hensigt at bestemme Rigsdagen til at udtale sig for en Intervention i det Niemed, at gjenoprette Pavens Herredømme. Men, eftersom det katholske Parti nu under Debatten om Svaret paa den keiserlige Throntale netop havde handlet i Overensstemmelse med hans Anstuelse, fulgte det af sig selv, at det under hien Samtale med den tyske Gesandt i ingen Maade har kunnet falde ham ind at udtale nogen Dadel over de katholske Deputeredes Bestræbelser for at virke til Gavn for den katholske Kirke og beskytte den h. Stols Rettigheder. Det maatte meget mere forstaae sig af sig selv, at Katholikerne midt under de Forsøg, men indleder paa at undertrykke dem, gribe enhver Veilighed til at fyldestgjøre deres Samvittighedspligt ved at forsvare Kirken og dens Overhoved.“

Vi ansee det for overflødig at karakterisere den politiske Moralitet af dette saavel som af saa mange andre Midler, som

Først Bismark ikke forsmåer at betjene sig af, naar det gælder om at vildlede den offentlige Mening og skade sine Modstandere. Man seer baade af det Sprog, han har tilladt „Kreuztg.“ at føre, og af den nysomtalte Mishandling af Sandheden, at det katholske Parti paa en smjindtlig Maade maa have krydset en eller anden af hans Planer. — Det Eneste man i denne Sag virkelig maa forundres over, er, at den kloge Mand har kunnet troe, at denne Manøvre lod sig udføre uden Protest, og at han ikke har frygtet Følgerne af en saadan for hans allerede stærkt ansøgte Credit, ligesom det paa den anden Side synes at harmonere mindre vel med hans verdensberømte Kløgt — at kunne mene, at noget fornuftigt Menneske lod sig indbilde, at Cardinal Antonelli, der i over 20 Aar som Paveus Minister har forsvaret den h. Stols verdslige Magt, nu skulde have erklæret sig imod dem, der fremdeles forsvare den som en Betingelse for Kirkens Selvstændighed!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Om Kong Victor Emmanuels Ophold i Rom og den af de befaldede Negeringsblade og efter dem af den fjendtlige Presse i det øvrige Europa udbredte Fortælling om den almindelige Begeistring, hvormed „det romerske Publicum“ skulde have forherliget hans Ankomst, berettes fremdeles, at det ikke blot faldt vanskeligt at opdage Romere blandt hiint „jublende“ Publicum, men at tvertimod „Tusinder af ægte Romere, navnlig af de høiere Samfundsklasser, før Kongens Indtog havde forladt Staden“ for ikke at være Vidner til de modbydelige Optrin, som de, efter Alt hvad der hidtil er passeret, kunde forudsee. Den h. Fader bevarede den beundringsværdigste Sjæle, og modtog, medens Kongen endnu var i Rom, en Deputation af 3000 ansete Romere, der overrakte ham en Hengivenhedsadresse, der forelåstes af Advocat Tongiori. Det forstjener at fremhæves, at denne Demonstration først blev besluttet d. 1. Juli (Dagen før Kongens Ankomst), og efter at den nysomtalte Udvandring havde fundet Sted.

— Af ethvert af de forskjellige Ministerier er der efter

Kongens Bortreise blot blevet nogle enkelte Embedsmænd tilbage i Rom, og hele Indenrigsministeriet er forblevet i Florenz. Rom er saaledes vel efter Navnet blevet det „enige Italiens“ Hovedstad, medens Florenz i Virkeligheden vedbliver at være det. Regeringen har imidlertid opnaaet sit nærmeste Formaal: at berolige Revolutionspartiets ophidsede Stemning (s. Nr. 16), og indtil videre hjælpe sig frem med Skindet af at have indfriet sine Løfter. Kongen skal ikke have været istand til at skjule sin Forstemthed over det Mislykkede ved de arrangerede Festsigheder, og skal navnlig med et kjendeligt Udtryk af de ublygselige Følelser have betragtet Vaticanet, ligesom han ikke kunde dølge sin Modinddelighed ved to Gange at maatte vise sig paa Quirinalets Balcon for den Pøbelsværm, der med høie Raab forlangte at hilse paa ham (eller vel egentlig, at han skulde hilse paa den). Det heder i en Beretning herom: „Den uheldige Konge har nu snart udet Revolutionen de forlangte Haandlangertjenester, og det vil maaskee om ikke lang Tid kunne siges om ham: Mohren har gjort sin Skyldighed! Mohren kan gaae!“ (Shakspeares Othello).

Frankrig. Den i alle politiske Blade udførligt meddeelte mærkelige Forhandling, som d. 22. Juli fandt Sted i den franske Nationalforsamling i Anledning af de 5 Biskoppers Andragende (s. Nr. 14) har endnu ikke bragt noget Resultat. Det sees iøvrigt af dette, senere fuldstændigt offentliggjorte Actstykke, at Andragerne (Erkebiskoppen af Rouen, Cardinal Bonnehofe og hans 4 Suffraganbiskopper) ingenlunde, som tidligere sagdes, forlangte, at Frankrig „med Vaabenmagt“ eller med Trussel om Krig, skulde bevirke den h. Faders Gjenindsættelse i hans Rettigheder; de forlangte kun, at Frankrigs nærværende Regering skal gjøre sit Yderste for at foralede de øvrige Magter til, i Forening med sig at foretage en kraftig diplomatisk Intervention, ledsaget af en bestemt Protest mod den italienske Regerings Brud paa alle tidligere folkeretlige Overenskomster og bestaaende Tilstande. Det fortjener her ikke at glemmes, at det af Ulykken i en saa u hørt Grad hjemføjte, og af sin egen ydre og indre Elendighed saa dybt nedbøiede Frankrig er det eneste Land, hvis nærværende factiske Regent under levende Sympathi af de meest ansete og indflydelsesrige politiske Mænd og med Majoritetens Bifald — har udtalt en bestemt Misbilligelse af den italienske Regerings Anmasselser, i Forening med et oprigtigt meent Ønske om at kunne gjøre Ende paa den utaalelige Tilstand i Rom, medens

alle andre Regeringer, og fornemmelig det af Sytten saa overordenlig begunstigede Preussens for Dieblicket almægtige Førsteminister, ikke blot ved deres Passivitet indirecte have begunstiget Fjendtlighederne mod den h. Stol, men den nysnævnte Magt, saavel som det katolske Østerrig, ikke alene have paadraget sig Skinnet af en formel Anerkjendelse af den romerske Usurpation, men haanlig afviist de katolske Befolkningers og Geistligheders indtrængende Andragender om at opfylde en Pligt, som i en saa høi Grad berører deres uopgiveligste Retigheder.

— Bladene offentliggjøre endvidere to senere til Nationalforsamlingen indgivne Petitioner fra franske Biskopper, der i Gæt og Alt slutte sig til det ovennævnte Andragende.

— I den myrdede Erkebiskop d'Arbois Sted er Erkebiskoppen af Tours, Bisqr. Guibert, udnævnt til Erkebiskop af Paris.

Østerrig. Rigskantsler Grev Beust, der som bekendt alt i lang Tid har blameret sig selv og Østerrig ved den tjenstvriige Travlhed, hvormed han ved enhver Leilighed beiler til Grev Bismarcks Yndest, arbejder fremdeles utrættelig paa baade moralsk og materielt at ødelægge det Land, som nu i fem Aar er blevet mishandlet af hans politiske Kvaksalveri. I Spørgsmaalet om Gesandtskabsposterne ved de sydtjydske Hoffer gjorde han i sin Tid Alt afhængigt af Preussens Tilladelse, og har siden endog ikke uudsæet sig ved at gjøre Østerrigs Beslutning med Hensyn til Gesandtskabsposten i Rom afhængig af den italienske Udenrigsministers Nuster. Saaledes schaffrer denne fremmede Eventyrer med en af de første og ældste katolske Stormagters Ære og høieste politiske Interesser. Han blues ikke ved offentlig at degradere Østerrig til en af Preussens og Italien afhængig Provinds, og for al Verden at fremstille sin Kaiser som en Vasal af disse to Magter, der i en Hast ere blevne store ved Frankrigs og Østerrigs siebtikkelige Afmagt! Og, ikke nok hermed, Hr. v. Beust har offentlig pralet af den Roes, hvormed Hr. v. Bismarck unlig ligeledes offentlig belønnede hans Fortjenester af Preussens nuværende Storhed og Lykke, og han lægger endog Beslag paa den østerrigske Befolknings Paaskjænnelse af Visconti Venostas overordenlige Tilfredshed med hans Bedrifter! Alle bedre Mennesker i Østerrig haabe imidlertid paa, at Hr. v. Beusts feige Vogren for Grev Bismarck snart vil hidføre en brat Ende paa hans fordærvelige Regimente! Han skal nemlig for ikke længe siden endog være kommen paa den geniale

Idee, at gjøre de tydsf-østerrigste Provindsler til det nye tydske Kaiserriges Drabanter eller Dependenter paa den Betingelse, at Preussen saa vilde være saa noadigt at delectiggjøre disse Lande i de samme Begunstigelser (!), som tilfynde „de øvrige annekterede Lande.“ Man haaber, at denne forraderriske Transaction imellem Hr. Rigskanslere, dens Tilværelse forudsat, i politisk Forstand endelig vil koste den sachsiste Projectmager Livet!

— Omtrent samtidigt med de ovenfor omtalte Manøvrer paa den høiere Politiks Enemærker har Hr. v. Beust givet den katholske Kirke og den østerrigste Geistlighed et nyt Beviis paa sin Bevaagenhed. For et Par Maaneder siden havde nemlig 28 østerrigste Biskopper indgivet et Andragende til Kaiseren om, at han offentlig vilde udtale sin Misbilligelse af den italienske Regerings romerske Usurpationer, idet Andragendet tillige fremhævede, at den h. Stols verdslige Magt var en Nødvendighed for Kirkens Uafhængighed og selvstændige Styrelse, og derfor var i alle Katholikers og altsaa ogsaa i Østerrigs Interesse. En Deputeret tog heraf Anledning til, i et Møde af Rigsraadsdelegationens Budgetudvalg at rette en Forespørgsel til Rigskansleren om, hvad Svar Regeringen havde givet paa Biskoppernes Begjæring, der af Bedkommende omtaltes som et Andragende om „Gjenoprettelsen af Paven verdslige Magt.“ Hr. v. Beust besvarede dette Spørgsmaal med den korte Bessed, at Biskopperne hverken havde faaet eller vilde faae noget Svar paa deres Andragende. Beretningen herom slutter med de Ord: „Man seer heraf, at Hs. apostoliske Majestæts protestantiske Rigskansler bestandig bliver sig selv liig saavel i alt Andet, som i den Ringeagt, hvormed han tillader sig at behandle den katholske Geistlighed.“

Østpreussen. For nogle Uger siden suspenderede Biskoppen af Ermland en Lærer ved Gymnaset i Braunsberg, Dr. Wollmann, fra hans Virksomhed som Religionslærer, fordi han vægrede sig ved at anerkjende det Vaticanste Conciliums Beslutninger; men Provindsial-Skolecollegiet bestred Biskoppens Berettigelse til dette Skridt, og opfordrede Dr. W. til at fortsætte sin Religionsunderviisning. Herimod nedlagde Biskoppen i Forening med en Deel af Beboerne Protest hos Cultusministeren, men denne gav Skolecollegiet Ret, og afviste Biskoppens Klage med den Bemærkning, at W. nu lærer det Samme, som han før d. 18. Juli 1870 med Kirkens Billigelse har lært, samt at Staten ikke fandt sig foranlediget til at forlange, at han nu skulde lære noget Andet, eller til at

forstyrre ham i hans Virksomhed; men Staten maatte derimod forlange, at alle Gymnasiets Elever deeltog i Dr. W.' Religionsunderviisning, fordi den preussiske Lovgivning fordrer dette. Heri fandt Ministeren ingen Samvittighedstvang, eftersom det stod dem, der ikke vare tilfredse med Dr. W.' Underviisning, frit for at søge et andet Gymnasium.

Denne korte Bescfied, hvorefter Statsmagten erklærer sig for competent til at afgjøre, hvad der skal gjælde for katolsk Lære, og hvad der hører til at være Religionslærer i Kirkens Aand og Mening, har naturligtvis overalt vakt stor Opsigt blandt Preussens katolske Befolkning. Denne har nemlig hidtil været af den Mening, at ethvert Religionsamfund i Preussen var berettiget til selustående Forvaltning af sine indre Anliggender. Men Cultusministeren har nu erklæret, at Staten ikke kan tillægge biskoppelige Embedshandlinger nogen Betydning, med mindre den fra sit Standpunkt finder dem tilstrækkelig motiverede, og at den i Medfør af denne Betragtningmaade altsaa anseer en Lærer, som hans Biskop har erklæret for ustkiftet til at meddele Religionsunderviisning, for rettroende, og derfor tager ham i Beskyttelse mod hans kirkelige Foresatte! Men det er ikke blevet herved. Først Bismark har fundet denne Conflict brugbar til Afbenyttelse for videre gaaende Planer. Det samlede Statsministerium har nemlig ikke blot billiget Hr. Cultusminister Mühlens Erklæring, men af denne Sag taget Anledning til at ophæve den i Kirkeministeriet hidtil bestaaende fra hverandre affondrede Bestyrelse af de katolske og protestantiske Anliggender, saa at den katolske Cultus altsaa for Fremtiden ikke længere vil faae nogen særegen Repræsentation i Ministeriet. Denne Regeringsforanstaltning har vakt et overordenligt Røre overalt i Preussen og den katolske Deel af Tydskland. Først Bismark har vel i sit Organ (N. Allg. Ztg.) ladet erklære, at han ikke tænker paa at „forfølge Kirken,“ men at Staten blot seer sig nødsaget til at værge sig mod „det nye Dogme“; men man begynder imidlertid ikke desto mindre at fatte sig paa alvorlige Angreb paa den religiøse Frihed. Den særlige katolske Afdeling i Kirkeministeriet, der var Frugten af den preussiske Regerings i sin Tid forlede Forsøg paa at undertrykke og fortrænge den katolske Religion i Rhinlandene, har nemlig siden Aaret 1841 været en høit vurderet Garanti for den katolske Kirkes Frihed og af den protestantiske Statsmagt uafhængige Selvstyrelse. Det er derfor ikke vanskeligt at see, hvad Først Bismark med

denne Foranstaltning tilsigter. Men den Kamp, som han mulig har ifinde at fremmane, vil antage større Dimensioner end Bevægelsen i Anledning af Erkebiskoppen af Cölns Fængsling i Aaret 1837!

Kjøbenhavn. I Forbindelse med vor Bemærkning i f. Nr. S. 261—62 om vore national-liberale Politikers italienske Sympathier skulle vi her meddele det Curiosum, at Hof- og Statskalenderens Udgiver paa egen Haand har definitivt afgjort „det romerske Spørgsmaal“ ved i Udgaven for dette Aar at udstrøge Kirkestaten og Paven af de „fremmede Staters og Fyrsters“ Tal, paa Grund af, at Kirkestaten i Septbr. f. A. „er gaaet op i Kongeriget Italien“!!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 13de August.** 11te Søndag efter Pintsfe. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Andagt med Katechese. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 14. M. Vigilie. 15. Ti. Mariæ Himmelfart (fejres offentlig paa næstkommende Søndag). 16. O. Hyacinth, Befj. 17. Co. Octav af Laurentius. 18. F. Helene, Keiserinde. 19. L. Octavdag; befalet Vigilie-Faste dag til
- Søndagen den 20de August.** 12te Søndag efter Pintsfe. Den allersæl. Jomfru Marias Oplagelse i Himlen (kaldet Mariæ Himmelfart). Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 festlig Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Vesper-Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — 21. M. Joh. Francisca af Chantal, Enke. 22. Ti. Octav af Mariæ Himmelfart. 23. O. Philippus Venitius, Befj. 24. Co. Bartholomæus, Apostel. 25. F. Ludvig, Konge. 26. L. Bernhard Kirkefører.
- Sognedagsguds tjeneise:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagasten Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—8½. Lørdagasten Kl. 5—8. — I Kapellet Tolbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer C. B. Wöhrer, Tordenskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Alf. Kvartaler, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 18. Søndagen den 27de August. 1871.

Indhold: Søndagens Helligholdelse. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tyskland, Østerrig, Genf.

Søndagens Helligholdelse*).

„Søndagens Helligholdelse,“ siger en berømt, nylig afdød Skribent**), „er det Grundlag, hvorpaa den kristelige Religion hviler; den er ligesom det Banner, der forkynder dens Nærværelse; den er Grundbetingelsen for dens hele Indflydelse paa det menneskelige Samfund. Et offentligt, almindeligt og vedvarende Angreb paa denne guddommelige Indstiftelse er et Attentat paa selve den Guds Pagt med Menneskeslægten, som denne Dag er bestemt til at minde alle Christne om. En almindelig udbredt Ringagt for Søndagens Helligholdelse, og de dermed forbundne Krænkelse af samme ere talende Vidnesbyrd om, at et Samfund offentlig bekjender sig til Atheismen; thi en saadan Tilstand er paa eengang en Hindring baade for Kundskab om Religionen og for dens praktiske Udøvelse og Indflydelse.“

Sandheden af dette Udsagn stadfæster Historien. Den vidner klart og uimodsigeligt, at det ikke indeholder nogen Overdrivelse.

*) Tildeels efter Westfälisches Kirchenbl. 1871, Nr. 26.

**) Montalembert.

Da den franske Revolutions Ophavsmand og Ledere i forrige Aarhundrede for Alvor tænkte paa aldeles at udrykke Christendommen, ja paa at affkaste al baade offentlig og privat Religionsøvelse, der bekjendte Tro paa en levende Gud, fandt de intet Middel, som sikkrere kunde føre til Maalet, end Affkaffelsen af Søndagens Helligholdelse, og deres Plan havde som bekjendt for en Tid Lykken med sig, men ogsaa kun for en Tid. Man begreb imidlertid strax af recent materielle Grunde, at det ikke gik an totalt at affkaste en i visse Mellemrum tilbagevendende Hviledag og gjøre alle Dage til Arbeidsdage. Om dette nemlig end kan være bekvemt og behageligt nok for den Deel af en Befolkning, som Intet selv bestiller, men lever af Frugten af Andres Arbeide, eller efter Behag kan fritage sig for at arbeide, eller dog udføre deres pligtmæssige Arbeide til hvilket som helst Tid, der bedst maatte convenere dem, — om det ogsaa kan være særdeles bekvemt og behageligt for alle saadanne Medlemmer af Samfundet, til enhver Tid uden Forskjæl at kunne disponere over den arbejdende Deel af Folkets Tid og Kræfter: man erkjendte dog ikke desto mindre Nødvendigheden af, her at opgive Halvdelen af det revolutionære Friheds- og Lighedsprincip; man nødtes til at ofre Ligheden mellem Dagene og anordne en anden Hviledag istedetfor den affkastede Søndag. Denne nye Hviledag var et fuldkommen correct Udtryk for den materialistiske Livsanskuelse, der krævede Christendommens og Søndagens Affkaffelse, i det man lagde det for Inddelingen af Maal og Vægt vedtagne Decimal- eller Titalsystem til Grund for Aarets Deling. Det kummerlige Udfald af dette Experiment, der deelte Aaret i 36 „Decader“ (Tidsrum af ti Dage), og gjorde hver tiende Dag til Hviledag, er imidlertid bekjendt nok. Ikke blot den christelige, men selv den recent naturlige Følelse hos den store Masse af det franske Folk reagerede og protesterede factist saa heit mod denne Øttring af det revolutionære Tyranni, at Napoleon den Første, saasnart han som Førsteconsul var bleven Frankrigs Behersker, erkjendte Nødvendigheden af Gjenindførelsen af den christelige Cultus, og

dermed ogsaa af Søndagens Helligholdelse. Selv den ved Revolutionen demoraliserede og religiøst-ligegyldige Deel af den arbejdende Klasse havde nemlig med Uvillie offret henimod tredive Hviledage paa Revolutionens Alter; de fandt det ligesaa stridende mod den høit priste Frihed, at de i Vighedens Navn skulde lade sig gjøre til Trælle af Arbeidet, som den religiøse Deel af det franske Folk fandt det uforligeligt med Friheden, at den christelige Bekjendelse af Revolutionens Yedere itempledes som en dødsfyldig Forbrydelse!

Frankrig fik saaledes vel Søndagen tilbage, og blev gjen-givet til den christelige Religions uhindrede Indvirkning paa dets sociale Udvikling; men det kunde efter Naturens Gang ikke være andet, end at den flereaarige Proskription af enhver christelig Livsyttring maatte have lange vedvarende og høist sørgelige Følger. Deene offentlige Forhaanelse af Christendommen i Forbindelse med Sædvanens og den personlige Baues Magt over Gemytterne, de hver halve Menneskealder*) tilbagevendende revolutionære Rystelser, der stedsse have været ledsagede af anti-christelige Demonstrationer, som Noget der stod i en indre nødvendig Sammenhæng med disse Omvæltningers Motiver og væsentlige Formaal, fremdeles og hovedsagelig de revolutionære Traditioners fordærvelige Indvirkning paa den opvoksende Slægt — Alt dette kunde naturligviis ikke andet end nære og vedligeholde de uchristelige Elementer, som den første Revolution havde løsladt og givet uhindret Raaderum baade over det offentlige og private Liv. Enhver følgende Regering i Frankrig fandt det nemlig nødvendigt, ikke at fordærve Forholdet

*) Napoleon I gjorde i November 1799 Ende paa den franske Revolutions republicanste Udskielser og regerede Frankrig som Consul og Kaiser i 14 Aar. Men det legitime Kongedømmes Restauration foranledigede en ny Kraftyttring af Revolutionen i Foraaret 1815 (de hundrede Dages Kaiserdømme). 1850 og 1848 bragte nye Revolutioner, og den sidste Krig med Preussen gjorde den Katastrofe mulig, hvis forfærdelige Begivenheder ere i alle Samtidiges friske Minde.

til den revolutionære Opposition i og udenfor Kamrene ved at paadrage sig Skin af kirkelige, eller, som man nu pleier at kalde det, „clericale“ Sympathier. Naamlig fortjener det atten- aarige Borgerkongedømmes (Ludvig Philips) Periode den strengeste Dadel for dets feige Leslen med Tidens antichristelige Tendenter, og den sidste Napoleon drev denne Volen med Revolutionens Net, som Grundlaget for hans Magt, og sin deraf følgende Føielighed mod dens Grundsætninger saa vidt, at den har fremkaldt en verdenshistorisk Conflict, som, hvis det guddommelige Forsyn ikke i Naade afvender det, varfler om en almindelig Forfølgelse mod Kirken og Christendommen!

Denne Side af det moderne Frankrigs Historie leverer flaaende Beviser for den gamle Sandhed, som har sit Udtryk i en Mængde Ordsprog og Talemaader hos alle Nordens Folk — om det onde ovenfra givne Exempels Magt, og i det Hele om den Fethed, hvormed det Onde fæster Rod og udbreder sig i Menneskenes Hjerter, fordi det der finder en langt mere modtagelig Jordbund end det Gode. Thi den officielle Foragt for Alt hvad der angaaer Religionen og Kirken afprægede sig under hele Ludvig Philips Regering i en saa iøinefaldende Ringesagt for Søndagens Helligholdelse, at der ikke saaes nogetfombest andet ydre Tegn paa, at det var Søndag, end hvad den Fremmede, der opholdt sig i de større Byer, blev vaer indenfor Kirkerne's Mure! I Gaderne havde Alt samme Udseende som om Hverdagene, og man saae Haandværksfolk arbejde udvendig paa offentlige Bygninger, ja selv paa de kongelige Slotte ligesaafuldt om Søndagen og i Gudstjenestetiden, som til enhver anden Tid. Det var disse offentlige Skandaler i Forening med det uchristelige, af Regeringen begunstigede System, som paa den Tid bemægtigede sig Redelsen af den offentlige Underviisning og Opdragelse, der bragte den for Christendommens Sag og Kirkens Ret til at gjøre sin sociale Indflydelse gjældende begejstrede ovenfor omtalte Hædersmand til at have sin advarende Røst, for om muligt at forebygge de Ulykker, som han var fast overbevist om, at den offentlige og

officielle Vanhelligelse af Religionen engang maatte bringe over hans Fædreland.

Man tænke nu tilbage paa de siden henrundne Aar, navnlig paa det andet Napoleonste Keiserdommes næsten tyveaarige Historie, paa dets veglende Roketteri, snart med Kirken, snart med Revolutionen, paa den Underfundighed, hvormed et igrunder aldeles despotisk Regeringssystem benyttede disse to Magter til at befæste sine dynastiske Interesser! Revolutionen og Folkevillien proclameredes nemlig ved enhver Veilighed som den eneste Retsgrund for Herstermagten; men, da den i Samfundets Dybder gjarende Bevægelse endelig blev kjed af dette forblommede Spil, og krævede et Pant paa det nye Keiserdommes oprigtige Bedkjendelse af „de store Principer af 1789“, til hvilke de keiserlige Udtalelser stedse appellerede: da tog Napoleon III. ikke i Betænkning at opoffre Kirkens og Pavenes Ret for Revolutionens Fordringer, og hans senere Forsøg paa at gjøre den stete Uret god igjen er blevet forkastet af den guddommelige Verdensstyrelse. Denne Bestræbelse har nemlig klarlig viist sig ikke at være begrundet i nogen sand Anger over det Skete, men ene i Erkjendelsen af, at der i Frankrig ogsaa vare andre politiske Kræfter og aandelige Magter, der krævede at tages i Betragtning, end Revolutionens og Atheismens. Men Gud har ikke Behag i Hykleriets rænkefulde Afbenyttelse af Mandens Magt over de menneskelige Gemytter i dets reent verdslige og egoistiske Diemeds Tjeneste. Derfor staaer nu Napoleon III. i Historien som den, der har sat Kronen paa den lange Række af de kirkefjendtlige Attentater, der ere en sand Skamplet paa Frankrigs senere Historie, og som endelig culminerede i de Rabsels-scener, som Landets Hovedstad nylig har oplevet. Hans Værk er ikke blot Italiens Genhed og Pavenes Udplyndring, men den fuldendte Udvikling af den omfattende Demoralisation, der i et Tidsrum af næsten et heelt Aarhundrede har forpestet baade det offentlige og private Samfundsliv i Frankrig!

Thi hvilken Side af det menneskelige Liv har en saa gennemgribende Betydning for hele den indre og ydre Til-

værelse som den religiøse? Naar det da er en uigjendrivelig Kjendsgjerning, at hele det Napoleonske Regeringsmaskineri havde en ret markeret antichristelig Signatur, at de verdslige Myndigheder stadig underminerede Kirkens og dens Tjeneres Autoritet, at den store Masse af unge Bønderkarle, som hvert Aar udfreves til Krigstjeneste, systematisk fordarvedes ved det demoraliserende, for al religiøs Omfarg blottede Garnisonsliv*), og, naar Helligholdelsen af Søn- og Festsdagene paa ethvert Sted ere det ufeilbare Barometer for Veskaffenheden af dets religiøse Tilstand: da behøver man ikke at lede lange efter Aarsagen til de forfærdelige Tilfiskelser, der have hjemført Frankrig fremfor noget andet Land i vor Verdensdeel. Ikke som om vi dermed vilde sige, at det franske Folk i det Hele og i sig selv er mere irreligiøst end andre Nationer; dette troe vi ingenlunde er Tilfældet. Men, naar det nu eengang er en Lov i Guds Verdensstyrelse, at „Dommen begynder fra Guds Huus“ (1 Pet. 4, 17), kan man da undre sig over, at „Kirkens ældste Datter“, der tillige er det Land og Folk, der i Civilisationens Historie er gaaet i Spidsen, og altid har havt et Forspring for de øvrige europæiske Folk, er blevet et advarende Exempel for disse sidste, saafremt de ville fortsætte Efterligningen af dets Forvildelser? Intet Land har vistnok drevet Vanhelligelsen af det Helligste til den Yderlighed som det katolske Frankrig, og intet andet Land har saa store offentlige Forsyndelser og For-

*) Tonen i den napoleonske Hær — der naturligtvis angaves af den store Masse af den lavere, i Revolutionens antichristelige Aand og efter dens uchristelige Grundsatninger opdragte Officcerstand — var af den Veskaffenhed, at enhver Soldat, der vilde besøge Kirken om Søndagen, udsatte sig for Spot og ideligt Drilleri af ældre fordarvede Kammerater, og Underofficerer og Officerer sørgede ved Ordningen af Tjenestepfligten for at gjøre Opfyldelsen af enhver religiøs Pligt saa pinagtig, at den religiøse Sands hos Størstedelen af Soldaterne, under den lange femaarige Tjenestetids daglige Plagerier og under Indflydelsen af den flette Banes Magt, nødvendig i høi Grad maatte sløves, og hos Mange gaafe udsluffes.

argelser at affone; men det kan alligevel med Sandhed siges, at intet Land enten i ældre eller nyere Tid har været saa meget og gjort saa meget for Kirken, som netop Frankrig. Straffen for det store massevisse Affald fra Christendommen har raamt det først, fordi det er det ældste, største og meest opvakte og udviklede Folk i Christenheden. Men man bør ikke glemme, at Dommen kun bier paa de andre Folk, hvis Affald fra Guds Sandhed og den høiere Retsorden ikke endnu har bragt fuldmodne Frugter; thi, seer man hen til det, som vi ovenfor kaldte Barometeret for det religiøs-kirkelige Liv, da har Ugudeligheden og Søndagsvanhelligelsen i de fleste andre Lande i det sidste halve Aarhundrede gjort saa forbausende Fremskridt, at Forskjællen imellem Frankrig og dem mere bestaaer i de omfattende Virkninger af denne indre Tilstand, end i denne sidste selv. Selv England med dets strenge Sabbatslovgivning og alt sit øvrige Hykleri, ikke at tale om de store Stæder i det protestantiske Tyskland og det katolske Østerrig, navnlig Berlin, Hamborg, Dresden, Leipzig, Wien o. Fl. kunne ikke rose sig af, i religiøs og sædelig Henseende at have det mindste forud for Frankrig. Frankrig har kun, fordi det er Europas tidligst samlede og største katolske Stat høstet Frugterne af den falske Friheds forfængelige Giftæd saa meget tidligere, som det var skredet længere frem end de andre Folk paa den skæbnesvangre Vej, der fører et Samfund til Opløsning og Undergang; men det vil maaskee, belært af Ulykken, og helbredet ved Straffen, have reist sig efter Faldet, og betraadt en bedre Vej, naar de, der nu spotte dets Afmagt, men vedblive at efterligne dets Daarskaber, engang vaande sig under Guds Straffedommes tugtende Svøbe!

Saaledes har Historien i den forfærdelige Gudsdom, der nylig er overgaaet Frankrig, opfyldt de varslende Alvorsord, som en af dette Lands ædleste Sønner alt for en Menneskealder siden udtalte; thi det er en afgjort Sag, at med Søndagens værdige Anvendelse forsvinder Religionens praktiske Udøvelse, og med den efterhaanden al Kundskab om Christen-

dommen. Saaledes synker fra Aar til Aar den store Masse af Befolkningen dnbere og dnbere ned i en fuldkommen Følelseløshed for alle høiere Indtryk og ædlere Bestræbelser, og lever kun for at tilfredsstille sine lavere jordiske Fornødenheder og en lidensfabeligt ophidsket Begjærlighed efter timelig Nydelse og Besiddelse. Vanhelligelsen af Søndagen er Religiositetens totale Undergang, thi det er en anerkjendt Erfaring, at man altid vil finde en almindelig udbredt Vantrø i de Egne, hvor det er blevet til en staaende Skik at arbejde om Søndagen, ligesom et længere Ophold i en saadan Egn snart vil overbevise enhver opmærksom Sagttagere om, at de Mennesker, der uden Sky foragte Guds tredie Bud, ikke have stor mere Agtelse for det syvende og sjette. Først henimod Aften begynder Helligdagen for disse Folk. Da fuldtes alle Forlystelsessteder, da hengiver man sig til alle de tøileløse Udsvarvelser, der kun efterlade ufrugtbar Anger og Nag over selvforstyldt Glendighed. Thi Mennesker, der leve uden Religion, og derfor ikke kjende noget andet Vederlag for det daglige Livs Plager og Anstrengelser, end timelig Vøn og timelig Nydelse, de angre ikke deres Daarligheder for at aflægge dem og begynde et bedre Levnet, men græmme sig blot over Følgerne af dem, og kjende intet andet Middel til at forjage de nagede Erindringer, end Glensel og Selvbedøvelse. Den ved fandselige Nydelser ophidsede Lidenskab kjender ingen Grændser, og dens villieløse Slaver forlade derfor denne Verden i den samme stupide Følelseløshed for deres Bestemmelse, hvori de have forspildt alle høiere Anlæg og Kræfter.

Hvilken Modsatning til den Lov, som Gud allerede ved Skabelsen har indstrevet i Menneskets Hjerte, som Hviledagens oprindelige Indstiftelse bevidner, og som hans aabenbarede Lov høitidelig stadfæster! Thi, har end Gud budet Mennesket i sit Ansigts Sved at arbejde for det daglige Brød, saa har han dog ved at hellige den syvende Dag villet bevare Mennesket for at nedsynke i en kummerlig Afhængighed af dette forgængelige Livs Vilkaar; Søndagen samler nemlig Christendommens hele Kraft for at betrygge det høiere Livs Frihed og forhjælpe det til Seir

over det materielle Livs i sig selv byrdefulde Trældom. Væ-
rivelsen fra det daglige Arbejde og Hverdagslivets Bekymringer
skal bringe Hjertet Hvile og Fred i Samfund med Gud, trøste
Sjælen over al dette Livs Møie ved at have den over denne jor-
diste Tilværelses Duskiftelser, og foreholde den det uforgængelige
og fuldendte Livs Herlighed, som engang skal afløse den nær-
værende Tids kortvarige og forfængelige Glæder, og rigelig op-
veie alle dets Trangster og Lidelser. En saadan stedse tilbage-
vendende Hvile i Gud bringer det religiøse Menneske en blivende
Fornøjelse og Styrkelse baade af hans aandelige og physiske
Kræfter.

(Sluttes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Størstedelen af et Aar er nu snart forløbet siden
Roms Erobring af den piemontesiske Hær. I dette Tidsrum
er den katolske Christenheds Hovedstad bleven oversvømmet af
en Mængde slette Blæde, der under den italienske Regerings
Protection ikke blot arbeide paa directe at fremme dens politiske
Planer, men under det velklingende Naastud, at bekæmpe den
„religiøse Fanatisme,“ offentlig forhaane de christelige Troes-
sandheder, og saaledes gjøre sig til Opgave, i Tolerancens og
Samvittighedsfrihedens Navn at føre den store Masse af Be-
folkningen igjennem religiøs Bigegyldighed til den fuldkomne
Bantro, der ikke tager Hensyn til andet end det nærværende
Liv, eller, forsaavidt den har en Blads tilovers for Troen paa
en Gud, i alt Fald ikke kjender nogen anden Gud, end et høieste
fjerutboende Væsen, der lader Alt i denne Verden gaae som
det bedst kan, og ikke bekymrer sig stort om de menneskelige An-
liggender. Efter i saa lang Tid at have taalt dette Uvæsen
har den h. Fader endelig først i f. M. fundet det betimeligt,
i en Skrivelse til Cardinal-Bicaren, Card. Patrizzi, at paa-
lægge denne Prælat, i et Circulare til alle Sognepræster at
foranledige disse til at gjøre deres Menigheder opmærksomme

paa, at Læsningen af 9 i hiin Skrivelse udtryffeligt nævnte Blade er dem forbudt, samt at de ved Overtrædelsen af dette Forbud ville gjøre sig skyldige i en svær Synd, ligesom Geistligheden ialmindelighed opfordres til at modvirke den skadelige Indflydelse af alle offentlige Angreb paa Religionen.

Denne Forholdsregel har ifølge „Gens Corresp.“ faaet en ganske særegen Betydning som et slaaende Vidnesbyrd saavel om den romerske Befolknings sande Laanemaade og Stemning mod den h. Fader, som om Agitationspartiets aandelige Afmagt. I det første Dieblit kunde man nemlig tydelig bemærke en Overraskelse og Besyrtelse i hele den fjendtlige Veir, der imidlertid snart afløstes af et sandt Raseri, som gav sig Luft i de meest udsteiende Forhaanelser. At dette Slag har bidragt Bedkommende et ret føleligt Nederlag, er hverken skjult for dem selv eller for nogen Anden. Inden det ramte dem, men hist og her antydedes som en Mulighed, lod man, som man foragtede et saadant Skridt, og paastod, at Paven ikke turde vove det. Nu, da han virkelig har vovet det, nødes de til at forbauses over dets Virkning. Revolutionen har nemlig, her gjort en ganske utvivlsom Erfaring om, at den moralske Forbund i Rom ligesaa lidt tilhører den nu som for ti Aar siden, da den i Turin satte den berømte Phrase: „Rom, Italiens Hovedstad“ paa Dagsordenen. Det romerske Folk har nemlig, foruden saa mange andre Beviser paa Kjarlighed og Lydighed, som det siden d. 20de Septbr. har givet sin legitime Souveræn, ved denne Veilighed afslagt et uigjendriveligt Vidnesbyrd om den Agtelse og ubetingede Underkastelse, hvormed det i Alt hvad der angaaer Troens og Morallovens Fordringer adlyder hans Bud som Kirkens Overhyrde. Der var vel ikke saa blandt de bedrefindede Mennesker, som ved det første Nygte om den h. Faders Hensigt udtalte den Bekymring, at et saadant Forbud under de nærværende Omstændigheder vanskeligt lod sig gjennemføre, og at Mysgjerrighedens Tilløftelser mulig vilde staae disse giftige Blade et endnu større Antal Læsere; og der var ligeledes dem som meente, at Forfritterne i den romerske Index*) nuomstunder ikke lod sig anvende paa Blade, der for en stor Deel falbydes paa Gaden, eftersom man ikke havde Magt til at forhindre, at de bleve solgte. Disse Bekymringer have imidlertid viist sig ligesaa ugrundede, som de Radicales Forventninger i

*) D. e. Fortegnelsen paa de af Kirken forkastede og forbudne Bøger.

modsat Retning. Salget af de ni stamløse Blade er af Mangel paa Afsetning ophørt!

Medens de mægtigste Regeringer i Europa maae fikke deres Befalinger Efterlivelse enten ved Bajonetternes Magt eller ved at smigre de herskende Eidenstaber, behøver den værgeløse og fangne Pave kun at tale et Ord; og naaget dette Ord staaer i Modsetning til en saa dybt rodfæstet menneskelig Tilbøielighed, som Nysegjerrigheden og Rysten til det Forbudne altid har været, betænker saagodtsom Ingen sig paa øieblikkelig at adlnde ham. G. C. tilføier til sin Beretning herom nogle træffende Bemærkninger om, i hvor høi Grad denne Begivenhed egner sig til at blive Gjenstand for visse Regeringers alvorlige Eftertanke, som ved enhver Veilighed trodse paa Kanonerne og Bajonetternes Magt, og hvor ønskeligt det vilde være, om disse Magter alvorligt overveiede det Spørgsmaal: hvad der er den dybere liggende Marsag til, at Folkene i det Hele taget overalt have tabt Agtelsen, Tilliden og Kjærligheden til deres Herstere?

— I en Audients d. 24de Juli modtog den h. Fader Forstanderskabet for en i firkelige Diemed virkende romersk Forening, der overrakte ham en Adresse med 27,000 Underkriver. Ved denne Veilighed yttrede Pius IX Følgende: „Man siger, at jeg er træt! Ja, jeg er tilvisse træt af at see saa megen Ugudelighed, saamegen Uretfærdighed og Uorden. Jeg er træt af daglig at see Religionen forhaanet i en Stad, som før var et Mønster paa Grefngt for Troen. Jeg er træt af at see Uskyldigheden undertrykt, af at see Herrens Præster mishandlede, af at see det vanhelliget, som vi elske og ære. Ja, jeg er i Sandhed træt, som jeg nylig har sagt, men ingenlunde tilfands at slutte Forlig med Uretfærdigheden eller undlade Opfyldelsen af mine Pligter. Nei, Gud være takket! Jeg er ikke bleven træt af at opfylde disse, og vil forhaabentlig aldrig blive det!“

Tydskland. Der herster fremdeles en stor Bevægelse blandt de preussiske Katholiker saavelsom over hele det katholske Tydskland i Anledning af Cabinetsordren af 8de Juli, der ophæver den særlige katholske Afdeling i Cultusministeriet. Følgen af denne Foranstaltning vil nemlig blive den, at de katholske Anliggender herefter blive bestyrede af en protestantisk Minister og bearbejdede af protestantiske Raader. Man iagttager fra alle Sider Tegns paa, at denne Foranstaltning er en Forløber for en videre gaaende Undertrykkelse af Kirken, og den liberale antikatholske Presse truer i en hoverende Tone „Ultramontanismen“ med en Kamp paa Liv og Død, der efter

hvi Pressens Formening vil ende med dens totale Undergang i det tyske Keiserrige. Naar man sammenligner denne Tilstand med de store Forhaabninger, som Stortileden af de katolske Ordførere for den under Krigen med Frankrig herskende patriotiske Ophidselse for nogle Maaneder siden knyttede til Kaiser Wilhelm og Fyrst Bismarcks forventede Paastjønneelse af de preussiske Katholikers Begeistring for Gjennemførelsen af deres politiske Planer — Tysklands Eenhed, den franske Arvefjendes grundige Ydmygelse og Tysklands europæiske Enevoldsmagt — da seer man nu denne patriotiske Begeistringsruus og disse upaatvovelig meget velmeente kirkelige Drømmerier pludselig opvaagnede til en „Ernüdterung,“ som forhaabentlig vil bære de ønskeligste Frugter til Helbredelse i begge de usomtalte Retninger. Det kan nemlig neppe antages, at den katolske Befolkning i Preussen og deres foromtalte Ordførere i Pressen nogensteds for Alvor og ærligt have ventet, at Kaiseren og Fyrst B. skulde have ifinde at gjøre en Smule mere for den katolske Kirke, end Omstændighederne ligefrem nødte dem til; thi dette vilde staae i en fuldkommen Strid med Preussens politiske Traditioner, med dette Monarkies Oprindelse og hele Fortid. Men det var ikke destomindre blevet en staaende Talemaade i de katolske-preussiske Kirkeblade, at den katolske Kirke ingensteds var saa gunstig stillet som i Preussen, og at ingen Regering meente den det saa vel som den preussiske! Sa det gik saa vidt, at disse kirkelige Politikere en Tid lang bændt deres Publikum den Taabelighed paa Ormet, at den protestantiske Kaiser Wilhelm snart vilde bestamme alle katolske Potentater med at intervenere i Italien til Gunst for Paven! Kort sagt, man nedlod sig til en Smiger, der ikke sjeldent overstred alle Grændser for Værdighed, Selvagtelse og sund Menneskeforstand, ved at tillægge de nysnævnte store Personer Egenskaber, som intet ædru Menneske for Alvor kunde troe dem i Besiddelse af*). Det har nu Altsammen Intet hjulpet, og man har faaet Dinene op for en Virkelighed, som man, mindre bildet i urene politiske Drømmerier, for lange siden burde have seet som den nu viser sig at være. Den Begunstigelse, som den preussiske Regering i de sidste tredive Aar har vliift den

*) Man fortalte f. Ex. de latterligste Historier om Fyrst Bismarcks „Fromhed og ægte christelige Tænkemaade“ — efter „aldeles paa-lidelige Rilder.“

katholske Kirke, blev den nemlig aftvunget ved Begivenhederne i Rhinlandene i Aarene 1837—1841, der nødte den til at opgive sin i mange Aar systematisk gjennemførte Hensigt, ved Hjælp af de blandede *Wqte*staber efterhaanden at udrydde Katholicismen i disse Provindser; og Preussen har siden med Klogskab benyttet denne det paaanødte Stilling til at vinde Popularitet paa det katholske Østerrigs Beskæftning, hvis Regjering i de sidste Aar i alle Retninger har undertrykt og forulempet Kirken. Dette har hver Mand vidst i Tyskland ligesaa godt som andensteds i Verden; og man burde derfor ligesaa lidt have ventet nogen Fordeel for Kirken af den foromtalte mislykkede Holdning, som der nu er nogen Grund til at troe, at Kaiseren og Hr. v. Bismark skulle røres ved de hjerteffjærende Beeraab, man udstøder over Regjeringens og den protestantiske Befolknings Utaknemmelse mod deres katholske Landsmænd, hvilke sidste man tillægger den væsentligste Andeel i den nylig tilendebragte Krigs meest glimrende Resultater.

Østerrig. Alt som det af den nærværende Ministerpræsident, Grev Hohenwart, gjorde Forsøg paa at opnaae en Overeenskomst med Tsecherne (det nationale Parti i Böhmen) synes at nærme sig en heldig Afslutning, veger blandt den katholske Befolkning Haabet om en snarlig Befrielse fra Hr. v. Beusts Regimente; thi det er bekjendt nok, at han støtter sig til det tyske Parti, og det er en almindelig Mening, at, saalænge Østerrigs Skæbne er i denne Mands Hænder, da svæver Kaiserdommet over Randen af en Afgrund. Kan der mulig end være nogen Overdrivelse (s. f. Nr.) i Skildringen af de Planer, man tillægger ham, saa er det dog paa den anden Side en Kjendsgjerning, at Forholdet mellem Preussen, Rusland og Italien bestandig bliver intimere, og at Hr. v. B. ikke stjer noget Offer for at vinde Fyrst Bismarks og Italiens Bevaagenhed. Naar man betænker Østerrigs Beliggenhed imellem de tre ovennævnte Magter, dets i lang Tid spændte Forhold til Rusland, og dets Rigskaatslers fortvivlede Begunstigelse af alle Revolutionens opløsende Elementer — vi mene hermed navnlig den Støtte, han bestandig har søgt i det tyske Parti, som i Løbet af det sidste Aar jævnlig har truet med at søge Beskættelse hos det forenede Tyskland — da behøver man ikke engang at troe paa Rytet om Fyrst Bismarks hemmelige Forhandlinger med den forrige ungarske Dictator Kossuths Agenter, for at komme til Overbeviisning om, at et Uveir er i Begreb med at trække op over Østerrig, og

at Kaiser Franz Joseph, dersom han ikke snart stiller sig ved sin protestantisk-frimurerigste Rigskaantøler, og støtter sig til den store katolske Befolknings saa ofte udtalte Ønsker og dens Beredvillighed til at offre Alt for Kirken og Fædrelandet — let kan blive kvalt under Kaiser Wilhelms Rys og Omfavnelser! Vi tilføie til nærmere Forstaaelse af vor foregaaende Antydning, at flere revolutionære Organer for nylig med ufordulgt Glæde have meddeelt deres Publicum den Ytring af Rossuth, at „Historiens Logik med uundgaaelig Nødvendighed maa hidføre de vestøsterrigste Provindsers Annexion til Tyskland, samt at Ungarn, saafremt det modsætter sig denne Tingenes Udvikling, vil drages med ind i det Habsburgske Monarchies forestaaende Undergang“. Den preussiske Minister i London, Greve Bernstorff skal i den sidste Tid have pleiet Forhandlinger med den ungarste Dydicator, og Kronprindsen af Preussen decorerede under sit Ophold i London f. W. hien Minister med Storkorsset af den sorte Ørns Orden!

— De katolske Foreninger. Bladet „Waterland“ slutter en Artikel om den Bevægelse, der for nærværende Tid kundgjør sig over hele den katolske Verden, med følgende Ord: „Hvad særlig Østerrig angaaer, saa har den katolske Bevægelse her taget et herligt Opsving, og, ihvorvel den endnu er ung, begynder den med sine Foreninger, ligesom et kraftigt Træ, at udbrede sine Grene over alle Provindser, og optage Kampen med den overalt magtige Liberalisme. Wien alene tæller 9 katolske Casinoer, Nedøsterrig 63, Steiermark henimod 50, og Bøhmen c. 20. De patriotiske Foreninger i Tyrol og Overøsterrig tælle resp. 70,000 og 20,000 Medlemmer, medens den i f. A. i Wien dannede patriotiske Folkeforening vinder Tilhængere i Tusindvis. Disse Foreninger have i høj Grad bidraget til at føre Valget af katolske Deputerede til et gunstigt Udfald, og ville forhaabentlig have samme Virkning for Eftertiden. Det samme gjælder med Hensyn til den til Rigsministeriet indgivne Protest mod Rovtoget til Rom, saavel som mod Grev Deutschs statsfarlige Politik. Protesten var underskrevet af over 400,000 østerrigste Borgere, medens Adressen til den h. Fader var bedækket af 817,000 Underskriver. De katolske Foreninger i Østerrig have endelig ved deres Resolutioner og Protester bidraget meget til at hindre en hensynsløs Gjenneførelse af de liberale Skole- og Ægtefæbelslove, ja for en Deel endog bragt en Standsning i denne Lovgivning. De have protesteret mod den yndede Paastand om Statsfarligheden

af det Vaticanste Conciliums Decret om Ufeilbarheden, virket heldbringende paa det religiøse Liv ved at bringe Forhandlinger i Gang, der have det Formaal at virke for Søndagens Helligholdelse, grunde Arbejderforeninger o. L. Vi forbigaae Vincenziusforeningens og andre Belgjørenhedeforeningers Virksomhed, og bemærke endnu blot, at det katholst-christelige Liv, der i de sidste Aar har udbredt sig over Østerrig, er frenigaaet af de katholste Foreninger. De have bragt Massen af Folket i Bevægelse for det ædle Formaal, at redde Østerrig fra de Farer, der saa længe have truet det, nemlig religiøs-sædelig Opløsning og politist Sønderlemmelse og Undergang.“

Genf. „Genfer Corresp.“ bragte under 1ste Juli følgende Meddelelse fra Kjøbenhavn: „Uagtet Katholikerne i Danmark kun udgjøre en ringe Brokdeel af Befolkningen, have de dog ikke undladt i Anledning af de nærværende Tidsforhold gjentagne Gange offentlig at bekjende deres Tro og lægge deres kirkelige Sindelag for Dagen. Strax efter det sidste piemontesfiske Angreb paa Rom tilsendte vor apostoliske Præfect i Forening med de kirkelige Overhyrder for Sverrig og Norge den h. Fader en Condolenceskrivelse med Protest imod det stedfundne Sacrilegium, hvilken Skrivelse igjennem Propagandaen blev besvaret med den h. Faders Taksigelse og Betsignelse. I Anledning af det pavelige Jubilaum overrakte en i det latinske og danske Sprog affattet Lukstningsadresse til den h. Fader ved tre danske Elever af Propagandaen. Den havde 636 Underfritter og var ledsaget af en Peterspenge til Beløb af ligesaa mange Francs.“

Paa selve Subeldagen d. 16de blev der i alle Missionens Kirker og Capeller afholdt festlige Formiddags og Aftengudstjenester. Antallet af Gjæsterne ved Herrens Bord overgik i Kjøbenhavn endog Paaskestedagens Communicanttal, hvilket betyder meget for c. 1200 Katholiker blandt c. 170,000 protestantistiske Beboere, af hvilke de første ere mere eller mindre afhængige. Ikke blot selve Gudstjenesten var særdeles glimrende og høitidelig, men ogsaa Kirkens ydre Udsmykning vidnede paa den værdigste Maade om Dagens Betydning. Søndagen efter, d. 18de Juni, feirede den herværende Svendeforening Festen ved Fælledscommunion og en talrig besøgt Aftenunderholdning.“

Forfatteren til denne Meddelelse beskriver med megen Interesse Festen d. 22de Juni, hvorved han især fremhæver den Omstændighed, at Halvdelen af de herværende Katholiker ere converterede Protestanter, at omtrent det Samme kunde siges

om Deeltagerne i denne Fest, og ligeledes gjaldt om begge Ta-
lerne. Han bemærker i denne Anledning, at den apostoliske
Præfect i Juni Maaned meddeelte 47 voxne Convertiter Con-
firmationens Sacrament, og slutter med en kort Beretning
om, at d. 16de Juni ligeledes blev festligholdt i Stokholm,
samt at en Adresse ogsaa derfra tilstilledes den h. Fader ved
Biskop Studach.

Marieforeningen.

Møde Søndagen d. 27de August, Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 27de August.** 13de Søndag efter Pintsfe. Marias Hjertefest.
Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl.
10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt til Ma-
rias h. og ubejmittede Hjerte for Syndernes Omvendelse. —
Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med
Prædiken. — 28. M. Augustinus, Biskop og Kirkelærer. 29.
Ti. Johannes den Døbers Halsbuggelse. 30. O. Rosa af Lima,
Jomfru. 31. Co. Raymondus Nonnatus, Bølj. 1. Septem-
ber F. Joseph af Calasanz, Bølj. og Ordenssister. 2. L.
Stephanus Bølj.
- Søndagen den 3die September.** 14de Søndag efter Pintsfe. De hellige Skyt-
engles Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe.
Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. —
Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med
Prædiken. — 4. M. Rosa af Viterbo, Jomfru. 5. Ti. Lau-
rentius Justiniani, Bølj. 6. O. Rosalia af Palermo, Jomfru.
Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 7. Co.
Octavdag. 8. F. Mariae Fødsel (feires offentlig førstekom-
mende Søndag). 9. L. Petrus Klaver, Bølj.
- Søgnedagsgudsjeneste:** Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½.
Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdagsten Kl. 5—8. —
Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds
Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl.
6—8½. Lørdagsten Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Tolbodveien
Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne
Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Hr. Grosserer C. P.
Pohrer, Tordenstjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Bogslader; i de danske Stater
paa de fgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Quartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 19. Søndagen den 10de September. 1871.

Indhold: Søndagens Helligholdelse. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Berlin, Polen.

Søndagens Helligholdelse.

(Sluttet).

Søndagen afbryder Hverdagslivets forstyrrende Uro med at erindre enhver Christen om Guds stabende Almagts første Gjerning, om Lysets Stabelse, som den første Betingelse for alt Liv ikke blot i Regemets, men ikke mindre i Aandens Verden. Men det Lys, som forjager alt Mørke, der omtaager den menneskelige Aand, er det i Tidens Fylde aabenbarede evige Guddomsord, Jesus Kristus, Verdens Lys, der ved sin Opstandelse har adspredt Dødens Mørke, og, ved at berede den Helligaand en blivende Bolig her paa Jorden, har sikket Lysets og det evige og uforgængelige Livs Seir over alle Mørkets og Forfrankelighedens forstyrrende Magter. Søndagens Helligholdelse fremgik af Herrens Opstandelse og Hans Aands Udsendelse, saaledes som enhver Virkning med Nødvendighed fremgaaer af sin Årsag; de første Christne samlede stadig paa denne Dag om Apostlernes Underviisning,“ og vare „varagtige i Bønnen og Samfundet med Brødet^s Brydelse,“ *)

*, Apost. Gj. 2, 42.

og Kirken bñder derfor alle Troende paa denne Dag at fejre Mindet om Christi Opstandelse og den anden underfulde Skabelse ved den Helligaands Udsendelse. Denne Dag skal derfor være helliget den Treenige Guds Tilbedelse og Dyrkelse under taknemmelig Erindring af alle den guddommelige Naades Velgjerninger; den paaminder enhver Christen om, saavel paa den som paa alle andre kirkelige Festdage at hellige sig ved Brugen af de h. Sacramenter og andægtig Betragtning af de christelige Troessandheder, for at kunne bestaae i Kampen mod Mørkets og Sandselighedens Magter.

Det følger derfor, som sagt, af sig selv, at en Befolkning, som gjør Bane af at vanhellige Søndagen, som forsømmer Brugen af Sacramenterne, saavelsom al anden Udøvelse af Religionens Forfkrivter, efterhaanden maa blive mere og mere fremmed for denne selv, i det al Kundskab om den tilsidst forsvinder med de Erindringer og Øvelser, der skulde tjene til at vedligeholde den. De fleste Christne træde desuden ind i Livets forfjællige Sykler og dets bevægede og adspredende Uro med meget ufuldkomne religiøse Begreber; hvor let glemmes da ikke under Mængden af forstyrrende Indvirkninger de Indtryk, som den første Underviisning har gjort paa det barnlige Gemyt, naar Mindet om det tidligere Hørte ikke mere opfristes. Og, er man endog saa grundig underviist i Religionen, at det Lærte ikke aldeles glemmes, saa maa det dog vel mærkes, at Religionen ikke væsentlig er Kundskab, men at den fremfor Alt er Liv. Wien Vanhelligelsen af Søndagen affærrer en Christen Veien til Livsbilderne ved at berøve ham Betsignelsen af de kirkelige Raademidlers Afbenyttelse. Det christelige Livs Sol gaaer da ned — maaskee for stedse; Aandens Lys udslukkes, og Bantroens Nat indhyller Sjælene i det tykkeste Mørke; thi Søndagens Helligeholdelse er Religiositetens Grundlag, og Søndagens Vanhelligelse dens Undergang!

Men det her omhandlede Spørgsmaal har en ganske særegen Interesse for de arbejdende Classer; thi man kan med Sandhed sige, at det ene er Religionen, der formaaer at

redde og havde deres Menneſkeværdighed. Dette gjælder fremfor Alt om vor Tid, i hvilken Capitalen har anmaſket ſig et Herredomme over de Kræfter der tilveiebringe den, ſom ingen tidligere Tid, naar man undtager Hedenskabets og dets Tilbehør Slaveriets Tid, har opviſt Mage til. Det er derfor ene Chriſtendommen, der i den nuværende urdarte Civilisations Periode er iſtand til at forebygge det ſaakaldte „hvide Slaveri“, der truer med at bryde ind over den arbejdende Claſſe; thi den lærer ikke blot den Fattige at forſone ſig med den fra dette Livs Vilkaar uadſkillelige Forſkjæl mellem Armod og Rigdom, ved i aandelig og evig Betydning at ſtille den chriſtelige Arbejder ſom Guds Afbillede og hans Aands Tempel lige med hans rige Arbejdsherre og alle denne Verdens Stormænd og Rigmænd, men den giver dem, ved med forenede Kræfter at ſtræbe efter Fremgang i ſand indre og ydre Udvikling, de Midler i hænde, der ene have Magt til at tilbagetrænge Pengemagtens uretfærdige Anmaſſelser. Det var den aandelige Adels og den chriſtelige Aſſociationsaands Magt, der brød den hedenske Oldtids Slaveaag; og Chriſtendommen er derfor den eneſte Magt paa Jorden, der er iſtand til i vor Tid at gjentage dette Under.

„Arbeiderspørgsmaalet“, ſom man kalder det, har alt i mange Aar været Gjenſtand for offenlig Drøftelſe; og Menneſkevenner af meget forſkjællig Kvalitet ere fremkomne med Forſlag og Raad, der tilſigtede en Forbedring af Arbejdernes Kaar. For en Deel Aar ſiden ſøgte man ſaaledes i de offentlige Blade at gjøre det indlyſende for dem, at de ligesaa fuldt ſom viſſe Embedsmænd, der havde Privilegium paa at arbejde om Søndagen, vare berettigede til at fortjene Penge paa denne Dag, iſtedetfor at Helligdagsanordningen nu ſtilte dem ved Frugten af 50 til 60 Dages Arbejde. Dette gode Raad minder uvilkaarlig om Slangens Forjættelſer i Paradiset, da den tilraabte de første Menneſter: I ſkulle blive ſom Guder! thi, derſom de, der med ſaadanne Indbildninger vilde berøve den arbejdende Claſſe Søndagshvilen, vare Chriſtne, ſaa kunde man affærdige

dem med det simple Svar, at det Arbeide aldrig kan bringe nogen Betsignelse, som foragter det guddommelige Bud, der byder enhver Christen paa Sviledagen at afholde sig fra alle Arbeider, der udelukkende have den timelige Rødtørst for Die. Men det var jo netop Christendommen og enhver Yttring af det religiøse Liv, som disse Reformatorer ved at handlyse Søndags-hvilen vilde udryhde af Folkenes Hjertes, for da desto sikkrere at kunne bengtte dem i deres egoistiske Dieneds Tjeneste. Dette Forslag kom nemlig i sin Tid fra de store Arbeidsherrer; og vi skulle i det Følgende paavise, at det ikke var Arbeidernes timelige Vel, men deres egen Fordeel, de dermed vilde fremme.

Efter disse Folks Betragtning er nemlig alt Arbeide en Handelsvare, og Arbeideren Handelsmanden, der fører sit Arbeide til Industriens store Marked. Arbeidsgiveren er Kjøberen, som betaler Arbeidslønnen som Priis for Arbeidet. Saaledes hjemfalder Arbeidet til den høist unaturlige Lov, der opstiller en ubegrændset Concurrence i Henseende til Udbud og Efter-spørgsel som det høieste Princip for Ordningen af dette Ualiggende. Jo flere Varer der bringes paa Markedet, desto billigere bliver Varen; eller, med andre Ord: jo mere Arbeiderne arbeide eller nødes til at arbeide, desto bedre Kjøb bliver deres Vare eller det Arbeide, som de udbyde. Ganste den samme Virkning, som Forøgelsen af Arbeidskræfterne, har ogsaa Forøgelsen af Arbeidstiden. Jo flere Arbeidstimer og Dage der indvindes, desto større bliver Tilbudet, hvorimod Efterspørgselen ikke tiltager i samme Forhold. Thi naar, som Erfaringen viser, de store Massers Armod bestandig griber mere om sig, hvem skal da forbruge Varerne? Arbeiderne selv kunne ikke forbruge mere, end de kunne erhverve ved deres fattige Dagløn. Maa det da ikke kaldes en djævelsk Haan, naar man lover Arbeideren Fordeel af Søndagsarbeide, d. e. af Forøgelsen af hans Arbeidstid, medens denne aabenbart kun bliver ham til Skade, og det ovenikjøbet paa hans udødelige Sjæls Bekostning? Derjom der virkelig var Sandhed i den Spot, man her driver med ham, da vilde det, som Biskop v. Ketteler siger, være umen-

neffeligt at tillade Arbeideren at sove, thi man kunde jo da med den sødste Mine af Verden gjøre ham indlysende, at det maatte bringe ham stor Fordeel at arbeide om Natten!

Men bag ved det Regnestykke, man her har opstillet for Arbeideren, og hvormed man vilde forføre ham til at arbeide om Søndagen, skjulte sig et Kunststykke, som han ikke bemærkede — man vilde have Lønnen nedsat!*) Det følger imidlertid af sig selv, at ingen Arbeider kan holde ud at arbeide aldeles uden Ophør, og at han derfor nu og da maa tage sig Hvile. Men en saadan Arbeiders Hvile, en Hvile, som alene fremtvinges af legemlig Trang, fornedrer Mennesket til Lighed med Dyret; og denne Fornedrelse tager en forfærdelig Havn over Arbeidets ulykkelige Slave, ikke blot fordi syndige Pidenstaber, som Dyret ikke kjender, i saadanne selvtagne Fristimer sædvanlig berøve ham langt mere end det, han ved syndigt Arbeide har fortjent om Søndagen, men fornemmelig fordi den Bedøvelse, hvori han søger Erstatning for Arbeidets Møie og Forglemmelse af Livets daglige Kummer, efterhaanden, uden at han er istand til selv at mærke det, udslukker Følelsen af hans Menneskeværdighed. Men dette er der Andre, der vide og godt mærke. De falske Benner, som give ham Anviisning paa at glemme sin høiere Bestemmelse og sin udødelige Sjæls Trang til at næres og styrkes ved Guds Ord og Kirkes Naademidler, de vide godt, at, jo lavere Mennesket staaer i aandelig Udvikling, jo mere han fornedrer sig til dyristt Afhængighed af hvad denne Verden giver og tager, desto lettere lader han sig behandle som et Lastdyr, hvis Kræfter afsnyttes og opslides i Gjærrighedens og Nydelseslyngens Tjeneste!

*) I samme Forhold som Armoden tiltager, aftager naturligviis Efterspørgslen især efter Luxus-Artikler. Men for at holde denne i Gang, maa Prisen nedsættes. Hertil betjener man sig af to Midler: man gjør Varen usolidere og uedsætter Arbeidsspinnen. Saaledes vedligeholdes Concurrencen mellem Arbeidsherrerne, uden at det gaar i Staa med Affæringen!

See her, kan man med Sandhed tilraabe den arbejdende Klasse, hele Frugten af eders Søndagsarbejde! I forvolde eder ikke blot et Tab, hvis Virkninger Evigheden engang vil aabenbare i deres hele Omfang, men I handle tvertimod eders egen velforstaede materielle Fordeel, ødelægge eders timelige Velfærd, og skade alle dem af eders Arbejdsskaller, som med alle tilladelige Midler modsatte sig Søndagsarbejdet! Det fortjener i denne Henseende at anføres, at en Arbejderforening i Wien for et halvt Aar siden ved en Deputation overrakte Ministerpræsidenten et Bønnskrift, der androg paa de Arbejdsherrers Afstraffelse, som ved et moralsk Tryk, s. Ex. Trudsel om Afsted, tvinge deres Arbejdere til Søndagsarbejde. Ministeren udtalte sin Forundring over, paa denne Maade at komme til Kundskab om, at der paa Søn- og Festdage blev arbejdet i Fabrikker og Værksteder, og lovede at antage sig Sagens Fremme.

Vi have i det Foregaaende især beskæftiget os med den religiøs-moraliske og materielle Side af dette Spørgsmaal; men det har ogsaa i politisk Henseende en Betydning, som opfordrer ikke blot Statsmænd, men hele det civiliserede Samfund til alvorlig Eftertanke over Fremtiden. Saa vist som det nemlig er, at undersaatlig Loyaltet og samvittighedsfuld Opfyldelse af alle Borgerpligter er Grundlaget, hvorpaa den offentlige Samfundsorden hviler, saa vist er det paa den anden Side, at det i denne Henseende staaer misligt til, hvor man om Søndagen seer den arbejdende Befolkning uden mindste Tanke om religiøse Pligter samle sig paa offentlige eller hemmelige Forlystelsessteder for at tilbringe Dagen eller Natten i Svir, medens man ikke under Anden anden Næring end den, som bydes af smudsige Viser og usædelige Theaterstykker. Men det seer ikke bedre ud, ja i politisk Henseende endnu betænkeligere, hvor Søndagen benyttes til at udbrede affindige sociale Theorier i videre Kredse, og — som et i Augsburg udkommende Blad „der Proletarier“ aabent udtaler det — „alle vegne at danne en intelligent og velorganiseret Række af Frihedskæmper i det internationale Arbejderparties Tje-

nefte", der nu tæller Medlemmer i Tusindvis i Tyskland, Schweiz, Belgien, Frankrig og England. Denne „Elite af en med videnskabelig Belærelse udrustet Arbejderstand skal da danne Cadrene for den store Armee, som Folkeverdens Stormvind i kæmpemæssige Forhold vil rekrutere fra alle Lande, naar den Tid kommer, da det Tryk og den Nød, som ere en Afspadning af vore nuværende Samfundstilstande, have naaet den føleligste Høide." Da skal, som et fransk socialistisk Blad for et Par Aar siden skrev, hin Folkeharmes Storm „bortseie alle Religioner, og udslette indtil det sidste Spor alle saavel kristelige som andre Religionsbegreber, fordi det tilstræbte politiske og socialistiske Ideal kun paa denne Maade kan opnaaes."

I denne Aand har man nu alt i en Række af Aar bearbejdet Befolkningen i de store Fabriklande og i de folkrigste Stæder. Den gamle Sandhed, som er dybt rodfæstet i den menneskelige Bevidsthed, som selv Hedenstabs Historie stadfæster, og som fremfor Alt Christendommens oprindelige Indvirkning paa den omvendte europæiske Folkeverden bevidner, — den Sandhed, at Religionen er den Grundvold, hvorpaa den hele Samfundsbygning hviler, den give disse uægte Folkevenner en grundfaldt Anvendelse. Det er nemlig vistnok en uimodsigelig Sandhed, at det er den kristelige Religion, som har civiliseret Europa, og i en vis Forstand givet den folkelige Udvikling dens nærværende eiendommelige Præg i Modsætning til det tidligere Hedenstabs; men det er en stor Usandhed og en skammelig Bagvaskelse mod Christendommen, naar man kalder den nærværende Kulturtilstand, der er et Product af et gennemgaaende og grundigt Affald fra Christendommen — for et Bærf af den kristelige Cultur, og beskylder Christendommen, og navnlig den katolske Kirke, for at have fremkaldt og fredet om alle de Uretfærdigheder, som en antichristelig Aand, der først i en langt senere Tid har bemægtiget sig de offentlige Forhold, har udviklet. Man fremstiller nemlig Christendommen, som den Samfundsmagt, der bærer Skylden for hele Trykket af de sociale Misforhold, som netop ere en Virkning af den nær-

værende Tids materialistiske Livsanskuelse og den saakaldte liberale, af denne Livsbetragtning gjenstrængte Lovgivning. Thi saa længe christelige Grundfætninger besjælede Ordningen af de offentlige Forhold, søgte man saa meget som muligt at fyldestgøre Retfærdighedens Krav ved at hæmme ethvert uretrettiget Indgreb i bestaaende og vel erhvervede Rettigheder — medens det tværtimod er den moderne, af antichristelige Grundfætninger fremgaaede Lovgivning, der, ved at gjøre en ubegrændset Concurrence til Drivhjulet for al industriel og mercantil Virksomhed, har aabnet Døren for Havesyngens, Hof-færdighedens og Rydelsesyngens umættelige Videnskaber; og det er atter disse sidste, der have fremkaldt den Misundelse og Fortvivlelse, som nylig har givet et skrækkeligt Exempel paa, hvad Samfundet overalt maa være fattet paa at see en Gjentagelse af, med mindre man itide vil aabne Vinene for den Erkjendelse, at de Onder, hvoraf den nærværende Tid lider, ikke have deres sande Rod og Kilde i udvortes og tilfældige Omstændigheder, men at de have deres dybere liggende Grund i en omfattende Udartning af Tidens indre, eller religiøs-fædelige Liv.

Mange Politikere leve vistnok i den Indbildning, at den nærværende Tids idelige revolutionære Krampetrækninger have deres Grund blot i sociale Misforhold, som man troer kunne hæves ved fremtidige andre Reformier i de politiske og sociale Tilstande, og overbyde hverandre i Forslag, der tilsigte en Omdaanelse af disse, uden at see, at det Onde, som det her gjælder om at afhjælpe, er et med Slægtens hele Udviklingsstrin givet Misforhold mellem den religiøse Daanelse og en vantrø Oplysning. Kan man ikke andet end forbauses over dette Misforhold hos den saakaldte daanede Verden, og maa man finde det ganske naturligt, at al den overfladiske Videns, hvormed denne Deel af Samfundet troer at have tilegnet sig alle den menneskelige Videns Hemmeligheder, forneemt overseer de kummerlige Kundskaber om Religionen, der kun ere tilstede i deres Hu-kommelse og i Børnelærdommens uudviklede og tilmed halvt eller heelt forglemte Stikfæle: Hvorledes kan man da forundre

sig over, at de lavere stillede Classer i Samfundet, hvem man baade ved Ord og ved Exemplets virksomme Anviisning har berøvet Religionens Trøst, ikke kunne forsonc sig med en Tilværelse, som mere og mere truer med at gjøre dem Livet i denne Verden utaaaleligt? Man henviser vistnok ogsaa Arbeideren til Dannelsens gyldne Frugter, og opmunttrer ham i skjøne Ord og Talemaader til at gribe til og plukke sin Deel af deres rige Fylde, men man betænker ikke, at han ikke har slet saa let ved at trøste sig med, at „man lever kun eengang“, som de der med en for alle religiøse Mennesker ubegribelig Gemtstøro tage deres Deel op i denne Verden, og befinde sig saa vel i dette Liv, at de have let ved at glemme det tilkommende! Nei, ligesaa lidt som den fattige Arbejder paa mange Steder under de nærværende Forhold kan opholde sin fysiske Existens med sine knapt tilmaalte Indkomster, ligesaa lidt kan han bestride sine aandelige Fornødenheder med en Underviisning, der staaer i et afgjort Misforhold til den stedse voxende irreligiøse Oplysning, der behersker det nærværende Samfund. Hvad anden Hjælp gives der altsaa her, end en sand, af Christendommens Aand gjennemtrængt Daanelse, der vel langsomt, men sikkert, i vor Tid ikke mindre end i Fortiden, vil aabenbare sin Magt til at helbrede de Sygdomme, der true den nærværende Civilisation med Undergang.

Vi have alt i det Foregaaende hentydet til det Midde, hvorved denne Religionens forvældende Indflydelse vil være istand til at skaffe sig den Anerkjendelse og Agtelse i det udvortes Samfundsliv, som vil formaac at tilbagerisve Pengemagtens underfundige Bestræbelser for at begrunde et nyt Slaveri i Christenheden, nemlig den christelige Foreningssaad. Den Virksomhed, som de i den nyeste Tid over en stor Deel af Fastlandet ubbredte og i en christelig Aand ledede Foreninger af Mestere og Svende have udøvet, har allerede baaret saa glædelige Frugter, at den Deel af den arbejdende Klasse, som har nydt godt af dem, maa føle sig befæstet i Overbeviisningen om, at den materielle Magt i dens laveste og Mennesket meest ned-

værdigende Skikkelse vil vise sig afmægtig ligcoverfor en levende, den store Masse af den arbejdende Klasse gennemtrængende Bevidsthed om den Værdighed og de Rettigheder, som Christendommen eengang for alle har afhjemlet det Samfund, der holder dens Grundsætninger i Være og efterlever dens Forordninger. Men, saasandt det, som Kirken i denne Henseende foreskriver, ikke kan gjøre sig gjældende i Livet uden Statsmagtens Understøttelse igjennem Lovgivningen, og saavist som det med Sandhed kan siges, at Søndagens Helligholdelse er Grundbetingelsen for den christelige Religions hele Indflydelse paa det menneskelige Samfund: da bør Bestræbelsen for at skaffe disse Sandheder almindelig Anerkjendelse utvivlsomt foreholdes den nærværende Tid som det Grundlag, hvorpaa en ny og bedre Fremtid skal opbygges!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Man læste nylig i et anseet romersk Blad en af en Deel Rægmand, Geistlige og Ordensfolk undertegnet Opfordring til alle Katholiker over hele Verden om, som Beviis paa deres Taknemmelighed for alle under Pius IX' langvarige Pontificat modtagne Belgjerninger at skænke ham en Guldthronen, hvortil enhver Katholik skulde yde sit, om end nok saa lidet Bidrag. Opfordringen indeholdt tillige en Antydning om for Eftertiden at beævne Pius IX. med Tilnavnet „den Store“. Enhver kunde forud sige sig selv, at den h. Fader umulig kunde føle sig tiltalt af saa overspændte og yderliggaaende Hengivenhedsnyttringer. Han tilskrev derfor Formanden for den i ovennævnte Niemed dannede Comité, Marchese Cavaletti, følgende Brev:

Høitelskede Marquis, Senator og min Søn
i Jesus Kristus!

De mangeslags Beviser paa barnlig Kjærlighed, som jeg daglig modtager fra alle Dele af den katholske Verden, røre

mig dybt og forpligte mig til inderlig Taknemmelighed. Jeg stræber at gjengjælde al denne Kjærlighed ved mine Bødder for disse mange Kirkens Sønner, for hvis Frelse jeg hver Uge bringer et Offer af uendelig Værdi, nemlig den h. Messes; og jeg veed, at jeg imødekommer et almindeligt Dusse, naar jeg, om Gud vil, d. 23de August*) frembringer dette h. Offer tillige i det Siemed, at anraabe Gud om Italiens Forløsning fra de mange Videlser, som fra Dag til Dag i stedse voxende Maaal hjemføge det.

Du har nylig, min høitelskede Søn i Jesus Christus! i din trofaste Hengivenhed for denne h. Stol overrasket mig med en Meddelelse om, at alle gode Katholiker nu berede sig til to nye, og mig i Sandhed i høieste Grad uventede Tilfjendegivelser af deres barnlige Kjærlighed: at de nemlig ville skjænke mig en pavelig Throne af Guld og give mig Tilnavnet „den Store“. Med Hjertet paa Læberne og med en Faders Oprigtighed, som inderlig elsker sine Sønner i Jesus Christus, vil jeg svare baade paa det Ene og paa det Andet af disse to Tilbud.

Hvad den kostbare Gave af en Guldthronen angaaer, saa har den Tanke alt længe været levende i mit Hjerte, at anvende den katholske Verdens Offergaver til at friskjøbe de unge Geistlige, som en mørk og uøst Lov underkaster Militærtjenesten. Thi Geistligheden er den Guldthronen, som støtter Kirken, og dette er Grunden til, at de nærværende Magthavere fornemmelig rette deres Angreb mod Kirkens Tjenere, i det de udplyndre og forfølge dem, og paa enhver Maade vanstelliggjøre deres Tjeneste ved Helligdommen. Saaledes vil man gjøre Besættelsen af de vacante Pladser i den hierarchiske Rækkefølge stedse sjældnere, samtidig med, at Døden, som en Følge af den nærværende Tids Piinagtigheder, næsten daglig foranlediger en Afgang i Tallet, der til Kirkens store Skade ikke kan erstattes.

Det synes nemlig, som om de nærværende Magthavere have gjort sig det til Opgave at ødelægge Alt hvad der staaer i Forbindelse med Religionen og Kirken; thi, medens de ødle Roes og Opmuntring paa Præster, der sætte sig op mod deres Forsatte, samt paa enhver fra Kirken Trafalden, gennemføre de konsekvent den Grundsætning, at fortrædige alle Velsindede, ene

*) Paa denne Dag har Pius IX. fuldstændigt ihjeldt „Petri Ar.“ nemlig 25 Ar, 2 Maanedes og 7 Dage.

fordi de modvirke deres Forfølgeres Hensigter. Dog — lade vi disse Forblindede gaae den Vej, de selv have valgt sig! De tillukke jo deres Dren for Samvittighedens høie Raab, forhaane og spotte den sunde Lære i enhver Skikkelse, og ile stedse videre frem nedad den Skrant, der ender i en dyb Afgrund.

Men ogsaa i Henseende til den anden Tanke, at knytte Tilnavnet af „den Store“ til Bort Navn, som jeg strax i det første Dieblik til at tænke paa et Ord af vor hellige Forløser, medens han som Menneske gjennemvandrede Judæas Egne. Han svarede nemlig den Mand, som i Beundring af hans guddommelige Dyder tiltalte ham med de Ord: „Gode Mester!“ med at sige til ham: „Hvorledes kan Du kalde mig „god“? „Alene Gud er god!“ Naar altsaa Jesus Christus, i Betragtning af sin menneskelige Natur, har erklæret, at „Gud alene er god“, hvorledes kan da hans uærdige Stedfortræder her sige Andet, end at Gud alene er stor? — stor ved de Naadegaver, Han forlehner denne sin Stedfortræder, stor ved den Bistand, Han yder sin Kirke, stor ved den Taalmodighed, som Han aabenbarer ligeoverfor sine Fjender, stor ved den Løn, som Han bereder alle dem, som forlade Kasternes Vej for at begynde et bodfærdigt Liv, stor ved den strenge Retfærdighed, hvormed Han straffer de Bantroe og alle sin Kirkes haardnakke Fjender.

Jeg føler derfor en Trang til at bekræfte hvad jeg ovenfor har antydnet: at det nemlig er mit Ønske, at de Benge, som man paatænker at samle, ikke blive anvendte til Anstæffelsen af en Throne, men til de unge Geistliges Frikjøbelse, og at mit Navn fremdeles navnes som hidtil. Thi jeg vil, at Alle til Guds Ære stedse skulle gjentage de Ord: Magnus Dominus et laudabilis nimis (Stor er Herren og saare priselig). Dette er det Ønske, som en Fader her tilkjendegiver sine dyrehæreste Sønner, og med dette Ønske gjentager han Forsikringen om sin Kjærlighed og Taknemmelighed. Vel har Fortiden tildeelt tre isandhed store Bæver bliin Ærestitel, men det skete efter deres Død; da er Menneskenes Omdømme klarere og roligere.

Maatte hine Bæver fremdeles vedblive at være Store i Alles Munde og Hjerter, medens Jeg meddeler Eder, eders Familier og alle gode Katholiker den Apostoliske Velsignelse.

Givet i Vaticanet d. 8de August 1871.

Pius P. P. IX.

— Telegram af 24de August. Morgenen d. 23de August Kl. 7 $\frac{1}{4}$ celebrerede den h. Fader Messen for Verdens

Fred og Italiens Vel, og uddeelte den h. Communion til Repræsentanterne for Foreningen „Italiens Katholske Ungdom“. Kl. 12 Audients; Paven bragte i en gripende Tiltale Italiens Katholiker sin Tak, og roste den katholske Ungdom for dens Standhaftighed under Kirkens nærværende Kamp. Ubeskrivelig Enthusiasme. I Anledning af Messen overrakte den h. Fader 160,000 Lire (d. e. Fr.), og fra Napoli modtog han en sedia gestatoria (d. e. Bærestol). Kl. 6 høitideligt Teuum i Rom's egenlige Kathedral, den gamle Laterankirke. Paven betjente sig under Messen af en Kalk, som hiin Forening ved denne Leilighed overrakte ham.

— Den h. Fader har under 5te August ladet udgaae en Rundskrivelse til hele det katholske Episkopat, hvori han udtaler sin Tak til de Troende i Almindelighed og Biskopperne isærdeleshed for de Tilkjendegivelser af Grefngt og Hengivenhed, han i Anledning af sit 25aarige Pavejubilaum allevegnefra har modtaget, og opfordrer alle Katholiker til Forbøn for den h. Stols Frihed, Kirkens Seir og Verdens Fred. — Pius IX's Helbredstilstand er i høi Grad tilfredsstillende. Han modtog fornøiligt i en Audients to spanske Geistlige, af hvilke den Ene overrakte ham en Adresse fra Geistligheden i den indlige Deel af Spanien, og den Anden en lignende, der var underskrevet af 8,000 Medlemmer af „Foreningen for katholske Fædrelandsvenner“. I Anledning af den i f. Nr. omtalte Adresse fra 27,000 „romerske Borgere“ fortjener det at bemærkes, at alle denne Adresses Underskrivere vare Bølgere. Denne Omstændighed er et yderligere Beviis paa, hvad Betydning der kan tillægges den almindelige Afstemning, hvis for „Italien“ gunstige Resultat Aviserne i sin Tid med saa stor Bigtighed henviste til som et uigjendriveligt Vidnesbyrd om den piemontesiske Usurpations Berettigelse!

Frankrig. Under den mærkværdige Forhandling, som d. 22de Juli fandt Sted i den franske Nationalforsamling (f. Nr. 17), søgte Regeringens Chef, Hr. Thiers, at afværge det radicale Partis Angreb paa sig selv og den conservative Majoritet, forsaavidt denne udtrykkelig forlangte Frankrigs diplomatiske Intervention til Gunst for den h. Fader, og han i sin ved denne Leilighed holdte Tale indirecte havde begunstiget dette Forlangende — ved at betjene sig af den Ytring, at en saadan Indsriden fra Frankrigs Side vansteliggjordes ved den Omstændighed, at alle europæiske Regeringer havde anerkjendt Kongeriget Italien, og at

de ligeledes ved deres passive Holdning havde billiget Italiens Angreb paa Rom. Denne Øtring førte de italienske Regeringsblade sig strax til Indtagt, som om den indeholdt en Anerkjendelse af Roms Annexion og af Florentiner-cabinetets efter denne sidste Begivenhed flere Gange udtalte Paastand, at det Romerske Spørgsmaal er et reent italiensk, og altsaa et indre Anliggende, hvori ingen Trediemand har Ret til at indblande sig. Det følger af sig selv, at Thiers, for at berolige Oppositionen i Nationalforsamlingen, med hine Ord blot henviste til de andre Regeringers factiske Holdning i dette Anliggende, og i et ham ubeleiligt Dieblisk vilde fjerne de praktiske Consequentser af den stedfundne Forhandling, men ingenlunde, at han for Alvor meente, at de andre Cabinetters nærværende feige Passivitet kunde tages som et gyldigt Beviis for, at den italienske Udenrigsministers ved flere Leiligheder gjentagne Udtalelser i denne Retning billigedes af de øvrige Regeringer, fordi disse, som Medskyldige i „Italiens“ seneste Anmasselser, taug til dem.

„Genf. Corresp.“ bemærker herom, at denne Demonstration fra den italienske Regeringspresses Side er et Beviis paa, med hvilken Omhu Statsmænd under Forhandlinger med „Napoleon III. Bastard“, det „enige Italien“, bør veie ethvert Ord, de offentlig udtale. Der kunde nemlig være Grund til at antage, at Regeringen i Florenz, saafremt det maate lade sig gjøre, vil benytte denne Øtring af Hr. Thiers til snarest mulig at tilsnige sig nu een, saa en anden Regerings Anerkjendelse af sin famøse Garantilov.*) Frankrig vilde da i dette Spørgsmaal komme til at staa aldeles isoleret, idet Italien ligeoverfor enhver Regering, der fremkom med Indsigelser, vilde beraabe sig paa de allerede modtagne billigende Erklæringer, og saaledes efterhaanden vinde officiel Anerkjendelse for hvad der hidtil og endnu kun kan siges at være taalt i Medfør af en strafværdig Taushed; det vilde see ud, som om den franske Regering var den eneste, der var

*) Det er nemlig denne Lovs Meddelelse til de forskjellige Hoffer, som har foranlediget baade Visconti Venostas ovenfor omtalte Erklæringer, og den italienske Presses Appel til Thiers' Udtalelse i Nationalforsamlingen. En formel Anerkjendelse af hiin Lov vilde nemlig betyde det Samme som en Anerkjendelse af, at Paven staaer i et underjaatligt Forhold til Kongen af Italien.

tilfinde, naar det kom til det Yderste, at paatale Paven's Ret. Den katolske Christenhed kan imidlertid, trods den revolutionære italienske Presse's Uglefbrig, og trods alle dens officielle Vedere's Intriger fuldkommen berolige sig over de mulige Følger af den franske Regeringschef's Uforsigtighed. Pavedømmet døer ikke af saa Vidt, og Nationalforsamlingens Afstemning og hele Holdning i denne Sag fritager det franske Folk for alt Ansvar, idet ikke et eneste Medlem af Oppositionspartiet protesterede mod den strenge Dadel, der d. 22de Juli blev udtalt over Italien. Det følger af sig selv, at denne Forsamlingens Holdning ikke har behaget Tysk Bismark, hvis Organer i denne Anledning have spottet over dens „Uforbederlighed.“ Men dette vil neppe forhindre Frankrig i at gjøre sit katolske Navn Vre, ved efter sit militære og politiske Nederlag at optræde som Forsøger af Troens og Retfærdighedens ophoiede Interesser. „Paven“, siger Guizot, hvis Dom, fordi han er Protestant, i dette Spørgsmaal fortjener saa meget desto mere Opmærksomhed, „Paven er den Slutsteen, som opretholder Sjælens og Samvittighedernes Frihed. Derfor er enhver Nation interesseret i Opretholdelsen af Paven's Uafhængighed.“

Berlin. Protestantisk Kirkestatistik. Ifølge den protestantiske „Kirchl. Anzeiger von Berlin“ Nr. 22 d. A. er Antallet af „evangeliske Indvaanere“ i det nye „evangeliske Keiserrige“ i Aaret 1870 voget med et Antal af c. 15,600. Men trods denne Tilvæxt, og uagtet „den vidunderlige Opvækkelse, som Herren i det ærefulde (glorreiche) Aar 1870 har fremkaldt blandt sit evangeliske Folk,“ maa den nysnavnte Anzeiger ikke desto mindre constatere en afgjort Tilbagegang i det kirkelige Liv i Sammenligning med Aaret 1869. uagtet dette Aar stod Mulpunktet af kirkeligt Liv og Interesse saa nær, som man i en saa stor Stad vel skulde tænke sig det! Antallet af Confirmationer er aftaget med 240, Antallet af de med Brudefrands*) fuldbørrede Egtevielser med 136, medens de uden Frands stedfundne Vielser nu nærme sig Halvdelen af det hele Antal. Communicanternes Antal er faldet med 3,317, og Antallet af Begravelser uden geistlig Medvirkning steget med 2,031, omendstjøndt der have fundet 1648 flere Begravelser Sted end i Aaret 1869. Af de 23,000 Begravelser, som have fundet Sted

*) Vi behøve neppe at forklare, hvad denne Forstjæl hentyder til.

i 1870, fungerede Geistligheden kun ved 3,612; ved 19,458 var ingen Geistlig tilstede.

Polen. I Diocefet Wilna har den russiske Regerings fjendtlige Fremgangsmaade mod den katholske Kirke siden Aaret 1863 i den Grad formindstet Antallet af katholske Kirker, Geistlige og Klostere, at Antallet af Kirker er fra 298 sunket ned til 208, og at der af de davarende 605 Sognegeistlige nu kun er 350 tilbage, i hvilket Antal ogsaa de med Sjælesorg betroede Klostergeistlige ere indbefattede. Præstefeminariet, som tidligere havde 116 Alumner, har for Tiden kun 4, der i flere Aar forgjæves have ventet paa Ordination. De nedlagte 90 katholske Kirker ere naturligtvis forvandlede til græske Kirker. Af Klostere er der i hele Diocefet nu kun 3 tilbage.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 10de September. 15de Søndag efter Pintsfe. Mariæ Fødsel. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 11. M. Marias Navnefest. 12. Ti. Nicolaus af Tolentino, Betsj. 13. O. Octavdag. 14. Co. Korsets Ophøielse. 15. F. Octav af Mariæ Fødsel. 16. L. Cornelius og Cyprian, Martyrer.

Søndagen den 17de September. 16de Søndag efter Pintsfe. I huskomelsen af Marias syv Smertes. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 18. M. Joseph af Cupertino, Betsj. 19. Ti. Januarius og Troesfæller, Martyrer. 20. O. Fastedag. Eustachius og Troesfæller, Martyrer. 21. Co. Matthæus, Apostel og Evangelist. 22. F. Fastedag. Thomas af Villanova, Betsj. 23. L. Fastedag. Pius, Pave og Martyr.

NB. Onsdag, Fredag og Lørdag ere kirkelige „Lamberdage.“
Søgnedagsgudsdiensste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-9; Lørdagsten Kl. 5-8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3-9. — I Sct. Knuds Kapel: Stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6-8½. Lørdagsten Kl. 5-8. — I Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Skjebnabavn hos Bladets Hovedcommissionsar, Hr. Grosierer C. W. Løbrer. Lørdenskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N° 20. Søndagen den 22de September. 1871.

Indhold: Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Det nordiske Kirkemøde. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Mainz.

Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

Det for nærværende Tid saa meget omtalte Misforhold mellem Capital og Arbeidskraft, eller mellem Formue og personlig Dulighed til Erhverv, daterer sig hverken fra igaar eller iforgaars; men har bestaaet i enhver tidligere Tid, saa længe og overalt, hvor der i Verden har udviklet sig en betydelig Forskjæl mellem den formuende Deel af Samfundet, hvem deres Virksomhed lennede med en rig Andeel af Livets Goder, paa den ene Side, og de fattige og arbejdende Classer paa den anden, hvis Arbeide kun indbringer dem Tilfredfredsstillelsen af Livets tarveligste Fornødenheder. Men Svælget imellem Rigdom og Fattigdom har til forskjellige Tider udvidet sig saa uforholdsmæssigt, at det saakaldte „sociale Spørgsmaal“ har grebet ind i Folkenes og Staternes rolige Udviklingsgang, og uødt Statsmænd og Philosopher til at gjøre dette Forholds Ordning til Gjenstand for alvorlig Eftertanke, og udfinde Midler, hvorved disse mislige Tilstande kunde fjernes, og deres uheldbringende Følger forebygges.

I det gamle hedenste Rom foranledigede det her omtalte Misforhold til forskjellige Tider voldsomme Røstelser af den

republicanste Samfundsorden. Den Maade, hvorpaa Rom efterhaanden blev Verdens Herskerinde ved at undertvinge det ene Folk efter det andet, først de øvrige italienske Folketammer, og siden den gamle Verdens øvrige Nationer, — dette efter en bestandig vøgende Maalestok fortsatte Erobringsystem gjorde tilsidst hele den daværende Verden med al dens Rigdom og Herlighed til et Bytte for et forholdsvis ringe Antal romerske Borgeres Havesuge og Ergjærighed. Den store Masse af de undertvungne Befolkninger nedtryktes i Slavestanden, og de Faa, der under deres Fædrelands politiske Undergang reddede deres personlige Frihed, vare ofte i social og oconomisk Henseende værre stillede end de Slaver, hvis Herrer behandlede dem nogenlunde mennefteligt. Dog, i de erobrede Lande — de saakaldte romerske Provindser — var det ikke vanskeligt at beherske den i Gemytterne gjærende Utilfredshed. De rougjerrige Statholderes Opfindsomhed i at udplyndre og systematisk ud-suge Folkene, og disses Bevogtning af fremmede hvervede Krigsfolk — dette Armodens og Forknythedens forenede Tryk vedligeholdte en haabløs Resignation i alle disse mishandlede, forhen rige og blomstrende Lande. Det var altid Rom selv og Italien, der var Arnestedet og Brændpunktet for de sociale Gjæringsstoffer, som den ovenfor omtalte Ulighed i de ydre Kaar til forstjællige Tider og i forstjællig Stikkelse bragte i Bevægelse. Dette havde for Roms Bedkommende sin naturlige Grund i de egenlige romerske Borgeres nationale og republicanste Selvfolelse. Den store Masse af mindre formuende Borgere vare sig nemlig bevidste, oprindelig at være det samme og derfor i politisk Henseende at have Krav paa at gjælde for det samme som det Mindretal, hvilket gunstige ydre Omstændigheder havde bragt i større Velstand, og stillet i Spidsen for de offentlige Anliggendes Styrelse. Den romerske Republik var saaledes flere Aarhundreder igjennem Skuepladsen for en stadig Kamp imellem Aristokratiet og Demokratiet; og det er efter Historiens Vidnesbyrd en politisk-social Naturlov i den republicanste Udvikling, at Demokratiet altid tilsidst be-

feirer Aristokratiet, for til Slutning selv at afløses af Militærmagtens Despotisme, naar den republicanste Partiaand har drevet sine Udskielser til en saadan Overlighed, at ingen lovlig Myndighed længere respecteres. For Italiens eller de undertvungne italienske Folkstammeres Vedkommende var det en velgrundet Uvillie over de oprindelige Romeres Forrettigheder, der noget over et Aarhundrede før Christus forenede sig med de fortrykte romerske Borgeres Utilfredshed, og fremkaldte borgerlige Uroligheder, der varslede om Republikens nær forestaaende Undergang.

Det vil for den følgende Fremstilling være af Interesse at see, hvorledes Christendommen een gang har løst det saakaldte sociale Spørgsmaal, og hvorledes denne Løsning frelst det daværende Samfund under en Forvirring og Opløsning, der overgik Alt hvad den nyere Tids Omvæltninger frembyde Exempler paa.

Den ældre Tids Kampe mellem Roms Patricier og Plebeier (Adelen og Folkepartiet) vare i Løbet af det tredje Aarhundrede f. Chr. ophørte, og denne tidligere Standsforskjæl havde efterhaanden tabt al Betydning baade for det offentlige og private Liv. Plebeierne havde nemlig erholdt lige Adgang med Patricierne til alle de hoiere Statseembeder, den fattigere Deel af de romerske Borgere havde faaet Andeel i Benyttelsen af de Staten tilhørende udstrakte Landeiendomme, og den lovgivende Magt var ganske gaaet over i Folkeforsamlingens Hænder, idet Senatets Veto eller Magt til at standse en Lovs Vedtagelse var afskaffet. Men efterat det demokratiske Element hermed ved flere uegennyttige Folkevenners Anstrængelser syntes for bestandig at være betrygget i sine Rettigheder, havde de nye Forhold, der fremgik af Statens Udvidelse ved det andet Aarhundredes uhyre Erobringer, fremkaldt Forandringer i dens Indre, der aldeles ophævede dette Aarhundredet iforveien tilveiebragte sociale Rivevægt imellem de politiske Partier, idet der dannede sig en ny Adelsklasse af de ansete Mænds Efterkommere, der efter Ophævelsen af hiin gamle Standsforskjæl i flere Slægtled

havde staaet i Spidsen for Forvaltningen af de offentlige Anliggender. Denne nye Embedsadel, (nobiles og equites) satte sig efterhaanden ved Particoteriets og det indbyrdes Sammenholds under alle Statsformer, men især i Republikker mægtige Indflydelse, i Besiddelse af al politisk Magt, og benyttede denne til lidt efter lidt at berøve deres øvrige Medborgere de Rettigheder, de have erhvervet sig. Den mindre bemidlede Deel saavel af de egenlige romerske Borgere som af Befolkningen i de italienske Provindser bleve mere og mere ikke blot tilbage- trængte fra al Afgang til de høie Statsembeder, men endog fra deres smaa Grundeierdomme, der saaledes samlede paa altid færre Hænder; og de politiske Rettigheder, der vare dem indrømmede, tabte med Tilbagegangen i Velstand al reel Betydning. Thi, ihvorvel Afgjørelsen af alle vigtige Anliggender, og navnlig Valgene til alle Statsembeder, fremdeles beroede paa Folketsforsamlingens Afstemninger, og ihvorvel en Lov fra Aaret 139 f. Chr. fastsatte, at der for Eftertiden ikke som tidligere skulde finde mundtlig Afstemning Sted ved disse Valg, men at de Afstemmendes Uafhængighed af de Mægtige skulde betrygges ved hemmelig Afstemning paa smaa Tavler, der nedlagdes i Urner: saa vidste de mægtige Rigmand dog ved de uhadertiligste Midler at fjerne Virkningerne af denne velmente Lovbestemmelse. Disse Midler — Bestikkelse og Folkesmiger — gjorde det Onde i en dobbelt Henseende værre: deels nemlig, forsaavidt som et Folks totale Demoralisation er en langt større Ulykke end timelig Fattigdom og Fortrykthed, deels fordi selve den tidligere Uafhængighed af Pengemænd og aagrede Creditorer fra nu af blev langt værre; den fik nemlig nu en ny Skikkelse, der forvandlede den til et sandt Slaveri.

En af Oldtidens navnkundigste Historieforfattere (Plutarch) beretter, at Bestikkelsesystemet i Republikens sidste Aarhundrede dreves saavidt, at den store Mængde af Borgerne folgte deres Stemmer til Embedsførgernes Agenter; og da de høieste politiske Stillinger i faa Aar foruden Vren

indbragte umaadelige Rigdomme, lønnedes denne Villighed fra Valgernes Side med glimrende Folkeforlystelser, der deels bestode i storartede offentlige Gæstebud eller Uddelinger af Madvarer og Viin *), deels i de blodige Fægterspil, i hvilke den hedenske Grusomhed fandt et Velbehag, som til Ære for Christendommen er en Gaade for den Tænkemaade og de Følelser, den har indpodet Menneskeheden. Folket vantes efterhaanden til at glemme sin materielle Glendighed over den Kundhaandethed, hvormed de Rigmand, der havde Privilegium paa at udsuge Provindserne, fra Tid til anden tilkastede det hine storartede Almissefer; og ligesom dette omfattende Bestikkelsystem tjente til ret grundigt at udrydde al Æressfølelse hos den store Masse af Borgerstabet, saaledes tilintetgjorde hine offentlige Skuespil fuldstændigt Følelsen for den menneskelige Værdighed. Den indre Forbindelse mellem Grusomhed og Nydelsesfuge er et mærkeligt Træk i Menneskets naturlige Fordærvelse; og vi behøve blot at henvise til den i vor Tid stedse mere fremtrædende Stræben efter at gjøre alle legemlige Kunstproductioener saa livsfarlige som muligt, og til den Interesse, hvormed det store Publicum overalt imødekommer denne Bestræbelse, for heri at see en Bekræftelse paa den ofte udtalte Paastand, at den nærværende, indvortes fra Christendommens Grundsatninger frafaldne Tid ved dette Træk, som ved saa meget Andet, vidner om, at den, uden at være sig det klart bevidst, tenderer tilbage til Hedensketabet **).

De her omtalte Fægterspil bestode deels i Dyr-

*) Den rige Lucullus uddeelte ved en saadan Leilighed 100,000 Anekere græst Viin potteviis til Folket.

***) Vi tænke hermed, for at nævne et Par Exempler, paa de saakaldte Ascensioner og Trapezkunst, hvor et øieblikkeligt Tab af Ege vægten, eller Feilgreb af et tilkastedt Loug, vilde være livsfarligt. Hvor stor nu end Afstanden er imellem disse Nutidens Skuespil og den hedenske Oldtids blodige Kampege, saa er Pirringemidlet for den skuelystne Nydelse begge Steder dog væsentlig det samme.

fægtninger eller Kampe imellem de vildeste Roudyr, der af Naturen hade hverandre, deels i Kampe paa Liv og Død imellem Menneſker (dødsdømte Forbrydere og Slaver) indbyrdes. I Begyndelsen beførge de Rigmændene ſelv Tilveiebringelsen af Roudyrene ſaavelſom Indøvelſen af Fægterne; men den Videnskab, hvormed Folket kaſtede ſig over denne gruſomme Dienſt, gjorde ſnart Forberedelserne til diſſe forfærdelige Skueſpil til Gjenſtand for Privatmænds Speculationsſaand. Dyrene opkjøbtes i Aſien og Afrika af Entrepreneurer, der fandt god Regning ved at ſælge dem til Stormændene, og der oprettedes ligeledes af andre Speculanter i Folkets Fordærvelſe ſtore Fægteskoler for Gladiatorers Uddannelse. Diſſe Fægtemeſtere (lanistæ) fik naturligtviis Forbryderne gratis overladte af Staten, hvorimod de maatte kjøbe Slaverne ved de Auctioner, ſom det Offenlige lod afholde over de erobrede Landes og Byers Befolkninger. Man udføgte ſig blandt diſſe de ſtærkeſte og ſmukkeſte, nærrede dem under Indøvelſen med den kraftigſte Koſt, og udleiede dem for høie Priſer til Skueſpilgiverne. Naar en Fægter var ſaa- ret og kaſtet til Jorden, beroede det paa Folkets Raade, om hans Liv ſkulde ſkaanes, eller om hans Overvinder ſkulde ſtøde ham Sværdet i Strubben. Saaledes udaandede dengang Luſtfinder af uſkndlige Menneſker (de ſolgte Slaver) deres Liv under den larmende Mængdes Jubelraab. Der lader ſig vel neppe tænke noget ſkrækkeligere Beviis for den fra den hedenske Tænke- maade uadſkillelige Føleſløshed for Menneſkets Værdighed og Beſtemmelse, end denne modbydelige Videnskab for Synet af Blodsudgydelse i ſtor Stil. Paa denne Tid var det ligeledes en Nydelse at ſee Løver, Tigere og Pardere hidſede til Angreb paa væbnede Fægtere; man forlyſtedes her ved at ſee de førſte ligge under for de Sidſtes Behændighed og Dygtighed i Vaa- benbrug, eller diſſe fønderrives af Roudyrenes Kløer; men i det førſte chriſtelige Aarhundrede fik den tilvante Blodtørſt et nyt Kryderi i Hadet til Chriſtendommen, hvis hele Charakteer og Betragtning af Forholdet mellem Tid og Evighed vakte en inſtinctmæſſig Aneſſe om hele den daværende Sam-

fundsordens sig nærmende Undergang. Den religiøse Fanatisme fandt en Nydelse i, under disse affærlige Kampege at see de forhadte „Fjender af hele Menneskeslægten“ *) værgeløse kastede for de glubende Roudyr! Vi behøve imidlertid neppe at tilføie, at de christne Martyrer vilde have frabedet sig alle fjødelige Vaaben baade mod de vilde Dyr og deres dyrelig-nende menneskelige Plagere, hvis man havde tilbudt dem saadanne.

Tidens politiske og sociale Udartning udviklede sig successivt, som Alt i Menneskeslægtens Levnetsløb, af de Grundsatninger, paa hvilke hele den hedenske Samfundsbygning hvilede, navnlig M a g t e n s og det abstracte Statsbegrebs ubetingede Ret ligeoverfor Individet og den store Mæsse af Folket. Det Erobringssystem, som var Drivkraften i hele det romerske Statsliv, maatte med Nødvendighed, saaledes som vi ovenfor have antydet, lamme alle velmenende Folkevenners Anstrængelser for at forbedre den sociale Tilstand og betrygge Folket en varig Besiddelse af de menneskelige og borgerlige Rettigheder, det i Løbet af de foregaaende Aarhundreder havde tilkæmpet sig. Den nye aristokratiske Embedsadel, der ledede alle politiske Foretagender, og i Statens fortsatte Udvidelse ved fremmede Landes Underkastelse under Roms Herredømme øinede en udtømmelig Kilde til Berigelse, ved som Statholdere at udfuge Provindserne, sammenrottede sig stedse mere om at berøve den store Mængde baade af romerske Borgere og af det øvrige Italiens Befolkning alle borgerlige og naturlige Rettigheder. Saagodt som al Grundeiendom kom efterhaanden atter i deres Hænder, og den Mængde af fremmede Slaver, som fra de erobrede Lande fløbtes til Italien, gjorde det muligt for disse hjerteløse Optimer at undvære alle frie Arbeidere, og drive deres store Landeiendommers vidtstrakte Jorder ved Slavehænder. Flertallet af

*) Dette Udtryk om de Christne af en hedensk Historiefriber fra Reifertiden (Tacitus) er forsaavidt meget betegnende, som Christendommen unægtelig var en uforsønlig Fjende af den daværende Samfundstilstand!

de frie Beboere, ikke blot i det egentlige romerske Gebet, men ogsaa i det øvrige Stalien nedfank i Løbet af det andet Aarhundrede før Christus i en saa trykkende Armod, at de maatte finde sig i enhver Vilkaarlighed, det herskende Oligarchi (d. e. Mindretal) fandt for godt at byde dem. Der levedes Størstedelen af dem, saavel som en stor Deel af de forarmede og udplyndrede erobrede Provindsers Beboere, ingen anden Udvei, end, forsaavidt de vare vaabensføre, at tage Tjeneste i de romerske Legioner, og lade sig slæbe omkring i alle Verdens Lande for, imod en kummerlig Lønning og under en barbarisk streng Disciplin, at hjælpe til at udvide „det romerske Folks“ Magt*). Folket havde dengang, da de fornemme Romere („Optimaterne“) svælgede i hele den øvrige udplyndrede og udpiinte Verdens Rigdomme, ligesaa lidt som denne mishandlede Verden, nogen Fordeel af de med dets Sønners Sved og Blod købte Erobring. Dets Tilstand blev bestandig værre, jo mere Rom voksede i Storhed, og jo rigere dets Stormænd bleve! Saaledes var mod Slutningen af dette Aarhundrede den store Masse af Italiens Folkeslag nedfunket i en saa stor Elendighed, at flere sande Folkevenner og Patrioter af Roms fornemste Familier, hvem denne Tilstand varblede om en fortvivlet Fremtid, for Alvor forsøgte at løse Tidens brændende sociale Spørgsmaal, deels ved ad Lovgivningens Veie at fravryste Rigmændene de Fordeiendomme, som de i Strid med tidligere Tidens Lovbestemmelser havde berøvet deres fattige Medborgere**), deels

*) Denne Phrasé bragtes dengang ved alle offentlige Leiligheder af Statsmænd og politiske Folketalere — ligesom i den nyere Tid Konge eller Kaiser og Fædreland — stadig i Anvendelse som Middel til at opflamme den krigeriske Begeistring, hvergang man fandt for godt at lade et større eller mindre Antal Mennesker afflagte og lemlæste for at møtte de Mægtiges Rovgjerrighed!

***) Det sædvanlige Middel, hvoraf Optimaterne i Regelen betjente sig var Pængelaan mod ublue Lagerrenter og Pant i Jorden. Den lovlige Rente var 12 Pc., men de fornemme Lagerkarle piinte indtil 48 Pc. ud af deres Debitorer.

ved at havde Folkets i tidligere Love begrundede politiske Rettigheder. Men dette lykkes kun for en ringe Deel; de Bansteligheder, der vare forbundne med Gjennemførelsen af disse Forsøg foranledigede borgerlige Uroligheder, der kostede Folkets Talsmand (Fulvius Flaccus og Brødrene Tiberius og Cajus Gracchus) Livet, uden at dets Vilkaar forbedredes.

(Fortsættes.)

Det nordiske Kirkemøde.

Da alle kirkelige Blade baade her og andensteds meddele deres Læsere ikke blot hvad der foregaaer indenfor deres egne Gnemærker, men ogsaa hvad der tildrager sig udenfor samme, og de ingensteds have undladt hvert fra sit Standpunkt at kritisere det Vaticaniske Conciliums Forhandlinger, maa det vel ogsaa findes sin Orden, at vi i al Korthed og overensstemmende med vort Standpunkt udtale os om det i Dagene d. 5—7 Septbr. her i Byen afholdte Nordiske Kirkemøde.

Den virkelige Betydning af enhver overordenlig og usædvanlig Foranstaltning maa dog vel bedømmes efter hvad den kan skjønnes at have udrettet. Et „nordisk Kirkemøde“, en længe forud forberedt Sammenkomst af Geistlige og religiøst-fjendede Mænd fra alle tre nordiske Riger skulde man dog troe at turde tillægge visse praktiske Formaal, og man var selvfølgelig berettiget til at vente, at visse, i det mindste forhaabede, Resultater af en saa storartet Foranstaltning allerede nu maatte kunne paavises. Men vi skulde vore Læsere den Oprigtighed, reent ud at sige dem, at vi ikke engang have været istand til at udfinde Noget af denne Art. Der er vistnok blevet talt ikke Lidet om de forelagte Emner; men det vil uden Tvivl have forbausset mange udenfor Mødet staaende Tadtagere, at see flere hundrede videnskabelig dannede Mænd samlede til et Kirkemøde, hvis Forhandlingsgjensstande lang Tid iforveien vare opgivne, og høre disse sidste discuterede paa en Maade, som man her har været Vidne til. Hvad der nemlig paa dette Møde er blevet talt om Liturgien, om Missionen, om

Kirkens Forhold til Staten etc. etc. er saa langt fra at fortjene Navn af Forhandlinger, som de maatte ventes af Mænd, der optraadte som Repræsentanter for det kirkelige og videnskabelige Liv i hele Norden, at den samlende Usikkerhed og totale Mangel paa al selvbevidst Klarhed, der karakteriserer alle disse Udtalelser tilhobe, degraderer dette saa pompøst beudede Kirkemøde til en Sammenkomst, hvor man til gjensidig Tidsfordriv udvevler sine Meninger om kirkelige Anliggender, hvor man med andre Ord ikke discuterer, men blot discurrerer!

Den eneste virkelig værdifulde og interessante Udtalelse var de Ord, hvormed den ældste theologiske Professor her ved Universitetet indledede Mødet. Han lagde ikke Skjul paa den noksom bekjendte Mislighed ved saadanne Forsamlinger, nemlig den enhver Tilstedeværende bevidste „Uenighed om Christendommen“, som han med Rette kaldte „det Gne“, som er bestemt til at forene Menneskene og give dem Erstatning for al den Ufred og Splid, der hjemføger Verden. Den uforbeholdne og ærlige Aabenhed, hvormed den høiarverdige Taler udtalte denne Sandhed, fortjener ved en Leilighed som denne al Anerkjendelse, i Modsatning til den ængstelige Halvhed, hvormed de øvrige Deeltagere søgte at undgaae ethvert Sammenstød, for saaledes at skjule denne al Verden vitterlige Kjendsgjerning. Men naar han, for at formilde det Uhyggelige i Bevidstheden herom, henviste til Uenigheden „selv i den fast sammensluttede romerske Kirke“, og udtalte det Haab, at de Forsamlede i det mindste vilde føle sig enige om „Fælledstroen“ eller om det „Almeendchristelige“, da maae vi med Hensyn til den første af disse Ytringer bemærke, at den katholske Kirke har en aldeles fast og klar Norm for Soudringen mellem det Uforanderlige i den christelige Troeslære og alle subjective Meninger, og at den Meningskamp paa Vaticanerconciliet, som han selv nærmest maa antages at hentynde til, ikke i fjerneste Maade berørte Noget af det, som fra Protestantismens Standpunkt regnes for henhørende til Fælledstroen eller det Almeendchristelige. Hint Stridsspørgsmaal var et specifikt romersk-katholsk, og dreiede sig ene om en nærmere Bestemmelse ved det af alle Katholiker anerkjendte Dogma om Kirkens Ufeilbarhed, der, som jo Enhver veed, er Grundvolden, hvorpaa den katholske Eenhed hviler, ligesom Benægtelsen af denne Egenstaaelse ved Organet for den guddommelig aabenbarede Sandhed, den af Kristus grundede Kirke, maa erkjendes at være Aarsagen til den af den høiarv. Taler beklagede protestantiske Uenighed.

Hvad dernæst den udtalte Forhaabning om Enighed i det Væsenlige eller Fælledstroen angaaer, da er det jo bekjendt nok, at det i de protestantiske Kirkesamfund stedse har været et meget omtvistet Spørgsmaal, hvad der maatte regnes til det Væsenlige, og hvad der turde kaldes Uvæsenligt i Christendommen, og at i Medfør af denne Usikkerhed intet af de christelige Hoveddogmer er gaaet fri for Anfægtelser af den principielt anerkjendte frie theologiske Forstning. Dette har den høiarv. Taler uden Forbehold indrømmet ved at sige: at den tilstedeværende „store Uenighed dreier sig om Opfattelsen af Christendommen“ d. e. om Christendommen i dens Heelhed, om hvad der er Christendom eller hører til den christne Tro og om „Sandheden“ d. e. den christelige Sandhed i dens hele Omfang, samt ved udtryffeligt at beklage den Letfindighed, hvormed de Fleste af Nutidens Mennesker gjøre deres „egne subjective Meninger“ til „Sandhedens Prøvesteen“.

Det følger af sig selv, at vi af ganske Hjerte dele det nysomtalte, i vor af Uenighed og aandelig Raadvildhed sønderrevne Tid af alvorlige og sandhedskjærlige Mand saa ofte udtalte Haab om Enighed i Opfattelsen af Christendommen. Men selv om det kunde tænkes muligt, at det nordiske Kirkemøde, istedetfor at sætte Alt paa at skjule den tilstedeværende Uenighed, havde tilveiebragt en Enighed, der var ligesaa stor som de Grundtvigiske Bennemøders, hvor Alle sige det Samme, hvor Alle søge at overbyde hverandre i at strøe Virak for deres aandelige Overhoved og for hverandre indbyrdes, — selv om hiin Enighed kunde tænkes fuldstændig tilveiebragt i nok saa mange saadanne mindre Kredse hver for sig: Hvad vilde det hjælpe? Nei i Sandhed! Gjælder det nogensteds om at udvide Synskredsen og tage Tingene i det Store, da gjælder dette her. Thi først, naar alle Kirker i hele Verden forene sig med de to store katholske Kirkesamfund om Bekjendelsen af Christendommens Grundsandheder, først da vil Herrens Forjættelse om een Fjord og een Hyrde nærme sig sin fuldkomne Opfyldelse. Naar det en gang kommer saavidt med Christenheden, da vil Enigheden om den fra Apostlerne overleverede Fælledstro ud af sig selv frembringe den Erkjendelse, at, saasandt Christendommen er den af Gud aabenbarede Verdensreligion, da maa den være den samme for Alle. Men heraf følger med Nødvendighed, at den evig uforanderlige Sandhed maa have sit ufeilbare Udtryk i det Organ, som den guddommelige Wiis-

dom har beffikket til at være denne Sandheds Forkynder og Tolk for alle Jordens Folk.

Til Slutning endnu kun en Bemærkning om Benævnelsen „Kirkemøde“, hvormed Indbyderne strax døbte denne Sammenkomst. Et Kirkemøde for hele tre Riger, hvori ikke en eneste af disse Rigers Biskopper var tilstede, saalidt som Noget af dem taltes blandt Indbyderne, forekommer os at være noget høist abnormt! Vi have nu vist nok vore egne Meninger baade om Kirkemøder og Biskopper, men vi forundrede os alligevel over denne besynderlige Formløshed, uagtet den unægtelig under selve Forhandlingerne fik en høist betegnende Forklaring. Et af Mødets meest fremragende Medlemmer (Grundtvig) yttrede nemlig — ved at høre en anden Taler (under Forhandlingen om Kirkens Forhold til Staten) bruge det her aldeles uundgaaelige Ord „Kirke“ — at man maatte „klare sig, hvad man forstaaer ved dette hjemløse Ord“, der for ham er det Samme som Menigheden eller Samfundet af de Døbte og Troende. Dette blev sagt med hele Forsamlingens tause Billigelse! Men hvor Kirken erklæres for hjemløs, følger det jo af sig selv, at der ikke maa være Tale om Biskopper!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det Overlede ved Regeringens Forlæggelse til Rom volder de italienske Ministere vedvarende Bryderier ikke alene med Hensyn til Anbringelsen af Ministerierne og det talrige Embeds personale, men ogsaa for deres eget og deres Familiers personlige Vedkommende. Følgen heraf er, at den tidligere status quo i denne Henseende vedvarer. Regeringen har i Virkeligheden endnu sit Sæde i Florenz, thi ikke et eneste Ministerium har „fast Ophold“ i Rom, og der er paa dette Gebet endnu aldeles Intet afsjort. Man har blot indrettet sig saaledes, at man kan vedligeholde et Skin af, at den med saa stryndende Ord pomp i sin Tid bebudede Foranstaltning har Udseende af at være iværksat. For om muligt at afhjælpe Forlegenheden havde Ministrene allerede den 6te August forelagt Kongen

et Decret, hvorefter 11 Kloostere, deriblandt Collegium Romanum og Jesuiternes Noviciat, skulde exproprieres eller mod en Pengeerstatning inddrages, for at Ministerierne kunde anbringes i disse Anstalters Bygninger; men der vides endnu Intet om Udførelsen af denne Foranstaltning.

Rom. Den sandede Stemning blandt alle Classer af Befolkningen tilkjendegiver sig stedse tydeligere. De katholske Studenter, der paa Grund af den italienske Regjerings Afstedigelse af de Professorer, som ikke vilde brude deres til den h. Fader eensgang afslagne Trostabsseed, have forladt Universitetet, fordi de ikke vilde anerkjende de nye af hiin Regering ansatte Lærere, der aabent have brudt med Kirken, have i et Antal af flere Hundrede tilstillet Pius IX. en Hengivenhedsadresse, ligesom de lavere Classer af Folket, navnlig Trasteverinerne, ved forskjellige Demonstrationer have lagt deres Hengivenhed og Deeltagelse for den h. Fader for Dagen. Adelen og hele den fornemme Verden har siden den 20de Septbr. f. A. holdt sig borte fra Rom, for ikke at komme i Berøring med de nærværende Magthavere. De have deels opholdt sig i Udlandet, deels paa deres Landssteder. Under de tre Dages Andagter den 22de—24de August vare alle Kirker opfyldte af Troende, der paa mange Maader gave deres Følelser for den h. Fader det meest rørende Udtryk. Oprørspartiets Bander havde vel ikke undladt nogen af deres ved saadanne Veiligheder sædvanlige Demonstrationer; men disse forseilede gauste deres Virkning. De i Kirkerne forsamlede og til og fra dem sig begivende Troende bevarede deres Fatning og Ro, og fandt sig taalmodigt i de her og der stedfundne Forstyrrelser af Kirkefreden. Regjerings Foranstaltninger til Ordenens Opretholdelse vare mere et Skin, end alvorlig meente.

Tydsland. I Anledning af den Forandring, som de forskjellige Staters politiske Magtstilling er undergaaet ved Preussens og Tydslands nuværende Overmagt og Frankrigs Svækkelse, har det fortrinlig redigerede Blad „Genfer-Correspondent“ i den senere Tid indeholdt flere længere ræsonnerende Artikler, der beskæftige sig med Betragtninger over de sandsynlige Følger af denne nye Situation baade fra den almindelige Politiks og fra Kirkens Standpunkt. Det fremgaaer af disse historiske Betragtninger, at alle despotiske Herskere, navnlig dem, der i den hidtil henrundne Deel af den christelige Æra have svælglet i Drømmerier om et Universalmonarchi, have forfulgt den Plan at beherske Kirken og benytte den som Medskab for deres tyranniske Niemed. Paa vedømmet

var dem stedse en Torn i Kjødet, der idelig æggede deres Skinsngne, og deres Hovmod tragtede derfor efter at gjøre sig det underdanigt. Efterat have godtgjort dette ved en Henviisning til Hohenstaunerne, navnlig Frederik II., til Henrik VIII. af England, Cromwel, det revolutionære Frankrigs blodtørstige Dictatorer, de russiske Selvherskere og begge Napoleonerne, og omtalt de fordærlige Virkninger af de unaturlig store Folkeagglomerationer*), især Tilintetgjørelsen af den politiske Ligevægt, tilligemed alle Garantier for de mindre Folks frie og eiendommelige Udvikling, drøftes i disse Artikler den Holdning, som den tydske Rigs-kantsler synes at ville indtage ligeoverfor Katholicismen, Kirken og den h. Stol. Hans Angreb paa Centrumspartiet paa den tydske Rigsdag (S. Nr. 17. S. 272), hans Forsøg paa at isolere den h. Stol fra de tydske Katholiker og tage Pavedømmet i sit Sold — dette i Forbindelse med de, i et senere offentliggjort Brev fra den ved hiin Veilighed omtalte Grev Frankenberg til Biskoppen af Mainz indeholdte, af Fyrst Bismark inspirerede Antydninger om Ønskeligheden af, at Pius IX. succederes af en tydst Pave — Alt dette**) synes at varsele om, at den tydske Rigs-kantsler rustet sig til ikke blot at ville spille den af ham overvundne Napoleon III.' Rolle ligeoverfor Kirken, men at han har isinde at forfølge sine ærgjærrige Formaal langt videre.

Den tidligere Historie, og navnlig den sidstnævnte Herskers advarende Exempel synes at have virket ligesaa lidt paa ham, som lignende Fortidskatastrofer have affrækket efterfølgende Tyranner fra at betrage de af det guddommelige Forsyn forkastede Beie; thi Seirherren fra Sedan tager aabenbart sin overvundne Rival til Forbillede i det Felttog, han nylig har aabnet mod Kirken. Saalænge han opholdt sig ved Hovedkvarteret i Versailles, og Faren endnu ikke var overstaact, smigrede han Katholikerne, ligesom Napoleon i sin Tid gjorde, før den heldige Ende paa Krimkrigen havde befæstet hans politiske Overmagt i Europa saa meget, at han turde opfylde Revolutionens Fordringer med

*) D. e. de ved Erobring og Undertrykkelse at de mindre Nationer daunede store Riger.

**) Vi behøve neppe her at erindre om den braunsbergste Conflict og Cabinettsordren af 8. Juli (Mrr. 17 og 18). Det forekommer os isvrigt, at disse to Begivenheder i Forening med Fyrst B.' Intriger i Anledning af det Döllingerste Schisma snarere tyde paa Ideen om en tydst Nationalkirke end paa den i det Følgende omtalte svindlende Plan? Det Første forekommer os allerede at være stærkt nok!

Hensyn til Italiens Eenhed og den verdslige Pavemagts Tilintgjørelse. Men aldrig saasnart var Preussens Overmagt i Kampen mod Frankrig sikket, før Fyrst Bismark paa eengang kastede Masketten. Han stempler nu det katholske Parti paa den tydske Rigsdag som den røde Republiks og Social-Demokratiets Allierede, og det nye Kaiserriges Fjender. Naar det ovenfor er sagt, at Fyrst B. lader til at ville overhjde Napoleons underfundige Intriger mod Pavedømmet og den katholske Kirke, da har hans fornavnte schlesiske Talerør maaftø gjort sin høie Patron en noget tvivlsom Tjeneste med at gjøre al Verden bekjendt med de forømtalte Inspirationer. En tydsk Pave! Bag ved dette beskedne Dufte — der grunder sig paa den gudfrygtige Rigskantslers Formening om den tydske Fromheds Fortrin for den latinske Races *) — seer man Noget af den Idee fremdukke, som var den egenlige Sjæl i Napoleon I.' Kamp mod Pius VII. Han vilde lykfsaliggjøre Verden med et fransk Universalmonarchi og en Pave for hele den katholske Christenhed, som skulde residere i Paris. Hans Neveu gif ikke saa vidt; han angreb blot det verdslige Pavedømme, og lod dog saa meget deraf blive tilbage, som syntes ham nødvendig, for at Kirkens Overhoved i det mindste kunde faae Stinnet af saamegen verdslig Uafhængighed, som den geistlige Frihed kraver. Fyrst B. og Kaiser Wilhelm tænke vel endnu ikke paa noget Universalmonarchi, men man seer dog tydelig deres nærmest liggende Ideal, — først en fœielig tydsk Pave i Rom, saa hans Forslyttelse til Cöln eller helst til Berlin, hvor en Esterkommer af den frafaldne Stormester for den tydske Orden, der selv har paafat sig Kongekronen, skal smykke Kirkens Overhoved med den tredobbelte Krone! Forstjællen mellem Napoleon III' Attentater paa Pavedømmet og Fyrst Bismarks er altsaa i Korthed den, at Napoleon som Katholik vogtede sig for at røre ved det geistlige eller kirkelige Pavedømme, medens det netop er mod dette, at Fyrst Bismark nu lader til at forberede en afgjørende Kamp!

Mainz. I de første Dage af d. M. bebudedes i Tydslands katholske Blade Abningen af den 21de Generalfor-

*) Den tydske Charakter er efter Fyrstens Mening „mere fœielig og praktisk“ (hvilket i denne Sammenhæng naturligvis betyder det samme som „lettere at haandtere“), og den tydske Fromhed mere frigjort for Vedhængenhed ved de jordiske Ting (mehr von den irdischen Dingen losgeschält).

samling af Tysklands katolske Foreninger, som skulde aabnes i Mainz d. 11. Nogle Dage isorveien vare allerede 500 Fremmede anmeldte, men man ventede omtrent det dobbelte Antal. Flere Talere af Betydning vare ligeledes alt dengang indtegnede. Som Gjenstand for Forhandlingerne fremhævedes især den nærværende Tids brændende Spørgsmaal: det Romerske Anliggende, Regeringens Stilling ligeoverfor Conciliet, Katholikernes Fremtid i det nye tyske Rige, Undervisningsspørgsmaalet og Samfundets sociale Interesser. *)

*) Vi skulle i næste Nr. meddele en Beretning om Forhandlingerne paa denne Forsamling.

Elisabethforeningen.

Møde Søndagen den 1ste October, Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 24de September. 17de Sondag efter Pintsfe. Kirkevielsesfest. Sct. Angars Kirke: Kl. 7 høitidelig Messe, under hvilken det Allerhelligste udstilles, og derpaa forbliver udstillet hele Dagen; Kirken staaer aaben indtil Kl. 9 Aften. — Kl. 10 Levitmesse. Kl. 12 stille Messe. (Kl. 3 og Kl. 5 Efterm. recitere de Geistlige Breviarbøunnerne i Kirken). Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høtmesse. — 25 M. Den hl. Frants af Assisi's Bundemærker. 26 Ti. Hermenegild, Martyr. 27 S. Cosmus og Damianus, Martyrer. 28 Co. Veneslaus, Martyr. 29 S. Michael, Erkeengel. 30 S. Hieronymus, Kirke-lærer.

Søndagen den 1ste October. 18de Sondag efter Pintsfe. Rosenkrandsfest. St. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høtmesses med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høtmesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 2. M. Georgius, Martyr. 3. Ti. Maria Magdalena af Pazzi, Jomfru. 4. O. Frants af Assisi, Bekj. og Ordensstifter; 8½ Messe for Ansgarforeningens Medlemmer. 5. Co. Galla, Enke. 6. S. Bruno, Bekj. og Ordensstifter; Kl. 7½ Aften: Broderskabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte. 7. S. Margaretha, Dronning.

Søgnedagsgudsstjeneste som sædvanligt.

„Katholisk Kirkeleide“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Leide modtages i Kjøbenhavn hos Pladets Hovedcommissionær, Hr. Grosierer C. B. Lohrer, Tordensfjeldsgade Nr. 5. 1. Sal. og i alle Bogtæler; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Quartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholisk Kirketidende.

Fiftende Aargang.

N° 21.

Søndagen den 8de October.

1871.

Indhold: Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Kjøbenhavn.

Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortfat fra Nr. 20).

Med de fornævnte Hæderismænds voldsomme Endeligt gik ikke blot Alt igjen tilbage til de gamle Uvaner og Misbrug, men den nylig saa heldig overstandne Fare gjorde Magthaverne endnu mere overmodige og deres Modstand mod enhver Forandring til det Bedre endnu mere haardnakket end før. Men Følgerne af Folkets Fortvivlelse over at see sine billige Forventninger om bedre Tider skuffede begyndte fra nu af mere og mere at udfolde sig i en Skikkelse og et Omfang, der til Slutningen tog en forfærdelig Hævn, mindre over dem der bare Skulden for den herskende Elendighed, dem der trodsede Retfærdighedens og Menneftelighedens billigste Fordringer, end over Samfundets Ordenen i det Hele og Store. Den store Mængde tabte nemlig al Agtelse baade for Forfatningen og Lovene. Som det meest slaaende Beviis paa de aristokratiske Oligarchers fortsynde Egoisme fortjener det her at anføres, at de ved Intriger og den ovenfor omtalte Magt over den af dem afhængige og forgjældede ringere Borgerstand fik Folketingsforsamlingen til at forkaſte Italienernes Fordring om Tilstaaelsen

af romersk Borgerrret (c. 120 f. Chr.). Denne Fordring var saa naturlig og billig, at den for lang Tid siden burde have været indrømmet, uden at de skulde behøve at bede derom. Disse Folk stode nemlig i Henseende til Nationalitet og Sprog Romerne saa nær, at Mægtelsen af dette længe nærede og ofte udtalte Nisse fyldte dem med Bitterhed, saameget mere, som de i den lange Række af Krige, som Rom nu i henimod et Aarhundrede havde ført udenfor Italien, havde udgjort Kjernen af de erobrende Hærmæsser, og altsaa med deres Liv og Blod hjulpet Rom til at vinde det Herredømme over Verden, som allerede paa denne Tid var sikkert grundlagt. Hertil kom, at den blotte Klogskab og politiske Forudsæenhed paa det stærkeste anbefalede denne Indrømmelse, der vilde have rekruteret det af-tagende og forarmede romerske Borgerskab med et stort Antal ufordærvede, dannede og tildeels velhavende Mænd. Men man ikke blot nægtede denne Begjæring, men de regerende republicanse Tyranner fulgte her den samme Politik, som den monarchiske Despotismes Historie senere har opviist idelig gjentagne Exempler paa. De meente at sikke sig ved at forøge Undertrykkelsen — at forebygge en befrygtet gennemgribende Statsomvæltning netop ved den Fremgangsmaade, der ikke kan andet end fremkalde den!

Denne politiske Blindhed var netop paa denne Tid saa meget mere paafaldende, som de romerske Regioner nylig med Held havde bestaaet en meget farlig og langvarig Kamp med oprørske Slavebander paa Sicilien, hvor, ligesom i Italien, Antallet af frie Mænd bestandig aftog, og Antallet af fremmede hjemløse Slaver paa en foruroligende Maade tiltog. Vi have i det Foregaaende omtalt Aarsagen hertil, at nemlig de frie mindre Grundeiere fortrængtes fra deres Besiddelser, og de store Landeieendommers Jorder dyrkedes ved Slaver, der sammenstuedes paa forskjællige Dele af disse i store Baracker, der vare indrettede omtrent som Nutidens Staldbygninger. En naturlig Følge af en Befolknings politiske Mishandling har altid været en stedse tiltagende Afsolkning. Denne tiltog

nderligere ved de uafbrudte Krige og stadige Udvandringer til de i de erobrede Lande anlagte romerske Colonier, hvis Bebyggelse det Offentlige paa forskjellige Maader begunstigede. Aristokraterne meente saaledes at finde deres Regning ved, at Rom og Italien affolkedes, og Colonierne befolkedes med Romere og Italienerne, hvem det hjemlige Tryk fristede til at forsøge deres Lykke andensteds. Herved befastedes jo den romerske Magt trindt om i Verden, og Optimaternes Belvare floverede saaledes ret i samme Forhold, som man blev saa mange frie Mænd som muligt qvit, og levede omgiven næsten af lutter Slaver, der vare berøvede alle mennesselige og naturlige Rettigheder, og kunde behandles ganske efter Forgodtbefindende! Men den Maade, hvorpaa de agerdyrkende Slaver levede, samlede i store Masser, begunstigede naturligvis, trods al Strengbed i Opshuet,*) Mytteri, og lettede de gjentagne Opstaende. Det kostede de romerske Feltherrer og Legioner de yderste Anstrængelser at besejre disse af talentfulde og krigerisk begavede Gladiatorer anførte Slavehære; men man lod sig hverken belære eller advare, før det var for sild, før Oldtidens sociale Onde havde antaget saa store Dimensioner, at Tilstanden blev aldeles huabløs, før saagodtsom hele Befolkningen — med Undtagelse af den lille Skare af politiske Stormænd — kunde deles i to Classer — i forgjældede, afhængige og tøilesløse Staaedere og et umaadeligt Antal ryggesløse og forvorpne Slaver!

For at give et klart Overblik over den stærende Modfætning mellem den hedenske Verdensbetragtning og de Grundfætninger, paa hvilke Christendommen henvend et Aarhundrede efter denne Tid begyndte langsomt men sikkert at opføre en ny Samsundsbygning, skulde vi endnu, inden vi meddele en kortfattet Udsigt over Hovedmomenterne i denne heldbringende so-

*) Dette dreves paa samme Maade som i senere Tider Bevogtniugen af Neger-slaverne. Slaver mishandlede paa Forvalternes eller Herrens Befaling deres Medslaver, og Føgeberne havde det værste selv at frygte, naar de ikke førte Opshuet med behørig Strengbed.

ciale Omvæltning, omtale nogle af de for den hedenske Oldtids politiske og fædelige Udartning i det sidste Aarhundrede før Kristus meest karakteristiske Træk, og til Slutning blot eksempelvis anføre nogle Enkeltheder, som stille det her omhandlede Misforhold mellem umaadelig Rigdom og yderlig Fattigdom i det klareste Lys.

Den fædelige Fordærvelse, hvorunder den gamle Folkeverden gik tilgrunde, udbredte sig, som vi i det Foregaaende have bemærket, fra det dannede, i Overdaadighed svælgende Mindretal efterhaanden over den store Mæsse af Folkene. Denne sidste blev nemlig et Bytte for al den Forvorpenehed og alle de Kaster, som deels følge Armod, Fortrykthed og Slavejend i Hælene, deels ere en nødvendig Følge af det flette Exempel, der gives af fremragende offentlige Personer, som den store Mængde seer havede over alt det Meget, som hammer dens ydre og indre Velvære, og lammer dens Stræben efter en bedre Tilstand, — havede over de Fristelser, for hvilke Kampen for Livets lavere Fornødenheder udsatte den, der lever i daglig Bekjæmpelse for sit timelige Erhverv. Alt som det da mere og mere gik op for den almindelige Bevidsthed, at alt Haab om en gjenne-gribende politisk Reform, der fyldestgjorde hele Samfundets Krav paa en retfærdig Ordning af de borgerlige Forhold, maatte opgives, da gjorde sig snart den til enhver Tid mere eller mindre hylde Grundsatning gjældende, at man maa tage Verden som den eengang er, og at det lønner sig ikke at være ene om at hylde Dyd og Hæderlighed, naar alle Andre ere anderledes sindede. Da den store Mængde altsaa saae sig uigjenkaldelig given til Brits for det lille Antal havefngne Oligarchers Vilkaarlighed, da de saae, at deres hele timelige Belsærd — og de kjendte jo ikke nogen anden — var lagt i disse Hænder, at de i Ordets fulde Betydning kun havde Udsigt til at leve af de Smuler, det behagede disse at tilkaste dem, maa det jo findes ganske naturligt, at Enhver søgte paa sin Viis og for sit Vedkommende at gjøre sig de fortviede Samfundsforhold saa indbringende som muligt. Efterat Stormændene, som vi ovenfor have omtalt,

havde franarret Folket dets borgerlige Frihed ved at smigre det, og altsom det i Forbindelse hermed anvendte omfattende Besiikkelses-system nedbrød al Selvagtelse og Vresfølelse, saae man ved enhver Leilighed, hvor der kunde være noget at vinde derved, en Veilen til de mægtige Optimaters Bevaagenhed, hvis Udarten til Forgudelse og Tilbedelse allerede kan spores i dette Republikens sidste Aarhundrede, ihvorvel det først var i Kaisertiden, at dette logrende Krnben for Magten naaede sit Høidepunkt.

Det var nemlig i Begyndelsen af det ovennavnte Tidstrum kommet saa vidt med Roms politiske og sædelige Forfald, at det, under de daværende Partikampe og snart paafølgende Borgerkrige, ikke længere, som tidligere, var et Parties Interesser, der forsøgtedes af enkelte Førere, men man saae fra nu af de modsatte Partier forsøgte enkelte Mænds Interesser! Det oligarkiske System havde nemlig nu naaet det Punkt i sin Udvikling, at enkelte Stormænd, der havde udmærket sig som Felt herrer, begyndte at rives om Magten. Anledningen til den første af disse Borgerkrige var den Krig, som Rom i Aaret 90 f. Chr. maatte føre med sine italienske Bundsforvandre*), der tilsidt tabte Taalmodigheden over saalænge at være stufede i deres foromtalte billige Forventninger. Denne forenede Meisning af de italienske Folk satte Rom, hvis Hære for Størstedelen vare fordeelte i fjernere erobrede Lande, paa Grund af Nærheden, i stor Stræk; og Senatet nødtes derfor til, da Italienerne i Begyndelsen havde Lykken med sig, og den Seir, Ro-

*) Med dette Navn bærede Romerne en Deel af de undertvungne italienske Folkestammer. Det var nemlig et Tilbehør til deres usundige Politik, altid at have smukke Navne paa rede Haand, hvor det gjaldt om at give deres offentlige Volds handlinger et nobelt Udseende. Saa snart et Folk var overvundet, og dets Konge stødt fra Thronen, hed det saaledes altid, at de romerske Vaaben havde bragt det Frihed og Uafhængighed! Den republicanske Frihed, Romerne saaledes proclamerede, betales da allevegne med en omfattende Udplyndring. Denne Adfærd efterlignedes siden af den franske Republik og Napoleon I.

merne endelig vandt, kun var opnaaet ved de yderste Anstrængelser, at tilstaae de Folk, der frivilligt vilde nedlægge deres Baaben, romersk Borgerrret. Men et Par af de stridbareste iblandt dem forbleve under Baaben, rede til at benytte den første Leilighed der tilbød sig, til at understøtte det romerske Demokraties Kamp mod de i Senatet raadende Aristokrater. Der reiste sig nemlig strax i Rom Strid om hine nye Borgeres Stilling og Rettigheder. Denne Strid blev Anledningen, men var ingenlunde Aarsagen til den første Borgerkrig, i hvilken Cajsus Marius og Cornelius Sulla kæmpede om Overherredømmet i Rom. Den førstnævnte af disse Mænd tilhørte en fattig og ubekjendt Familie i en af de italienske Byer, hvis Beboere alt længe havde haft romersk Borgerrret; han var paa Grund af sit medfødte og tidligt uddannede Hærfører-talent hurtigt stegen til de høieste Befalingsposter i Armeen, og havde reddet Rom og hele den gamle Verdens Cultur fra Undergang ved at overvinde Teutonerne og Cimbrerne, to germaniske og nordiske Folkestammer, som mod Slutningen af det andet Aarhundrede f. Chr. trængte sig ned i de sydlige Lande og truede med at overvalde Italien. De to afgjørende Seire, som Marius vandt over disse Folk, de farligste af alle Roms Fjender, erhvervede ham en Popularitet, som ingen anden romersk Hærfører nogensinde enten før eller siden have glædet sig ved. Han blev Folkepartiets og Soldaternes Afgud, og havde derfor let ved at skaffe sig Tilhængere i den blodige indvortes Krig, som blev Forspillet for de paafølgende Kampe om den høieste Magt i Staten, der tilsidst endte med, at det republikanske Anarchi afløstes af den despotiske Kaiservælde, som i de følgende tre Aarhundreder tyranniserede Rom og alle dets erobrede Lande, indtil dette store Verdensrige endelig sank sammen under Vægten af sit unaturlige Omfang, og blev et Bytte for de fra Norden og Osten indtrængende barbariske Folkestammer.

Den her omtalte første Borgerkrig havde da vel i dens Begyndelse Udseende af at være en Fortsættelse af de tidligere Kampe imellem Folkepartiet og Adelen (Demokratiet og Aristo-

krati), forsaavidt som Marius bekæmpede Sulla, der baade efter Fødsel og Grundsætninger tilhørte det hidstævnte Parti og forfægtede dets Interesser. Men, om man end ikke kan sige om nogen af disse to argjærrige Stormænd, at han trængte efter at tilintetgjøre den republicanke Statsform og opkaste sig til Eneherster, saa spillede dog gjensidig Skinsyge en Hovedrolle i deres Kamp om den afgjørende Indflydelse paa Ledelsen af de offentlige Forhold. Dette kom endnu i en langt høiere Grad for Dagen under de paafølgende Borgerkrige, i hvilke vel modsatte politiske Grundsætninger vare Banneret, der paa begge Sider reistes af de Stridende, men personlig Ærgjerrighed den egentlige Aarsag til Fjendskabet. Men det er en gammel og baade af ældre og nyere revolutionære Partikampes Historie bekjendt Manøvre, at to eller flere Ærgjærrige, der hver for sig trængte efter Herredømmet, gjerne for en Tid slaae sig sammen, og komme overeens om Magtens Deling imellem sig; den største personlige Dnygtighed og Kraft vil da i sin Tid, begunstiget af Omstændighederne, altid gjøre Udslaget, eller gjøre det let for den Kløgeste og Stærkeste at trænge sine Medbeilere tilbage. Et saadant Forbund blev nemlig Indledningen til den næste storartede Borgerkrig mellem Pompeius og Julius Cæsar, idet disse to med ganske ualmindelige Talenter baade som Hærførere og Statsmænd udstyrede Personligheder enedes indbyrdes og med en Trediemand, nemlig den ved sin umaadelige Rigdom indflydelsesrige Licinius Crassus, om at dele Magten imellem sig (Aar 60 f. Chr.). Denne Sidste var dog, da han fem Aar efter tilfattede Livet i Krigen med Partherne, ikke længe sine Rivaler i Beien, og Kampen mellem disse endtes med, at Cæsar virkelig blev Roms Eneherster. Der var imidlertid endnu, endstjøndt Alt i nogle Aar syntes at bøie sig for denne overordenlige Mand, et Mindretal blandt Adelen, der — uagtet den republicanke Frihed længe havde været et tomt Navn, og uagtet Ingen af den Tids Stormænd havde lagt en større Interesse for Folkets Vel for Dagen og ved Krigshæder kastet saa stor Glans paa det romerske Navn, som Cæsar — vare hildede i

phantastiske Drømmerier om den i Virkeligheden forlorne Republiks Nedning, saafremt det blot kunde lykkes at blive „Tyrannen“ qvit. Casar blev da snigmordet (Aar 44 f. Chr.); men Republiken reiste sig derfor ikke af sine Ruiner; dog stulde der endnu hengaae en Deel Aar, inden Cneherredømmet over det uhyre romerske Verdensrige, efter en ny blodig Borgerkrig, tilfaldt en yngre Slægtning af den myrdede Casar, nemlig Octavianus Augustus, hvem det endelig lykkedes at berolige Italien og stjanke de i saa lang Tid af Krig hærgede Lande den Fred, hvorefter Folkene sukkede.

Enhver der i sin Erindring samler Billedet af de Begivenheder, der høre til den romerske Republiks sidste Aarhundrede, og mindes, hvilke uhyre Armeer, der under disse store Borgerkrige vare samlede paa de Valpladse, hvor det daværende romerske Samsunds Skabne afgjordes, samtidig med at andre store Hære vare befastigede med Erobringskrige i Asien og det vestlige Europa, vil uvilkaarlig gjøre sig det Spørgsmaal, hvorledes det blev disse mægtige Stormænd muligt at reise saadanne Stridskræfter, der for hver af de Paagjældendes Bedkommende løb op til et Antal af hundrede Tusinder*). Thi, ihvorvel de Stridende i denne lange Række af Borgerkrige alle vare Feltherrer, der havde Commando over Republikens Hære, saa fulgte det dog af sig selv, at de ikke turde gjøre Regning paa, at hele den Styrke, de for Diebliffet befalede over, vilde følge deres Banner i disse Kampe. De maatte derfor hverve Soldater for egen Regning, og det var Udsigten til rigelig Vønning, Andeel i Krigsbøttet og Plundring, der tilførte disse Hære store Skarer af brødløse og forvildede Mennesker, hvem Feltklivet under den i det Foregaaende skildrede indre Oplosningsstilstand og den uafbrudte Krigsføring var blevet til et Haandværk. Men man faaer

*) Uagtet den sidste afgjørende Kamp mellem Antonius og Octavian blev afgjort ved et stort Sjøslag (ved Actium A. 31 f. Chr.) havde den Førstnævnte dog en Landhær af 19 Legioner (over 100,000 Mand) til sin Raadighed.

et Begreb om de Pengemidler, over hvilke de romerſte Opti-
mater raadede, naar man hører en fuldkommen paalidelig Hjem-
melsmand (Plinius) fortælle, at den rige Crasſus beſad Grund-
eiendomme til en Vardi af 13 Millioner Daler i vore Penge,
og at denne Rigmænd pleiede at ſige, at han ikke kaldte Nogen
for riig, der ikke kunde underholde en Armee for Indtægterne
af ſine Gudſer! Men hertil kom endnu, at denne Pengemand,
ſaavelſom de fleſte af hans Standſfæller, altid havde bevægelige
Capitaler, der løb op i Millioner, paa rede Haand for ethvert
paakommende Tilfælde. Vi have i det Foregaaende omtalt den
ublu Ager, der i Forbindelse med Udfugelſen af de erobrede
Lande gjorde det muligt at tilfredsſtille en Dødsſelhed, der over-
gaaer alle Nutidens Begreber. Thi de koſtbare Landſteder og
Paladſer, med hvis enorme Dimensioner og overdaadige Ud-
ſmykning Intet kan ſammenlignes, af hvad nogen ſenere Tid
har frembragt, de Maſſer af Guld, Sølv og Edeltene, ſom
anvendtes til alt Slags Hunsgeraad, iſær til de Fæde og Drikke-
kar, der prangede paa de Fornemmes Borde under de ſværge-
riſte Gjaſtebud, hvori de kappedes om at overgaae hverandre,
for ikke atter at tale om de umaadelige Pengesummer, der bort-
ødfledes paa de forømtalte Gladiatorkampe*) og Dyrſægtninger
— Alt dette har et ſaa fabelagtigt Udſeende, at man vilde fri-
ſtes til at holde det for utroligt, derſom det ikke berettes af
troværdige og ſandruet Dienvidner. Diſſe Forfatteres Skil-
dringer af denne og den følgende Tids (Kaiſertidens) fordærvede

*) Som et betegnende Exempel paa de daværende Statsmænds og
Lovgiveres Tænkemaade anføre vi her, at en Forordning nogle
Aar tidligere havde ſat Grændſer for den alſfor hyppige Gjentagelſe
af diſſe blodige Skueſpil, ſamt for Antallet af de optrædende Fæg-
tere, men at Cæſar, i det Aar han var Cædil (Politiminifter), ikke-
deſto mindre kunde lade 320 Par Gladiatører optræde! Den om-
talte Lovbeſtemmelſe var derhos ingenlunde motiveret ved det Gr-
ſomme i denne Folkeforlyſtelse, men havde en reen politiff Grund; den
vilde nemlig blot modvirke enkelte Rigmænds alſfor vidt drevne
Jagen efter Folkegunſt paa andre Rigmænds Bekoſtning!

Sæder have faa meget større Betydning, som de vare Mænd, der havde Afgang til det fornemme Selskab og derfor vare nøie bekjendte med dets Leveviis; de nedskreve hvad de have berettet Efterverdenen herom, drevne dertil af fædelig Harmen over Tidens Fordærvelse; og — hvad der frem for Alt har Vægt — deres fuldkomment overensstemmende Skildringer ere endda efter et af disse Vidners Udfagn langt fra at naae Virkeligheden!

Det fortjener endelig at fremhæves, at der overalt i de lavere Classer af Befolkningen, ligesom den ovenfor omtalte Tid, da den store Mængde fik Dinene op for det Haabløse ved enhver Bestræbelse efter en Forandring til det Bedre, udbredte sig en Tøilesløshed og Foragt for Lovene, der havde sin Grund i den almindelige Rigegyldighed for det offentlige Vel, for hele Samfundets Velvære. Thi hvad skulde bevæge noget Menneske til det mindste af de mange smaa og store Offere, som Fædrelandskjærligheden kræver, hvor Mængden saae dem, som stode i Spidsen for Styrelsen af Statens Anliggender, ikke tænke paa andet og leve for Andet, end for at forøde det, som Aar for Aar afpresedes de udpiinte Provindsjer, saae dem kun leve for, i en unaturlig udsvævende Nydelsesfyge at ødelægge hvad der — saafremt det havde været retfærdigt Guds eller en lovlig Statsindtægt — var hele Samfundets og ikke enkelte mægtige med Statsmyndigheden beklædte Rovers Eiendom? Og hvorledes kunde der overhovedet være Tale om Fædrelandskjærlighed i et saadant Monstrum af et Statssamfund som det romeriske Verdensrige, et Rige, hvoraf enhver mindre Deel bejamrede sit færlige Fædrelands Undergang, og forbandede den Underfundighed og Trølsøshed, hvormed den brutale Magt gjorde den lovlige Myndigheds Rettigheder gjældende? Men det var denne Mangel paa al Samfundsinteresse, denne med de hadefuldeste Følelser blandede egoistiske Sneverhjetethed, der ene i sandseelige Udskielsers Selvedøvelse søgte Vindring for den indre Tomhed og den ydre Glendighed, som et halvt Martusinde før det romeriske Verdensriges og den hedenske Oldtids udvortes

Udengang, trindt omkring iblandt Folkene vakte Vængsel efter og Ahnelser om en ny og bedre Fremtid*).

(Fortsættes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. De revolutionære Journaler arbeide utrættelig paa at ophidse Bøvelen mod den katholske Befolkning og Regeringen. Den sidstes hervarende Repræsentanter og Haandlangere have en angstfuld Fornemmelse af, hvad de for længe siden burde have indseet, at Angrebet paa Kirken, hvortil de ikke have forsmaaet de forvorpnefte Menneskers Bistand, fra disse Personers Standpunkt blot har været Indledningen til en omfattende Revolution mod al offentlig Myndighed. Den italienske Afdeling af den internationale Arbejderforening er i fuld Virksomhed med sine hemmelige Forsamlinger. Ricciotti Garibaldi og Mazzini skulle begge hemmelig opholde sig i Rom, og Regeringsbladene underrette Byraadet om, at store Kvantiteter Petroleum i den sidste Tid ere indførte i Byen. Men Regeringen er ikke istand til at forhindre eller forbyde Nogetsomhelst. Den har fuldstændig givet Afkald paa al energisk Optræden. Flere af de Personer, der have spillet en Rolle under Parisercommunens Regimente, ere nylig ankomne hertil, men Regeringen har hidtil ikke gjort andet, end forøge Garnisonen. Den virkelige Regeringsmyndighed og den Autoritet, der indgyder Respect for den offentlige Ordens Haandhævelse er for længe siden gledet den italienske Regering ud af Hænderne.

*) I Nr. 20. S. 315 er en Linie af Manuskriptet til den første Deel af denne Artikel udfaldet. L. 10 og 11 fr. o. skulde der have staaet: være af Interesse at kaste et Blik paa den gamle Verdens Tilstande og see, hvorledes etc.

— Den forhenværende Minister Gadda er bleven ud-
 nævnt til Præfect i Rom, og har faaet det Hverv at gjennem-
 føre de til Hovedstadens Flytning nødvendige Forholdsregler.
 Expropriationsdecreterne (s. s. Nr.) blive nu paa den
 hensynsløseste Maade iværksatte, men det vilde ikke desto mindre
 være forgjæves Uleilighed, om Noget vilde søge dHr. Ministre
 i noget af de Paladser og Kloostere, hvis Porte prange med
 Overskrifterne: Finantsministerium, Justitsministerium, Uden-
 rigsministerium etc. Ministrene mødes af og til i den ene
 eller anden af disse Bygninger og forsvinde strax igjen! Med
 Hensyn til Godtgjørelse for de i dette Niemed beslaglagte Kirke-
 eiendomme da egner den enorme stedse vøgende Underbalance i
 Finantsregnskabet saavel som de Beviser, Regeringen tidligere har
 givet paa sin Bederhæftighed i Pengefager, sig ikke til at vække
 Tillid til Indfrielsen af dens Forlter. Man har nemlig ikke
 glemt, at den usle personlige Godtgjørelse, som ved Kloostre-
 nes Inddragelse i det øvrige Italien i sin Tid blev
 tilstaaet Enhver af deres forhenværende Behoere (1 Fr. el. 34
 sk. pr. Dag) aldrig regelmæssigt er bleven udbetalt. Dette nye
 Kongerige har lige siden dets ved Vold og Plyndring grund-
 lagte Oprettelse havt den mærkværdige Skæbne, at, jo mere det
 tilraner sig af Ræstens Gods, desto sortere seer det ud med
 dets Finantsvæsen!

Tydskland. Aftenen d. 10de September aabnedes i Mainz den
 21de Generalforsamling af Tydskslands katolske For-
 ninger i den i denue Anledning festlig decorerede store Casino-
 sal i Hotellet „Frankfurter Hof“, hvor Deeltagere fra alle Egne
 af Tydskland talrigt havde indfundet sig. Domcapitular Mou-
 sang bød, som Præsident for den forberedende Comité, den store
 Forsamling velkommen i en Tale, hvori han, under Henvisning
 til den nærværende Tids kirkefjendtlige Retning og Bestræbelser,
 fremhævede Nødvendigheden af et fast Sammenhold mellem alle
 Katholiker, og udtalte den Forvisning, at, med Undtagelse af en
 ringe Minoritet i de større Stæders Befolkning, stod hele det
 katolske Folk i Forening med Episkopatet og Præstestabet paa
 Kirkens Side, og dannede en fast Muur til dens Beskyttelse.
 Med Hensyn til den Synndstod af Forhaanelser og Bagvaskelser,
 som udgik fra den flette Presse, samt de Trudsel, som fra høiere
 Steder søgte at udøve et Tryk paa den almindelige Stenning,
 henvisste Taleren til den Kraft, hvormed den katolske Samvittig-
 hed altid har værget sig mod alle Verdensmagtens Overtagelse, og
 udtalte sin Tillid til, at denne Kraft ogsaa i vor Tid vilde vise

hvad den formaaer. Efter nogle kortere Udtalelser af flere af de fremmede Gæster, der bragte Forsamlingen Hilsener fra deres Hjem og berørte dets færlige Forhold, skiltes Forsamlingen fra hverandre, for næste Formiddag at begynde de egenlige Forhandlinger.

D. 11te om Morgenen Kl. 9 begav Forsamlingen sig i et festligt Optog til Domkirken, hvis store Rum vare tæt opfyldte af Mennesker. Biskoppen af Mainz celebrerede Høimessen, som bivaanedes af Biebiskop Baudri fra Cöln. Efter saamme begave Deeltagerne sig til det første sluttede Møde i den forømtalte Forsamlingsaal, hvor man strax skred til Balgene af de forskjellige Bureauer. Som Præsident fungerede Byraad Kunstmalers Baudri af Cöln. I den Forhandlingernes Aabning forelæste Domcapitular Haffner en Skrivelse fra Comiteen til den h. Fader, saavel som dennes Svar, der udtalte hans Glæde over det Sindelag, der bejalede Forsamlingen, og hans Fortrosthing til den heldbringende Virkning af dens Bestræbelser.

Det første offentlige Møde aabnedes Kl. 7 om Aftenen af Præsidenten, Hr. Baudri, med et Overblik over Kirkens og den h. Faders nærværende Stilling, hvori han imødegik nogle af de for Tiden meest gangbare Bagvaskelser mod de „Ultramontane“. Paa hans Opfordring udtalte derefter Biskop Ketteler sig om Tingenes hele nærværende Stilling. „Tidens Mælvor,“ sagde han, „opfordrer indtrængende til, at Katholiker samles med hverandre og enes om, hvad de have at gjøre. Mange havde maastee ventet, at der snart vilde oprinde fredelige Tider for Kirken og det katholske Folk, men man burde ikke undres over den nærværende Kamp; thi Sandhed og Retfærdighed hævdes kun under vedvarende Kamp, og denne sidste er navnlig noget Charakteristisk for vor Tid. Man maa kjende sin Tid tilbørlig og gjøre sig fortrolig med de virkelige Forhold. Først da kunne saadanne Forhandlinger som de nærværende faae Betydning for det praktiske Liv. Som et saadant praktisk Spørgsmaal betegnede den h. lærv. Taler Liberalismens Forhold til Kirken. Liberalismen havde i en tidligere Tid ikke noget færdigt System, og den har først efterhaanden udviklet sig i Kampen mod Absolutismen. Den nærværende Liberalisme derimod optræder med et afsluttet System, som gjør Fordring paa at være sandt, fordi alle dens Ordførere ere enige om at paaastaae det; thi Enhver, som vover at nægte det, er jo en Fjende af al Cultur, ja af sund Menneskeforstand, en Dødsur og Ultramontan. Igeoverfor dette System gjælder

ingen Ret, intet fyrsteligt Løfte eller Overenskomst. Kun den pure Ufornuft kan modsatte sig dens Absolutisme. Kirkens Ufeilbarhed er meningsløs, men Liberalismens Ufeilbarhed er en Troesartikel, som intet fornuftigt Menneske bør vægre sig ved at anerkjende. Den tidligere Liberalisme forlangte Frihed for Alle; den nuværende kræver Tvang for Alle, der ikke dele dens Meninger. Den tidligere Liberalisme havde efter fransk Tilfuit kun et ufuldkomment Frihedsbegreb: den forstod derved i Hovedsagen blot en vis Sum af politiske Rettigheder, men den var dog arlig nok til at unde sine Modstandere det samme Maaal af Frihed. Men den moderne Liberalisme anerkjender kun sit eget Systems ganste udelukkende Berettigelse; thi den har gjort adskillige piinlige Erfaringer. Kirken vidste nemlig at benytte sig af Friheden; det christelige Liv udfoldede sig stedse rigere; derfor maatte Politiet kaldes til Hjælp mod det christne Folk, og man gjorde her den Sætning gjældende: idem non est idem*). Hvad de gamle Regeringer ikke turde gjøre, det er et i sig selv berettiget System fuldkommen befoiet til. Det har en ubestridelig Ret til, ved Undtagelseslove og forebyggende Foranstaltninger at gjøre sine Modstandere uftadelige. En anden Forskjæl mellem den tidligere og den nuværende Liberalisme bestaaer deri, at den første vidste at hævde sin Uafhængighed af Pengemagten, medens den sidste paa det nøieste har allieret sig med den, og nu alt længe har floreret ved at fremme dens Interesser; thi der kan i det mindste ikke opvises noget Exempel paa, at den moderne Liberalisme har bekæmpet Capitalens absolute Herredømme. Dens Tendentser lade sig kort sammenfatte i de korte Sætninger: en Stat uden Gud — Staten selv Gud — Kamp mod den sande Gud ved Statens Hjælp. I dette System har selvfølgelig Kirken ingen Plads. Er Staten, som Hegel**) siger, den virkelige stedse nærværende Gud, da er Kirken jo kun en Statsanstalt. Men denne Liberalismes Søn og Arving er Socialismen, hvilken er fuldt berettiget, saafremt Liberalismen er det. Thi, er den liberale Stat den altid nærværende Gud, saa kan der ikke længere være

*) D. e. „det Samme er ikke det Samme“, hvilket med andre Ord vil sige: Det er en heel anden Sag med Friheden, naar Talen er om Kirken. Den er en Undtagelse fra de ellers gjældende Regler!

**) En for ikke længe siden død tydsk Philosoph, hvis Skrifter have bidraget meget til Udvikling af den her omtalte Theori.

Tale om den christelige Religions Gud, og Socialismen forkaster derfor med Rette Troen paa en levende Gud. Liberalismen forlanger Civilægteskab, Socialismen gaar consequent et Skridt videre, og hævder den velende Tilbøieligheds Ret. Liberalismen siger: Statsloven er den absolute Magt, ligeoverfor hvilken der ikke eksisterer nogen anden Ret, men Eiendommen er uantastelig, naturligviis med Undtagelse af Kirkens Eiendom. Socialismen siger derimod consequent: Er Staten den eneste Kilde til al Ret, da maa der foretages en Revision af de private Eiendomsforhold og Arveretten, thi det er en grov Uretfærdighed, at nogle faa besidde Alt, og den store Masse Intet; thi den eneste Kilde til Eiendom er Arbeidet. Og naar Liberalismen nægter Evigheden, og gjør den materielle Nydelse til Tilvarelsens eneste Formaal, faa tilføjer Socialismen: men i saa Fald er det Uret, at 90 Procent af Menneskene skulle slide og slæbe, forat 10 Pct. Besiddende i Magt kunne nyde alle Livets Glæder, thi Gevinsten bør staae i Forhold til Arbeidet. Liberalismen har proclameret alle Menneskers Lighed og nedbrudt al Standsforskjæl, men ret sat den langt mere trykkende Formuesforskjæl i Høj-sædet, men Socialismen erklærer Standsligheden for intetbetydende, saalange Eiendommen i et Mindretals Hænder hindrer en langt nødvendiggere Lighed. Saaledes maa man fra Liberalismens Standpunkt indrømme alle Socialismens Consequenter; men begge have heldigviis Uret, og derfor tilhører Fremtiden hverken den ene eller den anden af disse to Magter. Ene Christendommen gjør alle Mennesker lige, lige i Besiddelsen af de højeste Goder, i Sammenligning med hvilke de jordiske intet veie. Men Christendommen maa nu kæmpe mod det moderne Hedenskab, ligesom de gamle Christne mod Oldtidens Hedenskab." (Sluttes).

— Under Forsæde af Erkebiskoppen af Töln samledes de preussiske Biskopper d. 6te September til en Conferents i Fulda, i hvilken ogsaa Biskoppen af Mainz deeltog. Anledningen til disse Forhandlinger var den noksom bekjendte og omtalte Cabinetsordre af 8de Juli, der ophævede det særlige katholske Departement i Cultusministeriet, saavel som Regeringens Optræden i Anledning af Excommunicationsdecreterne mod de Universitetslærere og Geistlige, der forfattede Oppositionen mod Vaticanconciliet. Det følger af sig selv, at Intet er offentliggjort om de Beslutninger, som paa denne Forsamling ere fattede.

Kjøbenhavn. I Dagene den 21—25 Septbr. have de saakaldte „Gammekatholiker“ (d. e. de tydske Katholiker, som paa Grund af Ufeilbarhedsdogmet vagre sig ved at underkaste sig Vaticanerconciliets Beslutninger) under Forsæde af Stiftsprovst Döllinger afholdt en Conferents i München for at blive enige om deres fremtidige Holdning og Bestræbelser, for praktisk at gjenneføre deres Berettigelse til udelukkende at gjælde for Medlemmer af den ægte og gamle katolske Kirke. Saaavel hvad dette Punkt angaaer, som i Henseende til de øvrige i det af alle herværende politiske Blade bekjendgjorte Program for disse Forhandlinger indeholdte Sætninger, have selv flere offentlige Udtalelser af Forf., der betragte denne Sag som indifferente Sagttagere*), varflet ilde for Udfaldet af denne Demonstration mod Kirken, og vi skulle i et følgende Nr. nærmere paavise de Selvmodsigelser og Urimeligheder, der ligge til Grund for hele denne Bevægelse.

*) Man see f. Ex. en mærkelig Artikel i Berl. Tid. for 25de Septbr.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 8de October. 19de Sondag efter Pintsfe. Sct. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 9. M. Dionysius og hans Lidelsessæller, Martyrer. 10. Cl. Frants af Borgias, Bskj. 11. O. Ludvig Bertrand, Bskj. 12. Co. Birgitta af Sverig, Ordensst. 13. f. Edvard, Bskj. 14. L. Callistus, Pave og Martyr.

Søndagen den 15de October. 20de Sondag efter Pintsfe. St. Augars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt til Marias h. og ubesmitte Hjerter for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 16. M. Theresia, Jomfru og Ordensst. 17. Cl. Hedvig, Enke. 18. O. Lucas, Evangelist. 19. Co. Petrus af Alcantara, Bskj. 20. f. Johannes af Kenti, Bskj. 21. L. Ursula og Troessæller, Jomfr. og Mart.

Søgnedagsgudsstjeneste som sædvanligt.

„Katholsk Kirketidende“, udgaaer hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionær, Sr. Grosserer C. B. Kohrer, Tordenskjoldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Kongeriger; i de danske Stater paa de Egl. Postkontorere. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sf.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 22.

Søndagen den 22de October.

1871.

Indhold: Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Den saakaldte Congress af „Gammekatholiker“ i München. — Biskop Stroßmayer og Danff Kirketidende.

Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortsat fra Nr. 21).

Ligesom den bedre Fremtid, Verden længtes efter, kom paa en ganske anden Maade, og fornede Jordens Skikkelse ved ganske andre Midler end dem, den menneskelige Forstand havde udtømt sin Kløgt og Opfindsomhed med at optænke: saaledes vil det ogsaa gaae med den Omdannelse af de menneskelige Samfundsforhold, som alle bedre Mennesker i vor Tid med Længsel imødesee. Man kan nemlig i en vis Forstand sige, at Alt hvad der fra Tid til Tid tildrager sig i Verden er en Gjentakelse af Noget, som tidligere er skeet, om end under andre Forudsætninger og ydre Betingelser; og dette gjælder især om de store Vendepunkter i Menneskeslægtens Levnetsløb, de Overgangstilstande i den historiske Udviklingsgang, der kunne betegnes som Fødselsveerne for en gennemgribende Omdannelse af de sociale Forhold. Christendommen har eengang frelst det menneskelige Samfund fra Undergang. Men Verden bliver sig altid selv liig; og, ligesom Oldtidens Tænkere og Statsmænd forgjæves famlede omkring blandt de Hjælpemidler og Foranstaltninger, som politisk Kløgt og andre reent verdslige og time=

lige Hensyn henviste dem til, saaledes have disse Forsøg paa at reformere og lykkeligjøre det menneskelige Samfund med Tilfidsættelse af alle Hensyn til Gud og Evigheden stedse gjentaget sig; og Verden har siden oplevet tre store Katastrofer*), der vel kunne synes at have en anden Anledning og et andet Formaal, men som dog i Virkeligheden tilsigtede en radical-uchristelig Omdannelse af Samfundstilstanden ogsaa i den Retning, som vi her nærmest have for Øie.

Middealderens forud for hine den nyere Tids Omvæltninger gaaende religiøse og sociale Udvikling var et eienommeligt og omfattende Product af Christendommens skabende og alle Dele af den menneskelige Tilværelse gennemtrængende og ordnende Magt. Thi de næsten fem Aarhundreder af den christelige Verdensperiode, som tilhøre Oldtiden, have en blandedt Charakter, der var en nødvendig Følge af den langvarige Kamp, hvorunder den christelige Livsbetragtning maatte gjøre sin Ret til at fortrænge og omdanne de hedenske Samfundsforhold gjældende. Der laae et, i en ganske anden og modsat Retning igjennem en Række af Aarhundreder udviklet Kulturliv foran Christendommen, og den optraadte — trods al den Fanatisme, hvormed Hedenskabets, i Forudhuelen af sin forestaaende Undergang, ved alle Forfølgelsens og Undertrykkelsens Magtmidler søgte at forebygge dens Indflydelse og Udbredelse — ikke som et revolutionært Angreb paa den hidtil bestaaende Samfundsorden, men, overensstemmende med Evangeliets hele Aand og dets bekjendte Billede, som en Suurdeig, der virker ubemærket og i det skjulte, men er bestemt til at oplive Alt med sin indre Kraft. Den begyndte med at omdanne Privatlivet eller de enkelte Menneskers Tænkemaade og Leveviis, hos hvem den fandt Indgang, og først, efterat den under langvarig Mistjendelse og Modstand havde udbredt og befæstet sit Herredømme i alle velvindende Menneskers Hjerter, begyndte dens Indvirkning

*) Vi mene hermed de med Aarene 1517, 1789 og 1848 betegnede Verdensepocher.

paa det offentlige Liv efterhaanden at gjøre sin Magt gjældende. Grunden til den skarpe Conflict med Hedenstabet, der, uagtet den Sky for at antaste den bestaaende Samsundsorden, som Christendommen med Henviisning til det guddommelige Ord (Rom. 13. 1—8. 1 Pet. 2, 13—18) indpræntede sine Bekjendere, ikke kunde udeblive, var den med dens overnaturlige Oprindelse og Bestemmelse givne Fordring paa Almeengyldighed og Universalitet. Denne Fordring var den store og afgjorte Modfættning til den gamle Hedningeverdens hele tidligere aandelige Udviklingsgang. Den fra Naturlivet uadskillelige nationale Afsondring, de med samme givne forstjælligt udprægede Folkereigioner, og den af disse Religioners Forsald følgende almindelige Ugudelighed og fædelige Fordærvelse vare fjendtlige Magter, hvis Kraft maatte brydes og overvindes, men som i den uvilkaarlige Fornemmelse af deres aandelige Afmagt opbøde alle den materielle Magts Modstandsmidler for at havde deres nedarvede og tilvante Gyldighed og Herredømme. Men den blinde Fanatisme, hvormed det udelevede og forfaldne Hedenstap værnede om sin fortabte Tilværelse, stadfæstede paa en glimrende Maade det Hovedpunkt i den christelige Religion, hvori den grunder sin Være om Nødvendigheden af en gennemgribende indre Fornæelse og en total udvortes Omdannelse af det menneskelige Samsundsliv, nemlig Væren om den almindelige Syndighed eller om Menneskets tidlige Affald fra Gud og dets oprindelige Bestemmelse, og om det Middel, hvorved hiin omfattende Fornæelse af Verdens Tilstand skulde tilveiebringes.

Dette Middel benævnedes det nye Tungemaal, som Christendommen har dannet sig i alle de Sprog der forkynde dens Idrætter, med det Ord: Forløsning. Men dette Ord betegner paa den meest træffende Maade netop det, som Verden fremfor Alt følte Trang til, hvis Savn med Sandhed kunde siges at indbefatte hele Indbegrebet af den Forbandelse, som Affaldet fra Gud har bragt over Menneskeslægten. Thi Verden har altid haft Grund til at sukke efter Befrielse fra mange Onder, men dens Ulykke har altid bestaaet i falske Fore-

stillinger om, hvori dens Frigjørelse væsentlig bestaaer, og om de Midler, ved hvilke den skal vindes. Spørge vi nemlig, med Henviisning til de i det Foregaaende fremstillede Hovedtræk af den hedske Oldtids sociale Udvaerter, hvad det egentlig var, hvorom den lange Række af indre politiske Kampe dreiede sig, som havde en afgjort og dominerende Indvirkning paa alle andre Dele af Samfundslivet: da bliver Svaret i Korthed det, at hele Oldtidslivet bevægede sig i en vedvarende Frihedskamp. Politisk Frihed og den derfra uadskillelige borgerlige Lighed, en jordisk Lykkelighedsstilstand, der meentes at fremgaae af høihjertede og indsigtsfulde Kongiveres Visdom og Mennefskundskab, var for Oldtidens Folk Betingelsen for Opnaaelsen af alle andre Goder; og Kampene for at opnaae den nye Frihed vare derfor Sjælen i de græske Republikers Tragten efter at realisere saadanne Skikkelser af det offentlige Liv, som i disse smaa Fristater i korte og forbigaaende Tidsrum aabenbarede slugtige Glimt af de Idealer, som stedsse have foresværet den mennefskelige Aand, der jo altid har levet i Mindet om en tabt Lykkelighed, som under Kamp og Austrængelse skulde tilbagevindes. Men Hedenskabets Sammenblanding af de guddommelige Kræfter med Naturlivets Forherligelse, og dets heraf følgende Miskjendelse af Guds aandelige Væsen forvanskede alle Forestillinger om Guds Forhold til Verden; thi Begrebet om Guds Hellighed og Frihed gik tilgrunde i en Nødvendighed, der behersker Alt i hele Tilværelsen. Denne Verdensbetragtning ophævede alle sædelige Bevæggrunde for Mennefskets Handlemaade; og, ligesom den forklarer den Kjendsgjerning, at Alt, hvad Efterverdenen ikke kan nægte sin Beundring i den hedske Oldtids glimrende borgerlige Dyrer, kun bar forgængelige Frugter, fordi det Store og Udmærkede, som nu og da kom tilsynne, snart igjen henveiredes af Fortrængelighedens alt høiere Opsving lammende Magt: saaledes var hlin Mangel paa et sædeligt Grundlag ogsaa Aarsagen til, at Frihedens Tilbagegang og moralsk Forsald vare uheldbredelige i Oldtidens offentlige Liv, saasnart det først begyndte at tage Overhaand. Denne stedsse tiltagende hjælpeløse Hensynken i

indre Ufrihed er nemlig den Syndens Lov, der behersker det for al Berøring af overnaturlige Kræfter blottede Naturliv. Naar Christendommen i Modsatning hertil er istand til at reise et Folk og en heel samtidigt levende Slægt af en forfalden og fordærvet Tilstand, og skabe et nyt Liv, hvor aandelig Død og Lunkenhed for al høiere Stræben og det almindelige Vel har taget Overhaand, da har dette sin Grund i den sædelig vækkende Kraft, som Troen paa den personlige Udødelighed og det deri grundede Haab ogsaa for Livet i denne Verden indeholder. Men Hedenskabet levede blot for denne Verden, og Oldtidens Naturreligioner dreiede sig alle om kun Folkets og det offentlige Livs timelige Forherligelse.

Den indre sædelige Frigjørelse, som Christendommen gjør til Udgangspunktet for al Stræben efter Lyksalighed og sandt Velvære ogsaa i denne Verden, blev altsaa, netop ved sin Modsatning til den hedenske Livsbetragtning, den Magt, der forvandlede det menneskelige Samsunds hele indre og ydre Tilstand. For Hedenskabet havde Statslivet været det Midtpunkt, hvorom Alt dreiede sig, den politiske Frihed og alle Borgers Rettigheder for Lovene det Grundlag, hvorpaa det byggede alt Haab om timelig Lykke, og de kjendte jo ikke, og tragtede derfor ikke efter et høiere Borgerskab og Samsundsliv, end det, som har sit Formaal i de endelige Forholds og de reent naturlige Kræfters Udvikling, ingen høiere Nydelse end den, som en forfinet Sandfælgheid søger i Sælsfættelse med aandelige Ansiggender. Derfor endte den hedenske Oldtids lange Udviklingsperiode med et fuldstændigt og omfattende Brængebillede af det, som en fra den sande Gudserkjendelse løsræven verdslig Wiisdom havde opstillet som det høieste Formaal for al menneskelig Digt og Tragten. Den politiske Frihed gik under langvarige indre Kampe og revolutionære Krampetrækninger tilgrunde i alle Oldtidens Fristater, og indre Partikampe havde allerede længe sønderrævet dens herligste og meest begavede Folk, Grækerne, da den romerske Erobringsyngde berøvede dem og dens Tids øvrige Folkesjæle deres politiske Selvstændighed. Kampen for at virke-

liggjøre det Ideal af borgerlig Frihed, der betragtedes som Kilden til alt andet Velvære, endte med et tøilesløst Anarchi, og den lovpriste Lighed for Lovene forvandlede sig ikke blot i alle de af Rom undertvungne Fristater, men over hele det romerske Verdensrige til en almindelig Lighed i Trældom!

Vi behøve, for at give et fuldkomment og omfattende Billede af den Maade, hvorpaa Christendommen omdannede den gamle Verdens sociale Tilstande, kun at henvise til et Par enkelte Phænomener, som klart og skarpt betegne Modsætningen mellem dens Maade at reformere Samfundet paa, og de anti-christelige og revolutionære Forsøg paa Samfundsreformer, som i den nyere Tid have sat Videnskaberne i Bevægelse.

Den hjerteløse Kulde, hvormed Oldtiden i det Afguderi, den drev med Alt hvad der knyttede sig til Statsvæsenet og det offentlige Vel, tilsidefattede alle Hensyn til, hvad Kjærligheden til Næsten og Hensyn til de nærmest liggende naturlige Forhold kræver af Christne, banknustes ligesom af sig selv af den Broderlighedsaand, der er uadskillelig fra den christelige Kjærlighed, medens paa den anden Side den personlige Opoffrelse for det almindelige Bedste fik en Verden ukjendt Skikkelse i Martyriet. Alle Menneskers Lighed for Gud, Erkjendelsen af, at der ikke gives nogen anden afgjørende eller væsentlig Forskjæl imellem Menneskene, end den der bestemmer deres Vard for Evigheden, denne Hovedgrundsatning for den christelige Betragtning af Samfundslivet, indeholdt endvidere en afgjort Fordømmelse over den følesløse Ringeaagt for Menneskets medfæbte Værdighed, der laae til Grund for Forskjællen mellem frie Mænd og Slaver. Denne oprørende Forskjæl maatte, efterhaanden som Christendommens Grundsatninger gennemtrængte de enkelte Mennesker og reformerede Privatlivet, falde bort, om ogsaa det udvortes Forhold mellem Herrer og Tjenere vedblev; og, altsom Christendommen udbredte sig i videre Kredse, gjorde den naturligtvis sin Indflydelse i denne, som i alle andre Retninger, gjældende i det offentlige Liv. Vi see Kirkens Forstandere ligesom det fjerde Aarhundrede, da

Christendommen blev anerkjendt af Statsmagten som offentlig Cultus, og viste sig at være udbredt i alle Dele af det romerske Verdensrige, benytte enhver Veilighed til at indskrænke og op-
 have Slaveriet. De udbredte sig i deres Prædikener over den skændige Oprindelse til denne Vederstyggelighed, og viste dens Uforenelighed med christelige Begreber om Frihed og Menneskerettigheder, medens en Række af Statslove understøttede Kirkens Formaninger og søgte at lette frivillige Overenskomster om Ophævelsen af dette fornødrende Forhold. Christendommen har nemlig stedse, i Modsatning til alle baade tidligere og senere Tidens revolutionære Forsøg paa at reformere Samfundet, agtet Eiendomsrettens Hellighed, og den betjente sig derfor heller ikke her, hvor det dog gjaldt om at udrødde et saa gammelt og dybt rodfæstet Onde, af andre Midler, end den frivillige Erkjendelse af dens Ret til at forkaste dette uretfærdige Misforhold imellem Bøssener, der alle bare Guds Billede og have samme evige Bestemmelse. Det Fælledskab i Eiendom, der, saalænge den christne Menighed var indskrænket til en snever og paa enkelte Steder noie forbunden Kreds, forenede Rige og Fattige som hverandres Nagemænd, var saaledes ikke mindre en Frugt af den christelige Broderkærligheds frivillige Selvopoffrelse; men det fulgte af sig selv, at denne Tilstand snart maatte ophøre, før siden at tjene alle følgende Tider til en uforglemmelig Paamindelse om Broderkærlighedens og Vældædighedens Forbringere. Saaledes, nemlig indvortes fra, igjennem en gennemgribende Fornyelse af Sindelaget og Tankemaaden, har Christendommen omflabt den gamle Hedningeverden. Forskjællen imellem dens Reformere og dem, som menneskelig Kløgt før og siden have udtænkt, er altsaa den, at disse sidste begynde udenfra og nedenfra, medens Christendommen i Alt gaar den modsatte Wei.

(Fortfættes).

Den saakaldte Congress af „Gammekatholiker“ i München.

Vi see os nu istand til at meddele en Beretning om Udfaldet af de med denne Sammenkomst tilsigtede Bestræbelser. Det nærmestliggende Hovedformaal var naturligviis at tilveiebringe Enighed mellem de Tilstedeværende om, i alle Retninger at holde fast ved den katholske Kirkes Være og hele Organisation, saaledes som Alt var førend det vaticanske Concilium. En saadan Enighed skulde efter de Mænds Mening, som have stillet sig i Spidsen for denne Bevægelse, godtgjøre deres og deres Meningsfællers Ret til at kalde sig „Gammekatholiker“. Naar dette var opnaact, haabede man, at Regeringerne, som jo have viist sig at være temmelig enige om at betragte Conciliets Decreter som faretruende for Statsmagten, vilde antage sig en Sag, som man jo havde al Grund til at mene, at det maatte ligge i deres Interesse at fremme. Man har imidlertid i begge Henseender forregnet sig. Det er nemlig med Hensyn til Enigheden gaaet, som man efter Bestaffenheden af det Bifald, der i sin Tid allevegnefra tiljubledes Döllingers Protest mod Conciliet, kunde vente. Mand, der kjendte ham og hele hans Fortid, udtalte dengang deres bestemte Overbeviisning om, at han aldrig i den Grad vilde blive sig selv og sit tidligere videnskabelige Standpunkt utro, at han vilde opponere med nogen Deel af den katholske Kerkelære, eller mod Primatets og Episkopatets guddommelige Bestikkelse, med andre Ord, at han skulde være paa Veien til at blive Protestant eller idetmindste Schismatiker. Men, da det aabenbart var denne Farventning, der laae til Grund for det hele Røre, som denne berømte Theologs Protest havde fremkaldt, kunde man i Henshold hertil være fuldkommen sikker paa, at Döllinger vilde, som man sagde, gjøre et langt Ansigt, naar han engang skulde til at afmønstre denne brogede Mæsse af Tilhængere, og høre dem gjøre Rede for deres Standpunkt. Hvad man i denne Retning forlangst har forudsæet, og, hvad man kun maa undre sig over, at D. ikke selv forlangst har forudsæet, er fuldstændigt gaaet i Opfyldelse. Meningsforskjellen viste sig, saavel hvad Troespørgsmaalene angik, som i alle andre Henseender, at være saa stor, at det allerede under den forberedende Forhandling kom til et afgjort Brud mellem Döllinger og de øvrige Førere for

det besynderlige Slæg, som her havde indfundet sig. Disse vilde nemlig strax bryde med den katholske Kirke, og stride til Danuelsen af „gammekatholske Menigheder“, og aabnede dermed den gamle Kirkehistorikers Dine for den Kjendsgjerning, at han her ikke befandt sig i en Forsamling af gamle protesterende Katholiker, men snarere stod midt iblandt en indbyrdes splidagtig Samling af Nyprotestanter, der vilde benytte hans Optraeden til netop at bekæmpe og ødelægge den gamle Katholicisme. Hiin forberedende Forhandling gav derfor det gladelige Resultat, at Döllinger skilte sig fra de andre Ledere, og slet ikke bivaandede de offentlige Møder d. 23de og 24de Septbr. Det følger af sig selv, at de Regeringer, som tidligere synes at have knyttet store Forhaabninger til denne Agitation (navnlig den preussiske og baieriske), efter at have oplevet en saa ubehagelig Skuffelse, nu vilde trække sig ganske tilbage, og fralægge sig enhver Anklage for, ved deres iøvrigt noksom bekjendte Rænkespil hemmeligt at have opmuntret og fremmet dens Udbredelse.

Førend vi meddele den i s. Nr. lovede Kritik af den her omtalte Bevagelses Standpunkt, skulle vi her efter „Frankfurter Ztg.“ anføre „de næsten ordret nøiagtigt“ opfattede Udtalelser, hvormed Döllinger imødegik to radicale tyske Profesors An- dragender i Retning af Grundlæggelsen af de foromtalte gammekatholske eller nyprotestantiske Menigheder:

„Mine Herrer! Jeg frygter meget for, at De styrer hen imod et Maal, som vil føre den Sag, vi arbejde for at fremme, ind paa et falsk Spor, der truer den med Undergang. Naar De ville handle som Mænd, da maa De ikke i Estersætningen ophæve hvad De har udtalt i Forsætningen. De maa ikke paa det ene Blad paaataa hvad De paa det andet forkaster. Igaar vedtog De et Program, i hvilket De erklærer, at De gjøre Fordring paa alle Rettigheder, der tilkomme Dem som katholske Christne, og at De ikke ville skille Dem fra den katholske Kirke. Men naar De idag ville sætte Altar mod Altar, Præst mod Præst, Menighed mod Menighed: hvad bliver der da af Deres Paastand om frendeles at ville tilhøre den katholske Kirke? Enhver som gjør Fordring paa Rettigheder har ogsaa Pligter at iagttage. De kan ikke tillægge Dem Rettigheder, der indbyrdes ere aldeles uforligelige, De kan ikke gjøre Deres Ret til at være Medlemmer af denne Kirke gjældende, med Andeel i alle dens Goder, og i Modfætning hertil tilkjende Dem Ret til at grunde egne Menigheder

og Sogne! Det forekommer mig, at De befinder Dem i den store Wildfarelse, at Paven og Biskopperne, fordi de have feilet, have forspildt deres Ret til at gjælde for retmæssige, og at man derfor er berettiget til at sride til Dannelsen af et nyt Hierarchi. (Enkelte Stemmer raabte her: Ja naturligviis! Ja vel!). Dette er ingenlunde Tilfældet. Episkopatet, som vi (i Programmet) have erklæret, at vi ville holde fast ved, er og bliver det retmæssige Episkopat, og den hidtilværende katolske Kirke er og bliver, trods Vaticanerconciliets Decreter, den retmæssige store katolske Kirke. Vel befinde vi os i denne Kirke i en Slags Nødvargetilstand, ligesom Paul af Samosata paa de arianske Stridigheders Tid; men dette vort Nødvarge er vel begrundet, og vi vide kun ikke, om det vil blive af kortere eller længere Varighed. Vi bør derfor ikke gaae et eneste Skridt ud over det, ellers slaae vi ind paa en Vej, hvis Ende ikke er til at forudsee! Jeg besværges Dem desaaarsag, ikke uden grundig Prøvelse og alvorlig Overveielse at fatte en saa skæbnesvanger Beslutning; thi vi befinde os paa et afgjørende Vendepunkt, hvor enhver Overveielse kan bringe usigelig Ulykke. Vistnok vilde det være onskeligt at kunne tilveiebringe en midlertidig taalelig Tilstand (modus vivendi), men vi ere paa ingen Maade i den Stilling, at vi kunne tænke paa, om dette Punkt at fatte en saa yderlig Beslutning, som den, De have anseet for nødvendig. Jeg beder Dem fremfor Alt: Seer til, at De ikke for al Verdens Dine giver Dem Udseende af at være Mand, der modsige sig selv, der ville vedblive at være Katholiker, samtidig med at De fatte Beslutning om at danne en Sect!"

Disse Ord gjorde et dybt Indtryk paa den tilstedeværende Elite af denne Forsamling; deres Virkning kunde lignes ved den, som et koldt Styrtebad frembringer, men den var ligesom hiin ikke af lang Varighed. Man søgte at overbevise Döllinger om, at den omhandlede Beslutning slet ikke var saa betænkelig, som han meente. Een kaldte hans Anskuelse uden videre for falsk; en Anden raabte: „Vi behøve en Handling, ellers ere vi forlorne!“ Paa disse Ord fulgte et stormende Bifald: hele Forsamlingen viste sig at være stemt for „Handlingen“, og man brød sig ikke om Döllinger, der dog endnu henvendte følgende Tiltale til Forsamlingen:

„Hvad den politiske Side af det foreliggende Spørgsmaal angaaer, saa kan jeg vel ikke som Sagkyndig følge Dem paa dette Gebet, thi mit Fag er den historiske Videnskab; men jeg

kan meddele Dem en udmærket for vor Sag gunstlig stemt Statsmands Mening og Raad. Han sagde mig, at „Gammekatholikerne“ ikke kunde gjøre noget Bedre, end at blive i Kirken. Og nu forelægger jeg dem iblandt Dem, m. H., som ere Jurister, det Spørgsmaal: hvorledes De egenlig tænker Dem det Forhold, hvori Staten vil sætte sig til de nye Menigheder, som De ville stifte. Troer De virkelig, at Staten vil anerkjende Deres Menigheder, der hverken have Pave eller Biskopper eller Præster, for at være den katholske Kirke, og nægte den hidtilværende katholske Kirke, som dog altid vil vedblive at være hvad den stedse har været, sin fremtidige Anerkjendelse? (Her raabte enkelte Stemmer: Ja vel, det maa den!). Eller kan De tiltroe Staten, at den skulde ville anerkjende to katholske Kirker ved Siden af hverandre? Hverken det Eine eller det Andet vil blive Tilfældet! Vil De grunde nye Menigheder og Sogne, saa kan jeg med Sikkerhed forudsjige Dem, at Staten simpelthen vil behandle Dem som det, De da virkelig ville blive, nemlig som Secter. Vi maae blive i Kirken, saafremt vi ville naae vort Diemed — at hidføre Reformer. Den gamle Grundsetning: *reformatio fiat intra ecclesiam* (Enhver Reformation maa stee indenfor Kirken) har fremdeles sin Gyldighed; og, vil De danne Secter, da har De ikke mere nogen Indflydelse paa Kirken. Lad Dem i dette Punkt belære af Protestantismen! Aarsagen til, at Reformationen aldeles har forfeilet sin Hensigt, var ingen anden end den, at den løb ud paa en Adskillelse fra Kirken, og at Protestantismen siden er gaaet sine egne Veie. Bistof gik ogsaa den katholske Kirke sine Veie, og disse Veie vare ikke de bedste, thi Kirken blev ikke reformeret. Vi maae derfor blive i Kirken! Tro mig! Jeg har tilbragt hele mit Liv med Studiet af Kirkehistorien; jeg har gjennemforsket alle kirkelige Stridsspørgsmaal, alle Secter og Kjætterier; jeg kjender deres Oprindelse, deres Udviklingsgang og Ende; jeg kjender alle Kirker, ikke blot den katholske, men ogsaa den protestantiske, baade Englands og Americas. Jeg veed, hvortil en Spaltning af Kirkesamfundet nødvendig maa føre, og i Medfør af denne min Viden advarer jeg Dem indstændig for den Veie, som De staae i Begreb med at ville betræde: jeg advarer Dem paa det indstændigste mod det, som hele den katholske Verden ikke blot vil kalde en Sect, men som i Virkeligheden vil blive en Sect.“

En lydløs Stilhed var under denne Udtalelse og nogle

Dieblikke efter dens Slutning udbredt over Forsamlingen. Da foer Professor Michelis*) (fra Braunsberg i Østpreussen) op, og henviste til Guds Hjælp og til Sandhedens seirende Magt (!). Efter en lidenskabelig Declamation mod „Besuiteryngelen“ i Kirken og de „vanartede Biskopper“ opfordrede han i Religionens Navn Forsamlingen til at skride til Handling. Denne Opfordring lønnedes med Bifaldsklap og Tilraab, og Döllinger led saaledes et afgjort Nederlag. Professor Schulte fra Prag, der førte Præsidiets i denne forberedende Sammenkomst, gjorde nu et uheldigt Forsøg paa at estervise, at der egentlig ikke var nogen væsentlig Forskjæl mellem Döllingers og Forsamlingens Standpunkt, og priste Prof. Michelis som en anden h. Athanasius! Han sluttede med at anbefale den ligesaa findrige, som tamme Udvei -- kun at grunde nye Menigheder der, hvor der viser sig at være Trang dertil, og hvor man finder Personer, der egne sig for Udførelsen af dette Hverv!

Dette blev den Handling, hvortil Prof. M. med saa stor Allarm opfordrede! Man har ophævet det nylig vedtagne Program, trængt Döllinger ud af det gammekatholske Selskab, og i praktisk Henseende ikke opnaaet det Mindste! De paafølgende offentlige Forhandlinger tabte sig nemlig i ørkesløse Declamationer, og det kan forudsiges, at hele denne Bevægelse, efterat være kommen i saadanne Hænder, vil blive uden al Betydning.

(Sluttes).

Biskop Strossmayer og Danst Kirketidende.

Som bekjendt var den slavonske Biskop Strossmayer en af de djerreste Ordførere for den Minoritet, som paa Vaticanconciliet opponerede mod Infallibilitetsdecretet. Hans

*) Denne isvrigt meget talentfulde Mand vakte for et Par Aar siden almindelig Opmærksomhed ved et skarpt Angreb paa det preussiske Frimureri, men har i det sidstforløbne Aar indlagt sig en bedrøvelig Navnkundighed som ombvandrende Agitator mod Vaticanconciliet. Han har nemlig saagodtsom allevegne gjort fuldstændig Fiasco.

Optraden vakte stor Opmærksomhed, ikke saa meget ved Børgten af hans Beviisgrunde, som ved den Veltalenhed og det Talent hvormed han fremførte og støttede dem. Man kunde følgerig ikke fortænke nogen af vor Kirkes fødte Antagonister i, at de glædede sig ved at læse Aviscorrespondenternes overdrevne Lovtaler over den af en glimrende Veltalenhed understøttede Energi, hvormed Biskop S. angreb Udkastet til hiint Decret. Hvad Biskoppen egenlig havde sagt, kunde derimod Ingen vide, da det var en Selvfølge, at Conciliet ikke kunde tilstede al Verdens Bladcorrespondenter Adgang til sine sluttede Møder. Hvad de politiske Blade berettede om Forhandlingerne i disse, tilflød dem saaledes kun paa anden og tredie Haand, var desaarfsag aldeles upaalideligt, og foranledigede derfor ved flere Veiligheder offentlige Berigtigelser og Protester fra nogle af Majoritetens notableste Ordførere, hvis Udtalelser Bladreferenterne fandt et farligt Behag i at forvanste. Først naar Conciliets Forhandlinger engang blive offentliggjorte, og de stenografiske Optegnelser af de holdte Taler foreligge, vil man blive bekjendt med disse i deres sande Skikkelse. Indtil den Tid maa man lade sig noie med at kritisere Conciliets Handlinger.

At disse og fremfor Alt det ovenfor nævnte Decret i sin Tid have været Gjenstand for en ganske eiendommelig Slags Kritik, der her udbredte en som det synes aldeles ubelbredelig Forvirring i det store meget læsende, men lidet tænkende Publicums Forestillinger om dette Spørgsmaals Betydning og Indhold, samt om Grændserne for dets Omfang, er noksom bekjendt. Den fra et katholsk Standpunkt reiste Polemik bearbejdedes af en Mængde fjendtlige Blade i protestantisk Land, og saaledes udstofferedes strax et saa forhadt Brægebillede af den katholske Betragtning af de igjennem Kirken og dens høieste Organ forkyndte guddommelig aabenbarede Troessandheders useilbare Sandhed, at den store Mængde Mennesker, hvem Aviser og Tidsskrivter gjælde for useilbare Anviisninger paa hvad der til enhver given Tid skal tænkes og dømmes om ethvert offentligt Anliggende, snart var paa det Rene med deres Dom om Alt hvad der foregik paa Conciliet. Ordførernes grundige Uvidenhed om Alt hvad der angaaer katholske Anliggender, den store Mængdes fordomsfulde Vetroenhed og begges hovmodige Pigeegndighed for al nærmere Eftertanke over en Sag, som Reformationen efter deres Mening forlængst har fritaget dem for selv at undersøge, have under Drøftelsen af dette Thema feiret glimrende Triumfer

over sund Menneskeforstand og alle Hensyn til literær Anstand og Moralitet!

Det kunde naturligtviis ikke feile, at de specifikk kirkelige Organer hertilands, som alle andre Steder, maatte orientere deres velvillig stemte Publicum i Henseende til dette Spørgsmaal, og at „Danst Kirketidende“ i dets Behandling vilde finde en særlig Opfordring til at bibringe „Papismen“ et formentlig aldeles uforvindeligt Nederlag. Dette Blads skarpsindige og vittige Redacteur gjorde ogsaa, som man vil erindre, sit Bedste for at forvirre sine forud indtagne Læserss Domme; men siden har baade han og de andre Hrr. Redactører været optagne af andre Interessser, indtil „Danst Kirket.“ for et Par Maaneder siden overraskede os med en foregiven Tale af Biskop Stroschmayer, som „først nylig er kommen fuldstændig frem og meddeelt i The Guardian efter et italiensk Blad“. Den tjenstivrige Hr. Redacteur mente i denne Tale at meddele sine Læsere en kostelig Aandsnydelse af første Rang. Han var saa inderlig glad og kjendelig stolt af at være den første, der efter et andre Folk ubekjendt og tilmed engelsk Blad kunde opvarte det herbarende Publicum med en saadan Lækerbidsten, at den Skuffelse han her er bleven et Bytte for, har billigt Krav ikke blot paa hans Venners og Meningsfællers, men selv paa vor og andre muelige Uvenners oprigtigste Deeltagelse; thi det er ikke noget Almindeligt, der i Retning af Feiltagelse her er vederfaaret den fornemste literære Repræsentant for Dvintessentsen af den folkekirkelige Wiisdom. Den paagjældende Tale har nemlig viist sig fra først til sidst at være opdigtet af en af de Kiterater, som i den italienske Sags Interesse forsynede Skandalepressen med alle slags ondskabsfulde Beretninger om hvad der foregik paa Conciliet. At en saadan Tale umulig kunde være holdt af en katolsk Biskop, hørte der ikke megen Forstand og Dømmekraft til at begribe. Den er nemlig et Sammensurium af saa extravagant ultraprotestantiske Forryktheder, at enhver tænkende og dannet Protestant nuomstunder vilde betænke sig to Gange paa at underskrive de i samme fremførte Uttringer; og Beviisførelsen er ikke blot i Henseende til sit Indhold det kompletteste Nonsens, men tilmed indklædt i en Form, som intet fornuftigt Menneske vilde ansee en videnskabelig dannet Mand for at være istand til at betjene sig af. Hertil kommer, at Talen er ledsaget af saa utrolig pøbelagtige Afbrudelser og Udraab, som lægges de øvrige Biskopper i Munden, at man virkelig næsten

turde være berettiget til at antage, at den som kunde tiltroe disse Mænd saadanne Udraab, dermed udelukkede sig selv fra det houette Selskab, og indrangerede sig i Pøbelens Rækker.

Intet af disse Hensyn har imidlertid afholdt den her omtalte nidkjære Apostel for den „hjemløse“, ene i Grundtvig og hans Vennefreds incarnerede hellige almindelige Kirke*), fra, med den Begjerlighed, der karakteriserer alle saadanne Partimeenestfer, som deres Guder i den Grad have forblindet, at de berøve dem al Besindighed og Forstand, at forsluge sig paa de Kameler, hvis Fordøielighed han har antaget for ligesaa godt garanteret ved den engelske Autoritet, han bynster sig med, som de fra samme Kilde i sin Tid øste aldeles uvederhøftige Meddelelser om Conciliets Forhandlinger. Hans selvbehagelige Hoveren over det gjorte Fund foranlediger ham endog til, med det ham eie-dommelige vigtige Overmod at indlede Meddelelsen af dette kostbare Product med, i et Skrabstammen af spotfke Bemærkninger særkelig at fremhæve de nyssomtalte opdigtede, Bistopperne tillagte pøbelagtige Udbrud som høist blamerende for Conciliet.

(Sluttes).

*) Det heder i D. Rt. af 1ste Octbr.: „Han (Forfatteren til et nylig udkommet Skrivt) maa, om han nogenstunde skal komme til at dele vor, og det er den hellige almindelige Kirkes, Tro etc.“ Dette Samme er utallige Gange og under mange forskjællige Bendinger tidligere sagt baade i Partiets nyssævnede Organ og andensteds. Vi ansøre Ytringen kun, fordi det unægtelig er ret interessant at see, hvilken Rolle Phrasemageriet spiller i denne ærede Kreds af Medborgere. Det er nemlig alle andre Mennesker, og ikke mindre gode Dannemænd end dem, vitterligt, at den grundtvigste Vennefreds, nauseet af deres Tale om den h. alm. Kirke, forlængst i sand og aandelig Betydning har constitueret sig som en Sect, og at denne, alt som Tiden gaaer, mere og mere vil udpræge sin Eiendommelighed som saadan, om den end nok saa længe hænger sig fast ved Folketirken, ja endog har Udseende af at spille Mester i denne. Men Phrasen: „den h. alm. Kirke“ kan fremdeles gjøre god Tjeneste i den her antydede Retning, og bibeholdes derfor, uagtet det er saa „soleklart“, at Grundtvig for næsten en heel Mennefsaalder siden har brudt Staven over al kirkelig Objectivitet, at han ikke engang havde behøvet paa Kirkemødet at kalde Ordet „Kirke“ for et hjemløst Ord og forlange det udviist af Sproget!

Marieforeningen.

Møde Søndag d. 29. Octbr. Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 22de October. 21de Søndag efter Pinse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 23. Al. Ferialdag. 24. Cl. Raphael, Erkeengel. 25. G. Ernsanthus og Daria, Martyrer. 26. Co. Thukommelse af Alterets helligste Sakrament. 27. f. Ferialdag. 28. L. Simon og Judas Thaddæus, Apostle.

Søndagen den 29de October. 22de Søndag efter Pinse. St. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 30. Al. Alphons Rodriguez, Bekj. 31. Cl. Wolfgang, Bekj.; befalel Vigilie=Fastedag.

Onsdagen den 1ste November. Alle Helgenes Fest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 5 festlig Vesperandagt, efter hvilken den fjerde Bødspsalme „Miserere“ aflynges. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken.

Torsdagen den 2den November. Alle Sjæles Dag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Sjælemesse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 høitidelig Sjælemesse. — 5. f. Octavdag, Kl. 7½ Aften Broderstabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte. 4. L. Karl Borromæus, Biskop og Bekj.

Søgnedagsgudstjeneste som sædvanligt.

„Katholsk Kirketidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hverceemissionær, Hr. Grosjerer G. B. Køhrer, Tordenfjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Beglader; i de danske Stater paa de gfl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 Sk.

Katholisk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 23. Søndagen den 5te November. 1871.

Indhold: Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Den saakaldte Congress af „Gammekatholiker“ i München. — Biskop Stroßmayer og Danst Kirketidende. — Kirkelige Esterretninger: Rom, Frankrig.

Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortfat fra Nr. 22).

Det var altsaa ved at overføre den christelige Religions Kærdomme og Grundsætninger paa det borgerlige Liv, at Oldtidens Kirke i Sandhed, men uden forfængeligt Ordbram virkeliggjorde den Frigjørelse fra de timelige Forholds fornedrende og trykkende Magt, som Verden saa høilig trængte til. Dens Kærdomme og Indretninger omdannede og adlede Samfundslivet i alle Retninger, og satte en Dæmning for alle de onde Videnskaber, som i Fortiden havde bragt saa mange Ulykker over Folkene, og fornedret det store Flcertal iblandt dem til en retsløs Tilstand, der var uforenelig med Menneskets medfødtte Bæredighed. Naar i Modsætning hertil en langt senere fra Christendommen frafalden Tid i Frihedens og Lighedens Navn har villet vende op og ned paa al bestaaende Orden, da have disse Bestræbelser i deres hele Udvikling og Følger godtgjort deres Slægtskab med den Aand, der gik igjennem den hedenstke Oldtids forfælede og forfængelige Anstrængelser for at forbedre de menneskelige Tilstande; thi den nyere Tids revolutionære

Frihedsbestræbelser have netop, fordi de stedse have stillet sig i et fjendtligt Forhold til Christendommen, altid endt med almindelig Undertrykkelse og Trældom. Christus alene har Evne og Magt til at stjænke Verden den sande Frihed, og hans Evangelium indeholder de Grundtræk, hvorefter Lighed og Broderskab imellem alle Menneſter og alle Folk paa Jorden, faafremt de alle vare enige om at vilde det, kunde blive en Virkelighed, der fjernede alle de Onder og Ulykker, der hjemſøge Verden.

Det varede imidlertid flere Aarhundreder, inden Christendommens Grundſætninger opnaaede den Anerkjendelse og almindelige Guldighed, som var en Betingelse for Samfundets totale Omdannelse. Juſt ſom Kirken nemlig bedſt var i Begreb med at udfolde ſin heldbringende Virksomhed i denne Retning, afbrødes den ved de Uveirſtorme og Forstyrrelſer, ſom den ſtore Folkevandring bragte over den daværende til Christendommen nylig omvendte civiliserede Verden. Nye barbariſke Folk overſvømmede og hærgede med Krig og Udelæggelse de Lande, i hvilke Christendommen for kort ſiden havde beſtaaet en ſvær og langvarig Kamp med alle en falſt Culturs Udſteiſer. Ved Siden af denne Kamp, ſom endnu beſtandig maatte forſættes i det Smaa, om end Seiren var vunden i det Store, fik Kirken nu en ny Opgave at løſe, et nyt Stof at bearbejde. Den ſtod nu Anſigt til Anſigt med Hedenskab i dettes hele Raahed og Vildhed; og, om den end fandt en frugtbarere Mark for ſin Virksomhed i diſſe raae og krigeriſke Folks Modtagelighed for dens Paavirkning, og her ikke havde den ſædelige Forkommenhed at modarbejde, ſom blandt de cultiverede Oldidsfolk: ſaa var der dog ved Siden af meget Andet — ſ. Gr. de raae Naturreligioners Fordomme og indgroede Sædvaner, de barbariſke Tungemaal m. m. — navnlig eet, med diſſe barbariſke Folks hele Fortid og daværende Forhold ſammenhængende Onde, ſom Christendommen maatte ſaa at ſige begynde forfra igjen med at bekæmpe, og ſom det førſt lykkedes den flere hundrede Aar ſenere — og dog ikke fuldkomment — at faae Magt med.

De fra det nordlige og østlige Europa indtrængende krigsgerste Hedningefolk vare nemlig, ligesom Oldtidens cultiverede Hedninger, fra gammel Tid vant til at betragte deres Krigsfanger som Slaver. Og da de, før de enedes om at angribe de romerste Grændselande, stadig havde bekriget hverandre indbyrdes, havde alle disse Folketænder altsaa Slaver, førend de foretogede disses Aatal i de Dele af det romerste Rige, som de bemægtigede sig. Hvor megen Møie Kirken, der aldrig tabte dette Forhold af Synne, har havt med at modvirke og fjerne de mange Uretfærdigheder og umenneskelige Mishandlinger, som i hine raac Tider knyttede sig til denne standige Forbrudelse mod Menneskets medfødte Værdighed, seer man deraf, at en engelsk Synode endnu i Begyndelsen af det 12te Aarhundrede naatte udstede et strengt Forbud mod Menneskehandel. Men naar Kirken i den øvrige Deel af dette og i det følgende Aarhundrede fordømmer denne „Afskillelse imellem Menneskene“ som „et Brud paa den Lighed, som Gud i Begyndelsen har anordnet, og et Indgreb i den Frihed, som Han har stænket alle Mennesker“*), da maa det dog bemærkes, at Slaveriet i de foregaaende Aarhundreder, som havde afløst den tidlige Middelalders nysomtalte forstyrrede og af Hedenskabets gamle Baner endnu stærkt farvede Tilstande, efterhaanden havde antaget en nu Skikkelse i Rivegenskabet, der dannede det underste Grundlag for den paa Rensvasenet hvilende middelalderlige Samsundsbygning. Efter Principerne for denne saa at sige alle daværende Forhold omfattende Ordning af de sociale Tilstande, hvilken en i Omstændighedernes Magt liggende tvungende Nødvendighed ogsaa havde inddraget Kirken i, og som denne altsaa factiff havde anerkjendt baade som forenelig med Christendommens Grundsatninger, og heldbringende for disses Indflydelse paa Statslivet, — efter hine af Kirken anerkjendte

*) Saaledes i en Skrivelse af Aaret 1266 fra Pave Clemens IV. til Kong Bela af Ungarn.

Principer skulde Ligeegenskabets nemlig være noget ganske Andet, end det gamle af Kirken stedse fordømte Trællevæsen, der var et Tilbehør til de omtalte Hedningefolks Leveviis og Vedtægter, og det havde ogsaa oprindelig en langt mildere Skikkelse. Det er saaledes bekjendt nok, at Kirken og Klostrene i det Hele taget behandlede deres Lievegne eller Horige saavel som deres Huustjenere med stor Mildhed: de første som Arvesforpagtere, de sidste som frie Folk, der blot vare forpligtede til bestemte Tjenester. Men det er ikke mindre bekjendt, at de verdslige Herrer i disse raae Tider, hvor Magten tillod sig Alt og anmasjede sig Kettens Adkomster, ofte behandlede deres Undergivne med stor Vilkaarlighed og Haardhed, eller med andre Ord behandlede de smaa Landbrugere, som fra Begyndelsen af frivillig havde overdraget dem deres Jord, for i deres magtige Beskyttelse at finde et Værn mod Overlast af fremmede Voldsmand, som om de i Følge med den overdragne Jordlod vare blevene deres personlige Eiendom.

Man seer heraf, hvor dybt Hedenstabet's gamle Uvaner havde groet sig fast i den Tids overmodige Stormands Tankemaade; og denne Omstændighed forklarer det ovenfor omtalte Phænomen, at de kirkelige Myndigheder endnu flere Aarhundreder efter Christendommens Indførelse i Mellemuropa revse saadanne Misbrug som Forsøg paa at gjenindsøre og vedligeholde en Ulighed imellem Menneskene, som Kirken bestandig har fordømt. Hvormeget imidlertid Kirken hele den følgende Tid igjennem bestræbte sig for ved sit Exempel, eller ved den Mildhed og Skaansel, hvormed den behandlede sine Undergivne, at udbrede en christelig Opfattelse af dette Forhold blandt de saakaldte Herrer og Magtige, saa har dette dog ikke kunnet forebygges, at denne Tilstand i Forening med en god Deel af dens Misbrug er bleven vedligeholdt ikke blot langt ud over Middelalderen, men at den hist og her florerer endnu i vore Tider, og næsten et heelt Aarhundrede efter at den nyere Tids Revolutioner have berøvet Kirken dens verdslige Lehn og øvrige Grundbesiddelser. Det maa nemlig vel mærkes, at der var een

Omstændighed, der i Middelalderen ved Siden af Kirkens Exempel dannede en gavnlig Modvægt mod alle de verdslige Magthaveres Overgreb i enhver Retning, nemlig Kirkens med Ideen om en kristelig Stat givne og hele Middelalderen igjennem anerkjendte Ret til, som den øverste Voldgiftsmand at gribe ind i ethvert offentligt Anliggende, hvori der er Spørgsmaal om Synd. Paven var efter den Tids Tankegang den af Kristus bestiftede Dommer i Fyrsternes og Folkenes Stridigheder, og man tilkjendte enhver Biskop indenfor sit Stifts Omraade Besøielse til at paatale enhver Uretfærdighed. En saadan Høihedsret var i moralsk Betydning uadstillelig fra Pavemagten og Kirkemagten i det Hele, fordi den fremgik af den med Begrebet om Kirkens guddommelige Indstiftelse og dens deraf følgende Eenhed givne Opfattelse af den kristelige Stats og alle verdslige Magthaveres moralske Ansvar ligeoverfor Gud; og i det Tidsrum, da Pavemagten udøvede den største Indflydelse paa Udviklingen af alle offentlige Forhold (1073—1303) tilkjendte hele Christenheden Paven den høieste Dommermyndighed endog i alle politiske Spørgsmaal*).

Men denne Betragtning af Kirkens med dens guddommelige Oprindelse givne Bestemmelse: at gennemtrænge hele Samfundslivet med Uafbrudt for det Ideal, som altid har foresvævet Troen paa Guds Riges Virkelighed, og ethvert borgerligt Samfund med Forpligtelse til, saavidt dette Livs Ufuldkommen-

*) En berømt Forfatter (Chateaubriand. Génie du Christianisme.) siger ved at omtale den nyere Tids politiske Ulykker: „Derfor der nogensteds i Europa fandtes et Tribunal, der dømt i Guds Navn, og havde Myndighed til at forebygge Krigens Rædsler og Revolutionernes Orneligheder, saa vilde en saadan Domstol ubestridelig gjælde for den politiske Videnskabens Mesterstykke, for det høieste Trin af social Fuldkommenhed. Paverne vare engang nærved at virkeliggjøre denne store Tanke, og i Sandhed, Opnaelsen af dette Ideal kunde ene blive Frugten af Christendommens Alt gennemtrængende Inddirkning.“

hed tillader det, at uddanne og ordne sine Forhold i Overensstemmelse med samme, — denne Betragtning maatte nødvendig forsvinde fra det offentlige Liv med den Omvæltning af alle tidligere bestaaende Forhold saavel som i hele Begrebsverdenen, som „Reformationen“ fremkaldte. Den var nemlig, som ovenfor sagt, ganske sammenvojet med den fra den christelige Bevidsthed uadskillelige Eenhed af Kirkesamfundet, hvori atter Troen paa Kirkens guddommelige Oprindelse og Autoritet har sit fuldkomneste Udtryk; thi Muligheden af flere Kirker indeholder en Fornægtelse af Christendommens guddommelige Charakter eller af Christi Guddom. „Reformationen“ gjorde altsaa Kirken til en reent menneskelig Organisation, ja bekæmpede den som en Institution, der i Tidens Løb var bleven aldeles det Modsatte af hvad den var bestemt til at være og oprindelig var; men med en saadan Betragtning af Kirken er al Tale om en selvstændig Kirkemagt, ja om Troen paa Christi Guddom og Begrebet om en guddommelig Åbenbaring aldeles uforenelig.

I de Lande, hvor Kirken, i Henhold til denne radicale Omvæltning i en stor Deel af Christenhedens Tankegang, herefter kun gjaldt for en Staten underordnet Anstalt eller blot for et i moralsk og politisk Henseende uundværligt Led i Statsorganisationen, benyttede den absolute Fyrstemagt med Held de katholske, i Folkebevidstheden endnu levende, Traditioner til Befæstelse af sin despotiske Enevælde, og denne Fyrstemagts servile baade geistlige og verdslige Tjenere gjorde sig de nedarvede Forestillinger om den Ændighed og Underkastelse, som Underjaatter ifølge Christendommens Bud ere deres „retmæssige“ Herrer skyldige, ganske anderledes indbringende, end Middelalderens Begreber derom nogenfinde havde tilladt de verdslige Magthavere. Thi Kirken, som det ene retmæssige Organ for den guddommelige Villies Fordringer, var nu fjernet; den havde i Fortiden talt med Myndighed og almindelig anerkjendt Autoritet eens til Alle, til Fyrsterne og Adelen som til de Ringeste blandt Folket. Nu derimod blev den Ændighed og Underkastelse under de

retmæssige Myndigheder, som Kirken kun havde indskræpet, forsaavidt den ikke stred mod en høiere Tingenes Orden, mod Guds Bud og Menneskets ufortabelige Rettigheder, over hele den fra den gamle Kirke affaldne Deel af Verden overført paa enhver Fyrstes og enhver tyrannisk og ubarmhjertig Forddrots reent menneskelige og vilkaarlige Myndighed; og denne Alliance mellem en hyklet Respect for Religionen og den undertrykte Vandalmues hjerteløse og havesnige Plagere er først bleven forstyrret ved den Frihedsbevægelse, som i den nyeste Tid har affløret og havet saa mange af Magtens uberettigede Anmasselser. Det er nemlig bekjendt nok — og Danmarks Historie har igjennem næsten tre fulde Aarhundreder efter „Kirkeforbedringen“ afgivet oprørende Vidnesbyrd om den Undertrykkelse og Mishandling af de lavere Klasser, som fulgte af Vøsrivelsen fra den kirkelige Eenhed og Ombtningen af Guds Autoritet med menneskelig Vilkaarlighed og Anmasselse — det er noksom bekjendt, at det menige Folk i intet Tidsrum af hele den christelige Tidsregning og ingensteds er blevet plaget og forurettet mere, end i de tre Aarhundreder, der fulgte efter det sextende Aarhundredes kirkepolitiske Omvæltning, og i alle de Lande, hvor denne reent menneskelige Foranstaltning blev anerkjendt for en ny guddommelig Anordning, som det gjordes til en Majestætsforbrydelse at nægte sin Aerkjendelse!

Det var saaledes Vandalmuen, som over hele Mellem-europa i Middelalderen — inden Kjøbstadslivets Opkomst, og medens al Besiddelse og Bedrift var knyttet til Grundeiendom — maatte kjøbe en høift tarvelig Sikkerhed for sin blotte Ret til at eksistere med Opoffrelsen af Frihed og Selveiendom, og som siden i alle de Lande, hvor Kirkens Eiendomsret confisteredes af Statsmagten, og Fyrsterne anmassede sig alle den kirkelige Myndigheds Prærogativer, blev Offeret for den Glands og Herlighed, hvormed den nyere Tids absolute Fyrstemagt og stranke-løse Adelsvælde i den følgende Tid omgave sig. Livgenskabet blev ikke blot, hvor det i Medfør af Lehnsvæsenet havde havt hjemme hele Middelalderen igjennem, forvandlet til et sandt

Slaveri; men her i Norden, hvor ingen af Delene havde fundet synderlig Indgang under Uddannelsen af de offentlige Forhold, men den største Deel af Bønderne vare frie Selveiere, gav det Bøndeoprør, der ledsagede Reformationen, den rovgjerrige og tyranniske Adels en velkommen Anledning til at nedstøde Størstedelen af den hidtil frie Bøndestand i en Trælletilstand, der paalagde dem tungere Bænkter, end dem, der havde trykket Størstedelen af den hedenstke Oldtids Slaver, for hvis physiske Velvære deres Herrer af simpel Klogskab og velberegnet Egennytte, navnlig af Hensyn til den Capitalværdi, som Slaverne repræsenterede, i det Hele taget bare en Omsorg, som de adelige Bøndetryanner efter Reformationen ikke følte nogen Opfordring til at skjænke dem; thi den stavnsbundne Bønde fulgte jo som et Tilbehør til Jorden med i Kjøbet ved enhver Handel om Jordegods, og, da Personerne saaledes ikke repræsenterede nogen særskilt Capital, var deres Velfærd den følesløse Jorddrot aldeles ligegyldig.

Vi skulle i det Følgende betragte Borgerstandens Opkomst og Udvikling samt dens Stilling i Middelalderen, og omtale den i Stæderne stedse mere fremadskridende Udvikling af en Frihed og en Bevidsthed om politisk Betændning, der endelig i Løbet af nærværende Aarhundrede har brudt det Slaveaag, der indtil denne Tid havde hvilet paa Landalmuen.

(Fortfætttes).

Den saakaldte Congress af „Gammekatholiker“ i München.

(Sluttet).

Det blev altsaa til Intet med den „Handling“, hvorom der paa denne Congress blev talt saa store og saa mange Ord, og vi skulle nu i Korthed nærmere omtale de væsentligste af de

Omstændigheder, som Döllinger i sine, i f. N. meddeelte Udtalelser, hentydede til, og som utvivlsomt ville blamere ethvert Forsøg paa Handling i den af Congressens Majoritet tilsigtede Retning.

For det første maatte den allerede omtalte Uenighed i Henseende til Tro og Meninger blandt det store Fleertal af dem, som have sluttet sig til denne Bevægelse, vække store Betænkeligheder. Deres Enighed har nemlig en reen negativ Charakter. De kalde sig „Gammekatholiker“, men ere kun enige om det Eine — at bekæmpe den gamle katolske Kirke og Christendom. Der fandtes nemlig i denne brogede Forsamling Repræsentanter for alle Aflygninger af antikatholske Tendentser. Have disse ijinde at stifte en tydsk Nationalkirke, da burde allerede den famøse Ronge-Bevægelse i Aarene 40 have givet dem et advarende Vink. Vilde de nemlig være hvad de kalde sig: Katholiker i Ordets gamle Betydning, da burde de have betænkt, at den katolske Kirke er, som dens Navn udsiger det, almindelig, og at den derfor aldrig kan synke ned til at blive en Kirke for en enkelt Nation; enhver Nationalkirke mangler saaledes Katholicitetens første og væsentligste Kjendemerke. Naar Protestanter mulig have hørt med Velbehag en og anden af de forrygte Udtalelser, der faldt under Forhandlingerne, f. Ex. „at den katolske Kirke burde have en Form, som ogsaa kunde tilfredsstille Protestanterne“, da vilde det være en stor Vildfarelse at troe, at disse sidste skulde have til Hensigt at slutte sig til Protest-Katholikerne, og i Masse strømme sammen for at indtræde i en saaledes reformeret „katholsk“ Kirke. Der hører ikke megen Skjønsmhed til at begribe, i hvilken Mening Protestanterne sympathisere med denne Bevægelse. Den yder ganske naturlig deres gamle Nag til Kirken en velgjørende Tilfredsstillelse, hvortil de knytte det Haab, at ikke blot Gammekatholikerne ere paa Veien til at komme over til dem, men at det snart vil være forbi med den katolske Kirke! At det Haab, man har sat til de tydske Regeringers velvillige Imødekommen, allerede tydelig viser sig at have været forhaftet, have vi allerede i f. Nr. bemærket. En Nationalkirke, som ikke har Udsigt til at blive Andet end en Vinkekirke eller Sect, kunde umalig friste de i denne Retning ved Schismaets Begyndelse opmuntrende Statsmænd til at blamere sig selv i al Verdens Dine!

Vil det saaledes allerede falde Partiet vanskeligt at grunde en ny Kirke med et nogenlunde respectabelt Antal af Tilhængere,

faa blive Banfelighederne endnu langt større, naar man betænker Mislighederne ved at ordne en saadan Kirkes indre Forfatning. Vi skulle her ikke engang tale om Umuligheden af at komme overens om en fælleds Troesbekjendelse, men blot erindre om, at, forsaavidt Gammekatholikerne (eller rettere jagt en lille Minoritet af dem, der have behaget at tillægge sig dette Navn) udgive sig for at holde fast ved den gamle katolske Lære, eller at troe Alt hvad der indtil d. 18. Juli 1870 er lært og troet af Kirken, da maae de ogsaa troe paa Kirkens ufeilbare Læreeembede, og kunne da selvfølgelig ikke vægre sig ved at anerkjende Gyldigheden af Vaticanerconciliets Beslutninger; thi ved at bestride dem benægte de Kirkens dogmatiske Ufeilbarhed. Men gjøres denne tvivlsom, da undergraver man det Fundament, hvorpaa Aabenbarings-troen og hele den kirkelige Lærebbygning hviler. Det maa dog være indlysende for Enhver, som vil gjøre sig den Uleilighed at tænke en Smule over dette Spørgsmaal, at her foreligger en Selvmodsigelse, som man ikke skulde vente at finde hos Mand, som udgive sig for Videnskabens udkaarne Repræsentanter. Den Forudsætning, der i modsat Fald maatte ligge til Grund for hele deres Opposition, er nemlig hverken mere eller mindre, end Antagelsen af, at den indtil d. 18. Juli i Aaret 1870 ufeilbare Kirke paa eengang var affalden fra den sande Tro. Alle Biskopper og hele Geistligheden, paa ganske enkelte Undtagelser nær, have jo anerkjendt det paagjældende Decret, og, paa et ringe Antal fra Kirken indvortes affaldne Lægmand nær, gjælder det Samme om hele det katolske Folk. Er nu den bestridte Lære falsk, saa er jo hele Kirken affalden fra den rette Tro! Men dersom dette var muligt, da kunde Kirken enten aldrig have været ufeilbar, eller den Helligaand har i forrige Aars Juli Maaned pludselig forladt den, og den har da fra dette Dieblif ophørt at være ufeilbar!

Man har medrette kaldt denne enorme Paastand for af-sindig*), og det Forsvar, hvormed man vil finde den retfær-

*) Det barokke i denne Antagelse ligger dog fornemmelig i den upi-agtige Angivelse af Tiden. Det er nemlig bekjendt nok, at alle de Religionsforsamfund, der have adskilt sig fra den katolske Kirke, vedkjende sig den Mening, at den i Begyndelsen sande og eneste Kirke siden er bleven en falsk Kirke, og sølgelig forladt af Guds og Sandhedens Aand. Forskjellen er blot, at Ophavsmandene til denne nu over tre hundrede Aar gamle Paastand aldrig have an-

diggjort, latterlig. Thi intet christelig=fornuftigt Menneſſe vil indrømme, at Gud ſkulde have tilladt, at Hans Kirke, der tæller over 200 Millioner Medlemmer, i eet Aar ſkulde ſtrumpe ſammen til et ringe Antal af et Par Tusinde Indſkere, der, naar man lidt nærmere betragter Størstedelens Competence og aandelige Kvaliteter, ville have ondt ved at faae Verden til at troe, at den Helligaand og den rette Tro ſkulde have draget ſig tilbage fra det ſtore katholiſke Kirkeſamfund, og for Tiden, med ſamt det ufeilbare Værembede, være blevene huusvilde, for engang at opflaae dens Pauluner i den af Gammekatholikerne projecterede Vinkelfirke.

See vi imidlertid endog for et Dieblif bort fra alle andre Selvomdſigelfer og Urimeligheder, og faſte Blikket udelukkende blot paa de nærmefte Muligheder for en „Handling“, da ſtøder man ſtrax paa een meget ſlem Forlegenhed, der fuldſtændig blotter det Vanvittige i det her omtalte Actionſparties forſtoffede Døvhed for deres oprindelige Førers, den alderſtegne og erfarne Döllingers, Advarſler. Denne Mislighed ligger i Savnet af det kirkelige Værembedes Repræſentation. Hvorfra ville diſſe Katholiker faae Biſkopper og Præſter? Hvorfra et retmæſſigt Overhoved for deres nye Kirke? Thi alle Katholiker ere jo enige om, at Paven i Forening med Biſkopperne ere det kirkelige Værembedes retmæſſige Værere. Conciliets Modſtandere have dog neppe tænkt paa at opſtille en Modpave, og de tælle ikke en enefte Biſkop i deres Midte; men, forſaaavidt de mulig kunne have hengivet ſig til det eventyrlige Haab, at een eller flere af de i ſin Tid opponerende Biſkopper ſkulde erklære ſig for dem og slutte ſig til dem, da burde de dog betænke, at, om end en Biſkop, der er affalden fra Kirken, kan meddele en guldig, om end ikke tilladt Præſteviſe, ja endog vie Andre til Biſkopper, ſaa vilde han ikke kunne meddele de

givet Tiden og Omſtændighederne, under hvilke denne Enormitet tilintetgjorde hele den kirkelige Fortid. Forſkjællen er alſaa, at denne ſidſte uefterrettelige Opdagelſe nu ceengang har vundet Hævd i den almindelige Mening, medens „Gammekatholikerne“ Paaſtand er ligeſaa ny ſom Tidsangivelfen! Naturligviis finde vi, med al Reſpect for ſaa mange Samtidiges kirkelige Viſdom, den gamle Opdagelſe ligeſaa abſurd ſom den ſidſte ſplinternye; thi Begreberne guddommelig Aabenbaring, Guds Forſyn og den Helligaands Styrelſe ere abſolut uforenelige med flere Kirker, eller Foreſtillingen om, at den af Chriſtus ſtiftede Kirke har været og nogenſinde kan blive givet til Priis for reent menneſkelige Tilfældigheder!

Præster, som han viede, den til Sacramenterne, navnlig Bods-sacramentets, Forvaltning nødvendige Jurisdiction. Sin egen Jurisdiction har enhver Biskop fra Paven. Men selve Fransaldet involverer Tabet af samme, og han kan som excommuniceret ikke meddele nogen Præst gyldige Fuldmagter. De saa Præster, der have erklæret sig mod Conciliet, ere alle suspenderede; og, vilde man nu end, ligesom paa Reformationstiden, trøste sig med Biskoppernes Undværlighed, og nøies med de fralsaldne, deres Jurisdiction berøvede Præsters ugyldige Forvaltning af Sacramenterne, da burde man dog betænke, at disse Præster engang moae døe, og at Præstedømmet i deres nye Kirke endog i denne reent udvortes Betydning dermed vil have Ende. Som gamle Katholiker vilde de dog neppe gaae ind paa Reformationens Conseqvents — at apostaserede Præster ikke blot kunne vie Andre til retmæssige Bærere af Præstedømmet, men endog meddele gyldige Bispevielser!

Vi komme endelig til den sidste store Mistilighed ved Protesten mod det sidstafholdte Concilium, nemlig den, at Enhver, som billiget denne Brøtest, maa drage alle tidligere Conciliers dogmatiske Afgjørelser i Tvivl. Modstanderne have nemlig, som Betingelse for deres Anerkjendelse af et almindeligt Conciliums Beslutninger, opstillet den urimelige Fordring, at alle Biskopper skulde være enige om Definitionen, førend dennes Vedtagelse. I denne Betydning har der aldrig fundet Enstemmighed Sted paa noget eneste Concilium, og en saadan Fordring er i sig selv absurd. Enstemmighed blandt Kirkens Bærestand er nemlig Formaalet for et Conciliums Afholdelse, men har aldrig været erkjendt som en iforveien tilstedeværende Betingelse for et omtvistet Spørgsmaals Afgjørelse. Og forsaavidt Oppositionen mod Gyldigheden af Pavens dogmatiske Afgjørelser har opbristet den gamle gallycanste Fordring om Nødvendigheden af hele Episkopatets Billigelse af den paagjældende Erklæring, da er det tilstrækkeligt her at henvisse til den aldrig gjendrevne Modgrund, at ingen Biskop i dette Tilfælde — af Frygt for mulig at kunne feile — turde afgive sin Stemme for eller imod, førend han vidste, hvorledes alle de øvrige Biskopper vilde erklære sig! Heraf vilde følge, at alle Biskopper maatte vente, indtil alle Biskopper havde erklæret sig!! Vilde Biskopperne derimod ikke vente (og denne Venten vilde jo være eensbetydende med, at ingen Beslutning nogenfinde blev fattet), men hver Enkelt over hele den adspredte Kirke afgive sin Stemme: Hvo skulde da

være Boldgiutsmand og sidste Dommer over alle de afvigende Meninger, der kunde have om kirkelige Spørgsmaal, der endnu henstaae uafgjorte?

Vi troe hermed tilstrækkelig at have antndet de Punkter, som godtgjøre det aldeles Forfælede, og, som Tiden vil vise, Virkningsløse i hele det heromtalte Røre. Det har, som alle andre antikirkelige Bevægelser kun een interessant Side, nemlig den, at det idetmindste har leveret alle Katholiker et værdifuldt indirecte Beviis for Guldigheden og Betimeligheden af Concliets Afgjørelse!

Bisshop Stroszmayer og Dansk Kirketidende.

(Sluttet).

Vi behøve neppe at sige, at vi under Gjennemlæsningen af denne foregionne Stroszmayerste Tale siraag vare paa det Rene med, hvorfra den havde sin Oprindelse. Den radicale og kirkefjendtlige italienske Presses frække Løgnagtighed er os saa vel bekendt, og dette Beviis paa dens areløse Lumpenhed forekom os tilmed her at maatte vare Enhver saa isinefaldende, at det Æneste, der forundrede os, var, at et i Henseende til kirkeligt Skarpsyn og exclusiv Affondring fra den ellers med saa stor Ringeagt affærdigede bibelske Christendom saa udpræget Organ som Dansk Kirket. kunde tage dette Monsens for en saa god Vare, at det endog kunde vedkjende sig dets fornykte og forstyrrende Beviiskførelse fra det bibelske Standpunkt. Os forekommer dette baade at forudsætte en Idiotisme, som synes os mindre forenelig med den suffisante Overlegenhed, hvormed den ærede Hr. Redacteur ved alle Veiligheder producerer sig, og tillige at lugte stærkt af en Kirkepolitik, der i Henseende til Christelighed og indre Moralitet ifkun harmonerer slet med den virkelige almindelige Kirkes Grundsætninger, end sige da med den over samme som over alt Andet saa uendelig ophøiede Christendom og Kirkelighed, som D. Kt. vil repræsenterere. Vi vare imidlertid ikke istand til at levere noget Beviis for, at den Bisshop Stroszmayer tillagte Tale var — hvad vi vare saa sikre paa, at vi godt turde have svoret derpaa, og hvad

den nu er beviist at være — en fræk og fra Ende til anden løgnagtig Opdigtelse, og tillægge desuden Dansk Kirketidendes altid i den uanstændigste Tone holdte Ordgænderier om vor Kirkes Anliggender saa liden Bægt, at det ikke kostede os nogen Overvindelse at overlade Dommen over denne dens nyeste Heltgjerning paa vore Enemærker til dens Røfseres eget Skjøn. Verden troer saa mange Dumheder om vore Anliggender, at hvem der vil, for os gjerne maa troe ogsaa denne; og ligeoverfor Modstandere, som saa ufortrødent arbeide paa at ødelægge sig selv, kan man rolig fritage sig for al Uleilighed i denne Retning; det er derfor, som Enhver let vil forstaae, ingenlunde for at stille vor Sag i et gunstigt Lys, at vi omtale denne Skandale, men ene fordi vi troe at skulde vore Troesfæller ved et i flere Henseender ret mærkeligt Exempel at vise dem, med hvilke Modstandere vi have at gjøre!

Vi skulle endnu kun tilføie, at det er et Brev af 22. Septb. fra Hr. Provst Bahl i Østersnede (som heldigviis ogsaa læser engelske Blade, og deriblandt The Guardian), der har afnødt den ærede Red. af D. Rt. en Erklæring om denne Sags sande Sammenhæng. Man seer heraf, at det uensomtalte engelske Blad allerede under 16. August indeholdt en authentisk Erklæring fra en amerikansk Geistlig i Florenz, der bevidner, at han har en florentinsk Kiterats egen Tilstaaelse for, at Talen fra Ende til anden er hans Bærk, eller at den med andre Ord er fuldstændig opdigtet. Den hæderlige Red. af D. Rt. har imidlertid havt det Uheld endnu i Slutningen af Septb. „ikke at have faaet læst“ denne Retraction i et Blad, som han selv holder, men er dog saa høisindet, at han forsikker, at han er Provst Bahl „Tak skyldig“, fordi han har gjort ham opmærksom paa, hvor ilde han er kommen afsted; og man tør derfor neppe tvivle om, at han, maaskee naar lidt længere Tid var gaaet — jaafremt han da ikke skulde have det Uheld at glemme hele Sagen, hvad jo let kan skee med gamle Aviser — af sig selv vilde have givet den her saa ualmindelig frækt forhaanede Sandhed den skyldige Dpreisning.

Man bør vistnok ene tilskrive det en saa øvet Polemiters og fin Dialektikers ubetvingelige Forkjærlighed for spidsfindige Combinationer, at Hr. Red., trods hiin fuldstændige Dementi, ikke ganske kan give Afkald paa Muligheden af, at Biskop Stroschmayer alligevel kan have holdt en saadan Tale. Han finder nemlig, „at det i alle Tilfælde er paafaldende, at Biskop S. ikke har fralagt sig Talen, efterfom han dog maatte være bleven

opmærksom paa dens Tilværelse (!), ligesom man ogsaa egentlig fulde have ventet, at Udgiveren af The Guardian havde henvendt sig til Biskop S.!“ Vi troe, at Billighed kræver, at vi ikke videre fordærve Hr. Red. den Trøst, han i en saa mislig Situation kan finde i saadanne Muligheder!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Marsdagen for Roms Erobring og An= nexion til Kongeriget Italien (20. Septb.) — denne Sorgens Dag for den store Fleerhed af det romerske Folk — blev naturligtvis, som det alt længe iforveien var bebudet og forberedt, feiret som en stor Festdag af den piemontesiske Regerings hervarende Haandlangere med de sædvanlige Demonstrationer: Udhængning af Faner, Illumination, Militærmusik paa de offentlige Pladser og et Optog af en Bunde paa dog ikke mere end omtrent 800 Personer til Porta Pia (den Port, som d. 20. Septb. f. A. blev stormet af Piemonteferne, og igjennem hvilken de trængte ind i Staden). Det lykkes denuegang, som ved lignende tidligere Leiligheder, Politiets og Municipalgardens den for Uroligheder angstelige Mængde terroriserende Bestræbelser, ved Hjælp af de mange fremmede Bagabonder og Dagdrivere at fremtvinge Skinnet af hvad den „liberale“ Presse i denne Anledning, som saa ofte tilforn, har udbasunet over al Verden — at „hele den romerske Befolkning“ med stor Begejstring har festligholdt denne Ulykkesdag. Sandheden er, at det Hele, med Undtagelse af hvad der stod i de offentlige Myndigheders Magt at tilveiebringe af Festsarrangements, tog sig kummerligt nok ud; thi Mange af Befolkningens bedre Classer lode sig ikke overtale eller skræmme til at udbænge Faner fra deres Huse. Man frygtede paa Grund heraf for Tumulter, saameget mere, som en stor Demonstration, ikke mod Paven men imod Regeringen, sagdes alt i flere Dage at være forberedt. En i rette Tid sammendragen Troppstyrke forhindrede imidlertid denne Plan, og Ratten til den 21de hengik rolig. Samtidig med det foromtalte Optog til Porta Pia

havde et stort Antal af alle Samsfundsclasser, af begge Kjøen og alle Aldere samlet sig i Vaticanet for at bringe den h. Fader deres Huldest. Pius IX. hørte dybt bevæget paa de Bittinger af den inderligste Alftk for den nærværende Tilstand, som henvendtes til ham, og trøstede sine Trofaste med Henviisning til Forsynnets uudgrundelige Raadslutninger.

Frankrig. Som et Beviis paa, med hvilke Fjender Kirken i mange Retninger har at gjøre, kan følgende Kjendsgjerning tjene. Før de sidste Valg til den franske Nationalforsamling udbredte de atheistiske Agitatorer den skammelige Bagvæstelse blandt Landbefolkningen, at den h. Fader ved Hjælp af Peterspengen havde understøttet Kongen af Preussien under Krigen med „det ugudelige Frankrig“, og denne skamløse Opdigtelse fremkaldte en ophidset Stemning mod Geistligheden blandt den uvidende Almue i de af Krigen haardest hjemsogte Departementer. I Tydskland have derimod den samme Slags Mennesker indbildt den meest uvidende og lettroende Deel af de lavere Classer, at Paven og Jesuiterne havde opmuntret Kaiser Napoleon til Krig mod „de preussiske Kjættere“. Saaledes, siger Referenten, lyve disse Kirkens og hverandres Fjender sig selv ihjel indbyrdes!

Ansøgariusforeningen.

Besthrelsesmøde Tirsdag d. 7. Novbr. Eftermiddag Kl. 6½ pr.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 5te November.** 23de Søndag efter Pinte. Sct. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — G. M., 7. Cl., 8. O. Octavdage; Onsdag Kl. 8½ Messe for Ansøgariusforeningens Medlemmer. 9. Co. Indvielsen af vor Frelzers Basilica i Rom. 10. S. Andreas Avellinus, Bøfj. 11. L. Martin, Biskop og Bøfj.
- Søndagen den 12te November.** 24de Søndag efter Pinte. St. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 13. M. Stanislaus Kostka, Bøfj. 14. Cl. Didacus, Bøfj. 15. O. Gertrud, Jomfru. 16. Co. Martin, Pave og Marthr. 17. S. Gregor, Undergjøreven. 18. L. Indvielsen af Sct. Peters og Sct. Pauls Kirke.
- Søgnedagsgudsjeneste som sædvanligt.**

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 24. Søndagen den 19de November. 1871.

Indhold: Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Tydskland, Berlin, Rusland, Kjøbenhavn.

Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortsat fra Nr. 23).

Det Tryk, som Lehnsvæsenet udøvede paa en naturlig og med Christendommens Grundsætninger overensstemmende Udvikling af de sociale Forhold i Middelalderen vilde have fremkaldt Tilstande, der ikke vare den hedenske Oldtids synderlig ulige, dersom dette Tryk ikke havde været saa almindeligt og omfattende, at det nødvendig i Tidens Løb maatte fremkalde en kraftig Reaction, som efterhaanden gav Samfundslivet en heel ny Skikkelse. Men den Forandring til det Bedre, som med Stædernes og Borgerlivets Opkomst tog sin Begyndelse i den første Deel af det ellefte Aarhundrede, fremgik, som saa Meget, der siden er blevet af stor Betydning, af en blandt alle de Ringe og Magtesløse uvilkaarlig følt Trang til at redde deres og hele Samfundets personlige Frihed fra total Undergang. Det af Forholdet imellem erobrende Krigshøvdinge og deres Underbefalingsmænd fremgaaede Lehnsvæsen havde nemlig efterhaanden antaget en saadan Skikkelse, at Friheden i enhver Retning vilde været banlyst fra Verden, dersom ikke trindt omkring i Landene de Faa, hvem det var om at gjøre at bevare

deres Uafhængighed, havde søgt Værn mod de Magtiges tyranniske Overtagelse i den Foreningsaaend, som er de Svages og Undertryktes eneste Nødværge mod fælleds Fjenders Forurettelser.

Alle de endnn frie Mand, som satte større Priis paa deres Selvstændighed, end at de vilde opoffre baade den og deres Grundeiendom for en Beskyttelse af de store Jorddrotter og Lehnsmænd, der sædvanlig endte med at bringe dem i en Afhængighed, som gav dem til Priis for enhver Vilkaarlighed: alle disse enedes instinctmæssig allevegne om at samle sig i de for Sammenlægningen af deres Jordstykker saavel som i andre Henseender bekvemtest beliggende, og dengang kun tyndt befolkede Stæder. Disse udvidede sig saaledes hurtigt, og ved Samlivet mellem de forskjellige arbejdende Kræfter bragtes de mangeartede Snylker og Haandteringer i Dpfornst, som i den tidligere Periode, hvor al Haandgjerning var et Product af den Enkelte adspredt boende Jordbrugers Huusflid, kun havde en høist ufuldkommen Skikkelse. Men for tilfulde at vurdere Betydningen af Borgerslivets Udvikling som en Reaction mod en Samfundstilstand, der udelukkende var grundlagt paa den Magt og Indflydelse, som knyttede sig til Enkeltmænds store og udstrakte Jordeiendomme, maa man erindre, at i hine pengefattige Tider, da al Rigdom bestod i Grundbesiddelse, og Jordens Frembringelser vare den eneste Indtægtskilde, var Forlehnning, eller Overladelse af Jord til midlertidig Afbenyttelse, følgelig det sædvanlige Bederlag, hvormed Fyrster og Høvdinger lønede enhver Bedrift, der tjente til at udvide og befæste deres Magt. Men Lehnene bleve efterhaanden overalt arvelige, flere Lehn samlede sig paa enkelte Hænder og bortforlehnedes igjen paa anden og tredie Haand. Og, da de store fyrstelige, saavel som alle mindre mægtige Lehnsmænd tillige raadede over vidtstrakte Grundeiendomme som fri personlig Besiddelse, og forvaltede andre Territorier som Landherrens Embedsmænd, paa hvilke sidste Landstrækninger ifølge en stadig tiltagende Misbrug alle de Afhængighedsforhold overførtes, som vare forbundne med Lehnsvæsenet: forvandlede saaledes efterhaanden hele Staten til en eenfaldig

paa dette vidtløftige System af nøie afmaalte Endighedsforpligtelser begrundet Anstalt, hvorfra enhver naturlig og berettiget Nttring af den Menneſket medfødt Friheds- og Selvſtændighedsdrift for den ſtore Mængdes Bedkommende var udeluſket.

Efter Theorien, hvorpaa dette konſtige System var bygget, ſkulde Fyrſtemagten, ſom jo var Toppunktet for denne ſtore Samfundspyramide, og Kilden til al anden Magtudøvelſe, være beklædt med den høieſte, alle diſſe trinviis nedſtigende Forhold ordnende og beherſkende, Myndighed. Men dette var ingenlunde Tilfældet; thi de ſtore Lehnsmænd glemte altfor ſnart, at deres Magt havde ſin Kilde i fyrſtelige Gunſtbeviisninger. Lehneneſ Arvelighed — der fremgik af den i Fyrſternes Interenſe liggende Sikkerhed for de adelige Slægters Nedebondhed til i Krigſtid at opfylde deres Vaſalpligter — vakte og nærede hos diſſe mægtige Slægter en ſtedſe mere fremtrædende Bevidſthed om Fyrſtens eller den øverſte Lehnsherres Afhængighed af dem; og, medens denne ſidſte, for at ſikre ſig deres Biſtand, ſaa ofte han gjorde Krav paa deres Krigſpligt, beſtändig maatte indrømme dem ſtørre og ſtørre Rettigheder, geraadede Fyrſtemagten *) ſnart i en Afhængighed af den høie Adels, ſom gjorde det umuligt for den at beſkytte de ringere Claſſer af Folket

*) Kongemagten udviklede ſig i den tidlige Middelalder af Hærførerværdigheden; thi de mægtigſte Krigshøvdinge blandt de nordfra indtrængende og det romerſke Verdensrige erobrende Folkefærd ere bleve Stamfædre til alle ſenere Konge- og Fyrſteſlægter i Europa. Kongedømmet er ſaaledes hiſtorikſt afhjemlet ſom en af det guddommelige Forſyn naturlig hidført Inſtitution, der ſkulde blive en Hovedfactor i de europæiſke Landes hele ſenere Udvikling, fordi det var den Regeringsform, der i Kraft af hiin høiere, af Kirken beſeglede Met, ſikkreſt udeluſkede de fordærvelige Partikampe om den høieſte Magt, ſom blev alle Oldtidsrepublikers Undergang. I denne Betydning kaldes alle retmæſſige eller legitime Konger for „Konger af Guds Naade“. Men Gud har ligeſaaſindt udtrykkelig ved en ſæregen Foranſtaltning indſtiftet Kongedømmet eller Kaiſerværdigheden, ſom Chriſtendommen nogenſinde har helliget Erobringſmagten, hvoraſ det er fremgaaet.

mod de Uretfærdigheder og Undertrykkelser, som hiin tillod sig. Friheden var saaledes bleven et Privilegium for de Mægtiges selvraadige Trodsen paa anmasfede Rettigheder, og det var for at værges sig mod den berøgtede Næveret, som gjorde Landbo-standens Vilkaar utaaelige, at alle de, som vare i Besiddelse af Talent for Handel, Haandgjerning og Kunstflid, samlede sig især i de Stæder, der tidligere kun havde havt Betydning som kirkelige Midtpunkter. Den Myndighed, som de biskoppe- lige eller kongelige Fogder i den tidligere Tid havde over disse Stæder, maatte nu give Plads for det af Byens frie Mand valgte Byraad, der under en Borgermesters Ledelse selvstændig forvaltede alle offentlige Anliggender, og det lykkedes herved Stadernes Beboere at vinde en Uafhængighed af det Volds- herredømme, som paa alle Sider omgav dem, der havde den heldigste Indflydelse paa Udfoldelsen af det nye Kulturliv, som skulde blive Udgangspunktet for det Omsving i den europæiske Civilisations Historie, hvoraf den nyere Tids fra Middelalderens Forhold saa afvigende Skikkelse er fremgaaet.

Den fremskridende Kultur skaber efter Naturens Orden nye Fornødenheder; og den Iver, der drev disse Arnesteder for Livets fredelige Syssler til at kæmpes med hverandre i Stræben efter gavnlige Opfindelser og Fremskridt i de forstjællige Haand- værkers og andre Erhvervsfilders Udvikling, bar rige Frugter i alle Retninger. Forhen havde Handelen udelukkende været i Jødernes Hænder, hvilke siden deres Opsplittelse blandt de øvrige Folketammer havde erhvervet sig store Rigdomme, i den tidligste Tid som Mellemmand ved Slavehandelen, og siden ved deres indbyrdes Forbindelser i alle Lande og Bekjendtskab med disses Forhold og Fornødenheder, og de vare saaledes blevene Handelens saagodtsom eneste Ledere og Indehavere. De saa rede Penge havde overalt samlet sig paa deres Hænder, og den almindelige Forlegenhed for samme gav dem Leilighed til ved ublu Mager at bringe endog de store Herrer i Afhængighed af sig. Denne Tilstand tabte efterhaanden en stor Deel af sine fordærvelige Virkninger ved det Sammenhold og den Forenings-

aand, der udviklede sig i Stæderne, og som fornemmelig i udstrakte Handelsforbindelser fandt en Kilde til Velstand, der i de følgende Aarhundreder gav Kjøbstæderne en overveiende Betydning for det offentlige Livs Uddannelse, og hævede Borgerstanden til en Høide, der var bestemt til i en fjern Fremtid at bryde det Aag, der som en Følge af de tidligste middelalderlige Samfundstilstande endnu længe skulde hvile tungt og trykkende paa den store Mæsse af Folkene.

Det var vel først i en noget senere Tid at de vigtigste Kjøbstæder i Mellemeuropa, navnlig i Italien og Tyskland, som Stapelstæder for Karavanehandelen med Østerlandene, hævede sig ikke blot til Rigdom og Velvære, men — i Medfør af de republicanske Former for det communale Livs Ordning — ogsaa til en politisk Betydning, som dannede en gavnlig og høist nødvendig Modvægt mod Magtens lunefulde Overgreb. Men den Anseelse og Betydning, som Bøllivet og Borgervæsenet allerede i Løbet af det ellefte Aarhundrede havde hævet sig til, begyndte strax at tildrage sig Adelsens, navnlig den saakaldte lavere Adels, skinsyge Opmærksomhed; og da denne ikke kjendte nogen anden Haandtering end Hærværk, Erobring og Plyndring, og ingen anden Kunstfærdighed end Vaabenbrug, betragtede den, ifølge sine igjennem flere Aarhundreder nedarvede Traditioner, de Rigdomme, der ved Borgerstandens Vindstibeligbed samlede sig indenfor Byernes Mure, som Goder, der burde være en naturlig Gjenstand for dens Eftertragten, Prisen og Lønnen for den eneste Kunst, den havde lagt sig efter, og som den skyldte den Magt og Forrang i Samfundet, som dens Forfædre havde erhvervet den. Det blev derfor anset for god ridderlig Bedrift, at benytte den i Tidens Lovløshed begrundede Feideret til, under intetfigende Paaskud at undsige de rigeste Kjøbstæder, for at faae Leilighed til at overfalde og udplyndre dem. Saaledes nødtes Borgerne til at befæste deres Byer og lægge Bind paa Vaabenovelsler; og det varede ikke længe, førend de ikke blot bleve istand til med Held at afvise Angreb paa Byerne selv, men til i aaben Mark at værges sig mod disse væbnede

Boldsmands Angreb paa deres udenfor Byerne liggende Eiendomme og Ran af disses Markfrugter. Det var fornemmelig i Tydskland, at hiint Uvæsen paa en forfærdelig Maade tog Overhaand, især siden den sidste Halvdeel af det tolvte Aarhundrede, under Kaiser Frederik I.' langvarige Kamp med Pavedømmet og hans gjentagne flereaarige Traværelser fra Riget. I denne lovløse Tid hørte det til Dagens Orden, at Adelen fra sine befæstede og utilgængelige Slotte uden foregaaende Undsigelse overfaldt de nærmest liggende Byer, og at de fra et eller andet Baghold angreb de veifarende Kjøbmand og bemægtigede sig deres Vareforraad. Na det gik saa vidt, at disse Røverriddere anlagde befæstede Borge i det særlige Siemed, paa en ret bekvem Maade at overfalde Byerne og deres hjemreisende Handelsmænd; og, alt som det røgtedes, at denne Næringsvei betalte sig godt, efterlignede disse Riddere paa en eiendommelig Maade den Foreningsaaad, der var Drivhjulet i Byernes og Borgernes voxende Driftighed og Velstand. Vare Næverettens Stormænd nemlig for fattige til enkeltviis at bygge saadanne Røverflotte, saa forenede sig flere derom, og sluttede nøiagtige Overenskomster om Byttets Deling i Forhold til Enhvers Bidrag til dette håderlige Forehavende. Disse Felttog havde da, i Sammenligning med andre Krige og Fejder, den Behagelighed, at de gjerne tilendebragtes paa een Dag: man var hjemme igjen om Aftenen, og alle Vaabenfæller kunde under et tæt Drifkelag glæde sig ved Frugten af fuldendt Dagværk!

Trods alle disse Gjenvordigheder vedbleve baade Handel, Haandværk og al anden af det menneskelige Samliv betinget Vindskibelighed at tage et stedse kraftigere Opsving i Kjøbstæderne. Det var saa langt fra, at Tidernes Ugunst bødte Borgerstandens Mod eller affrækkede den undertrykte endnu frie Deel af Landbostanden fra at forsøge sin Lykke i Bylivet, at Stædernes Folkemængde tvertimod bestandig var i stærk Tiltagen. De bleve saaledes i Løbet af den følgende Tid bedre i Stand til at forsvare sig mod deres foromtalte Fjender, da enhver vaabenfær Borger forpligtedes til at øve sig i Bueskydning og i at haand=

tere Sværd og Landse. Disse Kampe mellem Stædernes Beboere og den lovløse Landadel antog nemlig bestandig en større Stil, især efterat den indbringende Landhandel med Indien og de mellemliggende Østerlande i Løbet af det fjortende Aarhundrede havde bragt de vigtigste Byer i Mellemuropa i et Flor, som de aldrig før havde kjendt, og siden aldrig have naaet; thi med Byernes Velstand voxede naturligtvis deres Fjenders Begjærlighed. Men i denne Periode saae de større Byer sig istand til at stille en Krigsmagt i Marken, som ofte for lang Tid skaffede dem Fred, og tilsidst betog Røverriderne Kyften til disse Eventyr, der ikke fjældent endte med, at de fangne Voldsmand uden Barmhjertighed bleve henrettede som almindelige Forbrydere og deres Røverborge stormede og sløifede. Alt i det foregaaende Aarhundrede havde Stæderne sluttet Forbund med hverandre til Beskyttelse mod ethvert Angreb paa nogen enkelt af dem. Et saadant Forbund var *Hansestædernes**). Dette hævede sig endog ikke længe efter til en Magt, der ikke indskrænkede sig til Forsvar; thi efterat de allevegne havde erhvervet sig fordeelagtige Handelsprivilegier, især i de nordiske Riger, optraadte de som Angribere, hvor de ansaae sig for mægtige nok til at tiltrødse sig Handelsfordele, som Regeringerne af Hensyn til deres Undersaatters Tarv ikke vilde tilstaae dem. Men det var dog kun som krigførende Sømagt, at dette store Forbund spillede en politisk Rolle. Det var oprindelig stiftet i det trettende Aarhundrede af et Antal Søstæder ved Østersøens Kyster; men det fik i det fjortende Aarhundrede en storartet Udstrækning, idet det strakte sig fra Scheldeflodens Udløb til Esthlands Kyster, og alle de vigtigste Opplags- og Gjenemgangssteder for Landhandelen indlemmedes i det. Ligesom det var Landstædernes Sag at sørge for Landeveienes Sikkerhed, saaledes maatte disse sidste tillige yde rigelige Bidrag til til Bedligholdelsen af den betydelige Flaade, der ikke blot var beregnet paa at kunne beskytte deres Handelsflåde, men tillige

*) Af Hanja 3: Handesgilde eller Handeslaug.

paa med Magt at opretholde og udvide deres eengang erhvervede Handelsmonopoler.

Sammenligner man nu denne Byernes og Borgerlivets forbausende hurtigt fremskredne Udvikling fra en Tilstand, der fire hundrede Aar tidligere var uden al Betydning, — sammenligner man den med Landbefolkningens ikke blot dengang, men endnu omtrent ligesaa lang Tid derefter høist kummerlige Stilling i Samfundet, da vil denne Sammenligning frembyde ethvert tænkende Menneske Stof til Beundring af den guddommelige Verdensstyrelses vise Diemed og de underfulde Veie, igjennem hvilke den leder Menneskeslægten's historiske Udvikling. En Tilstand, der i sig selv var et over det hele Samfund udbredt og omfattende Ude, der truede med at tilintetgjøre alle Frugter af den nye Civilisation, som Christendommen havde grundlagt, og atter kaste Verden tilbage i Barbariet, — en Tilstand, der da vilde have betaget den Cultur, som under den allevegne herskende Uro og Forstyrrelse kun fandt et nogenlunde fredeligt Arnested i Klostrene, al Indvirkning paa Folkenes Fremgang i aandelig Udvikling og timeligt Velvære, skulde i Forsynets Haand blive Anledningen og Forberedelsen for alle Samfundsklassers Fremskridt i Videnskab, Kunst og Industri, ja Alt, hvad der har givet den nyere Tid hele dens eiendommelige Præg! Med Bylivets Udvikling hænger nemlig, foruden den ovenfor omtalte frodige Udfoldelse af alle Betingelser for materielt eller reent jordisk og borgerligt Velvære, ogsaa de store offentlige Værestanstalters, Universiteternes Opkomst nøie sammen. Allerede i det trettende Aarhundrede samlede der store Skarer af vidbegjærlige unge Mænd sig om berømte Lærere, der naturligviis alle tilhørte den geistlige Stand. Det fortjener derfor, ligeoverfor den fornemme Ringagt, hvormed den nærværende Tid seer tilbage paa de Aarhundreder, vi her omtale, ligeoverfor den Forkjærlighed, hvormed man ved enhver Leilighed fremhæver denne Tids Skjæggesider: det fortjener i Modsatning til denne mindre veloverveiede Burdering af Middelalderens og den katolske Kirkes Betydning for den nuværende Tids Civilisation,

at freinhaves, at Geistligheden udelukkende igjennem næsten et heelt Martusinde — nemlig fra Oldtidens Ophør indtil det femtende Aarhundrede — var ikke blot Bæreren af den Cultur, som den nyere Tid har taget i Arv efter den hedenske og kristelige Oldtid, men at Gæren for alle de Frugter, som denne Arv har baaret for Fremblomstringen af et nyt, af de gothiske og germanniske Folkestammers Eiendommelighed fremgaaet Culturliv, ene tilkommer den. Den var alt i den tidligste Tid Fyrsterne og de fornemste Adelslægters Opdragere, Bærere og Raadgivere, og den dannede deels ved i rette Tid at gøre Religionens umiddelbare Indflydelse gjældende, deels ved Kirkestraffenes betimelige Anvendelse en gavnlig og i disse Tider høist nødvendig Modvægt mod den herskende Raahed og Voldsomhed, ligesom det ved dens nøie udvortes Forbindelse med Stædernes Beboere, hvis Sønner udgjorde dens egenlige Kjerne, efterhaanden lykkedes den, igjennem Borgerstanden at udøve en gavnlig reformerende Indflydelse paa den ustyrlige og selvraadige lavere Adels, saa den i Tidens Løb endelig erkjendte Nødvendigheden af ikke at lade sig aldeles overfløje af Borgerstanden i Henseende til aandelig Uddannelse og Interesse for Livets fredelige Ønsker.

(Fortætttes).

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Det radicale Parti feirede d. 2. October Aarsdagen for den paa denne Dag s. A. i Rom opførte Plebiscit-Comedie*). Denne Høitidelighed fik imidlertid et endnu kummer-

*) Den saakaldte almindelige Folkeafstemning, ved hvilken Revolutionspartiet i Rom i Forening med den store Mængde efter d. 20. Septbr. indvandrede Bagabonder forlangte Victor Emmanuel til Konge. Alle de politiske Blade, som plaiderer den italienske

ligere Udseende end Festsighederne af d. 20. Septbr. (s. f. Nr.) saavel hvad Udhængningen af Faner, som Illuminationen angik. Denne sidste indskrænkede sig til den af Byraadet foranstaltede Belysning af Corsoen. Af Privatboliger vare neppe 100 i hele Staden belyste. En paalidelig Beretning herom bemærker, at „denne Misere var det Løgnagtige i denne politiske Farce fuldkommen værdig.“ Desto interessantere var det, at denne Dag frembød et lignende Modstykke som d. 20. Septbr. til disse ufædte og fremkunstlede Demonstrationer, idet henimod Middag c. 1500 Mænd og Kvinder af de dannede Classer begave sig til Vaticanet for at overrække den h. Fader en Hengivenhedsadresse, som han modtog i Consistorialsalen, og i bevægede Ord bragte Overbringerne sin Tak for. Derefter begav Paven sig til Sala Ducale, hvor Foreningen „De unge Romere“ i et Antal af c. 2000 ventede ham for at overrække ham en Adresse, der i de varmeste og skønneste Udtryk udtalte deres undersøftlige Trostabsfølelser, og bevidnede deres aandelige Fader deres barnlige Hengivenhed og oprigtige katholske Sindelag. Pius IX. tiltalte denne Samling af unge Mænd (Medlemmerne af denne Forening ere alle i 20—30 Aars Alderen) med kjendelige Tegn paa den inderligste Glæde over dette Beviis paa Ungdommens Hengivenhed, og ønskede dem, at Gud stedse vilde forunde dem Bestandighed i det Sindelag, som nu befjælede dem, og Mod til freidigt at bekjende deres Tro for Verden, idet han tillige — med en Hentydning til den i de samme Dage af Kirken fejrede Fest for Sciren ved Lepanto — udtalte det Haab, at ligesom Gud for tre Aarhundreder siden havde skjænknet Christenheden en herlig Seir over Troens dengang forligste Fjender (Tyrkerne), saaledes vilde Han ogsaa i vor Tid høre sit troende Folks Bønner, og forunde Kirken en ikke mindre afgjørende Seir over den moderne Vantro, der nuomstunder forfulgte Guds Kirke paa en Maaade, og ved Midler, der i Fjendtlighed ikke stode tilbage for Muhamedanismens tidligere Forsøg paa at ødelægge den.

— D. 18. Octbr. udnævnte den h. Fader 54 Erkebiskopper og Biskopper (de fleste af dem for ledige Bispestole i Ita-

Ujyrpations Sag, have rigtignok vedtaget at kalde alle disse Afstemmende for Romere, og berettede i sin Tid med stor Bravour, at det romerske Folk med Enstemmighed og begejstret Jubel havde kaaret B. C. til deres Konge!

lien), og uddeelte samtidig 17 Pallier*), deriblandt til Erkebiskopperne af Paris og Tours. Paven erklærede i den ved denne Leilighed holdte Allocution, at han for de italienske Diocæsers Vedkommende ikke foretog disse Udnævnelser i Kraft af den af den italienske Regering givne „Garantilov“, hvilken han aldeles forkastede, men at Udnævnelserne fandt Sted i Kraft af den ham af Gud forlehnede Myndighed. Da alle disse Bispesæder som Følge af Regeringens Plyndringssystem ere i høj Grad forarmede, har Pius IX. tilstaaet Enhver af de nysudnævnte Biskopper en Gratification af 10,000 Fr. (3,500 Rd.) til dermed at bestridde de for Indretningen af deres Huisvæsen nødvendige Udgifter.

Tydskland. De katholske Foreningers Generalforsamling i Mainz (s. Nr. 21). Efter Biskoppen af Mainz viste Hofraad Phillips fra Wien i et høist interessant Foredrag det Laabelige og aldeles Ugrundede i de af Bladene og de toneangivende Politikere udbredte Paastande om Statsfarligheden af Infalibilitetsdogmet. Han behøste nærmere Begrebet om samme, knyttede dertil en grundigt belærende Fremstilling af den saa ofte med alleslags løst og overfladiskt sammenstrabede Kjendsgjerninger angrebne, af Middelalderens Paver udøvede politiske Dommermyndighed, og omtalte sluttelig med nogle Ord det samtidigt bebudede Omflag i Østerrigs indre Politik, hvilket han betegnede som en Vending til det Bedre**). De katholske Foreningers tiltagende Udbredelse, det daværende (Hohenwartske) Ministeriums hele Virksomhed og Kaiserens personlige Uvillie imod Kirkens Undertrykkelse maatte i denne Henseende gjælde for gunstige Forvarster. Hermed sluttede den første Dags Forhandlinger.

I den næste Dags sluttede Møde meddeelte Friherre

*) Palliet er Tegnet paa den erkebiskoppelige Værdighed. Det beslaaer siden det tolvte Aarhundrede af en hvid uden Halskrave af et Par Tommers Brede, og hvorfra en kort Strimmel hænger ned imellem Skuldrene og en anden lidt længere ned over Brystet, hvilke begge ere betegnede med et rødt eller sort Kors. Alle Pallier blive forfærdigede af Nonnerne i St. Agnes' Kloster i Rom af Alden af de derværende indviede Aar. Det bæres uden paa den biskoppelige Dragt (under Messen uden paa Messjegevandt), og sendes ved Dødsfald ikke tilbage, men begravnes med den, der har båret det.

**) Hermed sigtedes naturligtvis til de med den foederalistiske Udjevningspolitik aabnede Udsigter til Fr. v. Beusts Hjernelse.

W. v. Ketteler og en Geistlig fra Sachsen en Deel mærkelige Oplysninger om den katolske Kirkes sørgelige Vilkaar resp. i Brandenburg og Sachsen. I den førstnævnte preussiske Provinds vare i to Aar 1305 Børn ikke blot af blandede Egteskaber, men for en Deel ogsaa af heelt katolske Familier døbte i protestantiske Kirker, og i Sachsen nødtes mange katolske Forældre til at sende deres Børn i protestantiske Skoler, og, naar Børnene have overskredet det 10de Aar, blive de protestantisk opdragne, med mindre det kan godtgjøres, at de indtil denne Alder have besøgt en katolsk Skole. Saa snart derimod en katolsk Mission grundlægges i disse protestantiske Egne, seer man strax Katholiker samle sig paa Steder, hvor man før betragtede dem som ikke tilvarende. Det var naturligvis ikke til megen Opbyggelse for Forsamlingen, i Forbindelse med disse Oplysninger at erfare, at den katolske Bonifaciusforenings Indtagter kun udgjorde en Fjerdedeel af det Beløb, som den protestantiske Gustav-Adolfsforening aarlig indcasjerer i Tyskland; og det maatte være ikke mindre paa-faldende at erfare, „at der i intet Land i Europa gjøres mindre for de katolske Missioner i Hedningelandene, end i Tyskland.“ I denne Henseende har Frankrig i den nyere Tid indtaget den første Rang, og det lille Belgien Forrangen for det store Tyskland. I det offentlige Møde meddeelte en Geistlig fra Paderborn en Beretning om Bonifaciusforeningens økonomiske Forhold og Virksomhed. Den har i den Tid den har bestaaet grundet 240 Missionsanstalter og 260 Skoler. Indtagten har i de sidste Aar varieret imellem 150,000 og 160,000 Rd.; men det vises, at der i Tyskland endnu er c. 150,000 Katholiker, som ikke ere istand til at opfylde deres religiøse Pligter, samt et Antal af c. 20,000 Børn nødte til at søge protestantiske Skoler. Skulde der grundes nye Missioner, udfordredes der en Meerindtægt af c. 250,000 Rd.; kun saaledes vilde der være Udsigt til at sætte en Dæmning for en stor Deel af det katolske Tysklands Protestantisering.

Af de følgende Dages Forhandlinger fremhæve vi en af en Geistlig fra Aachen udtalt indtrængende Opfordring til at understøtte Franz-Kaverforeningen i Lyon. Denne store Missionsforening blev grundlagt i Aaret 1822, og har saaledes snart i 50 Aar udfoldet en udbredt Virksomhed i Hedningemissionens Tjeneste, men det sidste Aars Begivenheder have naturligvis medført en betydelig Tilbagegang, saameget mere, som Indtagterne allerede i de foregaaende Aar

vare aftagne. Taleren bemærkede, at Foreningen hidtil havde stillet saagodtsom det Hele af Tyskland ydede Tilskud (c. 80,000 Rd.) til de tyske Biskoppers Disposition (til Bedste for de katolske Menigheder i de tyske Missioner), saa at der af de tyske Bidrag ikke er tilflydt Hedningemissionen mere end c. 7,500 Rd. Af det i det forrige for Foreningen saa ugunstige Aar indkomne Beløb, 1,825,000 Rd., har Frankrig alene ydet 1,170,000 Rd., Italien 137,500 Rd., og Belgien indtager her den tredie Plads, Tyskland først den fjerde. Foreningens Aarsberetninger blive trykte i flere Sprog i et Antal af 236,000 Exemplarer. En meget stor Deel af denne omfattende franske Hedningemissions Midler, tilføiede Taleren, kommer det store Antal Tyskere tilgode, som aarlig nedfætte sig i America, og han lagde derfor det katolske Tyskland Xaveriusforeningens Understøttelse alvorlig paa Hjerte som en Taknemmelighedsgjæld, der ikke burde forglemmes.

Af de øvrige Spørgsmaal, som bragtes paa Bane, skulle vi blot nævne Underviisningsspørgsmaalet, Arbejderspørgsmaalet (det sociale Sp.), Sparekassesevæsenet og adskillige andre Ting, der have mindre Interesse udenfor Tyskland. I Henseende til Vincentiusforeningen erfarede man, at den, efterat det Træk er ophørt, som under den Napoleonste Regering lammede dens Virksomhed, er i Begreb med at tage et nyt Opsving i Frankrig, og at den fremdeles overalt i Udlandet finder glædelig Deeltagelse og Fremgang.

Forsamlingens Møder sluttedes om Eftermiddagen d. 14. Septb. med et tre Gange gjentaget „Reve“ for Pius IX., efterat Biskoppen af Mainz havde lyst den bistoppelige Velsignelse over de Tilstedeværende.

Berlin. Forskjellige Blade have bragt Meddelelser om en Svarskrivelse fra den tyske Kaiser af 18. October paa den Collectivskrivelse, som de preussiske Biskopper under 13. Septbr. efter den i Fulda afholdte Conferents tilfillede forberedte Kaiser angaaende den betænkelige Stilling, som den preussiske Regering syntes at have indtaget ligeoverfor den katolske Kirke (s. Nr. 21). Ordlyden af dette til Erkebiskoppen af Cöln adresserede Svar er endnu ikke bekjendt; men „Cöln. Btg.“ bringer herom følgende officiose Correspondents fra Berlin:

„Mine tidligere Meddelelser om det kaiserlige Svar paa Biskoppernes Besværginger seer jeg mig nu istand til at supplere med følgende nøiagtigere Beretning desangaaende. Biskopperne

have besværet sig over Cultusministeriets Forholdsregler mod de i Bonn, Breslau og Braunsberg af de vedkommende Biskopper iværksatte kirkelige Censurer (i Anledning af Oppositionen mod Vaticanerconciliet), og deres Besværing protesterer mod Regeringens Foranstaltninger paa det høiere Skolevæsens Enemærker, hvilke den betegner som et Indgreb i Antiggender, der ligge indenfor den katolske Kirkes Troes- og Retsgebet, og som derfor maae ansees for Samvittighedstvang. Kaiseren opfordres til at vaage over Katholikernes Rettigheder, og snart afhjælpe de stedfindende Misligheder. Kaiserens Svar lod ikke lange vente paa sig. Det er dateret 18. Octbr., og igjennem Erkebiskoppen af Coln henvendt til alle Andragendes Understrivere. Det kaiserlige Svar tilbageviser paa det bestemteste Biskoppernes Klager, idet de erindres om, hvorledes ikke blot Paven, men de selv tidligere ved enhver given Leilighed have anerkjendt, at den katolske Kirke i Preussen kan rose sig af at befinde sig i en mere begunstiget Stilling, end den i noget andet Land kan glæde sig ved. Kaiseren gjør dem desaarfag opmærksomme paa, hvor „uventet“ deres Andragende er kommet ham, og hans Svar betoner stærkt, hvorledes denne Besværing, i Lighed med forskjellige i Pressen og i parlamentariske Forsamlinger stedfundne Udtalelser, ikke kan have andet Formaal, end at røkke den velgrundede Tillid, hvormed Hs. Majestæts katolske Undersaatter stedse have seet op til den kongelig preussiske Regering. Det foreholdes Biskopperne, hvorledes det „ikke er lykkelig dem“ at paavise nogen Retskrænkelse fra den preussiske Regerings Side. Denne har den Opgave paa en loyal Maade at løse alle Conflictier imellem Staten og Kirken, forsaavidt den ikke seer sig istand til at forebygge dem, og den vil fremdeles opretholde de bestaaende Love, og beskytte enhver Preusser i hans Ret. Kaiseren havde hidindtil næret det Haab, at „alle den katolske Kirkes meest betydende Elementer“ (!) vilde slutte sig til den nationale Bevægelse under Preussens Ledelse, og efter Rigets forfatningsmæssige Rydning yde dets fredelige Udvikling deres frivillige Understøttelse; og han bestyrkedes i dette Haab ved en egenhändig Skrivelse fra Paven i Anledning af Kaiserdømmets Gjenoprettelse (!). Endelig forsikrer Hs. M., at ingensomhelst fremtidig uventet Skuffelse af dette Haab skal afholde ham fra at forunde enhver Troesbekjendelse det fulde Maal af Frihed, som lader sig forene

med Hensynet til Andres Rettigheder og alle Preusserses Righed for Loven. I Bevidstheden om samvittighedsfuld Opsyldelse af sine Pligter vil Kaiseren sluttelig ikke lade sig vildlede i Henseende til den Tillid til hans katholske Undersaatter, som en lang Erfaring har befastet ham i, og han er forvisset om, at denne Tillid er gjensidig, og vil blive af Varighed."

Rusland. En Tilstaaelse. Den romerske Specialcorrespondent til Journal de Petersbourg, en Mand, som naturligtvis er langt fra at være paveligsinde, udtaler sig om de nærværende Forhold i Rom paa en Maade, der danner en afgjort Contrast til de rosenfarvede Skildringer, hvormed man er vant til at see den store Fleerhed af Bladreferenter vildlede Publicums Dmndomme i Alt hvad der angaaer Italien og Rom. Efter udførlig at have godtgjort, at „man befindes i en fuldstændig Vildfarelse, naar man troer, at den romerske Befolkning nærer Uvillie mod Paven, erklærer Correspondenten at være bleven hellig overrasket ved at see Kirkerne faa stærkt besøgte af Menneſker, hvis hele Holdning vidner om stor Andagt. I Correspondentens Dine er denne Andagt vel ikke andet end Overtro, og han giver sin Uvillie Ryst over de mindre tilfredsstillende Beretninger, som han dog har formegen Agtelse for Sandheden til at kunne fortie eller forvanste; men han betoner ikke desto mindre meget stærkt den Kjendsgjering, at man i Italien forgjæves søger at skjule Utilfredsigheden med den nærværende Tilstand, idet han tillige bemærker, at den religiøse Iver i Rom i høi Grad gavner Pavens Sag, og selvfølgelig gjør den uretmæssige Regering stor Skade. Dette — tilføier han — vide de italienske Embedsmænd meget godt, men de vove ikke at lægge Hindringer iveien for Gudsdyrkelsen, eftersom de derved vilde løbe Fare for at drive Befolkningen over paa „de Rødes“ Side“. — Af et halvt officielt Organ for den russiske Regering kan man ifandhed ikke forlange en mere upartist Vurdering af Forholdene!

Kjøbenhavn. Under vor høiarverdige apostoliske Praefects Ophold i Rom i afvigte October Maaned bearede den h. Fader ham med Fuldmagt til, i Hans Navn og paa Hans Vegne at lyse den ypperstepræstelige Belsignelse over enhver af de katholske Menigheder i vort Fædreland, i det Han til dette Beviis paa den Kjærlighed, hvormed hans Faderherte omfatter ogsaa de herværende faa og adspredte Medlemmer af den store Hjord, som Kirkens usynlige Overhoved har betroet til hans Hyrdeomsorg, knyttede Meddelelsen af en fuldkom-

men Afslad til alle dem, som efter et gyldigt Striftemaal med en værdig Annammelse af den hellige Communion forenede sig med Kirkens synlige Overhoved og alle sande Troende til Bøn om Kirkens voxende Udbredelse og Seir over alle denne Verdens fjendtlige Magter, om Bantroens og alle falske Lærdømmes Undergang, samt Fred over hele den christelige Verden. Den herved foranledigede kirkelige Høitidelighed fandt for Kjøbenhavns Vedkommende Sted umiddelbart efter Høimesen i St. Ansgariuskirken Søndagen den 12. November, og foranledigede et Antal af mellem 3 og 400 Communioner. Denne fornede Tilskyndelse til, under den daglige Andagt at deltagte i hele Kirkens og den h. Faders forenede Forbønner og vedholdende Kamp for Sandhedens og Rettens varige Herredømme paa Jorden, vil forhaabentlig her, saalidt som andensteds, forblive uden Virkning, men bære Frugt til Betsignelse, ikke mindre for det kirkelige Liv i vor egen snevre Kreds, end for det store Kirkelegeme, hvis hellige og over alt Andet i Verden ophøiede Sag vi Alle bør ansee det for vor største Ære, vor høieste Lykke og vor rene Glæde i Fælledskab med alle vore over den hele Jordfreds udbredte Troesbrødre at tjene, støtte og styrke, idet vi yde den ogsaa vor ringe Skarv af Kjærlighedens og Gendragtighedens aandelige og timelige Offere.

Elisabethforeningen.

Møde Søndagen d. 26. Novbr. Eftermiddag Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 19de November. 25de Sondag efter Pinse. Sct. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 20. M. Felix af Valois, Bekj. 21. Ti. Marias Offring (feires offentlig paa førstkommande Søndag). 22. O. Cæcilia, Somsfru og Martyr. 23. Co. Clemens, Pave og Martyr. 24. S. Johannes af Korset, Bekj. 25. L. Katharina, Somsfru og Martyr.
- Søndagen** den 26de November. Sidste Sondag efter Pinse. Marias Offring. St. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — 27. M. Leonhard af Porto Mauricio, Bekj. 28. Ti. 29. O. Ferialdage. 30. Co. Andreas, Apostel.
- Fredagen** den 1ste December Ferialdag; Kl. 7½ Aften Broderstabsandagt til Jesu gudommelige Hjerte. 2. L. Bibiana, Somsfru og Martyr.
- Søgedagsgudsstjeneste** som sædvanligt.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 25. Søndagen den 3die December. 1871.

Indhold: Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Sammelkatholikerne og Nyprotestanterne mod Jesuiterne. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Frankrig, Tydskland, Kjøbenhavn.

Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Fortfat fra Nr. 24).

Vi skulle nu nærmere omtale den mere indvortes Side af det Liv og de Tilstande, som fremgik af Borgerstandens Opkomst, og navnlig de communale og øvrige eiendommelige Forholds Udvikling. I denne Henseende havde det trettende Aarhundrede en afgjørende Betydning; thi den Skikkelse, som det gav Byernes indvortes Forfatning, har i det Væsentlige holdt sig igjennem de følgende Aarhundreder; de Spirer, som den Tid plantede, indeholde Grundtrækkene til alle de Afgrændsninger af de forskjællige Næringsveies og Haandteringers gjensidige Rettigheder, som først den nærværende Tids Grundsatninger i Henseende til Nærings- og Handelsfrihed have ophævet. Middeltalderens sociale Tilstande vare nemlig et Product af en langsomt fremskridende historisk Udvikling, hvis Hovedgrundsatning var et samvittighedsfuldt, men ofte smaaligt Hensyn til erhvervede og overleverede Rettigheder, medens den nyere Tids Lovgivning væsentlig er bygget paa almindelige Theorier, der ofte behandle den Enkeltes i Fortiden erhvervede

Rettigheder med altfor stor Hensynsløshed. Haandværks-
 laugene og Handeſgilderne ſkulde betragge den Enkelte
 mod enhver Uvedkommendes Overgreb, og de tjente derved ikke
 alene til at fremme en i Sammenligning med vor Tid langt
 retfærdigere Fordeling af den almindelige Velſtand og ſølgelig
 en ligeligere Andeel i Nydelsen af Livets Goder; men Laugene
 og Gilderne vare tillige, under den Tids Partikampe mellem
 de ſaakaldte Patricier*) og de ringere, ſenere indvandrede Bor-
 gere, et vigtigt Middel til at gennemføre borgerlig Lighed,
 og derved ſikre de Sidſtævntes Frihed mod de Miſbrug og
 Overgreb fra de Riges og meeſt Formuendes Side, ſom en
 aristokratiffk Ordning af de communale Forhold, naar den ikke
 finder en nogenlunde tilsvarende Modvægt i demokratiſke Inſti-
 tutioner, ellers ufeilbarlig maatte medføre. Laugene og Gilderne
 vare nemlig Foreningspunkter for det ſtore Fleertal af de rin-
 gere Borgeres Sammenhold ligeoverfor Byraadene oprindelige
 Medlemmer, der ſaaledes efterhaanden nødtes til at anerkjende
 alle uafhængige Borgeres Ligeberettigheſe til at deeltage i Ord-
 ningen af de offentlige Anliggender, og indrømme Haandværkerne
 Ret til, ved Valg af deres Midte at beſætte et viſt Antal Pladſer
 i Byraadet. Diſſe indre Forhold havde i en forholdsviis
 meget kort Tid den ringere Borgerſtand til en Anſeelse og
 Velſtand, ſom danner en paafaldende Contrast til den nyere
 Tids ſociale Elendighed, ſom vi i det Følgende ſkulle nærmere
 omtale.

Hvad der i det Foregaaende er ſagt, har i det Hele An-
 vendelſe paa alle Europas Lande, kun med den Forſkjæl, at
 Italien, paa Grund af dets nærmere Forhold til den gamle

*) Med dette fra den romerſke Oldtid laante Navn (ſ. Nr. 20. S.
 315) benevntes i Italien og Tydſkland de ældſte og meeſt anſete
 Familier i Byerne. Gammeſ nedarvet Forrang i Indflydelſe paa
 de ſociale Forholds Udvikling er nemlig Oprindelſen til al Adel
 og adelige Forrettigheder.

Verdens Cultur, paa den ene Side havde et Forspring i Henseende til Hylivets Opblomstring, men paa den anden Side led meget under de Uroligheder og Omvæltninger, som først Overgangstilstandene til en ny Tingenes Orden, og siden Partikampene mellem Stædernes og de mange kaiserlige og kirkelige Lehnsmands stridende Interesser fremkaldte, medens Frankrig og England, fordi disse to Lande tidligere end Tydskland bleve befrugtede af den christelige Civilisation, vare langt forud for de fleste øvrige Lande i Henseende til politisk og social Udvikling. Men det kunde jo ikke være anderledes, end at de i sig selv glædelige Fremstridt i Cultur, og den Friheds- og Selvstændighedsfølelse, der ved Borgerstandens eendragtige Sammenhold forhindrede, at hele den store Masse af Folkene bleve et Bytte for den overmodige Lehnsadels Stræben efter at nedtrykke den i en forsmædelig Trældom, at de, som alle andre menneskelige Ting, ogsaa havde deres Skyggesider. Den Sammer, som et nyt Slaveri i alle Retninger maatte afføde, vilde have kastet den christnede Verden tilbage i et Barbari og en Elendighed, der tilfidsst maatte have hidført Katastrofer, som Verdensstyrelsen netop havde betjent sig af Christendommens Grundsætninger om Menneskeverdighed, personlig Frihed og alle Menneskers Lighed for Gud, til for bestandig at forebygge; og det er nu engang saa i denne Verden, at al Udvikling foregaaer under en stedsevarende Kamp imellem opbyggende og ordnende, nedbrydende og forstyrrende Kræfter. Men hvad der i sin første Fremtræden maa kaldes en berettiget Modstand mod Anmasselse og Uret, udarter under Lykkens Gunst sædvanlig til Overgreb og Misbrug af de tilkæmpede Rettigheder. Saaledes gik det ogsaa her. Medens Landbefolkningen allevegne sukkede under Livegenstabet's tunge Aag, seer man Stædernes Beboere ikke blot betragte denne Tilstand med en egoistisk Eiegenlydighed, som i det mindste efter den Tid ikke geraader dem til Ære, da Stæderne i Løbet af det trettende og fjortende Aarh. erholdt politiske Rettigheder, ved igjennem deres

Udvalgte at repræsentere den tredie Stand*), som tidligere havde været udelukket fra al Indflydelse paa de almindelige Anliggenders Styrelse. Men Borgerne tænkte kun paa at benytte enhver Veilighed, der tilbød sig, til at udvide deres Privilegier og hæve sig til Ligestilling med Adelen, men Ingen antog sig den undertrykte og udiinte Bondestands Forsvar. I England aabnedes i Aaret 1265 Parlamentet for Borgerstanden, der saaledes fik Deel i alle de omfattende politiske Rettigheder, som det store Frihedsbrev (Magna charta) i Tolvhundredets Begyndelse havde tilstaaet Baronerne og Geistligheden (1215); i Frankrig stod i dette og det følgende Aarhundrede en velhavende Borger i de store Stæder (s. Ex. Paris, Orleans o. fl.) i Anseelse lige med Adelen, og selv de franske Konger, der mere end andre Landes samtidige Beherskere havde forstaaet at hæve Kronens Rettigheder ligeoverfor deres Vasallers Anmasselser, lode sig det være magtpaaliggende at staae i et godt Forhold til Borgerstanden, hvis Privilegier bestandig udvidedes, alt som Kongerne behøvede Stædernes Samtykke til de betydelige Skattepaalag, og deres Villighed til at stille de anfelige Contingenter, som de uafsladelige Krige med England gjorde nødvendige.

Kongernes stadige Pengeforlegenhed og Vasallernes Uvilighed til at yde Regenten den skyldige Hjælp baade med Penge og Krigsfolk bidroge i Frankrig, ligesom i Tyskland og England, til at bibringe Borgerstanden en Bevidsthed om dens Betydning, som ved flere Veiligheder førte den til revolutionære Udseelser. Dette var fornemmelig Tilfældet i Frankrig, hvor Paris i Februar 1358 blev Skuepladsen for Begivenheder, der saa mange Aarhundreder iforveien havde en paafaldende Lighed med

*) For Midten af det trettende Aarh. havde Borgerstanden i England og Tyskland, og før Begyndelsen af det fjortende Aarh. ikke heller i Frankrig været anerkjendt som en særegen politisk Corporation. Der var dengang kun Tale om to Stænder: Adelig og Geistlighed.

Begivenhederne af 20. Juni 1792*). Saa ofte Regeringen krævede Pengebevillinger, fordrede den tredie Stand til Gjengjæld ikke blot Affjæffelsen af en Mængde Misbrug i Forvaltningen og større politiske Rettigheder, men i et følgende Aar (1381) organiserede den en omfattende Opstand mod Regeringen i flere af de betydeligste franske og de rige flandriske Stæder, med Paris, Gent og Brygge i Spidsen; Flandern var nemlig dengang et Lehn af den franske Krone. Den meest velhavende Deel af Borgerstanden, og især de store Kjøbmænd, havde imidlertid lidt saa betydelige Tab under denne Opstand, og vare blevene saa grundigt kjede af Smaaborgernes, eller Krammernes og Haandværkernes, Majoritetstyranni under disse langvarige Uroligheder, at, da det endelig efter tyve Maaneders Forløb lykkedes Monarchiet og Adelen at faae Bugt med Oprøret, foretrak de at opgive Størstedelen af de Privilegier og den communale Selvfændighed, de hidtil havde stridt for. Allerede tidligere (især fra Begyndelsen af det trettende Aarh.) havde de franske Konger med stor Klogskab vidst at gjøre sig uafhængige af den Mængde Lehnsmænd, der forhen her som allevegne havde indskrænket den kongelige Magt; og dette i Forening med Borgerstandens aftagende Indflydelse bidrog til, at de franske Konger efterhaanden i Løbet af de følgende Aarhundreder opnaaede en saagodtsom uindskrænket Magtsfulde. Adelen sluttede sig bestandig nærmere til Kongemagten, og fandt i Hoflivets Glæde, i høie Statsembeder og indbringende Privilegier Tilfredsstillelse for den Uergjærrighed og de Interesser, som saa ofte i tidligere Tider havde bragt den i en fjendtlig Stilling til Kongemagten. I den tidligere Deel af

*) Paa denne Dag trængte Pariserpøbelen ind i Tuilerierne og overrakte Kongen under de uværdigste Forhaanelser et Bønnskrift. Denne Medværdigelse af Kongemagten var Forspillet for Ludvig XVI.' fort efter følgende Affættelse. I 1358 forenede sig imidlertid et uanseligt Parti af den tredie Stand med Adelen om hurtigt at gjøre Ende paa disse Udfeielser.

Middelalderen havde de franske Konger stedse i deres geistlige Lehnsmænds Hengivenhed søgt en Støtte mod de adelige Vasfallers Egenmægtighed, og derfor paa enhver Maade begunstiget Kirken og Geistligheden, hvorimod de senere (i det fjortende Aarh.), ved at indblande sig i Kirkens Anliggender og fremkalde det store pavelige Schisma, ogsaa ligeoverfor Kirken forberedte den kongelige Gnevælde, som i det syttende Aarhundrede under Ludvig XIV. ogsaa bragte Kirken og Geistligheden i en Afhængighed af Kongedømmet, hvis fordærvelige Følger tilfulde skulde aabenbare sig under den Omvæltning, som i Slutningen af forrige Aarhundrede fremgik af den tredje Stands (Borgerstandens) fjendtlige Rejsning mod Kongedømmet.

Virkningerne af den første franske Revolution og dens Grundsatninger for en gennemgribende Omdannelse af af Verdens sociale Tilstande have nu snart i et heelt Aarhundrede vedligeholdt en Gjæring i Gemntterne, der flere Gange siden har givet sig Luft i revolutionære Explosioner, og nu endelig efter den sidste Katastrofe i Paris sat den store Mæsse af Arbejderstanden i alle Lande i Bevægelse. Men, før vi nærmere betragte Virkningerne af hine Grundsatninger, og de Midler, hvorved en total Forstyrrelse af den bestaaende Samfundsorden tør ventes forebygget, maae vi nogle Dieblikke dvæle ved en Begivenhed i Tyskland, som i flere Lande næsten tre hele Aarhundreder før den store franske Statsomvæltning havde en en høist forstyrrende og fordærvelig Indflydelse paa den fremskridende Udvikling baade af Stædernes og hele det borgerlige Samfunds Velvære, og førte til samme Resultat som den senere Middelalders revolutionære Bevægelser i Frankrig, nemlig den fyrstelige Absolutisme. Denne Begivenhed var den kirkelige Revolution af Aaret 1517, som med Rette har faaet Navn af kirkelig Reformation; thi den reformerede ingenlunde den katholske Kirke, og den har udenfor denne skabt Tilstande, som ethvert fordomsfrit Menneske maa tilstaae, i høieste Maade trænge til en ny Reformation, men

vistnok i en ganske anden Retning, end den her omtalte har givet Anvisning paa. Der ligger altsaa en stor Misforstaaelse til Grund for den almindelige Betragtning af „Reformationen“, forsaavidt dens Beundrere ansee det Kirkelige og Christelige for Hovedmotivet for dens Tilblivelse og alle dens senere Kraftyttringer. Dens inderste Bæsen og Sjæl var Revolutionsprincipet, som her først vendte sig mod den Autoritet, der hidtil uanfægtet havde beherstket hele Christenhedens Tankegang og Aandsliv — for derefter at vende op og ned paa alle andre Forhold. Vi mene med denne Autoritet her det uforanderlige christelige Dogme, Kirken som den ene og almindelige, og Pavedømmet som en til Bevarelsen af den kirkelige Eenhed guddommelig anordnet Institution. Men at Reformationen i sit inderste Bæsen var gjenneintrængt af alle Elementer til en omfattende social Omvæltning, kom snart tydelig for Dagen i de voldsomme Angreb, den rettede mod alle verdslige Magthavere; thi den lidet ærefulde Redebondhed, hvormed dens Ophavsmænd siden opmuntrede disse til, i Strømme af Blod at quæle det Forsøg, som den udpiinte og mishandlede Bondestand i god Tro til sin Ret gjorde paa at befrie sig for sine tyranniske Plagere, var blot en Frugt af den Erkjendelse, at Angrebet paa de verdslige Myndigheder var forhastet. Reformationen maatte saaledes af Nødvendighed lade det berøve med, i en stor Deel af Tyskland, hele England og de scandi-naviske Riger at overlevere den øverste kirkelige Myndighed til Kongemagten, der med stor Beredvillighed greb Leiligheden til at anmasse sig alle Kirkemagtens Prærogativer og tilegne sig alle Kirkens verdslige Eiendomme. Saaledes blev i de Lande, som løsreves fra den kirkelige Eenhed, med Undtagelse af England, Reformationen det Grundlag, hvorpaa den fyrstelige Absolutisme i Pagt med en, Borger- og Bondestanden nedtrykkende Adelsvalde opførtes. Her i Danmark vedblev vel Kongemagten endnu i mere end et Aarhundrede at være i høj Grad hæmmet i sin politiske Handlefrihed ved Adelsens nedarvede Privilegier; men for Menigmand gjorde dette ingen Forskjæl; thi et tyrann-

nist Aristokrati, der har „Haands- og Halsret“ over alle sine nærmeste Undergivne, er langt mere trykkende for disse end den meest despotiske Fyrstemagt. Denne sidste lammer et Folks Udvikling i det Hele og Store, og virker mere eller mindre demoraliserende paa de enkelte Individider; men lovhjemlet Ret for alle et Lands Stormænd til at handle med deres Undergivne, med den talrigste Klasse af Folket, ganske efter vilkaarligt Godtbefindende, gjør Tilvarelsen saa utaalelig, at man ikke kan undre sig over de forfærdelige Bøndeoprør, som Adelens Mishandling af deres Bønder i det fjortende Aarhundrede fremkaldte i England og Frankrig, som Reformationen foranledigede i Tyskland, og som ogsaa ledsagede dens Indførelse her i Landet.

Naar man nærmere tænker over Reformationens Følger baade for de Landes og Folks Tilstand, hvor den fandt Indgang, og over dens Indvirkning paa Verdensforholdene i det Store, da maa enhver uhildet Betragter indrømme, at disse Virkninger vare høist sørgelige. Først en lang Række af indre Stridigheder og Plagerier i Tyskland, hvilke, efterat de store Handelsstæders blomstrende Velstand i det fjortende og femtende Aarhundrede allerede ved Opdagelsen af Søveien til Ostindien, saavelsom ved Americas Opdagelse havde faaet et betydeligt Knæk, udøvede en ret grundigt ødelæggende Indflydelse paa den almindelige Velstand, tilsidst foranledigede den stræffelige Trediveaarskrig, og siden en Række af Krige med Frankrig, der forvandlede en stor Deel af Tyskland til en Ørken. Det sextende Aarhundrede igjennem hjem søgte „Reformationen“ ligeledes Frankrig med blodige borgerlige Uroligheder; og den finantsielle Ruin, der var en Følge af det syttende Aarhundredes langvarige Krige, var den fornemste Aarsag til den Overbebyrdelse med Skatter og den dermed følgende Ødelæggelse af alle dette rige Lands Indtægtskilder, som hele det attende Aarhundrede igjennem nærede et dybt indgroet og stedse voksende Had saavel til Kongedømmet som til de to privilegerede Stænder, der vare fritagne for alle offentlige Byrder, hvilke alle tilhøbe

vare læssede over paa den tredie og fjerde Stand. Denne sidste (Bondestanden) fandt sig endnu taalmodigt i, at de adelige Jorddrotter levede i Glands og Herlighed af de Indtægter, som dens daglige Slid og Slæb Aar ud og Aar ind tilveiebragte, og det var, med Undtagelse af enkelte Adelsmænd og Geistlige, udelukkende fra Mænd af Borgerstanden, at den store Samfundsomvæltning i Aaret 1789 udgik.

Forsaaavidt som denne Bevægelse snart antog en fjendtlig Charakter mod Kirken og Christendommen, da havde dette sin Grund i den ovenfor aentydede Omstændighed, at Kirken var geraadet i en for dens Anseelse og Værdighed fordærvelig Afhængighed af Statsmagten, og at dens høiest stillede Tjenere i lang Tid ikke havde været i Besiddelse af Folkets Tillid og Agtelse. Hoffets Gunst gjaldt for ikke faa af dem mere end Guds Velbehag og Omforg for deres Menigheders aandelige og timelige Vel. Den høiere Geistlighed var baade i Frankrig og i de øvrige katholske Stater ikke længere som tidligere Folkets Mænd, der hensynsløst gjorde en høiere Autoritets Mynlighed gjældende mod den verdslige Magts Overgreb. Det laae desuden i Tingenes Natur, at Reformationens Angreb paa Kirkemagten, og Brudet paa den kirkelige Eenhed indvirkede i hoi Grad lammende og nedbrydende paa Kirkens Autoritet i alle katholske Lande. Pavedømmet havde tabt sin tidligere Indflydelse paa Regeringerne, og Geistlighedens tiltagende Verdslighed havde den beklagelige Virkning paa Folkenes Forhold til selve Religionen, at de overførte Alt, hvad der medrette fortjente Dadel hos dens Tjenere, paa den selv. Man gav saaledes Christendommen Skyld for al den Uret, hvorunder den store Mængde af den mindre begunstigede Deel af Samfundet igjennem tidligere Aarhundreder havde henflabt en kummerfuld og glædeløs Tilværelse!

(Slattes).

Gammekatholikerne og Nyprotestanterne mod Jesuiterne.

Som bekjendt foranledigede de mange Angreb paa Conciliet, som Bressen lige fra dets Aabning stadig har underholdt det store Publicum med, at de gamle, med traditionelt forplantede Fordomme stedse nærede og paa den store Mængdes Uvidenhed beregnede hadefulde Beskyldninger mod Jesuiterne fik en forønstet Leilighed til paa ny at bringe Røre i de Videnskaber, som med et færegent Velbehag altid massere et dybt indgroet Had til den katholske Christendom og navnlig Pavedømmet med dydig Indignation over Jesuiternes formentlige Misgjerninger. Man giver dem Skyld for Alt, hvad man har at udsætte saavel paa gamle, som paa nye kirkelige Foranstaltninger, i den sidste Tid navnlig for, at Vaticanerconciliet har vedtaget Decretet om Pavens Ufeilbarhed! Og da man nu ovenikjøbet i hele den protestantiske Verden har et udtømmeligt Reservecfond af alleflags gamle Historier om stræffelige Begivenheder, der bringe Haarene til at reise sig paa ethvert stifteligt Menneskes Hoved, at bygge videre paa, saa er det jo intet Under, at denne gamle Capital af Had og Bagvaskelse har huglet ligesaa stærkt, som de Capitaler, der i vor speculerende Tid heldigere og hurtigere end i Fortiden gjøres frugtbringende paa Pengemarkedet. At alle disse Røverhistorier tilhobe — Bartholomæusnatten, Krudtsammensværgelsen, Kongemordene og en Mængde stumle og gyselige Intriger — ere ligesaa mange ondskabfulde af Jesuiterordenens Fjender opdigtede Løgne, gjør jo Intet til Sagen. Deres Brugbarhed og Hensigtsmæssighed er almindelig anerkjendt, og man beemter dem selvfølgerlig! Disse gamle Historier ere nemlig, ved at holdes i Cours igjennem tre hele Aarhundreder, saa fuldkommen gaaede over i det store Publicums Constitution, at det nu er ligesaa let at bringe Blodet i Røg og alarmere den offentlige Mening, ved blot at navne det Ord „Jesuit“, som det er let ved en lille Gnist at faae Krudt og Bombefats til at explodere. Hertil kommer, at al Analdeseffect i den aandelige Verden i vor Tid virker langt stærkere og forplanter sig langt hurtigere og videre, end forhen, efter som Løgneren nu pr. Telegraf og ved Damp kan løbe Jorden rundt i mindre end et Døgn, medens den i gamle Dage maatte nøies med mindre hurtig Befordring.

Man gjør i den Grad ligeoverfor Jesuiterne Brug af „den affkyelige Grundsatning: Diemedet helliger Midlet“, at man — uagtet det ofte nok er beviist, at ingen Jesuit nogensinde har opstillet denne Grundsatning — ikke desto mindre ufortrødent bliver ved med at stemple Jesuiterne som dens Opfindere. Og medens man selv med den største Ugenerthed ved enhver Leilighed betjener sig af hiin „affkyelige“ Maxime, kaster man med største Freidighed (for ikke at sige Frækhed) Ordet „Jesuitisme“ i den her omtalte Mening i Ansigtet paa enhver ubeleilig Modstander, som man vil bibringe et usorvindeligt Nederlag i alle arlige, dydige og sandhedskjærlige Medborgeres Dine*!)

Paa den af de saakaldte „Samuelkatholiker“ eller „Protestkatholiker“ afholdte Congress i München blev det, i Henhold til det af Førerne for denne Bevægelse vedtagne Program, besluttet, at gjøre den ovenfor omtalte i en Mængde Blade og Flyveskrifter udbredte Beskyldning mod Jesuiterne frugtbringende for de Forhaabninger, man knyttede til Regeringernes ugrundede Frygt for farlige politiske Consequentser af Infalibilitetsdecretet, ved at opfordre alle tydske Regeringer til at forvise Jesuiterne fra deres Stater. I hvorvel nu baade Statsmændene og det store Publicum ved flere offentlige Udtalelser ikke alene fra nogle af Kirkens meest ansete Overhyrder, men ogsaa fra Jurister og Politikere, der ikke ere biledede i den ved en fjendelig Presse udbredte og befæstede Begrebsforvirring, ere blevene grundig belærte om, at Decretet ikke har det mindste med Politiken at gjøre, og at det i strengeste Forstand kun har Anvendelse paa det kirkelige Omraade: saa er det ikke desto mindre en sikker Sag, at hverken Statsmændene eller de politiske Ordførere hidtil have fundet det Umagen værd at gjøre dette Spørgsmaal til Gjenstand for nøiere Overveielse, men at

*) Utallige Exemppler kunde i denne Retning hentes fra Dagbladenes Polemik, uagtet de alle uidentviol ville findes enige i at tilegne sig den ovenfor fremhævede fra et Par af de meest udbredte iblandt vore Aviser brugte Benævnelse „affkyelig Grundsatning“. Vi tilføie endnu blot, at denne tilvisse høist forkastelige Grundsatning nuomstunder spiller en stor Rolle ikke blot i den store Politik, men at den hører til mange Smaapolitikeres daglige Brød. Den er isvrigt ligesaa gammel som Menneskeslægten og har altid været saa at sige Livet og Sjælen i alle de baade store og smaae Lumpenheder, som ere en vis Slags Menneskers Paradiis i denne Verden; og den stammer derfor fra en ganske anden Kant, end fra Jesuiterne!

de fremdeles holde fast ved deres Misforstaaelse af dette Punkt. De have jo i Døllinger og andre videnskabelige Autoriteter en Støtte for denne Menings Antagelighed, de have i deres Antipathier mod Kirken og Conciliet en ganske særegen indre Tilskyndelse til at holde fast ved deres eengang fattede Fordomme, og de ere jo sikkest paa at kunne dette, naar de omhyggelig holde sig enhver grundig Fremstilling af dette Punkt fra Livet, efterksom den jo let kunde nøde dem til nærmere Eftertanke! Hertil kommer, at denne Indbildning cengang er flaaet fast i den offentlige Mening; og, da man jo for godt Kjøb vinder dennes Bifald ved at give Kirken til Priis for dens Fjenders Bagvaskelser, er det jo ret hensigtsmæssigt fremdeles at forstaa sig bag Statens og Almeenvellsets ophøiede Interesser! Hvad derhos Jesuiterne angaaer, da kan man ikke undre sig over, at deres Fjender trygt stole paa, at Hensynet til den almindelige Mening vil have en stor Vægt i Magthavernes Dine; men vi skulle dog bemærke, at denne Mening ingenlunde er saa almindelig, som Mange gjerne ville troe. Det vilde nemlig være meget uretfærdigt at troe om alle de Katholiker, der ikke hnde Jesuiterne, at de dele den Mening om dem, som er den gangbare allevegne udenfor Kirken. Indenfor Kirken er den Antipathi imod dem, som hist og her giver sig tilkjende, ene begrundet i en fra deres Mæthode afvigende Behandling af den theologiske Videnskab. Med den „gammekatholske“ Minoritet er det derimod en anden Sag. Blandt dem har En og Anden virkelig løbet sig fast i den Mening, at den første Tanke om Dogmatiferingen af Pavens Ufeilbarhed maa tillægges Jesuiterne; men Størstedelen af dem kan, som det fremgaaer af deres Forhandlinger, slet ikke regnes for Katholiker, og endelig: Parti-aanden forsmaaer, som vi ovenfor have viist, sjældent noget Middel, der kan tjene til at fremme dens Formaal!

Vedtagelsen af den her omtalte Beslutning, som, i Forbigaaende sagt, endnu ikke er bleven til mere end en Beslutning, slog ogsaa øieblikkeligt an der, hvor man vel især havde gjort Regning paa Virkningen deraf, nemlig blandt Protestanterne. Münchener-Congressen sluttedes d. 25. Septbr., og d. 4. October samledes i Darmstadt den saakaldte „Protestantentag“, der i Tyskland er Foreningspunktet for den radicalvantro Protestantisme. Det var let at forudsæe, at denne Forsamling vilde følge den af den nynavnte Congress givne Parole, og med Hidsigthed vilde kaste sig over de to den ganske uvedkommende Gjenstande: Ufeilbarhedsdogmet og Jesuiterorde-

nens Forviisning fra Tyskland. Den vedtog da med Hensyn til det første Punkt følgende Resolution: „Foraauidt dette Dogme skal tjene til, i Jesuiternes Mening at angribe den moderne Stats Souveranitet overhovedet, og det tyske Riges og de tyske Staters isærdeleshed, til at forstyrre den confessionelle Fred i Tyskland, til at true Aands- og Samvittighedsfriheden og hele den nærværende Cultur med Undergang, saa finde alle tyske Protestanter og hele det tyske Folk sig foranledigede og forpligtede til, afgjort at optræde mod dette Dogme, og paa det kraftigste at virke for, at disse alvorlige Farer blive fjernede.“ I Henseende til Jesuiterne vedtoges desuden følgende ikke mindre kolossal-latterlige Resolution: „Sikkerheden, Retsordenen og Lovens jaavel som Statsmagtens Autoritet, det borgerlige Samfunds Belsærd, Beskyttelsen af den confessionelle Fred, af Aandens Frihed og Culturlivet kræve, at ingen Stat i Tyskland taalder Jesuiterordenen indenfor sine Grændser. Det er de tyske Protestanternes og hele den tyske Nations Pligt, med deres hele Kraft at virke hen til, at enhver Virksomhed i Skole og Kirke unddrages Jesuiternes Indflydelse.“ Samtidig med Udsættelsen af denne Vandbulle vedtog man at organisere et drabeligt Felttog imod Jesuiterne, og ikke hvile, før man fik dem fordrevet fra alle tyske Lande! Men — man hør nu, ved hvilke Midler denne Agitation skulde bringes i Gang! Resolutionen tilligemed den saftigste af de Taler, der motiverede den, skulde trykkes under Titel: „Imod Jesuiterne“ og „udbredes efter en storartet Maalestok.“ Hermed skulde „et dobbelt Diemed“ opnaaes. „Flyveskrivet skal nemlig for det første tjene til almindelig Oplysning og til at fremkalde en afgjort offenkjendelig Stemning(!), og for det andet skal Salget af samme til en Priis af 5 Silbgr. pr. Exemplar tilveiebringe de fornødne Midler til Opnaaelsen af Foreningens Diemed! Skrivtet skal deels colporteres, deels sælges paa alle Banegaarde, fordi Erfaringen har viist, at man paa denne Maade opnaaer en langt større Afsetning end igjeunem Boghandelen og ved Annoncer i Bladene.“ Det bemærkes derhos udtrykkeligt, at denne Udrøddelseskrig „ogsaa gjælder alle Jesuiter i den protestantiske Kirke!“ De nærmere Meddelelser om Sværfsættelsen af denne „storartede“ Plan indeholdes i en Circulærskrivelse til alle Protestantforeningens Tillidsmænd, som blandt Andre er underskrevet af den bekjendte radicale Nationalist, Professor Bluntschli i Heidelberg. Foraauidt som Gammelkatholikerne i deres Program have beiliet til Protestanternes

Vilstand, vil den heromtalte storflaaede Prostitution uidentivt have foranlediget de Bedre iblandt dem til at bede Gud bevare dem for saadanne Bundsforvandre!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Eftermiddagen d. 20 October udbrod en Ildbrand i Apostelkirken, hvis Anstiftelse tilskrives „de Røde“, der synes her at have villet anstille et Forsøg paa en Efterligning af den Anvendelse, Communisterne i Paris gjorde af Petroleum, hvoraf (som vi tidligere have berettet) betydelige Kvantiteter i afvigte Sommer bleve tilførte den evige Stad. Ilden kunde let hurtigt have været slukket, men Brandvæsenet viste en saa uforsvarlig Vangsomhed, at der hengik halvanden Time inden Slukningsredstaberne ret kom til Anvendelse. Ilden udbrod i de ubeboede Værelser over Forhallens Søilegang; men, ihvorvel det Indre af Kirken Intet har lidt, anslaaes dog den Skade, som Forhallen og Klokketaarnet have lidt, til et Veløb af henimod 9000 Rld. Det er ikke noget godt Tegn, at flere af de foragtelige Blade, som nu føre det toilesløseste Frisprog, ikke kunne fordølge deres Skadefrød over denne Ulykke, der har gjort et ubehageligt Indtryk paa alle Huseiere.

Frankrig. Det vil erindres, at den conservative eller høire Side af den franske Nationalforsamling i sin Tid gjorde et Forsøg paa at formaae Regeringen til at optræde med en bestemt Protest mod den italienske Regerings hensynsløse Ringagt for de Forpligtelser med Hensyn til den h. Stols souveræne Rettigheder, som den ligeoverfor Frankrig inden den tydske Krigs Begyndelse havde bundet sig til at respectere. Høire Side fortrøstede sig, i Henhold til den Interesse, som Andragendet desangaaende vakte, samt til Regeringschefens mærkelige Udtalelser under Forhandlingerne af 22. Juli (s. d. Bl. Nr. 17) til, at Hr. Thiers vilde paa en eller anden Maade handle overensstemmende med sin dengang udtalte Overbeviisning. Men Hr. T. synes, efter sit Valg til den franske Republik's Præsident, besynderlig nok at ansee den republicanke Minoritet's Billigelse af sine Regeringshandlinger for at være en

sikkere Støtte for sin Stilling og for Bevarelsen af den gjenoprettede Orden, end den langt overveiende monarchiske Majoritet i Forsamlingen. Der var da for den kirkeligsinde Deel af denne, da den saae sig skuffet i sine Forventninger om et diplomatisk Skridt fra Regeringens Side, Intet andet tilbage, end, førend Forsamlingen i f. M. prorogeredes, at tilstille den h. Fader en Adresse, hvori den udtalte sin Smerte over Frankrigs nærværende Afmagt til at yde den h. Stol den Bestyttelse, som det burde være en Gressag for alle katholske Magter, der ere interesserede i Kirkens Uafhængighed, i Forening at tilveiebringe. Adressens Underkriverere udtalte fremdeles den Overbeviisning, at Revolutionen under alle dens Skikkelser er Kirkens og det menneskelige Samfunds værste Fjende, samt at det er deres faste Beslutning med Guds Hjælp at opbyde alle deres Kræfter for at bekæmpe den.

Denne Adresse er underskrevet af 46 af Forsamlingens meest anseede Medlemmer.

Tydskland. De fanatiste Angreb og Forhaanelser, hvormed saavel de saakaldte Protestkatholiker i München, som Protestantforeningen i Darmstadt, i Forening med den kirkefjendelige Deel af den periodiske Presse nylig have kastet sig over Jesuiterne, have foranlediget alle tydske Biskopper, i hvis Diocefer Jesuiterne ere bosatte og udøve præstelige Functioner, med Erkebiskopperne af Cöln og Posen i Spidsen, til at aflægge et offentligt Bidnesbyrd om disse Ordensmænd, der i de stærkeste Udtryk udtaler Baastjønningen af den Digtighed, Samvittighedsfuldhed og Opoffrelse, hvormed de virke baade i Videnskabens og Sjælesorgens Tjeneste, ligesom denne biskoppe-lige Erklæring paa det stærkeste betoner deres mønsterværdige Vandel, og navnlig fremhæver den Iver og det Held, hvormed de have antaget sig Sjælesorgen i Fabrikstæderne. Det bemærkes udtrykkelig, at man væsentlig har Jesuiterne at takke for, at de talrige Fabrikarbeidere itide ere blevene advarede mod og bevarede fra at smittes af de socialdemokratiske og communistiske Bildfarelser; endvidere, at de stedse have givet de Troende det bedste Exempel med Hensyn til Agtelse for Statsmagtens, ikke mindre end for Kirkens Autoritet, og at netop denne Side af deres Holdning og hele Virksomhed, som nu er Gjenstand for de bitterste Angreb og Bagvaskelser, har Krav paa den mest rosende Anerkjendelse. Endelig henvises til de betydelige Tjenester, som saavel Præsterne, som Vagbrødrene af Jesu Selskab under Krigene med Østerrig og Frankrig have ydet, ved at

antage sig de Caaredes baade aandelige og legemlige Pleie, og hvorved de paa en særdeles fremragende Maade have gjort sig fortjente baade af Staten og Kirken.

Kjøbenhavn. De seneste Esterretninger fra Rom melde, at Kong Victor Emmanuel d. 21de Novbr. ankom til Staden og blev paa Banegaarden modtagen af den nogle Dage iforveien ankomne Kronprinds, af Ministeren og de communale Autoriteter. Bladene berette, at Kongen af Italien d. 27de har aabnet det italienske Parlament med en Throntale, hvori der henvises til det Factum, at Paven har foretaget den i f. Nr. omtalte Udnævnelse af nye Biskopper, som et Beviis for, at Garantiloven har indrømmet Kirkens Overhoved den fuldstændigste Frihed (!).

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 3die December. 1ste Søndag i Advent. Kirkeaarets Begyndelse. Sct. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Adventsøndag. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Adventsøndag med Prædiken. — 4. M. Petrus Chrysologus, Biskop og Kirkelærer. 5. Ti. Barbara, Jomfru og Martyr. 6. O. Fastedag. Mikolaus, Biskop; Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 7. Co. Ambrosius, Biskop og Kirkelærer. 8. F. Fastedag. Marias ubesmittede Undfangelse (feires offentlig førstkommande Søndag). 9. L. Frants Xaver, Apostel for Ostindien.

NB. Alle Onsdage og Fredage i Adventstiden ere befalede Fastedage.

Søndagen den 10de December. 2den Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse. Sct. Angars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Spimesse med Prædiken. Kl. 3 Esterm. Festsøndag. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Spimesse. Kl. 6 Festsøndag med Prædiken. — 11. M. Damasus, Pave. 12. Ti. Vicellinus, Biskop. 13. O. Fastedag. Lucia, Jomfru og Martyr. 14. Co. Translation af den h. Jomfrues Huus til Loretto. 15. F. Fastedag. Octav af Marias ubesmittede Undfangelse. 16. L. Eusebius, Martyr.

Søgnedagsgudsstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Løverdagaften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½. Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Løverdagaften Kl. 5—8. — Sct. Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirkefidende“, udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionær, Hr. Grosserer C. B. Kocher, Torstenfjeldsgade Nr. 5. 1. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Numere 8 St.

Katholsk Kirketidende.

Mittende Aargang.

N° 26. Søndagen den 17de December. 1871.

Indhold: Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning. — Kirkelige Efterretninger: Rom, Belgien, Kjøbenhavn.

Det sociale Spørgsmaal og dets Løsning i uchristelig og christelig Retning.

(Sluttet).

Den franske Revolution af 1789 var, som vi i det Foregaaende have antyndet, langsomt forberedt ved den Betragtning af hele Fortiden, som Reformationen først havde indført i Livet. Luthers reformatoriske Optraeden tog nemlig sit Udgangspunkt fra et afgjort Brud med hele den historiske Fortid, men den totale Samfundsomvæltning, hvortil dette Brud i sine Følger skulde føre, blev det en senere Tid forbeholdt at iværksætte. Man kan derfor med Sandhed sige, at hiin Revolution var en Fortsættelse af Luthers Værk, en Overførelse paa det sociale og politiske Livs Gebet af de Grundsætninger, som kun Tidens Umodenhed og Omstændighedernes Ugunst nødte Luther til at indskrænke til det kirkelige og aandelige Livs Enemærker. Men den Tankeretning, som udgik fra Reformationen, frembragte i England en vantro og mod al positiv Religion fjendtlig Philosophi, som fra Midten af forrige Aarhundrede fandt i Frankrig ualmindelig begavede Beundrere, der vel ved Fødselen tilhørte den katholske Kirke, men, i Forargelse over al den Demoralisation, der herskede i de høiere Kredse af Sam-

fundet — hvor Religionen vel udvortes holdtes i Tre, men i Virkeligheden kun var tilstede som en død og aandløs Form, bag hvilken den indre Forkommenhed skjulte sin Ryggeløshed for Verdens Dine — fattede et lidensfabeligt Had til Christendommen, Geistligheden, Kongedømmet og Adelen. Thi enhver stor udvortes Omvæltning i Verdenshistorien forberedes og begynder altid paa det aandelige Livs Enemærker. Reformationen begyndte den sociale Revolution, som den sig selv mindre klart bevidst tilføjede, men ikke kom til at gennemføre, paa det Gebet, som hele Middelalderen igjennem havde været Udgangspunktet for alle aandelige Bevægelser, det Midtpunkt, hvorom alle Tanker og Idrætter dreiede sig; og den franske Revolution forberedes ved den engelsk-protestantiske Philosophies og de engelske Frihedsgrundsetningers Forplantning til Frankrig, hvor der snart fremstod en ganske ny revolutionær Litteratur, der med forbausende Hurtighed udbredte sine Frembringelser blandt alle Classer af Befolkningen.

At den store Revolution i Frankrig ligesaa lidt havde et udelukkende politisk Formaal, som dens Forgænger og Banebrøder i Tydskland i sit inderste Væsen udelukkende havde et kirkeligt og aandeligt Siemed, fremgaaer klart af dens nærmeste Anledning og Motiver — den offentlige og private Velstands Ruin. Dens Hovedsiemed var en social Reform i alle Retninger, dens Ophavsmand ansaae Kongedømmet og Kirken for de væsentlige Aarsager til den Fortrykthed og Elendighed, hvori de to uprivilegerede Stænder befandt sig; og den tredie Stands (Borgerstandens) Ordførere satte derfor alle Kræfter i Bevægelse for at kuldkaste den hele bestaaende Samfundsbygning, som et Værk, der skyldte hine to Institutioner hele sin daværende, for Folkets Frihed og Velvære fordærvelige Skikkelse. Man harmedes med Grund over den nedværdigede Tilstand, hvori det af Naturen rigest udstyrede Land i Europa var geraadet, og forlangte en radical Omdannelse af Samfundet. Kongedømmet, der i intet Land havde været beklædt med en saa omfattende Magtfulde og omgivet af en saadan Glands,

som i Frankrig*), faldt som Offer for de vilde Kræfter, som Revolutionen havde løsladt, Christendommen afflaffedes, og Kirken og Geistligheden bleve forfulgte med samme Fanatisme som af Hedenskabet i de første christelige Aarhundreder.

Man har ikke blot dengang, men ogsaa siden, reist den Anklage mod Kirken, at den i Fortiden havde gjort fælleds Sag med Despotismen i Henseende til Folkenes Undertrykkelse, og at den i den nyere Tid ikke alene Intet har gjort for at beskytte den store Masse af Folkene mod Misbrugen af den fyrstelige Absolutisme og Adelenes Forrettigheder, men at den har tilføiet de katholske Nationer en Skade, der langt overveier alle materielle Tab, ved ikke at sørge tilbørlig for deres aandelige Udvikling. Forjaaviddt man indskrænker denne Anklage til Tiden efter Reformationen, da maa enhver uhibdet Historieforsker, som alt tidligere bemærket, i det Væsenlige føre den tilbage til denne sidste Begivenhed; thi det var den der, ved at skabe en hidtil ukjendt Fyrstevalde, smedede Rænker for Folkfriheden, ved at tilintetgjøre den geistlige Stands politiske Selvstændighed og Anseelse ogsaa i de katholske Lande, hvor man navnlig i det attende Aarh. saae Regenterne overalt ivrig bestræbte for, i politisk Henseende at bringe Reformationens nye Grundsatninger om Forholdet imellem Stat og Kirke til Anvendelse. Det lykkedes dem saaledes at bringe Kirken og dens Tjenere i stedse større Afhængighed af Statsmagten, og saagodtsom ganske lamme deres sociale Indflydelse. I Frankrig saae man Biskopperne beile til den Ære, at væreyndede Hofmænd, ligesom den gamle trodsige Lehnadel alt forlængst var forvandlet til en smidig og føielig Hofadel. Men den store og for den følgende Tid skabnesvangre Virkning af

*) Aarsagen til den kongelige Gnevældes kraftige Udvikling i Frankrig ligger allerede langt tilbage i Tiden. Alt som de i den tidlige Middelalder grundede store Lehnbesiddelser ved Dødsfald hjemfaldt til Kronen, bleve de inddragne, og ikke, som i Tyskland, bestandig atter bortforlehnedes til Andre.

dette Forhold var, at denne Kirkes og Geistlighedens selvforfnyldte Afhængighed af Statsmagten ikke alene i høi Grad svækkede Bavernes Autoritet, men efterhaanden slog den Forestilling fast i den almindelige Bevidsthed, at Kirken trænger til Statsmagtens Beskyttelse. Man oversaae, at Staten altid fordrer sine Tjenester dyrt betalte: at den til Gjengjæld forlanger, at Kirken skal benytte sin aandelige Indflydelse til at fremme dens reent verdslige og ofte med Kirkes sande Interesser uforenelige Formaal. Man forglemte, at det christelige Statsideal og det deri grundede normale Forhold imellem Kirke og Stat, Christendom og Politik var ved Reformationen forsvundet fra det virkelige Livs Enemærker, og man saae ikke, at Kirkes Interesser nødvendig maatte lide et uforvindeligt Afbræk ved at skulle garanteres af Stater, der indvortes vare affaldne fra Christendommens Grundsaetninger. Dette har den seneste Tids Begivenheder tilfulde godtgjort, og vi troe i de ovenfor givne Antydninger at have angivet den sande Grund til, at Kirken, efter at den nu eengang havde bragt sig i dette falske Forhold til Staten, i Folkenes Dine maatte blive anseet for medskyldig i alle den fyrstelige Enevældes Forfyndelser mod Samfundet, og deriblandt navnlig ogsaa i Regeringernes Eigeegndighed for Alt hvad der kunde tjene til at fremme de ringere Classers Udvikling baade i Henseende til Oplysning og timeligt Velvære.

Livegenskabet og Bondestandens Trældom florerede ret i det attende Aarh., og man kan ikke nægte den franske Revolution Æren for alt forlængst i de fleste Lande at have brudt dette fornedrende Slaveaag, og at have gjort Bevidstheden om alle Menneskers medfødte Rettigheder levende i den almindelige Bevidsthed. Dette maa Enhver indrømme, hvormeget han end fordømmer alle de Uretfærdigheder og alle de Brængbilleder baade af Friheden og Retsbegrebet, som Revolutionen bragte for Lyset. Det guddommelige Forsyn betjener sig nemlig, saaledes som Verden eengang er, af det Onde, der steer, ligesaa fuldt som af det Gode, Menneskene gjøre, til at fremme sine

vise Henfigter og Planer til vor Slægts Udvikling og Velvære. Men man tør derfor ingenlunde sige, at det, hvorved et Dømed, der i sig selv er godt, opnaaes, dermed er beviist at være skeet efter Guds Villie! Vi tør ikke nære nogen Tvivl om, at den Binding, Revolutionerne have bragt det historiske Fremmskridt i aandelig og timelig Udvikling, baade kunde været opnaaet, og mulig ogsaa vilde været opnaaet ad andre Veie, dersom den menneskelige Utaalmodighed havde vidst at fatte sig i den Selvfornægtelse, som Tro og Tillid til Gud under alle Livets Omstændigheder kræve. Men Revolutionerne ere i det Store det fuldbendte Udtryk for den Syndens Lov (Rom. 7, 14. 25.), som behersker Naturlivet, og aabenbarer sin Magt i Ridenstaberne egenraadige Indstyndelser. Det guddommelige Forsnu har igjennem alle tidligere Tider deelviis eller i det Mindre benyttet den Oprørsaad, som er en naturlig Yttring af den menneskelige Selvraadighed, til paa eengang at straffe Tyrsterne for deres syndige Misbrug af Magten, og Folkene for deres gudforglemmende Tragten efter en ubunden Frihed, der gjennembrøder den guddommelige Lovs Skranker. Men Forsnuet betjener sig af det, som Menneskene beslutte og udføre, til at fremme sine Planer til det historiske Menneskelivs Udvikling, Fremgang og Fuldbendelse, men saaledes som det er begrundet i den moraliske Verdensordens evige Love: de Goder, som opnaaes ved uretfærdig Selvtægt, maae nødvendig faae en Tilfætning af Bitterhed, og indeholde en Mængde Spirer til indre Forstyrrelse, som forplante deres giftige Virkninger igjennem alle følgende Tider!

I denne Henseende er den første franske Statsomvæltning i alle dens senere Eftervirkninger høist belærende. Al Verden priser „de store Grundsaetninger af 1789“, som Kilden til det forbausende Opsving, som den menneskelige Udvikling i alle Retninger siden hiin Tid har taget; thi den nærværende Slægt har forglemmt den uhyre Priis, for hvilken dette Gode er kjøbt, de utallige Menneskers timelige og evige Velfærd, som hiin Begivenhed og dens senere Gjentaegelser har kostet! Men saa modbydeligt det end er at høre den nærværende Tids tanke-

løse Røvtaler over Revolutionerne, som nødvendige Factorer i den historiske Udviklingsproces, eller som uundværlige Overgangsformer til nye og bedre Tilstande, saa vilde det dog paa den anden Side være endnu tankeløse, om Noget vilde ønske det attende Aarhundredes Tilstande tilbage, og ubetinget bryde Staven over den grundige Omdannelse af Samsundet, som Aarene 1789 og 1848 have bevirket. Den gennemgribende politisk-social Reformation, som de have hidført, er et aldeles unægteligt Fremskridt, der vistnok vilde været opnaaet paa en langt ønskeligere Maade, dersom Fyrsterne for et Aarhundrede, eller helst endnu længere siden, havde været tiljinds at imødekomme deres Undersaatters billige og dengang nøisomme Ønsker om et ringe Maal af politisk Frihed og Indflydelse paa de offentlige Midlers Forvaltning, samt Affjæffelse af de Misbrug, som ere uadskillige fra den despotiske Enevaldes og Favorit-systemets Vilkaarligheder. Der vilde saaledes aldrig blevet Tale enten om de store Principer af 1789 eller deres Eftervirkninger af 1830 og 1848. Det Samme gjælder om det andet uslykkebringende Element i Revolutionerne: Oprøret mod den kristelige Lov og Fjendskabet mod Kirken. Dersom Kirkens Overhyrder i Frankrig og de geistlige Fyrster i Tyskland havde ladet sig det være mere magtpaaliggende at sørge for Folkets aaudelige Vel, og optræde som dets Talsmænd ligeoverfor Magtens Misbrug, end angstelig at vaage over Bevarelsen af deres verdslige Herligheder, da vilde de have haft en Støtte i Folkets Agtelse og Kjærlighed, og Kirken vilde ikke være bleven anseet for at have ydet Haandlangertjeneste for deres Undertrykkere!

Det vilde, som ovenfor sagt, være en stor Bilsfarelse at ansee Forandringen af Statsformen for den nyere Tids Revolutioners væsentlige Diemed. Deres sidste og egenlige Formaal var en gennemgribende social Omdannelse af alle bestaaende Forhold. Det politiske Element eller Forandringen af Regeringsformen betragtedes i Begyndelsen (1789) blot som et nødvendigt Middel for Opnaaelsen af hiint Formaal. Men

efterat dette Middel nu i denne lange Række af Aar, under Liberalismens Fuseri med alleflags politiske Ideer og Doctriner har fuldbyrdet sit Hverv — at overlade Folkene selv den væsentlige Omsorg for deres sociale Belfærd, og efterat det er blevet saa afnyttet, at dets Afmagt til virkelig og blivende at afhjælpe de meest trykkende sociale Onder er bleven vitterlig for Alle, rører der sig for nærværende Tid overalt i Samfundets Dybder en Utilfredshed med de Resultater, som den politiske Frihed i den sidste Menneſtealder har bragt Størstedelen af den europæiske Folkeverden, der har Krav paa ethvert alvorligt Menneſtes største Opmærksomhed. Revolutionen krævede Folkenes Deeltagthed i Lovgivningen som Betingelse for Staternes sociale Gjenføddelse, og denne Fordring er faldstgjort; men den væsentlige Hensigt dermed har viist sig at være forfeilet. Den doctrinar-liberale Lovgivnings forskjellige statsøconomiske Theorier have efter mange sagkyndige Mænds Mening altfor eenſidig begunstiget det Capitalets Herredømme, hvorover de arbejdende Classer for nærværende Tid beklage sig saa bittert. Nationalvelstanden er overalt i den nyere Tid voget, men den er langt mere ulige fordeelt, end i tidligere, i det Hele langt fattigere Tider; og den Erkjendelse er derfor i den seneste Tid overalt trængt mere igjennem, at et Folks sociale Velvære ikke beroer paa Statsformen, og ingenlunde er betrygget selv ved den meest udstrakte politiske Frihed: den store Masse af Arbejderbefolkningen har faaet en stærk Fornemmelse af, at den udstrakte Frihed, der allevegne altfor pludseligt har nedbrudt alle tidligere Stranker, der betryggede de særlige Næringsveies Rettigheder, ingenlunde har fremmet deres Velvære, uagtet det i Henshold til den constitutionelle Theorie jo er Folkene selv, der igjennem deres Udvalgte have tilveiebragt denne Lovgivning! Men en Tilbagegang til de forrige fra Middelalderen nedarvede Indſtrænkninger i Næringsfriheden, der i tidligere mindre udviklede Tider værnede om en ligeligere Fordeling af Formue og Velſtaud, maa ethvert fornuftigt Menneſte indſee at være umulig. Thi Principet, hvorpaa den nyere Handels- og Næ-

ringssloggivning hviler, er utvivlsom rigtigt, og Enhver maa indrømme, at det har bortryddet en Mængde Hindringer for Talentet og Dygtigheden, som tidligere vare en uretsfærdig og hæmmende Skranke for et stort Antal fremstræbende, men ubemidlede Mennesker. Ulykken ligger blot i, at Forandringen er de fleste Steder kommen altfor pludselig, og i den liberale Lovgivnings altfor store doctrinære Ensidighed.

Spørgsmaalet er nu, hvad der maa gøres for at forebygge de Ryskter af Samfundsordenen, som den nærværende Bevægelse blandt de arbejdende Classer truer med at hidføre, saafremt der ikke skeer noget Alvorligt og Gjennemgribende for at tilfredsstille deres billige Krav til den mere bemidlede Deel af Samfundet, der jo unægtelig bør erkjende det for en bydende Pligt at yde Enhver, hvis Arbeide det ikke kan undvære, et Bederlag, der sikker ham Betingelserne for Livets Ophold. Opfyldelsen af denne Pligt er en Fordring, som Christendommen stiller til ethvert Statsamfund, som anerkjender dens Krav, en Fordring, som absolut maa kunne opfyldes, og derfor ogsaa skal opfyldes nu ligesaa fuldt, som nogensinde før; ja Samfundet har efter vor Formening ikke vanskeligere ved at efterkomme den, end den langt mindre velhavende Fortid.

Vi have af den foregaaende historiske Udsigt over Fortiden seet, hvorledes den hedenste Oldtid opfattede Ordningen af de sociale Forhold, hvor jammerfulde Tilstande der af dens Haardhertethed og Følesløshed for Menneskets medfødte Værdighed ansaaes for det naturlige og uundværlige Grundlag for et Culturliv, der var blottet for al indre Moralitet, Sandhed og Retfærdighed. Vi have dernæst seet, hvorledes Christendommen stræbte efter at virkeliggjøre Idealet af en Samfundsorden, der, saavidt denne Verdens Ufuldkommenhed tillader det, skulde afprøve dens Grundsætninger om Menneskeværd, Menneskerettigheder, broderlig Kjærlighed og Retfærdighed i alle Forhold, i den indre og ydre Politik, saavel som i enhver Form af det sociale Liv. Men vi have ogsaa seet, hvor ufuldkommen dette christelige Stats-Ideal mægtede at gøre sig gjældende ligeover-

for den i Menneſtenaturen dybt indgrovede Egenſjærlighed og Egenntte, ſom fremdeles indtil Tidernes Ende vil ſørge for at vedligeholde den ſkarpe Grændſe imellem Guds Rige og denne Verden! Det guddommelige Forſyn maatte derfor, ſom vi i det Foregaaende have bemærket (S. 384), her ſom ſaa ofte betjene ſig af det Onde for at fremme det Gode. Lehnsadelens Tyranni og Rivegenſtabets Tryk maatte tjene til Udviklingen af et i Frihed og overensſtemmende med Chriſtendommens Grundſætninger ordnet Borgerliv; og, da dette endelig udarter ved at ſpilde ſin Kraft paa fordærvelige politiffe og religiøſe Partifampe, og under den fyrſtelige Abſolutiſmes og Adelsvældens Aag ſaaer Dinene op for den Afgrund, der aabner ſig under hele Samfundet, maa et i ſig ſelv forførdeligt Onde, nemlig Revolutionen, blive det Redningsmiddel, der eengang for alle ſkulde gjøre Ende paa en Samfundsordning, der i forrige Aarhundrede allevegne mere eller mindre betragtede de ſtore Folkemaſſers Tilværelſe og Frugterne af deres Flid og Arbeide ſom de nødvendige og ſelvfølgelige Betingelſer blot for den fortsatte Vedligeholdelſe af den daværende Mængde af ſtore og ſmaa demoraliferende Hoffers, ødsle og udfvævende Fyrſters, og ryggeſløſe Stormænds tøileſløſe Nydelſefſug!

Men naar den meeft høirøſtede Deel af Førerne for den nuværende Bevægelſe blandt de arbejdende Claſſer ſjones at finde det i ſin Orden, at deres meeft urimelige og overdrevne Fordringer abſolut maae fyldeſtgjøres ved en radical Omvæltning af den hidtil beſtaaende Tingenes Ordning, ſaaledes, at det ſom før var det øverſte Lag i Samfundet, herefter ſkal være det underſte, og omvendt, naar de i Modſætning til Chriſtendommens Aand og Forſkrifter truende henviſe til Revolutionen ſom den af det ſidſt forløbne Aarhundrede hiſtoriff afhjemlede og normale Wei til det Maal de eſtertragte: da ſeer man her et ſlaaende Exempel paa de fordærvelige Birkninger af de liberale Doctriner, ſom den ved Størſtedelen af de meeft læſte politiffe Blade, iſær igjennem det ſidſte halve Aarhundrede udbredte politiffe Philoſophi har udøvet; man ſeer her, hvorledes

Menigmand har forstaaet sine Læremestere, og filosofherer over Tidens brændende Spørgsmaal! Den doctrinære Liberalisme seer nu med Skræk den i ethvert Land talrigste Klasse af Mennesker; opmuntret — som ved alle tidligere Leiligheder — af det i Frankrig nylig givne Exempel, true med at sammenrotte sig om at omstyrte al bestaaende Orden. Liberalismens Ordførere have nu saa længe leflet med Revolutionstheorien eller Revolutionsprincipet, som Grundlaget for hele den nuværende Samfundsbygning, at Menigmand nu, ophidsat af Agitatorer, der speculere i hans Uvidenhed, og vente at komme til at spille en Rolle, paa sin Vis uddrager Consequentserne af de med saa stor Ordbram feirede „Principer“. Man er, som ovenfor sagt, kommen til den Erkjendelse, at de politiske Omvæltninger og Reforme utvivlsomt have været fordelagtige nok for de Kluge og Fiffige, som have vidst at gjøre dem frugtbringende for deres Ærgjerrighed og Forsængelighed; men man begjærer nu en anden Frihed og en anden Lighed, end den Tale- og Pressefrihed, den borgerlige Lighed og Frihed for Lovene, hvormed de tidligere Tiders Demagoger affpiste dem, hvis Naver og Blod hjalp dem til at faae Magten i Hænde! Magt, Ære og Binding i stor Stil er nemlig nok til at tilfredsstille det Mindretal, der føler Trang til, og behager sig i at spille en Rolle paa en eller anden af de politiske Partikampes Skueplads; men den store Masse af Folkene begjærer nu Ligestilling i Belvære og Alles Andeel i Alt, hvad der tidligere har været anseet som Forrettheder, der naturlig knyttede sig til Fødselen og det Standpunkt af aandelig Udvikling, hvorpaa et Mindretal af heldigere stillede Individier befandt sig.

Vi skulle ikke her spille noget Ord paa at vise det Forrykte i de Trudøler, som Parisercommunens Beundrere udstøde om at ville efterligne dens Bedrifter; thi det er aabenbart, at Arbejdsclassen Intet kan vinde ved at ødelægge de Formuendes Eiendomme, eller ved at bringe Ulykke og Elendighed over hele Samfundet, saalidt som vi skulle bestæftige os med den

Fordring, som denne Agitations Ledere først i Frankrig, derefter i Tyskland, og endelig ogsaa her have fremsat — at Arbeiderne, som den talrigste Klasse i Samsundet, bør som saadan have en stærk Repræsentation i de lovgivende Forsamlinger, der kan gjøre det muligt for deres Udkaarne at faae Andeel i Regeringsmagten. Vi skulle ligesaalet bethatte os med at drøfte den urimelige Fordring, at Arbeideren ikke længere skulde lønnes, men at han skulde have en naturlig Ret til Procent-Andeel i Udbyttet af enhver Forretning o. L. Vi have i det Foregaaende blot villet afvikle den historiske Traad, der trækker sig igjennem dette Spørgsmaal i Fortiden forskjellige Udseende, og de tidligere Slægters Besvarelse af samme, samt vise Umuligheden af ethvert Forsøg paa ved menneskelig Kløgt og reent naturlige Midler at raade den Gaade, som Christiendommen har gjort til det høieste Problem for den ved dens overnaturlige Virkninger styrkede Menneethaand at løse. Vi skulle i en følgende Artikel nærmere gaae ind paa en Drøftelse af de Puncter, som kunne have særlig Interesse for vore hjemlige Forhold, og slutte nærværende Betragtninger med at opfordre Læseren til at overveie, hvor forskjellig Verdens Tilstand baade i Fortiden vilde have været, og nu kunde være, dersom de Fordringer, som Christi Kjerlighedsløv opstiller, havde fundet den almindelige Anerkjendelse og Efterlevelse, der ligger i Begrebet om dens universelle Guldighed, og hvis praktiske Gjennemførelse Verden i det Store vilde have ligesaa let ved at iværksætte, som det nu er et Mindretal af troende Christnes Salighed og Glæde at erkjende deres evige Guldighed, og i det Smaa efter Evne at gjøre dem gjældende!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. „Den kongelige Fædersmand“ — som Enthusiasterne fra Aarene 59 og 60 i sin Tid titulerede Kongen af Italien — har nu ogsaa behaget at udstrække sine Hænder efter Andreaklosteret af Dvirinalet. Dette Kloster, hvor Jesuiterne nu for Tiden have deres Noviciat, skal nemlig ifølge et kongeligt Decret indrettes til Hestestald og Bogremiser for Hs. Majestæt. Det skønne Capel, som indeholder en Mængde historiske Mindesmærker (om den h. Ignatius, Rodriguez, Petrus Canisius, Cardinal Bellarmin, Franz Borgias o. Fl.), samt flere værdifulde Kunststykke, skal nu profaneres af en Vandalsisme, som kun finder sin Lige i Barbariets Tider! Dog, dette er endnu ikke Alt. I en Gang ved Siden af Høialteret seer man Carl Emmanuel IV.' Grav. Denne Konge af Sardinien nedlagde i Aaret 1802 Regeringen og trak sig tilbage til Rom, hvor han i Aaret 1815 antog den h. Ignatius' Regel, og 1819 endte sine Dage i dette Hus. Hans Gravmæle erindrer om den Protest, som Jesuiterordenens General, P. Beckx, i Aaret 1860 nedlagde mod den kongelige Fædersmands første Forgrubelser paa Næstens Eiendom. Det hedder i dette Document: „Jeg retter denne Protest til Deres Majestæts Samvittighed, og nedlægger den paa Deres Majestæts berommelige Forgænger, Carl Emmanuel IV.' Grav, som for 45 Aar siden frivillig gav Afkald paa den Krone, som Deres Majestæt nu bærer, for at ende sine Dage her i vort Noviciat, hvor hans Støv hviler. Denne Konge fandt den Fred, han søgte i det Samfund, som Deres Majestæts Regering nu forfølger med det bitterste Had.“

Den nuværende uverdige Vtling af Huset Savoyen blev for et Par Aar siden greben af en slugtig Tølelse af Anger over sin Adfærd mod den h. Stol. Det var i Efteraaret 1869, da en svær Sygdom bragte ham paa Gravens Rand, at han bad Pius IX. om Tilgivelse. Gud skaanede dengang hans Liv, for at forunde ham Tid til at affone det Onde, han har gjort; men han fylder nu sine Uretfærdigheders Maal ved at udstrække sine sacrilegiske Hænder efter sine Ahners Grave!

Da imidlertid det sydamericanske Collegium har Station i dette Kloster, imødesæer man en Protest baade fra Kaiseren af Brasilien og de sydamericanske Republikker. Men Regeringen har givet saa mange Beviser paa den hensynsløseste

Ringeagt for den private Eiendomsret, at man ikke har Grund til at vente nogen Virkning af disse Reclamationer.

— „Osterr. Volksfr.“ beretter: „D. 10. Novbr. har Regeringen udført en ny Heltegjerning. Klosteret „Incarnazione“ (det saakaldte Barberina) blev paa hiin Dags Morgen stormet af Gendarmer, Murere og Snekere, og de gamle Klosterporte faldt for Slagene af deres Ører og Hammere. De stakkels 17 Nonner bleve nødte til at forlade Klosteret, og i en øfende Regn læsse deres værlige Guds paa nogle Karrer for at søge Tilflugt andensteds. Flere fornemme Familier sendte imidlertid strax deres Equipager og modtog de hunsvilde Ordenssøstre. Fyrst Barberini, hvis Familie har stiftet og er den retmæssige Eier af dette Kloster, havde allerede tidligere ved en Proces søgt at beskytte sine og Klosterets Rettigheder mod dette alt for længere Tid siden decreterede Overgreb; men han tabte Processen i første Instants, og, tiltrods for hans Erklæring om, at ville appellere, har man alligevel eksequeret Dommen! Man gav Fyrsten det Svar paa hans Protest, at han skulde blot tage sig vel iagt, saasom man mulig ogsaa kunde have Brug for hans eget Palais. Det Eine med det Andet var jo kommet fra Paver!“

— Hermed hentyndedes til Pave Urban VIII.' Gunstbevisninger mod sin Slægt (Familien Barberini). Beretningens Forfatter bemærker hertil, at naar man efter halvtredie Aarhundreders Forløb af denne Grund vil confiskere Familien Barberinis Eiendomme, saa kunde man med samme Ret gjøre det Samme med flere af de meest ansete romerske Adelsfamiliers.

— Alle de politiske Blade, af hvilke den herværende Dagspresse øser sine Beretninger, om hvad der foregaaer i Rom og Italien, omtale naturligviis det italienske Parlaments Aabning i Rom som noget særdeles glædeligt og betydningsfuldt: Kongen har „holdt sit Indtog under det romerske Folks almindelige Jubel“, og „Man“ (vel at mærke: ingenlunde det romerske Folk) imodsaae med Utaalmodighed den længselsfuldt forventede Dag, da den lovgivende Forsamlings Aabning skulde befæste den formentlig uforanderlige Varighed af det jaa vidunderlig hurtigt og med saa stor Lethed opnaaede Resultat: det evige Rom Italiens Hovedstad! Vi bemærke blot, at det er en gammel Skade ved saamange menneskelige Forventninger, at de glemme at tage to meget betydningsfulde Omstændigheder med i deres Beregninger, nemlig: det guddommelige Forsyns mulige sidste Hensigter og alle menneskelige Ting's Ubestandighed og Foranderlighed!

Belgien. Efterat flere Berlinerblade havde søgt at udbrede den ligesaa ondskabsfulde som taabelige Bagvaskelse om Jesuiterne i Genf og Belgien, at de underholdt hemmelige Forbindelser med Socialdemokraterne og „Internationale“, og stadig betalte store Pengesummer (!) til denne sidste Forening, bringer „Genf. Corresp.“ en Skrivelse fra Bryssel af 9. Novbr., der med stor Indignation omtaler et i Fyrst Bismarcks officiose Organ „Nordd. allg. Zt.“ mod den belgiske Regering*) rettet Angreb, hvori Belgien betegnes som Arnestedet for de Complotter, der for nærværende Tid udruges af „de sorte Jesuiter“ i Pagt med de „røde Jesuiter“, for at berøve Verden de Betsignelser, som den kaiserlig germaniske Fredspolitik har tiltænkt Verden! Den Uforsømmethed, hvorved denne Bestyrdning fremføres, har i officielle Kredse vakt saameget desto større Forbauselse, som hver Mand i Belgien veed, at det herskende Demagogi, i Lighed med hvad der allevegne er noksom bekjendt, ikke har mere afgjorte Fjender, end de saakaldte „Ultramontane“ eller „Clericale“. Skrivelsen henviser til yderligere Bekræftelse paa denne Sandhed til flere belgiske Biskoppers Hyrdebreve. Men det er især den truende Tone, som det berlinste Blad tillader sig mod et mindre Lands Regering, der overalt har vakt en vis Sensation, medens man dog paa den anden Side beroliger sig med, at det Hele sandsynligvis er en af den forrige belgiske „liberale“ Premierminister Frère Urban foranstaltet, og i de intime Forbindelser imellem det preussiske og belgiske Frimurerie begrundet Demonstration, der var anlagt paa at forstrække det forhadte „clericale“ Ministerium. Den nævnte liberale Ministers Charakter og Politik ere nemlig saa nær beslagtede med den tydske Rigskantslers, og de doctrinære belgiske Blade have været saa vdsle med Kvotaler over Fyrst Bismarcks Statsmandsviisdom, at man ikke kan undre sig over, at han ikke ugjerne til Gjengjæld ydede hiint Parti en lille Haandsrækning til at styrte et „clericalt“

*) Man forglemme ikke, at den nylig fratraadte belgiske Regering af den liberale Presse bæredes med Benævnelsen „clericale“, og at det var i dens Egenkab af at repræsentere den store Majoritet af det katolske Land Belgiens Befolkning, at den har været Gjenstand for en af det politisk- og religiøs-radicalt Parti foranstaltet revolutionær Ophidselse af Udsnittet af den mest demokratiserede Deel af Befolkningen i Bryssel og et Par andre af de større Byer.

Ministerium, eftersom saadanne Ministerier overalt maae være ham meget ubeleilige! Men det aftraadte belgiske Ministerium havde den langt overveiende Fleerhed af Folket og Kamrene paa sin Side, og det faldt følgerig vanskeligt at styrte det, med mindre man kunde bringe Publicum i Angst for Forviklinger med Ulandet, der truede med at sætte den nationale Selvstændighed paa Spil!

Kjøbenhavn. Samtidig med de tydske Biskoppers Bidnesbyrd til Gunst for Jesuiterne (s. Nr. 25) offentliggjordes i Mainz en Erklæring fra et Antal af 257 ansete katholske Mænd fra alle Egne i Tydskland, der protesterer imod Protestantforeningens Competence til at vedtage Resolutioner mod Ufeilbarhedsdogmet og Jesuiterne, medens den tillige fremhæver det Uhorste i hiin Krigserklæring mod hele det katholske Tydskland, tilligemed det Hadefulde og Hensynsløse i i dens Motiver og Diemed. Den henstiller dernæst det Factum til D' Hrr. Bluntschlis og Consorters nærmere Overveielse, at de siden Aaret 1848 aarlig i en af de større Stæder i Tydskland stedfundne katholske Generalforsamlinger stedse samvittighedsfuldt have afholdt sig fra al Polemik mod andre Confessioners Anskuelser og Bestræbelser. Erklæringen afviser med Bestemthed den Insinuation, at nogensomhelst Partiretning skulde have foreledet Kirken til at vedtage Beslutninger, eller taale Forhændelsen af „Vardomme, der antaaste Statens og det tydske Riges Souverænetet, forstyrre den confesionelle Fred og true Lands- og Samvittighedsfriheden samt hele Culturen med Undergang“, og optræder ikke mindre afgjort mod den ligesaa taabelige Resolution mod Jesuiterordenen. Den appellerer til hvad ethvert sandhedskjærligt og ærligt Menneſte i det protestantiske Tydskland, der nogensinde er kommen i Berøring med Jesuiterne, maa have erfaret baade om deres private Liv og offentlige Virksomhed; og, idet den henstiller det praktiske Spørgsmaal til de intolerante protestantiske Zeloters noiere Overveielse: hvad de vel vilde tænke om en Bestræbelſe fra katholsk Side for at bringe en almindelig Forfølgelse igang mod Medlemmerne af Protestantforeningen, slutter den med at henvise til visse Forhandlinger paa den sidste tydske Rigsdag, der noksom vise, at Katholikerne ikke begjære Andet eller kæmpe for Andet, end hvad der i ligesaa fuldt Maal er deres Ret, som den Deel af deres Landsmænds, som synes saa ganske udelukkende at lægge Beslag paa alle i Lands- og Samvittighedsforholdet begrundede Rettigheder.

— Vi have, efterat Bladet allerede var sluttet, modtaget Beretninger fra Odense og Randers om Hs. Høiarv. Hr. Præfect Grønders Nærvarrelse paa disse Stationer for at meddele Confirmationssacramentet. Vi imødesee en lignende Beretning fra Fredericia, og skulle da meddele dem samlede i næste Nr.

Marieforeningen.

Møde Søndagen d. 17. Decbr. Eftermiddag Kl. 4.

Da der i dette Møde skal vælges en ny Bestyrelse, bedes Foreningens ærede Medlemmer at gjøre Mødet saa talrigt som muligt.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 17de December. 3die Sondag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Kl. 3 Esterm. Adventsaubagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsaubagt med Præbiken. — 18. M. Forventning af Frelserens Fødsel. 19. Kl. Ferialdag. 20. O. Fastedag, Ferialdag. 21. To. Thomas, Apostel. 22. F. og 23. L. Fastedage.

NB. Onsdag den 20de, Fredag den 22de og Lørdag den 23de December ere firfelige Tamperdage.

Søndagen den 24de December. 4de Sondag i Advent. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Kl. 3 Esterm. Adventsaubagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Adventsaubagt med Præbiken.

Mandagen den 25de December. Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Fødsel. 1ste Juldag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 5 første Levitmesse. Fra Kl. 6½—9½ hver halve Time en stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Præbiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Esterm. Vesperaubagt. — Sct. Knuds Kapel: Midnat Kl. 12 første Høimesse. Kl. 12½ stille h. Messe. Kl. 9 Form. anden Høimesse. Kl. 6 Aften Festaubagt med Præbiken.

Tirsdagen den 26de December. Sanct Stephans' festsige Mindedag. 2den Juldag. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Kl. 3 Esterm. Festaubagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Festaubagt med Præbiken. — 27. O. Johannes, Apostel og Evangelist. 28. To. De uflytbige Børn. 29. F. Thomas, Martyr og Biskop. 30. L. Octavdag.

Søgnedagsgudstjeneste: Sct. Ansgars Kirke: stille Messe Kl. 7. og 8½ Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdaggaften Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — 3 Sct. Knuds Kapel: stille Messe Kl. 8½ Skriftemaal: Form. Kl. 6—9; Lørdaggaften Kl. 5—8. — 3 Kapellet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

Katholsk Kirketidende.

Nittende Aargang.

N° 27. Søndagen den 31te December. 1871.

Indhold: Det henrundne Aar. — Kirketlige Efterretninger: Rom, Italien, Berlin, Cöln, Døbenje, Fredericia, Randers.

Det henrundne Aar.

Afslutningen af det Aar, som vi idag tage Afsted med, opfordrer i høiere Grad, end det i lang Tid har været Tilfældet, til at tænke tilbage paa det, som er skeet, og klare sig Betydningen af de Omstiftelser, som den os nærmest liggende Fortid har hidført, for med Fatning, Tillid og Haab at kunne træde over Dørtærskelen til den gaadefulde Fremtid, der med det nye Aar aabner sig for os. De to sidste Aar have paa en forførdelig Maade virkeliggjort de Bekymringer og sørgelige Fremtidsahnelser, som dets Forgængere, hvergang de toge Afsted, maatte opfylde ethvert alvorligt og tænkende Menneſte med. Samtidens Følelser og Meninger om Glæde og Sorg, Frygt og Haab ere jo imidlertid ved denne Leilighed, som ved saa mange af Tidens enkelte Tilfællelser saare forſkjællige, og Bevidstheden om den Kløft, der i det alvorligste og vigtigste af alle menneſkelige Anliggender overalt i vor Tid deler Samfundet i to fjendtlige Leire, udøver især i saadanne Dieblikke en nedtrykkende Virkning. Men denne Modſætning i Følelser er i hiint Tidsrum bleven mere betegnende, end før. Thi Verdensmagternes Anerkjendelse af den Udaad, som, efter længe at være forberedt, i sit første Stadium tilhørte den sidste Deel af det

forudgangne Aar (20. Septbr. 1870), men som vi dengang dog endnu havde Grund til at antage for et forbigaaende Uveir, den er jo i en stor Deel af Verden, og navnlig i hele det Samfund, der nærmest omgiver os, hilset med Bifaldsjubel, som noget Glædeligt, som en sand Binding for Verden i det Hele og Store!

Vi kunne forstaae, at hele den Deel af Menneskeheden, som anseer Religion for en forældet Ting, som vor Tid ikke mere har Brug for, og Trangen dertil for en i svundne Tiders Fordomme begrundet Svaghed, — vi kunne forstaae, at denne Deel af Verden længe kan have følt en brændende Utaalmodighed efter at see de Forhaabninger virkeliggjorte, som efter dens Formening nu ere kronede med et saa afgjort Held, at der ikke synes at kunne være nogen Tvivl om, at den gjenstridige Magt, som i saa mange Aarhundreder har modstaaet alle Angreb, nu for steds er brudt, og de Hindringer, den hidtil har lagt i Veien for Tidsaandens Bestræbelser, for bestandigt fjernede. Vi kunne forstaae, at alle de, som befinde sig bedst ved at vide sig frigjorte fra alle Hensyn til en høiere Verdensorden, og maale alle timelige Omstiftelser med den Alen, som Lykkens forbigaaende og tilfældige Gunst ved enhver Leilighed tilbyder den tankeløse Letfærdighed, — vi kunne forstaae, at den Slags Mennesker kunne troe, at det nu endelig maa være forbi med Pavedømmet og Katholicismen, eller med andre Ord, med Christendommens Indflydelse som en selvstændig Samfundsmagt, fordi Pavens verdslige Throne er bleven et Bytte for Revolutionens brutale Angreb, og dens Omstyrning synes officielt anerkjendt af alle europæiske Hoffer. Men hvad vi ikke kunne forstaae, er, at Glæden over en Tildragelse, der saa smertelig berører alle sande Katholiker, at den deles ogsaa af Størstedelen af de Ikke-Katholiker, som ere sig klart bevidste, at de holde de christelige Troessandheder i Ære, men ere tilbuede i en aldeles falsk Forestilling om, hvad der tjener til den Sags Fremme, hvis Interesser de mene sig særlig kaldede til at haandhave.

De antage, at vore Nederlag nødvendig maae blive deres Binding, forsaavidt som de jo ere de naturlige Arvinger til og Repræsentanter for det Standpunkt, hvorfra den katholske Christendom tilforn i en fra den nærværende meget forskjællig Tid blev bekæmpet. Det var jo som bekjendt Reformationens oprindelige Grundtanke, fuldstændig at tilintetgjøre Pavedømmet og Katholicismen; og, saasom Reformatorenes Efterfølgere alle have været enige om, i denne Retning at fortsætte deres Gjerning, har man løbet sig fast i den Formening, at det tilsidst maa lykkes at fortrænge den besværlige Modstander fra den Plads i Samfundet, som efter en høiere Ret antages at tilkomme den rensede, ved Reformationen fra Fortidens Vildfarelser formentlig befriede Christendom. Men man overseer her ganske den nysomtalte Forskjæl paa Tiderne. I det sextende og syttende Aarhundrede tillagde man Religionen og de religiøse Interesser en Betydning for det offentlige og private Samfundsliv, som Nutidens Tankegang ganske frakjender dem. Man bekæmpede dengang lidenskabeligt det katholske Dogme, fordi det ikke var den Tids Børere kristeligt nok, fordi det skulde have forvansket den oprindelige Christendom. Nu derimod er det netop det positivt Christelige i enhver af de to Hovedformer, som dengang kæmpede mod hverandre, der fornægtes og er Gjenstand for Bantrensens hadefuldeste Angreb. Den protestantiske Rettroenhed, saaledes som den i hiin Tid blev gjort gjældende mod den katholske Christendom, er den nærværende Tids antichristelige Tendenser ligesaa modbydelig som det katholske Dogme. Hertil kommer endnu een Omstændighed, som synes os egnet til at have alle Illusioner i denne Retning. Saa vist det nemlig ender, at det antichristelige Element for nærværende Tid har en stor Magt i den katholske Christenhed og spiller en stor Rolle paa den politiske Skueplads, saa er der dog atter her den store Forskjæl, at, medens Fornægtelsen og Bantroen er i en afgjort Minoritet i den katholske Kirke, da er den i den protestantiske Verden i en ligesaa afgjort Majoritet! Den positivt christelige Retning i de mange fra hverandre afvigende ikke-katholske Reli-

gionsfamfund er allevegne faa svagt repræsenteret, at det aldrig kan tænkes, at den — om vi endog for et Dieblif vilde forudsætte Muligheden af det Umuligste af Alt: den katholske Kirkes Undergang — kunde blive en Arving af den katholske Kirkes religiøse og sociale Indflydelse, selv om det kunde tænkes muligt, at alle, hidtil i flere vigtige Punkter fra hinanden afvigende positive Retninger af Protestantismen nogensinde skulde enes om en bestemt Opfattelse af de kristelige Dogmer. Det er tværtimod en afgjort Sag, at, selv om man tænker sig begge disse Umuligheder som sandsynlige Virkeligheder, er Nationalismens og alle fornægtende Retningers Strømning faa bred og mægtig i den protestantiske Verden, at den, i Forbund med den antichristelige Stormflod i den fra den katholske Kirke affaldne jndeuropæiske Frimurerliga, aldeles vil bortskylle og henveire den lille troende Minoritet i de protestantiske Menigheder! Den overmægtige Majoritet vilde under hiin Forudsætning ikke blot finde den Anmasselse aldeles utaalelig, at hiin lille Minoritet vilde indbilde sig at være Reformationens rette Arving ligeoverfor den uendelig større Flcerhed, som Videnskaben forlængst har anerkjendt for at være de rette Fortsættere af den reformatorske Gjerning, for at være de rette Bærere af Reformationens Princip; men hvad de radicale Nyprotestanter i Forbund med de katholske-fødte og døbte Atheister vilde falde en endnu langt utaaleligere Anmasselse, vilde være den Indbildning, at Verden, naar det endelig var lykkedes den at blive den meest seiglivede, haardnakkede og mægtigste Fjende af dens Frihed og Ryskalighed quit — efter at have seirrig udfægtet en saadan Kamp, skulde bøie sig under en anden Form af „forældet Overtro“, som i sin oprindelige Skikkelse dog kun var en vilkaarlig Levning af den „katholske Suurdeig“, som det maatte kaldes den nærværende Tids meest glimrende Bedrift grundigt at faae udrenset!

Maas enhver alvorlig Christen allerede beklage den sorgelige Forandring i den kristnede Verdens aandelige Tilstand, at det førstomtalte store Antal af Nutidens Mennesker

aabenbart ere blevne fjede af den paa Christendommen byggede Samfundssorden, og igjen ville tilbage til Hedenskabet — beklage den Indbildning, at dermed skulde opgaae en hidtil ukjendt Klarhed over Tilværelsen, fordi man da havde en klar bevidst Forkastelse af hele den foregaaende christelige Udvikling til Forsætning, — maa enhver sand Christen allerede høilig beklage denne unaturlige Tilstand og Tankegang: da maa man endnu mere beklage den sidstomtalte bedrøvelige Blindhed, der bringer det Mindretal af de fra vor Kirke adskilte Christne, som ere enige med os i at ansee Religion og Christendom for Grundlaget for Menneskehedens blivende Velsfard og Lykke, til at forene sig med Christendommens meest afgjorte Fjender i Ønsket om den katholske Christendoms Udrøddelse, i den forfængelige Tro paa Muligheden af dette Ønskes Virkeliggjørelse, og i Bestræbelserne for at hidføre denne Katastrofe. Vi finde det at være en i sig selv ubegribelig Selvomdfigelse, at Mennesker, der troe paa Aandens og de aandelige Kræfters Magt over alle Bevægelser i den materielle Verden — i Omstyrrelsen af Paven's verdslige Røgedømme kunne see et bestemt og useilbart Barsel om, at det snart maa være forbi med hans aandelige Magt, eller med den katholske Kirkes Magt over Samvittighederne; og vi kunne ligesaa lidt begribe, at man kan være blind for de ovenfor antydede sidste Resultater af den forhaabede Scier over Katholicismens sociale Magtstilling. Det er som sagt en afgjort Sag, at den Indflydelse paa det offentlige Livs Forhold, og den Magt over de enkelte Menneskers indre Liv, som den katholske Christendom nu Aarhundreder igjennem har udøvet efter en ganske anden Maalestok end alle andre Religionsformer tilsammen, at denne Indflydelse mindst af alle vilde tilfalde enten den orthodox-høifirkelige Protestantisme eller nogensomhelst af Pietismens forskjellige Afstgninger. De vilde alle tilhobe under Haanlatter blive tilbageviste fra det Højsæde i Aands- og Culturlivets Verden, som de hver for sig foregøgle sig forfængelige Forhaabninger om, engang ganske eksklusivt at komme til at indtage!

Man behøver ifandhed ikke at være nogen Prophet, for med

Sikkerhed at kunne forudfige dette. Den katholske Kirke er nemlig den eneste af Verdensmagterne uafhængige og selvstændige Repræsentation for Christendommens aandelige Magt over Verden. Den er den beviislige Skaber og mere end tusindaarige Vogter af den Civilisation, som har gjort den til Christendommen omvendte europæiske Folkverden til det, den er, som har udviklet alle de Livsformer, hvorved denne Deel af Verden adskiller sig baade fra Fortidens og Nutidens Barbari. Den har indtil den Dag idag holdt sin beskyttende Haand over den kristelige Samvittigheds Rettigheder; den har steds været det uroffelige Bolværk, mod hvilket Verdensaanden, rustet med alle Verdensmagtens kjedelige Vaaben, fra Aarhundrede til Aarhundrede har rettet sine Angreb, uden at det hidtil er lykkedes den at gjennebrude det; og den har, i det den værgede for sit eget nærmeste Omraade, tillige forhindret de fjendtlige Magter, som den med Aandens Vaaben bekæmpede, fra at tilintetgjøre de kirkelige Skabninger, som hine Magter i en tidligere Tid havde benyttet som et Angrebsvaaben imod den. Vi bede nemlig vore Modstandere vel at betænke, at alle andre kirkelige Institutioner, end den katholske Kirke, ere Statsmagtens og en antikatholsk Politiks Afføddinger, og at de derfor alle ere afhængige af de verdslige Magthaveres, af Fyrsternes og Folkevilliens velende Gunst eller Ugunst; og vi bede dem endvidere vel at mærke sig, at, saafremt det dengang, da Pius VI. i Aaret 1798 førtes i Fangenskab til Frankrig, og den romerske Republik proclameredes, havde været forbi med den katholske Kirke og Christendom: da vilde alle protestantiske Cultusformer med det Samme været forsvundne, uden at de havde været istand til at reise en saadan Kamp for deres Tilvarelse, som den, der i hine Stæbuesvangre Aar godtgjorde den katholske Christendoms guddommelige Sendelse. Det var i det sidste Aar af forrige Aarhundrede i det store, af Revolutionens antichristelige Aand gennemtrængte europæiske Samfunds Dine en Kjendsgjerning, at Pavedømmet nu for bestandig var afskaffet; og den Mening, at det var umuligt, at der uogensinde for Eftertiden mere kunde blive Tale

om Paver, stod dengang ligesaa fast i den almindelige Bevidsthed, som det christelige Dogme i tidligere Tider havde staaet! Men see! Allerede i det næste Aarhundredes Begyndelse forhausedes Verden ved at see det gamle Ord stadfæstet, at „Petrus døer aldrig“! Pius VI. var vel død i fransk Fangenskab d. 29de August 1799; men mod Aarets Slutning havde 35 af de landflygtige, i forskjellige Lande adspredte Cardinaler samlet sig til et Conclave i St. Georgsklosteret i Venedig (1. Decbr. 1799 — 14. Marts 1800), og valgt Biskoppen af Imola, Gregor Barnabas, til Pave under Navn af Pius VII., og den 3. Juli samme Aar vendte den nye Pave, under de mod Frankrig forbundne Magters Beskyttelse og hilset af det romerske Folk med Jubel, tilbage til Christenhedens Hovedstad. Det varede imidlertid ikke længe, før en ny Uveirstorm reiste sig mod den h. Stol. Bonaparte havde vel, dengang han som Cneconsul tiltraadte Regeringen over den franske Nation, erkjendt Umuligheden af at styre et Land, hvis Befolkning havde lidt et saadant Skibbrud paa Religion og Tro, som Tilfældet dengang var med det franske Folk, og afsluttede derfor, saasnart Verden atter nød en kortvarig Fred (Juli 1801) et Concordat med Pius VII. om Gjenoprettelsen af den katholske Cultus i Frankrig. Men, da Pykken i de følgende Aar i den Grad begunstigede Napoleon I.' argjærrige Planer, at han, efterat have knuust hele Mellemeuropas Modstandskraft, troede at det, som han ved Aarhundredets Begyndelse havde mistvivlet om i Henseende til Frankrig, herefter kunde lade sig gjøre i endnu større Stil — at hele det underkuede Europa kunde regeres uden Religion: da fremkaldte han ved Fordringen om et Angrebs- og Forsvarsforbund mod hans Fjender — en Fordring, som han vidste, at Pius VII. som Kirkens Overhoved paa det Bestemteste maatte afvise — en ny Conflict med Kirken og den h. Stol, der endte med, at Paven d. 6. Juli 1809, ligesom hans Forgænger, paa en voldsom Maade blev bortført fra Rom, og maatte tilbringe fem Aar i fransk Fangenskab, medens Kirkestaten i dette Tidsrum behandlede som en fransk Provinds. Men det er noksom

bekjendt, at intet af alle de Misgreb, hvori den mægtige Verdensthyran paa sin Lykkes høieste Tinde gjorde sig skyldig, siden, da hans Stjerne begyndte at blegne, angrede ham mere, end denne Kamp mod Kirken. Samtidig med, at den store Erobrer maatte frastige sig Herredømmet baade over Frankrig og Størstedelen af Europas Riger og Nationer, holdt Pius VII. under sit Folks jublende Begeistring sit Indtog i Rom (24. Mai 1814)!

Men den nærværende Slægt synes reent at have glemt disse Begivenheder fra Aarhundredets Begyndelse, naar det mægtige Parti, der nu overalt dominerer den offentlige Mening, fortroster sig til, at det Formaal, som Revolutionen forfeilede, dengang da dens Magt culminerede i en Personlighed, der henrev al Verden til en Beundring af Geniets Kraft, som uærmede sig Hedenstabet's Forgudelse af Oldtidens Heroer — at det nu skulde være opnaaet! Den sacrilegiske Fjergribelse paa Kirkens guddommelige Rettigheder, som efter hiin gigantiske Aands eget Tilstaaelse blev Kilden til de Dmngelser og Ulykker, der i de følgende Aar overgik ham*) — mon den virkelig nu skulde være feirrig gjennemført af en Konge, om hvem man, uden at gjøre sig skyldig i Majestætsforbrydelse, med Sikkerhed kan sige, at han er saa langt fra at repræsentere nogenfombelst af Verdensaandens Kraftyttringer, at det tvertimod er vitterligt for al Verden, at hans karakterløse, for al Betydning i Aandens Verden og for al moralsk Holdning blottede Udfærd nu i en Række af

*) Napoleon I. bemærkede, da han stod paa Magtens og Lykkes høieste Tinde, ikke, at Folkene i deres Ubillie mod den idelig Aar efter Aar gjentagne Afslagtning af den kraftigste Deel af Ungdommen, og forpiinte af de Ubsjgelses, som hans Krigslyst hjemstogte dem alle med, i samme Grad, som han sandt det let at undvære al Religion og Tro, følte en stedsø vogende Trang til Christendommens Trøst, og at Paven derfor var mere værd i Folkenes Zine, end han og alle de blodige Zdrætter, hvorpaa han grundede sin Storhed, og hvori han følte et Velbehag, som hører til den Aands Mysterier, hvis Mission han fuldbyrkede.

Nar har nedværdiget ham til at være et tjenende Medstaf for Udførelsen af det italienske Frimureriets Planer?

Den Kulfviertro, hvormed en stor Deel af vor ærede Samtid klamrer sig fast til denne urimelige Indbildning, har længe været os ligesaa ubegribelig, som Begejstringen for den italienske Revolution og Italiens Eenhed -- forsaavidt denne sidste har fundet Sympathi hos den bedre Deel af Samfundet -- har forbausset os ved den letfærdige Tankeløshed, hvorom den vidner. Thi en Begivenhed, der ved at anerkjendes af alle Stormagter og bifaldes af alle Smaaagter, er et flaaende Vidnesbyrd om, at al offentlig Ret i de internationale Forhold er totalt afføjet og tilintetgjort -- en saadan Kjendsgjerning synes dog mindre egnet til at være Gjenstand for synderlig Glæde og Beundring, og allermindst for den Henrykkelse, hvormed Victor Emmanuels, Cavour's og Garibaldi's Bedrifter ere blevene fejrede hertillands, baade før og efter vort Fædrelands Sønderlemmelse i Medfør af den samme Naverettens Grundsatning, der først blev bragt i Anvendelse mod Kirkestaten! Man mærk sig nemlig vel: denne moderne, af Napoleon III. proclamerede Politik begyndte sit Bærk i Italien og med Paven's Besiddelser, og det laae da den napoleoniske Politik's skarpsynede Medbeiler i Berlin nær at uddrage den Slutning af det Skete, at, kunde Christenhedens Overhoved, den offentlige Rets tusindaarige Bogter, med alle Fyrsters og Statsmands Villigelse, og under den toneangivende og altid meeft larmende Deel af Samtidens Bravoraab og Bifaldsklap berøves sine Lande, og turde man uden al Betænkelighed sætte sig ud over de katholske Folks Protester mod dette Overgreb -- hvad Vægt vilde da den offentlige Mening tillægge Kongen af Danmark's og det lille, i Magtens Vægtstaaal saa lidet væiende danske Folks Rettigheder?

Vi kunne ikke undlade at knytte det Ønske til disse sidste Bemærkninger, at alle de blandt vore ærede Landsmænd, der have været saa iltre i deres Begejstring for de tre ovennævnte Italienerne og deres dengang almægtige corsicanse Patron,

engang maatte blive istand til, i faldbodig Ro at gjøre sig Rede for, hvorvidt den dybere liggende Aarsag til den her omtalte Inconsequents — den stinsyge Uvillie mod den katholske Kirkes sociale Indflydelse, hidtil kan synes at have baaret Frugter, som den bedresindede Deel af Menneskeheden har Grund til at glæde sig over, og hvad man tør vente sig af en Fremtid, der hylder den Grundsætning, at man i det offentlige Liv ustraffet tør trodse al Autoritet og træde de helligste Rettigheder under Fødder!

Men naar den Jubel, hvormed de italienske Bedrifter saa længe ere blevne hilsede, ikke sjældent er bleven krydret med en eller anden bidende Bemærkning om, hvorlidet de nærværende Tilstande i alle katholske Lande retfærdiggjøre den katholske Kirkes og den katholske Christendoms Præentioner i religiøs Henseende; naar man med Henviisning til de store katholske Lande, Italien, Spanien, Frankrig, Østerrig, ofte har spottet over alle de Forargelser, hvoraf den „enesaliggjørende Kirke“ for Tiden er opfyldt, og trøster sig med, hvor ærbart og dydigt i Sammenligning hermed Alt seer ud i den protestantiske Verden: da have vi intet andet Svar til vore ubeføiede Dommere, end Apostelens Ord: „Dømmer ikke Noget før Tiden (1. Cor. 4, 5)!“ Det er ganske vist, at den nærværende Tid er for Guds sande Kirke en Dømmens Tid, en Hjemfølgelsens Tid, en Bodens Tid, hvori mange baade Fortids og Nutids Synder og Daarligheder skulle affones; men den er med Guds Hjælp — hvad der kjendelig viser sig overalt — ogsaa en Renselsens og Fornyelsens Tid! Men man erindre sig da vel, at, naar Gud dommer og straffer, da sømmer det sig bedst for Mennesker at tie, og tænke Enhver især paa sig selv og sin egen Brøde; thi Ingen gaaer fri! Dommen begynder blot altid fra Guds Huus og med Herrens Egne, siger netop den Apostel, paa hvem Christus har bygget ikke blot den Romerske, men hele den Almindelige Kirke (1. Pet. 4, 17); men „begynder den først fra os,“ tilføier han, „hvad Ende vil det da faae med dem, som ikke troe Guds Evangelium?“ Man glemme dog ikke heller reent Herrens egne

Ord: „Gaaer det saa med det grønne Træ, hvad vil da stee med det tørre (Luc. 23, 31)?“ Naar Dommen nemlig engang fiden begynder over den protestantiske Verden — hvorledes mener man da, at det vil gaae med det udrensede og udvandede Evangelium, paa hvilket Ingen længere for Alvor troer, og med de af Folkelunet afhængige „Kirker“, for hvis Skyld Ingen vil føle nogen Tilskyndelse til at blive Martyr?!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Samtidig med at det enige Italiens Konge i sin Throntale d. 27. Novbr. i alle europæiske Gesandtskabers Nærværelse proclamerede „Fuldendelsen af det Værk, som han havde helliget sit Liv“, og samtidigt med, at han, efter nogle falske og forsængelige Talemaader om Kirkens og Pavens Frihed under hans Bestyttelse, atter her udtalte den ved alle saadanne Velligheder aftarstfede Phrase, at „denne Dag bebudede en Ordens og Frihedens Æra for Italien“ (!), — samtidig med dette i Historien enestaaende Exempel paa, hvad den moderne Revolutionspolitik tør byde hele den katolske Christenhed, med dette, enhver katolsk Samvittighed saarende og forargende Oprin holdt Pius IX. i Vaticanet en Allocution, hvori han gjentog sine tidligere Protester mod de sidste 14 Maanedes Begivenheder, mod al den Foragt for det Hellige, som i dette Tidrum har thronet og bredet sig i Christenhedens Hovedstad og den katolske Kirkes Midtpunkt. Medens de europæiske Fyrsters Repræsentanter i Parlamentsbygningen paa Monte Citorio hyldede Revolutionens Konge, og hørte paa de forsængelige Ord, hvormed Kirkens Overhoved offentlig forhaandedes i sin egen Residensstad, fortjener det paa den anden Side at fremhæves, at Paven ikke med en Stavelse omtalte Regeringerne, men rettede sine Ord umiddelbart baade til det romerske og til det katolske Folk i alle Lande, og opfordrede dem til at være vel forberedte paa den Kamp, som de nærværende Begivenheder bebudede. Over Tusinde Romere, der re-

præsenterede Adelen og den høiere Borgerstand, vare samlede i Consistorialsalen for at beridne Christenhedens Fader deres Smerte over det, som i disse Diebliske tildrog sig i hans Hovedstad. Den h. Fader bevidnede de Forsamlede sin Tak for dette Beviis paa deres Hengivenhed, i Ord, der som sædvanlig vidnede om hans uroffelige Tillid og Hengivelse i det guddommelige Forsøgs Raadslutninger. Han erindrede om, hvorledes Forfølgelsen stedse havde beredt Kirken nye Triumfer. Martyrernes Blod og Bekjendernes Trængsler havde triumferet over Despoternes tyranniske Volds handlinger; og i sine store Lærere, som havde udbredt Videnskabens og Civilisationens Lys over Jorden, havde Kirken fejret de herligste Triumfer over alle Hæresiets Angreb. I det han omtalte den nærværende Tids antichristelige Retning, med Henvisning til dennes i Sammenligning med hele Fortiden langt større Omfang og Almindelighed, fremhævede han det Trøstelige i den Gendragtighed, der i denne Prøvelsens Tid styrker alle sande Katholiker til at optage den Kamp, som ogsaa dennegang vilde være Forløber for en ærefuld Sejr. Den h. Fader udtalte tilsidst med høvet Stemme de Ord: der er intet Samfund mellem Lys og Mørke, Sandhed og Løgn, mellem Kristus og Belial, og sluttede med den Bøn, at Gud vilde forlehne ham Mod og Kraft til hellere at ofre sit Liv, end at give efter for den Anggesløshed, der nu fejrede sine Triumfer omkring ham.

— Søndagen d. 3. December samlede sig atter c. 2000 Familiefædre, der alle tilhørte de ringere Classer af Roms Indvaanere, i Vaticanet, og modtog den h. Fader, saasnart han viste sig, med lydelige Bifaldsraab. Han talte ret af Hjertets Følge til disse trofaste Repræsentanter for det egentlige Folk, hvis Hengivenhed ret rørte ham. Det var kjendeligt at see, hvorledes de Forsamlede af ganske Hjerter samtykkede i hans Ytringer om, hvor høilig man havde bedraget dem. — Dagen efter modtog han ligeledes i en Audients c. 500 romerske Kvinder.

Italien. Ved at omtale den italienske Regerings seneste Forgribelser paa Kirkers og Klosterss Eiendomme, og den Brutalitet, hvormed Gensdarmere og Soldater udføre deres Hverv i denne Retning, fører en uvilkaarlig Ideesassociation „Genf. Corr.“ til at meddele en Forteguelse over det unge Italiens samlede Hellebedrifter paa den store Politiske Skueplads siden 1859. Den lyder som følger: 1. Erobring af Lombardiet

ved Napoleon III.'s Armeer. 2. Brud paa Züricher-Freden. 3. Den heltemodige Annexion af Toscana, Parma, Modena og Romagna, tiltrods for besvorne Tractater. 4. Organisering af Rebellionen i Kongeriget Neapel samtidigt med, at Kongen af Sardinien i Turin underhandlede om et Forbund med Kongen af begge Sicilierne. 5. Det troløse Overfald paa den pavelige Armee ved Castelfidardo og Besættelsen af Ancona i det Niemed at oprette den moralske Orden (!) i Italien. 6. Erobringen af det venetianske Kongerige ved tabte Slag og flygtende Armeer. 7. Rom's Overtagelse og Erobring ved en overlegen Hærstyrke efter en forudgaaet Erklæring om Nødvendigheden af at besætte visse Punkter af det romerske Gebet. 8. Det berømmelige Angreb paa det den h. Stol tilhørende Slot, Quirinalet, hvis Porte og Døre stormedes med Ører og Smedehamre. 9. Fængsling af en Deel Biskopper, Munk, Nonner og andre værgeløse Personer, Forfølgelser af Geistlige saavel som af den katolske Presse. 10. Den ridderlige Konges Forlægelse af sin Residents til en anden Fyrstes og hele den katolske Christenheds Hovedstad, og Fuldbændelsen af denne uhorste Volds-handling uden Indsigelse fra nogen eneste af Europas øvrige Souveræner!

Saa vist det nu end er, at Vold, Underfundighed og Brud paa Tro og Love have været medvirkende Factorer ved utallige af de Heltegjerninger, hvorom Historien beretter, saa seer man dog her det Vidunder, at disse Magter ogsaa i Fagt med tabte Slag, Feighed og Flugt kunne tilveiebringe samme Resultater som de største Heltebedrifter baade med og uden dem, og at disse Resultater nu, i Civilisationens Guldalder, ikke blot taales, men overalt beundres og lovprises! Man kan ikke nægte, at Verden er i Fremstridt!

Berlin. Vedtagelsen af den saakaldte geistlige Undtagelseslov, der fastsætter Fængselsstraf for Drøftelsen af Statsanliggender paa Prædikestolen, var en af den nylig sluttede Rigsdagsfamling's sidste Bedrifter. Forslaget til denne nye for enhver factisk Anledning blottede Lovbestemmelse, der nu er indordnet som en Tillægsparagraf i det tyske Riges Straffelov, blev fremlagt af den bayerske Cultusminister, Hr. v. Luz, der i den sidste Tid har erhvervet sig stor Berømmelse i den liberale Presse ved sin Kamp mod Vaticanconciliet og den bayerske Ultramontanisme. Paragrafen er selvfølgelig at betragte som en Mistillidserklæring mod den katolske Geistlighed, og

refererer sig til Regeringens Frngt for, at Massen af de katholske Befolkninger, som ikke studerer Aviserne, mulig i Kirkerne skulde faae en eller anden Hentydning til Regeringernes seneste Optraeden mod Biskopperne og Kirkens Frihed i det Hele at høre (s. Nr. 24); men naturligviis omfatter Forbudet Alt hvad der henhører under Kategorien „Geistlighed“. Den protestantiske „Kreuzztg.“ røber imidlertid med stor Naivitet Regeringens hemmelige Tanker ved den Glæde, hvormed den hilser dette Product af Hr. v. Luz' Tjenstiver, uagtet det dog maa tilføie en Beklagelse af Lovbestemmelsens Utilstrækkelighed til „Maasregelung“*) af „Ultramontanismen“, og kræver endnu skarpere Forholdsregler mod samme!

De paagjældende Ord i denne d. 28de Novbr. vedtagne og af Hs. kaiserlige Majestæt ufortøvet stadfæstede Lov lode saaledes: „En Geistlig eller enhver anden Religionstjener, som under Udøvelsen af sit Kald offentlig for en Forsamling af Mennesker, eller som i en Kirke, eller paa et andet for religiøse Forsamlinger bestemt Sted for flere Personer gjør Stats=sager til Gjenstand for Drøftelse paa en Maade, som kunde være farlig for den offentlige Fred, vil blive straffet med Fængsel eller Fæstningsarrest indtil to Aar.“

Spørger man nu, hvad man egentlig har opnaaet ved denne „Undtagelseslov“, som de Liberale paa Rigsdagen og overalt udenfor samme have betragtet som en vigtig „Errungenschaft“, da vil Resultatet neppe svare til Forventningerne. De Geistlige have nemlig, hvad der jo følger af sig selv, samme Ret som alle andre Statsborgere til i andre Forsamlinger, saavel som igjennem Pressen at udtale sig om offentlige Foranstaltninger, og man behøver i denne Henseende blot at henvise til den vide Mark, som de overalt udbredte katholske Foreninger aabne for Benyttelsen af denne almindelige politiske Rettighed.

Cöln. De herfra til Rigsdagen affendte to Petitioner om Ophævelsen af Jesuiterordenen havde i Alt c. 100 Underskriver, forstørstedelen af Protestkatholiker. 3 Modsaetning hertil have 2,431 Medlemmer af Cölns forskjellige Congregationer og Broderskaber under 19. Novbr. indgivet en Pro-

*) Dette høist eiendommelige Ord laeder sig ikke gjengive i noget andet Sprog!

test til Rigsdagen mod Udelukkelsen af Jesu Selskab af det tydske Rige.

Odense. D. 16. Novbr. var en sand Fesdag for den herværende Menighed, idet Hs. Høier. Hr. Præfect Grüder paa denne Dag meddeelte Confirmationens h. Sacrament til 14 ældre og yngre Personer, og den h. Communion til saagodtsom alle Menighedens Medlemmer. Efter Høimesen holdt Hs. Høier. en kort Prædiken om den førstnævnte h. Handlings naadefulde Virkninger, og meddeelte sluttelig efter Confirmationshandlingen den Apostoliske Betsignelse overensstemmende med den ham af den h. Fader overdragne Fuldmagt. Dagens Festlighed endte med en Aftenandagt, under hvilken Hr. Præfecten atter prædikede, og som sluttede med Tedeum og den sacramentale Betsignelse. Kirken var om Aftenen tæt opfyldt af Menneſter, ikke blot Katholiker, men ogsaa Protestanter, og Indtrykket af denne høitidelige Dag vil stedse være den herværende Menighed i uforglemmelig Erindring.

Fredericia. Ioverdagen d. 18. Novbr. ankom Hs. Høier. Hr. Præfect Grüder hertil, for om Søndagen at meddele den uconfirmerede Deel af den herværende Menighed Confirmationens h. Sacrament. Omtrent 130 Personer modtog under Høimesen den h. Communion af Hr. Præfectens Haand. Derefter prædikede Sognepræsten, hvorpaa Confirmationen af 86 ældre og yngre Personer fandt Sted, og Gudstjenesten sluttede med den Apostoliske Betsignelse. Om Aftenen Kl. 8 holdtes en festlig Takkeandagt, der endte med Tedeum, ved hvilken Keilighed Præfecten prædikede for en talrig Forsamling saavel af Katholiker som Protestanter. Flerstemmige Sange udførtes baade om Formiddagen og Eftermiddagen af den herværende Sangforening. Om Mandagen besøgte Drengeskolen og St. Josephsøstrenes Pigeskole, og Dagen derpaa begav Hs. Høier. sig til Horsens, for at besøge de derværende Katholiker, og derfra fortsatte Reisen til Randers.

Randers. D. 22. Novbr. ankom Hs. Høier. Hr. Præfect Grüder hertil, for den følgende Dag at meddele Confirmationens h. Sacrament. Efterat have feiret Høimesen, under hvilken hele Menigheden modtog den h. Communion, prædikede Hr. Præfecten om Sacramentets Formaal og Virkninger, samt om en katholisk Christens særlige Pligter, hvorefter Confirmationshandlingen begyndte. De Confirmeredes Antal beløb sig til 18. Derpaa indledede Hr. Præfecten Med-

delelsen af den pavelige Betsignelse med en kort Tiltale, og Høitideligheden sluttedes med Tedeum og den sacramentale Betsignelse. Mindet om denne naaderige Dag vil stedse være os Alle dyrebart.

Ansgariusforeningen.

Bestyrelsesmøde Tirsdag den 9de Januar, Efterm. Kl. 6½.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen** den 3te December. Sylvester, Pave. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Om Aftenen Kl. 6. holdes en høitidelig Takkeandagt med Præbiken og Tedeum. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse.
- Mandagen** den 1ste Januar. Christl Omshærlse. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Præbiken. 2. Ti. Octavdag af St. Stephanus' Fests. 3. O. Octavdag af Johannes, Apostel og Evangelist; Kl. 8½ Messe for Ansgariusforeningens Medlemmer. 4. Co. Octav af de ustyrbelige Børns Fests. 5. F. Vigilie; Kl. 8½ Messe for Medlemmerne af Broderskabet til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 7½ Aften Broderskabsandagt.
- NB. Mandagen den 1te Januar afholdes den første Qvartalscollect af Peterspengen.
- Tordagen** den 6te Januar. Epiphanie (d. e. Herrens Aahenbarelse) eller Helligtrekongersfest. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Præbiken. Kl. 5 Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 8 Aften Andagt med Præbiken.
- Søndagen** den 7de Januar. 1ste Søndag efter Epiphanie. Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præbiken. Kl. 3 Efterm. Andagt. — Sct. Knuds Kapel: Kl. 9 Høimesse. Kl. 6 Andagt med Præbiken. 8. A., 9. Ti., 10. O., 11. Co., 12. F. og 13. K. Octavdage af Helligtre Kongersfest.

„Katholsk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subskription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiøner, Sr. Grosserer G. V. Vohrer, Tordenisjoldsgade Nr. 5, 1. Sal. og i alle Boplaeder; i de danske Stater paa de sgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Qvartalet, enkelte Numere 8 St.